Sfântul cuvios Antonie cel mare

(17 ianuarie)

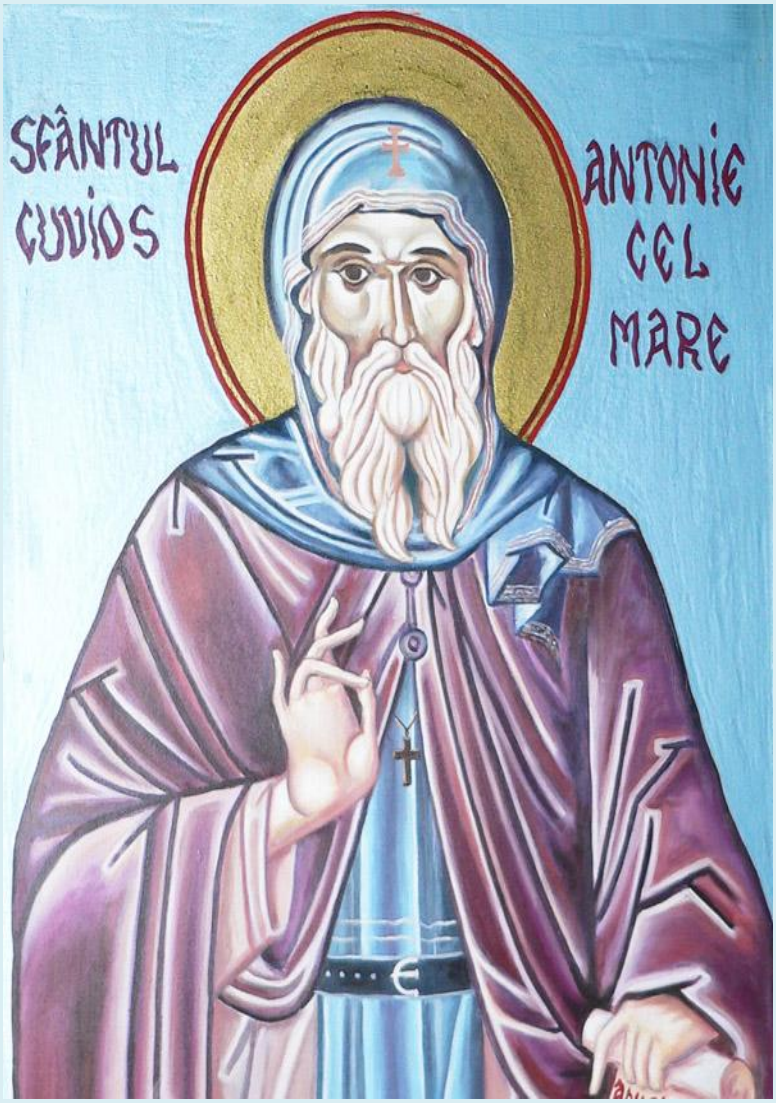

Sfântul Antonie cel mare (251-356), "părintele monahilor", este poate cel mai popular ascet şi socotit a fi începătorul vieţii călugăreşti. Este considerat de tradiţia monastică drep întemeietor al monahismului, împreună cu Sfântul Pahomie cel mare.

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei 4
În această lună (ianuarie), ziua a şaptesprezecea - Prea cuviosul şi de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Antonie cel mare (Minei) 7
Canon de rugăciune către Sfântul cuvios Antonie cel mare 32

Acatistul Sfântului Antonie cel mare 41
Acatistul Sfântului Antonie cel mare 52
Paraclisul cuviosului Antonie cel mare 62
Rugăciune către prea cuviosul Antonie cel mare 78
Rugăciune către Sfântul Antonie cel mare 80
Imnografie 81
Vieţile Sfinţilor - Viaţa cuviosului părintelui nostru Antonie cel mare 83
Sinaxar - Pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Antonie cel mare 133
Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfântul cuvios Antonie cel mare 135
Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul cuvios Antonie cel mare 137
Proloage - Pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Antonie cel mare (†356) 140
Ale celui dintre sfinţi, ale părintelui nostru Antonie cel mare - Învăţături despre viaţa morală a oamenilor şi despre bună purtare, în 170 de capete (Filocalie) 148
Predici şi editoriale 175
Părintele Cleopa Ilie - Predică la cuviosul Antonie cel mare 176
Sfântul Nicolae Velimirovici - Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfântului cuvios Antonie cel mare 186
Omilie a mitropolitului de Florina, părintele Augustin Kantiotis - Sfântul Antonie cel mare - Întâmplări din viaţa sa 191
Arhim.Ioil Konstantaros - Sărbătoarea Sfântului Antonie cel mare 195
Fericitul Augustin - O convertire la umbra harului Sfântului Antonie cel mare 198
Părintele Sofian Boghiu - Predică la Sfântul Antonie cel mare 204
Protos. Nicodim Mândiţă - Cum a legat Sfântul Antonie cel mare pe diavol şi l-a silit să-i descopere cum luptă pe creştini 214
Arhim. Andrei Coroian: Meditaţie la Sfântul Antonie cel mare, fericitul părinte al monahilor şi desăvârşit învăţător al discernământului 223
Preot Sever Negrescu - Rugăciunea cea necunoscută 228
Predica mitropolitului Neofit de Morfou la sărbătoarea Sfântului Antonie cel mare despre modele sfinte, liniştire şi osteneala odihnitoare: “Găsiţi timp, lipsiţi-vă de puţin somn ca să dobândiţi mai multă trezvie” 230
Patericul egiptean - Apoftegmele părinţilor noştri din pustia Egiptului -Despre avva Antonie 235
Sfântul Antonie cel mare - Despre omul şi sufletul raţional 243
Sfântul Antonie cel mare: Învăţături despre viaţa morală a oamenilor 248
Sfântul Antonie şi corbul din cartea Nestemate duhovniceşti (vol.II) 251

Sfântul Antonie cel mare şi cizmarul din Alexandria 254
5 îndemnuri ale Sfântului Antonie cel mare pentru omul de astăzi 257
Cei care-L cunosc pe Dumnezeu sunt plini de toată bunăvoinţa 259
Bogdan Dedu - Povestea primului monah creştin 260
Pr. prof. dr. Constantin Pătuleanu - Sfântul Antonie cel mare în spiritualitatea răsăriteană și apuseană 267
„A fi creștin înseamnă să pui toată viața ta, toate darurile tale, în slujirea celorlați” - Părintele Visarion Alexa 274
Arhimandrit Emilianos Simonopetritul: „Boala pe care Dumnezeu ne-o trimite este măsurată până la ultima picătură pentru noi” 277
Ips Timotei - Cuviosul Antonie cel mare, apologet, nevoitor și îndrumător .. 280
Pr. Ciprian Florin Apetrei - Theologica - Cuviosul Antonie cel mare, floarea de foc din pustiul Egiptului 285
Vasile-Robert Nechifor - Biserica „Sfântul Anton”- Curtea Veche, darul ctitorilor pentru urmaşi 291
Vasile-Robert Nechifor - Sărbătoarea Bisericii Sfântului Antonie cel mare de la Curtea Veche 300
Carmen Ciripoiu – Sfântul Anton, mărturia iubirii de Dumnezeu 305
Teodor Danalache - Salvador Dali şi ispitirea Sfântului Antonie cel mare 312
Mihai-Alex Olteanu - Sfântul cuvios Antonie cel mare în iconografie 316
Teodor Danalache - Mănăstirea Sfântul Antonie cel mare 318
Pr. Silviu Cluci - Mănăstirea Sfântului Antonie cel mare - Egipt 338
Nicolae Pintilie - Deir Mar Antonios - prima mănăstire a lumii creştine 340
Schitul Sfântul Antonie cel mare 343
Mănăstirea Sfântului Antonie cel mare - Saint Laurent en Royans, Franţa 345
Pr. Silviu Cluci - Ansamblul clădirilor Mănăstirii Constamonitu - Athos 349
Pr. Silviu Cluci - Ansamblul clădirilor Schitului „Sfântul Andrei” - Athos 351
(Foto) Schitul „Sfântul Andrei” - Serai din Athos 356
Pr. Silviu Cluci - Chilia „Sfântul Antonie cel mare”, Lacu - Aşezăminte româneşti din Muntele Athos 375
(Foto) Raiul din pustiul Arizonei - Mănăstirea Sfântului Antonie cel mare, ctitoria părintelui Efrem Filotheitul 378
Icoane 401

Evanghelia şi Apostolul zilei

Evanghelia

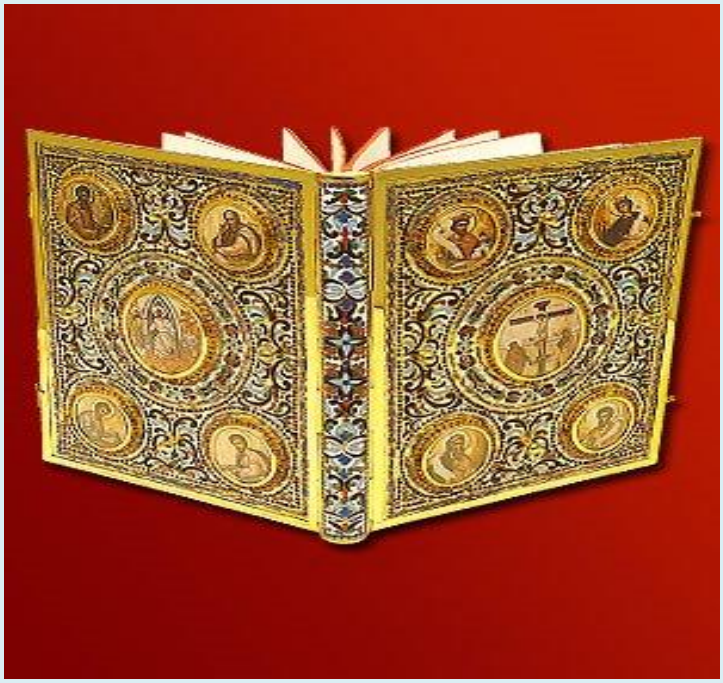

Luca 6, 17-23

17. Şi coborând împreună cu ei, a stat în loc şes, El şi mulţime multă de ucenici ai Săi şi mulţime mare de popor din toată Iudeea, din Ierusalim şi de pe ţărmul Tirului şi al Sidonului, care veniseră ca să-L asculte şi să se vindece de bolile lor.
18. Şi cei chinuiţi de duhuri necurate se vindecau.
19. Şi toată mulţimea căuta să se atingă de El că putere ieşea din El şi-i vindeca pe toţi.
20. Şi El, ridicându-Şi ochii spre ucenicii Săi, zicea: Fericiţi voi cei săraci, că a voastră este împărăţia lui Dumnezeu.
21. Fericiţi voi care flămânziţi acum, că vă veţi sătura. Fericiţi cei ce plângeţi acum, că veţi râde.
22. Fericiţi veţi fi când oamenii vă vor urî pe voi şi vă vor izgoni dintre ei, şi vă vor batjocori şi vor lepăda numele voastre ca rău din pricina Fiului Omului.
23. Bucuraţi-vă în ziua aceea şi vă veseliţi, că, iată, plata voastră multă este în cer; pentru că tot aşa făceau proorocilor părinţii lor.

Apostol

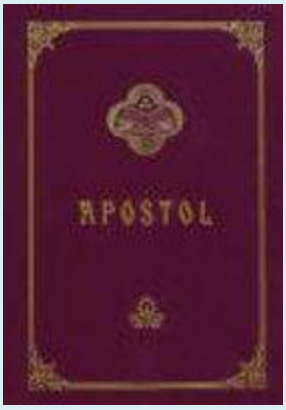

Epistola către Evrei a Sfântului apostol Pavel

Evrei 13, 17-21

Fraţilor,
17. Ascultaţi pe mai-marii voştri şi vă supuneţi lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă, ca să facă aceasta cu bucurie şi nu suspinând, căci aceasta nu v-ar fi de folos.
18. Rugaţi-vă pentru noi; căci suntem încredinţaţi că avem un cuget bun, dorind ca întru toate cu cinste să trăim.
19. Şi mai mult vă rog să faceţi aceasta, ca să vă fiu dat înapoi mai curând.

20. Iar Dumnezeul păcii, Cel ce, prin sângele unui testament veşnic, a sculat din morţi pe Păstorul cel mare al oilor, pe Domnul nostru Iisus,
21. Să vă întărească în orice lucru bun, ca să faceţi voia Lui şi să lucreze în noi ceea ce este bine plăcut în faţa Lui, prin Iisus Hristos, căruia fie slava în vecii vecilor. Amin!

În această lună (ianuarie), ziua a şaptesprezecea - Prea cuviosul şi de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Antonie cel mare (Minei)

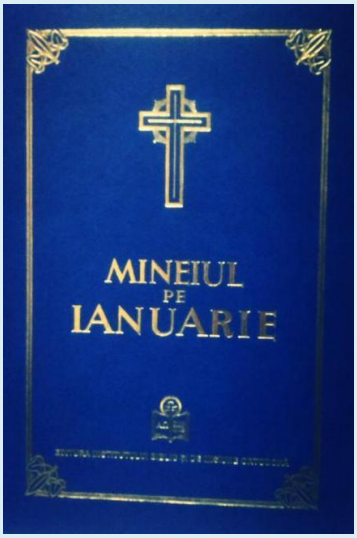

La Vecernia cea mică

Stihirile pe 4, glas 2:

Podobie: Când de pe lemn, mort Te-ai pogorât, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, iubitorule de oameni!

Când în mormânt bucurându-te pe tine însuţi te-ai încuiat părinte, pentru dragostea lui Hristos, ai răbdat prea tare de la draci ispite, şi cu rugăciunea şi cu darul ai arătat viclenirile lor mai slabe decât păianjenul, atunci s-au veselit cetele cereşti strigând: Slavă Celui ce te-a întărit pe tine Antonie. (de două ori)

Alt Ilie te-ai arătat, având pe măriţii tăi ucenici, ca pe Elisei, înţelepte, cărora şi darul tău îndoit l-ai vărsat, răpit fiind ca într-un car ceresc părinte. Pentru aceasta vieţuind cu duhul, acum împreună te bucuri cu dânşii, pomenind prea fericite pe toţi cei ce săvârşesc cu dragoste, cinstită pomenirea ta Antonie.

Ca şi văzătorul de Dumnezeu, Moise ai intrat în norul vedeniilor cel înţelegător cu adevărat, şi de îndată ai văzut luminat pe Acela de care ai dorit. Şi prea mărindu-te la faţă cu raza aceea părinte, te-ai povăţuit la lăcaşurile cele mântuitoare. Pentru

aceasta adunându-ne de Dumnezeu înţelepţite, bucurându-ne strigăm: Slavă Dumnezeului nostru, Celui ce te-a întărit pe tine.

Slavă..., glas 3

Cuvioase Antonie, arzătoare şi cu tot sufletul obişnuinţă de pustnicie prea tare, ca şi cum te-ai fi odihnit între cei fără materie ai săvârşit. Că cu cei mari din pustie pe tine împreunându-te duhovniceşte, săgeţile dracilor cele ca focul arzătoare le-ai călcat, şi mai presus decât toată fapta bună făcându-te, te sălăşluieşti împreună cu îngerii întru Împărăţia Cerurilor. Cu care împreună roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Şi acum..., a Născătoarei

Sicriu înţelegător te ştim pe tine, Preacurată, care ai purtat lespezile cele scrise de Dumnezeu şi pe Dătătorul de lege şi Ziditorul nostru. Pe care roagă-L să mântuiască sufletele noastre.

La Stihoavnă

Stihirile, glas 2:

Podobia: Casa Eufratului, cetate sfântă, a proorocilor mărire; împodobeşte-ţi casa, întru care Cel Dumnezeiesc se naşte.

Arătatu-te-ai din scutecele maicii tale vas sfinţit, de Dumnezeu purtătorule Antonie, şi casă Preasfântului Duh.

Stih: Scumpă este înaintea Domnului, moartea cuviosului Lui.

Amăgirile viclenilor draci, biruindu-le cu puterea Crucii, luminat ai arătat slava lui Hristos, părinte Antonie.

Stih: Fericit bărbatul care se teme de Domnul.

Ridicatu-te-ai ca Ilie în car de foc şi ai mers fericite fără mijlocire la Treime, Antonie prea cuvioase.

Slavă..., Şi acum..., a Născătoarei

Cetele cele de sus, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, te laudă cu cei de jos, mărind neîncetat prea curată naşterea ta.

Tropar, glas 4: Râvnitor lui Ilie cu obiceiurile asemănându-te, Botezătorului cu drepte cărări urmând părinte Antonie. Pustiului te-ai făcut locuitor şi ai întărit lumea cu rugăciunile tale. Pentru aceasta roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Slavă..., Şi acum..., a Născătoarei

Taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută, prin tine Născătoare de Dumnezeu celor de pe pământ s-a arătat, Dumnezeu întru împreunare neamestecată întrupându-Se, şi Crucea de bună voie pentru noi luând. Prin care înviind pe cel întâi zidit, a mântuit de moarte sufletele noastre.

Ectenia mică şi Otpustul.

La Vecernia cea mare

Fericit bărbatul... Slava întâia. La Doamne strigat-am,... **Stihirile** pe 8, glas 4:

Podobie: Cela ce eşti chemat...

Cela ce te-ai luminat cu razele Duhului, când dumnezeiescul dor pe tine te-a aprins şi sufletul ţi-a ridicat, ca să doreşti de dragostea Lui cea prea multă cu adevărat. Atunci nu te-ai uitat la trup şi la sânge şi afară de lume ai fost, prin multa pustnicie şi linişte cu Dânsul unindu-te. Pentru aceasta te-ai umplut (precum ai cerut) de bunătăţile cele de acolo şi ai strălucit ca o stea, luminând sufletele noastre, An-tonie. (de două ori)

Cela ce ai sfărâmat arcele şi săgeţile dracilor, cu darul Dumnezeiescului Duh, şi răutatea şi pândirea lor tuturor o ai vădit cu dumnezeieşti învăţături, de dumnezeieşti raze fiind strălucit, călugărilor te-ai făcut prea strălucit luminător şi pustiei întâi împodobitor, şi bolnavilor iscusit şi cinstit tămăduitor, şi pildă întâi şi închipuire vieţii celei îmbunătăţite, părinte Antonie. (de două ori)

Cela ce eşti plin de dumnezeieştile daruri, pe tine ca pe o oglindă neîntinată a dumnezeieştilor arătări, părinte aflându-te Hristos, razele cele strălucite ale luminii Sale ţie ţi-a arătat. De unde te-ai arătat izvor îndestulat de vindecări. Şi hrană celor flămânzi şi celor însetaţi, prin ploaie rourând iertare şi patimile sufleteşti văzându-

le, cu cuvântul tău înţelepţeşte mai bune le-ai făcut lui Dumnezeu. Pe care roagă-L să mântuiască şi să lumineze sufletele noastre. (de două ori)

Cela ce eşti curat la suflet şi la inimă, înger pământesc, om ceresc. Învăţător fecioriei, al înfrânării cumpănă adevărată Antonie, care eşti împreună cu Stăpânul tău, şi slavoslovie fără tăcere fericite, împreună cu îngerii şi cu cuvioşii şi cu toţi mucenicii Lui aduci, pe cei ce săvârşesc a ta cinstită pomenire pururea, din cumplite nevoi şi din greşeli mântuieşte-i.

Slavă..., glas 6, a lui Sicheot

Pe cel după chip păzindu-l nevătămat, mintea stăpân peste patimile cele pierzătoare pustniceşte punându-ţi, spre cel după asemănare, cât este după putinţă te-ai suit. Că bărbăteşte firea silindu-ţi, te-ai nevoit pe cel mai rău a-l supune celui mai bun, şi pe trup a-l face rob sufletului. Pentru aceasta călugărilor te-ai arătat mai mare, cetăţean pustiei, celor ce bine călătoresc povăţuitor, îndreptător de faptă bună prea adevărat. Şi acum în ceruri, oglinzile dezlegându-se fericite, curat vezi Sfânta Treime, rugându-te fără mijlocire, pentru cei ce cu credinţă şi cu dragoste te cinstesc pe tine.

Şi acum..., a Născătoarei

Cine nu te va ferici pe tine Preasfântă Fecioară? Sau cine nu va lăuda prea curată, naşterea ta ? Că Cel ce a strălucit fără de ani din Tatăl, Fiul Unul-Născut, Acelaşi din tine cea curată a ieşit negrăit întrupându-Se. Din fire Dumnezeu fiind şi cu firea Om făcându-Se pentru noi. Nu în două feţe fiind despărţit, ci în două firi neamestecat, fiind cunoscut. Pe Acela roagă-L, curată cu totul fericită, să se miluiască sufletele noastre.

Vohod: Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Prochimenul zilei şi Paremiile.

De la înţelepciunea lui Solomon citire:

Cap. 5, Vers 16.

Drepţii în veci vor fi vii şi întru Domnul plata lor, şi purtarea de grijă pentru dânşii de la Cel Preaînalt. Pentru aceasta vor lua împărăţia podoabei şi stema frumuseţii din mâna Domnului, că cu Dreapta Sa va acoperi pe ei, şi cu braţul Său îi va apăra. Lua-va toată arma dragostea Lui, şi va întrarma făptura spre izbânda vrăjmaşilor. Îmbrăcase-va în zaua dreptăţii şi-şi va pune luişi coif judecata cea nefăţarnică. Lua-va pavăză nebiruită sfinţenia, şi va ascuţi cumplită mânie întru sabie şi va da război împreună cu Dânsul lumea asupra celor fără de minte. Merge-vor drept nimeritoare săgeţile fulgerelor şi ca dintr-un arc bine încordat al norilor, la ţintă vor lovi. Şi din mânia cea zvârlitoare de pietre, pline, se vor arunca grindine. Întărise-va asupra lor apa mării şi râurile îi vor îneca de năprasnă. Stava împotriva lor Duhul puterii şi ca un vifor va vântura pe ei. Şi va pustii tot pământul fărădelegea şi răutatea va răsturna scaunele puternicilor. Auziţi dar împăraţi şi înţelegeţi, învăţaţi-vă judecătorii marginilor pământului. Luaţi în urechi cei ce stăpâniţi mulţimi şi cei ce vă trufiţi întru popoarele neamurilor. Că de la Domnul s-a dat vouă stăpânirea şi putere de la Cel Preaînalt.

De la înţelepciunea lui Solomon, citire:

Cap. 3, Vers 1.

Sufletele drepţilor sunt în mâna lui Dumnezeu, şi nu se va atinge de dânsele munca. Părutu-s-a întru ochii celor nepricepuţi a muri şi s-a socotit pedepsire ieşirea lor şi mergerea de la noi sfărâmare, iar ei sunt în pace. Că înaintea feţei oamenilor de vor, lua şi muncă, nădejdea lor este plină de nemurire. Şi puţin fiind pedepsiţi, cu mari faceri de bine se vor dărui, că Dumnezeu i-a ispitit pe dânşii şi i-a aflat luişi vrednici. Ca aurul în topitoare i-a lămurit pe ei şi ca o jertfă de ardere întreagă i-a primit. Şi în vremea cercetării sale vor străluci, şi ca scânteile pe paie vor fugi. Judeca-vor limbi şi vor stăpâni popoare şi va împărăţii într-înşii Domnul în veci. Cei ce nădăjduiesc spre Dânsul vor înţelege adevărul, şi credincioşii în dragoste vor petrece cu Dânsul! Că dar şi milă este întru cuvioşii Lui şi cercetare întru aleşii Lui.

De la înţelepciunea lui Solomon, citire:

Cap. 4, Vers 7.

Dreptul de va ajunge să se sfârşească, întru odihnă va fi. Că bătrâneţile sunt cinstite, nu cele de mulţi ani, nici cele ce se numără cu numărul anilor. Şi cărunteţile sunt înţelepciunea oamenilor şi vârsta bătrâneţilor viaţă nespurcată. Plăcut lui Dumnezeu făcându-se, la iubit şi vieţuind între păcătoşi, s-a mutat. Răpitu-s-a, ca să nu schimbe răutatea mintea lui, sau înşelăciunea să înşele sufletul lui. Că râvna răutăţii întunecă cele bune şi neînfrânarea poftei schimbă gândul cel fără de

răutate. Sfârşindu-se peste puţin, a plinit ani îndelungaţi. Că plăcut era Domnului sufletul lui. Pentru aceea s-a grăbit a-l scoate pe dânsul din mijlocul răutăţii. Şi popoarele văzând şi necunoscând, nici punând în gând una ca aceasta. Că dar şi milă este întru cuvioşii Lui, şi cercetare întru aleşii Lui.

La Litie

Stihirile, glas 2, ale lui Studit:

Postnicească nevoinţă ai adunat pe pământ cuvioase Antonie, şi adăogirile patimilor în izvorul lacrimilor tale toate le-ai potolit. Şi scară dumnezeiască şi cinstită la ceruri ridicând, la toţi s-a cunoscut viaţa ta, de Dumnezeu primită; că rodurile bunei credinţe într-însa tare arătând, tămăduieşti cu dânsele neputinţele patimilor, celor ce-ţi strigă ţie cu credinţă: Bucură-te, steaua răsăritului cea ca aurul strălucitoare şi al călugărilor luminătorule şi păstorule. Bucură-te, prea lăudate, creşterea cea prea bună a pustiei, şi reazemul Bisericii cel neclintit. Bucură-te, îndreptătorul cel mare al celor ce rătăcesc. Bucură-te, lauda noastră şi a lumii bu-curia cea luminoasă.

Pe îngerul cel de pe pământ şi în ceruri omul lui Dumnezeu, bună podoaba lumii, desfătarea bunătăţilor şi a faptelor bune, lauda pustnicilor, pe Antonie să-l cinstim. Că sădit fiind în casa lui Dumnezeu, a înflorit după dreptate. Şi ca un cedru în pustie a înmulţit turma oilor lui Hristos celor cuvântătoare, întru cuviinţă şi dreptate.

Cuvioase părinte din pruncie cu osârdie spre fapte bune nevoindu-te, te-ai făcut organ Sfântului Duh. De la Dânsul luând lucrarea minunilor, ai îndemnat pe oameni să urască cele îndulcitoare. Şi acum cu dumnezeiască lumină mai curat fiind strălucit, luminează şi gândurile noastre, părinte Antonie.

Glas 3, a lui Anatolie: Cuvioase Antonie, arzătoare şi cu tot sufletul obişnuinţă de pustnicie prea tare, ca şi cum te-ai fi odihnit între cei fără materie ai săvârşit. Că cu cei mari din pustie pe tine împreunându-te duhovniceşte, săgeţile dracilor cele ca focul arzătoare le-ai călcat, şi mai presus decât toată fapta bună făcându-te, te sălăşluieşti împreună cu îngerii întru Împărăţia Cerurilor. Cu care împreună roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Slavă..., glas 5

Cuvioase părinte, glasul Evangheliei Domnului auzind, lumea ai părăsit, bogăţia şi slava întru nimica socotindu-le. Pentru aceasta tuturor ai strigat: Iubiţi pe Dumnezeu şi veţi afla dar veşnic. Nimica să nu cinstiţi mai mult decât dragostea Lui, că atunci când va veni întru slava Sa, să aflaţi odihnă cu toţi sfinţii; cu ale cărui rugăciuni, Hristoase păzeşte şi mântuieşte sufletele noastre.

Şi acum..., a Născătoarei

Fericimu-te Născătoare de Dumnezeu Fecioară şi te mărim credincioşii după datorie, pe tine cetatea cea nemişcată şi zidul cel nesurpat, şi folositoarea cea tare şi scăparea sufletelor noastre.

La Stihoavnă

Stihirile glas 5:

Podobie: Bucură-te, cămara...

Bucură-te, cela ce ai fost sihaştrilor conducător şi nebiruit ajutător! Că tăind rădăcinile poftelor şi pornirile dracilor, împotrivindu-te bărbăteşte, ai biruit neputinţa lor şi înşelăciunea cea de suflet pierzătoare, şi ai arătat a Crucii Mântuitorului lucrarea şi nebiruita putere. Cu care şi încingându-te ai biruit pe toţi cei ce se leapădă de dumnezeiască arătarea lui Hristos în trup. Pe care roagă-L să dea sufletelor noastre mare milă.

Stih: Scumpă este înaintea Domnului, moartea cuviosului Lui.

Stâlp luminos cu faptele bune întărit şi nor umbrit ai fost celor din pustie, de pe pământ la Cer povăţuind pe cei ce văd pe Dumnezeu. Cu toiagul Crucii despărţind marea patimilor şi pe Amalic cel netrupesc biruind, neapărată suire la Cer ai aflat, de Dumnezeu fericite, şi moştenire nestricăcioasă, cu cei fără de trupuri stând cu bucurie înaintea Scaunului lui Hristos, pe care roagă-L să dea sufletelor noastre mare milă.

Stih: Fericit bărbatul care se teme de Domnul.

Bucură-te, cela ce locuieşti împreună cu cetele îngereşti întru cele de sus Antonie, că viaţa acelora părinte pe pământ ai vieţuit cu adevărat, cu fapta bună nevoindu-te, te-ai arătat oglindă, prea curată şi neîntinată, primind razele cele prea strălucite ale Sfântului Duh, prea fericite. Pentru aceasta fiind luminat, ai văzut cele ce vor să

fie, toate mai înainte spunându-le, de dumnezeiasca arătare de lumină fiind învăţat; pe Hristos roagă-L, să dea sufletelor noastre mare milă.

Slavă..., glas 8, a Sicheotului

Mulţimile călugărilor pe tine îndreptătorul te cinstim, Antonie, părintele nostru. Că prin tine pe cărarea cea dreaptă cu adevărat a umbla am cunoscut. Fericit eşti că lui Hristos ai slujit şi ai biruit puterea vrăjmaşului. Cela ce eşti cu îngerii împreună vorbitor, cu drepţii şi cu cuvioşii împreună locuitor. Cu care roagă-te Domnului, să miluiască sufletele noastre.

Şi acum..., a Născătoarei

Fecioară nenuntită, care pe Dumnezeu negrăit L-ai zămislit cu trup, Maica Dumnezeului Celui Preaînalt, rugăciunile robilor tăi primeşte-le, ceea ce eşti cu totul fără prihană. Care tuturor dăruieşti curăţire de greşeli, acum rugăciunile noastre primindu-le, roagă-te să ne mântuim noi toţi.

La binecuvântarea pâinilor.

Troparul, glas 4: Râvnitor lui Ilie cu obiceiurile asemănându-te, Botezătorului cu drepte cărări urmând părinte Antonie. Pustiului te-ai făcut locuitor şi ai întărit lumea cu rugăciunile tale. Pentru aceasta roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Şi Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te! Ceea ce eşti plină de har, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei şi binecuvântat este rodul pântecelui tău, că ai născut pre Mântuitorul sufletelor noastre. (o dată)

Citire a Cuvântului.

La Utrenie

La Dumnezeu este Domnul..., Troparul Sfântului de două ori.

Slavă..., Şi acum..., al Născătoarei

După întâia Catismă, **Sedealna**, glas 8:

Podobie: Pe Înţelepciunea...

Sufletul tău legându-ţi cu dragostea lui Hristos, cele pământeşti toate urându-le arătat, te-ai sălăşluit părinte cuvioase în pustietăţi şi în munţi. Că din pomul cunoştinţei gustând, slăvite, ca din cele de taină, îngereşte ai strălucit tăinuitorule. Pentru aceasta şi norul trupului tău trecându-l întunericul dracilor ai gonit, fericite, cela ce ai fost între călugări mai ales. Roagă-te lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască, celor ce prăznuiesc cu dragoste sfântă pomenirea ta. (de două ori)

Slavă..., Şi acum..., a Născătoarei

Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără de ardere Maica lui Dumnezeu, negrăit ai născut pe Cela ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cela ce ţine toate, şi din sâni ai hrănit pe Cela ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta te rog pe tine Preasfântă Fecioară, ca să mă curăţeşti de greşeli, când voi vrea să stau înaintea feţei Ziditorului meu. Stăpână Fecioară curată, al tău ajutor atuncea să-mi dăruieşti. Pentru că poţi câte voieşti prea curată.

După a doua Catismă, **Sedealna** sfântului glas 5:

Podobie: Cuvântul cel împreună...

Pe sihastrul Domnului cu cântări să-l cinstim, ca pe cel ce a omorât toate năvălirile patimilor, cu înfrânarea şi cu răbdarea cea tare cu adevărat, şi a ruşinat foarte pe împotrivă luptătorul vrăjmaş şi toate mândriile lui, și acum se roagă Domnului să miluiască sufletele noastre. (de două ori)

Slavă..., Şi acum..., a Născătoarei

Bucură-te, uşa Domnului cea neumblată, pe care mai înainte te-a propovăduit toţi cei prea drepţi, şi proorocul Daniil, munte netăiat. Şi David dulcele cântăreţ; cu Moise şi cu apostolii, rug şi năstrapă, şi toiag, nor, uşă şi scaun, şi munte mare te-a arătat nouă.

După Polieleu, **Sedealna**, glas 8:

Podobie: Pe Înţelepciunea...

Gâlcevile lumeşti lăsându-le şi Crucea ta pe umeri luându-ţi, pe tine însuţi tot te-ai adus Domnului şi afară de trup părinte şi de lume fiind, te-ai făcut părtaş Duhului Sfânt. Pentru aceasta şi spre râvna ta pe noroade adunând, cetăţi ai deşertat şi pus-

tietăţile cetăţi le-ai făcut, de Dumnezeu purtătorule Antonie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască, celor ce prăznuiesc cu dragoste sfântă pomenirea ta.

Slavă..., glas 4

Podobie: Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

Cu lumina cea neapropiată luminat fiind, ca o stea ai strălucit întru dăscăliile pustiei, luminând Antonie, pe cei ce au venit la tine cu suflet neîndoit.

Şi acum..., a Născătoarei, asemenea

Cu venirea Preasfântului Duh, pe Cel de pe un Scaun cu Tatăl şi de o Fiinţă, prin glasul îngerului L-ai zămislit curată de Dumnezeu Născătoare, ceea ce eşti chemarea lui Adam.

Apoi Antifonul dintâi al glasului al patrulea.

Prochimen, glas 4: Scumpă este înaintea Domnului, moartea cuviosului Lui.

Stih: Ce voi răsplăti Domnului pentru toate care mi-a dat mie.

Toată suflarea...

Evanghelia de la Matei: Zis-a Domnul ucenicilor Săi: Toate îmi sunt date Mie...

După **salmul 50**

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.

9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Slavă... glas 2

Pentru rugăciunile cuviosului Tău, Antonie, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Şi acum...

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Stih: ***Miluieşte-mă Dumnezeule după marea mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, curăţeşte fărădelegea mea.***

Stihira, glas 6: Cuvioase părinte, în tot pământul a ieşit vestea isprăvilor tale, pentru aceasta în ceruri ai aflat plata ostenelilor tale, taberele drăceşti ai pierdut, cetele îngereşti ai ajuns, a cărora viaţă fără prihană ai urmat. Îndrăznire având către Dumnezeu, cere pace sufletelor noastre.

Canoanele Al Născătoarei de Dumnezeu cu Irmosul pe 6, şi al cuviosului pe 8.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu

facere a lui Ioan Damaschin

Cântarea 1-a, glas 2

Irmos: Calea mării cea nebătută şi neumblată, călătorindu-o neudat Israelul cel ales a cântat: Să cântăm Domnului, că S-a proslăvit.

Scara cea fără materie de demult şi calea mării cea străină şi neumblată, naşterea ta a arătat Curată, care o lăudăm toţi, că s-a proslăvit.

Puterea Celui Preaînalt, statul cel desăvârşit, înţelepciunea lui Dumnezeu, care S-a întrupat din tine Preacurată, cu oamenii a locuit, că S-a proslăvit.

Umblat-a prin uşa cea neumblată a pântecelui tău celui încuiat Soarele dreptăţii Curată, şi lumii a luminat că S-a proslăvit.

Alt Canon, al cuviosului

facere a lui Iosif

Cântarea 1-a, glas 8

Irmos: Pe gonaciul Faraon...

Cela ce la nemurire şi la viaţa veşnică ai apucat cu adevărat, şi de raza cea întreit strălucitoare părinte te saturi, roagă-te, ca să se lumineze cu luminarea darului sufletul meu cel întunecat, ca după vrednicie să te laud pe tine.

Tânăr fiind de vârsta trupului, calea cea nouă a faptei bune luând, fără primejdie ai călătorit pe dânsa. Legii Mântuitorului celei noi plecându-te de trei ori fericite, şi poruncilor Evangheliei celor de viaţă purtătoare urmând.

Slavă....

Cu strălucirea cea în trei luminătoare prea înţelepte luminat fiind, vrăjmăşească întărâtarea dracilor, fericite, şi gurile cele căscate ale fiarelor şi durerile vătămărilor, ca pe nişte păianjeni le-ai sfărâmat, cu dumnezeiască dragoste fiind aprins.

Şi acum.... Născătoarei

Ca ceea ce ai îndrăzneală ca o Maică a lui Dumnezeu către Cel ce S-a născut din tine, Cuvântul cel Unul-Născut şi împreună fără început cu Tatăl şi de o Fiinţă cu Duhul, rugându-L nu înceta, ceea ce eşti cu totul fără prihană, ca să izbăvească din nevoi, pe cei ce te măresc pe tine de Dumnezeu Născătoare.

Catavasie: Pământul cel roditor de adâncime, uscat l-a umblat oarecând soarele, căci ca un zid s-a închegat apa de amândouă părţile, poporului celui ce a trecut marea pedestru, şi cu plăcere lui Dumnezeu a cântat: Să cântăm Domnului, că cu slavă S-a proslăvit.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu

Cântarea a 3-a

Irmos: Arcul puternicilor s-a sfărâmat, prin stăpânirea Ta, Hristoase, şi cei slabi s-au încins cu putere.

Cel mai presus decât toată vremea, ca un făcător al vremilor, din tine Fecioară de bunăvoie Prunc S-a zidit.

Pântecele cel mai desfătat decât cerurile, să-l lăudăm credincioşii, prin care Adam în ceruri bucurându-se petrece.

Alt Canon, al cuviosului

Cântarea a 3-a

Irmos: Cel ce ai întărit din început cerurile cu priceperea şi ai întemeiat pământul peste ape, întăreşte-mă pe piatra poruncilor Tale, Hristoase; că nu este Sfânt afară de Tine, Unule Iubitorule de oameni.

Cu gând întărit şi cu răbdare stătătoare stingând văpaia patimilor, te-ai îmbrăcat în luminată haina nepătimirii, părinte Antonie şi în veşmântul mântuirii.

Cu năvăliri prea tari dracii îndrăznind şi asemănându-se fiarelor, n-ai băgat seamă de puterea lor cea slabă, că pe cel tare în războaie ai avut ajutor.

Slavă...

Purtătorul de Dumnezeu, pe căpeteniile întunericului şi stăpâniile înfrângându-le cu înfrânare tare, purtător de izbândă biruitor s-a făcut, Antonie, lauda sihaştrilor şi bucuria călugărilor.

Şi acum..., a Născătoarei

Mintea mea cea omorâtă, cu lucrarea cea de viaţă, care din tine s-a arătat lumii, ridică-o Curată şi la viaţă o povăţuieşte, ceea ce una ai sfărâmat porţile morţii, cu Cel născut al tău.

Catavasie: Întărirea celor ce nădăjduiesc spre Tine, întăreşte Doamne Biserica Ta, care o ai câştigat cu scump sângele Tău.

Sedealna sfântului, glas 4:

Podobie: Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Chemării Domnului tău ai urmat, lepădându-te de lume şi de toate frumuseţile ei, prea fericite Antonie, scârba postniciei cu osârdie ai suferit, şi taberele dracilor cu bărbăţie le-ai gonit. Pentru aceasta pururea cu credinţă şi cu cântări cinstim pomenirea ta.

Slavă...,

Altă **Sedealnă**, glas 8:

Podobie: Pe înţelepciunea...

Crucea Domnului ridicând înţelepte şi Lui până în sfârşit urmând, mintea nu ţi-ai întors la lume, de Dumnezeu înţelepţite, ci cu înfrânarea şi cu ostenelile ţi-ai omorât patimile, şi pe tine însuţi te-ai gătit Biserică Domnului. Pentru aceasta răsplătire de daruri ai luat, a vindeca bolile şi a goni duhurile, de Dumnezeu purtătorule Antonie. Roagă-te lui Hristos Dumnezeu, iertare de greşeli să dăruiască, celor ce prăznuiesc cu dragoste sfântă pomenirea ta.

Şi acum..., a Născătoarei, asemenea

Ca ceea ce eşti Mireasă cu totul fără prihană a Făcătorului, ca o Maică a Mântuitorului, care nu ştii de bărbat, ca ceea ce eşti lăcaş Mângâietorului, cu totul fără prihană, pe mine cela ce sunt lăcaş spurcat fărădelegii şi batjocură dracilor întru cunoştinţă m-am făcut, grăbeşte de mă izbăveşte de lucrarea lor cea rea, lăcaş luminat prin fapta bună făcându-mă, ceea ce eşti de lumină primitoare curată, goneşte-mi negura patimilor şi împărtăşirii celei de sus mă învredniceşte şi luminii celei neînserate, cu rugăciunile tale.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu

Cântarea a 4-a

Irmos: Auzit-am Doamne auzul iconomiei Tale şi Te-am proslăvit pe Tine, unule Iubitorule de oameni.

Iată s-a prea înălţat dumnezeiescul munte al casei Domnului, mai presus decât puterile, Maica lui Dumnezeu, prea arătat.

Afară de legile firii Fecioară una născând pe Stăpânitorul făpturii, te-ai învred-nicit dumnezeieştii chemări.

Alt Canon, al cuviosului

Cântarea a 4-a

Irmos: Tu eşti tăria mea, Doamne, Tu, şi puterea mea, Tu, Dumnezeul meu, Tu, bucuria mea, Cel ce n-ai părăsit sânurile părinteşti şi a noastră sărăcie ai cercetat-o. Pentru aceasta, cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Scară dumnezeiască de bunătăţi făcându-ţi, la înălţime părinte te-ai suit şi pe Dumnezeu ai văzut într-însa întărit, şi daruri împărţind cu mână prea bogată, celor ce cântă cu credinţă: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Cu totul te-ai sfinţit lui Dumnezeu, Antonie, însuţi cu Acela unindu-te, prea înţelepte, prin fapta bună şi prin cuvântări, şi dumnezeieştii vederi ca un curat învrednicindu-te, că de pământ şi de cele pământeşti depărtându-te, după vrednicie ai aflat cereasca desfătare.

Slavă...

Mintea şi sufletul curăţindu-ţi Antonie, înşelăciunea cea de suflet pierzătoare părinte şi meşteşugirile şi amăgirile cele amare şi nălucirile vrăjmaşilor le-ai vădit, că pătimind te-ai învăţat, şi învăţat fiind, ai învăţat mulţimile călugărilor, prea fericite.

Şi acum..., a Născătoarei

Pe Dumnezeu Cel ce S-a întrupat din tine roagă-L, care neschimbat a rămas precum a fost şi fireşte de o fiinţă fiind, este întocmai cu Tatăl şi cu tine ceea ce L-ai născut, iertare de greşeli şi mântuire sufletelor să dăruiască, celor ce te laudă pe tine cu credinţă.

Catavasie: Acoperit-au cerurile bunătatea Ta, Hristoase, că ieşind din Chivotul sfinţirii Tale, din nestricata Maică, în Biserica slavei Tale, Te-ai arătat ca un Prunc în braţe purtat, şi s-au umplut toate de a Ta laudă.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu

Cântarea a 5-a

Irmos: Cărbunele care mai înainte s-a arătat lui Isaia, ca un soare din feciorescul pântece a răsărit, celor rătăciţi întru întuneric, luminarea dumnezeieştii cu-noştinţe dăruindu-le.

Norilor, dulceaţă de veselie stropiţi celor de pe pământ, că Prunc S-a dat, Cel ce este mai înainte de veci, întrupându-Se din Fecioară, Dumnezeul nostru.

Vieţii şi trupului meu lumină a strălucit şi mâhnirea păcatului o a dezlegat, întru cele mai de pe urmă, din Fecioară fără de sămânţă întrupându-Se Cel Preaînalt.

Alt Canon, al cuviosului

Cântarea a 5-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti lumină neapusă? Că m-a acoperit întunericul cel vrăjmaş pe mine, ticălosul. Ci, Te rog, întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.

Locuind întru tine având pe Dumnezeu, Cel ce toate le vede, fericite, care te-a învăţat şi te-a luminat şi te-a înţelepţit, suişurile sufletelor celor curate şi fericite, de trei ori fericite, a le vedea te-ai învrednicit.

Slavă...

Darul tămăduirilor asupra bolilor celor de multe feluri ţie ţi-a dăruit Hristos, şi puterea asupra duhurilor celor necurate, înţelepte, că firea părinte biruindu-ţi, darurilor Duhului, celor mai presus de fire te-ai împărtăşit.

Şi acum..., a Născătoarei

Cei ce te avem pe tine zid, şi cu folosinţa ta suntem păziţi, care cu dumnezeiască mărirea ta ne lăudăm, pe tine te fericim. Că tu Preacurată sufletelor noastre izvorăşti bucurie şi veselie.

Catavasie: Dacă a văzut Isaia cu închipuire, pe Dumnezeu pe Scaun Preaînalt, de îngerii slavei încunjurat, a strigat: Vai, mie ticălosul! Că mai înainte am văzut pe Dumnezeu întrupat, pe Cela ce stăpâneşte pacea şi lumina cea neînserată.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu

Cântarea a 6-a

Irmos: Glasul graiurilor celor de rugăciune, din suflet cu durere auzind Stăpâne, scapă-mă de rele, că însuţi eşti Pricinuitorul mântuirii noastre.

Firea omenească, ceea ce slujea păcatului, Stăpână curată, prin tine a dobândit scăpare, că Fiul tău ca un Miel pentru toţi S-a junghiat.

Strigăm ţie toţi adevăratei Maicii lui Dumnezeu, mântuieşte pe robii tăi, cei ce te mânie, căci singură către Fiul ai câştigat îndrăzneală.

Alt Canon, al cuviosului

Cântarea a 6-a

Irmos: De adâncul greşelilor fiind înconjurat, chem adâncul milostivirii Tale cel neurmat: din stricăciune, Dumnezeule, scoate-mă.

Viaţa cea după lege vitejeşte din pruncie primind-o de Dumnezeu înţelepţite, până în sfârşit o ai păzit, şi ca un dumnezeiesc biruitor cunună de biruinţă ai luat de la Împăratul tuturor.

Slavă...

Avându-te pe tine rugător prea tare către Dumnezeu, fericite, şi părtaş purtărilor de grijă, şi folositor, şi ajutător, şi mijlocitor bine primit, de toate nevoile ne mântuim, de ispite şi de primejdii.

Şi acum..., a Născătoarei

Înălţat-ai cu tot adevărul firea omenească cea căzută, pe Fiul cel văzut neschim-bat în Chipul cel dumnezeiesc, şi întru o întocmire cu Tatăl, de Dumnezeu Născătoare fără sămânţă născându-L.

Catavasie: Strigat-a ţie, văzând bătrânul, cu ochii mântuirea, care a venit po-poarelor de la Dumnezeu, Hristoase, Tu eşti Dumnezeul meu.

Condac, glas 2:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Valurile lumeşti lepădându-le, viaţă fără gâlceavă ai săvârşit, Botezătorului urmând la tot obiceiul prea cuvioase. Deci împreună cu dânsul te cinstim, părinte al părin-ţilor, Antonie.

Icos: Glasul lui Hristos auzind, ai umblat în urma poruncilor Lui, gol de lume fă-cându-te. Şi ai lepădat toate grijile de agoniseală, de averi şi de slugile tale şi de iubirea surorii tale, de Dumnezeu purtătorule Antonie. Şi singur în pustietăţi cu Dumnezeu vorbind prea curat, ai luat darul cunoştinţei. Care trimite-l mie, celui ce voi să te laud pe tine, părinte al părinţilor, Antonie.

Sinaxar

În această lună, în ziua a şaptesprezecea, pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Antonie cel mare.

Stih: Cerul cu unul cel mai mare şi decât îngerii s-a îmbogăţit,
Fiindcă pe Antonie mai marele sihaştrilor a primit.
În această lună în a şaptesprezecea zi,
Antonie viaţa părăsi.

Acesta era de neam egiptean, învăţat de la părinţii săi şi de la moşi credinţa în Hristos, şi a trăit pe vremea lui Diocleţian şi Maximian, ajungând până în zilele bine credinciosului împărat Constantin şi feciorilor lui, şi dându-se pe sine în viaţa monahală, atâta a întrecut pe toţi, cât s-a făcut pildă celor mai de pe urmă, şi ce este mai minunat lucru, că întâi foarte în scurtă vreme s-a făcut începător şi dascăl celei peste firea omenească împărăţii şi singur numai a ajuns la hotarul cel mai desăvârşit, precum arată istoria lui.

Însă mult este a povesti noi cele ce sunt lăudate şi vestite la toţi, atâta numai trebuie să zicem, că aflându-se în trup muritor se depărta de la cele trupeşti şi vedea suişurile sufletelor, şi pe dracii ce-l dosădeau, care este lucrul firii celei peste fire şi fără de trup.

Deci trăind o sută şi cinci ani, s-a mutat la Domnul; iar soborul lui se face în biserica cea mare.

Şi viaţa lui s-a scris de marele Atanasie, episcopul Alexandriei.

Tot în această zi, cuviosul şi de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Antonie cel nou şi făcătorul de minuni, care a sihăstrit în schitul Veriei şi care cu pace s-a săvârşit.

Stih: Dar Antonie cel nou, unde se va aşeza?
Decât numai cu vechiul Antonie se va împreuna.

Tot în această zi, pomenirea bine cinstitorului împărat Teodosie cel mare.

Stih: Împărăţia, piedică ţie nu ţi-a stătut,
Pentru a fi Teodosie mântuit.

Tot în această zi, cuviosul Ahila, care cu pace s-a săvârşit.

Stih: Ahile stăpâneşte oraşele jos cu armele,
Iar Ahila câştiga cetatea cea de sus cu ostenelile.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi, Amin.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu

Cântarea a 7-a

Irmos: Ritori prea învăţaţi s-au arătat tinerii oarecând, că din suflet cuprins de Dumnezeu grăind, cu buzele au cântat: Dumnezeul cel mai presus de dumnezei, al părinţilor şi al nostru, bine eşti cuvântat.

Văzut-a Iacov noaptea cu adevărat ca întru închipuire pe Dumnezeu întrupat, iar dintru tine întru strălucire S-a arătat, celor ce cântă: Dumnezeul părinţilor Cel prea îndumnezeit şi prea proslăvit.

Semnele negrăitei întrupării celei dintru tine mai înainte vestindu-le, s-au luptat cu Iacov, prin care de bunăvoie s-a împreunat cu oamenii, Curată, Dumnezeul părinţilor Cel prea îndumnezeit şi prea slăvit.

Urât este cel ce nu te vesteşte pe Tine unul Fiul Fecioarei, din prea lăudata Treime, cu minte neîndoită şi cu limba, strigând: Dumnezeul părinţilor Cel prea îndumnezeit şi prea slăvit.

Alt Canon, al cuviosului

Cântarea a 7-a

Irmos: De pogorârea lui Dumnezeu focul s-a ruşinat de demult în Babilon. Pentru aceasta, tinerii în cuptor, cu picioare sprintene, ca într-o grădină verde dănţuind, cântau: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Pahar cu miresme de fapte bune au fost fălcile tale, cu bună mireasmă şi de mântuire, dând miros ca dintr-o grădină celor ce strigă cu dragoste: Bine eşti cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Slavă...

Harul Preasfântului Duh întru tine sălăşluindu-se, gonitor de duhurile cele viclene părinte te-a făcut şi călugărilor învăţător, care strigă: Bine eşti cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Şi acum..., a Născătoarei

Pe Maria cea prea curată şi Preasfântă să o lăudăm, că printr-însa ne izvorăşte nouă Darul darurilor, celor mai presus de minte, ca din izvorul dumnezeieştii bunătăţi. Pe care cu gând bine credincios acum să o fericim.

Catavasie: Pe Tine, Cel ce ai răcorit în foc pe tinerii cei ce Dumnezeu Te-a numit, şi în Fecioară nestricată Te-ai sălăşluit, lăudăm pe Dumnezeu Cuvântul, cântând cu bună credinţă: Bine este cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu

Cântarea a 8-a

Irmos: Chipul cel de aur defăimându-l de trei ori fericiţii tineri, văzând chipul lui Dumnezeu cel viu şi neschimbat, prin mijlocul focului cântau: Toată zidirea cea înfiinţată să laude pe Domnul, şi să-L prea înalţe întru toţi vecii.

Văzutu-S-a pe pământ prin tine, şi cu oamenii împreună a petrecut, Cel neasemănat cu bunătatea şi cu puterea, căruia cântând toţi credincioşii, strigăm: Toată făptura cea înfiinţată să laude pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii.

Cu adevărat pe tine curată vestindu-te te slăvim, Născătoare de Dumnezeu, că tu una ai născut pe Cel din Treime întrupat, căruia cu Tatăl şi cu Duhul cântăm: Să laude toată făptura pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii.

Alt Canon, al cuviosului

Cântarea a 8-a

Irmos: De şapte ori cuptorul, chinuitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar văzându-i pe aceştia mântuiţi de o putere mai mare, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: Tineri, binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Întru rugăciuni priveghere, în posturi bună întărire, întru ispite răbdare, Antonie, întru curăţia minţii pe pământ ca un înger arătându-te lui Dumnezeu, ai strigat: Tineri binecuvântaţi, preoţi lăudaţi, noroade prea înălţaţi-L pe El întru toţi vecii.

Cu cererile şi cu rugăciunile cuvioase apropiindu-te tu neîncetat către Dumne-zeu, ai alergat la înălţimea cea prea înaltă, din cursele dracilor scăpând şi din tirania lor mântuindu-te, de Dumnezeu înţelepţite cânţi: Preoţi lăudaţi, noroade prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii.

Binecuvântăm pe Tatăl, şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Nou Moise făcându-te, în pustie biruinţă asupra vrăjmaşilor şi luptătorilor ai pus, pe norod povăţuind, adică adunarea sihaştrilor, care întru veselie şi cinstită viaţă a strigat Stăpânului: Preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii.

Şi acum..., a Născătoarei

De Dumnezeu Născătoare, prea curată, rănile sufletului meu şi rănile cele din păcat curăţeşte-le, spălându-le cu izvoarele cele din coasta Celui născut al tău şi cu pâraiele cele dintr-însa curăţindu-le, căci către tine strig şi la tine năzuiesc, şi pe tine te chem cea plină de dar.

Catavasie:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Cu focul cel nesuferit împreunându-se tinerii, cei ce au stătut pentru buna credinţă şi de văpaie nevătămându-se, dumnezeiască cântare au cântat: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul, şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu

Cântarea a 9-a

Irmos: Cu totul eşti dorire, cu totul eşti dulceaţă, Cuvinte al lui Dumnezeu, Fiule al Fecioarei, Dumnezeule al dumnezeilor, Doamne Preasfinte al sfinţilor. Pentru aceea împreună cu Ceea ce Te-a născut, pe Tine Te slăvim.

Toiag de tărie s-a dat firii celei slabe, Cuvântul lui Dumnezeu în pântecele tău prea curată, şi pe aceasta o a sculat fiind alunecată până la iad. Pentru aceasta pe tine prea curată, ca pe o Născătoare de Dumnezeu te slăvim.

Primeşte Stăpâne cu milostivire pe ceea ce o ai ales, pe Maica Ta rugătoare pentru noi, şi de a Ta bunătate toate se vor umplea; ca toţi pe Tine ca pe Făcătorul de bine să Te slăvim.

Alt Canon, al cuviosului

Cântarea a 9-a

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a făcut mai desfătat decât cerurile. Pentru aceasta, pe tine, Născătoare de Dumnezeu, începătoriile cetelor îngereşti şi omeneşti, te măresc.

Sosit-a prăznuirea ta cea de lumină, prea fericite părinte Antonie, plină de bucurie, plină de veselie duhovnicească, plină de Duhul Sfânt, plină de bună mireasmă şi de luminare; şi acum câştigându-te pe tine canon sihăstriei şi legiuitor, ne bucurăm.

Nu înceta rugând pe Mântuitorul, prea cinstite părinte, să dăruiască celor ce săvârşesc cu bună cucernicie sfinţită pomenirea ta, iertare de greşeli, împărţirea darurilor, dumnezeiască folosinţă, sufletelor mântuire şi scăpare veşnică.

Slavă...

Întocmai cu îngerii vieţii vieţuind pe pământ, întocmai cu îngerii ai aflat luminare. Că întru împărtăşirea strălucirii lor celei de Dumnezeu împodobite ai fost. Cu care împreună te şi bucuri pururea ca un dumnezeiesc prooroc, ca un mucenic de cunună purtător, ca un mai mare al călugărilor.

Şi acum..., a Născătoarei

Zămislit-ai fără sămânţă Fecioară, fără pofte trupeşti, pe Cuvântul lui Dumnezeu, Cel ce a zidit toate şi fără stricăciune L-ai născut, fără dureri de Maică. Pentru aceasta pe tine Născătoare de Dumnezeu, cu inima şi cu limba mărturisindu-te, te slăvim.

Catavasie: În lege, în umbră şi în Scriptură, închipuire vedem noi credincioşii, toată partea bărbătească ce deschide pântecele, sfânt lui Dumnezeu este. Deci pe Cuvântul cel mai înainte născut, Fiul Tatălui Celui fără de început, Cel Întâi-Născut din Maică fără ispită bărbătească, Îl slăvim.

Luminânda

Podobie: Cu duhul în Biserică...

Luminător luminătorilor ai fost, şi călugărilor îndreptător şi începător Antonie, lauda lumii, învăţându-i ca un viteaz şi voievod ales, să nu se teamă de năvălirile drăceşti, ajutor având pe Hristos, pierzătorul înşelăciunii.

Slavă...

În trup săvârşind viaţă îngerească, ai umblat ca un fără de trup, şi lumii te-ai văzut luminător, pururea strălucind şi tuturor te-ai arătat Antonie de Dumnezeu purtătorule, lauda călugărilor, podoaba sihaştrilor şi lauda părinţilor.

Şi acum..., a Născătoarei

Nădejdea lumii cea bună, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, folosinţa ta cea nebiruită cerem Stăpână, noi cei ce suntem cuprinşi de necazuri şi de valurile vieţii învăluiţi, opreşte vânturile patimilor şi ne du la limanurile voirilor lui Dumnezeu.

La Laude

Stihirile pe 4, glas 8:

Podobie: O prea mărită minune...

Cuvioase părinte Antonie, tu jugul lui Hristos pe umeri ridicând, înălţarea satanei cu Crucea o ai surpat, şi pustiile cetăţi le-ai arătat, prin chipul vieţii tale, o prea fericite ! Lauda sihaştrilor. Pentru aceasta pe Hristos neîncetat roagă-L, să ne miluiască pe noi.

Cuvioase părinte Antonie, pentru viaţa cea adevărată în mormânt te-ai închis, nicicum netemându-te de năvălirile potrivnicului cele cu sunet şi cu plesnit, cuvioase, ci cu rugăciunile tale le-ai surpat, o suflet răbdător! Al pustiei povăţuitorule! Pentru aceasta şi acum toţi pe tine te cinstim şi te fericim.

Cu credinţă adunându-ne toţi, pe tine ca pe un sihastru al lui Hristos te cinstim, Antonie. Că bucurându-te, ai umblat prin pustietăţi neumblate, înţelepte, cu adevărat, şi îndreptător credincios te-ai arătat ei. Pentru aceasta ţie noi toţi strigăm: O, prea fericite! Cela ce eşti lauda călugărilor, Mântuitorului neîncetat te roagă, ca să ne izbăvească pe noi.

Părinte al părinţilor Antonie, cu nesăţioasa dragoste şi iubirea lui Hristos sufletul mişcându-ţi, în pustietăţi L-ai căutat pe El, de toate valurile depărtându-te. Şi singur cu Acela unul vorbind şi prin minte împreunându-te şi de lumină umplându-te. Cu care luminează şi sufletele noastre, celor ce te lăudăm pe tine.

Slavă..., glas 8, a lui Anatolie

În căruţa bunătăţilor cea mergătoare la Cer suindu-te minunate, ai ajuns la cetatea cea prea înaltă, prin sihăstrie, din pustie înconjurând frumuseţile Ieru-salimului celui de sus. Şi din nevoinţele cele cu osteneală, după vrednicie cinste luând, te bucuri împreună cu mai marii cetelor cereşti, prea fericite, veşnicelor bunătăţi moştenitor şi Împărăţiei locuitor făcându-te. Deci de Dumnezeu purtătorule Antonie, roagă-te Mântuitorului tuturor, să împace lumea şi să izbăvească sufletele noastre.

Şi acum..., a Născătoarei

Stăpână primeşte rugăciunile robilor tăi, şi ne izbăveşte pe noi de toată nevoia şi necazul.

Slavoslovia cea mare. Ecteniile şi Otpustul. Ceasul întâiu şi Otpustul deplin.

La Liturghie

Fericirile din Canonul cuviosului, Cântarea a 3-a şi a 6-a. Prochimen, glasul al 7-lea: Scumpă este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui... Stih: Ce voi răsplăti Domnului... Apostol, către Evrei: Fraţilor ascultaţi pre învăţătorii voştri... Aliluia, glasul al 6-lea: Fericit bărbatul care se teme de Domnul... Stih: Puternică pe pământ va fi sămânţa lui... Evanghelia de la Luca: În vremea aceea, stătut-a Iisus la loc şes... Chinonicul: Întru pomenire veşnică va fi...

Canon de rugăciune către Sfântul cuvios Antonie cel mare

Troparul Sfântului cuvios Antonie cel mare, glasul al 4-lea: Asemănându-te cu obiceiurile râvnitorului Ilie şi urmând Botezătorului pe drepte cărări, prea cuvioase părinte Antonie, te-ai făcut locuitor pustiului şi ai întărit lumea cu rugăciunile tale. Pentru aceasta, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Cântarea 1

Irmos: Pe Faraon cel ce era purtat în carele de război, l-a cufundat toiagul lui Moise, cel ce a făcut minuni de demult, lovind în chipul Crucii şi despărţind marea. Şi pe Israel cel fugărit, care mergea pe picioare, l-a mântuit, pe cel ce cânta cântare lui Dumnezeu.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

La nemurire şi la viaţă veşnică ajungând cu adevărat şi de Raza cea întreit strălucitoare, părinte, din plin fiind luminat, roagă-te, să fie luminat sufletul meu cel întunecat, cu luminarea harului, ca după vrednicie să te laud pe tine.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Tânăr fiind cu vârsta trupului şi pe calea cea nouă a faptei bune apucând, ai călătorit pe dânsa, fără primejdie, plecându-te Legii celei noi a Mântuitorului, de trei ori fericite şi poruncilor Evangheliei celor de viaţă purtătoare ai urmat.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu Lumina cea de trei ori mai strălucitoare decât soarele luminat fiind, prea înţelepte, vrăjmăşeasca întărâtare a demonilor, fericite şi gurile căscate ale fiarelor şi durerile vătămătorilor, ca pe o pânză de păianjen le-ai sfărâmat, aprins fiind de dumnezeiasca dragoste.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Având îndrăzneală, ca o Maică a lui Dumnezeu, către Cel ce S-a născut din tine, Cuvântul Cel Unul-Născut, împreună fără de început cu Tatăl şi de o fiinţă cu Duhul, nu înceta a-L ruga, ceea ce eşti cu totul fără de prihană, să izbăvească din nevoi pe cei ce te măresc pe tine, de Dumnezeu Născătoare.

Catavasie: Pământul cel roditor de adâncime, uscat l-a trecut oarecând soarele; căci ca un zid s-a închegat apa de amândouă părţile, trecând poporul marea pedestru şi lui Dumnezeu cu plăcere cântând: să cântăm Domnului, căci cu Slavă S-a prea slăvit.

Cântarea a 3-a

Irmos: Cel ce ai întărit din început cerurile cu priceperea şi ai întemeiat pământul peste ape, întăreşte-mă pe piatra poruncilor Tale, Hristoase; că nu este Sfânt afară de Tine, Unule Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu cuget întărit şi cu minte statornică potolind văpaia patimilor, te-ai îmbrăcat în luminata haină a nepătimirii, Sfinte Antonie şi în veşmântul mântuirii, părinte.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu năvăliri prea tari demonii îndrăznind şi în fiare prefăcându-se, ai defăimat puterea lor cea slabă, că ai avut ajutor pe Cel tare în războaie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Purtătorul de Dumnezeu, prea cuviosul părinte Antonie, biruind căpeteniile şi stăpâniile întunericului cu înfrânare tare s-a făcut purtător de izbândă biruitor, mărirea pustnicilor şi lauda călugărilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Mintea mea cea robită de patimi, ridică-o, Curată, cu Puterea de viaţă care S-a arătat lumii din tine şi la viaţă o povăţuieşte, ceea ce singură ai sfărâmat porţile morţii, cu naşterea ta.

Catavasie: Întărirea celor ce nădăjduiesc spre Tine, întăreşte, Doamne, Biserica Ta, pe care o ai câştigat cu Scump Sângele Tău.

Cântarea a 4-a

Irmos: Tu eşti tăria mea, Doamne, Tu, şi puterea mea, Tu, Dumnezeul meu, Tu, bucuria mea, Cel ce n-ai părăsit sânurile părinteşti şi a noastră sărăcie ai cercetat-o. Pentru aceasta, cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Scară dumnezeiască de fapte bune făcându-ţi, la înălţime te-ai suit, părinte şi ai văzut pe Dumnezeu sprijinindu-Se pe dânsa şi daruri prea bogate împărţind, celor ce cu credinţă cântă: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu totul te-ai sfinţit lui Dumnezeu, Sfinte prea cuvioase părinte Antonie, singur cu EI unindu-te, prea înţelepte, prin fapta bună şi grăind împreună, şi de arătarea lui Dumnezeu ca un curat învrednicindu-te; că de pământ şi de cele pământeşti depărtându-te, după vrednicie ai aflat Cereasca desfătare.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Mintea şi sufletul curătindu-ţi, părinte Antonie, ai vădit înşelăciunea cea de suflet pierzătoare, părinte şi meşteşugirile şi amăgirile cele amare şi nălucirile vrăj-maşilor; că pătimind te-ai învăţat, şi ajungând la cunoştinţă ai învăţat mulţimile călugărilor, prea fericite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Pe Dumnezeu, cel ce S-a Întrupat din tine, care Neschimbat a rămas precum a fost şi fireşte de o fiinţă fiind, este întocmai cu Tatăl şi cu tine, roagă-L, Ceea ce L-ai născut, să dăruiască iertare de greşeli şi mântuire sufletelor celor ce te laudă pe tine cu credinţă.

Catavasie: Acoperit-a cerurile bunătatea Ta, Hristoase; că ieşind din Chivotul Sfinţirii Tale, din Maică nevătămată, în Biserica Slavei Tale Te-ai arătat ca un Prunc în braţe purtat şi s-au umplut toate de lauda Ta.

Cântarea a 5-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti lumină neapusă? Că m-a acoperit întunericul cel vrăjmaş pe mine, ticălosul. Ci, Te rog, întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Locuitor întru tine având pe Dumnezeu, cel ce pe toate le vede, fericite, care te-a învăţat şi te-a luminat şi te-a înţeleptit, de trei ori fericite, suişurile sufletelor celor curate şi fericite a le vedea te-ai învrednicit.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Har de tămăduiri asupra bolilor celor de multe feluri şi putere asupra duhurilor celor necurate ţi-a dăruit ţie, Hristos, înţelepte; că firea biruind, părinte, te-ai împărtăşit de darurile Duhului, cele mai presus de fire.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Cei ce te avem pe tine Zid şi cu apărarea ta suntem înconjuraţi, care ne lăudăm cu dumnezeiasca ta mărire, pe tine te fericim; că tu, Preasfântă, izvorăşti sufletelor noastre bucurie şi veselie.

Catavasie: Când a văzut Isaia, în vedenie, pe Dumnezeu pe Scaun Preaînalt, de Îngerii Slavei înconjurat, a strigat: O, eu ticălosul! Că am văzut mai înainte pe Domnul Întrupat, pe Cel ce stăpâneşte pacea şi lumina cea adevărată.

Cântarea a 6-a

Irmos: De adâncul greşelilor fiind înconjurat, chem adâncul milostivirii Tale cel neurmat: din stricăciune, Dumnezeule, scoate-mă.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Din fragedă copilărie luând asupră-ţi felul de viaţă cel după Lege, de Dumnezeu insuflate, l-ai păzit până la sfârşit şi ca un dumnezeiesc biruitor ai luat cunună de biruinţă de la Împăratul tuturor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Avându-te pe tine, fericite, rugător prea puternic către Dumnezeu, părtaş al grijilor noastre, ocrotitor şi apărător şi mijlocitor binevoitor, ne mântuim de toate nevoile, de ispite şi de primejdii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Înălţat-ai cu adevărat firea omenească cea căzută, născând fără sământă pe Fiul cel Văzut, pe cel cu Chip Dumnezeiesc şi deopotrivă cu Tatăl, de Dumnezeu Născătoare.

Catavasie: Strigat-a Ţie bătrânul, văzând cu ochii mântuirea, care a venit popoarelor de la Dumnezeu: Hristoase, Tu eşti Dumnezeul meu.

Condac, glasul al 2-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Lepădând tulburările lumeşti, viaţa sihăstrească ai dus-o până la capăt, Botezătorului urmând îndeaproape, prea cuvioase. Deci împreună cu dânsul te cinstim, părinte al părinţilor, Sfinte Antonie.

Cântarea a 7-a

Irmos: De pogorârea lui Dumnezeu focul s-a ruşinat de demult în Babilon. Pentru aceasta, tinerii în cuptor, cu picioare sprintene, ca într-o grădină verde dănţuind, cântau: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Şi făcutu-s-au obrajii tăi ca nişte vase de miresme pline de bunul miros al faptelor bune, îmbălsămând de mântuire, întocmai ca o pajişte înflorită, pe cei ce strigă cu dragoste: bine eşti cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Harul Preasfântului Duh sălăşluindu-se întru tine, părinte, te-a făcut alungător al duhurilor viclene şi învăţător călugărilor, strigând: bine eşti cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Pe Maria cea prea curată şi Preasfântă să o lăudăm; că printr-însa ne izvorăşte harul darurilor celor mai presus de minte, ca dintr-un Izvor al Dumnezeieştii bunătăţi. Pe care cu gând cucernic, acum să o fericim.

Catavasie: Pe Tine, Cel ce ai răcorit în foc pe tinerii care Dumnezeu Te-au numit şi în Fecioară nepătată Te-ai Sălăşluit, Dumnezeu Cuvântul, Te lăudăm, cântând cu dreaptă credinţă: bine este cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri.

Cântarea a 8-a

Irmos: De şapte ori cuptorul, chinuitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar văzându-i pe aceştia mântuiţi de o putere mai mare, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: Tineri, binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Sfinte Antonie, neadormit fiind în rugăciuni, întărit în ajunări şi răbdător întru ispite, ai petrecut curat la cuget ca un înger şi lui Dumnezeu ai strigat: tineri binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu cereri stăruitoare şi cu rugăciuni, apropiindu-te neîncetat de Dumnezeu, spre înălţimea cerească ai alergat, cuvioase; scăpând din cursele demonilor şi din tirania lor eliberându-te, de Dumnezeu insuflate, ai cântat: preoţi lăudaţi, popoare prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Ca un nou Moise făcându-te, biruinţă ai ridicat în pustiu asupra vrăjmaşilor şi a celor ce se luptau cu tine, mergând în fruntea poporului ce alcătuia adunarea sihaştrilor, care cu veselie şi cu cinstită viaţă au strigat Stăpânului: preoţi lăudaţi, popoare prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

De Dumnezeu Născătoare, prea curată, curăţeşte rănile sufletului meu şi semnele păcatului, spălându-le cu izvoarele cele din coasta Celui Născut al tău şi curăţindu-le cu apele cele dintr-însa; căci către tine strig şi la tine caut adăpost şi pe tine te chem, ceea ce eşti plină de har.

Catavasie:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

În focul cel mistuitor uniţi fiind tinerii, cei ce au fost cei dintâi în cinstirea de Dumnezeu, dar de văpaie nefiind vătămaţi, cântare dumnezeiască au cântat: binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a făcut mai desfătat decât cerurile. Pentru aceasta, pe tine, Născătoare de Dumnezeu, începătoriile cetelor îngereşti şi omeneşti, te măresc.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Sosit-a sărbătoarea ta cea purtătoare de lumină, prea fericite părinte Antonie, plină de bucurie, plină de duhovnicească veselie, plină de Duh Sfânt, plină de bună mireasmă şi de luminare; şi acum câştigându-te pe tine îndreptar sihăstriei şi legiuitor, ne bucurăm.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Nu înceta rugând pe Izbăvitorul, prea cinstite părinte, să dăruiască, celor ce săvârşesc cu evlavie sfinţită pomenirea ta, iertare de greşeli, împărţire de daruri, dumnezeiască ocrotire, sufletelor mântuire şi veşnică izbăvire.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Întocmai ca un înger vieţuind pe pământ, ai aflat Luminarea cea întocmai cu îngerii; că te-ai împărtăşit de strălucirea lor cea dumnezeiască. Cu care împreună te şi bucuri neîncetat, ca un dumnezeiesc prooroc, ca un mucenic de cunună purtător, ca un mai mare al călugărilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Zămislit-ai, Fecioară, fără sămânţă, fără pofte trupeşti, pe Cuvântul lui Dumnezeu, Cel ce a zidit toate şi fără stricăciune şi fără dureri de maică L-ai născut. Pentru aceasta pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cu inima şi cu graiul mărturisindu-te, te mărim.

Catavasie: În Lege, în umbră şi în Scriptură închipuire vedem noi credincioşii: toată partea bărbătească, ce deschide pântecele, Sfânt lui Dumnezeu este. Deci pe Cuvântul Cel mai înainte Născut, Fiul Tatălui Celui fără de început, Cel Întâi-Născut din Maică fără ispită bărbătească, Îl slăvim.

Sedelna, glasul al 4-lea. **Podobie:** Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Chemării Domnului tău ai urmat, lepădându-te de lume şi de toate frumuseţile ei, prea fericite părinte Antonie; povara pustniciei cu osârdie ai răbdat şi taberele demonilor cu bărbăţie le-ai alungat. Pentru aceasta, cu credinţă şi cu cântări, cinstim pururea pomenirea ta.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Crucea Domnului ridicând, înţelepte şi Lui până la sfârşit urmând, mintea nu ţi-ai întors la lume, de Dumnezeu înţelepţite; ci, cu înfrânarea şi cu ostenelile, patimile ţi-ai omorât şi pe tine însuţi te-ai gătit biserică Domnului. Pentru aceasta ai luat răsplătire darurile de a vindeca bolile şi a alunga duhurile, de Dumnezeu purtătorule, părinte Antonie. Roagă-te lui Hristos Dumnezeu iertare de greşeli să dăruiască, celor ce prăznuiesc cu dragoste, sfântă pomenirea ta.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Ca o Mireasă cu totul fără prihană a Făcătorului, ca o Maică nenuntită a Izbăvitorului, ca una ce eşti locaş Mângâietorului, prea lăudată, pe mine cel ce sunt locaş întinat al fărădelegii şi întru cunoştinţă batjocură demonilor m-am făcut, grăbeşte de mă izbăveşte de lucrarea lor cea rea, locaş luminat prin fapta bună făcându-mă, ceea ce eşti de Lumină primitoare, curată. Alungă negura patimilor şi mă învredniceşte de Împărtăşirea cea de sus şi de Lumina cea neînserată, cu rugăciunile tale.

Acatistul Sfântului Antonie cel mare

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşlueşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;

Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu

adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Acatistul Sfantului Antonie cel mare - Arhidiacon Vlad Rosu:
https://www.youtube.com/watch?v=WrkI9hzoRYc

Acatistul Sfântului Antonie cel mare (17 ianuarie):
https://www.youtube.com/watch?v=6EwsRPs0gAc

***

Condacul 1

Fugind de întunericul cel negru al Egiptului, ai căutat pământul cel de viaţă dătător al pustiului. Prin înfrânare şi nevoinţă veştejind săltările trupului, prea lăudate, te-ai făcut pildă monahilor, de Dumnezeu cugetătorule, celor ce cântă: ***Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!***

Icosul 1

Om cu firea te-ai arătat, părinte, dar te-ai văzut împreună cetăţean cu îngerii, căci ca un fără de trup ai vieţuit pe pământ, prea cuvioase Antonie, lepădând toată purtarea de grijă a trupului, pentru aceasta grăim ţie:
Bucură-te, odrasla cucernicului părinte;
Bucură-te, ramura credincioasei maicii sfinte;
Bucură-te, vlăstarul cel neveştejit al Egiptului;
Bucură-te, povăţuitorul cel mare al pustiului;
Bucură-te, că din tinereţe lui Hristos ai urmat;
Bucură-te, că firește de trup te-ai depărtat;
Bucură-te, arătătorule al căilor monahiceşti;
Bucură-te, cel ce voieşti mântuirea muritorilor;

Bucură-te, izbăvitorul din înşelăciuni ai celor mulţi;
Bucură-te, dătătorul râurilor de tămăduiri;
Bucură-te, prin care Dumnezeu s-a prea înălţat;
Bucură-te, prin care satana s-a ruşinat;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 2

Văzându-te pe tine, de Dumnezeu purtătorule, vrăjmaşul, la înălţime ridicat, se ispitea a te împiedica de la toate faptele bune, însă după puţin s-a ruşinat de sporirea ta, care, nevoindu-te cu trupul şi înălţându-te cu sufletul, cântai lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 2

Având cunoştinţa celor ce sunt ca şi cum nu ar fi, ai trecut cu vederea trecătoarele desfătări ale vieţii; deci în mormânt închizându-te, prin multe necazuri te-ai înţelepţit, nădejdea spre Dumnezeu punându-ţi; pentru care auzi acestea:
Bucură-te, insuflătorule al nădejdii în Dumnezeu;
Bucură-te, pierzătorule al nebuniei vrăjmaşului;
Bucură-te, cel ce nu te înspăimânţi de rănirile lui;
Bucură-te, biruitorul uneltirilor lui;
Bucură-te, lauda cea vestită a pământului Egiptului;
Bucură-te, cel mai strălucit decât toţi monahii, lumina cea mai strălucită;
Bucură-te, floarea cea de Dumnezeu împodobită a cuvioşilor;
Bucură-te, frumuseţea cea preastrălucită a sfinţilor;
Bucură-te, luminat desluşitor al înţelepţilor;
Bucură-te, luceafărul strălucitor al luceferilor;
Bucură-te, izvorul cel viu al pustiei;
Bucură-te, glasul cel puternic, risipitor al trândăviei;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 3

Puterea Celui Preaînalt tare te-a făcut în toate, Antonie fericite, că văzând pornirea vrăjmaşilor cea neputincioasă venind asupra ta, neclintit ai rămas şi, cu darul înconjurat fiind de toate părţile, cântai lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 3

Având dumnezeiască dorinţă, încă mai mult a fi necăjit, cugetătorule de Dumnezeu, ai văzut dumnezeiescul har; că din cer lumina pogorându-se, te-a cercetat pe tine în nevoinţă, şi glas ai auzit, întărindu-te şi grăind:
Bucură-te, fiule al dumnezeieştii lumini;

Bucură-te, locaş al Duhului Sfânt;
Bucură-te, făclia cea nestinsă a liniştii;
Bucură-te, canonul cel prea drept al înfrânării;
Bucură-te, privirea cea prea dulce a îngerilor şi a oamenilor;
Bucură-te, mărirea cea lăudată a celor aleşi;
Bucură-te, izgonitorule al patimilor omeneşti;
Bucură-te, îmbogăţitorule de dumnezeiesc har;
Bucură-te, pîrinte întâistătător al părinţilor;
Bucură-te, preacinstite iscusit păzitor al celor neînsoţiţi;
Bucură-te, cel ce covârşeşti întru cunoştinţă pe cei înţelepţi;
Bucură-te, cel ce întăreşti pe credincioşii cei căzuţi ridicându-i;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 4

Aprins fiind de dumnezeiască dorinţă, către muntele pustiului ai alergat, Antonie, bucurându-te; iar cel nărăvit întru răutate, un disc mare de argint a pus înaintea ta, însă tu ca pe un gunoi defăimându-l cântai lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 4

Nevoindu-te mai presus de fire, părinte Antonie, şi biruind relele vicleşuguri diavoleşti, mai presus de acestea te-ai arătat, deci, făcându-te cetăţean al pustiei, auzi acestea:
Bucură-te, canonul şi temelia pustnicilor;
Bucură-te, plângerea împotriva răilor vrăjmaşi;
Bucură-te, slujitorule al slujbelor celor mai bune;
Bucură-te, dătătorule al celor ce cer cele dumnezeieşti;
Bucură-te, că rău ai pătimit, vrăjmaşului împotrivindu-te;
Bucură-te, că, unindu-te cu Dumnezeu, te-ai veselit;
Bucură-te, minunea cea prea veselitoare a îngerilor;
Bucură-te, cel ce eşti rană grea a demonilor;
Bucură-te, credinciosule slujitor al lui Dumnezeu;
Bucură-te, înaintestătător al credincioşilor;
Bucură-te, prin care s-au deşertat cetăţile;
Bucură-te, prin care munţii în cetăţi s-au schimbat;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 5

Vrând a trece Nilul, părinte de Dumnezeu purtătorule Antonie, luntre neaflându-se, te-ai suit pe un crocodil, mergând spre cercetarea rugătorilor tăi, cântând împreună cu dânşii lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 5

Văzându-te tinerii Egiptului în pustie locuind, ca pe unul mai presus de oameni, şi auzind învăţătura ta, s-au schimbat cu dumnezeiască schimbare; pentru care, slăvind pe Dumnezeu, grăim ţie:
Bucură-te, cel ce eşti om între îngeri;
Bucură-te, cel ce eşti înger între oameni;
Bucură-te, cel ce, prin pildele tale, pământul l-ai făcut cer;
Bucură-te, cel ce, prin faptele tale, ai slujit lui Dumnezeu;
Bucură-te, că ai surpat sprânceana demonilor;
Bucură-te, cel ce ai înălţat viaţa muritorilor;
Bucură-te, tăinuitorule al dumnezeieştii stăpâniri cea în trei Sori;
Bucură-te, povăţuitorule al dumnezeieştii petreceri;
Bucură-te, ridicarea celor căzuţi;
Bucură-te, mântuirea multora;
Bucură-te, că ne povăţuieşti pe noi a urma ţie;
Bucură-te, că urmând poveţelor tale, adunăm sufletului bogăţie;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 6

Propovăduitor al dreptei credinţe celor fără de Dumnezeu te-ai arătat şi voind a te face mucenic, cu bărbăţie în oraş ai intrat; dar, neîmplinindu-ţi dorinţa, cu singură bunăvoinţă te-ai făcut desăvârşit nevoitor, cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 6

Ca un luceafăr în pustiul Egiptului strălucind, întunericul înşelăciunii ai gonit şi, săvârşind pururea tămăduiri, prin tine Dumnezeu S-a prea slăvit; pentru care primeşti de la noi acestea:
Bucură-te, prin care se împodobesc cuvioşii;
Bucură-te, prin care oamenii se mântuiesc;
Bucură-te, dumnezeiască mângâiere a bolnavilor;
Bucură-te, harul cel dumnezeiesc al călătorilor;
Bucură-te, că ai vindecat prin rugăciune pe cea îndrăcită;
Bucură-te, prea fericite, cel ce de toţi te-ai depărtat;
Bucură-te, că îndată în pustie ai fugit;
Bucură-te, cel ce viaţă îngerească ai uneltit;
Bucură-te, cel ce te-ai făcut dumnezeiesc slujitor;
Bucură-te, cel ce te-ai arătat pentru noi mijlocitor către Domnul;
Bucură-te, povăţuitorul poporului către Dumnezeu;
Bucură-te, împăciuitorul oamenilor cu Dumnezeu;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 7

Rămânând în munţii pustiului marele Antonie, hrană de la saracini avea, apoi lucrând pământul, cu grâu şi cu finice se hrănea, fiarele înfricoşându-se, iar pe credincioşi îndemnându-i a cânta lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 7

Nou oraş ai arătat adâncimea pustietăţii, Antonie fericite, cel deopotrivă cu îngerii; căci ca un alt Ierusalim şi Sinai muntele tău s-a preamărit, şi ca un alt Moise şi Ilie arătându-te, auzi acestea:
Bucură-te, al doilea Moise cu faptele;
Bucură-te, al doilea Ilie cu chipurile;
Bucură-te, cel ce blândeţii lui David te-ai asemănat;
Bucură-te, cel ce cărările Botezului ai urmat;
Bucură-te, cel ce ai izvorât apă monahilor în loc însetat;
Bucură-te, cel ce lui Pavel cel simplu te-ai asemănat;
Bucură-te, cel ce în fiecare zi ai sfătuit pe monahi;
Bucură-te, cel ce ai povăţuit îndeosebi pe cei gresiţi;
Bucură-te, cel ce ai vindecat pe cei orbi;
Bucură-te, cel ce ai îndreptat pe cei slăbănogi;
Bucură-te, cel ce ai gonit patimile cele sufleteşti;
Bucură-te, cel ce ai vindecat durerile cele trupeşti;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 8

Străină minune! Văzând vânarea în multe feluri, nicidecum nu te-ai înspăimântat, de trei ori fericite; iar vânătorul, dumnezeiasca ta faţă văzând, de frică fiind cuprins, îndată a murit, făcându-te tu pildă tuturor celor ispitiţi, a cânta lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 8

Cu totul vesel te-ai arătat, văzând înălţarea sufletului lui Ammun, pe care ai arătat-o celor împreună cu tine întrebat fiind de dânşii, de Dumnezeu purtătorule Antonie; deci, văzând sfinţenia ta, minunându-ne, grăim ţie:
Bucură-te, însuţi văzătorule al tainelor;
Bucură-te, trecătorule cu vederea al pământeştilor lucruri;
Bucură-te, luminarea adevărată a celor necunoscători;
Bucură-te, grabnică supunere a supuşilor;
Bucură-te, că pe cele viitoare, ca pe cele de faţă le vedeai;
Bucură-te, că arătai cu putinţă pe cele cu neputinţă;
Bucură-te, că ai mântuit pe tinerii cei îndrăciţi;

Bucură-te, cel ce ai tămăduit pe cei bolnavi de ochi;
Bucură-te, cel ce vedeai înălţarea sufletelor;
Bucură-te, cel ce mai înainte spuneai ieşirea lor;
Bucură-te, toiagul cel bun al monahilor;
Bucură-te, cinstită împodobire a credincioşilor;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 9

Tot darul cel dumnezeiesc, ca şi Pavel ai primit, ca cel ce te-ai făcut şi tu, toate tuturor, pe toţi covârşindu-i Antonie, până şi în văzduh te-ai răpit, cuvioase, pentru care, încutremurat cu totul cântai lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 9

Pe ritorii cei mult vorbitori, ca pe niste peşti fără de glas i-ai arătat prin cuvintele tale, de Dumnezeu purtătorule, că, istorisind despre Dumnezeu, cuvintele tale asemânându-le cu lucrurile, te-ai făcut minunat şi mărit;
Bucură-te, cel ce veseleşti auzul credincioşilor;
Bucură-te, cel ce ai dezlegat împleticirile filozofilor;
Bucură-te, fiu al lui Dumnezeu, după împărtăşire;
Bucură-te, înălţarea prea cuvioşilor după străduire;
Bucură-te, pentru aceasta cântăm ţie:
Bucură-te, versul înţelepciunii lui Dumnezeu;
Bucură-te, vistieria cuvintelor Lui;
Bucură-te, cel mai înţelept decât toţi filozofii;
Bucură-te, cel mai iscusit şi mai înalt în cuvinte;
Bucură-te, preamărită auzire şi grăire a celor înţelepţi;
Bucură-te, preacinstită oglindire a monahilor şi a tuturor celor ce te caută;
Bucură -te, prin care s-a înfiinţat monahismul;
Bucură-te, prin care s-au îndreptat credincioşii;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 10

Grăbindu-te, de Dumnezeu purtătorule părinte, după porunca dinainte primită de la Dumnezeu, te-ai dus către Pavel Tebeul, şi, împiedicându-te de multe ispite, nu te-ai înfricoşat de relele întâmplări şi, dobândind ceea ce doreai, ai încetat întristarea, cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 10

A doua oară, făcând călătoria marele Antonie şi grăbindu-se către Pavel Tebeul, a văzut înălţarea sufletului lui; deci, alergând şi găsindu-l mort, l-a îngropat, luându-i îmbrăcămintea; pentru care grăim lui:
Bucură-te, înger purtător de trup;
Bucură-te, omule cel ce cu Dumnezeu ai vorbit;
Bucură-te, cel ce ai văzut nevoinţele lui Pavel;
Bucură-te, slujitorul îngropării lui;
Bucură-te, cel ce ai istorisit vieţuirea lui;
Bucură-te, cel ce te-ai îmbogăţit cu a lui făptură bună;
Bucură-te, cel ce mai înainte ai cunoscut înşelăciunea eresurilor;
Bucură-te, cel ce ai alinat tulburarea Bisericilor;
Bucură-te, cel ce ai gonit primejdia eresului;
Bucură-te, părtaşul dreptei cunoştinte;
Bucură-te, bună mireasmă a pustiurilor;
Bucură-te, bună insuflare a monahilor;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 11
Nevoind Valachie, cel de cele arieneşti cugetător, a cunoaşte pe Fiul, Dumnezeu prea înalt, te-ai pornit împotriva lui, Antonie, şi el, ticălosul, luând cele după faptele sale, de cal a fost ucis, iar tu lui Dumnezeu cântai: ***Aliluia!***

Icosul 11
Lumina, trimisă de Luminătorul cel mare, arătându-te tu Antonie, ai luminat pe toţi, şi pe ucenici tăi sfătuind, mai înainte le-ai arătat mutarea ta din viaţa de aici, iar ei, de întristare fiind cuprinşi, cântau ţie acestea:
Bucură-te, mângâierea noastră;
Bucură-te, încurajarea tuturor;
Bucură-te, hrănitorul celor flămânzi de cele cereşti;
Bucură-te, sfătuitorul celor doritori de cele sufleteşti;
Bucură-te, că ieşirea ta mai înainte ai cunoscut-o, de Dumnezeu purtătorule;
Bucură-te, următorule ai înţelepţiţilor de Dumnezeu apostoli;
Bucură-te, prin care pământenii se laudă;
Bucură-te, prin care înţelepţii se apără;
Bucură-te, desfătarea slavei tale celei negrăite;
Bucură-te, amintirea hranei tale celei sfinte;
Bucură-te, că învăţăturile tale cu drag le primim;
Bucură-te, că ne mântuim sufletul urmându-ţi sfaturile;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 12

De mare dar s-a învrednicit marele Atanasie, luând amândouă hainele tale, de Dumnezeu purtătorule Antonie, şi scriind dumnezeiasca ta viaţă, cea de una sută şi cinci ani, cânta lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 12

Cânţi împreună cu îngerii ca mai înainte cu oamenii, în ceruri veselindu-te, fericite, cântarea cea întreit sfântă lui Dumnezeu, pe care roagă-L pentru cei ce te cinstim pe tine, Antonie, şi cu dragoste cântăm acestea:
Bucură-te, locuitorul celor cereşti;
Bucură-te, împodobitorul celor pământeşti;
Bucură-te, cel ce împreună petreci cu îngerii;
Bucură-te, împreună vorbitorule cu Sfinţii;
Bucură-te, pururea lăudătorule al Preasfintei Treimi;
Bucură-te, fierbinte mijlocitorule al tuturor către Dumnezeu;
Bucură-te, povăţuitorul şi sprijinitorul celor ce te laudă pe tine;
Bucură-te, strălucitule păstor şi învăţătorule al ucenicilor tăi;
Bucură-te, înaintestătător al tuturor cuvioşilor;
Bucură-te, prea cinstitule conducător al celor necăsătoriţi;
Bucură-te, cel ce eşti cald mijlocitor al celor ce poartă numele tău;
Bucură-te, mare apărător al celor ce te cinstesc pe tine;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 13 (de 3 ori)

O, prea înţelepte de Dumnezeu purtătorule Antonie, căpetenia părinţilor şi slava cuvioşilor, primeşte de la noi aceste laude ce cu tot sufletul le aducem ţie şi roagă-te lui Dumnezeu pentru noi cei ce cântăm: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăşi:

Icosul 1

Om cu firea te-ai arătat, părinte, dar te-ai văzut împreună cetăţean cu îngerii, căci ca un fără de trup ai vieţuit pe pământ, prea cuvioase Antonie, lepădând toată purtarea de grijă a trupului, pentru aceasta grăim ţie:
Bucură-te, odrasla cucernicului părinte;
Bucură-te, ramura credincioasei maicii sfinte;
Bucură-te, vlăstarul cel neveştejit al Egiptului;
Bucură-te, povăţuitorul cel mare al pustiului;
Bucură-te, că din tinereţe lui Hristos ai urmat;
Bucură-te, că fireşte de trup te-ai depărtat;

Bucură-te, arătătorule al căilor monahiceşti;
Bucură-te, cel ce voieşti mântuirea muritorilor;
Bucură-te, izbăvitorul din înşelăciuni ai celor mulţi;
Bucură-te, dătătorul râurilor de tămăduiri;
Bucură-te, prin care Dumnezeu s-a prea înălţat;
Bucură-te, prin care satana s-a ruşinat;
Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!

Condacul 1

Fugind de întunericul cel negru al Egiptului, ai căutat pământul cel de viaţă dătător al pustiului. Prin înfrânare şi nevoinţă veştejind săltările trupului, prea lăudate, te-ai făcut pildă monahilor, de Dumnezeu cugetătorule, celor ce cântă: ***Bucură-te, părinte Antonie, de Dumnezeu cugetătorule!***

Acatistul Sfântului Antonie cel mare

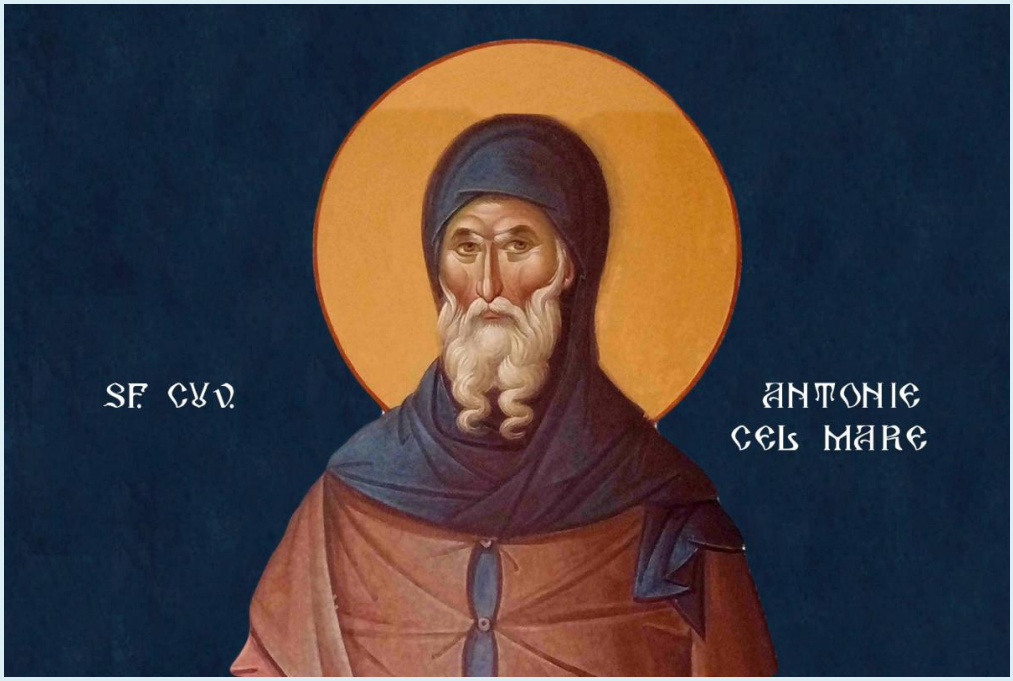

prăznuire la 17 ianuarie

La Sfânta Mânăstire Frăsinei are o părticică de oseminte - Sfinte moaşte pe Sfânta masă. Este considerat sfântul cel mare al chipului monahal. Cei care-i poartă numele îi fac Acatistul mai des.

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

După obişnuitul început se zice Troparul din Minei, apoi:

Condacul 1

Din întunericul lumii ai ieşit şi în pustie ai aprins lumina lui Hristos, cugetătorule de Dumnezeu, nevoindu-te cu multe osteneli, de se mirau şi îngerii, ca firea omenească la cele de sus să o ridici, pentru care şi noi cântăm: ***Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!***

Icosul 1

Din om pământesc te-ai făcut om duhovnicesc, şi lucrarea lumii ai schimbat-o în lucrarea lui Dumnezeu, că chipul de taină dorind, la chipul monahal ai ajuns.
Bucură-te, Sfinte mare Antonie;
Bucură-te, alegerea vieţii de taină;
Bucură-te, dor dumnezeiesc;
Bucură-te, cer din pământ plămădit;
Bucură-te, cel de însuşi Domnul Hristos chemat;
Bucură-te, lucrarea cea de sus;
Bucură-te, naşterea noului chip monahicesc;
Bucură-te, chipul de om - înger;
Bucură-te, ieşirea peste cele trupeşti;
Bucură-te, fereastra „zării de peste hotare”;

Bucură-te, deschiderea uşii celei ascunse;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 2-lea

Mulţi au căutat cele „dincolo de trup”, dar au ajuns în întunericul cel mai de jos, dar tu prin Hristos la lumină ai ajuns, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Pământul are un „dincolo de sine” ca Cer, şi Cerul are un „dincolo ca Dumnezeu”, şi cine nu le deosebeşte şi mai rău se rătăceşte.
Bucură-te, lumină nepământească;
Bucură-te, lumină dincolo de ochi;
Bucură-te, lumina în care se vede Dumnezeu;
Bucură-te, lumina care este prin Sine;
Bucură-te, lumina ce pe toate le deosebeşte, fără amestecare;
Bucură-te, lumina ce întunecă Soarele;
Bucură-te, lumina ce acoperă stelele;
Bucură-te, lumina ce alungă tot întunericul;
Bucură-te, lumina în care se văd toate deodată;
Bucură-te, lumina în care toate se opresc;
Bucură-te, cel care ai ajuns la lumină;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 3-lea

Dar calea ce duce la lumină trece prin „prăpăstiile lumii”, prin care tu, Sfinte Antonie, cu dârzenie ai trecut, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Dorul de Dumnezeu atât de mult îl aveai, încât fără oprire alergai peste „hotarele firii”, ca să găseşti pe Hristos cel dorit.
Bucură-te, iubire întreagă de Dumnezeu;
Bucură-te, dorul de mare taină;
Bucură-te, şoaptă adâncă a inimii;
Bucură-te, căutarea negrăită a minţii;
Bucură-te, trezie peste cugetare;
Bucură-te, făptură ce trece peste sine;
Bucură-te, sufletul cel peste trup;
Bucură-te, vorbirea cea dincolo de grai;
Bucură-te, privirea în nevăzut;
Bucură-te, urcarea în cele de sus;

Bucură-te, intrarea pe „tărâmul celălalt”;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 4-lea

Într-un mormânt de voie te-ai băgat, de unde să înviezi la viaţa nepământească, şi cu duhurile morţii aprig te-ai războit, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Dar şi „mormântul păcatului omenesc” deodată s-a deschis, şi toate putreziciunile afară s-au desfăcut, dar nu te-ai înspăimântat, ci şi mai mult după Hristos jinduiai.
Bucură-te, cel ce ai trecut peste „hotarele lumii”;
Bucură-te, că ai ajuns în cele din adânc;
Bucură-te, că ţi s-au arătat „urmele păcatelor”;
Bucură-te, că pe acestea le-ai şters;
Bucură-te, că putreziciunea ai curăţat-o;
Bucură-te, că locaşul morţii l-ai surpat;
Bucură-te, că locaş nou te-ai făcut;
Bucură-te, trecerea peste „prăpastia omenească”;
Bucură-te, ieşirea din întunericul de jos;
Bucură-te, că din mormânt la viaţă te-ai ridicat;
Bucură-te, că ai săvârşit „lucrarea cea de taină”;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 5-lea

Toate duhurile morţii şi cele necurate peste tine au năvălit, dar cu tăria credinţei lui Hristos le-ai alungat, şi aşa părintele tainei noi te-ai făcut, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Aşa „chipul monahicesc” s-a născut, că chipul omului ce iese din „propriul mormânt şi se face biruitor peste duhurile morţii acestuia” capătă „alt Chip”.
Bucură-te, naşterea „noului chip” omenesc;
Bucură-te, noul chip peste cel omenesc;
Bucură-te, chipul monahicesc, „aurul scos din pământ”;
Bucură-te, chipul lui Dumnezeu scos la vedere;
Bucură-te, suflarea de duh peste trup;
Bucură-te, zugravul celor nevăzute;
Bucură-te, arătarea celor ascunse;
Bucură-te, vădirea celor crezute;
Bucură-te, împlinirea celor nădăjduite;
Bucură-te, „chip îndoit” peste cel lumesc;

Bucură-te, chip de monah - chip duhovnicesc;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 6-lea

Te-ai închis şi într-o peşteră adâncă, ca să rupi „adâncurile firii omeneşti”, ca să poată pătrunde lumina lui Hristos cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

S-au speriat duhurile de jos şi s-au mirat Îngerii de sus de dârzenia ta în a preface pe omul lumesc în omul duhovnicesc, ce este însuşi „chipul monahicesc”.
Bucură-te, chip de tainică petrecere;
Bucură-te, următorul lui Ilie proorocul;
Bucură-te, următorul Botezătorului Ioan;
Bucură-te, unirea ce nu se mai desparte;
Bucură-te, Cer şi Pământ deodată, fără amestecare;
Bucură-te, om cu chip peste sine;
Bucură-te, răsărirea luminii ce nu mai apune;
Bucură-te, noul chip de mare cinste;
Bucură-te, chip monahal de taină;
Bucură-te, dor de viaţa doar cu Dumnezeu;
Bucură-te, zbor peste „hotarele” lumii;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 7-lea

Pustiul şi mormântul cel din suflet, prefăcut în locaşul lui Hristos, a schimbat pustiul Egiptului în „noul Rai duhovnicesc” prin tine, mare Antonie, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Aşa, Sfinte Antonie, părintele cel mare al chipului monahicesc te-ai făcut, că Însuşi Duhul cel PreaSfânt peste acesta a coborât, şi chipul Duhului l-a pecetluit.
Bucură-te, părintele cel mare al chipului călugăresc;
Bucură-te, chipul pecetluit cu Duhul Sfânt;
Bucură-te, chipul lui Hristos înveşmântat în duh;
Bucură-te, lumina lui Hristos prin duhul dumnezeiesc;
Bucură-te, om ridicat peste cele pământeşti;
Bucură-te, pământ înălţat şi la Cer;
Bucură-te, deschiderea pământului spre Dumnezeu;
Bucură-te, chipul negrăitei Întrupări a lui Dumnezeu;
Bucură-te, şi îndumnezeirea peste fire;

Bucură-te, biruitorul celor de jos;
Bucură-te, intrarea în cele de sus;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 8-lea

Ca un pământ stricăcios, după ce te-ai ars în focul duhovnicesc, ai devenit ca o cărămidă tare pentru zidul de taină al lui Hristos, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Ca o făclie nestinsă ai fost apoi pentru toţi cei ce căutau pe Dumnezeu, care veneau tot mai mult să primească chipul monahicesc.
Bucură-te, cel prefăcut în focul duhovnicesc;
Bucură-te, pământ ce nu se mai strică;
Bucură-te, lut peste care duhul a coborât;
Bucură-te, ţărână ce are „suflarea” lui Dumnezeu;
Bucură-te, chipul omului împlinit;
Bucură-te, menirea omului săvârşită;
Bucură-te, omul închinat lui Dumnezeu;
Bucură-te, chipul strălucit de monah;
Bucură-te, chipul dintre Cer şi Pământ;
Bucură-te, altar de Liturghie;
Bucură-te, biserică vie şi lucrătoare;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 9-lea

Prin tine, mare Antonie, pustiul lumii s-a umplut cu „lumea rugătoare a lui Dumnezeu”, şi aşa darul de sus iarăşi pământul cel pustiit de păcat l-a cuprins, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Ca nişte noi cetăţi ale „adunărilor de monahi”, în pustiul Egiptului s-au clădit, şi nisipul gol şi neroditor a rodit pe cele de sus.
Bucură-te, Moise al monahilor;
Bucură-te, că din Egiptul păcatului ai ieşit;
Bucură-te, că ai fugit de faraonul lumesc;
Bucură-te, că ai trecut „apa morţii”;
Bucură-te, că ai străbătut pustiul cel ascuns;
Bucură-te, că „altă mană” ai mâncat;
Bucură-te, că din pâinea lui Hristos te-ai împărtăşit;
Bucură-te, că ai ajuns la „locul făgăduinţei”;

Bucură-te, că ai găsit odihna;
Bucură-te, că aceasta este „întâlnirea cu Hristos”;
Bucură-te, că aceasta este Împărăţia Lui;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 10-lea

În Cer, Îngerii proslăvesc pe Dumnezeu şi prin tine, mare Antonie, pe pământ monahii - oamenii îngeri de asemenea, fără oprire se închină Domnului, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Păcatul a oprit „vorbirea făpturii cu Făcătorul său”, dar iată că prin „rugăciunea lui Hristos” iarăşi Taina cea mare se arată.
Bucură-te, marele povăţuitor al vieţii de taină;
Bucură-te, că ai răsărit nouă lumină a lui Hristos;
Bucură-te, că ai dezgropat chipul omului din lut;
Bucură-te, că iarăşi la cinste l-ai înălţat;
Bucură-te, chemarea lumii la viaţa adevărată;
Bucură-te, că te-ai făcut noul crainic al lui Hristos;
Bucură-te, glasul scos din tăcere;
Bucură-te, ochi scos la lumină;
Bucură-te, vederea peste întunericul păcatului;
Bucură-te, auzirea celor de taină;
Bucură-te, cuvântul vieţii nemuritoare;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 11-lea

Sfinte mare Antonie, ales ai fost de Domnul Hristos să fii un luminător al oamenilor, ca ieşit din „firea lumească” pe cele dincolo de trup să le dezvălui, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Viaţa „chipului duhovnicesc” nu este doar în pustie, ci şi în cetăţile lumii, că fiind trimis la „cizmarul bine credincios”, ai văzut această împlinire.
Bucură-te, Sfinte Antonie, râvnitorule de cele dumnezeieşti;
Bucură-te, căutarea chipului de taină;
Bucură-te, că ai înţeles cele ascunse;
Bucură-te, că prin „Hristos - Omul” pe om l-ai redescoperit;
Bucură-te, deschiderea „uşii zăvorâte”;
Bucură-te, ochi al sufletului;

Bucură-te, pătrundere a minţii;
Bucură-te, umplerea inimii de Duhul PreaSfânt;
Bucură-te, icoana rugăciunii;
Bucură-te, rugăciune - lucrarea celor sfinţi;
Bucură-te, rugăciune - faţa duhovniciei;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 12-lea
Cine poate spune toate nevoinţele tale duhovniceşti, îndurările grelelor încercări, rănile duhurilor potrivnice, nenumăratele suspine ale slăbiciunii omeneşti, decât cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea
Pe marele pustnic Ammun l-ai văzut strălucitor, ducându-se la Cer, şi aceasta te-a încredinţat şi mai mult că plăcut este Domnului „chipul duhovnicesc”.
Bucură-te, alesule cel dintre oameni;
Bucură-te, omul lui Dumnezeu;
Bucură-te, omul ce a câştigat haina lui Hristos;
Bucură-te, că te-ai făcut părintele nostru;
Bucură-te, şi ajutătorule în toate nevoile;
Bucură-te, al orbilor tămăduitor;
Bucură-te, în neputinţe întăritor;
Bucură-te, al patimilor vindecător;
Bucură-te, alungarea duhurilor rele;
Bucură-te, chipul cel mare al Părintelui duhovnicesc;
Bucură-te, icoana chipului monahicesc;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, cel învăpăiat de dumnezeiescul dor, care ai ajuns la limanul de sus, părintele monahilor şi părintele duhovnicesc al tuturor, primeşte şi de la noi cinstirea noastră, ca şi noi să cântăm: ***Aliluia!***

Se citesc apoi din nou:

Icosul 1
Din om pământesc te-ai făcut om duhovnicesc, şi lucrarea lumii ai schimbat-o în lucrarea lui Dumnezeu, că chipul de taină dorind, la chipul monahal ai ajuns.
Bucură-te, Sfinte mare Antonie;
Bucură-te, alegerea vieţii de taină;

Bucură-te, dor dumnezeiesc;
Bucură-te, cer din pământ plămădit;
Bucură-te, cel de însuşi Domnul Hristos chemat;
Bucură-te, lucrarea cea de sus;
Bucură-te, naşterea noului chip monahicesc;
Bucură-te, chipul de om - înger;
Bucură-te, ieşirea peste cele trupeşti;
Bucură-te, fereastra „zării de peste hotare”;
Bucură-te, deschiderea uşii celei ascunse;
Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!

Condacul 1

Din întunericul lumii ai ieşit şi în pustie ai aprins lumina lui Hristos, cugetătorule de Dumnezeu, nevoindu-te cu multe osteneli, de se mirau şi îngerii, ca firea omenească la cele de sus să o ridici, pentru care şi noi cântăm: ***Bucură-te, Sfinte mare Antonie, primul părinte al monahilor!***

(Extras din cartea: Ieromonah Ghelasie Gheorghe - Imnografie II - Acatistier ediţie îngrijită şi adăugită de Ierom. Ghelasie şi Ierom. Valerian - Editura Platytera, Colecţia Isihasm)

Paraclisul cuviosului Antonie cel mare

[Preotul: face obişnuitul început, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru.]

Citeţul: Amin. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Rugăciunile începătoare

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;

Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm la Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi:

Psalmul 142:
Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în

mormânt. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori), *apoi:*

Tropar 1: Asemănându-te obiceiurilor râvnitorului Ilie şi urmând Botezătorului pe drepte cărări, părinte Antonie, te-ai făcut locuitor pustiului şi ai întărit lumea cu rugăciunile tale. Pentru aceasta, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Tropar 2: Mulţimi ale călugărilor, veniţi într-un gând să ne adunăm şi să dănţuim în jurul jertfelnicului inimii, aducând cântări de laudă prea slăvitului Antonie, celui ce pustia inimii o a lucrat cu plugul rugăciunii şi cu ploile lacrimilor de pocăinţă, aducând roade bogate de mântuire. Ca la un pom duhovnicesc să alergăm şi la umbra rugăciunilor sale să ne odihnim, având în mijlocul nostru pe Hristos-Pomul vieţii Cel ce cheamă pe toţi prin glasul izvoarelor Duhului către Tatăl Cel iubitor de oameni, Cel ce a chemat pe Adam oarecând în Rai la mărturisire.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Nu vom tăcea nicicând, de Dumnezeu Născătoare, a spune pururea puterea ta noi, nevrednicii, că de nu ai fi stat tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi scăpat pe noi de atâtea primejdii, sau cine ne-ar fi păzit pe noi până acum slobozi ? Noi de la tine, Stăpână, nu ne vom depărta, că tu mântuieşti pe robii tăi pururea din toate nevoile.

Psalmul 50

Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea, şi de păcatul meu mă curăţeşte. Că fărădelegea mea eu o cunosc, şi păcatul meu înaintea mea este pururea. Ţie Unuia am greşit, şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea. Că iată adevărul ai iubit, cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat

mie. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi, spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite. Întoarce faţa Ta de către păcatele mele, şi toate fărădelegile mele şterge-le. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi Duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la faţa Ta, şi Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale, şi cu Duh stăpânitor mă întăreşte. Învăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale, şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta. Că de-ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi. Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi. Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului, şi să se zidească zidurile Ierusalimului. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Canonul cuviosului Antonie cel mare

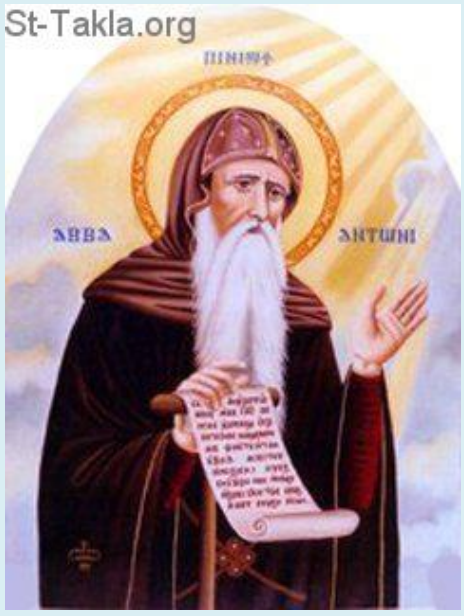

Cântarea I

Irmos: Apa trecând-o ca pe uscat şi din răutatea egiptenilor scăpând, israeliteanul striga: Izbăvitorului şi Dumnezeului nostru să-I cântăm.

Stih: *Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.*

Pustiul saltă ca o mare şi freamătă de dorul tău, părinte Antonie, iar pustia inimii mele întru care s-au adunat toate fiarele patimilor însetează de rugăciunea ta cea pricinuitoare de liniştire; neputând face eu nimic spre a mă învrednici de rugăciunea ta, dăruieşte-mi-o tu, însuţi, ca un milostiv, ca să potolesc întristarea ce m-a cuprins din pricina multor păcate.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cuvioase părinte, cartea cea îngerească a vieţuirii celei mai presus de minte, deschide cu cheia Duhului cartea inimii mele şi cu al Cuvântului condei scrie-mi cuvânt de mântuire, ca să aflu pe Tatăl milostiv la judecată.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca un munte prea minunat te-ai arătat monahilor care la tine aflau scăpare de prigonirea ispitelor, însă eu fiind cu totul neiscusit în vieţuirea cea duhovnicească te rog numai să mă primeşti sub acoperământul rugăciunii tale.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Numai Tu ai purtat în braţele tale pe Cel ce a măsurat cerul cu palma, iar acum întinzând mâinile tale la rugăciune, poartă-ne pe noi deasupra tulburărilor lumii.

Cântarea a III-a

Irmos: Tu eşti tăria celor ce aleargă la Tine, Doamne, Tu eşti lumina celor întunecaţi şi pe Tine Te laudă duhul meu.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cuvioase părinte, auzind glasul Evangheliei lui Hristos, te-ai grăbit a alerga pe cărarea poruncilor dumnezeieşti şi lepădându-te de toate bogăţiile lumii întru smerenie ai urmat Celui smerit, pe care roagă-L să mă arate pe mine nevinovat la judecata Sa.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Crucea ţi-ai luat-o cuvioase şi lui Hristos ai urmat cu dragoste, izgonind din inima ta toată dorirea pământească; ajută-ne şi pe noi a merge pe cărările voii dumnezeieşti spre dobândirea mântuirii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Sub aripile ascultării de părintele tău duhovnicesc te-ai nevoit, făcând roade vrednice de mântuire; pe mine, cel ce am sărăcit în multe patimi, mă ridică spre lucrarea cea duhovnicească.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

În pântece ai luat pe Raza Tatălui şi ai născut pe Soarele dreptăţii, pe care arată-L şi mie, celui întunecat la minte, ca să mă împodobesc cu stele de gânduri dumnezeieşti.

Apoi aceste **stihiri**:

În mormânt idolesc ai vieţuit, tu, cel ce erai mort pentru patimi, dar viu pentru Hristos; întinde-mi părinte, mână de ajutor, ca să mă ridic eu din mormântul păcatelor mele şi întru suspinurile pocăinţei să lucrez cele spre mântuire.

Maica Cuvântului, ca una ce întunericul lumii ai risipit pogorând pe Soarele Cel neapropiat pe pământ, ca să dea iertare şi mântuire celor pierduţi, din noaptea patimilor mă scoate la lumina pocăinţei.

Sedealna, glas 2:

Podobie: Ceea ce eşti rugătoare caldă şi zid nebiruit, izvor de milă şi lumii scăpare, cu deadinsul strigăm către tine, Născătoare de Dumnezeu, Stăpână: Vino degrab şi ne izbăveşte pe noi din nevoi, ceea ce eşti singură grabnic folositoare.

Fiind întărit de puterea harului Duhului te-ai luptat cuvioase, cu duhurile răutăţii şi ai primit cununi din mâna Cuvântului, cu razele înţelepciunii Căruia împodobeşte mintea mea, ca să biruie atacurile gândurilor celor rele.

Cântarea a IV-a

Irmos: Sfatul cel neurmat şi dumnezeiesc al întrupării Tale celei de sus, celei din Fecioară, proorocul Avacum socotindu-l a strigat: Slavă puterii Tale, Doamne!

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cete de ucenici s-au adunat în jurul tău, cuvioase, ca nişte raze în jurul soarelui, iar acum din înălţime cu razele rugăciunii tale luminează mintea mea, ca să slobozească razele gândurilor dumnezeieşti.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu dulceaţa cuvintelor tale ai ospătat pe ucenicii ce se luptau cu amărăciunea ispitelor, iar acum masă duhovnicească de gânduri îngereşti aşază în cămara inimii mele, spre a mă face vrednic de primirea Pâinii cereşti.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Casă cerească s-a făcut inima ta fericite, odihnind pe Împăratul cel mare, iar acum, ca unul ce în lăcaşurile de sus te odihneşti, peştera inimii mele o umple de lumina rugăciunii curate.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Stând înaintea Celui de pe scaunul heruvimilor, roagă-te Preacurată, să fim noi izbăviţi de focul veşnicei osânde, încălzind inima noastră cu focul rugăciunii tale.

Cântarea a V-a

Irmos: Negura sufletului meu, Mântuitorule, risipeşte-o cu lumina poruncilor Tale şi mă luminează ca un singur Împărat al păcii.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu strălucirea cuvintelor înţelepciunii tale ai alungat negura patimilor din inimile cele ostenite, iar acum străluceşte şi peste mine lumina rugăciunii, ca întru aceasta să aflu calea către Cel Dorit.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ştiind că nimeni neispitit nu va intra în Împărăţia Cerurilor, ai întărit pe cei neputincioşi, iar acum având eu acoperământul rugăciunii tale, ajută-mă a birui toate cursele vrăjmaşului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Suspinat-ai părinte, văzând toate cursele vrăjmaşului întinse pe pământ, dar inima ta s-a odihnit aflând că prin smerenie este cu putinţă tuturor a se păzi de cel rău, pe care cu săgeţile rugăciunilor tale alungă-l de la cei ce te cinstesc pe tine.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Lumea întreagă s-a înfrumuseţat cu vălul rugăciunilor tale, dar acum ridică Preacurată, vălul patimilor de pe ochii minţii mele, ca să văd eu întru lumină cărarea mântuirii.

Cântarea a VI-a

Irmos: Rugăciunea mea voi înălţa către Domnul şi Lui voi spune mâhnirile mele; că sufletul meu s-a umplut de răutăţi şi viaţa mea s-a apropiat de iad. Dar ca Iona mă rog: Dumnezeule, din stricăciune scoate-mă.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Mare virtute socotit-ai cuvioase, dreapta socoteală, fără de care cei ce se nevoiesc pierd plata mântuirii; ştiindu-mă pe mine cu totul întunecat la minte şi neştiutor al măsurii nevoinţei, cad înaintea ta cu umilinţă: îndreptează paşii mei pe calea cea împărătească.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Petrecerea în afara chiliei socotit-ai a fi mare vătămare pentru călugări, care înşişi îşi sting focul rugăciunii; pe mine însă, cel ce petrec în afara cămării pocăinţei, cu puterea rugăciunii tale mă trage înăuntru şi mă ospătează cu gânduri smerite şi cu apa înţelepciunii duhovniceşti.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe vânător l-ai îndreptat, căci cu dreaptă socoteală ai îndulcit inimile fraţilor spre a nu se vătăma ei de prea multa asprime; cu dulceaţa rugăciunii tale risipeşte şi amărăciunea inimii mele, ce mi-a venit mie din multele ispite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cel ce a plecat cerurile pe Cruce S-a înălţat, ca să ne arate nouă cale smerită de înălţare, iar pe tine avându-te, Prea lăudată, turn al rugăciunii, te rugăm să ne ridici din gunoiul patimilor.

Apoi aceste **stihiri**:

Ca un înger pământesc ai strălucit tuturor, căci cu aripile rugăciunii ai zburat către înălţimile neapropiate şi cu focul dragostei dumnezeieşti înfricoşător te-ai făcut serafimilor. Cuvioase părinte Antonie, pe noi cei neputincioşi ne îndreptează pe cărarea mântuirii cu sfaturile tale dumnezeieşti.

Preacurată, care, prin cuvânt, negrăit ai născut pe Cuvântul în zilele cele mai de apoi, roagă-te Lui, ca una ce ai îndrăznire de Maică.

Condac 1: Lepădând tulburările lumeşti viaţa sihăstrească o ai dus până la capăt, Botezătorului urmând îndeaproape, prea cuvioase. Deci împreună cu dânsul te cinstim, părinte al părinţilor, Antonie.

Condac 2: Cu curgerile lacrimilor de umilinţă ai făcut pământul inimii tale roditor de gânduri ale înţelepciunii înalte şi scoţând din vistieriile dumnezeieşti norii darurilor cereşti, cu fulgerele rugăciunii tale ai nimicit taberele drăceşti. Iar acum, ***prea cuvioase părinte Antonie, înfrumuseţătorul pustiei, ca unul ce petreci în grădina cerească dănţuind cu îngerii, cu adierile Duhului Sfânt bine înmiresmează şi grădina inimii mele ajutându-mă a dezrădăcina spinii patimilor cu osteneala rugăciunii lui Iisus.***

Prochimenul, glas 4: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuviosului Său.

Stih: Fericit bărbatul cel ce se teme de Domnul...

Evanghelia după Matei: (11: 27-30)

Zis-a Domnul ucenicilor Săi:
27.Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu şi nimeni nu cunoaşte pe Fiul, decât numai Tatăl, nici pe Tatăl nu-L cunoaşte nimeni, decât numai Fiul şi cel căruia va voi Fiul să-i descopere.
28. Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi.
29. Luaţi jugul Meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre.
30. Căci jugul Meu e bun şi povara Mea este uşoară.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pentru rugăciunile prea cuviosului Tău, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Apoi **stihira** glas 6 (forma glasului 2):

Podobie: "Toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul tău."

Stih: ***Miluieşte-ne, Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale curăţeşte fărădelegile noastre.***

Pe fratele cel ce îţi cerea cinstita rugăciune întru înţelepciune nu l-ai miluit, până ce acesta s-a silit a se ruga pentru sine; măcar că nu ştiu eu a mă ruga, primeşte părinte, neputincioasele mele cuvinte şi te roagă tu stăruitor pentru mântuirea şi înţelepţirea mea.

[*Diaconul (iar în lipsa lui, preotul) rosteşte rugăciunea: Mântuieşte, Dumnezeule, poporul Tău şi binecuvântează moştenirea Ta, cercetează lumea Ta cu milă şi cu îndurări, înalţă fruntea creştinilor ortodocşi şi trimite peste noi milele Tale cele bogate; pentru rugăciunile prea curatei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria; cu puterea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci; cu ocrotirile cinstitelor, cereştilor netrupeşti Puteri; pentru rugăciunile cinstitului, măritului prooroc, Înaintemergătorului şi Botezătorului Ioan; ale Sfinţilor, măriţilor şi întru tot lăudaţilor apostoli; ale tuturor sfinţilor sfinţiţilor ierarhi; ale sfinţilor, măriţilor şi bunilor biruitori mucenici; ale prea cuvioşilor şi de Dumnezeu purtătorilor părinţilor noştri, ale Sfinţilor (N), a căror pomenire o săvârşim, ale Sfântului ierarh Spiridon, ale sfinţilor şi drepţilor dumnezeieşti părinţi Ioachim şi Ana şi pentru ale tuturor sfinţilor; rugămu-ne, Mult-milostive Doamne, auzi-ne pe noi păcătoşii, care ne rugăm Ţie, şi ne miluieşte pe noi.]*

[Strana: Doamne, miluieşte (de 12 ori).]

Cântarea a VII-a

Irmos: Chipului celui de aur neînchinându-se tinerii lui Avraam, s-au lămurit ca aurul în topitoare; că, în cuptorul cel de foc, ca într-o cămară luminată, dănţuiau, cântând: Binecuvântat eşti, Dumnezeul părinţilor noştri !

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe cei neputincioşi ce ţi-au cerut sfatul i-ai vindecat numai cu doctoria rugăciunii, căci nu puteau ei a plini porunca lui Hristos; iar pe mine, cel ce sunt ţinut în legătura păcatelor cumplite, mă slobozeşte cu a ta bineprimită rugăciune către Izbăvitorul tuturor.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Duhul Domnului ţi-a descoperit ţie fericite, că asemenea ţie era înaintea Domnului un mirean, doctor cu ştiinţa, care făcea milostenie din prisosul lui şi cu îngerii cânta neîncetat „Sfinte Dumnezeule...”; învechit fiind eu în răutate, cu inimă nemilostivă şi cu totul străin de darul rugăciunii, te rog numai să mă pomeneşti înaintea lui Hristos, Îndreptătorul tuturor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Fratele ce foarte se folosea doar văzându-te, fără să te mai întrebe nimic despre mântuire a aflat milă înaintea Domnului, iar eu covârşit de mulţimea necazurilor, doar cer mijlocirea ta, de care nu mă despărţi părinte, ca unul ce ai deschis uşa mântuirii multor suflete.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu frumuseţea sufletului Tău toată lumea ai luminat şi pe Împăratul tuturor în braţele Tale purtându-L, ne-ai întins nouă mână de ajutor spre a ne purta deasupra valurilor ispitelor; pentru aceasta, toată suflarea îngerească şi omenească neîncetat pe tine Preacurată, te mărim.

Cântarea a VIII-a

Irmos: În văpaie de foc stau Ţie înainte heruvimii şi serafimii, Doamne, şi toată zidirea cântare frumoasă cântă Ţie: Lăudaţi-L, binecuvântaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii !

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Frica de Dumnezeu a fugit din inima ta părinte, căci aveai dragoste desăvârşită pentru Ziditorul lumii, pe care roagă-L să mă izbăvească pe mine de frica chinurilor veşnice.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Povăţuitor încercat spre ascultare te-ai arătat ucenicilor tăi, iar acum pe mine, cel ce din neascultare am alunecat în groapa multor păcate, întinde-mi scara rugăciunii tale ca să văd lumina pocăinţei.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu.

Mărturisit-ai părinte, căci cei din vremurile noastre slabi sunt duhovniceşte; pentru aceasta, nu slobozeşte Dumnezeu asupra lor războiul celor din vechime, însă pe mine, cel învechit în răutate tu mă înnoieşte întru rugăciunea cea cu inimă smerită.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ca o zi pururea luminătoare ai răsărit pe pământ, iar acum întru lumina cea veşnică strălucind ca o Maică a Stăpânului, din noaptea patimilor mă scoate pe mine, ca să ajung la răsăritul pocăinţei.

Cântarea a IX-a

Irmos: Eva adică, prin păcatul neascultării, blestem înăuntru a adus, iar Tu Fecioară de Dumnezeu Născătoare, prin odrasla purtării în pântece, lumii binecuvântare ai înflorit; pentru aceasta toţi te slăvim.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Descoperit-a Domnul unui bătrân că nu eşti împreună cu ceata Părinţilor, ci petreci înaintea Preasfintei Treimi ca un serafim ce se hrăneşte cu văpaia de foc a dragostei dumnezeieşti întru neîncetată rugăciune. Trimite mie flacăra rugăciunii tale, ca să ardă gândurile mele cele pământeşti, luminându-mă cu îngereasca dorire.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Antonie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Măcar că erai purtător de duh, doar despre cele ce erau sau urmau a se întâmpla în lume voiai a grăi; iar eu cunoscându-mi nevrednicia şi mulţimea păcatelor, nu îndrăznesc decât a cere dumnezeiască rugăciunea ta spre îndreptarea vieţii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Brazdele inimii mele întru care au odrăslit spinii patimilor le ară părinte Antonie, cu plugul rugăciunii tale şi slobozeşte ploaia îndurărilor dumnezeieşti, ca să aduc eu mai înainte de sfârşit rod vrednic de pocăinţă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Din pământul pântecelui tău a răsărit floarea Hristos, care bine a înmiresmat tot pământul cu mireasma minunilor Sale; de aceasta învredniceşte-ne şi pe noi, cei neputincioşi, prin rugăciunea ta, Maică a Domnului.

Apoi: ***Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât Heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.***

Apoi aceste **stihiri**, glas 8:

Bucură-te, oglinda monahilor, ce acum priveşti fără oglindă pe Cel ce covârşeşte cu frumuseţea oglinda închipuirilor omeneşti;

Bucură-te, floarea cea rară a pustiei, care cu mireasma rugăciunilor tale bine ai înmiresmat sufletele cele sufocate de mirosul greu al patimilor;

Bucură-te, cartea înţelepciunii călugărilor, care ai scris tainic cu condeiul Duhului cuvânt de mântuire în cartea inimilor celor întristate de năvala gândurilor rele;

Bucură-te, prea cuvioase părinte Antonie, lauda cea neumbrită de trecerea veacurilor a cuvioşilor monahi!

Săltările patimilor ai veştejit, săltând îngereşte cu cetele serafimilor, iar acum pe mine, cel ce pururea alunec în groapa păcatelor grele, cu săltarea pocăinţei mă adu la limanul binecuvântat al lui Hristos-Dumnezeu.

Întunecatu-s-au minţile înţelepţilor neputând a pricepe cum ai strălucit ca un izvor de lumină celor ce veneau înaintea ta, nefiind învăţat în ştiinţele cele lumeşti; cu adevărat, în cartea zidirii citeai cu pricepere tainele Ziditorului, neavând povăţuitor decât pe Dumnezeiescul Duh; pe Acesta, roagă-L părinte, să se sălăşluiască şi în inimile noastre şi ochii minţii să-i lumineze spre vederea tainelor mai presus de minte.

Nume înfricoşător demonilor ţi-a dăruit Hristos ţie, celui ce până în sfârşit ai biruit pe cel viclean cu arma gândului smerit şi cu săgeata dorului dumnezeiesc ai străpuns norii înţelepciunii neajunse, din care picură-ne şi nouă înţelegerile cele de taină ale Cuvântului.

Monahii astăzi se veselesc cu duhul, iar cei din lume, ascultând trâmbiţa Duhului, se grăbesc a alerga întru întâmpinarea ta părinte, pe calea rugăciunii, de pe care nu mă depărta nici pe mine, cel ce întru nepricepere voiesc a-ţi împleti cântare de laudă din florile cuvintelor dumnezeieşti.

Scară a rugăciunii dăruită lumii de Înţelepciunea Tatălui pe tine te cunoaştem prea mărite cuvioase Antonie; deci, cercetează-mă şi pe mine cu rugăciunea ta şi din mijlocul viforului lumii mă scoate ca şi cu o mână puternică cu a ta sfântă mijlocire.

Cetele puterilor netrupeşti, cu Botezătorul, cu apostolii lui Hristos, cu prea cuviosul Antonie şi cu Născătoarea de Dumnezeu Maria, faceţi rugăciune ca să ne mântuim.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Şi după ecfonis cântăm **Troparul**, glas 4:

Podobie: Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim, când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase Dumnezeul nostru. Pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor creştini, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Astăzi tot poporul într-un glas să slăvească pe cel ce a uimit cetele îngereşti cu înălţimea vieţuirii sale duhovniceşti şi călcând în picioare toate poftele cele rele ale lumii să dănţuim cu îngerii în hora măririi prea cuviosului Antonie; iar tu, părinte, ca unul ce ai îndrăzneală către Hristos, Mântuitorul tuturor, nu înceta a mijloci pentru noi dumnezeiască iertare şi mare milă.

Apoi cântăm această **stihiră**, glas 2:

Podobie: Când de pe lemn, mort Te-ai pogorât, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, iubitorule de oameni!

Vreme în care ne închinăm icoanei sfântului:

Cu sabia cuvântului tău nu ai încetat a păzi pe marele Atanasie şi pe creştinii prigoniţi, iar acum şi pe mine, ***părinte, cu sabia rugăciunii tale mă păzeşte de toate legăturile ispitelor, care caută să mă împiedice pe calea mântuirii. Norul minţii mele îl fă să slobozească picăturile înţelepciunii, ca ţarina inimii mele să aducă rod bogat de mântuire spre slava lui Dumnezeu.***

Stăpână, primeşte rugăciunile robilor tăi şi ne izbăveşte pe noi de toată nevoia şi necazul.

Toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul tău.

Rugăciune către prea cuviosul Antonie cel mare

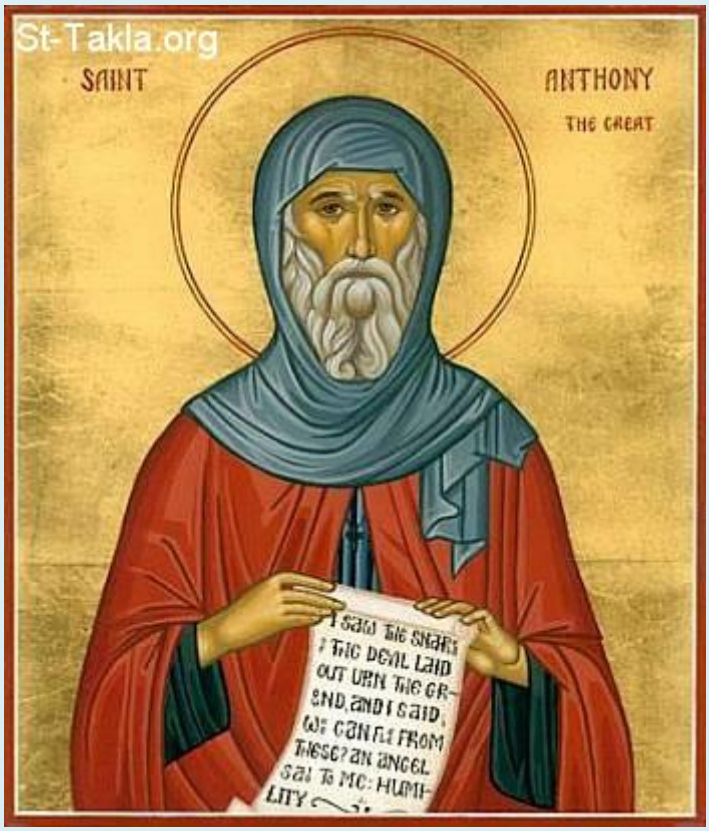

O, cuvioase părinte Antonie, înălţimea vieţuirii duhovniceşti neajunse de gând omenesc, a monahilor icoană prea luminată şi acoperământul milostivirii celor din nevoi, auzi suspinurile inimii mele şi cu grabnica ta mijlocire izgoneşte din pustia sufletului meu fiarele gândurilor celor rele, care tulbură mintea mea cea neputincioasă.

Pe demoni ai biruit desăvârşit ca un ostaş neînfricat al lui Hristos, purtând coiful smeritei cugetări şi fiind încins cu legătura înţelepciunii. Pe mine, cel pururea biruit în războiul cel duhovnicesc din cauza nepurtării mele de grijă, mă întăreşte cuvioase, şi mă înţelepţeşte cu lumina sfaturilor tale duhovniceşti, pe care ni le-ai lăsat nouă ca pe o comoară ascunsă în vistieria Bisericii.

Ca un soare al monahilor te-ai arătat în amiaza creştinismului, iar noi apropiindu-ne tot mai mult de apusul veacurilor, de noaptea păcatelor suntem cuprinşi şi cu totul neputincioşi spre nevoinţele celor din vechime. Cum dar ne vom mântui, noi, fii cei rătăcitori, când cursele vrăjmaşului s-au înmulţit peste măsură ? Nădăjduind în rugăciunile tale părinte, alerg şi eu smerit către tine şi într-un suspin de gând cad înaintea ta strigând: trimite ploaia rugăciunilor tale

şi stinge focul patimilor în care mă primejduiesc până la a fi aruncat în focul cel veşnic. Făcliile stinse ale gândurilor mele le aprinde cu focul dorului dumnezeiesc şi în brazdele inimii mele aruncă seminţele gândurilor dumnezeieşti, ca să aduc şi eu rod bogat de fapte bune spre slava Pricinuitorului a tot binele.

Cu adevărat, nu ştiu a mă ruga şi valurile patimilor mele mă împing tot mai mult spre limanul morţii. Trupul mi s-a făcut mormânt al sufletului sfâşiat de fiarele patimilor cumplite. Tu, fericite părinte Antonie, cel ce prin culcarea în mormânt ai ruşinat pe diavolul a cărui putere Hristos a zdrobit-o prin punerea Sa în mormânt şi Învierea cea de-a treia zi, din mormântul multor căderi duhovniceşti mă ridică, punând în mine dorul rugăciunii spre aflarea Vieţii.

Dă-mi şi mie a vedea în această viaţă învierea sufletului meu din moartea păcatului şi a mă veseli precum Sfânta Elena la aflarea cinstitei Cruci şi precum cetele îngereşti la aflarea drahmei celei pierdute a Mântuitorului Hristos. Căci cu adevărat pentru noi, păcătoşii, cei încărcaţi cu multe păcate, trezirea din somnul păcatului este pricină prea adevărată de bucurie şi mântuire.

Cu neadormită rugăciunea ta întăreşte pe monahii ce bine se nevoiesc în mănăstiri, ca toată lucrarea duhovnicească să şi-o aşeze pe temelia smeritei cugetări.

Pe cei din pustie îi păzeşte cu lumina rugăciunii tale de toate nălucirile diavoleşti şi inimile noastre rănite de păcat le leagă ca un samarinean milostiv cu legătura iubirii tale părinteşti, turnând untdelemnul rugăciunii şi vinul cel tainic al iubirii lui Hristos.

Stâlp de foc al monahilor în pustiul lumii, dar şi înaintea tronului Preasfintei Treimi eşti, iar eu, ca cel mai greşit între păcătoşi, cum voi încerca să mă apropi de tine, părinte, măcar cu rugăciunea? De mai este pentru mine nădejde de mântuire, de mai este voinţa Soarelui dreptăţii să trimită razele darului Său în întunericul sufletului meu, de biruieşte marea iubirii de oameni a Mântuitorului meu zidurile cele multe ale păcatelor mele, atunci şi tu, cuvioase Antonie, trimite înaintea Domnului ca pe un înaintemergător însăşi rugăciunea ta fierbinte, ca să scap eu de viforul patimilor ce m-a cuprins. Risipeşte asprimea multor necazuri şi în cărările voii dumnezeieşti poartă gândul meu, ca să te cinstesc pe tine totdeauna cu mulţumire, iar Stăpânului tuturor să aduc pururea mulţumire, slavă şi închinăciune, Tatălui Celui fără de început, împreună şi Fiului Său Celui iubit întru care a binevoit şi Duhului Celui Mângâietor. Amin.

Rugăciune către Sfântul Antonie cel mare

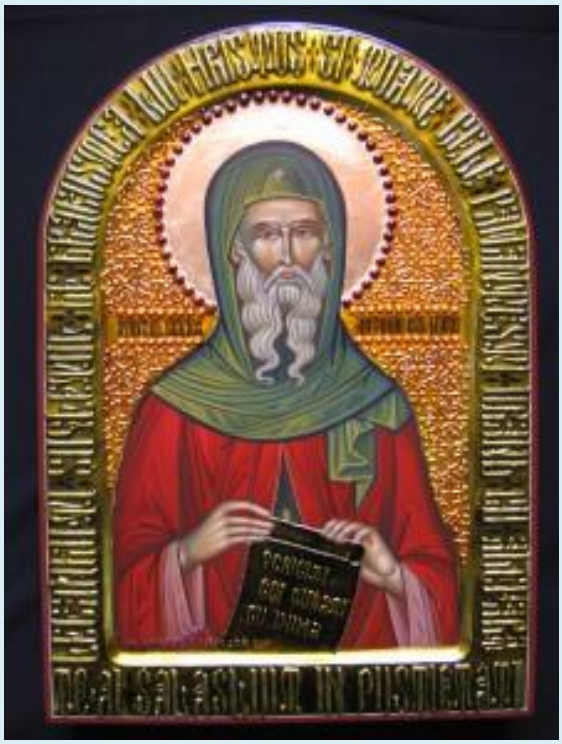

Bunule părinte Antonie, cel ce durerile şi păcatele noastre le cunoşti, nu trece cu vederea glasurile de rugăciune ale celor ce aleargă la mijlocirea ta şi nu te uita la nevrednicia celor ce te roagă, ci la slava şi mila lui Dumnezeu, pe care tu L-ai mărturisit şi spre care se îndreaptă rugăciunea ce ţi-o aducem.

O, slăvite făcător de minuni, părintele săracilor, ocrotitorul văduvelor, sprijinitorul orfanilor, vino cu obişnuita Ta îndurare în ajutorul nostru prin rugăciunile tale către Dumnezeu, ca să fim mângâiaţi în nevoi, ca să fim apăraţi de primejdii, de ispite şi de păcate.

Tu, cel ce ai făcut din pustiul Egiptului loc de prea slăvire a Marelui Dumnezeu şi a Mântuitorului, fă şi din pustiul sufletului nostru, ars de necredinţă şi ros de patimi, loc plăcut ţie, în care să se sălăşluiască virtutea, prin tine să se mărească numele tău cel sfânt, al Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh.

Amin.

Imnografie

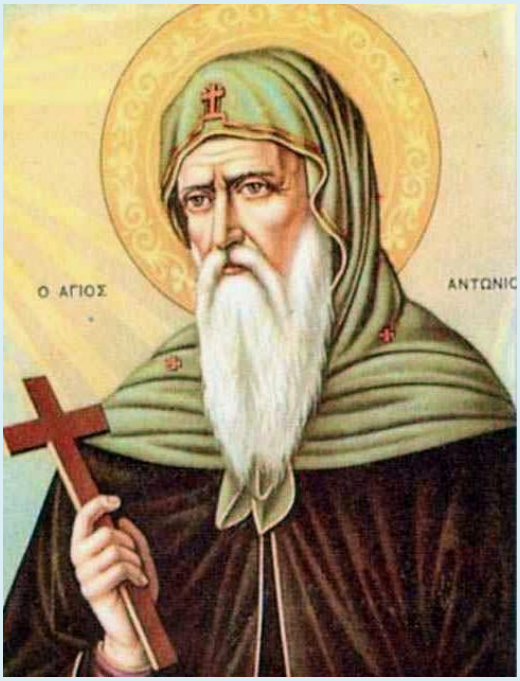

Troparul Sfântului cuvios Antonie cel mare: Asemănându-te cu obiceiurile râvnitorului Ilie şi urmând Botezătorului pe drepte cărări, prea cuvioase părinte Antonie, te-ai făcut locuitor pustiului şi ai întărit lumea cu rugăciunile tale. Pentru aceasta, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Condacul Sfântului cuvios Antonie cel mare: Lepădând tulburările lumeşti, viaţa sihăstrească ai dus-o până la capăt, Botezătorului urmând îndeaproape, prea cuvioase. Deci împreună cu dânsul te cinstim, părinte al părinţilor, Sfinte Antonie.

Sinaxar - Sfântul cuvios Antonie cel mare - 17 ianuarie:
https://www.trinitas.tv/sfantul-cuvios-antonie-cel-mare-17-ianuarie/

SFINȚII ZILEI
SFINȚII ZILEI
SFINȚII ZILEI
SFINȚII ZILEI
SFINȚII ZILEI
DETALII DESPRE VIAȚA SFÂNTULUI CUVIOS ANTONIE AU FOST CONSEMNATE DE SFÂNTUL ATANASIE AL ALEXANDRIEI.
SFÂNTUL CUVIOS ANTONIE CEL MARE
17 IANUARIE

Vieţile Sfinţilor - Viaţa cuviosului părintelui nostru Antonie cel mare

Cuviosul părintele nostru Antonie era de neam egiptean, născut din părinţi de bun neam, care aveau avuţie multă; şi fiind ei creştini, creştineşte îl creşteau şi pe el. Pe când era mic, se afla la părinţii lui, necunoscând pe altcineva mai mult, decât pe dânşii şi casa lor.

Dar după ce a crescut şi s-a făcut mare, sporind cu vârsta, n-a voit a învăţa carte şi a fi cu ceilalţi copii; şi ca un adevărat creştin, mergea cu părinţii săi la biserică. El nu se lenevea ca un copil, nici după ce a sporit cu vârsta, ci se supunea părinţilor şi luînd-aminte la citiri, gândea la folosul lor. Dar având nenumărată bogăţie, nu supăra pe părinţi pentru hrană deosebită şi scumpă, nici plăcerile lumii nu le căuta; ci cu cele ce se aflau se îndestula şi nimic mai mult nu căuta.

După moartea părinţilor lui, rămânând singur cu o soră mai mică şi fiind de 18 sau 20 de ani, se îngrijea de casă şi de sora sa. Dar n-au trecut şase luni de la moartea părinţilor lui, şi ***ducându-se la biserică, după obicei, îndreptându-şi mintea, gândea cum apostolii lăsând toate, au urmat Mântuitorului***, iar ceilalţi vânzându-şi averile lor, le aduceau şi le puneau la picioarele apostolilor, spre a le împărţi celor ce aveau trebuinţă; apoi gândea la aceasta, câtă răsplată este pregătită acestora în ceruri.

Acestea gândind el, a intrat în biserică şi se întâmplase atunci de se citea Evanghelia, şi a auzit că Domnul a zis bogatului: ***De voieşti să fii desăvârşit, du-te, vinde-ţi toate averile tale şi le dă săracilor, apoi vino de-Mi urmează Mie şi vei avea comoară în ceruri.*** Atunci Antonie, ca şi cum de la Dumnezeu i-ar fi venit pomenirea sfinţilor şi pentru dânsul s-ar fi făcut citirea, ieşind din biserică, a dăruit vecinilor din sat averile ce le avea de la strămoşi şi care erau 300 de pământuri bine roditoare; ca astfel în nimic să nu-l supere acestea pe dânsul şi pe soră-sa; iar celelalte câte le avea mişcătoare, vânzându-le şi adunând mult argint, l-a dat săracilor; apoi, oprind puţin pentru sora sa, a intrat iarăşi în biserică şi auzind în Sfânta Evanghelie pe Domnul zicând: ***Nu vă îngrijiţi pentru ziua de mâine***, a ieşit din biserică, împărţind săracilor şi argintul oprit pentru sora sa.

Pe sora sa încredinţând-o unor cunoscute şi credincioase fecioare ca s-o crească şi să petreacă acolo, ***el se îndeletnicea pe lângă casă în nevoinţe şi pustnicie; căci încă nu erau în Egipt dese mânăstiri şi nici un monah nu ştia pustia cea depărtată, ci fiecare din cei ce voiau viaţa cea retrasă, se nevoiau deosebit, nu departe de satul său.***

Deci era atunci în satul cel mai apropiat de al lui Antonie, un bătrân care din tinereţe se nevoia în viaţa monahicească; pe acesta văzându-l Antonie, i-a râvnit fapta sa bună, deci, mai întâi a început şi el a petrece în locurile apropiate de satul său; şi nu numai pe acesta l-a râvnit, dar, dacă ar fi auzit că se afla cineva din cei sârguitori şi îmbunătăţiţi într-un alt loc oarecare, se ducea şi îl căuta, ca o albină înţeleaptă, ca să sugă florile şi nu se întorcea la locul său, până ce nu-l vedea pe acesta; apoi ca o merinde luând fapta bună de la dânsul, se întorcea acasă.

Petrecând acolo în acest chip, îşi iscusea mintea ca să nu se întoarcă lui lucrurile părinţilor săi, nici pe rudeniile sale să le mai pomenească; ci tot dorul şi toată sârguinţa s-o aibă spre căutarea pustniciei. Auzind că Apostolul zice: ***Iar cei ce nu lucrează să nu mănânce***, pentru aceea lucra cu mâinile sale, din care o parte cheltuia pentru dânsul, iar cealaltă o da săracilor. ***Şi se ruga adeseori, auzind că liniştitorului se cade deseori a se ruga necontenit; căci atât de mult lua aminte la citire, încât nimic din cele scrise să nu rămână neînţelese de dânsul, ci toate să le ţină minte; şi astfel să i se facă mintea în loc de cărţi.***

Astfel petrecând Antonie, era iubit de toţi; el se supunea celor îmbunătăţiţi, către care se ducea şi-i iubea pe toţi; apoi deprindea în sine sporirea faptei bune şi pustnicia fiecăruia; privind pe a unuia cu bucurie, urmând altuia cu rugăciunea, altuia cu nemâncarea, iar altuia cu iubirea de oameni; şi învăţa de la unul privegherea, iar de la altul cinstirea; după aceea, se minună de unul pentru răbdare, iar de altul pentru postirea şi culcarea pe jos şi reaua pătimire, vedea blândeţea unuia şi îndelunga răbdare a altuia; în sfârşit, urma după a tuturor bună credinţă întru Hristos, şi însemna dragostea ce aveau între dânşii, unii către ceilalţi. Astfel plin de pildele faptelor bune, se întorcea la locul sihăstriei sale. Deci, adunând în sine multe de la fiecare, se sârguia să urmeze pe ale tuturor. El nu voia să se arate că întrece în fapte bune pe cei de o vârstă cu dânsul, ca astfel aceia să se bucure. Deci, toţi cei din sat iubitori de bine, pe care îi avea întru obişnuinţă, văzându-l astfel, îl numeau iubitor de Dumnezeu. Şi unii ca pe un fiu, iar alţii ca pe un frate îl salutau.

Iar urâtorul de bine şi pizmaşul diavol nu suferea văzând un tânăr cu o nevoinţă ca aceasta. Ci, cele ce a cugetat să facă, a început asupra acestuia să le aducă. Mai întâi îl supăra pe dânsul ca din nevoinţe să înceteze, aducându-i aminte de avuţii, de purtarea de grijă a surorii sale, de prietenia multora, de iubirea de argint, de iubirea de slavă, de dulceaţa desfătării şi celelalte odihne ale vieţii; şi mai pe urmă, arătându-i asprimea faptei bune şi cum că este mai mare osteneala ei. Îi punea în minte şi neputinţa trupului şi lungimea vremii, şi în scurt timp, mulţime de gânduri a ridicat în mintea lui, vrând să-l depărteze de la gândirea lui cea dreaptă.

Dar vrăjmaşul s-a văzut slăbind în scopul lui şi mai ales biruindu-se de tăria lui Antonie, răsturnându-se de marea lui credinţă, şi căzând jos prin rugăciunile acestuia cele dese; dar, bizuindu-se pe armele sale cele necurate, adică plăcerile trupeşti şi cu aceasta fălindu-se asupra celor tineri, s-a apropiat de tânărul Antonie. Atunci, noaptea tulburându-l pe el, iar ziua atât de mult supărându-l, chiar cei ce-l vedeau simţeau lupta ce era între amândoi. Căci acela îi punea în

minte gânduri întinate, iar el cu rugăciunile le răsturna pe acestea; când vrăjmaşul îl momea, el socotind ruşinea, cu credinţa, cu rugăciunile şi cu postirile îşi îngrădea trupul; însă diavolul ca o femeie a voit să se închipuiască noaptea, şi în tot chipul să-l urmeze şi să-l amăgească pe Antonie. Dar el de Hristos aducându-şi aminte şi de bunurile date oamenilor printr-Însul, stingea cărbunii înşelăciunii celui rău.

După aceea, vrăjmaşul îi punea în minte plăcerea dezmierdării; iar el asemănându-se celui mânios şi scârbit, de îngrozirea focului şi de durerea viermelui îşi aducea aminte, şi pe acestea punându-le împotrivă, rămânea neatins. Toate acestea se făceau spre ruşinarea vrăjmaşului, căci cel ce a socotit să se facă asemenea lui Dumnezeu, de un tânăr acum se batjocorea; cel ce se fălea asupra trupului şi a sângelui, de un om ce purta trup se răsturna. Căci îi ajuta Domnul, Care a purtat trup pentru noi şi trupului i-a dat biruinţă asupra diavolului; întrucât fiecare din cei ce cu adevărat se nevoiesc, poate zice cu Apostolul: ***Nu eu, ci darul lui Dumnezeu care este cu mine.*** Deci, mai pe urmă, dacă n-a putut necuratul să biruiască pe Antonie nici prin aceasta, ci încă se vedea împins afară şi scos din inima lui , scrâşnind din dinţi, cu nălucirea s-a arătat lui, ca un copil negru.

Apoi, deşi căzut, încă prin gânduri mai năvălea asupra lui; în urmă a ieşit afară vicleanul şi glas omenesc scoţând, zicea: "Pe mulţi am amăgit şi prea mulţi am surpat şi, precum asupra multora am năvălit, astfel şi asupra ta, dar în zadar, că am slăbit".

Antonie l-a întrebat: ***"Cine eşti tu, care grăieşti unele ca acestea către mine?".*** *Acela îndată a răspuns, cu glasuri jalnice: "Eu sunt care am primit sarcina prinderii trupului şi duhul desfrânării mă numesc: pe câţi voiesc să fie înţelepţi, i-am amăgit; pe câţi i-am momit cu plăceri, i-am plecat mie; eu sunt cel pentru care şi proorocul mustră pe cei ce au căzut, zicând: de duhul desfrânării v-aţi amăgit; căci prin mine aceia s-au împiedicat. Eu sunt care de multe ori te-am supărat şi de atâtea ori am fost răsturnat de tine".*

Antonie mulţumind Domnului şi îmbărbătându-se, a zis către dânsul: ***"Deci, prea mult eşti defăimat; pentru că dacă eşti negru cu mintea şi neputincios ca un copil, nici o grijă nu am de tine de aici înainte; căci Domnul îmi este ajutor şi eu voi privi asupra vrăjmaşilor mei".***

Acestea auzind negrul acela, îndată a fugit, temându-se de cuvintele lui Antonie şi, înfricoşându-se, nu mai îndrăznea să se apropie de bărbatul acesta.

Aceasta a fost cea dintâi luptă a lui Antonie asupra diavolului, dar mai vârtos era ajutorul Mântuitorului; şi această faptă de Domnul s-a isprăvit, Care a osândit păcatul în trupul Său, ca îndreptarea legii să se împlinească întru noi, care nu umblăm după trup, ci după duh.

Cu toate acestea, nici Antonie, după ce a căzut diavolul şi s-a biruit, nu se lenevea şi nu se trecea pe sine cu vederea; şi nici vrăjmaşul, iarăşi ca un biruit, nu înceta de a-l bântui, căci înconjura iarăşi ca un leu, căutând o pricină asupra lui. Antonie, învăţând din Scripturi că sunt multe meşteşugirile vrăjmaşului, neîncetat avea nevoinţă, gândindu-se că, deşi n-a putut să-i amăgească inima lui cu dulceaţa trupului, dar negreşit îl va ispiti momindu-l prin altă meşteşugire, că diavolul este foarte iubitor de păcat.

Deci, s-a hotărât ca să se obişnuiască cu mai aspre petreceri. Şi mulţi se minunau de nevoinţa lui cea mare pe care o săvârşea; dar el cu înlesnire suferea osteneala, căci având osârdia sufletului, lucra într-însul deprinderea bună, încât cea mai mică pricină de nevoinţă dacă ar fi avut de la alţii, arăta multă sârguinţă.

- *Căci priveghea atât de mult, încât de multe ori toată noaptea o petrecea fără somn; şi aceasta nu o dată, ci de multe ori făcând-o, era de mirare la mulţi.*
- *Apoi mânca o dată pe zi, după apusul soarelui, uneori şi după două zile; ba de multe ori şi după patru zile se împărtăşea de hrană, iar hrana lui era pâine şi sare şi băutura era numai apă; căci pentru carne şi pentru vin, de prisos este a grăi, când nici la ceilalţi sârguitori de acest fel nu se afla.*
- *Pentru somn se îndestula cu o rogojină, apoi mai de multe ori se culca chiar pe pământ.*
- *Şi se ferea de a se unge cu untdelemn, zicând că se cuvine celor tineri să aibă mai multă sârguinţă spre pustnicie şi să nu caute cele ce trândăvesc trupul, ci să-l obişnuiască cu ostenelile, gândind totdeauna la graiul Apostolului:* ***Când sunt slab, atunci sunt puternic.*** *Căci zicea:* ***"Atunci este tare virtutea sufletului, când dulceţile trupului vor slăbi".***

Şi era gândul lui acesta cu adevărat preaslăvit, căci nu voia cu vremea să măsoare calea faptei bune, nici sihăstria cea pentru dânsa, ci numai cu dorinţa şi cu voinţa; căci el nu pomenea vremea trecută, ci în fiecare zi socotea că acum a pus început de pustnicie şi mai mare osteneală avea pentru sporire, zicând adeseori în sine graiul Apostolului: ***Cele din urmă uitându-le şi la cele dinainte întinzându-ne.*** Aducându-ne aminte şi de cuvântul proorocului Ilie, care zice: ***Viu este Domnul,***

Căruia i-am stat eu înainte astăzi. Deci, zicând el "astăzi" nu măsura cea trecută, ci ca şi cum ar fi început în fiecare zi, se sârguia în felul acesta, precum se cuvine a se arăta lui Dumnezeu, curat cu inima şi gata a se supune voii Lui şi nimănui altuia. El zicea în sine: "Se cade sihastrului ca petrecerea marelui Ilie s-o aibă pururea ca oglindă în viaţa sa".

Deci, aşa vieţuind Antonie, s-a dus la nişte morminte, care erau departe de sat, şi poruncind unuia dintre cunoscuţii săi, ca după mai multe zile să-i aducă pâine, a intrat într-unul din morminte, apoi a închis uşile, rămânând acolo singur. Vrăjmaşul nesuferind, ba încă temându-se să nu umple de sihăstrii pustia, venind la dânsul într-o noapte, cu mulţime de diavoli, atât de mult l-au zdrobit cu bătăile, încât din pricina rănilor zăcea jos fără glas. Astfel că bătăile de la oameni nu puteau să-i pricinuiască cândva vreo muncă asemănătoare.

Însă cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu - căci nu trece cu vederea Domnul pe cei ce nădăjduiesc spre El -, a doua zi a venit cunoscutul lui, aducându-i pâine şi, deschizând uşa, îl văzu zăcând pe pământ, jos, ca un mort; apoi, ridicându-l, l-a dus în biserica satului şi l-a pus la pământ. Mulţi din rudenii şi cei din sat şedeau lângă Antonie, ca lângă un mort. Iar la miezul nopţii, Antonie *venindu-şi în simţire, văzu pe toţi dormind, numai pe cunoscutul lui priveghind; deci a făcut semn să vină la dânsul, şi l-a rugat să-l ridice iarăşi şi să-l ducă la mormânt, nedeşteptînd pe nimeni. Atunci a fost dus de bărbatul acela şi după obicei uşa închizându-se, rămase iarăşi singur înăuntru, dar nu putea sta pentru rănile cele de la diavoli. Deci, zăcând, se ruga şi după rugăciune zicea cu mare glas: **"Aici sunt, eu, Antonie, nu fug de bătăile voastre, că măcar de-mi veţi face şi mai multe, nimic nu mă va despărţi de dragostea lui Hristos".*** Apoi cântă: ***De s-ar rândui asupra mea tabără, nu se va înfricoşa inima mea.***

Deci nevoitorul lui Hristos, astfel cugeta şi se ruga. Iar urâtorul de bine şi pizmaşul vrăjmaş, mirându-se că după bătăi a îndrăznit a veni iarăşi în locul său, adunându-şi câinii săi, a zis către dânşii: "Dacă nici cu duhul desfrânării, nici cu bătăile nu l-am slăbit pe acesta, ci încă se şi semeţeşte împotriva noastră, ia să năvălim într-alt fel asupra lui", căci cu înlesnire îi este diavolului a afla diferite chipuri de răutate.

Deci, atunci noaptea au făcut mare zgomot, încât părea că tot locul acela se clătina, iar cei patru pereţi ai mormântului păreau că i-ar fi desfăcut diavolii. Apoi s-a părut că au intrat năluciri de fiare şi de târâtoare. După aceea s-a umplut locul acela de năluciri de lei, urşi, leoparzi, tauri, aspide, scorpii şi de lupi. Şi fiecare din acestea se pornea după chipul şi năravul său: leul răcnea, vrând a se

năpusti asupra lui; taurul părea că îl împunge; şarpele, târându-se, nu ajungea la dânsul şi lupul voia a se porni. Şi, în scurt, vederea tuturor celor arătate era înfricoşătoare, iar mânia lor cumplită.

Antonie fiind muncit şi împins de ele, simţea cumplită durere trupească, dar fără tulburare veghind cu sufletul, suspina pentru durerea trupului, dar trezindu-se cu mintea, ca şi cum batjocorindu-i, zicea: ***"Dacă ar fi fost oarecare putere întru voi, ajungea chiar numai unul dintre voi să vină; iar de vreme ce v-a slăbănogit Domnul, pentru aceasta în zadar vă ispitiţi cu mulţimea a mă înfricoşa. Semnul neputinţei voastre este că v-aţi făcut în chipul fiarelor celor necuvântătoare".*** *Apoi, îndrăznind iarăşi zicea către dânşii:* ***"Dacă puteţi şi aţi luat stăpânire asupra mea, nu zăboviţi, ci năvăliţi asupră-mi, iar dacă nu puteţi, pentru ce vă trudiţi în zadar? Pecetea noastră şi zidul de întemeiere este nădejdea cea întru Domnul nostru".*** *Deci, mult ispitindu-l diavolii, scrâşneau asupra lui cu dinţii, însă mai vârtos pe ei se batjocoreau, iar nu pe Antonie.*

Dar Domnul nici întru această ispită n-a uitat pătimirea lui Antonie, ci a venit spre sprijinirea lui. Căci căutând în sus, a văzut acoperământul desfăcându-se şi oarecare raze de lumină pogorându-se către dânsul. *Şi diavolii numaidecât s-au făcut nevăzuţi, iar durerea trupului îndată i-a încetat şi locuinţa iarăşi îi era întreagă. Antonie simţind sprijinirea, răsufla şi se uşura de dureri, apoi se ruga vedeniei ce se arătase lui, zicând: "****Unde ai fost Preadulce Hristoase? Pentru ce dintru început nu Te-ai arătat ca să uşurezi durerile mele?"***

Şi glas s-a făcut către dânsul: ***"Antonie, aici eram, şi aşteptam să văd nevoinţa ta; deci, de vreme ce ai răbdat şi nu te-au biruit, de acum îţi voi fi ţie de-a pururea ajutor şi te voi face să fii renumit pretutindeni".***

După ce le-a auzit acestea, sculându-se, s-a rugat şi atât de mult s-a întărit, încât simţea că acum are mai multă putere în trupul său, ca mai înainte. Şi era atunci aproape de 35 de ani, iar de aici înainte sporind şi mai sârguitor, s-a făcut întru cinstirea lui Dumnezeu. Şi mergând la bătrânul acela, cel mai sus pomenit, îl ruga să meargă împreună cu dânsul, ca să locuiască în pustia cea mai dinăuntru. Dar el n-a voit, din pricina bătrâneţilor şi pentru că nu era până atunci un obicei ca acesta.

Deci, Antonie îndată a pornit la munte, însă vrăjmaşul văzând iarăşi osârdia lui şi vrând să-l împiedice de la aceasta, i-a aruncat în cale o nălucire de un disc mare de argint; iar Antonie pricepând meşteşugul urâtorului de bine, a stat şi prin disc văzând pe diavol, l-a mustrat, zicând: ***"De unde s-a aflat în pustie disc? Calea aceasta nu este bătătorită, nici nu este urmă de om care ar fi călcat pe aici, apoi***

nu putea să se tăinuiască de dânsul, fiind prea mare; şi de l-ar fi pierdut cineva, dacă s-ar fi întors şi l-ar fi căutat, l-ar fi aflat, căci locul era pustiu. Acest meşteşug este al diavolului. Dar nu-mi vei împiedica cu meşteşugul acesta sârguinţa mea, diavole, ci aceasta fie cu tine întru pierzare".Acestea zicând Antonie, a pierit discul, ca un fum de faţa focului.

***

Apoi a văzut nu o nălucire, ci aur adevărat aruncat în cale, pe care ori că vrăjmaşul l-a arătat, ori că o putere oarecare a Celui Preaînalt, Care iscusea pe nevoitorul şi arăta diavolului, că nici de banii cei adevăraţi nu se îngrijeşte; dar nici el singur nu ne-a vestit, nici noi n-am cunoscut, decât că era adevărat aur cel arătat. Iar Antonie s-a mirat de mulţimea aurului, dar sărind ca peste un foc, astfel l-a trecut, încât nici nu s-a mai întors; ci cu fuga s-a sârguit să se ascundă şi, mai mult sporind sârguinţă, a pornit către munte.

***

Şi aflând o cetăţuie pustie şi plină de târâtoare, din cauza vremii îndelungate, de acea parte a râului, acolo s-a mutat şi s-a sălăşluit într-însa. Deci, târâtoarele, ca şi cum le-ar fi gonit cineva, îndată s-au dus. Iar el ascunzând intrarea şi primind pâine pentru şase luni - căci acest lucru îl fac Tebeii, şi de multe ori peste tot anul rămân nevătămaţi, având înăuntru apă, ca în nişte locuri neintrate, - în cetăţuie a rămas singur, nici el ieşind, nici pe cineva din cei ce veneau la dânsul văzând. Deci, a vieţuit el multă vreme aşa, nevoindu-se, peste an numai de două ori pe deasupra locuinţei primind pâine. Iar cunoscuţii cei ce veneau la dânsul, fiindcă îi lăsa pe dinafară, de multe ori zile întregi şi nopţi, ei auzeau înăuntru ca şi cum ar fi fost nişte oameni gîlcevindu-se, făcând zgomot şi strigând: "Du-te din locaşurile noastre; de ce ai venit în pustie? Până când vei întârâta supărările noastre?"

La început socoteau cei dinafară, că sunt oameni care se sfădesc cu dânsul şi că aceştia pe scări au intrat la dânsul. Iar după ce s-au uitat pe o găurică oarecare, n-au văzut pe nimeni, atunci socotind că aceştia sunt diavoli şi înfricoşându-se, au chemat pe Antonie. Iar el pe aceştia i-a auzit, însă nu se îngrijea de ei. Pentru că adesea veneau la dânsul cunoscuţii săi, socotind că-l vor găsi mort, dar îl auzeau cântând: ***Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Lui, şi să fugă de la faţa Lui cei ce-L urăsc pe Dânsul. Precum se stinge fumul, să se stingă ei; şi cum se topeşte ceara de faţa focului, aşa să piară păcătoşii de la faţa lui Dumnezeu. Şi iarăşi toate neamurile m-au înconjurat şi întru numele Domnului i-am biruit pe ei.***

Deci, aproape 20 de ani a petrecut aşa singur deosebit, nevoindu-se, nici ieşind, nici de cineva adeseori fiind văzut. Iar după acestea, fiindcă îl doreau mulţi şi voiau a se face următori nevoinţei şi sihăstriei lui, apoi alţi cunoscuţi venind şi cu sila deschizând uşa şi stricând-o, a ieşit Antonie ca dintr-o cameră ascunsă, cu taină învăţat şi de Dumnezeu fiind purtat.Atunci ieşind din cetăţuie, s-a arătat celor ce veniseră la dânsul.

De aceea, se minunau văzându-i trupul în aceeaşi stare, nici gras, nici uscat de postiri, ca şi cum nu s-a luptat contra diavolilor. Căci într-acest fel era, ca şi mai înainte de fugirea în pustie, cum îl ştiau pe dânsul; iar obiceiul sufletului îl avea curat, căci nu era cuprins de sfială, nici doritor de dezmierdare, nici de râs şi nici de întristare. El nu s-a tulburat văzând poporul, nici de atâţia fiind sărutat nu s-a bucurat, ci era dimpotrivă, ca cela ce era ocârmuit de judecată.

Pentru aceea pe mulţi din cei ce erau de faţă, care pătimeau cu trupurile, i-a tămăduit Domnul printr-însul, iar pe alţii de diavoli i-a mântuit. Încă şi darul de a grăi i se dăduse lui Antonie şi aşa pe mulţi mâhniţi îi mângâia, iar pe alţii, care erau învrăjbiţi, îi schimba în prietenie, şi tuturor le zicea: ***"Nimic din cele ce sunt în lume să nu se cinstească mai mult decât dragostea lui Hristos".***

Apoi, vorbindu-le şi sfătuindu-i să-şi aducă aminte de bunătăţile ce vor să fie şi de iubirea de oameni a lui Dumnezeu, ceea ce s-a arătat spre noi, Carele n-a cruţat pe Fiul Său, ci pentru noi toţi L-a dat pe El, a plecat pe mulţi să aleagă şi să poftească viaţa monahicească. Şi de aceea s-au făcut mânăstiri prin munţi, iar pustia s-a locuit de monahi, care au ieşit din lume şi s-au scris la petrecerea cea din cer.

***

Într-o vreme, el avea trebuinţă să treacă Nilul, ca să cerceteze pe fraţi, însă râul era plin de crocodili; făcând rugăciune, s-a suit pe crocodili, el şi fraţii cei împreună cu dânsul, căci luntre nu aveau şi au trecut nevătămaţi. Apoi, întorcându-se în mânăstirea sa, se nevoia cu aceleaşi cinstite şi vitejeşti osteneli. Deci, vorbind el cele de folosul sufletului, adeseori creştea sârguinţa celor ce acum erau monahi, iar pe cei mai mulţi din ceilalţi îi pornea către dragostea pustniciei şi a sihăstriei; şi degrabă atrăgându-i cu cuvântul, multe mânăstiri s-au făcut şi pe toate acestea, ca un părinte, le povăţuia.

***

Într-una din zile, adunându-se şi venind la dânsul toţi monahii şi rugându-l să audă cuvânt de învăţătură de la dânsul, el zicea acestea către dânşii, în limba egipteană: "Scripturile destule sunt spre învăţătură, dar este mai bine a ne îndemna şi noi unii

pe alţii întru credinţă şi a ne mângâia prin cuvinte. Deci şi voi, ca nişte fii vorbiţi către mine, părintele vostru, cele ce ştiţi, şi eu ca acela ce sunt cu vârsta mai bătrân decât voi, cele ce ştiu, iar cele ce prin iscusinţă le-am deprins, le arăt vouă.

Să fie la toţi de obşte sârguinţa aceasta şi începând a vă nevoi în faptele bune, să nu slăbiţi, nici să vă supăraţi întru osteneli, nici să ziceţi: "Am zăbovit atâta vreme întru pustnicie"; ci mai vârtos, ca şi cum abia aţi fi început, în fiecare zi sârguinţa să o creşteţi. Căci viaţa oamenilor este cu totul scurtă faţă cu veacurile cele ce vor să fie, încât toată vremea vieţii noastre este nimic pe lângă viaţa cea veşnică. Iar lucrul cel din lume se vinde cu preţul cel veşnic şi lucrul asemenea cu cel asemenea îl schimbă cineva; dar făgăduinţa vieţii celei veşnice cu puţin preţ se cumpără. Căci este scris: Zilele vieţii întru dânşii 70 de ani, iar de vor fi întru puteri, 80 de ani şi ce este mai mult decât acestea, va fi osteneală şi durere.

Deci, când toţi aceşti 80 de ani sau şi 100, vom petrece întru pustnicie, nu vom împărăţi asemenea 100 de ani, ci în locul celor 100, în vecii vecilor vom împărăţi. Şi pe pământ nevoindu-ne, nu pe pământ vom fi moştenitori, ci în cer avem făgăduinţele. Apoi, trup stricăcios lăsând noi, nestricăcios îl luăm pe dânsul; drept aceea, fiilor, să nu mai obosim, nici să socotim că dacă zăbovim întru pustnicie vreun lucru mare facem, că nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum, pe lângă slava ce are să se descopere pentru noi, nici căutând la lume, să socotim că de mari lucruri ne-am lepădat; pentru că, chiar tot pământul este prea mic pe lângă tot cerul. Deci, chiar dacă peste tot pământul vom fi stăpânitori şi ne vom lepăda de el, iarăşi nici un lucru vrednic nu este pe lângă Împărăţia cerurilor; că precum dacă cineva ar fi lepădat o drahmă de aramă, ca să câştige 100 de galbeni de aur, aşa şi cel ce este stăpânitor a tot pământul şi se leapădă de dânsul, puţin lasă şi însutit primeşte.

Şi dacă nici chiar tot pământul nu este vrednic de ceruri, apoi cel ce lasă puţine holde, este ca şi cum n-ar fi lăsat nimic. Măcar de ar lăsa casă, sau aur destul, nu i se cade să se fălească sau să trândăvească; ci într-alt fel suntem datori a judeca, anume că, dacă nu le vom lăsa pentru fapta bună, însă mai pe urmă murind noi, de multe ori le lăsăm celor ce nu voim, precum a pomenit Eclesiastul. Deci, pentru ce nu le lăsăm pentru fapta bună, ca Împărăţia cerurilor s-o moştenim?

Pentru aceasta nimeni din noi să nu aibă vreo poftă de a câştiga ceva; căci ce câştig este a dobândi cele pe care nu le luăm cu noi? Deci, mai vârtos pe acelea să le câştigăm, pe care le putem lua cu noi, care sunt: înţelepciune, dreptate, cumpătare, bărbăţie, pricepere, dragoste, iubire de săraci, credinţă în Hristos, nemâniere, iubire

de străini; pe acestea câştigându-le, le vom afla acolo mai înainte de noi, făcându-ne primire în pământul celor blânzi.

Pentru aceea, dintr-acestea fiecare să se încredinţeze a nu se împuţina cu sufletul, ci mai ales se va socoti că este ales rob al Domnului şi că este dator a sluji Stăpânului; că precum robul nu va îndrăzni să zică: "Fiindcă ieri am lucrat, astăzi nu lucrez", nici numărând vremea cea trecută, el nu va înceta în zilele cele viitoare, ci în fiecare zi, precum este scris în Evanghelie, aceeaşi sârguinţă arată, ca Domnului său să-i placă şi să nu se primejduiască; aşa şi noi în fiecare zi să stăruim în pustnicie, ştiind că dacă într-o zi ne vom lenevi, nu ne va ierta pentru vremea cea trecută, ci pentru lenevire se va mânia asupra noastră. Aşa şi de la Iezechil am auzit. Astfel şi Iuda, vânzătorul, pentru o noapte a pierdut şi osteneala vremii trecute.

Deci, să ne ţinem, o! fiilor, de pustnicie, şi să nu ne trândăvim, că avem într-aceasta pe Domnul ajutător, după cum este scris: Celui ce voieşte binele, şi Dumnezeu îi ajută spre cele bune. Dar, spre a nu ne împuţina cu sufletul, este bine a cugeta la graiul apostolului, care zice: În fiecare zi pot să mor. Şi dacă noi am fi ca şi cum am muri în fiecare zi, aşa vom trăi şi nu vom păcătui. Iar cuvântul cel zis este înţeles astfel: "Ca sculându-ne în fiecare dimineaţă, să socotim că nu vom ajunge până seara".

Şi iarăşi vrând să adormim, să socotim că nu ne vom scula dimineaţa, fiindcă după fire este arătată viaţa noastră şi se măsoară în fiecare zi şi după purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Aşa aflându-ne în fiecare zi şi aşa trăind, nu vom păcătui, nici nu vom avea poftă de vreun lucru, nici nu ne vom învistieri pe pământ; ci ca cei ce în fiecare zi aşteptăm să murim, vom fi lipsiţi, şi tuturor toate greşelile le vom ierta, iar poftă deşartă sau altă plăcere întinată, nicidecum nu vom avea; ci ca de la nişte lucruri trecătoare ne vom întoarce, nevoindu-ne de-a pururea, şi mai înainte văzând ziua judecăţii. Căci de-a pururea frica cea mai mare şi îngrijirea chinurilor risipeşte cea mai mare parte a plăcerii şi dezmierdării şi ridică sufletul care se pleacă spre dânsa.

Deci, începând şi păşind pe calea faptei bune, la cele dinainte, nimeni să nu se întoarcă la cele dinapoi, ca femeia lui Lot; mai ales că Domnul a zis: Nimeni punând mâna pe plug şi întorcându-se înapoi, este îndreptat spre Împărăţia cerurilor. Iar a se întoarce nu este altceva decât că s-a căit şi cugetă iarăşi la cele lumeşti. Deci, să nu vă temeţi, auzind de faptă bună, nici să vă miraţi de numele ei ca de ceva nou, că nu este departe de noi, nici stă afară de noi; ci lucrul este în noi şi lesnicioasă este lucrarea, numai dacă vom voi.

Elinii se duc în depărtate călătorii şi trec mări, ca să înveţe carte, iar noi nu avem trebuinţă a ne duce pentru Împărăţia cerurilor nici peste mări a trece, pentru fapta bună; căci Domnul a zis: Împărăţia cerurilor este înăuntrul vostru. Deci, fapta cea bună are trebuinţă de singură voinţa voastră, fiindcă în noi este şi din noi se alcătuieşte; pentru că sufletul fiind după fire nematerial, aşa se alcătuieşte şi fapta bună. Ea, după cum s-a făcut, aşa rămâne, dacă s-a făcut bine şi drept.

Pentru aceasta Iisus al lui Navi, poruncind poporului, a zis: Îndreptaţi-vă inimile voastre către Domnul Dumnezeul lui Israil. Iar Ioan a zis: Drepte faceţi cărările voastre. Pentru că, a fi drept sufletul, aceasta este nematerialitatea lui după fire, cum s-a zidit; şi iarăşi, când se abate şi în răzvrătire vine, atunci se zice răutatea sufletului.

Deci, nu este greu lucru: că de vom rămâne după cum ne-am făcut, atunci suntem în faptă bună; iar dacă vom gândi cele rele, ca nişte răi vom fi judecaţi. Dacă din afară ar fi trebuit a câştiga lucrul, greu cu adevărat ar fi fost; iar dacă este în noi, să ne păzim pe noi înşine de gândurile cele întinate, şi luând sufletul ca pe un amanet, să-l păzim Domnului; ca şi El să-şi cunoască făptura Sa, fiind aşa precum l-a făcut. Apoi aşa să ne fie nevoinţa, ca să nu ne tiranizeze mânia, nici să ne stăpânească pofta, căci scris este: Mânia bărbatului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu, iar pofta zămislindu-se, naşte păcatul şi păcatul săvârşindu-se, naşte moarte.

Astfel petrecând noi, să ne trezim cu întemeiere şi, după cum este scris, să ne păzim inima noastră cu toată străjuirea; că avem vrăjmaşi cumpliţi şi prea meşteri, pe răii diavoli, şi contra lor ne este lupta, precum zice Apostolul: Lupta noastră nu este împotriva sângelui şi a trupului, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduhuri.
Deci, mare este numărul lor în văzduh, împotriva noastră şi nu sunt departe de noi; apoi între dânşii este mare deosebire, iar pentru firea şi deosebirea lor puternic trebuie să fie cuvântul; deci, de la alţii mai mari decât noi trebuie să căutăm o sfătuire ca aceasta; iar ceea ce acum ne sileşte pe noi, este a cunoaşte numai măiestriile lor împotriva noastră.

Mai întâi să cunoaştem aceasta, cum că vrăjmaşii nu se numesc "diavoli", adică răi, pentru că aşa au fost făcuţi ei; căci Dumnezeu n-a făcut nici un lucru rău, ci i-a făcut buni; dar după ce au căzut din cerească înţelepciune, tăvălindu-se împrejurul pământului, pe elini i-au amăgit prin năluciri, iar pentru noi creştinii pizmuindu-ne, toate le mişcă, vrând să ne împiedice de la înălţarea la ceruri; ca să nu ne suim noi acolo de unde au căzut ei.

Pentru care este trebuinţă de multă rugăciune şi pustnicie, ca luând cineva prin Duh darul deosebirii duhurilor, să poată cunoaşte cele despre ei, adică anume care dintr-înşii sunt mai puţin răi şi care mai răi, cum şi pentru ce meşteşugiri are sârguinţa fiecare dintr-înşii; apoi cum fiecare din ei se răstoarnă şi se scoate din om, căci multe sunt vicleniile lor şi pornirile bântuielilor lor.

Fericitul apostol şi cei ca şi dânsul, ştiind unele ca acestea, zicea pe drept că noi nu ştim învăţăturile lui; de aceea, din acelea ce ne-am iscusit, suntem datori a ne îndrepta unii pe alţii. Deci, eu din parte-mi, având cercare şi iscusire ca un fiu al lui, zic că diavolii când văd pe creştini, şi mai ales pe monahi, fiind iubitori de osteneală şi sporind în fapte, întâi îi ispitesc, punându-le sminteli aproape de cărările lor, iar smintelile lor sunt gândurile cele rele.

Dar nu se cade să ne temem de îngrozirile lor, căci prin rugăciuni, postiri şi prin credinţa întru Domnul, acelea cad îndată; însă şi după ce cad, nu încetează, ci iarăşi se apropie cu măiestriile şi vicleniile, căci, dacă cu înaltă plăcere nu pot să amăgească inima, năvălesc asupră-ne într-alt fel; de aceea, formând năluciri, caută a ne înfricoşa: se prefac în chip de femei, de fiare, de târâtoare, de mărimi ale trupurilor, de mulţime a ostaşilor.

Dar nici aşa nu se cade a ne teme de nălucirile acestora, căci nimic nu sunt şi repede pier; mai ales dacă cineva se îngrădeşte cu credinţa şi cu semnul Sfintei Cruci. Apoi sunt îndrăzneţi şi foarte obraznici, căci dacă o dată se biruiesc, iarăşi vin cu alt chip asupră-ne; se prefac în vrăjitori şi spun mai înainte cele ce au să se întâmple după câteva zile şi se arată înalţi, ajungând până la acoperişuri, şi înfricoşători cu mărimea, ca astfel pe cei care n-au putut să-i amăgească cu gândurile, măcar prin nişte năluciri ca acestea să-i răpească pe furiş; iar dacă şi acum vor afla sufletul întemeiat cu credinţă şi cu nădejdea pocăinţei, după aceea aduc cu ei pe domnul lor.

Apoi, Antonie spunea că ei se arată de multe ori în ce fel a descoperit Domnul lui Iov, zicând: "Ochii lui sunt ca un chip de luceafăr, din gura lui ies făclii aprinse şi se aruncă precum nişte scântei de foc; din nările lui iese fum ca din cuptorul ce arde cu foc de cărbuni şi din gura lui iese văpaie".

În acest fel arătându-se domnul diavolilor, înfricoşează, după cum mai înainte am zis, mari lucruri făcând maiestrul şi vicleanul, precum l-a mustrat şi l-a vădit pe el Domnul, când era Iov, zicând: Fierul îl socoteşte paie, arama ca pe un lemn putred, marea ca pe un burete, iar tartarul adâncului ca pe un robit, iar adâncul mării ca pe uscat. Iar prin prooroc a zis vrăjmaşul: Alergând, îl voi prinde. Şi iarăşi prin

Apostol: Toată lumea o voi lua cu mâna, ca pe un cuib, şi ca pe nişte ouă părăsite. Cu unele ca acestea se făleşte şi făgăduieşte să amăgească pe cei binecredincioşi.

Dar noi, credincioşii, să nu ne temem de nălucirile lui şi să nu luăm aminte la glasurile lui, că minte şi nicidecum nu grăieşte adevărul. Cu adevărat unele ca acestea făcând, şi îndârjindu-se ca un balaur, s-a prins cu undiţa de Mântuitorul şi ca un dobitoc a luat căpăstru în bot şi ca un fugar se leagă cu belciug la nări şi i s-au pătruns buzele cu acul; apoi este legat de Domnul ca o pasăre, ca să se batjocorească, deşi se aşază şi el şi diavolii cei împreună cu dânsul, ca nişte scorpii şi ca nişte şerpi, ca să fie legaţi de noi creştinii, iar semnul acestui lucru este că noi petrecem viaţa împotriva lui. Căci cel ce se laudă că va usca marea şi lumea o va lua, acum nu poate să oprească pustnicia şi nevoinţa noastră, nici pe mine grăind asupra lui.

Deci, să nu luăm aminte la ceea ce el ar grăi, că minte; nici să ne temem de nălucirile lui, căci şi acestea sunt mincinoase şi nu este lumină adevărată ceea ce se arată într-însele; dar mai vârtos se arată începuturile şi chipurile focului pregătit lor, în care au să ardă ei şi cu acestea ispitesc, ca să înfricoşeze pe oameni, dar numaidecât pier. Ei pe nimeni nu vătămă dintre cei credincioşi, dar poartă cu dânşii asemănarea focului ce are să-i primească.

Pentru aceea nici aşa nu se cuvine a se înfricoşa cineva de dânşii, că toate meşteşugirile lor, prin darul lui Hristos, întru nimic sunt şi se socotesc. Ei sunt vicleni şi gata a se închipui şi a se schimba întru toate; de multe ori se prefac a cânta şi pomenesc cuvinte din Scripturi, iar uneori citind noi, îndată zic şi ei aceleaşi cuvinte, pe care le-am citit noi; de multe ori, dormind noi, ne deşteaptă la rugăciune şi aceasta o fac adeseori, nelăsându-ne să dormim mai deloc; uneori se arată în chipuri de monahi şi ca nişte cucernici se prefac a grăi, ca prin chipul acesta să amăgească şi de aceea unde pot, voiesc a trage pe cei amăgiţi de dânşii; dar nu se cuvine a lua aminte la dânşii, măcar că ne-ar deştepta la rugăciune, sau ne vor sfătui să nu mâncăm nicidecum şi chiar de s-ar preface că ne prihănesc şi ne ocărăsc pentru ceva, în care ne-ar găsi vină.

Că nu pentru evlavie sau pentru adevăr le fac acestea, ci ca să aducă pe cei proşti în deznădăjduire, iar pustnicia s-o facă nefolositoare; apoi, făcând pe oameni să urască viaţa monahicească, ca fiind prea împovărătoare şi prea grea, să împiedice pe cei ce petrec într-însa.

Deci, proorocul fiind trimis de Domnul, plângea pentru unii ca aceştia, zicând: Vai celui ce adapă pe aproapele cu amestecare tulbure. Pentru că nişte meşteşugiri ca

acestea şi gânduri sunt răsturnătoare şi împiedică de la calea ce duce la fapta cea bună. Iar Domnul însuşi, măcar că diavolii grăiau cele adevărate, adică acestea: Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, cu toate acestea le poruncea să tacă şi-i oprea a grăi; ca nu cumva împreună cu adevărul să semene şi răutatea lor şi ca pe noi să ne obişnuiască a nu lua aminte niciodată la unele ca acestea, deşi s-ar părea că grăiesc adevărul.

Pentru că este necuviincios lucru având Sfintele Scripturi şi libertate de la Mântuitorul, să ne învăţăm de la diavolul, cel ce nu şi-a păzit rânduiala sa, ci altele a cugetat. Pentru aceasta, când grăieşte din Scripturi, să-l opreşti zicând: Iară păcătosului i-a zis Dumnezeu: Pentru ce tu povesteşti dreptăţile mele şi iei testamentul meu în gura ta? Căci toate le fac diavolii şi le tulbură, spre amăgirea celor proşti. Deci, fac sunete, râd mult şi şuieră, iar dacă nu ia aminte nimeni la dânşii, apoi plâng şi se bocesc ca nişte biruiţi.

Domnul Dumnezeu poruncea diavolilor să tacă, iar noi, cei ce ne-am învăţat de la sfinţi, se cuvine să facem ca dânşii şi să urmăm bărbăţiei lor. Pentru că şi ei, văzând acestea, ziceau: Când a stat păcătosul înaintea mea, eu am amuţit şi am tăcut din bunătăţi. Şi iarăşi: şi eu ca un surd nu auzeam şi ca un mut, ce nu-şi deschide gura sa; făcutu-m-am ca un om ce nu aude.

Deci, şi noi nici să-i auzim pe dânşii, ca pe unii ce sunt străini de noi, nici să-i ascultăm, chiar de ne-ar deştepta la rugăciune şi pentru postire ne-ar grăi; ci la pustnicia noastră mai vârtos să luăm aminte şi să nu ne amăgim de dânşii, care pe toate le fac cu vicleşug. Şi nu se cade a ne teme de dânşii, chiar de ni s-ar părea că năvălesc asupră-ne şi cu moarte ne-ar îngrozi; căci sunt neputincioşi şi nu pot nimic, decât numai să ne îngrozească. Deci, acum venind pentru aceasta în mijloc, am zis: "Şi acum mai pe larg a vă spune cele despre dânşii, nu se cuvine a pregeta, că întemeiată va fi nouă aducere-aminte".

După ce a venit Domnul, a căzut vrăjmaşul şi au slăbit puterile lui. Pentru aceasta, deşi nimic nu poate, cu toate acestea, tiranul, fiind căzut, nu se linişteşte; dar măcar numai cu cuvintele ne îngrozeşte (iar alt nimic nu poate). Şi aceasta fiecare din voi s-o socotească, că numai aşa va putea defăima pe diavoli.

Deci, dacă cu nişte trupuri ca acestea ar fi fost şi ei îmbrăcaţi, precum suntem noi, cu putinţă ar fi fost lor să zică: "Că fiind ascunşi oamenii, nu-i aflăm, ci numai când îi aflăm, îi vătămăm". Am putea şi noi atunci ascunzându-ne, să ne tăinuim de dânşii, încuind împotriva lor uşile.

Dar de vreme ce nu sunt într-acest fel, ci uşile fiind încuiate, ei totuşi pot să intre şi întru tot aerul sunt, ca şi diavolul cel întâi al acestora. Ei sunt voitori de rău gata spre a vătăma, după cum a zis Mântuitorul: Dintru început ucigaş de om este diavolul, tatăl răutăţii. Iar noi acum trăim şi mai vârtos, împotriva lui luptăm; ei sunt fricoşi şi nimic nu pot, precum am zis: nici un loc nu-i opreşte pe dânşii spre a ne bântui, nici prieteni nu ne socotesc pe noi, ca să ne cruţe, nici iubitori de bine nu ne sunt, ca să ne îndrepteze; ci mai vârtos sunt răi şi ca un nimic le este lor a vătăma pe cei iubitori de fapte bune şi cinstitori de Dumnezeu.

Dar, pentru că nimic nu pot, pentru aceasta nu fac nimic, decât numai ne îngrozesc. Căci de ar fi putut, n-ar fi întârziat, ci îndată ar fi lucrat răul, având spre aceasta voia, şi mai ales împotriva noastră. Deci, iată cum adunându-ne împotriva lor, grăim şi ştiu că sporind noi, ei slăbesc. Dacă ei ar fi avut stăpânire, pe nimeni din noi creştiniii nu ne-ar fi lăsat să trăiască; căci urâciune este păcătosului cinstirea de Dumnezeu. Dar de vreme ce nu pot, pentru aceasta mai mult se luptă, căci nimic nu pot să facă dintr-acelea cu care ne îngrozesc.

Apoi şi aceea se cuvine a socoti, spre a nu ne teme de dânşii; căci dacă le-ar fi fost lor cu putinţă, n-ar fi venit cu mulţime, nici năluciri ar fi făcut, nici ar fi meşteşugit a se închipui, ci ar fi ajuns chiar numai unul a veni şi a face ceea ce poate şi voieşte.

Mai ales, că tot cel ce are stăpânire, nu ucide cu năluciri, nici cu mulţime înfricoşează; ci îndată, precum voieşte, îşi arată stăpânirea; dar diavolii neputând nimic, ca într-un circ se joacă, schimbându-şi chipurile, ca pe copii înfricoşându-ne prin năluciri mulţimii şi prin închipuiri; pentru care mai mult se cuvine să fie vrednici de defăimare, ca nişte neputincioşi.

Îngerul cel adevărat, care s-a trimis de la Domnul asupra Asirienilor, nu avea trebuinţă de popoare şi de mulţime, nici de năluciri cea din afară, nici de ciocănituri şi de sunete, ci întrebuinţând puţină stăpânire, a ucis îndată 185 de mii. Dar diavolii nu pot nimic, ci numai cu năluciri se ispitesc a înfricoşa. Iar dacă cineva ar gândi la Iov şi ar zice: "Pentru ce diavolul toate împotriva lui le-a făcut? Cum l-a lipsit de averi, pe fiii lui i-a ucis, iar pe Iov l-a lovit cu bubă rea?" Să cunoască iarăşi unul ca acesta cum că nu era diavolul cel ce putea, ci Dumnezeu cel ce i-a dat lui putere spre a ispiti pe Iov.

Căci el neputând face nimic, l-a cerut pe Iov şi l-a luat. Încât şi de aceea este mai mult defăimat vrăjmaşul. Că, deşi voieşte, nu poate ceva să facă asupra unui om

drept, căci de-ar fi putut, nu ar fi cerut. Iar cerându-l, nu o dată, ci de două ori, se arată că este neputincios şi cum că nimic nu poate.

Şi nu este minune dacă pe Iov n-a putut să-l biruie, când nici asupra dobitoacelor lui n-ar fi fost pierzător, de nu i-ar fi îngăduit Dumnezeu. Ba încă nici asupra porcilor n-are stăpânire; căci el ruga pe Domnul, precum este scris în Evanghelie, zicând: Dă-ne nouă voie să ne ducem în turma de porci. Şi dacă nici asupra porcilor nu au stăpânire, apoi cu mult mai vârtos nu domnesc peste oamenii cei făcuţi după chipul lui Dumnezeu. Deci, de Dumnezeu se cuvine a ne teme, iar pe diavoli a-i defăima ca pe nişte neputincioşi şi nicidecum a ne teme de dânşii. Ci, cu cât mai vârtos fac ei acestea, cu atât mai mult să ne întindem şi noi spre pustnicie; căci mare armă împotriva lor este viaţa cea dreaptă şi credinţa în Dumnezeu.

Deci, ei se tem de postul sihaştrilor, de priveghere, de rugăciuni, de blândeţe, de linişte, de neiubirea de argint şi de neslăvirea deşartă, de milostenii, de nemâniere şi, ca urmare, de bună cinstire cea întru Hristos. Căci pentru aceasta toate le fac, ca să nu fie cei ce îi calcă pe dânşii; că ştiu ei darul cel dat credincioşilor asupra lor de la Mântuitorul, Cel ce zice: Iată, v-am dat vouă putere a călca peste şerpi şi peste scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului. Deci, chiar dacă ar spune ei ceva mai mult, să nu creadă cineva nici să ia aminte. Căci de multe ori spun înaintea noastră despre fraţii care după multe zile vor să vie la noi; şi aceasta o fac ei, nu purtând grijă de cei ce-i aud, ci ca să-i înduplece pe dânşii să creadă lor şi atunci de aici înainte având-u-i supuşi, să-i piardă.

De aceea, nu se cade a lua-aminte la dânşii, ci şi când nu ne spun ceva mai înainte, se cuvine a-i răsturna, căci nu avem trebuinţă de dânşii; şi ce minune este, dacă cei ce au trupuri mai subţiri decât oamenii şi pe cei ce au început a călători, ei i-au văzut, apoi aleargă mai înainte să vestească venirea acelora? Aceasta poate s-o facă cineva mergând pe cal şi să alerge ca să spună mai înainte.

Drept aceea, nici pentru aceasta nu se cuvine a ne minuna de dânşii; căci nimic din cele ce se fac ei nu cunosc, decât numai singur Dumnezeu este cel care pe toate le cunoaşte mai înainte de facerea lor. Aceştia vestesc acelea pe care le văd, ca nişte furi, mai înainte alergând la toţi, ca să spună cele ce se lucrează şi se grăiesc de noi; apoi ei însemnează că ne-am adunat şi că vorbim împotriva lor. Aceasta fiecare iute alergător poate s-o facă, întrecând pe cel zăbavnic; şi ceea ce zic, astfel este.

Dacă cineva ar începe să călătorească din Tebaida sau din altă oarecare ţară, mai înainte de a şti să călătorească, nu ştiu de va călători; dar văzând pe unul

călătorind, aleargă mai înainte, şi mai înainte de a sosi acela, ei vestesc venirea lui şi astfel se întâmpla de vine după câteva zile.

Însă de multe ori cei ce călătoresc, întorcându-se înapoi, ei atunci au minţit. Astfel se întâmpla şi când vorbesc despre apa râului Nil; căci cei ce au văzut că au fost ploi multe în părţile Etiopiei şi ştiu că dintr-acelea se face revărsarea râului, mai înainte de a veni apa în Egipt, ei aleargă şi spun. Aceasta şi oamenii ar fi putut s-o spună, dacă atât de iute ar fi putut să alerge ca aceia.

Precum străjerul lui David, suindu-se la loc înalt, mai mult decât cel ce rămăsese jos vedea mai înainte pe cel ce vine, şi el încă mai înainte alergând, spunea mai înainte decât alţii cele ce încă nu se făcuseră; astfel şi aceştia (adică diavolii) zic, se ostenesc şi însemnează unele întâmplări numai ca să amăgească. Însă dacă purtarea de grijă a lui Dumnezeu într-acea vreme ar voi ceva pentru ape sau pentru cei ce călătoresc, căci este cu putinţă lui Dumnezeu, atunci diavolii mint şi se amăgesc cei ce au luat-aminte la dânşii.

Într-acest chip s-au întărit vrăjirile elinilor şi astfel s-au rătăcit dânşii mai înainte de către diavol. Dar acum a încetat rătăcirea; căci a venit Domnul, Care cu toată viclenia lor, chiar şi pe diavoli i-a făcut deşerţi şi nelucrători; căci nimic nu cunosc de la ei înşişi, ci ca nişte furi, pe cele ce le văd la alţii, pe acelea le prihănesc şi mai ales sunt văzători ai faptelor, decât mai înainte cunoscători. De aceea, deşi uneori numesc adevărate unele ca acestea, să nu se minuneze cineva de dânşii. Pentru că şi doctorii, având iscusinţa bolilor, când ar vedea într-alţii aceeaşi boală, de multe ori din obişnuinţă mai înainte spun leacul. Încă şi cârmacii şi lucrătorii de pământ, iarăşi din obişnuinţă văzând întocmirea aerului, mai înainte spun, că va fi o furtună ori aer liniştit şi pentru aceasta nu poate să zică cineva că din dumnezeiasca pronie spun ei mai înainte, ci din observare şi din obişnuinţă.

De aceea şi diavolii, dacă cândva aceleaşi socotindu-le, le spun, pentru aceasta să nu se minuneze cineva de dânşii, nici să ia aminte la ei. Căci ce foloseşte celor ce-i aud ca să ştie de la ei cele ce au să fie? Sau de ce să aibă sârguinţa a cunoaşte unele ca acestea, deşi cu adevărat diavolul le cunoaşte, căci acest lucru nu este făcător al faptei bune, nici al obiceiului celui bun, nu este cu adevărat cunoştinţă.

Nimeni din noi nu se va judeca pentru că nu le-a ştiut, nici se fericeşte că le-a învăţat şi le-a cunoscut; ci într-acestea fiecare va avea judecată, dacă a păzit credinţa şi dacă a împlinit poruncile lui Dumnezeu curat. De aceea, nu se cade mult a le socoti acestea, ci a ne nevoi şi a ne osteni, nu ca să cunoaştem mai înainte, ci, ca bine petrecând, să plăcem lui Dumnezeu.

Şi trebuie a ne ruga nu să cunoaştem mai înainte, nici să cerem plată pentru nevoinţă, ci ca ajutător să ne fie nouă Domnul, spre biruinţă împotriva diavolului. Iar dacă vreodată este nevoie de a cunoaşte mai înainte, să ne curăţim la minte; căci eu cred că sufletul care s-a curăţit de toate păcatele, după fire poate să se facă văzător şi chiar mai multe şi mai departe să vadă decât diavolii; căci are pe Domnul în sine, care descoperă lui. În felul acesta, Elisei vedea pe Gheezi şi puterile îngerilor stând lângă dânsul.

Deci, când vin la noi noaptea şi voiesc să ne grăiască de cele ce au să fie, sau să zică: "Noi suntem îngeri", să nu luaţi aminte, căci mint. Iar dacă vor lăuda pustnicia voastră şi vă vor ferici, să nu-i ascultaţi şi nicidecum să vă supuneţi lor. Mai vârtos să vă pecetluiţi cu semnul cinstitei Cruci, pe voi şi casa voastră şi să vă rugaţi; atunci îi veţi vedea făcându-se nevăzuţi, căci se înfricoşează foarte mult de semnul Crucii Domnului; fiindcă prin ea i-a biruit Mântuitorul. Iar dacă şi mai cu obrăznicie vor sta, săltând şi prefăcându-se cu nălucirile, să nu vă temeţi, nici să vă speriaţi, nici ca la nişte fiinţe bune să luaţi aminte la dânşii.

Pentru că venirea de faţă a celor buni şi a celor răi cu înlesnire şi cu putinţă este a o cunoaşte, fiindcă Dumnezeu a făcut astfel. Pentru că arătarea sfinţilor îngeri nu este tulburată; căci nu va certa, nici va striga, nici va auzi cineva glasul lor. Ci atât de cu linişte şi cu blândeţe se face, încât se aduce bucurie, veselie şi îndrăzneală în suflet; căci Domnul este cu dânşii, El este bucuria noastră şi a lui Dumnezeu Tatăl este puterea. Iar gândurile sufletului rămân netulburate şi neînvăluite, încât el făcându-se strălucit de ea, vede pe cei ce i se arată; acesta este un dar al luminilor celor dumnezeieşti şi al celor ce au să fie într-însul.

Iar dacă, ca nişte oameni s-ar înfricoşa de vederea celor buni, care se arată, numaidecât iau frica de la dânşii prin dragoste, precum a făcut Gavriil pentru Zaharia. Asemenea şi îngerul care s-a arătat femeilor la Sfântul Mormânt şi cel ce s-a arătat păstorilor, precum s-a zis în Evanghelie: Nu vă temeţi; căci frica acelora nu este cu spaima sufletului, ci cu cunoştinţa venirii de faţă a celor buni.

Deci, în acest fel este arătarea sfinţilor. Năvălirea celor răi este tulburătoare, cu sunet, vuiet şi strigare, ca şi când s-ar fi făcut vreo pornire a unor tineri nepedepsiţi şi a unor tâlhari, de la care se face frică sufletului, tulburarea şi neorânduiala gândurilor, mâhnire, urâciune către pustnici, trândăvie, întristare, pomenirea rudeniilor şi frică de moarte; şi de aici pofta celor rele, împuţinarea de suflet către fapte bune şi nestatornicia obiceiurilor.

Deci, când cineva din voi va vedea aşa ceva, vă veţi teme; dacă însă frica se va lua de la voi şi în locul ei s-ar face bucurie negrăită şi voie bună, cutezare, îmbărbătare, netulburarea gândurilor şi celelalte, cum mai înainte am zis, adică bărbăţie şi dragoste către Dumnezeu, atunci îndrăzniţi şi vă rugaţi, căci bucuria şi liniştea sufletului arată sfinţenia celui ce vine de faţă. Aşa Avraam, când a văzut pe Domnul, s-a bucurat; Ioan când s-a făcut glasul închinării din partea Născătoarei de Dumnezeu, Maria, s-a bucurat.

Iar dacă s-ar face tulburare şi sunet din afară, nălucire lumească, îngrozire de moarte, să cunoaşteţi că este năvălirea celor răi. Şi aceasta să vă fie vouă semn. Când sufletul unora s-ar teme, să ştiţi că este de faţă venirea vrăjmaşilor; căci diavolii nu izgonesc temerea unora ca acestora, precum a făcut marele Arhanghel Gavriil către Maria şi Zaharia, şi Acela ce S-a arătat la mormânt femeilor; ci, mai cu seamă, când îi vor vedea temându-se, ei sporesc nălucirile, ca mai mult să-i înfricoşeze, şi, de aceea, sărind asupra lor, îi batjocoresc, zicând: "Închinaţi-vă nouă!".

Iată, pe elini aşa i-au amăgit, că aşa s-au socotit de dânşii zeii, cei cu nume mincinos. Iar pe noi nu ne-a lăsat Domnul să ne amăgim de diavol, căci El prin nişte năluciri ca acestea făcute înaintea Lui, l-a certat şi i-a zis: Mergi înapoia Mea, satano; căci scris este: Domnului Dumnezeului tău te vei închina şi Lui Unuia vei sluji. Deci, vicleanul mai mult se defăimează de noi; căci Domnul pentru noi a făcut acestea, ca diavolii de la noi auzind nişte glasuri ca acestea, să se răstoarne pentru Domnul, Care pentru aceasta i-a certat. Apoi, nu se cade a ne făli pentru că scoatem diavolii, nici a ne înălţa pentru tămăduiri, nici să ne minunăm de cel ce scoate pe diavoli ori pe cel ce nu-i scoate să-l defăimăm; ci pustnicia fiecăruia s-o înveţe cineva şi ori s-o râvnească şi s-o urmeze, ori s-o îndrepteze. Pentru că a face semne nu este al nostru, ci al Mântuitorului.

Pentru aceea El zicea ucenicilor: Nu vă bucuraţi că diavolii se supun vouă, ci pentru că numele vostru s-a scris în ceruri. A se scrie numele în ceruri, este mărturia faptei bune şi a vieţii voastre. A scoate pe diavoli este darul Mântuitorului, Celui care l-a dat. Pentru aceea, celor ce nu în fapte bune, ci în semne se făleau şi ziceau: Doamne, au nu cu numele Tău am scos diavoli şi întru numele Tău am făcut multe puteri? Domnul le-a răspuns: Amin zic vouă, nu vă ştiu pe voi. Căci cunoaşte Domnul căile necredincioşilor. Dar se cade a ne ruga pentru a lua darul alegerii duhurilor, căci, după cum este scris, să nu credem la tot duhul.

Deci, voiam să tac şi nimic din cele pentru mine să nu zic şi să vă îndestulaţi numai cu acestea. Dar să nu socotiţi că acestea le zic în zadar, ci să credeţi că acestea le

povestesc cu iscusinţă şi adevăr; pentru aceasta, deşi ca un om fără de minte m-am făcut, dar ştie Domnul Cel ce mă aude, curăţenia inimii mele, cum că nu pentru sine-mi, ci pentru dragostea şi sporirea voastră, spun vouă meşteşugirile diavolilor pe care le-am văzut.

De câte ori m-au fericit pe mine diavolii şi eu i-am blestemat pe dânşii în numele Domnului? De câte ori mi-au spus despre apa Nilului şi eu le-am zis: "Şi ce vă pasă vouă pentru aceasta?". Odată au venit îngrozindu-mă şi m-au înconjurat ca nişte ostaşi cu toată înarmarea şi cu cai; iar altă dată mi-au umplut casa de fiare şi de târâtoare şi eu cântam: Aceştia în căruţe şi aceştia pe cai, iar noi întru numele Domnului Dumnezeului nostru ne vom mări; apoi prin rugăciune, aceia s-au răsturnat.

Au venit odată pe întuneric, având năluciri de lumină, şi-mi ziceau: "Am venit să-ţi aducem lumină, Antonie". Iar eu închizându-mi ochii, mă rugam şi îndată s-a stins lumina necredincioşilor. După câteva luni, au venit grăind şi cântând din Scripturi, iar eu ca un surd nu-i auzeam. Au cutremurat odată mânăstirea, iar eu mă rugam a rămâne nemişcat cu cugetul.

După aceasta, iarăşi venind, băteau din palme, fluierau şi jucau, iar eu mă rugam şi stăruiam cântând, ei îndată au început a plânge şi a se tângui, ca şi cum ar fi obosit cu totul. Eu atunci slăveam pe Dumnezeu, Cel ce a surpat şi a risipit îndrăzneala şi nebunia lor. Iar altă dată s-a arătat diavolul foarte înalt cu nălucire şi a îndrăznit a zice: "Eu sunt puterea lui Dumnezeu, eu sunt pronia; ce voieşti să-ţi dăruiesc ţie?". Eu atunci l-am scuipat pe diavol, pomenind pe Hristos; apoi am voit a-l bate. Şi mi se părea chiar că l-am bătut.

Deci, îndată cel atât de mare s-a făcut nevăzut, împreună cu toţi ai săi, pentru numele lui Hristos. Odată, postind eu, vicleanul a venit ca un monah, având cu sine năluciri de pâini, şi mă sfătuia, zicând: "Mănâncă şi încetează multele osteneli; om eşti şi vei slăbi". Iar eu, înţelegând meşteşugul lui, m-am sculat să mă rog şi el, nesuferind, a pierit; apoi ca un fum a ieşit pe uşă, făcându-se nevăzut. De câte ori în pustie mi-a arătat năluciri de aur numai ca să mă ating şi să-l caut pe dânsul! Iar eu cântam împotriva lui şi acela pierea. De multe ori mă zdrobea cu bătăi, şi eu ziceam: Nimic nu mă va despărţi de dragostea lui Hristos; şi după aceasta mai mult se risipeau unii după alţii. Şi eu nu eram acela ce i-am surpat pe ei, ci Domnul, Cela ce zice: Am văzut pe satana ca un fulger căzând din cer.

Iar eu, fiilor, pomenind graiul apostolului, am întipărit acestea în sine-mi ca să vă învăţaţi a nu vă supăra în pustnicie, nici a vă teme de năluciriile diavolului şi ale

slugilor lui. Fiindcă m-am făcut fără minte, povestindu-vă, primiţi şi aceasta spre întemeiere şi neînfricoşare şi credeţi-mă că nu mint.

Odată a bătut oarecine în mânăstire la uşa mea, şi ieşind, am văzut pe cineva arătându-se lung şi foarte înalt. Apoi întrebându-l: "Cine eşti tu?" El răspunse: "Eu sunt, satana". Eu îi zisei: "Dar ce cauţi aici?". Zis-a acela: "Pentru ce mă prihănesc în zadar monahii şi toţi ceilalţi creştini? Pentru ce mă blestemă în tot ceasul?". Eu, zicându-i: "Pentru ce şi tu îi superi pe dânşii?" El a zis: "Nu sunt eu care îi supăr pe dânşii, ci ei se tulbură pe sineşi; căci eu am slăbit. Au n-ai citit că săbiile vrăjmaşului au lipsit până în sfârşit şi cetăţile lui i-au surpat? Nu mai am loc, nici în pustie, nici în cetate, pretutindeni au venit creştini; chiar şi pustia asta s-a umplut de monahi. Deci, ei pe sine păzească-se, şi să nu mă mai blesteme în zadar".

Atunci, minunându-mă eu de darul Domnului, am zis către dânsul: "De-a pururea fiind mincinos şi niciodată spunând adevărul, acum chiar nevrând, ai spus adevărat; căci Hristos după ce a venit, te-a făcut neputincios şi surpându-te, te-a gonit". Iar acela, auzind numele Mântuitorului şi nesuferind aceasta, s-a făcut nevăzut; deci, dacă diavolul însuşi mărturiseşte că nimic nu poate, noi suntem datori a-l defăima şi pe dânsul şi pe slugile lui.

Iată cum vrăjmaşul, împreună cu câinii săi, are atâtea viclenii, iar noi învăţându-ne neputinţa lor, putem a-i defăima cu chipul acesta. Să nu cădem cu cugetul, nici să gândim la temere, nici să închipuim întru noi frica, zicând: ca nu cumva venind diavolul să ne răstoarne; ca nu cumva fără veste sosind să ne tulbure. Nicidecum să nu gândim unele ca acestea, nici să ne întristăm, ca şi cum am pieri; ci mai vârtos să îndrăznim şi să ne bucurăm de-a pururea ca nişte mântuiţi şi să socotim cu sufletul că Domnul este cu noi şi că El i-a biruit şi i-a ruşinat pe dânşii. Să gândim de-a pururea că fiind cu noi Domnul, vrăjmaşii nimic nu ne vor face. Căci venind ei, cum ne vor afla, în acelaşi fel se fac şi ei către noi şi după cugetele ce se află întru noi, aşa şi ei aduc nălucirile.

Deci, dacă ne vor afla temându-ne şi tulburându-ne, îndată şi ei ca nişte tâlhari aflând loc nestrăjuit, intră la noi şi ne înfricoşează. Dacă ne văd înfricoşându-ne, mai mare fac temerea întru năluciri şi întru îngroziri; atunci printr-acestea se munceşte ticălosul suflet. Dacă ne vom afla bucurându-ne şi gândind ale Domnului, şi socotind că toate sunt în mâna Lui şi că nu poate nimic diavolul asupra creştinilor, ştiind că nicidecum n-are stăpânire asupra cuiva, atunci, văzând ei sufletul întemeiat cu nişte gânduri ca acestea, se întorc ruşinaţi. Astfel vrăjmaşul,

văzându-l pe Iov îngrădit, s-a dus de la dânsul; iar pe Iuda vânzătorul, aflându-l lipsit de acestea, l-a robit.

Drept aceea, dacă voim a defăima pe vrăjmaşul de-a pururea, să gândim la cele ale Domnului, ca să se bucure de-a pururea sufletul cu nădejdea; atunci vom vedea ca nişte fum jucăriile diavolilor şi mai ales îi vom vedea pe ei fugind, decât gonind pe alţii. Căci ei sunt, după cum am zis mai înainte, foarte fricoşi, aşteptând de-a pururea focul cel pregătit lor. Încă şi acest semn să aveţi spre neînfricoşare împotriva lor, adică, când vreo nălucire vi s-ar face, să nu cădeţi mai înainte în frică, ci îndrăznind, întrebaţi întâi: "Ce este? Cine eşti tu şi de unde vii?".

Şi dacă va fi arătarea sfinţilor, deplin te va adeveri pe tine, iar frica ta întru bucurie se va preface; iar dacă va fi diavolească, îndată se va slăbi, văzând cugetul întărit. Căci este semn al netulburării a întreba aşa: "Cine eşti şi de unde vii?". Aşa întrebând Isus al lui Navi, s-a învăţat; iar vrăjmaşul nu s-a tăinuit de Daniil cel ce l-a întrebat".

Acestea vorbind Antonie, toţi se bucurau. Şi într-unii creştea darul faptei bune, iar dintr-alţii ieşea împuţinarea la suflet şi părerea înceta. Deci, toţi se plecau a defăima bântuirea cea diavolească, minunându-se de darul cel dat lui Antonie de la Domnul, spre desluşirea duhurilor.

Atunci în munţi erau multe mânăstiri, ca nişte corturi pline de cete dumnezeieşti: ale celor ce cântau, ale celor ce citeau, posteau, se rugau, se bucurau de nădejdea celor ce vor să fie şi ale celor ce lucrau ca să facă milostenie; ale celor ce aveau dragoste şi împreună glăsuire între dânşii. Deci, se vedea cu adevărat ca o ţară, care de sine era împodobită cu cinstirea de Dumnezeu şi cu dreptatea. Căci nu era acolo cel ce nedreptatea, sau cel nedreptăţit ori prihănit; ci mulţimea de pustnici avea un cuget către fapta bună, încât văzând cineva mânăstirile şi o rânduială ca aceasta a monahilor, ar fi putut să zică: Cât sunt de bune casele tale, Iacobe, corturile tale Israile, ca nişte văi umbroase, şi ca nişte raiuri, ca nişte corturi pe care le-a înfipt Domnul, şi ca nişte cedri lângă ape.

Antonie, după obicei, ducându-se întru a sa mânăstire, îşi întindea nevoinţa şi pustnicia şi în fiecare zi suspina aducându-şi aminte de locaşurile cereşti; apoi, tot dorul său îl avea către dânsele, văzând viaţa oamenilor în fiecare zi. Pentru că vrând să mănânce şi să doarmă, apoi să vină către celelalte nevoi ale trupului, se ruşina, socotind sufletul cel nematerial.

De multe ori, vrând a mânca împreună cu mulţi monahi şi aducându-şi aminte de hrana cea duhovnicească, se ducea departe de dânşii, socotind că ruşine îi va fi dacă ar fi fost văzut de alţii mâncând. Însă mânca pentru nevoia trupului, de multe ori încă şi cu fraţii, cucernicindu-se de aceştia; dar îndrăznind pentru cuvintele cele de folos, zicea că se cuvine a da toată îndeletnicirea sufletului, mai mult decât trupului.

Apoi se odihnea pentru nevoia trupului puţină vreme, iar toată cealaltă vreme se îndeletnicea mai mult cu lucrurile sufletului şi folosul acestuia îl căuta; ca să nu se atragă el jos prin dezmierdările trupului, ci mai vârtos trupul să se robească de suflet. Căci aceasta este ceea ce a zis Mântuitorul: ***Nu vă îngrijiţi cu sufletul vostru, ce veţi mânca, nici cu trupul, cu ce vă veţi îmbrăca. Şi voi nu căutaţi ce veţi mânca sau ce veţi bea şi nu vă înălţaţi. Căci acestea toate le caută neamurile şi Tatăl vostru ştie că aveţi trebuinţă de toate acestea. Însă căutaţi mai întâi împărăţia Lui şi toate acestea se vor adăuga vouă.***

După acestea, prigoanele au ajuns Biserica lui Dumnezeu, care au venit atunci pe vremea lui Maximin (305-313). Şi adunându-se sfinţii mărturisitori în Alexandria, lăsând mânăstirea, le-a urmat şi el, zicând: "Să ne ducem şi noi ca să ne nevoim, de vom fi chemaţi sau să privim pe cei ce se nevoiesc". Deci, avea dorire să mărturisească pe Hristos; de aceea slujea mărturisitorilor şi în chinuri şi în temniţe, el avea multă sârguinţă spre divan; adică îndemna către sârguinţă pe ceilalţi chemaţi, care se nevoiau; iar pe cei ce mărturiseau, a-i primi şi a-i petrece până ce se vor săvârşi.

Judecătorul văzând netemerea lui şi a celor împreună cu dânsul, cum şi sârguinţa către mărturisire, a poruncit ca nici unul din monahi să nu se arate în divan, nici să petreacă în cetate nicidecum. Deci, toţi ceilalţi au socotit să se ascundă în ziua aceea, iar Antonie atât de mult a ţinut în seamă porunca, încât chiar şi-a spălat haina pe deasupra şi a doua zi a stat la un loc înalt şi s-a arătat strălucit înaintea ighemonului. Toţi se minunau de aceasta, iar ighemonul văzându-l, pe când trecea cu rânduiala lui, că el stă fără frică, arătând sârguinţa creştinilor, căci se ruga să mărturisească şi el, precum am zis mai înainte. Iar după ce a scăpat de scopul lui, s-a mâhnit, căci n-a mărturisit şi el; fiindcă Domnul îl păzea, spre folosul nostru şi al altora, ca prin pustnicia pe care o învăţase din Scripturi să se facă multora dascăl; pentru că numai văzându-i petrecerea lui, mulţi se sârguiau în a se face râvnitori ai petrecerii sale.

Deci, slujea mărturisitorilor după obicei şi era legat ca împreună cu dânşii să se ostenească în slujbele lor; iar după ce a încetat prigoana şi fericitul Petru a

mărturisit credinţa, Antonie s-a întors iarăşi la mânăstirea sa. Şi era acolo în fiecare zi, mărturisind cu ştiinţă şi nevoindu-se cu pătimirile credinţei, căci se nevoia cu multă pustnicie mai întinsă şi postea de-a pururea; iar îmbrăcămintea o avea pe dinăuntru de păr şi pe deasupra un cojoc pe care l-a păstrat până la sfârşitul său. Trupul niciodată nu l-a spălat cu apă, nici picioarele n-a suferit a le băga în apă fără de nevoie; încă nici dezgolindu-se nu l-a văzut cineva, nici trupul său nu l-a văzut gol nimeni, fără numai acela care l-a spălat, după ce s-a săvârşit.

Liniştindu-se în chilia lui şi punându-şi în gând ca să nu iasă din ea multă vreme, nici să primească, a venit un oarecare conducător de ostaşi, cu numele Martinian şi a supărat mult pe Antonie, căci avea pe fiica sa bântuită de diavol; iar după ce a aşteptat mult, bătând în uşă, şi i-a zis să se ducă să se roage lui Dumnezeu pentru fiica sa, el n-a voit a deschide, dar arătându-se pe deasupra, a zis: "Omule, ce mă tot strigi, sunt om şi eu ca şi tine; dacă crezi, roagă-te lui Dumnezeu şi fiica ta se va tămădui".

Acela crezând şi chemând pe Hristos, s-a dus şi a găsit pe fiica sa izbăvită de diavol. Încă multe ca acestea a făcut Domnul printr-însul, căci zice: ***Cereţi şi vi se va da.*** Apoi mulţi din cei ce pătimeau, nedeschizîndu-le uşa, şedeau afară din mânăstire, dar crezând şi rugându-se, se vindecau de boli.

După ce s-a văzut supărat de mulţi care veneau la dânsul şi nelăsându-l a se duce după socoteala lui, precum voia, temându-se ca nu cumva din minunile pe care le făcea Domnul printr-însul, ori el să se mândrească, ori altceva mai mult decât ceea ce este să socotească pentru dânsul, a chibzuit şi a pornit spre Tebaida de sus, la cei ce nu-l cunoşteau; şi luând pâini de la fraţi, a şezut lingă ţărmurile râului, privind dacă ar trece vreun caiac, ca intrând într-însul, să se ducă cu dânşii.

Socotind el acestea, un glas oarecare de sus s-a auzit către dânsul, zicându-i: ***"Antonie, unde te duci şi pentru ce?"*** Iar el, netulburându-se şi aşteptând ca după obicei să-l cheme de multe ori, a răspuns, zicând: ***"Fiindcă oamenii nu mă lasă să mă liniştesc, pentru aceasta voiesc a mă sui la Tebaida de sus, căci supărări multe mi se fac aici şi mai ales că mi se cer de unii lucruri mai presus de puterea mea".*** Iar glasul a zis către dânsul: ***"Chiar în Tebaida de te vei duce sau la văcării te vei coborî, mai multă şi îndoită osteneală ai să primeşti; iar dacă voieşti să te liniştеşti cu adevărat, du-te în pustia cea mai dinăuntru".*** Antonie a zis: ***"Cine îmi va arăta calea, că sunt neştiutor de aceasta?".***

Atunci îndată i-au arătat-o nişte saracini, care voiau să călătorească în partea aceea şi, apropiindu-se de dânşii, Antonie, îi rugă să-l primească a merge cu ei în pustie;

iar aceştia, ca fiind îndemnaţi dintr-o poruncă a purtării de grijă a lui Dumnezeu, l-au primit cu osârdie. Călătorind cu dânşii trei zile şi trei nopţi, au ajuns la un munte foarte înalt, având sub el apă limpede dulce şi foarte rece, câmpii din afară şi puţini finici, neîngrijiţi.

Deci, Antonie, fiind purtat de Dumnezeu, a iubit locul acela, că Acesta era Care îl însemnase şi care i-a grăit lângă ţărmurile râului; deci, la început primind pâini de la saracinii aceia cu care călătorise împreună, a rămas singur în munte, nefiind nimeni altul împreună cu dânsul; şi îndată a şi cunoscut locul acela ca pe casa sa. Saracinii aceia văzând sârguinţa lui Antonie, treceau înadins totdeauna pe calea aceea şi bucurându-se, îi aduceau pâine; apoi avea şi puţină mângâiere cu finicii aceia.

După acestea, înştiinţându-se fraţii de locul acela, aducându-şi aminte ca nişte fii de părintele lor, purtau grijă a-i trimite cele de nevoie. Văzând Antonie că din pricina pâinii se ostenesc unii până acolo la dânsul şi pătimesc multă trudă, fiindu-i milă de monahi, s-a gândit în sine şi a rugat pe unii, din cei care veneau la dânsul, să-i aducă o sapă şi puţin grâu.

Şi după ce i s-au adus acestea, înconjurând pământul dimprejurul muntelui şi aflând puţin loc potrivit, l-a lucrat; apoi, având cu îndestulare din apa aceea de sub munte, a semănat grâul. Făcând în fiecare an aceasta, îşi scotea pâinea de acolo, bucurându-se că nu face supărare nimănui pentru aceasta şi că în toate se păzeşte pe sine neîngreunător. După acestea, văzând iarăşi pe unii venind la dânsul, a semănat şi puţine verdeţuri, ca cei ce veneau la dânsul să aibă puţină mâncare după osteneala acelui drum greu.

La început, fiarele din pustia aceea, venind din pricina apei, îi vătămau de multe ori semănătura şi lucrarea de pământ. Iar el apucând cam în glumă pe una din fiare, a zis tuturor: "Pentru ce mă păgubiţi pe mine, care cu nimic nu v-am păgubit pe voi? Duceţi-vă, şi de acum, în numele Domnului, să nu vă mai apropiaţi de cele de aici". Deci dintr-acea vreme, ca şi cum temându-se de poruncă, nu s-au mai apropiat de acel loc. El petrecea singur înăuntrul muntelui aceluia, îndeletnicindu-se în rugăciuni; iar fraţii, care îi slujeau lui, l-au rugat ca, venind după multe luni, să-i aducă măsline, legume şi untdelemn, căci acum era bătrân.

Deci, el petrecând acolo, multe lupte a pătimit, potrivit cu cele scrise, nu împotriva sângelui şi a trupului, ci a celor potrivnici. Căci acolo auzea gâlcevi, glasuri multe şi sunete ca nişte arme, iar muntele era plin de fiare. Apoi mulţi îl vedeau pe el

luptându-se şi rugându-se împotriva lor. Pe cei ce veneau la dânsul, îi îmbărbăta, însă el se nevoia plecându-şi genunchii şi rugându-se Domnului.

Era cu adevărat vrednic de minune, căci singur fiind într-o pustie ca aceea, nici de diavolii care năvăleau asupra lui nu se temea, nici de atâtea fiare, de cele cu patru picioare şi de târâtoare care erau acolo, nu se înfricoşa de sălbăticia lor; ci, cu adevărat, potrivit cu cele scrise, nădăjduia spre Domnul, având mintea neclintită şi neînvăluită. Dar diavolii fugeau şi fiarele cele sălbatice, precum este scris, se împăcau cu dânsul.

Deci, diavolul, precum cânta David, pândea pe Antonie şi scrâşnea la el din dinţi, iar Antonie se ruga Mântuitorului ca să-l păzească nevătămat de viclenia aceluia, şi de multa lui meşteşugire. Deci, priveghind într-o noapte, diavolul a pornit fiarele, şi mai toate hienele care se aflau în pustia aceea, ieşind din cuiburile lor, l-au înconjurat, şi era singur în mijlocul lor. Căscând gurile, fiecare îngrozindu-l a-l muşca, el pricepând meşteşugul vrăjmaşului, a zis către ele: ***"Dacă aţi luat stăpânire asupra mea, sunt gata a fi mâncat de voi, iar dacă aţi fost îndemnate de diavoli, nu mai zăboviţi, ci duceţi-vă, căci eu sunt rob al lui Hristos".***

Acestea zicând Antonie, acelea îndată au fugit, ca de un bici fiind gonite prin cuvântul lui Antonie. Apoi după puţine zile, el lucrând, căci voia să se ostenească, venind cineva la uşă, trăgea lucrurile pe care le da celor ce veneau la dânsul, pentru cele ce îi aduceau. Iar Antonie sculându-se şi ieşind, a văzut o fiară care se asemăna omului până la coapse, iar pulpele şi picioarele având-le asemenea asinului. Atunci Antonie s-a pecetluit cu semnul Sfintei Cruci şi a zis: ***"Sunt rob al lui Hristos. Dacă eşti trimis asupra mea, iată de faţă sunt".*** Iar fiara împreună cu diavolii ei au fugit, încât de iuţeala fugii a căzut şi a murit; iar moartea fiarei era căderea diavolilor, căci ei se sârguiau a le face acestea toate, ca să-l scoată din pustie, însă n-au putut.

Iar odată fiind rugat de monahi ca să se pogoare la dânşii a-i cerceta după atâta multă vreme, cum şi locuinţele lor, el a mers împreună cu monahii care veniseră la dânsul şi aveau cu dânşii o cămilă, care le ducea pâinea şi apa de departe, căci era lipsită de apă toată pustia aceea şi nu era deloc apă de băut, decât numai în muntele acela, în care se afla mânăstirea lui. Deci, sfârşindu-li-se pe cale, şi arşiţa fiind prea cumplită, toţi erau să se primejduiască. Căci înconjurând ei locurile şi neaflând apă, nu puteau nici să mai umble înainte, ci zăceau jos şi pe cămilă au lăsat-o să se ducă, deznădăjduindu-se mult.

Bătrânul văzând că toţi se primejduiesc, mâhnindu-se foarte mult, a suspinat şi despărţindu-se puţin de dânşii, şi-a plecat genunchii şi întinzând mâinile la cer, s-a rugat şi îndată Domnul a făcut a ieşi apă în locul unde a stat să se roage. Astfel bând toţi, s-au înviorat şi umplând burdufurile, au căutat cămila şi au găsit-o; căci se întâmplase de se legase funia de o piatră şi astfel era ţinută. Deci, prinzind-o şi adăpând-o, au pus pe ea burdufurile cu apă şi astfel au călătorit nevătămaţi.

Iar după ce au venit la mânăstirile cele din afară, toţi monahii văzându-l, ca pe un părinte îl sărutau. Şi el ca nişte merinde aducându-le din munte, îi ospăta cu cuvintele sale şi-i împărtăşea de folos sufletesc. Iarăşi atunci s-a făcut bucurie în munţi, râvna de sporire şi îndemânare prin credinţă între dânşii. Se bucura şi el văzând sârguinţa monahiilor, cum că şi sora-sa care îmbătrânise în feciorie şi ea era egumenă a altor fecioare.

După câteva zile, iarăşi s-a întors în muntele său şi mulţi veneau la dânsul, iar alţii care pătimeau, au îndrăznit a merge la el. Deci, ***el către toţi monahii care veneau la dânsul, de această poruncă, adică a crede întru Domnul, a-L iubi şi a se păzi de gânduri întinate şi de dezmierdări trupeşti, precum în Pilde este scris; a nu se amăgi cu săturarea pântecelui, ci a fugi de slava deşartă, a se ruga adeseori, a cânta psalmi înainte de culcare şi a învăţa pe de rost poruncile din dumnezeieştile Scripturi; apoi a pomeni faptele sfinţilor, ca urmând râvnei acestora să se pună la rânduială sufletul, aducându-i-se aminte de poruncile lui Dumnezeu.*** Şi mai ales îi sfătuia să cugete adeseori la graiul Apostolului: "Soarele să nu apună întru mânia voastră. Şi aceasta de obşte s-o socotească, ca nu numai întru mânie, ci nici într-un alt păcat al nostru soarele să nu apună. Căci este lucru bun şi de nevoie, ca nici soarele pentru răutatea zilei, nici luna pentru păcatul de noapte, sau chiar de aducerea aminte să ne pârască pe noi. Deci ca să se facă de noi binele acesta, drept este a auzi pe Apostolul care zice: Pe voi judecaţi-vă şi ispitiţi-vă.

Deci, în fiecare zi să ia seama fiecare la faptele sale, cele de zi şi cele de noapte. Şi dacă au păcătuit, să înceteze, iar dacă n-au păcătuit să nu se fălească, ci să petreacă întru bunătate; şi să nu se lenevească, nici să osândească pe aproapele său, nici să se laude pe sine, precum a zis fericitul apostol Pavel: Până când va veni Domnul, Care vede toate cele ascunse. Căci de multe ori cele ce greşim uităm şi noi nu ştim, iar Domnul cunoaşte toate.

Lui dând judecata, unii împreună cu alţii să pătimim şi unii altora sarcinile să le purtăm; pe noi înşine să ne judecăm şi acelea de care suntem lipsiţi, să ne sârguim a le împlini. Şi să vă fie şi aceasta spre întemeiere, de a nu păcătui, ca fiecare să

însemnăm şi să scriem faptele şi mişcările sufletului nostru, ca şi cum am vrea să le vestim unii altora. Căci negreşit, ruşinându-ne a fi cunoscute, vom înceta a păcătui şi chiar de a ne aduce aminte de vreun lucru rău. Cine voieşte a se vătăma, păcătuind? Sau cine, după ce a păcătuit, nu minte, voind a se tăinui?

Deci, dacă ne-am vedea unii pe alţii, n-am putea să păcătuim. Aşa dacă am vrea să vestim unii altora gândurile şi le-am scrie, mai mult ne-am păzi de gândurile cele întinate, ruşinându-ne a fi cunoscute. Deci, fie-ne nouă pustnicilor scrisoarea în loc de ochi, ca ruşinîndu-ne de a le scrie şi de a fi văzuţi, nici să nu gândim cele rele. Şi aşa închinându-ne, vom putea robi trupul şi a plăcea lui Dumnezeu, iar meşteşugirile vrăjmaşului a le călca".

Acestea le poruncea Antonie celor ce veneau la dânsul; iar cu cei ce pătimeau, împreună pătimea şi împreună se ruga şi de multe ori îl ascultau pe dânsul. Dar nici fiind ascultat nu se fălea, nici neascultîndu-se nu cârtea, ci de-a pururea mulţumea Domnului; pe cei ce pătimeau îi îndemna să fie îndelung răbdători şi să ştie că tămăduirea nu este a lui, nici a vreunuia din oameni, decât numai a lui Dumnezeu, Celui ce face când voieşte şi câte voieşte. Deci, cei ce pătimeau primeau sfătuirea lui ca o tămăduire, iar cuvintele bătrânului deprinzându-le, se îndemnau a nu se împuţina cu sufletul, ci mai vârtos răbdau îndelung; apoi cei tămăduiţi învăţau a mulţumi, nu lui Antonie, ci lui Dumnezeu.

Deci, un oarecare cu numele Fronton, care era din palat, având boală grea, încât şi limba i se mâncase şi ochii erau aproape să i se strice, venind în munte, a rugat pe Antonie ca să se roage pentru dânsul; iar el rugându-se, a zis lui Fronton: "Du-te şi te vei tămădui". Iar el stăruind, rămase câteva zile la Antonie, care îi zicea: "Rămânând aici, nu te vei putea tămădui; ieşi de aici şi ducându-te în Egipt, vei vedea semnul ce se va face cu tine". Deci, crezând acela, a ieşit şi nu numai că a văzut Egiptul, dar a încetat boala, şi s-a făcut omul sănătos, după cuvântul lui Antonie, pe care l-a auzit de la Mântuitorul.

***

Încă şi o fecioară oarecare din Vusira Tripoliei avea o patimă grea şi foarte urâtă. Era apoi şi la trup slăbănoagă, iar ochii nu-i avea după fire. Părinţii acesteia înştiinţându-se că oarecari monahi merg la Antonie, şi crezând Domnului care a tămăduit pe aceea căreia îi curgea sânge, i-a rugat să meargă cu dânşii şi ei, împreună cu fiica lor. Iar aceia primindu-i, părinţii bolnavei au rămas cu copila mai jos de munte, la monahul Pafnutie mărturisitorul; iar monahii au intrat la Antonie şi i-au povestit despre fecioară, cum i-a întâmpinat; apoi i-au povestit patima fecioarei şi cum a călătorit împreună cu dânşii.

Apoi l-au rugat ca să dea voie şi aceleia să intre, dar el n-a primit, ci le-a zis: "Duceţi-vă şi o veţi afla pe dânsa tămăduită; căci nu este a mea isprava aceasta, ca om păcătos ce sunt, ci tămăduirea este a Mântuitorului, Celui ce face în tot locul milă cu cei ce-L cheamă; deci a căutat Domnul spre aceea care se ruga şi mie mi-a arătat iubirea Sa de oameni; căci acolo fiind fecioară, îi va tămădui patima". Şi s-a făcut minunea, după cum a zis Antonie. Ieşind monahii, au văzut pe părinţi bucurându-se şi pe copilă sănătoasă.

***

Într-o vreme, doi fraţi oarecare venind la Antonie pentru sfat, şi lipsindu-le apa pe cale, unul dintre ei a murit, iar celălalt era aproape de moarte; deci, nemaiputând călători, zăcea la pământ, gata să moară.

Iar Antonie şezând în munte, chemă pe doi monahi ce se întâmplaseră să fie acolo, şi-i rugă, zicându-le: "Luaţi un vas de lut cu apă şi alergaţi pe calea aceea ce vine dinspre Egipt, căci venind doi fraţi, unul a murit, iar altul trage să moară, dacă nu vă sârguiţi; că aceasta mi s-a arătat mie, rugându-mă".

Deci, mergând monahii, l-au aflat pe unul zăcând mort şi l-au îngropat, iar pe celălalt l-au înviat cu apa şi l-au dus la bătrânul, fiind departe cale de o zi. Dacă cineva va întreba: "Pentru ce mai înainte de a se săvârşi fratele, nu a spus Antonie aceasta?" Unul ca acesta zicând aşa, nu judecă drept, că nu era a lui Antonie judecata morţii, ci a lui Dumnezeu, Cel ce pentru aceasta i-a descoperit. Iar lui Antonie numai aceasta îi era partea minunii, că, şezând în munte, avea mintea către Dumnezeu, care i-a descoperit de departe cele viitoare.

***

Altă dată, şezând el iarăşi în munte şi căutând în sus, a văzut pe un oarecare ducându-se la cer şi multă bucurie aveau cei ce-l duceau. Apoi, minunându-se şi fericind pe unul ca acesta, se ruga să se înştiinţeze, cine ar fi. Şi îndată i-a venit lui un glas că acesta este sufletul lui Amun, monahul din muntele Nitriei, care ca sihastru a petrecut până la bătrâneţe în pustnicie. Iar lungimea căii de la muntele Nitriei până la muntele unde petrecea Antonie, era de 13 zile.

Deci cei ce erau cu Antonie, văzându-l minunându-se, l-au rugat să le spună pricina minunării lui. Şi au auzit că acum s-a săvârşit Amun, pustnicul şi iubitul său, căci era cunoscut lui, pentru că adeseori venea acolo şi multe semne printr-însul se făceau; dintre care unul este şi acesta:

Odată, fiind trebuinţă a trece el râul, ce se numeşte Licon, care era plin de apă, a rugat pe un oarecare Teodor, care era cu dânsul, să se depărteze de dânsul, ca să nu se vadă goi unul pe altul, când vor trece apa. Apoi, dezbrăcându-se Teodor, se ruşina de sineşi, văzându-se gol. Deci, numaidecât fără veste a fost dus de partea cealaltă. Astfel Teodor, fiind şi el bărbat cucernic, şi apropiindu-se de dânsul şi văzând că l-a întrecut şi că nu s-a udat de apă, se ruga să-l înştiinţeze cum a făcut aceasta. După ce a văzut că nu voieşte să-i spună, îi cuprinse picioarele şi îi zise că nu-l va lăsa până ce nu îi va spune.
Deci, văzând Amun sârguinţa lui Teodor, mai ales şi pentru cuvântul acesta, pe care vrea să i-l spună, a cerut şi el ca nimănui să nu-i spună până la moarte. Şi aşa i l-a vestit: că a fost purtat de oarecine şi dus pe cealaltă parte, căci nu a umblat pe deasupra apei şi că nu este cu putinţă asemenea lucru la oameni, fără numai Domnului, şi celor cărora El le va porunci, precum i-a făcut marelui Apostol Petru.

După moartea lui Amun, Teodor a povestit aceasta. Iar monahii aceia cărora le-a spus Antonie despre moartea lui Amun, au însemnat ziua. Apoi, venind nişte fraţi de la muntele Nitriei, după 30 de zile, i-au întrebat şi au cunoscut că în aceeaşi zi şi în acelaşi ceas a adormit Amun, întru care a văzut Antonie ducându-se la cer sufletul bătrânului. Deci, foarte mult s-au minunat şi aceştia şi aceia de curăţenia sufletului lui Antonie, cum într-atâta depărtare de cale de 13 zile fiind, îndată s-a înştiinţat şi a văzut sufletul lui suindu-se la cer.

***

Şi nu numai acesta, ci şi un oarecare comite, cu numele Arhelau, venind odată şi aflând pe Antonie singur rugându-se, l-a rugat pe el pentru o fecioară, cu numele Policratia, din Laodiceea, minunată şi de Hristos purtătoare; căci aceea pătimea de stomac şi de o coastă din nevoinţa cea aspră şi era cu totul slăbănoagă cu trupul. Deci, Antonie s-a rugat, iar comitele a însemnat ziua în care s-a făcut rugăciunea. Şi ducându-se în Laodiceea, a aflat pe fecioară sănătoasă. Apoi a întrebat în care zi i-a încetat boala. A adus hârtia în care a scris vremea rugăciunii şi, înştiinţându-se, a arătat şi el îndată scrisoarea.

Toţi au cunoscut că atunci a izbăvit-o pe dânsa Domnul de dureri, când Antonie se ruga, înduplecând bunătatea Mântuitorului pentru dânsa. Încă şi pentru cei ce veneau la dânsul, de multe ori spunea cu multe zile mai înainte; uneori încă şi cu o lună mai înainte, cum şi pricina pentru care veneau.

Unii veneau numai pentru ca să-l vadă, alţii pentru boale, iar alţii care se munceau de diavoli. Şi toţi nu socoteau ca trudă, nici ca pagubă osteneala căii. Căci se întorcea fiecare simţind folos. Deci, unele ca acestea zicându-le şi văzându-le, se

ruga ca nimeni să nu se minuneze de el pentru aceasta, ci mai vârtos de Domnul să se minuneze; căci ne-a dăruit nouă celor ce suntem oameni neputincioşi, a-L cunoaşte după putere.

***

Într-o vreme, pogorându-se iarăşi la mânăstirile cele de afară, a fost rugat ca să intre în corabie şi să se roage împreună cu monahii; atunci el a simţit un miros foarte greu. Iar cei din corabie zicând: "Este peşte ori pastramă stricată în corabie şi acestea poate miros greu". El zicea că altă pricină este. Pe când el vorbea, un tânăr oarecare, care având diavol, intrase mai înainte şi se ascunsese în corabie, îndată a strigat; atunci diavolul fiind certat de Antonie în numele Domnului nostru Iisus Hristos, a ieşit. Şi omul s-a făcut sănătos, iar toţi cei ce erau în corabie au cunoscut că diavolul era reaua mirosire. Încă şi altul oarecare din cei străluciţi având diavol, a venit la dânsul; şi era diavolul acela atât de cumplit, încât cel îndrăcit nu cunoştea că venea către Antonie.

Cei ce l-au adus rugau pe Antonie să se roage pentru dânsul; iar lui Antonie făcându-i-se milă de tânăr, se ruga şi toată noaptea împreună cu dânsul a privegheat. Iar tânărul dimineaţa deodată sărind asupra lui Antonie, l-a lovit pe el. Iar cei ce l-au adus mâniindu-se asupra lui, certându-l şi bătându-l, Antonie a zis către dânşii: "Nu vă mâniaţi asupra tânărului, că nu este el cel ce face acestea, ci diavolul dintr-însul". Deci, certându-l, i-a poruncit să iasă dintr-însul şi să se ducă în locuri fără de apă. Antonie slăvea pe Domnul şi i-a zis: "Dacă el s-a pornit asupra mea, era semn al ieşirii diavolului". Acestea zicând Antonie, îndată tânărul s-a făcut sănătos şi de aceea înţelepţindu-se, a cunoscut unde era, iar pe bătrânul îl sărută, mulţumind lui Dumnezeu.

Încă multe de acestea care s-au făcut printr-însul, cu un glas ne-au spus despre dânsul cei mai mulţi din monahi. Dar încă acestea nu sunt atât de minunate pe cât celelalte de aici înainte, care se arată mult mai minunate.

***

Căci odată vrând el să mănânce, şi sculându-se să se roage întru al nouălea ceas, s-a simţit rănit cu mintea. Şi lucrul era preaslăvit, căci se vedea ca şi cum ar fi fost în aer. După aceea se vedeau oarecare vrăjmaşi cumpliţi, stând în aer şi vrând a-l opri ca să nu treacă. Iar cei ce-l conduceau, se luptau împotriva lor şi-i întrebau: "Nu cumva ar fi vinovat cu ceva?".

Deci, vrând ei să spună că a avut păcate din naşterea lui, cei ce-l duceau pe Antonie ziceau către vrăjmaşi: "Pe cele de la naşterea lui i le-a şters Domnul, iar de

când s-a făcut monah şi s-a făgăduit lui Dumnezeu, se cade să-şi dea seama singur". Atunci cei ce-l pârau şi nu puteau să-l biruiască, i-au făcut neoprită calea.

Şi îndată s-a văzut Antonie liber cu totul. Atunci el s-a oprit să mănânce şi a petrecut cealaltă parte a zilei şi toată noaptea suspinând şi rugându-se. Căci se minuna văzând că împotriva multora ne este nouă lupta, şi cu câte osteneli are cineva să treacă văzduhul acesta. Şi spunea că aceasta este ceea ce zice Apostolul: Suntem supăraţi de domnul stăpânirii văzduhului.

Căci întru aceasta vrăjmaşul are stăpânire pentru a se lupta şi a se ispiti, ca să oprească pe cei ce trec; pentru care mai ales sfătuia pe Efeseni, zicând: Luaţi toată înarmarea lui Dumnezeu, ca nimic rău în ea având pentru noi vrăjmaşul, să se ruşineze. Apoi această învăţându-ne, ne aducem aminte de Apostolul care zice: Ori în trup nu ştiu ori afară de trup nu ştiu, Dumnezeu ştie. Pavel până la al treilea cer s-a răpit şi după ce a auzit graiuri negrăite, s-a pogorât. Iar Antonie s-a văzut că a ajuns în aer şi s-a nevoit până s-a arătat liber. Avea încă şi acest dar: căci şezând deosebit în munte, dacă vreodată nu s-ar fi dumirit pentru vreun cuvânt, aceasta făcându-se lui de la Pronie, i se descoperea. Deci fericitul era de Dumnezeu învăţat şi înţelepţit.

***

După acestea, făcând el odată vorbire către cineva care venise la dânsul, despre petrecerea sufletului şi despre locul ce va avea după petrecerea de aici în noaptea cea viitoare, l-a chemat de sus oarecine, zicând: "Antonie, sculându-te, ieşi că ai să vezi ceva". Deci, ieşind, căci ştia pe cine este dator să asculte, a văzut pe cineva grozav şi înfricoşat stând şi ajungând până la nori; iar pe unii suindu-se ca nişte înarmaţi, şi pe acela întinzându-şi mâinile; pe unii oprindu-se de acela, iar pe alţii mai presus de dânsul zburând şi fără de primejdie trecând; de aceea, fără de grijă se suia. Şi pentru unii ca aceştia cel înfricoşat scrâşnea din dinţi, iar pentru cei ce se agăţau de dânsul, el se bucură. S-a făcut apoi glas către Antonie, zicându-i: "Înţelege lucrul cel văzut". Şi deschinzîndu-se mintea lui, a înţeles că cel înfricoşat este vrăjmaşul sufletelor, care pizmuieşte pe credincioşi; iar pe cei vinovaţi îi apuca şi îi oprea să treacă, dar pe cei ce nu s-au plecat lui, nu putea să-i ţină, ca pe unii care mai presus decât el se înălţau.

Aceasta după ce a văzut-o, ca şi cum întru pomenire aducând-o şi mai mult se nevoia a spori către cele dinainte, în fiecare zi. Acestea nu de voie le vestea, ci fiindcă zăbovea în rugăciuni şi în sine se minuna fiind întrebat şi supărat de cei ce erau împreună cu dânsul; deci, era silit să le spună, ca un părinte, neputând să ascundă învăţăturile de fiii săi, mai vârtos fiindu-le şi povăţuitor, căci ştiinţa lui era

curată, iar povestirea le era spre folos; învăţând că rodul pustniciei este bun şi vedeniile de multe ori se fac mângâiere a ostenelilor.

El era de obicei suferitor de rele, iar cu sufletul smerit, cugetător, căci pe cei bisericeşti foarte mult îi cinstea şi tot clerul voia a fi cinstit mai mult decât sine. Înaintea episcopilor şi a preoţilor nu se ruşina a-şi pleca capul şi a se smeri; cum şi diaconilor, dacă cândva ar fi venit la dânsul vreunul, spre a vorbi pentru folosul sufletului, iar întru rugăciune îi da protia (blagoslovenie) lui, neruşinându-se a se învăţa şi el de la dânsul.

Căci de multe ori îi întreba şi ruga pe toţi care erau împreună cu dânsul, să asculte învăţătură de la dânsul, şi mărturisea că se foloseşte de orice cuvânt bun ar fi zis cineva. Faţa lui avea mult şi prea slăvit dar de la Mântuitorul; căci dacă ar fi fost de faţă împreună cu mulţimea de monahi, şi dacă ar fi voit cineva să-l vadă, chiar nefiindu-i cunoscut mai înainte, îndată acela, întrecând pe ceilalţi, alerga la dânsul, ca şi cum de vederea lui era atras. Şi nu se deosebea cu înălţimea de ceilalţi, ci numai cu rânduiala obiceiurilor şi cu curăţia sufletului.

Netulburat fiindu-i sufletul, netulburate avea şi simţirile cele din afară, încât după suflet avea veselă şi faţa; iar din mişcarea trupului simţea şi înţelegea aşezarea sufletului, după cum se scrie: Inima veselindu-se, faţa înfloreşte; iar fiind întru mâhnire, se posomorăşte. Aşa Iacob a cunoscut pe Laban, că cugetă vrăjmăşia şi a zis către femeile sale: Nu este faţa tatălui vostru ca ieri şi alaltăieri.

Tot aşa Samuil a cunoscut pe David, căci aducători de bucurie erau ochii săi şi dinţii ca laptele de albi; tot astfel şi Antonie se cunoştea. Căci niciodată nu se tulbura, fiind alinat sufletul lui; niciodată nu se mâhnea, fiind vesel cugetul lui. Încă şi în credinţă era statornic şi drept-credincios; căci nici cu schismaticii meleţiani nu s-a împărtăşit vreodată, ştiind viclenia şi depărtarea lor de credinţa cea dreaptă, din început; nici cu monahii sau cu alţi eretici nu a vorbit cândva prieteneşte, decât numai cu gândul de întoarcere către bună credinţă, vorbind tuturor, să nu se amăgească cu prietenia şi cu vorbirea lor; căci vătămare şi pierzare pricinuieşte sufletului.

Deci, astfel ura eresul arienilor şi poruncea tuturor ca nici să nu se apropie de ei, nici reaua lor credinţă s-o aibă. Odată, venind la dânsul unii dintre cei ce înnebuneau cu eresul lui Arie, el cercetându-i şi cunoscând că sunt rău-credincioşi, i-a gonit din munte, zicând că cuvintele lor sunt mai rele decât otrava şarpelui. Iar odată minţind arienii că tot aceleaşi le cugetă şi el, precum le cugetă şi ei, el s-a tulburat şi s-a mâniat asupra lor.

După acestea, fiind rugat şi de episcop şi de toţi fraţii, s-a pogorât din munte şi, intrând în Alexandria i-a ocărit pe arieni, zicând că eresul lor este cel mai de pe urmă şi că acesta este mergător înaintea lui Antihrist. Şi învăţa pe popor că Fiul lui Dumnezeu nu este zidire, nici că s-a făcut din cele ce nu sunt, ci că este dea pururea vecuitor Cuvânt şi Înţelepciune a fiinţei Tatălui. Pentru care şi păgânesc lucru este a zice, că a fost vreme, când nu a fost; căci de-a pururea Cuvântul a fost şi este împreună cu Tatăl.

De aceea, zicea el, să nu aveţi nici o împărtăşire cu prea răii-credincioşi arieni, că nu are nici o împărtăşire lumina cu întunericul. Voi, crezând bine, sunteţi creştini, iar aceia numind "zidire" pe Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu, care S-a născut din eternitate din Tatăl, cu nimic nu se deosebesc de păgâni, slujind zidirii mai vârtos decât lui Dumnezeu Ziditorul. Şi să credeţi că chiar toată zidirea se mânie asupra lor, căci pe Ziditorul şi Domnul tuturor, prin care toate s-au făcut, pe Acesta îl numără împreună cu făpturile". Deci, toate popoarele se bucurau auzind pe un bărbat ca acesta anatematizînd eresul cel luptător de Hristos al arienilor.

Şi toţi cei din cetate alergau să vadă pe Antonie, şi elinii şi chiar cei ce se numesc popi ai lor veneau la biserica creştinească, zicând: "Ne rugăm să vedem pe omul lui Dumnezeu". Căci toţi îl numeau astfel pe dânsul şi acolo pe mulţi i-a curăţit Domnul de diavoli printr-însul şi pe cei vătămaţi la minte i-a vindecat. Mulţi încă din elini se rugau ca măcar să se atingă de bătrânul, crezând că se vor folosi. Deci atâţia creştini s-au făcut în acele puţine zile, cât a zăbovit el acolo, câţi ar fi văzut cineva într-un an făcându-se. Apoi unii din popor, socotind că se tulbură, pentru aceasta depărtau de la dânsul pe toţi păgânii; el netulburându-se, zicea, că aceştia nu sunt mai mult decât acei diavoli, cu care ne luptăm în munte.

***

Iar când a pornit să meargă în munte la chilia sa, noi îl petreceam, şi când am ajuns la poartă, o femeie din urmă striga: "Aşteaptă-mă, omule al lui Dumnezeu, căci fiica mea cumplit se munceşte de diavol, aşteaptă, mă rog, ca să nu mă primejduiesc şi eu alergând". Bătrânul auzind şi fiind rugat de noi, a aşteptat.

Când s-a apropiat femeia, copila a fost pusă jos, iar Antonie rugându-se şi pe Hristos numindu-L, a ieşit necuratul diavol, iar copila s-a sculat sănătoasă, iar mama ei binecuvânta pe Dumnezeu şi toţi îi mulţumeau; şi el încă se bucura ducându-se la casa sa în munte. El era încă foarte înţelept, şi lucrul cel minunat era că, neînvăţând carte, era om isteţ la minte şi priceput.

***

Deci, odată doi filozofi elini au venit la dânsul, socotind că vor putea să ispitească pe Antonie, care era în muntele cel mai de jos. El pricepând pe oameni după chipurile lor, ieşind către dânşii, a zis către tălmaciul acestora: "Pentru ce v-aţi ostenit atâta, o! filozofilor, să veniţi la un om simplu?". Iar ei zicând că nu este aşa, ci un foarte înţelept, le-a zis: "Dacă aţi venit către un nebun, deşartă este osteneala voastră, iar dacă mă socotiţi pe mine un înţelept, faceţi-vă ca mine, căci se cade cele bune să fie urmate.

Căci şi eu dacă aş fi venit la voi, v-aş fi urmat pe voi, iar dacă voi veniţi la mine, apoi faceţi-vă precum sunt eu, că eu sunt creştin". Iar ei minunându-se, s-au dus, că vedeau şi pe diavoli temându-se de Antonie. Şi alţii ca aceştia, venind iarăşi la dânsul în muntele de jos, socotind că îl vor batjocori că n-a învăţat carte, Antonie a zis către dânşii: "Voi ce ziceţi, ce este mai întâi, mintea ori cartea? Şi care este pricină a celeilalte, mintea a cărţii, ori cartea a minţii?" Ei răspundeau: "Că întâi este mintea, ea este aflătoare a cărţii". Antonie a zis: ***"Căruia mintea îi este sănătoasă, nu-i este nevoie de carte".***

Acest răspuns spăimântând pe filozofi şi pe cei ce erau de faţă, s-au dus minunându-se că vedeau atâta înţelepciune într-un om simplu; că nu era ca un crescut în munte şi îmbătrânit acolo, având obicei sălbatic, ci era vesel, blând şi prietenos şi avea cuvântul îndulcit cu sarea cea dumnezeiască, încât nimeni nu-l pizmuia şi se bucurau toţi care veneau la el.

După aceasta, venind unii care se socotesc la elini că sunt înţelepţi şi cerând de la dânsul cuvânt despre credinţa noastră în Hristos şi ispitindu-se cu silogisme să biruiască propovăduirea dumnezeieştii Cruci, vrând s-o batjocorească, Antonie îngăduind puţin şi iertându-i pentru necunoştinţă, le-a zis prin tălmaci, care ştia bine limba lor: "Ce este mai bine, a mărturisi Crucea ori a sluji la zei? Mărturisirea noastră este semn de bărbăţie şi dovadă a defăimării morţii, iar zeii voştri sunt plini de patimi.

Apoi ce este mai bun, a zice că Cuvântul lui Dumnezeu nu S-a schimbat, ci acelaşi fiind, a luat trup omenesc, pentru mântuirea şi facerea de bine a oamenilor; ca apoi, făcându-Se părtaş naşterii omeneşti, să facă pe oameni a se împărtăşi firii dumnezeieşti celei gândite? Ori a asemăna în cele necuvântătoare pe Dumnezeu şi pentru aceasta a cinsti pe cele cu câte patru picioare şi pe târâtoare precum şi închipuiri de oameni? Acestea sunt cinstirile voastre, ale celor înţelepţi.

Cum îndrăzniţi a ne batjocori pe noi, care zicem că Hristos S-a arătat om? Când voi dintr-aceasta, adică din minte hotărând pe suflet, ziceţi că s-a rătăcit şi a căzut

din înălţimea cerurilor în trup. Apoi ziceţi că ar fi nu numai în trup omenesc, ci şi în cele cu câte patru picioare şi chiar în cele târâtoare se mută; pe când credinţa noastră zice că pentru mântuirea oamenilor a fost venirea lui Hristos. Dar voi vă rătăciţi, vorbind despre sufletul nenăscut şi noi credem în puterea şi în iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

Iar voi ziceţi despre suflet că este schimbăcios şi de aceea şi mintea însăşi o numiţi schimbăcioasă; cum este icoana, aşa trebuie să fie şi acela al cărui este icoană. Şi când despre minte socotiţi unele ca acestea, aduceţi-vă aminte că şi împotriva Tatălui huliţi cu mintea. Iar vorbind despre Cruce, voi aduceţi vrăjmăşia de la cei răi; dar noi răbdăm crucea şi nu ne temem de moarte, în orice chip ar fi adusă asupra noastră. Voi băsmuiţi rătăcirile lui Osiris şi ale Isidei, bântuielile lui Tifon şi fugirea lui Cronos, înghiţirea de fii şi uciderea de părinţi. Acestea sunt cele înţelepte ale voastre şi batjocorind Crucea, nu vă minunaţi de Înviere.

Vorbind de Cruce, aduceţi-vă aminte de morţii care s-au sculat şi de orbii care au văzut, de slăbănogii care s-au tămăduit, de leproşii care s-au curăţit, de umblarea pe mare ca pe uscat şi despre celelalte semne şi minuni care arată pe Hristos nu numai om, ci şi Dumnezeu; dar mi se pare că vă nedreptăţiţi pe voi şi nu citiţi cu dinadinsul Scripturile noastre; citiţi însă şi vedeţi că cele ce a făcut Hristos îl arată Dumnezeu, Care a venit pentru mântuirea oamenilor şi voi nu credeţi.

Dar spuneţi-ne şi nouă pe ale voastre şi ce aţi putea zice despre cei necuvântători şi despre necuvântarea şi sălbăticia lor? Căci, dacă precum aud, ziceţi că Persefona este pământ, că Hefaistos a ologit în foc, că Hera este în aer, Apolon în soare, Artemida în lună, iar Poseidon în mare, cu acestea nu cinstiţi pe Dumnezeu, ci slujiţi zidirii mai vârtos decât Celui ce a zidit pe toate. Dacă - cum ziceţi - este bună zidirea, le socotiţi împreună cu noi acelea, dar se cădea să nu socotiţi făptura ca zei şi să nu daţi făpturilor cinstea ce se cuvine Ziditorului; ci vedeţi-vă pe voi înşivă, că cinstea mai-marelui meşter o daţi casei, cea făcută de dânsul, şi pe a voievodului la ostaş. Dar ce răspundeţi la acestea? Ca să cunoaştem dacă Crucea are ceva vrednic de batjocorire".

Iar ei nedumerind-se şi întorcându-se încoace şi încolo, Antonie zâmbind a zis: "Acestea au mustrare de la sine; dar de vreme ce voi vă rezemaţi mai mult pe cuvintele cele doveditoare, şi, având acest meşteşug, nu voiţi a crede fără dovada cea din cuvinte, spuneţi-mi mai întâi lucrurile şi mai ales cunoştinţa cea despre Dumnezeu cu de-amănuntul. Cum o putem dobândi? Prin dovada cuvintelor, ori prin lucrarea credinţei? Ce este mai veche: credinţa prin lucrare ori dovada prin cuvinte?"

Ei au răspuns: "Că mai veche este credinţa prin lucrare şi că aceasta este cunoştinţa cea cu dinadinsul". Antonie a zis: "Bine aţi zis că credinţa iese din aşezământul sufletului, iar dialectica iese din meşteşugul celor alcătuite; deci, celor ce le stă de faţă lucrarea prin credinţă, acestora nu le este de nevoie sau poate de prisos este dovada prin cuvinte; pentru că ceea ce noi din credinţă înţelegem, aceasta voi prin cuvinte vă sârguiţi a o întări şi de multe ori nu puteţi nici a grăi acelea pe care noi le înţelegem. Pentru aceea este mai bună şi mai tare lucrarea prin credinţă, decât silogismele voastre sofisticeşti; deci, noi creştinii nu facem taină din înţelepciunea cuvintelor elineşti, ci în puterea credinţei ce ni se dă de la Dumnezeu, prin Iisus Hristos.

Şi cum că adevărat este cuvântul, iată acum noi neînvăţându-ne carte, credem în Dumnezeu şi cunoaştem prin făpturile Sale purtarea Sa de grijă pentru toate; şi cum că credinţa noastră este lucrătoare, iată acum noi ne rezemăm pe credinţa în Hristos; iar lupta cu cuvinte sofisticeşti şi nălucirile idolilor, ce sunt la voi, se surpă şi se strică, dar credinţa noastră se întinde pretutindeni.

Voi făcând silogisme şi sofisticând, nu întoarceţi pe oameni de la creştinism la elinism; iar noi învăţând credinţa lui Hristos, vă arătăm slăbiciunea voastră, pentru că toţi cunosc pe Hristos şi că este Dumnezeu şi Fiul lui Dumnezeu. Voi prin basmele voastre nu împiedicaţi învăţătura lui Hristos, noi numind pe Hristos Cel răstignit, pe toţi diavolii îi gonim, de care voi vă temeţi ca de nişte dumnezei. Şi unde se face semnul Crucii, slăbesc vrăjitoriile şi încetează farmecele.

Deci, spuneţi-mi unde este acum vrăjitoria voastră? Unde sunt descântecele egiptenilor? Unde sunt nălucirile magilor? Toate acestea au încetat şi neputincioase s-au făcut de când s-a ivit Crucea lui Hristos. Oare aceasta este vrednică de batjocorire? Ori mai ales ale voastre cele surpate şi dovedite ca nelucrătoare sunt neputincioase? Pentru că şi acesta este lucru minunat, că ale voastre niciodată nu au fost prigonite, ci şi de oameni prin cetăţi se cinstesc, iar ai lui Hristos sunt prigoniţi. Totuşi mai mult ale noastre decât ale voastre înfloresc şi se înmulţesc; şi ale voastre lăudate fiind şi încuiate, se strică.

Credinţa şi învăţătura lui Hristos, care este batjocorită de voi şi prigonită de împăraţi, a umplut lumea. Căci, când a strălucit cunoştinţa de Dumnezeu? Sau când întreaga înţelepciune şi fapta bună a fecioriei s-a arătat? Când s-a defăimat moartea? Negreşit, numai când Crucea lui Hristos a venit. Nimeni nu se îndoieşte de aceasta văzând pe mucenici defăimând moartea pentru Hristos, sau văzând pe fecioarele Bisericii păzindu-şi trupurile pentru Hristos curate şi neîntinate.

Sunt destule semnele acestea ca să se arate cum singura credinţă, cea întru Hristos, este adevărată, pentru cinstirea lui Dumnezeu. Dar voi încă nu credeţi, ci căutaţi adevărul prin silogismele cele din cuvinte, iar noi biruim nu prin cuvintele elineşti ale înţelepciunii, precum a zis învăţătorul vostru, ci ne plecăm credinţei, luând din ea dovada cuvintelor şi a silogismelor. Iată, sunt de faţă aici cei ce pătimesc de la diavoli - căci erau unii care veniseră la dânsul şi erau supăraţi de diavoli; pe aceia aducându-i în mijloc, a zis: "Ori voi cu silogismele voastre sau cu orice meşteşug voiţi şi cu orice vrăjitorie, chemaţi pe idolii voştri şi curăţiţi-i pe dânşii, iar dacă nu puteţi, conteniţi lupta împotriva noastră şi veţi vedea puterea Crucii lui Hristos".

Zicând acestea, a chemat numele lui Hristos şi a pecetluit pe cei ce pătimeau cu semnul Sfintei Cruci de două şi de trei ori şi îndată au stat oamenii întregi la minte, sănătoşi, fiind întregi cu sufletul şi mulţumind Domnului. Iar cei ce se numeau filosofi, se minunau şi cu adevărat se înspăimântau de priceperea bărbatului aceluia şi de semnul ce a făcut.

Iar Antonie a zis: ***"Ce vă minunaţi de aceasta, nu suntem noi cei ce facem unele ca acestea, ci Hristos este Cel care le face, întru cei ce cred în El. Deci, credeţi şi voi şi veţi vedea că nu avem meşteşug de vorbe, ci de credinţă, care prin dragostea cea către Hristos se lucrează; pe care dacă o veţi avea şi voi, nu veţi mai căuta prin dovezile cuvintelor, ci veţi socoti că este destulă credinţa cea întru Hristos".***

Acestea a spus Antonie către filozofii care voiau să batjocorească propovăduirea Crucii. Iar ei minunându-se de acestea, s-au dus, sărutându-l şi mărturisind că s-au folosit de la dânsul. Deci, a ajuns până la împăraţi vestea despre Antonie. Căci înştiinţându-se de acestea Constantin Augustul (306-337), cum şi fiii lui, Constanţiu (337-361) şi Constans (337-350), se rugau a primi răspunsuri de la dânsul. Dar nici scrisorile nu le ţinea în seamă dânsul, nici se bucura de trimiteri. Ci acelaşi era, precum fusese mai înainte de a-i scrie împăraţii. Şi după ce i s-au adus scrisorile, a chemat pe monahi şi a zis către dânşii: "Nu vă minunaţi că vă scrie împăratul, că este om şi el, ci mai cu seamă că Dumnezeu a scris Lege oamenilor şi prin Fiul Său a grăit nouă". Deci, voia să nu primească scrisorile spunând: "Eu nu ştiu să scriu răspunsuri către nişte feţe ca acestea". Dar fiind îndemnat de monahi şi zicând că împăraţii sunt creştini şi nu se cuvine să fie defăimaţi, a poruncit să se citească scrisorile.

Apoi a scris şi răspunsuri, lăudându-i că ei cred şi se închină lui Hristos; deci, îi sfătuia cele către mântuire şi să nu socotească a fi lucruri mari cele de faţă şi mai cu seamă a-şi aduce aminte de judecata ce va să fie. Şi să ştie că numai Hristos este

Împărat adevărat şi veşnic. Apoi îi rugă pe dânşii să fie iubitori de oameni şi să aibă grijă de dreptate şi de săraci. Iar împăraţii, primindu-i răspunsurile, se bucurară.

El era iubit de toţi şi toţi se rugau să-l aibă pe dânsul părinte. În felul acesta fiind cunoscut, s-a întors iarăşi în muntele cel dinăuntru, ţinându-se de pustnicia şi nevoinţa cea obişnuită; şi de multe ori şezând împreună cu cei ce veneau la dânsul, avea vedenii, precum în profeţia lui Daniil este scris: apoi şi după un ceas vorbea tot aceleaşi cu fraţii cei ce erau cu dânsul. Iar ei îl cunoşteau pe dânsul că avusese vedenii. Pentru că şi cele ce se întâmplau în Egipt, de multe ori, fiind în munte, le-a povestit lui Serapion episcopul, care vedea pe Antonie, îndeletnicindu-se în vedenie.

Deci, într-o vreme fiind în vedenie, suspina, apoi după câtva timp, întorcându-se către cei ce erau împreună cu dânsul şi cutremurându-se, s-a sculat şi s-a rugat; apoi, plecându-şi genunchii, a rămas aşa mult timp, iar după aceea s-a sculat bătrânul plângând. Înfricoşându-se cei ce erau cu dânsul, îl rugau să le arate cele văzute de dânsul, supărându-l şi silindu-l să le spună; atunci el, suspind tare, a spus către dânşii: "O! fiilor, ar fi fost să mor mai înainte de a mi se face vedenia aceasta". Iar ei, iarăşi rugându-l să le spună cele ce a văzut, el lăcrimând, a zis: "O urgie are să cuprindă Biserica şi are să fie dată oamenilor celor ca dobitoacele necuvântătoare.

Am văzut Sfânta Masă a Bisericii şi împrejurul ei stând catâri pretutindeni, dând cu picioarele celor dinăuntru ca şi cum s-ar fi făcut nişte azvârlituri de picioare ale dobitoacelor ce umblă fără de rânduială. Deci, atunci suspinam că am auzit un glas, zicând: "Se va defăima altarul Meu". Acestea le-a văzut bătrânul şi după doi ani s-a şi întâmplat năvălirea arienilor şi răpirea Bisericilor, când şi vasele cu sila răpindu-le, făceau să fie purtate de mâini păgâneşti; când şi pe păgânii de la prăvălii îi sileau să-i aducă cu dânşii şi, fiind ei de faţă, jucau deasupra Mesei precum voiau.

Atunci toţi am cunoscut că azvârliturile de picioare ale catârilor vestite lui Antonie înainte, acum arienii le lucrau ca dobitoacele. După ce a văzut această vedenie, a mângâiat pe cei ce erau cu dânsul, zicându-le: ***"Nu vă mâhniţi, fiilor, că precum s-a mâniat Domnul, aşa Se va milostivi iarăşi şi degrabă îşi va lua Biserica podoaba sa, va străluci după obicei şi veţi vedea pe cei izgoniţi, aşezaţi iarăşi la locurile lor, iar păgânătatea ducându-se şi ascunzându-se în cuiburile sale; apoi dreapta credinţă biruind va avea toată libertatea pretutindeni; numai să nu vă uniţi cu arienii, că nu este a apostolilor învăţătura aceasta, ci a diavolilor şi a***

tatălui lor, învăţătură care este stearpă, dobitocească şi a minţii celei nedrepte, precum este necuvântarea catârilor".

Deci acestea sunt lucrurile, minunile şi vederile lui Antonie; şi se cade a le crede, căci dacă printr-un om s-au făcut atâtea minuni, a Mântuitorului este făgăduinţa care zice: ***Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acesta "Mută-te de aici", şi se va muta; şi nimic nu va fi cu neputinţă vouă, şi iarăşi: Amin, amin zic vouă, dacă veţi cere ceva de la Tatăl în numele Meu se va da. Apoi El este Cel ce a zis ucenicilor Săi şi tuturor celor ce cred într-Însul: Pe cei bolnavi vindecaţi-i, pe diavoli scoateţi-i, în dar aţi luat, în dar să daţi.***

Deci Antonie, a tămăduit pe cei bolnavi, nu poruncind, ci rugându-se şi amintind numele Domnului, încât tuturor s-a arătat că nu el era cel care făcea ci Domnul, Care prin Antonie se milostivea şi tămăduia pe cei ce pătimeau. A lui era numai rugăciunea, pustnicia şi nevoinţa, pentru care şezând în munte, se bucura prin vedeniile cele dumnezeieşti, dar se mâhnea fiind supărat şi tras afară în muntele cel de jos.

Chiar judecătorii îl rugau să se pogoare din munte, fiindcă nu era cu putinţă să se suie ei acolo, pentru că le urmau mulţi din cei ce se judecau. Astfel îl rugau să vină numai să-l vadă, dar el se abătea de la căile ce duc către aceştia. Ei însă trimiteau pe cei ce erau vinovaţi, ca măcar pentru mila acestora să se pogoare. Deci, pătimind necazuri şi văzându-i pe dânşii tânguindu-se, venea în muntele cel mai de jos. Şi nu era nefolositoare osteneala şi supărarea lui, că venirea lui se făcea multora spre folos şi facere de bine; căci şi judecătorilor le folosea, sfătuindu-i să aleagă dreptatea mai mult decât toate, să se teamă de Dumnezeu şi să ştie că, cu ce judecată vor judeca, cu aceea se vor judeca. Cu toate acestea iubea vieţuirea din munte mai mult decât toate acestea.

Deci, într-o vreme o supărare ca aceasta pătimind de la cei ce aveau nevoie de el, chiar voievodul l-a rugat să se pogoare; apoi venind şi vorbind de ajuns cele despre mântuire, el zicea că nu poate să întârzie cu dânşii, spunându-le: "Precum peştii stând pe pământ uscat mor, aşa şi monahii stând împreună cu voi şi petrecând, se slăbănogesc; deci se cade a merge, precum porneşte peştele spre mare, aşa şi noi spre munte, ca nu cumva, stând să uităm cele dinlăuntru". Voievodul auzind acestea de la dânsul şi încă multe altele, apoi minunându-se, a zis: "Cu adevărat este robul lui Dumnezeu, că de unde are atâta minte, de nu ar fi fost iubit de Dumnezeu?"

***

Un alt împărat, cu numele Valens (364-378), prigonea pe creştini pentru iubirea ce avea faţă de arienii cei cu nume rău. Şi era atât de crud, încât bătea şi pe fecioare şi pe monahi îi dezgolea şi îi chinuia; Antonie, auzind acestea, a trimis la dânsul o scrisoare, care avea cuprinsul acesta: "Văd o urgie venind asupra ta; încetează de a prigoni pe creştini, ca nu cumva să te ajungă urgia, care acum are să vină peste tine".

Valens primind scrisoarea şi citind-o, a râs şi scuipând-o, a lepădat-o jos, iar pe cei ce a adus-o i-a ocărit, poruncindu-le să vestească lui Antonie acestea: "Fiindcă te îngrijeşti de monahi, te voi izgoni acum şi pe tine". Dar n-au trecut cinci zile şi l-a ajuns urgia, că în întâia latură a Alexandriei, care se numeşte Hereia, a ieşit însuşi Valens şi Nestorie, eparhul Egiptului, amândoi fiind pe cai, care erau ai lui Valens şi mai blânzi decât toţi cei ce se hrăneau la dânsul; deci, neajungând ei la locul pomenit, au început a se juca caii unul cu altul, după cum erau obişnuiţi şi numaidecât cel mai blând, pe care era Nestorie, apucând cu gura pe Valens şi dându-l jos de pe calul lui, a căzut peste el şi cu dinţii i-a zdrobit coapsele, încât când a fost adus în cetate, după trei zile a murit.

Atunci, toţi s-au minunat, că ceea ce a spus Antonie mai înainte s-a împlinit. Deci, aşa dojenind pe cei răi, iar pe cei buni care erau la dânsul atât îi sfătuia, încât uita îndată a judeca şi fericea pe cei ce se leapădă şi se depărtează de viaţa aceasta şi de grijile lumeşti. Astfel, pe cei nedreptăţiţi îi părtinea, încât socotea că nu alţii ci el însuşi era cel ce pătimea. Deci, el era de folos tuturor, încât mulţi din ostaşi şi din cei ce aveau averi multe, se lepădau de greutăţile vieţii şi se făceau monahi.

Cu adevărat era ca un doctor dat Egiptului de Dumnezeu; căci, cine se ducea mâhnit la dânsul şi nu se întorcea bucurându-se? Cine venea la dânsul plângând pe cei morţi şi nu părăsea îndată plânsul? Cine venea mâniat şi nu se schimba îndată în prietenie şi iubire? Care sărac necăjit alerga la dânsul şi, văzându-l, nu defăima îndată bogăţia? Care monah, împuţinându-se cu sufletul şi alergând la dânsul, nu se făcea cu mult mai tare şi mai sârguitor? Care tânăr venind în munte şi privind la Antonie, nu se lepăda îndată de desmierdări şi nu iubea înţelepciunea? Cine venea la dânsul ispitit de diavoli şi nu se izbăvea? Cine era supărat de gânduri şi nu se alina cu cugetul? Iscusirea aceasta a lui Antonie era mare, că, după cum am zis mai înainte, avea darul deslușirii duhurilor, cunoştea mişcările lor, şi după sârguinţă şi pornirea pe care o avea cineva, îl cunoştea pe dânsul.

Nu numai că nu-l batjocoreau, ci şi pe cei supăraţi de ei prin gânduri, îi învăţa cum să poată răsturna bântuielile acelora, povestindu-ne neputinţele şi vicleniile diavolilor. Deci, fiecare ca şi cum s-ar fi pregătit la luptă, se pogora de la el

îndrăznind asupra diavolului şi a slugilor lui. Iar fecioarele care aveau logodnici, văzând pe Antonie, pe acea parte de râu, rămâneau fecioare lui Hristos. Apoi venea la dânsul şi de prin părţile din afară, iar aceştia împreună cu toţi, folosindu-se, se întorceau ca de la un părinte; dar după ce a adormit el, toţi rămânând sărmani de părintele lor, se mângâiau prin pomenirea lui, ştiind sfătuirile şi dojenile lui. Iar în ce fel a fost sfârşitul vieţii lui, cu cuviinţă este şi mie a rosti şi vouă celor ce doriţi a auzi, că şi acest lucru al lui s-a făcut iubit.

După obiceiul său cerceta pe monahii din muntele de jos şi, înştiinţându-se prin descoperire dumnezeiască despre sfârşitul său, a grăit fraţilor: ***"Aceasta este cercetarea cea mai de pe urmă făcută de mine vouă şi mă îndoiesc de vă voi mai vedea iarăşi în viaţa aceasta. Că vremea a sosit ca să mă dezleg de aici, că sunt de aproape o sută şi cinci ani".*** Deci, auzind ei acestea, plângeau, îmbrăţişau şi sărutau pe bătrân. Iar el bucurându-se, ca şi cum dintr-o ţară străină ar merge la cetatea sa, le vorbea şi le poruncea: ***"Să nu vă leneviţi întru osteneală, nici să vă necăjiţi întru pustnicie, ci să trăiţi ca şi cum în fiecare zi aţi fi gata de moarte; apoi să vă sârguiţi, după cum am zis mai înainte, a păzi sufletul de gândurile cele întinate; să aveţi râvnă către sfinţi şi să nu vă apropiaţi de schismaticii meleţieni; ştiţi viclenia, răutatea şi voinţa lor cea rea. Nici să aveţi vreun prieteşug cu arienii, că şi păgânătatea acestora tuturor este arătată. Nici căutând la judecătorii cei ce părtinesc lor să vă tulburaţi, că va înceta nălucirea lor cea stricăcioasă în puţină vreme. Deci, păziţi-vă curaţi şi mai cu seamă de aceştia păziţi predania părinţilor şi prin urmare credinţa cea dreaptă, întru Domnul nostru Iisus Hristos, pe care din Scripturi aţi învăţat-o, şi de la mine v-aţi adus aminte".***

Dar fraţii silindu-l să rămână la dânşii şi acolo să se săvârşească, el n-a vrut. Pentru că egiptenii aveau obiceiul ca trupurile bărbaţilor celor îmbunătăţiţi, mai ales ale sfinţilor mucenici, a le învălui şi înfăşura în giulgiuri, dar nu a le acoperi sub pământ, ci a le pune pe paturi şi a le păstra înăuntru la dânşii, socotind că prin aceasta cinstesc pe cei răposaţi. Iar Antonie de multe ori ruga pentru aceasta şi pe episcopi, să poruncească poporului, aşijderea şi pe femei le sfătuia, zicând: "Lucrul acesta nu este legiuit, ci cu totul necuvios; pentru că şi trupurile patriarhilor, ale proorocilor până acum se păzesc în morminte; şi încă şi trupul Domnului în mormânt s-a pus şi, punând piatră peste uşa mormântului, l-a ascuns până când a înviat a treia zi". Şi acestea zicându-le, le spuse că păcătuiesc cei ce după moarte nu ascund trupurile celor ce se săvârşesc; chiar de ar fi şi sfânt; căci ce este mai mare şi mai sfânt ca trupul Domnului şi care totuşi s-a pus în mormânt?

Deci mulţi ascultându-l, puneau trupurile sub pământ şi mulţumeau Domnului, căci bine au fost învăţaţi de dânsul. Aceasta cunoscând-o şi temându-se ca nu cumva să nu facă şi cu trupul lui astfel, s-a grăbit a ieşi, sfătuind şi învăţând cele cuviincioase pe monahii cei din muntele acela. Şi suindu-se în muntele unde se obişnuise a petrece, după puţină vreme, s-a îmbolnăvit. Chemând pe cei doi monahi, care fuseseră împreună cu el cincisprezece ani, nevoindu-se şi slujindu-i la bătrâneţe, ale căror nume erau Macarie şi Plotin, a zis către dânşii:

"Eu, o! fiilor, precum este scris, mă duc pe calea părinţilor, căci mă văd singur chemat de Domnul; iar voi treziţi-vă, ca pustnicia voastră cea veche să nu o pierdeţi, ci ca şi cum aţi face început de pustnicie, aşa sârguiţi-vă să păziţi osârdia voastră întreagă. Că ştiţi pe diavolii cei ce vă bântuiesc, ştiţi cum sunt de sălbatici, dar neputincioşi cu puterea; deci, nu vă temeţi de dânşii, ci mai vârtos să credeţi în Hristos de-a pururea. Apoi, ca şi cum fiecare aţi muri, aşa să vieţuiţi, luînd-aminte şi pomenind sfătuirile pe care le-aţi auzit de la mine. Nici o împărtăşire să nu aveţi cu schismaticii, nici cu ereticii arieni, că ştiţi că şi eu mă abăteam şi mă feream de aceştia pentru eresul lor cel de Hristos urâtor şi rău credincios; ci sârguiţi-vă mai cu seamă de-a pururea a vă împreuna mai întâi cu Domnul, apoi cu sfinţii; ca astfel după moarte, întru veşnicele locaşuri, ca pe nişte prieteni cunoscuţi să vă primească şi sfinţii pe voi. Acestea gândiţi-le, acestea cugetaţi-le şi de aveţi vreo purtare de grijă pentru mine, mă veţi avea ca pe un părinte al vostru; dar să nu lăsaţi pe nimeni să ia trupul meu şi să-l ducă în Egipt, ca nu cumva să-l pună în casele lor, după cum au obicei, căci pentru aceasta am venit aici în munte.

Ştiţi cum de-a pururea opream pe cei ce fac aceasta şi le porunceam să înceteze un obicei ca acesta; deci, voi îngropaţi trupul meu şi sub pământ ascundeţi-l. Apoi să păziţi taina între voi, ca nimeni să nu ştie locul, afară de voi singuri. Iar eu la învierea morţilor îl voi lua nestricăcios de la Mântuitorul. Împărţiţi hainele mele şi daţi lui Atanasie episcopul un cojoc şi haina pe care o aşterneam, pe care el mi-a dat-o nefolosită, iar la mine s-a învechit. Celălalt cojoc daţi-l lui Serapion, episcopul; voi ţineţi haina cea de păr, şi mântuiţi-vă fiilor, fiţi sănătoşi; că Antonie acum se mută şi nu mai este împreună cu voi".

După ce zise acestea şi aceia l-au sărutat, ca pe nişte prieteni au văzut îngerii care veniră la dânsul şi, bucurându-se de dânşii, el şi-a întins picioarele şi zăcând cu faţa în sus, se arăta vesel; după aceea şi-a dat sufletul, şi s-a dus la Sfinţii Părinţi. Iar ucenicii lui, precum le dăduse poruncă, înfăşurându-l şi îngropându-l, au ascuns trupul lui sub pământ. Şi nimeni nu ştie până acum unde este ascuns, afară de cei doi ucenici ai lui. Deci, luând ei cojocul fericitului Antonie şi haina cea purtată de

dânsul, ca pe un mare odor o păstrau. Căci, văzându-le cineva, ca pe însuşi Antonie le vedea. Apoi îmbrăcându-se cu ele, ca şi sfătuirile lui le purtau cu bucurie.

Acesta este începutul pustniciei şi al nevoinţelor lui Antonie, acesta este şi sfârşitul vieţii lui trupeşti. Acestea sunt încă mici pe lângă fapta cea bună a aceluia, dar dintre acestea puteţi socoti şi voi cum era omul lui Dumnezeu, Antonie, din tinereţe până la atâta vârsta, mereu păzindu-şi sârguinţa pustniciei şi a nevoinţei.

El nici de bătrâneţe nu se biruia, ca să mănânce bucate mai grase, nici pentru slăbiciunea trupului său nu şi-a schimbat chipul îmbrăcămintei sau măcar să-şi spele picioarele cu apă. Şi cu toate acestea, cu trupul său a rămas nevătămat. Pentru că ochii îi avea nevătămaţi şi întregi, văzând bine şi din dinţi niciunul nu i-a căzut, decât numai unii s-au tocit până la gingii pentru multă vârstă; apoi cu picioarele şi cu mâinile a rămas sănătos; şi pe scurt zicând, se arăta mai bine şi mai sârguitor decât toţi cei ce întrebuinţau multe feluri de hrană şi multe feluri de haine. Deci, pretutindeni era vestit şi de toţi era lăudat, şi încă dorit de cei ce nu-l văzuseră.

Acesta este semnul faptei bune şi al sufletului său iubitor de Dumnezeu. Căci nu din scripturile lui, nici din înţelepciunea cea din afară, nici pentru oarecare meşteşug, ci pentru singură cinstirea de Dumnezeu, nu poate tăgădui nimeni. Căci s-a auzit de el în Spania, în Galia, la Roma, în Africa, el care era ascuns şi şedea în munţi. Cine dar, dacă nu Dumnezeu, a fost Acela ce pretutindeni face cunoscuţi pe oamenii Săi şi care de la început a făgăduit aceasta lui Antonie? Căci deşi ei pe ascuns şi în taină lucrează fapte bune, deşi ei voiesc a se tăinui, Domnul ca pe nişte luminători îi arată tuturor. Ca astfel cei ce aud să cunoască că este cu putinţă a se împlini poruncile lui Dumnezeu şi a avea râvna către fapta cea bună.

Deci, citiţi-le acestea şi celorlalţi fraţi, ca să înveţe cum trebuie să fie viaţa monahilor şi să se încredinţeze că Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos va proslăvi pe cei ce-L proslăvesc, şi pe cei ce slujesc Lui până la sfârşit; apoi nu numai întru Împărăţia cerului îi duce, ci şi aici fiind ascunşi şi sârguindu-se a se lepăda şi de cele dintr-însa, îi face arătaţi şi vestiţi, atât pentru fapta bună a lor, cum şi pentru folosul tuturor celorlalţi.

Iar dacă va fi trebuinţă chiar şi păgânilor citiţi-le, ca măcar aşa să cunoască cum că nu numai Domnul nostru Iisus Hristos, - care este Fiul lui Dumnezeu, ci şi cei ce-i slujesc Lui curat şi adevărat şi cred cu bună cinstire în El gonesc pe diavoli, pe care elinii îi socotesc că sunt zei; deci pe aceştia creştinii îi vădesc, că nu numai că nu sunt zei, dar îi gonesc, ca pe cei ce sunt amăgitori şi stricători ai oamenilor. Lui Hristos Iisus Domnul nostru, i se cuvine slavă în vecii vecilor. Amin.

Însemnare

Afară de această viaţă, scrisă de marele Atanasie, se află şi lucrările Cuviosului Antonie (***Socrate, în Istoria sa bisericească, cartea a IV-a, cap. 23, iată ce spune: A venit cineva din cei înţelepţi la dreptul Antonie şi a zis către dânsul: "Cum rabzi, o! părinte, fiind lipsit de mângâierea cea din cărţi?" Antonie i-a răspuns: "Cartea mea, o! filozofule, este firea celor văzute, şi de faţă îmi este, când voiesc a citi cuvintele lui Dumnezeu"***), cum şi **folositoare povestiri** despre dânsul;

- *cum a aflat în pustie pe cuviosul Pavel Tebeul,*
- *cum pe alt Pavel, ce se numea smeritul, l-a primit şi la calea mântuirii l-a povăţuit.*
- *Cum a văzut pe înger în chip de monah, împletind coşniţe, şi sculându-se la rugăciune şi iarăşi lucrând şi iarăşi rugându-se.*
- *Cum a văzut pe diavolul întinzându-şi cursele sale prin lume şi a auzit glas spunând că numai smerenia ne scapă de cursele acelea;*

şi altele vei afla în Pateric despre cuviosul acesta.

- *La sfârşit şi în această povestire se află despre dânsul, cum diavolul, în chip de om, a venit la dânsul, vrând să se pocăiască; pentru care pricină se scrie astfel:*

Marele între părinţii cei desăvârşiţi, cuviosul Antonie, era înainte-văzător şi trecând prin ispitele diavoleşti, de nimic socotea meşteşugirile lor, nici nu se supăra de dânşii, ci de multe ori vedea cu ochii cei simţitori chiar îngeri şi diavoli cum se îngrijesc, îndeletnicindu-se pentru viaţa omenească, fiecare dintre dânşii nevoindu-se ca să întoarcă pe oameni la a sa parte. Apoi atât de mare şi înalt era întru fapte bune, încât dosădea şi batjocorea duhurile cele necurate. De multe ori le şi depărta, aducându-le aminte de surparea lor cea din cer şi de chinul ce va să fie lor în focul cel veşnic.

***

Deci, s-a întâmplat odată un lucru ca acesta: Doi diavoli s-au sfătuit ca să vină la el, zicând între ei că nimeni nu îndrăzneşte să se apropie, căci se temea ca nu cumva să fie rănit de dânsul; pentru că venise bătrânul în mare nepătimire şi în viaţa cea desăvârşită şi se întărise cu Sfântul Duh. Deci, unul din diavoli a zis către celălalt prieten al său: "Frate Zerefere, aşa era numele acelui diavol, oare de s-ar pocăi cineva din noi l-ar primi Dumnezeu întru pocăinţă? Oare se poate să fie aşa sau nu?" Răspuns-a celălalt: "Cine poate să ştie aceasta?". Iar Zerefer i-a zis: "Mi se va da voie să merg la Antonie, bătrânul care nu se teme de noi şi de la dânsul să mă încredinţez de aceasta?".

Celălalt a răspuns: "Mergi, dar te fereşte cu dinadinsul, fiindcă bătrânul este înainte-văzător şi va cunoaşte ispitirea ta şi nu va voi să întrebe de aceasta pe Dumnezeu; însă mergi, doar cumva vei câştiga dorirea". Atunci, mergând Zerefer la Antonie, s-a închipuit în om şi a început a plânge şi a se tângui înaintea lui. Iar Dumnezeu vrând să arate, cum că nu se întoarce dinspre cei ce voiesc să se pocăiască, ci pe toţi cei ce aleargă la El îi primeşte - prin aceasta dând chip omului celui păcătos, că diavolul începătorul răutăţii, de s-ar pocăi cu adevărat, nu l-ar întoarce -, a tăinuit aceasta o vreme de bătrânul, ca să nu cunoască sfatul diavolesc. Drept aceea, vedea cuviosul pe cel ce venise la dânsul ca pe un om, iar nu ca pe un diavol, şi i-a zis: ***"Ce plângi aşa, tânguindu-te din inimă, omule, sfărâmându-mi şi al meu suflet cu lacrimile tale cele multe?"***

Iar diavolul cel viclean a răspuns: "Eu, sfinte părinte, nu sunt om, ci diavol, pentru mulţimea fărădelegilor mele". ***Iar bătrânul l-a întrebat:*** ***"Şi ce voieşti ca să-ţi fac ţie, frate?"*** Şi i-a zis diavolul: "De nimic altceva nu mă rog ţie, sfinte părinte, fără numai să te rogi lui Dumnezeu cu dinadinsul ca adică să-ţi arate ţie de va primi pe diavolul întru pocăinţă sau cu totul nu-i trebuieşte Lui? Pentru că de va primi pe acela, apoi şi pe mine, cel ce am făcut lucruri asemenea ca acela, mă va primi". ***Bătrânul i-a răspuns:*** ***"Precum voieşti voi face, încă să te duci astăzi la casa ta, iar dimineaţă să vii aici şi-ţi voi spune ce va porunci Domnul despre aceasta".***

Ducându-se diavolul, şi sosind noaptea, şi-a ridicat bătrânul cuvioasele sale mâini spre cer şi s-a rugat lui Dumnezeu, iubitorul de oameni, ca să-i arate lui de va primi pe diavolul întorcându-se la pocăinţă.

Şi îndată îngerul Domnului stând înaintea lui, i-a zis: "Aşa grăieşte Domnul, Dumnezeul nostru: Pentru ce rogi a Mea stăpânire pentru diavol? Pentru că acela a venit cu vicleşug să te ispitească".

Şi a zis bătrânul către înger: "De ce nu mi-a descoperit Domnul Dumnezeu, ci a ascuns aceasta de către mine, ca să nu cunosc vicleşugul diavolesc?"

Îngerul i-a zis: *"Să nu te tulburi de lucrul acesta, căci este o minune a lui Dumnezeu, spre folosul celor ce greşesc; ca adică să nu deznădăjduiască păcătoşii care fac multe fărădelegi, ci să vină întru pocăinţă, ştiind că de către nici unul nu se întoarce Preabunul Dumnezeu, când vine la El, chiar când acel diavol vrăjmaş ar veni cu adevărat; drept aceea, când va veni la tine să te ispitească şi te va întreba, să nu te smintești de el, ci să-i zici astfel: "Vezi că iubitorul de oameni Dumnezeu niciodată nu se întoarce de către cel ce vine la El, chiar dacă diavolul ar veni; iată, făgăduieşte a te primi şi pe tine, numai de vei păzi cele poruncite de El".*

Iar când te va întreba: "Care sunt cele poruncite de El?", să-i zici că astfel grăieşte Domnul Dumnezeu: "Te ştiu pe tine cine eşti şi de unde ai venit ispitindu-mă, căci tu ai răutatea cea veche şi nu poţi să fii bunătate nouă, fiind începător de mult al răului şi acum nu vei începe a face binele. Ci deprinzându-te cu mândria, cum vei putea a te smeri cu pocăinţă şi a face milă?

Dar ca să nu ai acest răspuns în ziua judecăţii, căci voiai să te pocăieşti şi nu te-a primit Dumnezeu, iată şi ţie îţi pune pocăinţă bunul şi milostivul Dumnezeu, numai dacă vei voi, pentru că zice să săvârşeşti trei ani stând la un loc, şi întorcându-te spre răsărit, ziua şi noaptea, să strigi cu glas mare, şi să zici astfel: "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, răutatea cea veche". Iar aceasta să o zici de 100 de ori. Şi iarăşi altă rugăciune: "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, care sunt înşelăciunea cea întunecată"; la fel de 100 de ori să o zici. Şi iarăşi: "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, urâciunea pustiirii", să o zici de 100 de ori, şi astfel să strigi către Domnul neîncetat; căci nu ai alcătuire trupească, ca să te osteneşti sau să slăbeşti. Şi după ce vei săvârşi această cu gând smerit, atunci vei fi primit în rânduiala ta cea dintâi, şi te vei număra cu îngerii lui Dumnezeu".
Şi de va făgădui demonul a face aceasta, să-l primeşti întru pocăinţă; dar ştiu că răutatea cea veche nu poate fi bunătate. Să se scrie aceasta neamurilor celor mai

de pe urmă, ca adică să nu se deznădăjduiască păcătoşii care voiesc să vină întru pocăinţă, pentru că foarte cu înlesnire se vor încredinţa oamenii dintr-această pricină a nu se deznădăjdui de a lor mântuire". Aceasta zicând îngerul către cuviosul Antonie, s-a suit la cer.

A doua zi a venit diavolul şi a început de departe a se tângui, ca şi cum plângea în chip de om, şi, venind la bătrânul, s-a înclinat. Bătrânul dinţii nu i-a văzut, ci în mintea sa îi zicea: "Rău ai venit, mincinosule diavole, scorpie, începătorule al răutăţilor, răutate veche, şarpe prea viclean".

Apoi sfântul i-a zis: "M-am rugat Domnului Dumnezeului meu, precum ţi-am făgăduit, şi te primeşte întru pocăinţă, de vei primi cele ce prin mine îţi porunceşte Stăpânul şi Atotputernicul". Diavolul a zis: "Şi care sunt cele ce a poruncit Dumnezeu să le fac?" ***Bătrânul a răspuns: "Ţi-a poruncit Dumnezeu astfel: Să stai la un loc trei ani nemişcat, privind spre răsărit şi strigând ziua şi noaptea: "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine răutatea cea veche"; zicând aceasta de 100 de ori. Şi iarăşi de 100 de ori să zici: "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, urâciunea pustiirii"; şi iarăşi de acelaşi număr de ori: "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, înşelăciunea cea întunecată". Şi când le vei face acestea, atunci te vei număra a fi cu îngerii lui Dumnezeu în aceeaşi slujbă, în care ai fost şi mai înainte".***

Iar Zerefer îndată lepădând acel înşelător chip al pocăinţei, a râs tare şi a zis bătrânului: "O! călugăre, eu de-aş fi voit a mă numi însumi răutatea veche, urâciunea pustiirii şi înşelăciune întunecată, apoi din început aş fi făcut aceasta, ca să mă fi tămăduit. Acum să mă numesc răutate veche? Să nu fie aceea; şi cine zice aceasta? Pentru că eu până acum sunt minunat întru isprăvi şi toţi temându-se, se supun mie; şi oare aş putea ca eu singur să mă numesc urâciunea pustiirii sau înşelăciune întunecată? Nicidecum, călugăre, căci încă stăpânesc pe cei păcătoşi şi ei mă iubesc; eu în inimile lor sunt şi ei umblă după voia mea; iar ca să fiu rob netrebnic şi prost prin pocăinţă nu voiesc, răule bătrân, nu, nu, să nu fie aceea: ca adică din cinstea cea mare să mă duc într-o necinste ca aceea".

Acestea zicând şi strigând, diavolul s-a făcut nevăzut. ***Iar bătrânul, sculându-se la rugăciune, a mulţumit lui Dumnezeu, zicând: "Cu adevărat ai zis Doamne, că răutatea veche nu poate fi bunătate nouă; începătorul răutăţilor, făcător de bunătăţi noi nu se preface. "***

Acestea, fraţilor, nu în deşert le-am sârguit a le spune vouă, ci ca să ştiţi bunătatea Stăpânului şi milostivirea Sa; căci dacă este gata ca şi pe diavol să-l primească prin

pocăinţă, apoi cu cât mai ales pe om, pentru care Şi-a vărsat sângele. ***Eşti păcătos? Pocăieşte-te; iar de nu, apoi mai amar decât diavolii în veci te vei chinui în gheenă; nu că ai greşit, pentru că toţi greşim şi nimeni nu este fără de păcat decât numai unul Dumnezeu, ci de vreme ce n-ai voit să te pocăieşti şi să te rogi Judecătorului mai înainte de sfârşitul tău; căci precum va afla moartea pe fiecare din noi, astfel ne va şi trimite acolo.***

De vei muri fără pocăinţă, slujind diavolului în multe feluri de păcate, cu adevărat te vei osândi cu dânsul în focul cel veşnic, cel pregătit diavolului şi slugilor lui; iar dacă mai înainte de sfârşit, fugind de păcat, vei plăcea Domnului prin pocăinţă şi prin mărturisire, o! de câte bunătăţi te vei îndulci după sfârşit; pentru că vei afla pe Judecătorul milostiv, şi te vei învrednici fericirii, cu îngerii cei luminaţi te vei sălăşlui, unde este frumuseţea cea negrăită a tuturor plăcuţilor, veselia şi bucuria cea pururea fiitoare; pe care fie nouă tuturor, a le dobândi, întru Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia se cuvine slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(Alcătuită de Sfântul Atanasie cel mare, arhiepiscopul Alexandriei, în limba greacă)

Sinaxar - Pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Antonie cel mare

În această lună, în ziua a şaptesprezecea, pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Antonie cel mare.

Sfântul cuviosul Antonie cel mare a fost de neam egiptean şi a învăţat credinţa creştină de la părinţii şi de la bunicii săi.

A trăit pe vremea împăraţilor Diocleţian şi Maximian, ajungând până în zilele bine credinciosului împărat Constantin şi ale fiilor lui. Şi dedându-se vieţii pustniceşti, atât de mult a întrecut pe toţi, încât s-a făcut pildă tuturor pustnicilor de după el. ***Lucru minunat este că el a ajuns cel dintâi îndrumător şi dascăl al vieţii de obşte şi numai el singur a atins hotarul cel mai desăvârşit al pustniciei, precum arată istoria vieţii lui.***

Multe ar mai trebui să spunem despre faptele vieţii lui şi despre învăţăturile lăsate de el. Vom spune însă numai că ***aflându-se în trup muritor, se depărta de cele trupeşti, vedea sufletele care la moarte ieşeau din trupuri şi pe demonii care le îndrumau, ceea ce este o însuşire numai a fiinţelor fără de trup şi duhovniceşti.***

Deci, trăind o sută şi cinci ani, s-a mutat la Domnul. Viaţa lui a scris-o Atanasie cel mare, episcopul Alexandriei.

Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfântul cuvios Antonie cel mare

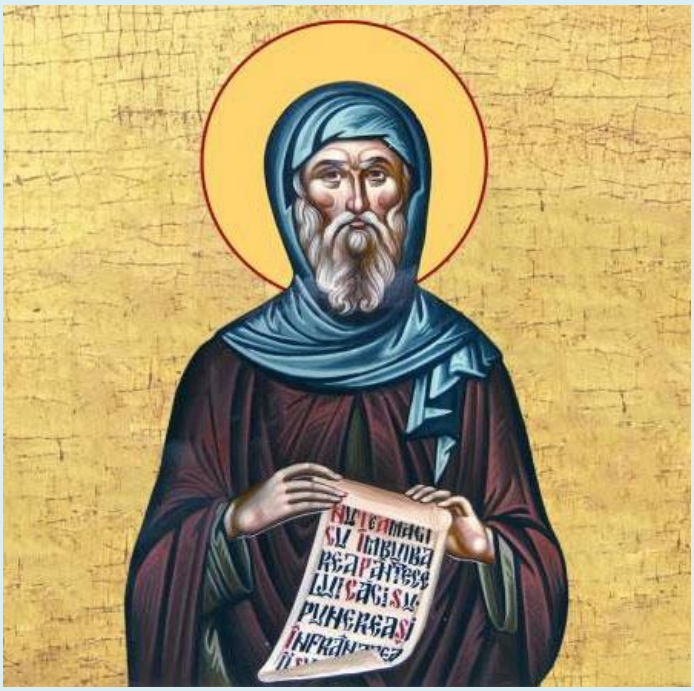

Sfântul Antonie cel mare a fost primul monah al pustiului cu viață eremitică și creatorul vieții monahale creștine în istoria Bisericii. Nu întâmplător este numit de către Sfântul Atanasie omul lui Dumnezeu, deoarece acest ascet desăvârșit și-a dedicat întreaga viață lui Hristos și Bisericii Sale.

S-a născut pe la 250 în Egiptul de mijloc și provenea dintr-o familie creștină, care l-a învățat să practice credința, dar mai ales să meargă la biserică.

Pe când avea 20 de ani, Antonie a plecat în pustie, povăţuindu-se după viaţa pustnicilor care locuiau acolo. Fiind tânăr, sfântul a început a lupta cu trupul său, aprins fiind de ispita desfrânării. Atunci el s-a mutat într-un cimitir păgânesc, locuind în nişte morminte.

Un moment emoționant și totodată cutremurător a fost acela în care Sfântul Antonie a vorbit cu diavolul desfrânării. Fiindcă diavolul s-a văzut alungat din inima lui, „scrâșnind din dinți, după cum s-a scris (Iov 16:9) și ca ieșit din sine, i se arată, cum e la minte așa și în nălucire, ca un copil negru. Căci după ce diavolul a fost biruit în multe feluri, nu l-a mai ispitit prin gânduri, ci folosindu-se de chip și de glas omenesc, a zis: «Pe mulți am înșelat și pe foarte mulți am doborât. Dar acum, luptând cu tine și cu ostenelile tale, ca și cu mulți alții am slăbit».

Iar Antonie întrebându-l: «Cine eşti tu care îmi spui mie acestea?», îndată acela a rostit cu un glas plângăreţ: «Sunt prietenul curviei. Eu am primit însărcinarea să întind cursele acestea şi să gâdil pe tineri şi mă numesc duhul curviei. Pe câţi datori de curăţie nu i-am înşelat. Pe câţi înfrânaţi nu i-am biruit prin mângâieri şi gâdiliri. Eu sunt cel pentru care prorocul mustră pe cei căzuţi zicând: Aţi fost amăgiţi de duhul curviei! (Os., 4:12). Prin mine au fost biruiţi aceia. Eu sunt cel ce, necăjindu-te de multe ori, am fost tot de atâtea ori respins».

Atunci Antonie, mulţumind Domnului şi îndrăznind împotriva aceluia, i-a zis: «Atunci eşti vrednic de mult dispreţ, căci eşti negru la minte şi ca un copil nevolnic. N-am nici o frică de tine». Pentru că «Domnul este ajutorul meu şi voi dispreţui pe vrăjmaşii mei» (Ps. 117:7). Acestea auzindu-le înnegritul acela, a fugit îndată cu glasul topit, temându-se să se mai apropie de bărbat.

Cât a stat în pustiu, a atras mulţi ucenici, formând adevărate obşti ascetice, dintre care cele mai importante erau cele de la Nitria şi Scete.

A murit în anul 356, în vârstă de 105 ani, pe muntele Kolzim, aproape de Marea Roşie.

Icoana sa făcătoare de minuni se află la Biserica Domnească „Sfântul Anton” - Curtea Veche din Bucureşti.

Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul cuvios Antonie cel mare

Cuviosul Antonie era egiptean de neam, din satul Coma, de lângă vestita cetate Heracleopolis, din Egiptul de sus. S-a născut către anul 250, învăţând de la părinţii şi de la bunicii săi credinţa în Hristos, şi a trăit pe vremea lui Diocleţian (284-305) şi Maximian (286-305), ajungând până în vremea bine credinciosului împărat Constantin (306-337) şi a fiilor lui.

Văzând el viaţa cea pătimaşă a tinerilor care învăţau carte în vremea lui, n-a voit a merge la şcoli, ci ştia numai limba lui, fiind foarte isteţ şi priceput la minte. Dar părinţii lui, care erau oameni cu stare, se îngrijeau cu multă luare-aminte de creşterea fiului şi a fiicei lor, potrivit înţelepciunii creştineşti.

Când avea douăzeci de ani, părinţii lui s-au mutat la cele veşnice, lăsându-l moştenitor al unor averi mari. Dar, intrând el odată în biserică, a auzit din

Evanghelie cuvintele spuse de Domnul tânărului bogat: „Dacă voieşti să fii desăvârşit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor, şi vei avea comoară în cer; după aceea, vino şi urmează-Mi” (Matei 19, 21). A fost ca şi când numai pentru el s-a făcut citirea aceasta şi, întorcându-se acasă, a împărţit săracilor averile sale, neoprindu-şi pentru sine şi pentru sora lui decât cele de trebuinţă.

A încredinţat apoi pe sora lui unor credincioase fecioare, iar el se făcu pustnic. Deci, la început se povăţuia după viaţa pustnicilor din apropiere de satul lui, culegând de la toţi, ca o albină din flori, toată fapta bună, avându-şi chilia şi el tot lângă sat, întărindu-se în viaţa de pustie, în rugăciune, în nemâncare, în iubirea de oameni. Şi aşa se silea a urma lui Hristos, urmând tuturor celor ce bine vieţuiau. Şi era iubit de toţi din sat.

Dar, fiind tânăr, Antonie a început lupta cu trupul său şi a aprins vrăjmaşul întru el ispita dulceţilor desfrânării. Şi arătând el atunci şi mai multă sârguinţă, s-a mutat mai departe, locuind în nişte morminte dintr-un cimitir păgânesc.

Şi a adus vrăjmaşul asupra lui tot felul de năluciri, pofte şi năvăliri de fiare înspăimântătoare, aducându-l aproape de deznădăjduire. Şi abia după multă vreme, a început a-i trimite lui Domnul raze de uşurare. „Unde erai, Doamne, când mă luptam?” a întrebat Antonie. „Eram lângă tine şi te ajutam”, i-a răspuns Domnul. Şi rugându-se a simţit întărire. Atunci era ca de 35 de ani.

Deci, simţind el nevoie de linişte şi de singurătate, s-a suit la munte, într-o cetăţuie părăsită, în care închizându-se, cineva îi aducea lui pâine uscată de două ori pe an. Şi a vieţuit aşa, în rugăciune şi pustnicie, douăzeci de ani. Şi a ieşit cuviosul Antonie de acolo învăţat de Dumnezeu. Şi a început a veni lumea la el.

Şi s-a umplut pustia de colibe de monahi. Iar el le vorbea ca un dascăl, din Scripturi, şi din singura lui iscusinţă. Şi le zicea: „Nimic din lume să nu cinstiţi mai mult decât dragostea lui Hristos. Ostenelile de aici se vând cu preţ veşnic: că puţin dai şi însutit primeşti. Oricât ar fi de greu, să nu ne întristăm ca şi cum am pieri, ci să îndrăznim şi să ne bucurăm ca nişte mântuiţi, că Dumnezeu este împreună cu noi”. Şi altele asemenea.

Venind vremea prigoanelor lui Maximian, a coborât de mai multe ori şi fericitul Antonie, cu ucenicii lui, la Alexandria, voind a mărturisi şi ei credinţa şi a întări pe cei ce pătimeau pentru Hristos. Dar Dumnezeu a rânduit ca el să fie cruţat, Sfântul împărat Constantin dăruind pace creştinilor.

Şi stând el în singurătate cu ucenicii, a început Dumnezeu a lucra vindecări minunate prin el.

Deci, văzându-se el risipit peste măsură de mulţimea de oameni, de bolnavi şi de monahi, s-a mutat în şi mai adâncă singurătate, într-un munte înalt. Şi i se arătau lui descoperiri, cu darul lui Hristos. Iar din când în când cobora la muntele cel de jos şi se întâlnea cu monahii şi cu oamenii din lume, care-l căutau. Şi mulţi se lepădau de lume şi se făceau călugări.

Deci, a ajuns vestea despre el la împărăţie şi Constantin cel mare şi feciorii lui doreau un cuvânt de la el. Iar el, răspunzându-le, îi ruga să fie iubitori de oameni, de dreptate şi de cei săraci.

Şi, la cererea Sfântului arhiepiscop Atanasie, a coborât în cetatea Alexandriei, întărind credinţa ortodoxă împotriva ereziei ariene, şi tuturor le spunea: „Păziţi predania Părinţilor şi credinţa cea dreaptă în Domnul Hristos!”.

Înainte de moartea sa, sfântul a rânduit să se dea haina sa Sfântului Atanasie din Alexandria şi cojocul său fericitului episcop Serapion, iar mormântul său nimeni să nu-l ştie.

Deci, trăind el 105 ani, s-a mutat către Domnul. Iar Viaţa lui a scris-o Sfântul Atanasie cel mare, ca unul ce cunoştea pe Sfântul Antonie de aproape.

Şi a ajuns acest minunat om al lui Dumnezeu, Antonie, a fi socotit în toată lumea ca începătorul şi dascălul cel adevărat al vieţii pustniceşti.

Glasul 4

Râvnitor lui Ilie cu obiceiurile asemă----nân-du-te, Bo-tezătorului cu drepte cărări urmând, Pă-rin-te Antonie, pustiului te-ai făcut locuitor şi lumea ai întărit-o cu rugă-ciunile tale. Pentru aceasta roagă-te lui Hristos Dum-ne-zeu să mântuiască sufletele noastre.

Proloage - Pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Antonie cel mare (†356)

Luna ianuarie în 17 zile: pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Antonie cel mare (†356)

Acesta era de neam egiptean, din satul Coma, de lângă vestita cetate Heracleopolis, din Egiptul de sus. S-a născut către 250, învăţând de la părinţii şi de la moşii săi credinţa în Hristos, şi a trăit pe vremea lui Diocleţian şi Maximian, ajungând până în zilele bine credinciosului împărat Constantin şi a feciorilor lui.

Şi văzând el viaţa cea pătimaşă a tinerilor ce învăţau carte, în vremea lui, n-a voit a merge la şcoli şi ştia numai limba lui. Dar părinţii lui, oameni cu stare fiind ei, se îngrijeau de creşterea fiului lor şi de sora lui, după luminile înţelepciunii creştineşti, fiind el foarte isteţ la minte şi priceput. Deci, n-avea douăzeci de ani când părinţii lui au răposat amândoi, lăsându-l pe Antonie moştenitor al unor averi mari. Şi intrând el odată în biserică, a auzit din Evanghelie cuvintele spuse de Domnul tânărului bogat: ”Dacă voieşti să fii desăvârşit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor şi vei avea comoară în cer; după aceea, vino şi urmează-Mă” (Matei 19, 21). A fost ca şi când numai pentru dânsul s-a făcut citirea aceasta şi, întorcându-se acasă, a împărţit săracilor averile sale, neoprindu-şi pentru sine şi pentru sora lui,

decât cele de trebuinţă. Încredinţă apoi pe sora lui unor credincioase fecioare, iar el se făcu pustnic.

Deci, la început, se povăţuia după viaţa pustnicilor din apropiere de satul lui, culegând de la toţi, ca o albină din flori, toată fapta bună, avându-şi chilia şi el tot lângă sat, întărindu-se în viaţa de pustie, în rugăciune, în nemâncare, în iubirea de oameni. Şi aşa se silea a urma lui Hristos, urmând tuturor. Şi era iubit de toţi din sat.

Dar, tânăr fiind, Antonie a început lupta cu trupul său şi a aprins vrăjmaşul întru el ispita dulceţilor desfrânării. Şi, arătând el atunci şi mai multă sârguinţă, s-a mutat mai departe, locuind în nişte morminte dintr-un cimitir păgânesc. Şi a slobozit vrăjmaşul asupra lui tot felul de năluciri, pofte şi năvăliri de fiare înspăimântătoare, aproape de deznădăjduire. Şi abia după multă vreme, a început a-i trimite lui Domnul raze de uşurare. "Unde erai, Doamne, când mă luptam?" "Eram lângă tine şi te ajutam," i-a răspuns Domnul. Şi rugându-se a simţit întărire. Şi era ca de 35 de ani.

Deci, simţind el atunci nevoie de linişte şi de singurătate, s-a suit la munte, într-o cetăţuie părăsită, în care, închizându-se, cineva îi aducea lui pâine uscată de două ori pe an. Şi a petrecut aşa, în rugăciune şi pustnicie, douăzeci de ani. Şi a ieşit Antonie de acolo, învăţat de Dumnezeu. Şi a început a veni lumea la el. Şi s-a umplut pustia de colibe de monahi. Şi el le vorbea ca un dascăl, din Scripturi, şi din singura lui iscusinţă şi le zicea: "Nimic din lume să nu cinstiţi mai mult decât dragostea lui Hristos. Ostenelile de aici se vând cu preţ veşnic: că puţin dai şi însutit primeşti. Oricât ar fi de greu, să nu ne întristăm ca şi cum am pieri, să îndrăznim şi să ne bucurăm ca nişte mântuiţi, că Dumnezeu e cu noi." Şi altele asemenea.

Şi venind vremea prigoanelor lui Maximian a coborât de mai multe ori şi fericitul Antonie cu ucenicii lui, la Alexandria, voind a mărturisi şi ei credinţa şi a întări pe cei ce pătimeau pentru Hristos, dar Dumnezeu l-a rânduit pe el să fie cruţat, Sfântul împărat Constantin dând pace creştinilor.

Şi stând el în singurătate cu ucenicii, a început Dumnezeu a lucra vindecări minunate prin el. Deci, văzându-se el risipit peste măsură de mulţimea de oameni, de bolnavi şi de monahi, s-a mutat în şi mai adâncă singurătate, într-un munte înalt. Şi descoperiri i se arătau lui, cu darul lui Hristos. Iar din când în când se pogora la muntele cel de jos şi se întâlnea cu monahii şi cu oamenii din lume, care-l căutau. Şi mulţi se lepădau de lume şi se făceau monahi.

Deci, a ajuns vestea despre el la împărăţie şi Constantin Augustul şi feciorii lui doreau un cuvânt de la el. Iar el, răspunzându-le, îi ruga să fie iubitori de oameni, de dreptate şi de cei săraci. Şi tuturor le spunea: "Păziţi predania părinţilor şi credinţa cea dreaptă în Domnul Hristos!”

Cu 15 ani înainte de sfârşitul său, fericitul Antonie a luat cu sine, în munte, pe doi din ucenicii săi, Macarie şi Plutin. Şi-i povăţuia, zicând: "Nu pierdeţi pustnicia şi pomeniţi învăţătura şi sfătuirile mele!” Şi a rânduit să dea Sfântului Atanasie din Alexandria haina sa, şi cojocul său fericitului episcop Serapion, iar mormântul său nimeni să nu-l ştie. Deci, trăind el o sută cinci ani, s-a mutat către Domnul.

Şi viaţa lui a scris-o Sfântul Atanasie cel mare, ca unul ce cunoştea pe Sfântul Antonie de aproape. Şi a ajuns acest minunat om al lui Dumnezeu, Antonie, a fi socotit în toată lumea ca patriarhul şi dascălul cel adevărat al pustniciei creştineşti.

Dumnezeului nostru, slavă! Amin.

Întru această zi, povestire despre Sfântul Antonie.

Marele între părinţii cei desăvârşiţi, cuviosul Antonie era înainte văzător şi, fiind trecut prin ispitele drăceşti, socotea de nimic meşteşugirile lor, ca şi când nu era supărat de ei. Şi de multe ori vedea cu ochii cei trupeşti chiar îngeri şi diavoli, cum iau aminte la viaţa omenească, nevoindu-se fiecare din ei să tragă de partea sa pe oameni. Şi atât de mare era la fapte bune, încât certa şi batjocorea duhurile cele necurate şi de multe ori le izgonea pe ele, aducându-le aminte de surparea lor cea din cer şi de chinul lor, în focul cel veşnic.

Deci, s-a întâmplat odată un lucru ca acesta: Doi diavoli s-au sfătuit să vie la stareţul Antonie, fericindu-l pe el, de vreme ce nimeni dintre ei nu mai cutezau să se apropie de el cu gând rău, temându-se ca nu cumva să fie rănit de dânsul, că ajunsese stareţul la nepătimire şi la viaţa cea desăvârşită şi era dăruit cu Preasfântul Duh. Deci, unul din diavoli a zis către celălalt: „Zerefere (că aşa era numele acelui diavol), oare de s-ar pocăi cineva dintre noi, l-ar primi pe el Dumnezeu la pocăinţă ? Se poate una ca aceasta, sau nu?” Răspuns-a celălalt: „Şi cine poate să ştie aceasta ?” Iar Zerefer a zis: „Îmi vei da voie să merg la bătrânul Antonie, care nu se teme de noi, şi să mă încredinţez de aceasta de la dânsul?” Răspuns-a lui celălalt: „Du-te, dar te fereşte cu dinadinsul, că bătrânul este înainte văzător şi va cunoaşte ispitirea ta şi nu va voi să întrebe de aceasta pe Dumnezeu, însă, du-te, poate, cumva vei avea răspuns.” Şi mergând Zerefer la Antonie, s-a închipuit ca om şi a început a plânge şi a se tângui înaintea lui.

Iar Dumnezeu vrând să se ştie că El nu-Şi întoarce faţa de la nici unul din cei ce vor să se pocăiască, ci primeşte pe toţi cei ce aleargă la El, şi dând pildă şi omului cu păcate grele, că El, nu S-ar întoarce chiar şi de la diavolul, începătorul răutăţii, de ar voi aceasta cu adevărat să se pocăiască a tăinuit, o vreme, sfatul drăcesc bătrânului, ca să nu-l cunoască.

Drept aceea, cuviosul îl vedea pe cel ce venise la dânsul curat, ca pe un om, iar nu ca pe un diavol, şi i-a zis: „Ce plângi aşa, tânguindu-te din inimă, omule, sfărâmându-mi inima şi sufletul cu lacrimile tale cele multe?”

Iar diavolul cel viclean a răspuns: „Eu, o Sfinte Părinte, nu sunt om ci diavol, pentru mulţimea fărădelegilor mele.”

Iar bătrânul l-a întrebat: „Şi ce voieşti să-ţi fac frate?” (Că socotea cuviosul, că pentru multa smerenie se numeşte el pe sine diavol, Dumnezeu nearătându-i lui ceea ce se făcea).

Şi a zis diavolul: „De nimic alta nu mă rog ţie, Sfinte Părinte, fără numai să te rogi lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să-ţi arate ţie, adică, de ar primi pe diavol la pocăinţă sau pocăinţa lui cu totul n-o ia în seamă? Pentru că dacă va primi pe diavol, apoi mă va primi şi pe mine, acela ce am făcut lucruri asemenea cu el.”

Iar bătrânul i-a răspuns: „Precum voieşti voi face, însă să te duci astăzi la casa ta, iar dimineaţă să vii aici şi-ţi voi spune ce va porunci Domnul despre aceasta.”

Deci, ducându-se diavolul şi sosind noaptea, şi-a ridicat bătrânul cuvioasele sale mâini spre cer şi s-a rugat lui Dumnezeu, iubitorul de oameni, ca să-i arate lui de ar primi pe diavolul, dacă s-ar întoarce la pocăinţă.

Şi îndată, îngerul Domnului, stând înaintea lui, i-a zis: „Asa grăieşte Domnul Dumnezeul nostru: pentru ce rogi a Mea stăpânire pentru diavol ? Pentru că el este acela care a venit cu vicleşug să te ispitească.”

Şi a zis bătrânul către înger: „De ce nu mi-a descoperit Domnul Dumnezeu, ci a ascuns aceasta de la mine, încât să nu cunosc vicleşugul drăcesc ?”

Iar îngerul i-a zis: „Să nu te tulburi de aceasta, căci este o minunată rânduială a lui Dumnezeu, spre folosul celor ce greşesc, ca, adică, să nu se deznădăjduiască păcătoşii, care fac multe fărădelegi, ci să vină la pocăinţă, ştiind că de la nici unul, care vine la El, nu Se va întoarce Preabunul Dumnezeu, chiar când ar veni însuşi

diavolul vrăjmaş, cu adevărat. Drept aceea, când va veni la tine să te ispitească şi te va întreba, să nu te sminteşti de el, ci să-i zici astfel: „Iată că iubitorul de oameni Dumnezeu, niciodată nu Se întoarce de la cel ce vine la El, chiar când diavolul ar veni. Iată, El făgăduieşte a te primi pe tine, numai de vei păzi cele poruncite de El." Iar, când te va întreba: "Care sunt cele poruncite de El ?", să-i zici: "astfel grăieşte Domnul Dumnezeu: "Te ştiu pe tine cine eşti şi de unde ai venit ispitindu-ne, că tu răutatea cea veche eşti şi nu poţi să fii bunătate nouă, şi începător al răului de demult fiind, nu vei începe acum a face binele. Că, deprinzându-te cu mândria, cum vei putea a te smeri la pocăinţă şi a afla milă ? Dar, ca să nu ai acest răspuns în ziua judecăţii, că voiai să te pocăieşti şi nu te-a primit Dumnezeu, iată şi ţie îţi pune pocăinţa bunul şi milostivul Dumnezeu“ numai dacă vei voi“ poruncindu-ţi ţie aceasta: Să stai într-un loc, vreme de trei ani, şi, întorcându-te spre răsărit, să strigi cu glas mare, ziua şi noaptea, şi să zici astfel: "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, răutatea cea veche." Iar aceasta să o zici de o sută de ori. Şi iarăşi altă rugăciune: "Dumnezeule, mântuieşte-mă pe mine, înşelăciunea cea întunecată", la fel, de o sută de ori să o zici. Şi iarăşi: "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, urâciunea pustiirii", să o zici de o sută de ori şi aşa să strigi către Domnul neîncetat, că nu ai trupească alcătuire, ca să oboseşti ori să slăbeşti. Şi, după ce vei săvârşi aceasta cu gând smerit, atunci vei fi în rânduiala ta cea dintâi şi te vei număra cu îngerii lui Dumnezeu. Şi de va făgădui să facă aceasta să-l primeşti pe el la pocăinţă. Dar ştiu că răutatea veche nu poate a fi bunătate nouă. Şi să se scrie aceasta pentru neamurile viitoare, că dintru, această întâmplare oamenii foarte lesne se vor încredinţa să nu mai deznădăjduiască de a lor mântuire."

Şi îngerul, acestea zicând, către cuviosul Antonie, s-a suit la cer. Iar, a doua zi, a venit diavolul şi a început să se tânguiască de departe, în chip de om, ca şi cum plângea şi, venind la bătrânul, i-a făcut plecăciunea. Iar bătrânul, mai întâi nu l-a văzut pe el, ci numai în mintea sa îl ocăra.

Apoi Sfântul i-a zis: „M-am rugat Domnului Dumnezeului meu, precum ţi-am făgăduit şi te primeşte la pocăinţă, de vei plini cele ce prin mine îţi porunceşte Stăpânul şi Atotputernicul.”

Iar diavolul a zis: „Şi care sunt cele ce a poruncit Dumnezeu să le fac?”

Iar bătrânul a răspuns: „Ţi-a poruncit Dumnezeu acestea: Să stai într-un loc trei ani nemişcat, privind spre răsărit şi strigând, ziua şi noaptea, "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, răutatea cea veche", zicând aceasta de o sută de ori. Şi, iarăşi, de o sută de ori, să zici: "Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, urâciunea pustiirii", şi, iarăşi, de acelaşi număr de ori: "Dumnezeule, miluieşte-mă, pe mine înşelăciunea

cea întunecată". Şi când le vei face acestea, atunci te vei număra a fi cu îngerii lui Dumnezeu, întru aceeaşi slujbă în care ai fost şi mai înainte."

Iar Zerefer, lepădând îndată acel înşelător chip al pocăinţei, a râs tare şi a zis bătrânului: „O, călugăre, de-aş fi voit a mă numi eu însumi răutatea cea veche, urâciunea pustiirii şi înşelăciunea cea întunecată, apoi aş fi făcut aceasta de la început, ca să mă fi mântuit. Acum, să mă numesc eu însumi răutatea cea veche? Nicidecum. Şi cine ar zice aceasta? Pentru că, până acum, eu sunt minunat în isprăvi şi toţi, de teamă, se supun mie: cum, dar, aş putea să mă numesc eu singur urâciune a pustiiri, ori înşelăciune întunecată? Nicidecum călugăre, nu, că încă stăpânesc pe păcătoşi şi ei mă iubesc, eu sunt în inimile lor şi ei umblă după voia mea, iar a fi rob netrebnic şi prost în pocăinţă, asta nu voiesc, bătrâne; Nu, nu, asta să nu fie, că, adică, din cinstea cea mare, să ajung întru atâta necinste." Şi, zicând acestea, şi strigând, diavolul s-a făcut nevăzut.

Iar bătrânul, sculându-se la rugăciune, a mulţumit lui Dumnezeu, zicând: „Adevărat ai zis, Doamne, că răutatea cea veche nu poate fi bunătate nouă şi începătorul răutăţilor nu se face făcător de bunătăţi noi."

Şi aceasta, fraţilor, nu în deşert ne-am sârguit a le spune vouă, ci ca să cunoaşteţi bunătatea Stăpânului şi milostivirea Sa, că dacă El este gata, ca şi pe diavolul să-l primească la pocăinţă, apoi, cu cât mai mult pe om, pentru care Şi-a vărsat şi sângele.

Eşti păcătos? Pocăieşte-te, că de nu, în primejdie eşti a merge cu diavolul, în veşnica pierzare a gheenii, nu că ai greşit, că toţi greşim şi nu-i nimeni fără de păcat, decât numai Unul Dumnezeu, ci pentru că n-ai voit a te pocăi şi a te ruga Judecătorului înainte de sfârşitul tău. Iar dacă, fugind de păcat, vei plăcea Domnului, o, de câte bunătăţi te vei îndulci! Pentru că, întorcându-te la El înainte de sfârşit, vei afla pe Judecătorul milostiv şi te vei învrednici fericirii şi cu îngerii cei luminaţi te vei sălăşui, unde este frumuseţea cea negrăită a tuturor celor împăcaţi cu Dumnezeu şi veselia cea pururi fiitoare. Pe care şi nouă tuturor fie a le dobândi, prin Hristos Domnul nostru, Căruia Se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururi şi în vecii vecilor ! Amin.

Cuvânt din Istoria Bisericească a lui Socrat, Cartea 4, cap.23.

Au venit unii din cei înţelepţi la dreptul Antonie şi au zis către dânsul: „Cum rabzi, o Părinte, lipsit fiind de mângâierea de la citirea cea din cărţi?"

Şi a răspuns Antonie către dânşii: „Cartea mea, o filosofilor, este firea celor nevăzute şi deschisă îmi este, oricând voiesc să citesc într-însa.”

Trebuie să ştiţi, de asemenea, că se află şi alte isprăvi ale cuviosului Antonie, precum şi folositoare istorii despre dânsul, de pildă: Cum a aflat pe Pavel Tebeul; Cum a primit pe alt Pavel, ce se numea „cel simplu”, şi cum l-a povăţuit la calea mântuirii; Cum a văzut pe înger în chip de monah împletind coşniţe, sculându-se la rugăciune, şi iarăşi lucrând, apoi iarăşi rugându-se; Cum a văzut pe diavolul, întinzându-şi cursele sale prin lume şi a auzit un glas că numai smerenia scăpa de cursele acelea. Şi altele veţi afla în Pateric despre cuviosul acesta, ca şi în viaţa sa, cea pe larg scrisă de marele Atanasie.

În această zi, cuvânt despre, un calugăr Martirie, care a purtat pe Hristos.

În pământul Savoriei a fost un călugăr Martirie, iubitor de Hristos, iubitor de săraci şi milostiv, tânăr cu vârsta, dar bătrân cu mintea şi viaţă curată având. Deci, acesta avea un obicei de mergea, de la mănăstirea sa, în alta, la un părinte duhovnicesc, pentru rugăciune.

Şi, odată mergând el, a aflat pe un sărac zăcând în cale şi plin de răni, vrând să meargă şi el tot acolo, dar nu putea pentru slăbiciunea sa. Şi fiindu-i milă fericitului Martirie de el, şi-a întins mantia sa, şi luându-l cu dragoste, l-a dus pe el în spate.

Iar când s-a apropiat de mânăstire, părintele lui cel duhovnicesc, care cu ochi prooroceşti îl văzuse pe el, îndată a strigat către călugării săi, zicând: „Alergaţi degrabă şi deschideţi porţile mănăstirii că, fratele Martirie vine, aducând pe Dumnezeu”.

Şi ajungând fratele la poarta mănăstirii, s-a pogorât săracul din spatele lui şi i s-a arătat lui având chipul precum este zugrăvit pe icoană Izbăvitorul neamului omenesc, Dumnezeu şi Omul, Mântuitorul Iisus Hristos, şi Se ridică la cer sub privirea lui Martirie.

Iar pe când Se înălţa, a zis către dânsul: "O, Martirie, tu nu M-ai trecut pe Mine cu vederea pe pământ, nici Eu pe tine la cer nu te voi trece cu vederea. Tu acum ai căutat cu milă spre Mine, şi eu în veci te voi milui pe tine.” Şi, aceasta zicând, S-a făcut nevăzut.

Deci, intrând el în mânăstire, I-a zis lui părintele cel duhovnicesc: "Frate Martirie, unde este acela pe care l-ai adus?”

A răspuns zicând: "De aş fi ştiut, părinte, Cine este, m-aş fi ţinut tare de picioarele Lui.”

Atunci a spus tuturor călugărilor ceea ce se făcuse. Şi l-a întrebat pe el părintele, zicându-i: „Oare El ţi se părea greu ţie, fiule?”

Iar el a răspuns: „Nu, părinte, când Îl duceam nu simţeam nici o greutate. Că duceam pe Cela ce mă poartă El pe mine, care poartă pe toată lumea cu neosteneala şi numai prin Cuvânt pe toate le ţine. “

A Căruia este slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor ! Amin.

Ale celui dintre sfinţi, ale părintelui nostru Antonie cel mare - Învăţături despre viaţa morală a oamenilor şi despre bună purtare, în 170 de capete (Filocalie)

Sfântul Antonie cel mare - Câteva cuvinte despre viaţa şi opera lui

Sfântul Antonie a fost cel dintâi monah care s-a retras în pustie, fiind urmat de mai mulţi ucenici. Viaţa lui, care a umplut de uimire lumea din acea vreme, a fost descrisă de Sfântul Atanasie, patriarhul Alexandriei.

Născut într-un sat din Egiptul de mijloc, după moartea părinţilor săi, ţărani cu bună stare, Antonie s-a hotărât pe la vârsta de 18-20 de ani să vândă tot ce moştenise, să împartă săracilor să-şi închine viaţa Domnului. Aceasta s-a întâmplat pe la anul 270 după Hristos.

La inceput nu s-a depărtat prea mult de locurile în care trăiau oameni. Câtăva vreme i-a slujit drept adăpost un mormânt gol. Pe urmă, crescându-i dorinţa după singurătate, s-a retras în munţii nisipoşi de pe malul drept al Nilului. Mai târziu a părăsit şi acest loc şi pe monahii care se strânseseră în jurul lui şi s-a dus în mijlocul pustiei din preajma Mării Roşii, de unde venea numai la anumite răstimpuri pentru a da sfaturi pelerinilor care alergau să i le ceară.

A murit la 356 şi a fost înmormântat într-un loc necunoscut, neavând lângă el decât doi oameni de încredere, cărora le-a poruncit să nu descopere locul mormântului.

Ca scrieri adevărate ale lui au fost dovedite până acum 7 scrisori, amintite încă de Sfântul Ieronim. [1]

Aceste 7 epistole le avem tipărite (în Migne Patrologia Graeca tom. 40) în două redacţiuni, ambele în traducere latină.

Prima redacţiune (col. 977- 1000) e o traducere a lui Symphorian Champerius dela 1516 după un manuscris grec, care n-a fost indicat şi a rămas necunoscut.

O a doua, care cuprinde un text mai larg, tradus de pe un manuscris arab, formează primele 7 epistole din cele 20 date toate sub numele lui Antonie (col. 999-1066), din care însă pe cele 13 din urmă (col. 1016-1066) Klejna le-a dovedit că sunt ale lui Ammonas, ucenicul şi urmaşul lui Antonie la conducerea chinoviei de la Pispir. În timpul mai nou a început să fie descoperit şi textul copt, cel original, al unora din aceste epistole.

O. Bardenhewer (Geschicte der altkirchllchen Literatur, voi. 3, ed. 2, p. 81) scria la 1923, până nu se dovedise că aceste epistole sunt ale lui Antonie, că ele nu pot fi ale lui şi din motivul că sunt prea de cuprins general şi lipsite de putere şi de sevă, ca să fie de la marele ascet.

Cum stăm însă cu autenticitatea celor 170 capete pe care Nicodim Aghioritul, care a trăit la sfârşitul veacului al 18.lea, le-a aşezat în fruntea Filocaliei ? Nici Bardenhewer, nici Viller Rahner, din care iau aceste însemnări, nu le pomenesc între scrierile atribuite lui Antonie. Ele nu se cuprind nici în Patrologia lui Migne.

Nu ştim de asemenea după ce manuscris le-a luat Nicodim Aghioritul. Ne dă această dreptul să afirmăm cu siguranţă că nu sunt ale Sfântului Antonie ? Nu, acest drept nu-l avem. Chiar dacă azi ele nu s-ar mai găsi în nici un manuscris ascuns pe cine ştie unde, Nicodim Aghioritul le-a luat sigur din vreun manuscris, care s-a putut pierde. Faptul că aceste capete au şi ele acelaşi caracter general nu poate fi un argument sigur că nu sunt ale lui Antonie, cum nu e pentru epistole.

Oarecare înrudiri interne între aceste capete şi epistole se pot constata, deşi ele sunt o lucrare deosebită, cu cuprinsul ei propriu. Asemenea înrudiri am avea de pildă în

---

[1] *Dovada aceasta a făcut-o de curând F. Klejne, Antonius und Ammonas. Eine Untersucbung Ober Herkunft nod Eigeoart der Aitcslen Mdnchs» briefe, Io Zeltschrlft fur kathollsche Theologle 62 (1938) 309-348. Conform i Marcel Vlller S. I. und Karl Rahner S. L, Aszese und Mystik In dec Viter zelt. liln Abrlss. Fr. I. Br., Herder, 1939, p. 89.*

Ideea de „om raţional” pe care o folosesc şi capetele şi epistolele; în preţul ce se pune şi în unele şi în altele pe „deosebirea între bine şi rău", pe caracterizarea lui Dumnezeu ca „medic”, ş. a. m. d.

Ale celui dintre sfinţi, ale părintelui nostru Antonie cel mare - Învăţături despre viaţa morală a oamenilor şi despre bună purtare, în 170 de capete

Oamenii se socotesc raţionali. Însă pe nedrept, căci nu sunt raţionali. Unii au învăţat cuvintele şi cărţile vechilor înţelepţi. Dar raţionali sunt numai aceia, cari au sufletul raţional, pot să deosebească ce este binele şi ce este răul, se feresc de cele rele şi vătămătoare sufletului şi toată grijă o au spre cele bune şi folositoare sufletului; iar acestea le săvârşesc cu multă mulţumire către Dumnezeu. Numai aceştia trebuie să se numească oameni raţionali.

2. Omul cu adevărat raţional are o singură grijă: să asculte de Dumnezeul tuturor şl să-i placă; şi numai la aceasta îşi deprinde sufletul său: cum să-l placă lui Dumnezeu, mulţumindu-l pentru o aşa de mare purtare de grijă şi pentru cârmuirea tuturor, orice soartă ar avea el în viaţă. Pentru că e nepotrivit să mulţumim pentru sănătatea trupului, doctorilor, cari ne dau leacuri amare şi neplăcute, iar lui Dumnezeu să nu-I mulţumim pentru cele ce ni se par nouă grele şi să nu cunoaştem că toate ni se întâmplă cum trebuie, spre folosul nostru şi după purtarea Lui de grijă. Căci în cunoştinţa şi credinţa cea către Dumnezeu stă mântuirea şi desăvârşirea sufletului.

3. Am primit de la Dumnezeu puteri virtuoase şi foarte mari: înfrânarea, sufe-rirea răului, neprihănirea, stăruinţa, răbdarea şi cele asemenea, cari ne ajută să ne împotrivim şi să luptăm împotriva celor rele. Având la îndemână puterile acestea şi punându-le la lucru, socotim că nimic nu ni se mai întâmplă neplăcut, dureros sau nesuferit. Credem atunci că toate-s omeneşti şi se biruesc de virtuţile noastre. Nu se gândesc la această însă cei neînţelegători; de aceea ei nici nu pricep că toate ni se fac spre bine şi precum se cuvine pentru folosul nostru, ca să strălucească virtuţile noastre şi să ne încununăm de la Dumnezeu.

4. Când vei socoti câştigarea banilor şi multul lor folos, ca pe-o amăgire vremelnică, vei cunoaşte că petrecerea cea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu, e altceva decât bogăţia. Gândindu-te la aceasta cu încredinţare şi cu ţinere de minte, nu vei suspina, nu vei plânge, nu vei învinui pe nimeni, ci pentru toate vei mulţumi lui Dumnezeu. Nu te vei clăti văzând pe cei mai răi ca tine rezemându-se pe bani şi pe socoteli, căci foarte rea patimă a sufletului este pofta, părerea şi neştiinţa.

5. Omul cu judecată, luând aminte la sine, cumpăneşte cele ce i se cuvin şi-i sunt spre folos. Acela cugetă care lucruri sunt folositoare pentru firea sufletului său şi care nu. Aşa se fereşte el de cele nepotrivite, care i-ar vătăma sufletul şi l-ar despărţi de nemurire.

6. Cu cât cineva are vieaţa mai măsurată, cu atât e mai fericit, că nu se grijeşte de multe: de slujitori, de lucrători, de pământuri şi de avuţia dobitoacelor. Căci ţintuindu-ne de acestea ne vom înneca în greutăţile legate de ele şi vom învinui pe Dumnezeu, iată cum din pofta noastră cea de voie se adapă moartea şi cum rătăcim în întunerecul unei vieţi cu păcate, necunoscându-ne pe noi înşine.

7. Să nu zică cineva că este cu neputinţă omului să ajungă la viaţa cea virtuoasă, ci numai că aceasta nu este uşor, cu toate că nici cei ce au dobândit-o nu sunt pe deplin lămuriţi asupra acestui lucru. De viaţa virtuoasă se împărtăşesc toţi oamenii cuvioşi precum şi cei cu minte iubitoare de Dumnezeu. Căci mintea cea de rând este lumească şi schimbăcioasă, răsărind şi gânduri bune şi rele, ba şi firea şi-o schimbă, aplecându-se spre cele trupeşti. Mintea cea iubitoare de Dumnezeu însă, pedepseşte păcatul care se naşte în oameni cu voia lor, în urma trândăviei.

8. Cei proşti şi neiscusiţi iau în râs cuvintele şi nu vor să le asculte, dacă acestea mustră nepriceperea lor, ci vor ca toţi să fie întru toate asemenea lor. La fel şi cei desfrânaţi se silesc să arate pe ceilalţi toţi, mai răi decât dânşii, socotind să vâneze pe seama lor nevinovăţia, din pricina mulţimii relelor. Dacă într-un suflet slab se află păcatele acestea: desfrânarea, mândria, lăcomia nesăturată, mânia, neastâmpărarea limbii, furia, uciderea, tânguirea, pisma, pofta, răpirea, durerea, minciuna, plăcerea, lenea, întristarea, frica, boala, ura, învinuirea, neputinţa, rătăcirea, neştiinţa, înşelarea şi uitarea de Dumnezeu, sufletul acela se întinează şi se pierde. Căci prin acestea şi prin cele asemenea acestora se osândeşte sărmanul suflet, care s-a despărţit pe sine de Dumnezeu.

9. Cei ce vor să se deprindă în viaţa cea virtuoasă, cuvioasă şi prea mărită, nu trebuie judecaţi după obiceiurile sau după petrecerea cea mincinoasă de până acum. Ci asemenea pictorilor şi sculptorilor, îşi vor dovedi din faptele înseşi, petrecerea cea aleasă şi plăcută lui Dumnezeu. Nu fug ei de toate plăcerile păcătoase, ca de nişte curse?

10. Cel bogat şi de neam ales, dar fără îndrumarea duhovnicească şi fără curăţia vieţii, nefericit este în ochii care cugetă drept; precum fericit este săracul sau robul - după soartă - dar împodobit cu învăţătură şi cu virtute. Căci după cum străinii

rătăcesc drumurile, aşa şi cei ce nu grijesc de viaţa cea virtuoasă, se rătăcesc şi se pierd, amăgindu-se de poftă.

11. Cel ce poate îmblânzi pe cei neînvăţaţi, ca să iubească învăţătura şi îndreptarea, făcător de om trebue să se numească. Asemenea şi aceia care îndreaptă pe cei desfrânaţi către petrecerea cea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu, ca unii ce schimbă alcătuirea oamenilor. Căci blândeţea şi înfrânarea este fericire şi nădejde bună pentru sufletul oamenilor.

12. Se cuvine ca oamenii să se nevoiască să-şi îndrepteze viaţa şi obiceiurile după adevăr şi cuviinţă. Căci împlinind ei acest lucru, cunosc uşor cele dum- nezeieşti. Cine cinsteşte pe Dumnezeu din toată inima şi credinţa, pe acela şi Dumnezeu îl ajută ca să-şi stăpânească mânia şi pofta. Căci pricina tuturor relelor este pofta şi mânia.

13. Om se numeşte sau cel raţional, sau cel ce îngăduie să fie îndreptat. Cel ce nu poate fi îndreptat este neom, căci aceasta se află numai la neoameni. Iar de unii ca aceştia trebue să fugim, căci celor ce trăiesc laolaltă cu păcatul, nu li se îngăduie să se afle niciodată printre cei nemuritori.

14. Raţiunea ne face vrednici să ne numim oameni. Iar de nu o avem pe aceasta, numai cu glasul şi cu forma mădularelor ne deosebim de dobitoace. Să recunoască omul cu mintea întreagă că este nemuritor şi va urî toată pofta cea păcătoasă, care se face între oameni pricină de moarte.

15. După cum fiecare meşteşug îşi arată puterea înfrumseţând materialele supuse lui, ca de pildă unul prelucrând lemnul, altul aramă, altul argintul sau aurul, tot aşa şi noi trebue să ne arătăm că suntem oameni cu adevărat raţionali, prin deprinderea întru viaţa virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu şi nu numai prin forma trupului. Iar sufletul cu adevărat raţional şi iubitor de Dumnezeu îndată pricepe toate ale vieţii, câştigă îndrumarea plină de dragoste a lui Dumnezeu, îi mulţumeşte cu adevărat şi către El îşi are tot zborul şi toată cugetarea.

16. După cum corăbierii cârmuiesc corabia cu grijă, ca să n-o izbească de vreo stâncă văzută sau nevăzută, aşa şi cei ce se silesc spre viaţa duhovnicească trebuie să cerceteze cu frică ce trebuie să facă şi ce să nu facă. De asemenea să creadă că legile lui Dumnezeu le sunt de folos, tăind de la suflet toate gândurile păcătoase.

17. După cum cârmacii şi cei ce ţin frânele cu sârguinţă şi cu luare aminte ajung la ţintă, tot aşa cei ce se silesc spre viaţa cea dreaptă şi virtuoasă, trebuie să

călătorească cu sârguinţă şi cu grijă, precum se cuvine şi după cum e voia lui Dumnezeu. Cel ce vrea şi cugetă că se poate aceasta, crezând îşi face loc în nemurire.

18. Să socoteşti liberi, nu pe cei ce din întâmplare sunt liberi, ci pe cei liberi după viaţă şi după deprinderi. Nu se cade să numeşti liberi, întru adevăr vorbind, pe boierii care sunt răi şi desfrânaţi, căci aceştia sunt robi patimilor trupeşti. Liber şi fericit este numai sufletul fără prihană şi izbăvit de cele vremelnice.

19. Dă-ţi seama că trebuie să te arăţi oamenilor neîncetat. Dar prin purtarea cea bună şi prin fapte. Căci şi bolnavii află şi cunosc pe doctorii binefăcători şi izbăvitori, nu din vorbe, ci din fapte.

20. Iată semnele după care se cunoaşte un suflet raţional şi virtuos: privirea, mersul, glasul, râsul, ocupaţiile şi întâlnirile cu oamenii. Căci toate acestea se îndreptează spre tot mai multă cuviinţă. Mintea lor cea iubitoare de Dumnezeu li se face străjer treaz şi închide intrarea patimilor şi a ruşinoaselor aduceri aminte.

21.Cercetează şi probează cele ale tale, deoarece căpeteniile şi stăpânitorii numai peste trup au stăpânire, nu şi peste suflet. Acest lucru să-ţi fie totdeauna în grijă. Deci dacă poruncesc ucideri, sau fărădelegi, sau nedreptăţi vătămătoare de suflet, nu trebuie să li te supui, chiar de ţi-ar chinui trupul. Căci Dumnezeu a creat sufletul liber şi de sine stăpânitor în cele ce le face, bine sau rău.

22. Sufletul raţional caută să fugă de calea neumblată, de îngâmfare, de mândrie, de înşelăciune, de pizmă, de răpire şi de cele asemenea, care suni fapte ale dracilor şi ale alegerii celei rele. Căci pe toate le biruie cu sârguinţă şi cu grijă stăruitoare, omul a cărui poftă nu tinde spre plăcerile cele de jos.

23. Cei ce s-au deprins cu viaţa duhovnicească puţin, dar nu desăvârşit, se izbăvesc de primejdii şi nu au trebuinţă de păzitori; iar dacă biruiesc pofta întru toate, află cu uşurinţă calea către Dumnezeu.

24. Omul raţional nu are lipsă de cuvântări multe, ci numai de cale trebuie, ca să afle voia lui Dumnezeu. Astfel ajunge omul iarăşi la viaţa şi lumina veşnică.

25. Cei ce caută viaţa cea virtuoasă şi iubitoare de Dumnezeu, trebuie să se izbăvească de înalta părere de sine şi de toată slava cea deşartă şi mincinoasă şi să se silească spre buna îndreptare a vieţii şi a socotinţii. Căci mintea neschimbăcioasă şi iubitoare de Dumnezeu, este suire şi cale către Dumnezeu.

26. Învăţarea de vorbe nu foloseşte nimic, dacă lipseşte purtarea sufletului cea plăcută lui Dumnezeu. Dar pricina tuturor relelor este amăgirea şi rătăcirea şi necunoştinţa lui Dumnezeu.

27. Grijă de viaţa duhovnicească şi sârguinţa sufletului fac pe oameni buni şi iubitori de Dumnezeu. «Căci tot cel ce caută pe Dumnezeu îl află“, dacă biruie pofta întru toate şi nu scade cu rugăciunea. Unul ca acesta nu se teme de draci.

28. Cei ce se amăgesc cu nădejdile lumeşti şi cunosc pană în amănunt ce trebuie să facă pentru viaţa duhovnicească, dar nu fac, se aseamănă cu cei ce împrumută doctoriile şi uneltele medicinii, însă nu ştiu şi nici nu au grijă să facă între-buinţare de ele. De aceea să nu învinuim niciodată pricina dintâi, sau pe altcineva pentru păcatele noastre, ci pe noi înşine, căci dacă sufletul vrea să fie trândav, nu poate fi nebiruit.

29. Celui ce nu ştie să deosebească binele de rău, nu-i este îngăduit de-a judeca pe cei buni sau pe cei răi. Căci bun este omul care cunoaşte pe Dumnezeu, dar el, nu este bun, nu ştie nimic şi nici nu va şti vreodată. Căci calea cunoştinţii lui Dumnezeu este bunătatea.
30. Omul bun şi iubitor de Dumnezeu nu mustră pe oameni pentru rele când sunt de faţă; iar în dos nu-i bârfeşte. Dar nici celor ce încearcă să-i grăiască de rău nu le îngăduie.

31. În cuvântări orice asprime să lipsească. Pentru că sfiala şi neprihănirea ştiu să înfrumseţeze pe oamenii cu judecată mai mult ca pe fecioare, căci mintea iubitoare de Dumnezeu este o lumină, care învăluie sufletul, cum învăluie soarele trupul.

32. La fiecare din patimile ce se năpustesc asupra sufletului tău, adu-ţ|i aminte că cei ce cugetă drept şi vreau să-şi pună ale lor la loc de siguranţă, nu socotesc averea stricăcioasă a banilor ca un lucru plăcut, ci cunoştinţele cele drepte şi adevărate. Acestea îi fac pe ei fericiţi. Căci bogăţia e furată şi răpită, de cei mai puternici. Dar virtutea sufletului este singura avere sigură, care nu e furată şi care după moarte mântuieşte pe cei ce au dobândit-o. Iar pe cei ce cugetă aşa nu-i va amăgi nălucirea bogăţiilor şi a celorlalte plăceri.

33.Nestatornicii şi nepricepuţii să nu ispitească pe cei înţelepţi. Iar înţelept este bărbatul ce place lui Dumnezeu, care vorbeşte puţine şi pe cele de trebuinţă şi plăcute lui Dumnezeu.

34. Cel ce urmăreşte vieţuirea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu grijeşte de virtuţile sufletului, căci acestea sunt bogăţia şi hrana sa veşnică. De cele vremelnice se împărtăşeşte numai pe cât se poate, după cum dă şi voieşte Dumnezeu, folosindu-se cu mulţumire şi bucurie de ele, oricât de smerite ar fi. Mâncarea scumpă hrăneşte numai trupul; cunoştinţa de Dumnezeu însă, înfrânarea, bunătatea, facerea de bine, buna cinstire şi blândeţea, acestea îndumnezeesc sufletul.

35. Acei stăpânitori care silesc oamenii la fapte ce nu sunt la locul lor şi vatămă sufletul, nu au stăpânire şi peste suflet, care este zidit cu voie liberă. Ei pot lega trupul, dar nu voia slobodă. Peste aceasta omul raţional este stăpân, cu voia Iui Dumnezeu Cel ce l-a zidit, care este mai tare decât toată stăpânirea, sila şi puterea.

36. Cei ce socotesc nefericire pierderea banilor, a copiilor, a slugilor, sau a orcărui alt lucru, să ştie întâi că trebuie să se mulţumească cu cele date de Dumnezeu; iar când trebuie să le dea înapoi, să fie gata a face aceasta cu recunoştinţă, întru nimic scârbindu-se pentru lipsirea de ele, mai bine zis pentru înapoierea lor. Căci după ce s-au folosit de cele ce nu erau ale lor, le-au dat iarăşi înapoi.
37. Bun lucru este să nu-şi vândă omul voia lui cea liberă, gândindu-se la câştigul de bani, chiar de i s-ar da foarte mulţi. Căci ca visul sunt cele lumeşti; iar nălucirile bogăţiei sunt neînsemnate şi de scurtă vreme.

38. Adevăraţii oameni aşa să se sârguiască a vieţui întru iubirea de Dumneneu şi întru virtute, încât să strălucească viaţa lor virtuoasă printre ceilalţi oameni, precum străluceşte şi se vede bucăţica de porfiră adausă ca o podoabă la o haină albă. Căci în chipul acesta ei se îngrijesc tot mai mult de virtuţile sufletului.

39. Oamenii cuminţi trebuie să-şi cerceteze puterea lor şi măsura la care a ajuns virtutea sufletului lor, fiindcă trebuie să se pregătească să dea război cu patimile ce le dau năvală, potrivit cu puterea din ei, dăruită lor după fire de Dumnezeu. Împotriva ispitirii de frumuseţe străină şi a oricărei pofte stricătoare de suflet ne ajută înfrânarea; împotriva durerilor şi a lipsurilor, tăria; iar împotriva ocărilor şi a mâniei, răbdarea; şi aşa pentru toate.

40. Este cu neputinţă să se facă cineva dintr-odată bărbat bun şi înţelept. Trebuie gând stăruitor, vieţuire, încercare, vreme, nevoinţă şi dor după lucru bun. Iar omul bun şi iubitor de Dumnezeu, care cu adevărat cunoaşte pe Dumnezeu, nu încetează a face din belşug toate câte plac lui Dumnezeu. Dar astfel de oameni se găsesc rar.

41. Nu se cuvine ca cei mai slăbuţi cu firea să desnădăjduiască şi să părăsească vieţuirea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu şi să o dispreţuiască ca una ce nu ar putea fi ajunsă nici înţeleasă de ei. Căci chiar de nu vor putea ajunge la culmea virtuţii şi mântuirii, prin sârguinţă şi dorinţă, totuşi se fac mai buni sau în nici un caz mai răi. Iar acest folos al sufletului nu este mic.

42. Omul după partea raţională e în legătură cu puterea aceea negrăilă şi dumnezeiască; iar după trup se înrudeşte cu dobitoacele. Dar puţini sunt oamenii desăvârşiţi şi raţionali care se sârguiesc după înrudirea cu Dumnezeu şi cu Mântuitorul, iar aceasta o arată prin fapte şi viaţă virtuoasă. Cei mai mulţi dintre oameni, mărunţi la cuget, părăsind acea dumnezeiască şi nemuritoare înfiere, se coboară la rudenia moartă, nefericită şi de scurtă vreme a trupului. Ei cugetă, asemenea dobitoacelor, cele ale trupului, şi aprinzându-se de plăceri, se des-părţise de Dumnezeu. Ei trag sufletul din ceruri în prăpastie, departe de voirile sale.

43. Bărbatul cu judecată, gândindu-se la rudenia sa cu Dumnezeu, nu prinde niciodată dragoste de nimic pământesc sau josnic, ci îşi are mintea întru cele cereşti şi veşnice. El cunoaşte că voia lui Dumnezeu, Făcătorul tuturor bună-tăţilor şi izvorul bunurilor veşnice, este să se mântuiască tot omul.

44. Când afli pe vreunul gâlcevindu-se şi luptându-se împotriva adevărului şi a lucrului vădit, pune capăt gâlcevii, părăsind pe unul ca acela, fiindcă şi-a împietrit cu totul mintea. Căci precum apa cea rea strică vinul cel bun, aşa şi vorbirea cu vrajbă strică pe cei virtuoşi cu viaţă şi cu socotinţă.

45. Dacă întrebuinţăm orice sârguinţă şi iscusinţă ca să scăpăm de moartea trupească, cu atât mai vârtos suntem datori să ne străduim ca să scăpăm de moartea sufletească, pentru că cel ce voieşte să se mântuiască nici o piedică nu are, fără numai negrija şi lenea.

46. Cei ce pricep cu anevoie cele de folos, oricât de limpede ar fi spuse, sunt socotiţi bolnavi. Iar cei ce înţeleg adevărul, dar le stau împotrivă fără ruşine, şi-au omorât raţiunea şi şi-au sălbătăcit purtările. Unii ca aceştia nu cunosc pe Dumnezeu şi nu li s-a luminat sufletul.

47. Dumnezeu a adus cu cuvântul la viaţă genurile dobitoacelor pentru a fi întrebuinţate după rânduială: unele spre mâncare, altele spre slujbă. Iar pe om l-a zidit ca să fie privitor şi tâlcuitor recunoscător al lor. De aceea să se străduiască oamenii ca nu cumva, nevăzând şi neînţelegând pe Dumnezeu şi lucrurile Sale, să moară ca fiarele cele necuvântătoare. Trebuie să cunoască omul că Dumnezeu toate

le poate şi că nimic nu poate sta împotriva Celui ce toate le poate, ci din nimic le-a făcut pe toate câte le-a voit şi le face cu cuvântul Său spre mântuirea oamenilor.

48. Cele din cer sunt nemuritoare, pentru bunătatea ce este într-însele; cele de pe pământ însă au ajuns muritoare, pentru aplecarea de bună voie spre răutate. Iar aceasta vine în cei fără de minte pentru lenea lor şi pentru că nu cunosc pe Dumnezeu.

49. Moartea, de-o va avea omul în minte, nemurire este; iar neavându-o în minte, moarte îi este. Dar nu de moarte trebuie să ne temem, ci de pierderea sufletului, care este necunoştinţa de Dumnezeu. Aceasta, este primejdioasă sufletului.

50. Păcatul este o patimă a materiei. De aceea e cu neputinţă să se nască trup fără păcat. Dar sufletul raţional ştiind aceasta, se scutură de greutatea materiei, în care zace păcatul. Uşurându-se de o astfel de greutate cunoaşte pe Dumnezeul tuturor, iar la trup priveşte atent ca la un vrăjmaş şi nu mai crede ale lui. Aşa se încununează sufletul de la Dumnezeu, ca unul ce a biruit patimile păcatului şi ele materiei.

51. Sufletul care cunoaşte păcatul îl urăşte ca pe o fiară atotputuroasă. Dar dacă nu-1 cunoaşte, îl iubeşte. Acesta duce apoi în robie pe îndrăgitorul lui, iar nefericitul acela nu-şi vede interesul său şi nu-l înţelege, ci socoate că se împodobeşte cu păcatul şi se bucură.

52.Sufletul curat, bun fiind, se luminează de Dumnezeu. Atunci mintea cugetă cele bune şi dă naştere cuvintelor iubitoare de Dumnezeu. Dar dacă se întinează sufletul de patimi, îşi întoarce Dumnezeu faţa de către el, mai bine zis sufletul însuşi se desparte pe sine de Dumnezeu. Atunci vrăjmaşii draci intră în cuget şi pun înaintea sufletului fapte necuviincioase: prea curvii, ucideri, răpiri, profanări de cele sfinte, şi cele asemenea, câte sunt lucruri ale dracilor.

53. Cei ce cunosc pe Dumnezeu sunt plini de toată bunăvoinţa şi, dorind cele cereşti, dispreţuiesc cele pământeşti. Unii ca aceştia nu plac la mulţi, dar nici lor nu le plac multe. De aceea sunt nu numai urâţi, ci şi luaţi în râs de mulţi smintiţi. Ei însă rabdă toate în sărăcie, ştiind că cele ce se par multora rele, pentru ei sunt bune. Căci cel ce înţelege cele cereşti, crede lui Dumnezeu, ştiind că toate sunt făpturile voii Lui. Cel ce însă nu le înţelege, nu crede niciodată că lumea este zidirea lui Dumnezeu şi că a fost făcută pentru mântuirea omului.

54. Cei umpluţi de răutate şi ameţiţi de neştiinţă nu cunosc pe Dumnezeu şi n-au trezvia sufletului. Căci Dumnezeu nu poate fi văzut, ci numai înţeles cu mintea, fiind cât se poate de învederat în cele văzute, aşa ca sufletul în trup. Pentru că precum trupul nu poate fiinţa fără suflet, aşa toate cele ce se văd şi sunt nu pot fiinţa fără Dumnezeu.

55. De ce a fost făcut omul? Că înţelegând făpturile lui Dumnezeu, să-L vază dintr-însele şi să prea mărească pe Cel ce le-a zidit pentru om. Iar mintea cea plăcută lui Dumnezeu este un bun nevăzut, dăruit de Dumnezeu celor vrednici, în urma purtării celei bune.

56. Liber este omul care nu slujeşte patimilor, ci cu înţelepciune şi cu înfrânare îşi stăpâneşte trupul şi se îndestulează, plin de mulţumire, cu cele dăruite de Dumnezeu, chiar de ar fi foarte puţine. Căci mintea iubitoare de Dumnezeu şi sufletul, dacă vor cugeta la fel, vor împăciui şi trupul întreg, chiar de n-ar vrea acesta. Deoarece când vrea sufletul, toată tulburarea trupului se stinge.

57. Cei ce nu sunt mulţumiţi cu cele ce le au la îndemână pentru trai, ci poftesc mai mult, se fac robi patimilor, care apoi tulbură sufletul şi îi insuflă gânduri şi închipuiri că cele ce le au sunt rele. Şi după cum hainele mai mari decât măsura împiedică la mişcare pe cei ce se luptă, aşa şi dorinţa avuţiei peste măsură, împiedică sufletele să lupte sau să se mântuiască.

58. Starea în care se află cineva fără să vrea îi este şi pază şi osândă. Deci îndestulează-te cu cât ai, ca să nu cumva purtându-te cu nemulţumire, să te pedepseşti singur fără să simţi. Iar calea spre aceasta este una singură: dispre-ţuirea celor pământeşti.

59. După cum ne-a dat Dumnezeu vederea că să cunoaştem cele ce se văd: ce e alb şi ce e negru, aşa ne-a dat şi judecată ca să deosebim cele folositoare sufletului. Iar pofta, despărţindu-se de judecată, naşte plăcerea şi nu îngăduie sufletului să se mântuiască sau să se unească cu Dumnezeu.

60. Nu cele ce se fac după fire sunt păcate, ci cele rele după alegerea cu voia. Nu e păcat a mânca, ci a mânca nemulţumind, fără cuviinţă şi fără înfrânare. Căci eşti dator să ţii trupul în viaţă, însă fără nici un gând rău. Nu e păcat a privi curat, ci a privi cu pismă, cu mândrie şi cu poftă. E păcat însă a nu asculta liniştit, ci cu mânie. Nu e păcat neînfrânarea limbii la mulţumire şi rugăciune, dar e păcat la vorbirea de rău. E păcat să nu lucreze mâinile milostenie, ci ucideri şi răpiri. Şi aşa fiecare din mădularele noastre păcătuieşte, când din

slobodă alegere lucrează cele rele în loc de cele bune, împotriva voii lui Dumnezeu.

61. De cumva te îndoieşti că Dumnezeu vede tot ce se face, gândeşte-te că tu, om fiind şi pământ, poţi vedea deodată în mai multe locuri. Înţelege dar, cu cât mai mult poate aceasta Dumnezeu, care toate le vede, până la grăuntele de muştar, ca Unul ce tuturor le dă viaţă şi pe toate le hrăneşte, precum voieşte.

62. Când închizi uşile cămării tale şi eşti singur, cunoaşte că este cu tine îngerul rânduit de Dumnezeu fiecărui om. Elinii îl numesc demonul propriu. Acesta fiind neadormit şi neputând fi înşelat, este pururea cu tine, toate văzându-le, fără să fie împiedecat de întuneric. Dar cu el este şi Dumnezeu, Cel ce se află pretutindeni. Căci nu este vreun loc sau vreo materie în care nu este Dumnezeu, ca Cel ce e mai mare ca toţi şi pe toţi îi cuprinde în mâna Sa.

63. Dacă ostaşii păstrează credinţă Cezarului, fiindcă le dă hrană, cu cât mai vârtos suntem datori noi a ne sili să mulţumim neîncetat, cu netăcute guri, şi să plăcem lui Dumnezeu, Celui ce toate le-a făcut pentru om?

64. Recunoştinţa către Dumnezeu şi vieţuirea cea bună, este roada omului care place lui Dumnezeu. Şi precum roadele pământului nu se coc într-un ceas, ci după vreme şi ploi şi îngrijire, aşa şi roadele oamenilor se fac minunate prin nevoinţă, prin luare aminte, prin stăruinţă de vreme îndelungetă, prin înfrânare şl prin răbdare. Iar dacă făcând aceasta îţi vei părea vreodată evlavios, nu-ţi crede ţie câtă vreme eşti în trup, ci socoteşte că nimic din ale tale nu e plăcut înaintea lui Dumnezeu. Căci să ştii că nu e uşor omului să păzească nepăcătuirea până la sfârşit.

65. Nimic nu cinstesc oamenii mai mult decât cuvântul. Aşa de puternic este cuvântul, că printr-ânsul şi prin mulţumire slujim lui Dumnezeu; iar folosind cuvânt netrebnic sau cu sunet urât ne osândim sufletul. Deci este lucru de om nesimţit ca cineva să învinuiască naşterea sa, sau pe alţii pentru că păcătuieşte. Căci el se slujeşte cu slobodă alegere de cuvântul sau de fapta rea.

66. Dacă ne străduim să ne vindecăm de patimile trupului, de teamă să nu ne vadă lumea, cu atât mai vârtos să ne străduim a ne vindeca de patimile sufletului, ca unii ce avem să fim judecaţi înaintea feţii lui Dumnezeu, unde e bine să nu ne aflăm fără cinste sau vrednici de batjocură. Căci având voia liberă, dacă nu voim să săvârşim faptele rele, atunci când le dorim, putem face aceasta şi stă în puterea noastră să vieţuim plăcând lui Dumnezeu; şi nimeni nu ne va putea sili vreodată să

facem vreun rău, dacă nu vrem. Şi aşa luptându-ne, vom fi oameni vrednici de Dumnezeu şi vom petrece ca îngerii în ceruri.

67. Dacă vrei, eşti rob patimilor; şi iarăşi dacă vrei, eşti liber să nu te pleci patimilor, fiindcă Dumnezeu te-a făcut cu voie liberă. Iar cel ce biruie patimile trupului, se încununează cu nemurirea. Căci de n-ar fî patimile, n-ar fi nici virtuţile, nici cununile dăruite de Dumnezeu celor vrednici dintre oameni.

68. Cei ce cunosc binele, dar nu văd ce le este de folos, îşi orbesc sufletul; iar puterea de a deosebi li s-a împietrit. De aceea nu trebuie să ne îndreptăm mintea spre aceştia, ca nu cumva să cădem şi noi, în chip silnic în aceleaşi lucruri, fără băgare de seamă, ca nişte orbi.

69. Nu trebuie să ne mâniem pe cei ce păcătuiesc, chiar de-ar fi făcut crime vrednice de osândă. Ci pentru dreptatea însăşi, pe cei ce greşesc să-i întoarcem şi să-i certăm dacă se nimereşte, fie prin ei înşişi, fie printr-alţii. Dar să ne mâniem sau să ne înfuriem nu se cade, pentru că mânia lucrează dusă de patimă şi nu de dreptate şi de judecată. De aceea nu primi să te sfătuiască nici oameni prea miloşi, căci pentru binele însuşi şi pentru dreptate trebuie să cerţi pe cei răi, însă nu pentru patima mâniei.

70. Singură agoniseala sufletului este sigură şi nu poate fi jefuită. Iar aceasta este vieţuirea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu, şi cunoaşterea şi săvârşirea celor bune. Avuţia însă este povăţuitor orb şi sfetnic fără minte şi cel ce între-buinţează bogăţia rău şi pentru desfătare îşi pierde sufletul pe care l-a dus la nesimţire.

71. Se cade ca oamenii sau să nu agonisească nimic de prisos, sau aflându-se avuţi, să ştie că toate cele din viaţa aceasta sunt după fire stricăcioase, uşor de pierdut, fără preţ şi lesne de frânt. De aceea sunt datori să nu se descurajeze pentru cele ce li se pot întâmpla.

72. Cunoaşte că durerile trupeşti sunt în chip firesc proprii trupului, ca unul ce e pământesc şi stricăcios. Deci sufletul iscusit trebue să stăruie în mijlocul unor asemenea pătimiri, cu răbdare, cu bărbăţie şi cu mulţumire şi să nu-1 bage lui Dumnezeu de vină că de ce a făcut trup.

73. Luptătorii de la jocurile olimpice nu se încununează după prima biruinţă, nici după a doua sau a treia, ci când biruie pe toţi cei ce se luptă cu ei. Tot aşa trebuie deci că tot cel ce vrea să fie încununat de Dumnezeu, să-şi deprindă sufletul întru

curăţie nu numai în privinţa celor trupeşti, ci şi a câştigurilor, răpirilor, pismei, hranei, slavei deşarte, grăirii de rău, uciderilor şi celor asemenea.
74. Nu pentru laudă omenească ne-am apucat de vieţuirea curată şi de Dumne-zeu iubitoare; ci pentru mântuirea sufletului ne-am ales viaţa virtuoasă. Căci în fiecare zi stă moartea înaintea ochilor noştri; iar cele omeneşti nu le vedem.

75. Stă în puterea noastră a trăi înfrânat, dar a ne îmbogăţi nu stă în puterea noastră! Deci ce vom zice? Avem lipsă de lucirea de scurtă vreme a bogăţiei, pe care nu avem puterea să o agonisim, rămânând doar la simpla dorinţă? O! ce nebuneşte alergăm, neştiind că înaintea tuturor virtuţilor se află smerenia, precum înaintea tuturor patimilor stă lăcomia pântecelui şi poftirea celor lumeşti.

76. Cei înţelepţi trebuie să-şi amintească necontenit că răbdând mici şi scurte necazuri în viaţă, după moarte se vor bucura de cea mai mare plăcere şi de fericire veşnică. Drept aceea cel ce se luptă cu patimile şi vrea să fie încununat de Dumnezeu, de va cădea să nu scadă cu sufletul şl să rămână în cădere, lipsit de nădejde. Ci sculându-se, iarăşi să lupte şi să se străduiască să fie încununat, ridicându-se din cădere, până la ultima suflare. Căci ostenelele trupului sunt arme ale virtuţilor şi se fac mântuitoare sufletului.

77. Necazurile vieţii fac să fie încununaţi de Dumnezeu bărbaţii şi luptătorii vrednici. Deci trebuie să-şi omoare în viaţă mădulările faţă de toate ale vieţii. Căci mortul nu se mai grijeşte niciodată de ceva din ale vieţii.

78. Nu se cuvine ca sufletul raţional şi luptător să se sperie şi să se înfricoşeze îndată de patimile care vin asupra lui, ca nu cumva să fie batjocorit de draci, ca fricos. Căci tulburat de nălucirile lumeşti sufletul iese din ogaşa lui. Să ştim că virtuţile noastre sufleteşti ni se fac înaintemergătoare ale bunurilor veşnice, iar păcatele de bună voie, pricini ale muncilor.

79. Omul raţional este războit de simţurile trupului său, prin patimile sufle-tului. Iar simţurile trupului sunt cinci: văzul, auzul, gustul, mirosul şi pipăitul. Prin aceste cinci simţuri căzând ticălosul suflet în cele patru patimi ale sale se face rob. Iar cele patru patimi ale sufletului sunt: slava deşartă, bucuria, mânia şi frica. Dar luptând omul cu socoteală şi cu înţelepciune le va birui şi stăpâni desăvârşit şi nu va mai fi război, ci va primi pace în suflet şi va fi încununat de Dumnezeu ca unul ce a biruit.

80. Dintre cei ce se află într-o ospătărie, unii închiriază paturi; alţii neputând avea pat şi dormind pe jos, horcăe nu mai puţin ca cei ce dorm în pat. Şi aşteptând

măsura nopţii, dimineaţa toţi se duc, lăsând paturile ospătăriei şi luând numai lucrurile lor. Asemenea este şi cu toţi cei ce vin în viaţă: şi cei ce au trăit cu puţine şi cei ce au vieţuit în slavă şi bogăţie, ies din viaţă ca dintr-o ospătărie, neluând nimic din desfătarea şi din bogăţia vieţii, fără numai faptele lor, bune sau rele, săvârşite de ei în viaţa lor.

81. Dacă eşti cumva stăpânitor cu mare putere, să nu ameninţi lesne cu moartea pe cineva, cunoscând că după fire şi tu eşti supus morţii şl sufletul se dezbracă de trup ca de cea din urmă haină. Aceasta cunoscând-o lămurit, lucrează cu blândeţe şi făcând bine mulţumeşte neîncetat lui Dumnezeu. Căci cel ce nu se milostiveşte, nu are virtute întru sine.

82. A scăpa de moarte este cu neputinţă. Cunoscând aceasta, oamenii înţelepţi şi deprinşi în virtute şi în cuget iubitor de Dumnezeu primesc moartea fără suspine, fără frică şi fără plâns, aducându-şi aminte de neînlăturarea ei şi de izbăvirea din relele vieţii.

83. Nu trebuie să urâm pe cei ce au uitat de vieţuirea cea bună şi plăcută lui Dumnezeu şi care nu recunosc dogmele drepte şi iubite de Dumnezeu. Ci mai vârtos să ne fie milă de ei, ca fiind slabi în puterea de-a deosebi lucrurile şi orbi cu inima şi cu înţelegerea. Căci primind răul ca bine, se pierd din pricina neştiinţii, şi nu cunosc pe Dumnezeu, sărmanii şi nechibzuiţii de ei.

84. Nu spune mulţimii cuvinte despre evlavie şi bună vieţuire. Nu pentru pismă zic, dar socotesc că vei fi luat în râs de cei smintiţi. Căci cel asemenea se bucură de cele asemenea. Iar astfel de cuvinte puţini auzitori găsesc. Mai bine este dar a nu grăi, decât ceea ce voieşte Dumnezeu pentru mântuirea oamenilor.

85. Sufletul pătimeşte împreună cu trupul; dar trupul nu pătimeşte împreună cu sufletul. De pildă, tăindu-se trupul pătimeşte şi sufletul, iar de va fi trupul tare şi sănătos, se bucură şi sufletul. Dar când înţelege sufletul nu înţelege şi trupul, ci rămâne părăsit în el însuşi. Căci a înţelege este o pătimire a sufletului, ca şi neştiinţa sau mândria, necredinţa, lăcomia, ura, pisma, mânia, nepăsarea, slava deşartă, cinstea, dezbinarea, simţirea binelui. Pentru că cele de felul acesta se lucrează prin suflet.

86. Cugetând la cele despre Dumnezeu, fii evlavios cu prisosinţă, bun, cuminte, blând, darnic după putere, îndatoritor, necertăreţ şi cele asemenea. Căci aceasta este avuţia sufletului care nu poate fi furată: să placi lui Dumnezeu prin unele ca acestea, şi să nu judeci pe nimeni sau să zici: cutare este rău şi a păcătuit; ci

mai bine este să-ţi cauţi de păcatele tale şi să priveşti în tine purtarea ta, de este plăcută lui Dumnezeu. Căci ce ne priveşte dacă altul este rău?

87. Cel într-adevăr om se sileşte să fie evlavios. Iar evlavios este cel ce nu pofteşte cele străine. Şi străine sunt omului toate cele create. Pe toate le dispreţuieşte aşadar, ca unul ce este chip al lui Dumnezeu. Iar chip al lui Dumnezeu se face omul când vieţuieşte în chip drept şi plăcut lui Dumnezeu. însă nu e cu putinţă să se facă aceasta de nu se va lepăda de toate cele din lume. Iar cel ce are minte iubitoare de Dumnezeu ştie tot folosul sufletesc şi toată evlavia ce se naşte din ea. Bărbatul iubitor de Dumnezeu nu învinuieşte pe nimeni pentru păcatele sale. Iată semnul sufletului care se mântuieşte.

88. Unii se străduuesc să câştige bogăţia vremelnică cu orice preţ şi iubesc faptele păcatului, nevrând să ştie că vine moartea şi-şi vor pierde sufletul. Ei nu urmăresc, ticăloşii de ei, ce le este de folos şi nu se gândesc la ce pătimeşte omul după moarte, din partea păcatului.

89. Păcatul este patimă a materiei; însă nu Dumnezeu este pricina păcatului, ci El a dat omului cunoştinţă, pricepere şi puterea de a deosebi între bine şi rău şi voie liberă. Ceea ce naşte păcatul este negrija şi trândăvia oamenilor. Răul nicidecum nu e pricinuit de Dumnezeu; ci prin alegerea cea de bună voie s-au făcut dracii răi, ca şi cei mai mulţi dintre oameni.

90. Omul care vieţuieşte în evlavie nu îngăduie păcatului să i se furişeze în suflet. Iar lipsind păcatul, nici primejdia, nici vătămarea nu sunt în sufletul acela. Pe unii ca aceştia nu-i stăpâneşte nici dracul întunecat, nici soartea. Căci Dumnezeu îi izbăveşte pe aceştia de rele şi ei petrec nevătămaţi, ca unii ce au ajuns întocmai ca Dumnezeu. Dacă pe un atare om îl laudă oamenii, el râde în sine de cei ce-l laudă; dacă-l grăiesc de rău, nu se apără faţă de cei ce îl defaimă, nici nu se mânie împotriva ocărilor.

91. Răul se prinde de fire ca rugina dc aramă şi necurăţia de trup. Însă nici cel care prelucră arama n-a făcut rugina, nici părinţii necurăţia trupului. Tot aşa nici răutatea n-a făcut-o Dumnezeu, ci i-a dat omului şi cunoştinţa şi puterea de a deosebi, ca să fugă de rău, ca unul ce ştie că va fi vătămat şi chinuit de el. Ia seama deci ca nu cumva văzând pe cineva propăşind în putere şi avere, să-l fericeşti, lăsându-te amăgit de diavolul. Ci adu-ţi îndată moartea înaintea ochilor, şi niciodată nu vei pofti vreun rău sau vreun lucru lumesc.

92. Dumnezeul nostru a dăruit celor din ceruri nemurirea; celor de pe pământ le-a dat prefacerea; şi în toate a rânduit viaţă şi mişcare. Iar toate acestea pentru om. Să nu te amăgească aşadar nălucirea lumească a diavolului, care îţi strecoară gânduri rele în suflet. Ci, aducându-ţi îndată aminte de bunătăţile cereşti, zi întru tine: dacă vreau, de mine atârnă să biruiesc şi acest război al patimei; dar nu voi birui dacă vreau să-mi fac pofta mea. Nevoieşte-te dar cu ceea ce poate să-ţi mântuiască sufletul.

93. Viaţa este unirea şi legătura minţii cu sufletul şi cu trupul. Iar moartea nu este pierderea celor împreunate, ci stingerea cunoştinţei lor. Căci pentru Dumne-zeu toate se păstrează şi după desfacere.

94. Mintea nu este suflet, ci dar de la Dumnezeu, care mântuieşte sufletul. Ea călăuzeşte sufletul şi-1 sfătuieşte la ceea ce-i plăcut lui Dumnezeu: să dispreţuiască cele vremelnice, trupeşti şi stricăcioase şi să râvnească bunurile cele veşnice, nestricăcioase şi netrupeşti. Ea învată pe om să umble în trup, dar să înţeleagă prin minte cele cereşti, cele din jurul lui Dumnezeu şi toate în deobşte. Mintea iubitoare de Dumnezeu este binefăcătoarea şi mântuitoarea sufletului omenesc.

95. Sufletul coborându-se în trup îndată se întunecă de întristare şi de plăcere, şi se pierde. întristarea şi plăcerea sunt ca nişte tumori ale trupului. Dar mintea iubitoare de Dumnezeu lucrând împotrivă, întristează trupul şi mântuieşte sufletul, ca doctorul care taie şi arde trupul.

96. Sufletele care nu sunt ţinute în frâu de raţiune şi. nu sunt cârmuite de minte, ca să sugrume, să stăpânească şi să cârmuiască patimile lor, adică: întristarea şi plăcerea, se pierd ca dobitoacele cele necuvântătoare, raţiunea fiind târâtă de patimi ca vizitiul biruit de cai.

97. Cea mai mare boală a sufletului, ruină şi pierzarea lui, este să nu cunoască pe Dumnezeu, care a făcut toate pentru om şi i-a dăruit lui mintea şi cuvântul prin care zburând sus, omul se împreună cu Dumnezeu, înţelegând şi prea mărind pe Dumnezeu.

98. Sufletul este în trup, iar în suflet este mintea şi în minte cuvântul. Prin ele Dumnezeu fiind înţeles şi prea mărit face sufletul nemuritor, dându-i nestricăciunea şi fericirea veşnică. Căci Dumnezeu le-a dăruit tuturor făpturilor exis-tenţa numai pentru bunătatea Sa.

99. Dumnezeu făcând pe om cu voie liberă, ca un prea bogat şi bun, i-a dat şi puterea să placă lui Dumnezeu dacă vrea. Iar lui Dumnezeu îi place să nu fie păcat în om. Dacă între oameni sunt lăudate faptele bune şi virtuţile sufletului cuvios şi iubitor de Dumnezeu şi sunt dispreţuite faptele ruşinoase şi rele, cu cât mai mult nu va fi aşa la Dumnezeu, Cel ce vrea mântuirea omului ?

100. Pe cele bune le primeşte omul de la Dumnezeu. Căci pentru aceasta a şi fost zidit de Dumnezeu. Iar pe cele rele şi-le trage sie-şi de la sine şi de la păcatul, pofta şi nesimţirea sa.
101. Sufletul nesocotit, măcar că e nemuritor şi stăpân peste trup, slujeşte trupului prin plăceri, pentru că nu a înţeles că desfătarea trupului este vătămare sufletului. Fiind nesimţitor şi nebun, se grijeşte de desfătarea trupului.

102. Dumnezeu este bun, omul e rău. Nimic rău nu este în Cer, nimic bun pe pământ. Iar omul cu judecată alege ce este mai bun şi cunoaşte pe Dumnezeul tuturor. Lui îi mulţumeşte şi pe El îl laudă. El urăşte trupul încă înainte de moarte şi nu lasă să se împlinească simţirile cele rele, ştiind că ele lucrează pierzarea sa.

103. Bărbatul viclean iubeşte lăcomia şi nesocoteşte dreptatea. El nu ia seamă la nestatornicia, la amăgirea şi la vremelnicia vieţii acesteia, nici nu se gândeşte la moarte, că nu primeşte daruri şi că nu se poate ocoli. Iar dacă e bătrân neruşinat şi fără minte, ca şi un putregai, nu mai foloseşte la nimic.

104. Numai dacă am fost încercaţi de supărări, simţim plăcerile şi bucuria. Căci nu bea cu plăcere cel ce n-a însetat şi nu mănâncă cu plăcere cel ce n-a flă-mânzit; de asemenea nu doarme cu plăcere cel ce n-a priveghiat îndelung şi nu simte bucuria cel ce mai întâi nu s-a întristat. Tot aşa nu ne vom bucura de bunurile veşnice, dacă nu vom dispreţui pe cele vremelnice.

105. Cuvântul este sluga minţii. Căci ce voieşte mintea, aceea tâlcuieşte cu-vântul.

106. Mintea vede toate, chiar şi cele din Ceruri. Şi nimic nu o întunecă fără numai păcatul. Prin urmare celui curat nimic nu-i este neînţeles, iar cuvântului său nimic nu-i este cu neputinţă de exprimat.

107. Prin trup omul este muritor. Dar prin minte şi cuvânt, nemuritor. Tăcând înţelegi şi după ce ai înţeles grăieşti. Căci în tăcere naşte mintea cuvântul. Şi rostind cuvânt de mulţumită lui Dumnezeu, îţi lucrezi mântuirea.

108. Cel ce vorbeşte fără socoteală, nu are minte, căci grăieşte fără să înţeleagă nimic. Cercetează dar ce-ţi este de folos să faci pentru mântuirea sufletului.

109. Cuvântul care are înţeles şi este folositor sufletului, este dar al lui Dumne-zeu. Iar vorba cea deşartă, care caută să măsoare cerul şi pământul, mărimea soarelui şi depărtarea stelelor, este o născocire a omului care se osteneşte în deşert. Căci căutând cele ce nu folosesc nimic, osteneşte în zadar, ca şi cum ar vrea să scoată apă cu ciurul. Deoarece este cu neputinţă oamenilor a afla acestea.

110. Nimeni nu vede cerul, nici nu poate să înţeleagă cele dintr-însul, fără numai omul care se îngrijeşte de viaţa virtuoasă şi înţelege şi prea măreşte pe cel ce l-a făcut pe el spre mântuirea şi viaţa omului. Căci bărbatul iubitor de Dumnezeu ştie sigur că nimica nu este fără Dumnezeu şi că el este pretutindeni şi întru toate, ca Unul ce este nemărginit.

111. Precum iese omul din pântecele maicii sale, aşa şi sufletul, gol iese din trup: unul curat şi luminos, altul având petele greşelilor, iarăşi altul, negru de mulţimea păcatelor. De aceea sufletul raţional şi iubitor de Dumnezeu, edu-cându-şi aminte şi gândindu-se la relele de după moarte vieţuieşte cu evlavie ca să nu fie osândit pentru acelea. Iar cei ce nu cred, fiind nepricepuţi cu mintea, nu se poartă cu evlavie şi păcătuiesc, nesocotind cele de dincolo.

112. Precum după ce ai ieşit din pântece, nu-ţi mai aduci aminte de cele de acolo, tot aşa nici după ieşirea din trup, nu-ţi mai aduci aminte de cele din trup.

113. Precum după ce ai ieşit din pântece te-ai făcut mai mare la trup, aşa şi după ce vei ieşi curat şi fără prihană din trup, vei fi mai mare şi cu totut nestricăcios, petrecând în ceruri.

114. Precum trupul, după ce s-a desăvârşit în pântece trebuie să se nască, aşa şi sufletul după ce şi-a plinit în trup, măsura hotărâtă lui de Dumnezeu, trebuie să iasă din trup.

115. După cum vei sluji sufletul până ce este în trup, aşa şi el te va sluji pe tine după ce vei ieşi din trup. Căci cel ce şi-a slujit aici, trupul bine şi cu desfătări, s-a slujit pe sine rău pentru după moarte. Fiindcă şi-a osândit sufletul ca un lipsit de minte.

116. Precum trupul ieşind din pântecele maicii, nu poate să se hrănească, fiind încă nedesăvârşit, tot astfel şi sufletul când iese din trup, dacă nu şi-a agonisit prin

bunăvieţuire cunoştinţa de Dumnezeu, nu poate să se mântuiască, sau să se unească cu Dumnezeu.

117. Trupul unit cu sufletul iese din întunerecul pântecelui la lumină, iar sufletul unindu-se cu trupul e legat de întunericul trupului. De aceea trebuie să urâm trupul şi să-l strunim ca pe un duşman care poartă război împotriva sufletului. Căci mulţimea mâncărilor şi gustul lor plăcut deşteaptă patimile păcatului. Iar înfrânarea pântecelui smereşte patimile şi mântuieşte sufletul.

118. Trupul vede prin ochi; iar sufletul prin minte. Şi precum trupul fără ochi e orb şi nu vede soarele, care luminează tot pământul şi marea, nici nu se poate bucura de lumină, aşa şi sufletul, dacă nu are minte bună şi vieţuire cuvioasă, este orb şi nu înţelege pe Dumnezeu, Făcătorul şi binefăcătorul tuturor, şi nu-L prea măreşte, nici nu va putea să se bucure de nestricăciunea Lui şi de bunurile veşnice.

119. Necunoştinţa lui Dumnezeu este o nesimţire şi nebunie a sufletului. Căci răul se naşte din neştiinţă, iar binele, care mântuieşte sufletul, din cunoştinţa lui Dumnezeu. Prin urmare dacă te vei sârgui să nu faci voile tale, petrecând în trezvie şi cunoscând pe Dumnezeu, mintea ta va fi cu grijă la virtuţi. Dacă însă te vei sili să faci voile tale pentru plăcere, ameţit de necunoştinţa de Dumnezeu, te vei pierde ca dobitoacele, necugetând la relele ce ţi se vor întâmpla după moarte.

120. Cele ce se întâmplă după rânduiala neclintită dumnezeiască, cum e răsă-ritul şi apusul soarelui în fiecare zi, sau rodirea pământului, fac parte din Providenţă. Iar cele ce se fac la poruncă de către om, se numesc lege. Dar toate s-au făcut pentru om.

121. Câte le face Dumnezeu ca un bun, pentru om le face; iar câte le face omul, sie-şi le face, fie bune, fie rele. Şi ca să nu te ispitească fericirea celor răi, să şti că precum cetăţile nutresc pe călăii obşteşti nu ca să le laude reaua lor faptă, ci ca prin ei să pedepsească pe cei nevrednici, în acelaşi chip şi Dumnezeu îngăduie ca cei răi să stăpânească peste cele lumeşti, pentru ca printr-înşii să se pedepsească cei neevlavioşi. La urmă şi pe stăpânitori îi dă judecăţii, ca pe unii ce nu au slujit lui Dumnezeu, ci prin răutatea lor eu pricinuit necazuri grele oamenilor.

122. Dacă închinătorii la idoli ar cunoaşte şi ar vedea cu inima la cine se închină, nicidecum n-ar rătăci de la buna cinstire, ci, privind rânduiala şi purtarea de grijă a celor ce au fost făcute şi se fac de Dumnezeu, ar cunoaşte pe Cel ce le-a făcut pe ele pentru om.

123. Omul cel rău şi nedrept poate să ucidă, dar Dumnezeu nici celor nevre-dnici nu încetează a le dărui viaţă. Căci fiind bun şi îmbelşugat prin fire a voit să fie lumea şi s-a făcut. Şi toate se fac pentru om şi pentru mântuirea lui.

124.Om este cel ce a înţeles ce este trupul: că este stricăcios şi vremelnic. Căci unul ca acesta înţelege şi sufletul, că este dumnezeiesc şi fiind nemuritor şi suflare a lui Dumnezeu a fost legat de trup spre cercare şi îndumnezeire. Iar cine a înţeles sufletul, vieţuieşte drept şi plăcut înaintea lui Dumnezeu, nemai supuindu-se trupului. Acela vede pe Dumnezeu cu mintea sa şi contemplă bunurile veşnice dăruite sufletului de Dumnezeu.

125. Dumnezeu fiind pururea bun şi darnic a dat omului puterea de-a face binele şi răul, după ce i-a dăruit şi cunoştinţă, ca privind lumea şi cele din ea să cunoască pe Cel ce a făcut-o. Iar cel necuvios poate să vrea şi să nu înţeleagă, căci poate şi să nu creadă şi să fie nefericit; ba poate să cugete şi împotriva adevărului. Atât de mare putere are omul de-a face binele sau răul.

126. Este o rânduială a lui Dumnezeu, ca pe măsură ce creşte trupul, sufletul să se umple de minte, ca omul să poată alege dintre bine şi rău ceea ce îi place. Dar sufletul care nu alege binele, nu are minte. Toate trupurile au suflet, nu însă şi toate sufletele, minte. Căci mintea iubitoare de Dumnezeu vine la înţelepţi, cuvioşi, drepţi, curaţi, buni, milostivi şi binecinstitori. Iar prezenţa minţii se face omului ajutor spre Dumnezeu.

127. Numai un lucru nu este îngăduit omului: acela de-a fi nemuritor cu trupul. Să se unească cu Dumnezeu îi este îngăduit, dacă va înţelege că poate. Căci voind şi înţelegând, crezând şi iubind, prin buna vieţuire omul ajunge împreună vorbitor cu Dumnezeu.

128. Ochiul priveşte cele văzute, iar mintea înţelege cele nevăzute. Căci mintea care iubeşte pe Dumnezeu este făclie care luminează sufletul. Cel ce are minte iubitoare de Dumnezeu şi-a luminat inima sa şi vede pe Dumnezeu prin mintea sa.

129. Nimeni nu e bun, neruşinat fiind; iar cine nu e bun, este desigur rău şi iubi-tor de trup. Cea dintâi virtute a omului este dispreţuirea trupului. Căci despărţirea de bunăvoie şi nu din lipsă de cele vremelnice, stricăcioase şi pământeşti ne face moştenitori ai bunurilor nestricăcioase şi veşnice.

130. Cel ce are minte se ştie pe sine că este om stricăcios. Iar cel ce se ştie pe sine, pe toate le ştie că sunt făpturile lui Dumnezeu şi s-au făcut pentru

mântuirea omului. Căci stă în puterea omului să înţeleagă toate şi să creadă drept. Iar asemenea bărbat cunoaşte sigur că cei ce nu pun preţ pe cele lumeşti au osteneală foarte puţină, iar după moarte, dobândesc de la Dumnezeu odihnă veşnică.

131. Precum trupul fără suflet este mort, aşa şi sufletul fără puterea minţii este nelucrător şi nu poate moşteni pe Dumnezeu.

132. Numai pe om îl ascultă Dumnezeu şi numai omului se arată, fiind iubitor de oameni oriunde ar fi. Şi iarăşi, numai omul este închinător vrednic al lui Dumnezeu. Pentru om numai se schimbă Dumnezeu la faţă.

133. Dumnezeu a făcut omului cerul pe care îl împodobesc stelele, pentru om, pământul pe care îl lucrează oamenii pentru ei înşişi. Cei ce nu simt o atât de mare purtare de grijă au sufletul lipsit de minte.

134. Binele e nevăzut, ca cele din cer; răul se vede, ca cele de pe pământ. Binele este ceea ce nu are comparaţie; iar omul care are minte îşi alege ceea ce e mai bun, căci numai el înţelege pe Dumnezeu şi făpturile Lui.

135. Mintea se arată în suflet, iar natura în trup. Mintea îndumnezeieşte sufletul, iar natura e revărsată în trup. În tot trupul este natură, dar nu în tot sufletul, minte. De aceea nu tot sufletul se mântuieşte.

136. Sufletul se află în lume fiind născut. Mintea este mai presus de lume fiind nenăscută. Sufletul care înţelege lumea şi vrea să se mântuiască, în fiecare ceas are o lege pe care nu o calcă. El cugetă întru sine că acum e vreme de luptă şi de cercetare şi nu aşteaptă să o facă aceasta judecătorul. El ştie că-şi poate pierde mântuirea primind cea mai mică plăcere urâtă.

137. Pe pământ a lăsat Dumnezeu naşterea şi moartea; pe cer se arată purtarea de grijă şi rânduiala neclintită. Dar toate s-au făcut pentru om şi pentru mântuirea lui. Dumnezeu, cel îmbelşugat în toate bunătăţile, pentru oameni a făcut cerul şi pământul şi elementele, făcându-le parte prin acestea de toate bunătăţile.

138. Cele muritoare se supun celor nemuritoare; iar cele nemuritoare slujesc celor muritoare (adică elementele omului), pentru iubirea de oameni şi bunătatea firească a lui Dumnezeu care le-a făcut pe ele.

139. Cel ce e sărac şi nu poate vătăma, nu se socoteşte între cei evlavioşi. Iar cel ce poate vătăma cu puterea sa, dar nu întrebuinţează puterea spre rău, ci cruţă pe cei mai umiliţi, pentru evlavia sa, întru bună răsplată se va afla şi după moarte.

140. Dumnezeu, Ziditorul nostru, pentru iubirea de oameni, ne-a lăsat multe căi de mântuire, care întorc sufletele şi le suie în Ceruri. Căci sufletele oamenilor primesc pentru virtute răsplata, iar pentru greşeli pedepse.

141. Fiul este întru Tatăl, Duhul întru Fiul, iar Tatăl este întru amândoi. Iar prin credinţă omul cunoaşte toate cele nevăzute şi gândite. Credinţa este consimţirea de bună voie a sufletului.

142. Cei ce sunt siliţi de niscai trebuinţe sau împrejurări să treacă înnot râuri foarte mari, de vor fi treji la minte, scapă de primejdie chiar de ar fi valuri potrivnice; şi de se scufundă puţin, prinzându-se de ceva de la ţărm, scapă. Dar cei ce vor fi beţi, chiar dacă de zeci de mii de ori vor lupta să ajungă la ţintă, nu vor putea, ci biruiţi de vin se vor scufunda în valuri şi îşi vor afla moartea. Tot aşa şi sufletul, căzând în învolburarea valurilor vieţii, de nu se va trezi din păcatul materiei ca să se cunoască pe sine că e dumnezeiesc şi nemuritor şi că numai pentru scurtă vreme a fost legat cu trupul cel muritor şi plin de patimi, va fi atras de plăcerile trupeşti spre pierzare; şi dispreţuindu-se pe sine şi îmbătându-se de neştiinţă, se va pierde şi se va afla în afară de cei mântuiţi. Căci trupul ne trage adeseori ca un rău spre plăcerile necuvenite.

143. Sufletul raţional stăruind neclintit pe lângă hotărârea cea bună, ţine în frâu mânia, pofta şi patimile sale nesocotite, ca pe un cal. Şi biruindu-le, înfrânân- du-le şi stăpânindu-le pe acestea se încununează şi se învredniceşte de viaţa din ceruri, pe care o primeşte ca pe o răsplătire a biruinţă şi a ostenelilor de la Dumnezeu cel ce l-a zidit.

444. Sufletul cu adevărat raţional văzând fericirea celor răi şi bunăstarea celor nevrednici nu se sminteşte, dorindu-şi fericirea lor în viaţa aceasta, cum fac oamenii nesocotiţi. El cunoaşte lămurit nestatornicia lucrurilor, ascunsurile vieţii cu vremelnicia ei şi judecată care nu poate fi miluită. Un suflet ca acela crede că Dumnezeu nu-1 va trece cu vederea nici despre partea hranei trebuitoare.

145. Viaţa trupului şi bucuria de multă bogăţie şi putere în viata aceasta, i se face sufletului moarte. Iar osteneala, răbdarea, lipsa purtată cu mulţumită şi moartea trupului, este viaţă şi fericire veşnică a sufletului.

146. Sufletul raţional nepunând preţ pe zidirea materială şi pe viaţa cea vremelnică, îşi alege desfătarea cerească şi viaţa veşnică, pe care le va primi de la Dumnezeu prin vieţuire curată.

147. Cei ce şi-au înnoroiat veştmântul, întină şi haina celor ce se apropie de ei. Aşa şi cei răi cu voia şi nedrepţi la purtare, petrecând cu cei mai simpli şi vorbind cele ce nu se cuvin, le întinează sufletul prin auz.

148.Începutul păcatului este pofta, prin care se pierde sufletul raţional; iar începutul mântuirii şi al Împărăţiei cerurilor este dragostea.

149. Precum un vas de aramă uitat multă vreme şi neînvrednicit de îngrijirea trebuitoare e mâncat de rugină din pricina neîntrebuinţării şi ajunge nefolositor şi urât, tot aşa şi sufletul, nelucrând şi negrijindu-se de buna vieţuire şi de întoarcerea la Dumnezeu, şi ieşind prin fapte rele de sub acoperământul lui Dumnezeu, e mâncat de păcatul crescut din trândăvie în materia trupului şi se va afla fără frumuseţe şi netrebnic pentru mântuire.
150. Dumnezeu este bun, fără patimă şi neschimbăcios. Iar dacă cineva găseşte că e raţional şi drept ca Dumnezeu să nu se schimbe, dar tocmai de aceea întreabă nedumerit cum se bucură de cei buni şi se întoarce de către cei răi, sau se mânie pe cei păcătoşi, iar slujit fiind se milostiveşte, să i se răspundă că Dumnezeu nici nu se bucură, nici nu se mânie, căci bucuria şi întristarea sunt patimi; nici nu primeşte daruri, căci atunci s-ar birui de plăcere. Nu e îngăduit să socotim pe Dumnezeu bun sau rău, din lucruri omeneşti. El este numai bun şi numai folositor şi nu vatămă niciodată. În felul acesta El este totdeauna la fel. Iar noi rămânând buni. pentru asemănare ne unim cu Dumnezeu şi făcându-ne răi, pentru neasemănare ne despărţim de Dumnezeu. Trăind întru virtute suntem ai lui Dumnezeu, iar făcându-ne răi ne facem nouă vrăjmaş pe Acela ce nu se mânie în deşert. Păcatele noastre sunt acelea care nu lasă pe Dumnezeu să strălucească în noi, ci ne leagă cu demonii ce ne chinuiesc. Iar când prin rugăciuni şi faceri de bine, primim dezlegare de păcate, prin aceasta nici nu slujim, nici nu schimbăm pe Dumnezeu, ci prin faptele şi întoarcerea noastră spre Dumnezeu, vindecând păcatul nostru, ne bucurăm iarăşi de bunătatea Sa. încât este totuna a zice că Dumnezeu îşi întoarce faţa de la cei răi, sau că soarele se ascunde de către cei lipsiţi de vedere.

151. Sufletul evlavios cunoaşte pe Dumnezeul tuturor. Căci evlavia nu e altceva decât împlinirea voii lui Dumnezeu. Iar aceasta este cunoaşterea lui Dumnezeu care face pe om să fie fără pizmă, înţelept, blând, îndatoritor şi milostiv după putere, necertăreţ şi în toate după plăcerea şi voia lui Dumnezeu.

152. Cunoştinţa şi frica de Dumnezeu aduc tămăduire de patimile trupului. Căci aflându-se în suflet necunoştinţa lui Dumnezeu, patimile rămânând nevindecate fac sufletul să putrezească ca printr-un puroi îndelungat. Iar pentru aceasta să nu învinovăţim pe Dumnezeu, care a dat oamenilor pricepere şi cunoştinţă.

153. Dumnezeu a umplut pe om de pricepere şi cunoştinţă, voind să curăţească patimile şi păcatul cel de bunăvoie şi să strămute ceea ce e muritor la nemurire, pentru bunătatea Sa.

154. Mintea cea din sufletul curat şi iubitor de Dumnezeu, cu adevărat vede pe Dumnezeul cel nefăcut, neprivit şi negrăit, pe Cel singur curat celor curaţi cu inima.

155. Omul care rabdă necazurile cu inimă bună şi cu mulţumită, va lua cununa nestricăciunii, virtutea şi mântuirea. Iar stăpânirea mâniei, limbii, pântecelui şi plăcerilor e de cel mai mare ajutor sufletului.

156. Aceea ce ţine lumea este pronia lui Dumnezeu; şi nu se află loc lipsit de pronie. Iar pronia este cuvântul desăvârşit al lui Dumnezeu, care dă chip materiei ce vine în lume şi e ziditorul şi meşterul tuturor celor ce se fac. Nici materia nu poate fi pusă în rânduială fără puterea cuvântului care deosebeşte lucrurile. Iar cuvântul este chipul şi mintea, înţelepciunea şi pronia lui Dumne-zeu.

157. Pofta din amintire este rădăcina patimilor, care sunt rudeniile întunericului. Iar sufletul zăbovind în amintirea poftei nu se cunoaşte pe sine că este insuflarea lui Dumnezeu. Şi aşa e dus spre păcat, nesocotind relele de după moarte, lipsitul de minte.

158. Cea mai mare şi mai fără leac boală a sufletului este necredinţa în Dumnezeu şi iubirea de slavă. Căci pofta răului este o lipsă a binelui. Iar binele stă în a face cu prisosinţă toate cele bune, câte plac Dumnezeului a toate.

159. Numai omul este în stare să primească pe Dumnezeu, căci numai acestui animal îi vorbeşte Dumnezeu noaptea prin visuri, iar ziua prin minte. Şi prin toate prevesteşte oamenilor vrednici de El, bunătăţile viitoare.

160. Omului credincios şi celui ce vrea să înţeleagă pe Dumnezeu nimica nu-i este cu anevoie. Iar dacă vrei să-L şi vezi, priveşte podoaba şi pronia tuturor celor ce au fost făcute şi a celor ce se fac cu cuvântul Lui. Şi toate sunt pentru om.

161. Sfânt se numeşte omul curăţit de patimi şi de păcate. De aceea cea mai mare izbândă a sufletului, care place lui Dumnezeu, este să nu mai fie păcat în om.

162. Numele este însemnarea unuia dintre mulţi. De aceea e lucru fără minte a socoti că Dumnezeu care e unul singur, mai are alt nume. Căci Dumnezeu aceasta înseamnă: Cel fără de început, care a făcut toate pentru om.

163. Dacă ştii că ai fapte rele întru tine, scoate-le din sufletul tău, în aşteptarea celor bune. Căci drept este Dumnezeu şi iubitor de oameni.

164. Cunoaşte pe Dumnezeu şi e cunoscut de Dumnezeu omul care neîntrerupt se nevoieşte să fie nedespărţit de Dumnezeu. Iar nedespărţit de Dumnezeu ajunge omul care e bun în toate şi care biruie toată plăcerea, nu din pricina lipsei, ci prin voinţă şi înfrânare.

165. Fă bine celui ce le nedreptăţeşte şi-ţi vei face prieten pe Dumnezeu. Nu grăi de rău pe vrăjmaşul tău către nimeni. Deprinde-te cu dragostea, cu neprihănirea, cu răbdarea, cu înfrânarea şi cu cele asemenea. Căci aceasta este cunoştinţa de Dumnezeu: să-I urmezi Lui cu smerită cugetare şi printr-unele ca acestea. Iar lucrarea aceasta nu este a celor de rând, ci a sufletului care are minte.

166. Stihul acesta l-am scris pentru cei mai simpli spre dreaptă ştiinţă, pentru că unii au avut îndrăzneala să spună cu necredinţă că ierburile şi legumele ar fi însufleţite. Le spun acestora: Ierburile au viaţa firii, suflet însă n-au. Iar omul se numeşte animal raţional pentru că are minte şi este capabil de ştiinţă. Celelalte dobitoace pământeşti şi din aer au glas în ele fiindcă au duh (nveoia) şi suflet. Şi toate cele care cresc şi scad sunt vieţuitoare, fiindcă vieţuiesc şi cresc, dar pentru aceea nu au şi suflet. Iar deosebirile vieţuitoarelor sunt patru: Unele sunt nemuritoare şi însufleţite ca îngerii, altele au minte, suflet şi duh, ca oamenii, altele au numai duh şi suflet ca dobitoacele, iar altele numai viaţă ca ierburile. În ierburi dăinuieşte viaţa fără suflet, fără duh şi fără minte, iar toate celelalte fără viaţă nu pot să fie. Şi tot sufleul omenesc este într-o mişcare necontenită de la un loc la altul.

167. Când primeşti închipuirea vreunei plăceri, păzeşte-te ca să nu fi răpit îndată de ea, ci ridicându-te o clipă mai presus de aceasta, adu-ţi aminte de moarte şi gândeşte-te că e mai bine să te ştii că ai biruit această amăgire a plăcerii.

168. După cum de la naştere începe pătimirea, fiindcă ceea ce a venit la viaţă se şi strică, aşa de la patimă începe păcatul. Să nu zici, prin urmare, că Dumnezeu n-a

putut tăia păcatul, căci cei ce zic aşa sunt nesimţitori şi nebuni. Nu era de lipsă să taie Dumnezeu materia, pentru că aceste patimi sunt ale materiei. Dar Dumnezeu a tăiat păcatul din oameni în chip folositor, dându-le minte, ştiinţă, cunoştinţă şi putere de-a deosebi binele. Deci cunoscând că păcatul ne vatămă, putem să fugim de el. Dar omul fără minte i se aruncă în braţe şi se laudă cu el şi căzând ca într-o mreajă e războit de el după ce e tras înăuntru. Unul ca acesta niciodată nu mai poate să-şi ridice capul, să vadă şi să cunoască pe Dumnezeu, Cel ce a făcut toate pentru mântuirea şi îndumnezeirea omului.

169. Cele muritoare sunt nemulţumite de ele înşile, ştiind de mai înainte de moartea care vine. Nemurirea îi vine sufletului cuvios din bunătatea lui, iar moartea i se trage sufletului ticălos şi fără minte din răutatea lui.

170. Când te întorci cu mulţumire spre aşternutul tău, aducându-ţi aminte de binefacerile şi de marea purtare de grijă a lui Dumnezeu şi umplându-te de înţelegerea cea bună, te vei veseli şi mai mult, iar somnul trupului tău se va face trezvie a sufletului şi închiderea ochilor tăi, vedere adevărată a lui Dumnezeu, Atunci tăcerea ta, umplându-se de bunurile primite, va da din tot sufletul şi putârea o adânc simţită slavă Dumnezeului a toate. Căci de va lipsi păcatul din om, o singură mulţumire cumpăneşte mai mult decât toată jertfa cea de mare preţ înaintea lui Dumnezeu, Căruia I se cuvine slavă în vecii vecii vecilor. Amin.

(Extras din Filocalia volum I)

Predici şi editoriale

Părintele Cleopa Ilie - Predică la cuviosul Antonie cel mare

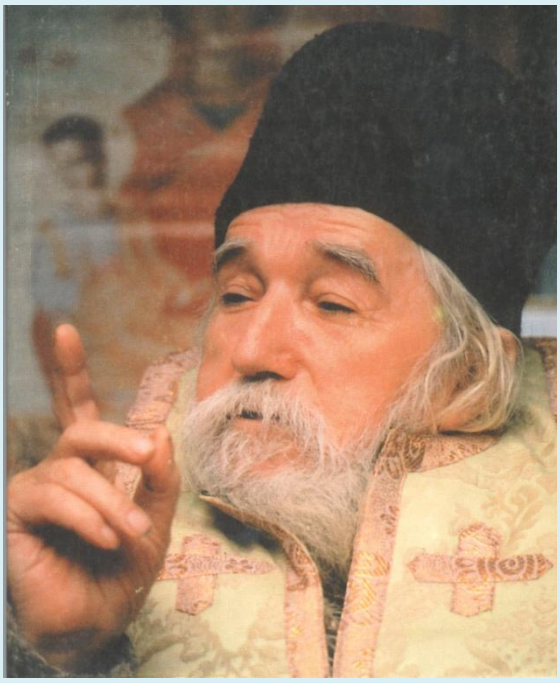

Fericită este viaţa pustnicilor celor ce se întraripează cu dumnezeiescul dor

(Antifon)

Iubiţi credincioşi, marele între sfinţi şi cel dintâi dintre pustnici, cuviosul Antonie cel mare era de neam egiptean, născut în anul 251, din părinţi creştini. Rămânând de tânăr orfan, împreună cu o soră a sa, înţeleptul Antonie nu se îndeletnicea cu nimic din cele lumeşti, ci numai cu gândirea celor înalte. Dar, ***auzind odată citindu-se la biserică cuvintele: Toate câte ai vinde-le şi le împarte săracilor şi vei avea comoară în cer şi vino de-Mi urmează Mie*** (Luca 18, 22), ***s-a aprins cu dragostea spre Dumnezeu şi întorcându-se acasă şi-a vândut o parte din moştenirea sa împărţind-o la săraci, o mică parte a dat-o sorei sale pe care apoi a dus-o la o mânăstire de fecioare, iar el, lăsând cele lumeşti, s-a retras într-o peşteră, nu departe de satul său, unde se nevoia un bătrân îmbunătăţit. Acolo a deprins cuviosul primele nevoinţe pustniceşti, acolo a gustat dulceaţa liniştii, acolo a simţit mângâierea rugăciunii, acolo a biruit întâi duhurile răutăţii.***

Dornic de mai aspră nevoinţă, s-a retras apoi mai departe şi s-a sălăşluit într-un mormânt idolesc, unde se ostenea şi mai mult cu postul, cu privegherea şi cu rugăciunea. Şi nu puţine ispite a răbdat viteazul bărbat de la diavol, în locul acela. Năluciri înfricoşate, război trupesc, zgomote de tot felul, iar la urmă a fost cumplit bătut de draci şi de durere a căzut ca un mort.

Dar nu s-a lăsat biruit sfântul, ci mai degrabă Antonie îi biruia pe diavoli cu numele lui Iisus Hristos, de la care a luat apoi putere asupra duhurilor răutăţii. ***Şi voind să trăiască cu totul străin de oameni, ca să grăiască numai cu Dumnezeu, s-a dus în partea cea mai de sus a Nilului şi, zidindu-se într-o mică chilie din munte, nu a mai ieşit afară 20 de ani, rugându-se neîncetat lui Dumnezeu şi luptându-se ziua şi noaptea cu nevăzuţii diavoli.*** **Acolo a ajuns cuviosul Antonie la cea mai înaltă măsură a desăvârşirii, primind harul facerii de minuni, al dumnezeieştii înţelepciuni şi al înaintevederii.** Deci, fiind scos afară de ucenicii săi, a fost îndemnat de ei să le zidească o mânăstire la Faiuma, prin jurul anului 305, care în scurtă vreme s-a umplut de mulţime de călugări.

Din vremea aceea, cuviosul nu mai era singurul pustnic, ci s-a făcut dascăl al pustiei şi tată al călugărilor care umpleau toată pustia aceea, căutând a urma bunului nevoitor. Dar cine va putea spune nevoinţele cele de taină ale marelui Antonie? Postul cel din toată viaţa, rugăciunea cea neîncetată, grăirea numai cu Dumnezeu, privegherile cele lungi, culcarea pe jos, haina cea de sac?

- ✓ *Căci mâncarea sa era numai şase uncii de pâine (o uncie - 33 de grame) muiată în apă şi sare, o dată pe zi, după apusul soarelui, iar de multe ori la două şi la patru zile mânca.*
- ✓ *Uneori primea şi puţine legume, fără untdelemn.*
- ✓ *Aşternutul său era o rogojină pusă pe jos, pe care îşi odihnea truditul său trup, doar un ceas, două, până la miezul nopţii.*
- ✓ *Apoi se scula şi cădea la rugăciune, cu mâinile întinse către cer, până dimineaţa, când răsărea soarele.*

Uneori zicea acestea către soare: "Ce să fac cu lumina ta? De ce vii ca să mă nelinişteşti? De ce răsari tu ca să-mi răpeşti lumina cea adevărată?"

Căci după cuviosul Casian "rugăciunea unui călugăr nu este desăvârşită dacă se va vedea pe sine rugându-se."

Peste zi Cuviosul Antonie împărţea timpul rugăciunii cu lucrul mâinilor, împletind rogojini din foi de palmier, aşa cum îl învăţase îngerul lui Dumnezeu. Peste trup, Cuviosul era îmbrăcat cu un sac aspru, peste care purta un cojoc închis, după asemănarea Sfântului Ioan Botezătorul.

Vestea isprăvilor şi a vieţii sale îngereşti a cuprins îndată tot Egiptul, a ajuns în părţile Palestinei şi ale Asiei, a străbătut Imperiul până la urechile împăratului Constantin. De aceea, chiar din îndepărtata Romă, mulţi doreau să-l vadă, să-i ceară cuvânt de folos, să se învrednicească de rugăciunea lui şi să-i urmeze vieţii

sale celei sfinte. Filosofi, bogaţi, ostaşi, pustnici, eretici, păgâni, toţi căutau să-l vadă pe marele Antonie. Ba şi împăratul a voit să-l cheme odată la Constantinopol.

Însă el nu s-a dus, la îndemnul ucenicului său care-i zicea: "De vei merge, Antonie te vei chema; iar de nu vei merge, Ava Antonie." (Patericul egiptean, Alba Iulia, 1993, p. 13).

În puţină vreme, numărul sihaştrilor din jurul Sfântului Antonie s-a înmulţit, ajungând la peste 10.000. Ei îşi zideau mânăstiri în toate părţile de sus ale Nilului, unde nu erau locuinţe omeneşti şi se sileau după a lor putere să urmeze vieţii Sfântului Antonie. Cele mai multe aşezări călugăreşti erau în pustia schetică, sau Schiteia, în părţile localităţilor Memfis, Babilon şi Afrodita. Unii dintre ei trăiau la un loc, formând comunităţi, alţii trăiau în peşteri izolate, câte doi-trei, iar alţii se retrăgeau în pustia cea mai aspră, ducând viaţă ascetică.

Iată cum descrie marele Atanasie petrecerea lor: "Există mânăstiri care sunt, ca şi atâtea alte biserici, pline de oameni care cântă psalmi, se roagă, citesc, postesc, priveghează, care pun toată nădejdea lor în cele viitoare, uniţi prin legătura dragostei şi care lucrează mai mult pentru întreţinerea săracilor decât a lor. Este o ţară întreagă despărţită de lume şi ai cărei locuitori n-au altă grijă decât să se deprindă în dreptate şi evlavie". (Dicţionar aghiografic, 1898, p.87-88).

Fiecare comunitate avea în mijlocul ei o biserică, unde se adunau în sărbători sau, de obicei, sâmbăta şi duminică, toţi anahoreţii, pustnicii şi sihaştrii, de ascultau Sfânta Liturghie şi primeau Preacuratele Taine. Peste săptămână, se nevoiau în chiliile lor, în aceeaşi aspră nevoinţă. Existenţa şi-o câştigau făcând coşuri de nuiele şi rogojini, pe care apoi le vindeau în cetăţi, şi-şi cumpărau pâine. Puţinele legume le cultivau în jurul chiliilor lor, pe care le mâncau nefierte.

Preoţii bisericilor erau şi superiorii comunităţilor, dar adevăratul lor povăţuitor era, desigur, Cuviosul Antonie, care adesea se cobora din munte unde îşi avea chilia şi cerceta pe fraţi, le dădea sfaturi folositoare, apoi iarăşi se ducea la chilia sa.

Iată câteva din sfaturile pe care cuviosul le dădea ucenicilor săi:

- ⇒ *"Precum peştii zăbovind la uscat, mor, aşa şi călugării, zăbovind afară de chilie sau petrecând cu mirenii..." Şi iarăşi:*
- ⇒ *"De la aproapele este viaţa şi moartea noastră. Că de dobândeşti pe fratele, pe Dumnezeu dobândeşti; iar de vom sminti pe fratele, lui Hristos greşim.*

Nimeni neispitit, nu va putea să intre întru împărăţia cerurilor..." Altădată zicea:

⇒ *"Am văzut toate cursele vrăjmaşului întinse pe pământ şi suspinând am zis: oare cine poate să le treacă pe acestea? Şi am auzit un glas, zicându-mi: Smerenia".*

⇒ *Mai zice iarăşi: "Eu nu mă mai tem de Dumnezeu, ci îl iubesc pe El. Că dragostea scoate afară frica...".*

Urând slava deşartă şi dorind să grăiască mereu numai cu Dumnezeu, cuviosul Antonie s-a retras în adâncul pustiului, cu doi ucenici ai săi, într-un munte spre Marea Roşie, unde şi-a zidit o mică chilie şi acolo se nevoia, rugându-se lui Dumnezeu ziua şi noaptea. Din vremea aceea, muntele acela se chemă "Muntele cuviosului Antonie". În zadar îl căutau ucenicii săi şi-l rugau să se întoarcă iarăşi la mânăstirile lor, el nu mai voia, ci numai din vreme în vreme trecea pe la toate mânăstirile aşa numite "cele de afară", întărind pe fraţi şi mângâindu-i. Iar când nu putea veni pentru lungimea căii şi arşiţa soarelui, obişnuia să le trimită epistole pline de multă înţelepciune.

O parte din ucenicii săi, dornici să fie mai aproape de dascălul lor, au întemeiat o altă mânăstire mai sus, pe apa Nilului, unde se nevoiau mulţi călugări, ca la 5000, printre care era şi cuviosul Macarie. Aici venea mai des marele Antonie şi petrecea cu fraţii. Ba, din râvna sa cea mare pentru dreapta credinţă, s-a dus cuviosul şi în Alexandria de două ori, mărturisind credinţa cea adevărată înaintea arienilor, a ereticilor şi-a închinătorilor la idoli. Şi nu puţini, văzând chipul său cel îngeresc şi minunile ce le făcea cu cei bolnavi, lepădau credinţa cea rea şi se făceau creştini dreptmăritori.

Marele Antonie a văzut cu ochi proorocești și decăderea vieții monahale din ultimile veacuri. "Va veni timpul - zicea el cu lacrimile în ochi - când călugării își vor face case măreţe prin oraşe, vor iubi traiul bun şi nu se vor mai deosebi de cei din lume decât prin haine. Cu toate acestea, tot se vor găsi câţiva care vor păstra duhul stării lor. Cununa lor va fi cu atât mai strălucită, cu cât virtutea lor n-a fost lovită de mulţimea smintelilor".

Simţind că i se apropie sfârşitul, cuviosul Antonie a mai cercetat pentru ultima oară mânăstirile întemeiate de el, ucenicilor dându-le multe sfaturi cu lacrimi şi sărutarea cea mai de pe urmă. Apoi, suindu-se iar la chilia sa cu cei doi ucenici, Macarie şi Plutin, s-a îmbolnăvit de moarte. După ce a poruncit ucenicilor să-i îngroape trupul în loc de taină, ca să nu-l afle mulţimea ucenicilor, a adăugat şi aceste ultime cuvinte: ***"Când va veni ziua învierii, voi primi acest trup,***

nestricăcios, din mâna lui Iisus Hristos. Împărţiţi hainele mele, daţi episcopului Atanasie cojocul cu mantaua pe care mă culcam; daţi episcopului Serapion altă piele de oaie şi voi luaţi sacul. Rămâneţi sănătoşi, copiii mei! Antonie se duce, nu mai este cu voi!"

Sărutându-şi ucenicii, bărbatul doririlor dumnezeieşti şi părintele părinţilor a adormit în Domnul la 17 ianuarie, în anul 356, fiind în vârstă de 105 ani.

Iubiţi credincioşi, până aici v-am spus pe scurt viaţa Sfântului Antonie cel mare. Acum să vă spun câteva din cele mai alese fapte şi cuvinte de folos ale acestui minunat părinte al monahismului creştin din toată lumea, spre zidirea noastră duhovnicească.

Odată i-au cerut ucenicii lui cuvânt de învăţătură, iar cuviosul Antonie le-a spus: ***"Părinţii cei de demult, când mergeau în pustie, întâi se vindecau pe sine şi, făcându-se doctori aleşi, vindecau pe alţii. Iar noi, ieşind din lume, mai înainte de a ne vindeca pe noi, începem a vindeca pe alţii şi, întorcându-se boala asupra noastră, se fac cele din urmă mai mari decât cele dintâi şi auzim pe Domnul, zicând: Doctore, vindecă-te mai întâi pe tine însuţi. (Luca 4, 23).***

***

Altă dată l-a întrebat un ucenic: "Ce trebuie să împlinesc pentru a plăcea lui Dumnezeu?" Iar cuviosul i-a răspuns: ***"Păzeşte cele ce-ţi poruncesc: Oriunde vei merge, să ai înaintea ta neîncetat pe Dumnezeu; orice vei face, să ai mărturie din Sfintele Scripturi şi ori în ce loc vei şedea, să nu te muţi degrabă de acolo. Păzeşte aceste trei porunci şi te vei mântui".***

***

Către cuviosul Pimen a zis odată Sfântul Antonie: ***"Aceasta este lucrarea cea mare a creştinului, ca greşeala să o ia asupra lui în faţa lui Dumnezeu şi să aştepte ispitele până la răsuflarea cea mai de pe urmă".***

În altă zi a spus: ***"Nimeni dintre creştini nu va putea să intre în Împărăţia cerurilor fără de ispite".***

Altui bătrân din muntele Nitriei i-a dat acest frumos cuvânt de mântuire: ***"Să nu te nădăjduieşti în dreptatea ta, nici să te mustre conştiinţa vreodată pentru faptele făcute; apoi stăpâneşte-ţi limba şi pântecele".***

Vedeţi, fraţilor, cât de mare preţ pune Sfântul Antonie pe smerenie? ***Adică să ne vedem numai păcatele noastre, să nu osândim pe nimeni, să nu fugim de ispite şi necazuri în viaţă, că fără ele nu ne putem mântui. Să cerem sfaturi de la părinţii noştri sufleteşti, să ne înfrânăm limba de clevetiri şi de multă vorbire, precum şi pântecele de lăcomii şi beţii.***

Să vă amintim şi alte cuvinte de folos de la Sfântul Antonie.

Odată l-a întrebat cineva: "Care este cea mai mare faptă bună?" Iar cuviosul a răspuns: ***"Dreapta socoteală; căci sunt unii care şi-au topit trupul cu postul şi nevoinţa, dar pentru că n-au avut dreaptă socoteală în viaţă, s-au îndepărtat de Dumnezeu".***

Aici Sfântul Antonie ne cere să facem toate cu dreaptă raţiune, cu măsură, după sfatul duhovnicului şi după putere.

***

Pentru iubirea de aproapele spunea cuviosul acest mare cuvânt: ***"De aproapele nostru depinde viaţa sau moartea noastră. Că de vom câştiga sufleteşte pe fratele nostru, îl dobândim pe Dumnezeu; iar de vom sminti pe fratele nostru, greşim înaintea lui Hristos".***

Vedeţi ce mare putere are iubirea aproapelui? ***Dacă miluim, ajutăm şi sfătuim pe cei din jurul nostru, indiferent dacă ei ne iubesc sau nu, dobândim pe Dumnezeu, adică mântuirea. Iar dacă smintim pe oameni, nu miluim pe săraci, osândim, pârâm şi nu-i îndemnăm la rugăciune şi la fapte bune, vom da seamă de sufletele lor şi ne pierdem mântuirea.***

***

Pe călugări îi îndemna Sfântul Antonie să nu meargă prin lume afară de mare nevoie, zicând: ***"Precum peştii care stau pe uscat mor, aşa şi călugării care zăbovesc afară de chilie sau locuiesc cu mirenii slăbesc în tăria liniştii. Deci, trebuie să ne grăbim la chilie, precum peştele la mare, ca nu cumva rămânând mult afară să uităm păzirea cea dinlăuntru". Altor ucenici le-a spus: "Cel ce se nevoieşte la pustie în linişte, de trei războaie este scutit: de auzire, de vorbire şi de vedere. În schimb este luptat de desfrânare şi lenevire".***

***

Unui călugăr tânăr şi nevoitor, care nu putea răbda ocara şi necinstea, i-a zis cuviosul: ***"Eşti asemenea unui oraş care în faţă este împodobit, iar prin partea opusă este furat de tâlhari!"***

***

Un frate i-a zis Sfântului Antonie: "Roagă-te pentru mine, părinte". Iar cuviosul i-a răspuns: ***"Nu te miluiesc nici eu, nici Dumnezeu, dacă nu te vei sili tu singur pentru mântuire şi nu te vei ruga lui Dumnezeu!"*** ***Adică, nu-i deajuns să dăm slujbe ca să se roage alţii pentru noi, ci trebuie ca şi noi să ne ostenim împreună cu cei ce se roagă pentru noi, adică: să postim, să ne rugăm, să trăim în dragoste şi să mergem la biserică dacă vrem să ne mântuim.***

***

Spunea cuviosul Antonie ucenicilor săi că ***"Dumnezeu nu îngăduie ispite grele peste oamenii de acum, ca peste cei de demult"***, că ştie slăbiciunea noastră că nu putem răbda. Altădată spunea şi acest cuvânt profetic pentru vremurile cele de pe urmă: ***"Va veni timpul, ca oamenii să înnebunească şi când vor vedea pe cineva că nu este ca ei, se vor ridica asupra lui, zicând că este fără de minte, pentru că nu este asemenea lor".***

***

Odată s-a rugat lui Dumnezeu un sihastru sfânt ca să vadă ceata cuvioşilor părinţi şi, după multă stăruinţă, i-a văzut, dar lipsea Sfântul Antonie. Atunci a întrebat sihastrul: "Unde este părintele Antonie?" Iar îngerul Domnului i-a răspuns: "Unde este Dumnezeu, acolo este şi Antonie!"

***

Ajungând la măsura desăvârşirii, spunea Sfântul Antonie: ***"Eu nu mă mai tem de Dumnezeu, că Îl iubesc. Că dragostea scoate afară frica".*** ***Acelaşi lucru ne învaţă şi ceilalţi Părinţi care zic: "Frica de Dumnezeu este începutul înţelepciunii, iar dragostea de Dumnezeu este sfârşitul înţelepciunii". Fericiţi sunt creştinii care iubesc pe Dumnezeu din toată inima şi împlinesc poruncile Lui!***

***

Spunea marele părinte Antonie că s-a rugat multă vreme lui Dumnezeu ca să-i descopere locul drepţilor şi al păcătoşilor. Într-o noapte, pe când se ruga, a auzit un glas de sus, zicându-i: "Antonie, scoală şi vino!" "Şi ştiind eu pe cine se cade să ascult, am ieşit şi, uitându-mă am văzut pe un oarecare uriaş, lung, negru şi urât şi înfricoşat care ajungea până la nori, având mâinile întinse în văzduh, sub

care era un lac asemenea unei mări. Şi am văzut suflete zburând ca nişte păsări şi câte treceau de mâinile acelui uriaş se mântuiau; iar câte erau lovite de mâinile lui, se opreau şi cădeau în lacul cel de foc. Pentru cei ce zburau, scrâşnea cu dinţii săi, iar pentru cei ce cădeau jos, se bucura. Şi a fost glas către mine, zicându-mi: "Înţelege ceea ce vezi. Aceştia care zboară în sus, sunt sufletele drepţilor care nu s-au supus acestui uriaş şi merg în rai. Iar acest uriaş este vrăjmaşul, care apucând pe cei vinovaţi, îi opreşte şi nu-i lasă să treacă, surpându-i în iad, pentru că au urmat voii lui şi au fost stăpâniţi de răutate" (Aceste învăţături sunt luate din Patericul egiptean, 1993, p. 7-15 şi din Vieţile Sfinţilor, Ed. Episcopiei Romanului, luna ianuarie, ed. 1993, p. 275-323).

Adeseori spunea cuviosul şi aceste sfaturi ucenicilor săi: ***"Să nu uitaţi niciodată de veşnicie. Gândiţi-vă în toate dimineţile că poate nu veţi trăi până seara. Cugetaţi în toate serile că poate nu veţi ajunge ziua de mâine. Faptele voastre să fie aşa ca şi cum ar fi cele de pe urmă din viaţă...".***

Aşa îşi creştea ucenicii Sfântul Antonie cel mare, rugându-se neîncetat lui Dumnezeu pentru ei, hrănindu-i cu învăţăturile sale şi făcându-se în toate exemplu vrednic de urmat. ***Era în toate foarte smerit, blând şi plin de dragoste pentru oameni. Iar împotriva ereticilor şi a duhurilor rele era aspru şi de temut.***

Iubiţi credincioşi, ucenicii Sfântului Antonie cel mare s-au răspândit din Egipt în toate părţile Imperiului Romano-Bizantin de Răsărit şi de Apus, începând din secolul al IV-lea. O mare parte dintre ei s-au nevoit pe Valea Nilului şi în Muntele Nitriei. Alţii au trecut peste Marea Roşie în Muntele Sinai. Alţii au ajuns în Ţara Sfântă şi pe Valea Iordanului. Iar alţii s-au răspândit în Siria, Asia Mică, Peninsula Balcanică, ajungând până în apusul Europei şi Africa de Nord. Din secolul X monahismul şi-a creat o nouă patrie în Muntele Athos, cea mai mare vatră monahală de astăzi din toată lumea. În secolul XI, odată cu creştinarea ţărilor slave, s-a răspândit monahismul până în centrul, estul şi nordul Europei.

În ţara noastră, primele aşezări monahale au apărut în Dobrogea, la începutul secolului IV. Monahismul s-a răspândit din sud spre gurile Dunării, la Niculiţel şi Chilia. Apoi au ajuns în Munţii Buzăului, în Banat, la Morisena în secolul X. Iar din secolele XI-XIV au apărut mânăstiri noi ca: Hodoş-Bodrog, Râmeţ, Tismana, Cozia, Neamţ, Probota şi altele.

În secolele XV-XVI, monahismul în Ţările Române era în culmea înfloririi, cu sute de mânăstiri şi schituri, cu mii de călugări şi sute de cuvioşi sihaştri în păduri şi munţi. În secolele XVII-XVIII, monahismul încă era înfloritor în ţara noastră, fiind

susţinut de domni, de boieri şi credincioşi. Ţările Române dădeau mari ajutoare şi la celelalte centre monahale ortodoxe din muntele Athos, Balcani, Ierusalim şi Siria. Mânăstirile noastre, precum şi evlavia şi daniile româneşti erau renumite în tot centrul Europei.

În secolul al XIX-lea monahismul nostru, ca peste tot, începe să decadă. În secolul pe care-l trăim, mânăstirile noastre se reînnoiesc, atât prin lucrările de reparaţii, cât şi prin viaţa duhovnicească, dar a slăbit râvna, ascultarea, rugăciunea, dragostea şi smerenia care împodobeau sufletele înaintaşilor noştri.

Am spus, pe scurt, cum a ajuns monahismul în ţara noastră şi cum a dăinuit până astăzi, datorită în primul rând evlaviei poporului român ortodox şi ajutorului material dat de domni şi de credincioşi. ***Trebuie să amintim că în mânăstirile noastre am avut şi călugări cu viaţă sfântă cum au fost cuvioşii:***

- ✓ *Leontie de la Rădăuţi,*
- ✓ *Daniil Sihastrul,*
- ✓ *Iosif şi Chiriac de la Bisericani,*
- ✓ *Chiriac de la Tazlău,*
- ✓ *Sfinţii Partenie şi Rafail de la Agapia,*
- ✓ *Vasile de la Moldoviţa,*
- ✓ *Ioan de la Rişca,*
- ✓ *Paisie de la Neamţ,*
- ✓ *Nicodim de la Tismana,*
- ✓ *Ioan de la Prislop,*
- ✓ *Ghelasie de la Râmeţ,*
- ✓ *Sfântul Calinic de la Cernica şi*
- ✓ *ultimul sfânt român, Ioan Iacob de la Iordan (1960).*

Să dăm slavă lui Dumnezeu că ucenicii lui Hristos, care au îmbrăcat cinul monahal, renunţând la cele pământeşti după modelul Sfântului Antonie cel mare, au existat în ţara noastră de peste 16 secole şi că se menţin cu aceeaşi râvnă şi evlavie până astăzi. La aceste vetre mânăstireşti străbune s-au nevoit multe generaţii de călugări şi cuvioşi, rugători smeriţi ai neamului.

Mânăstirile au apărat credinţa ortodoxă curată în ţara noastră.

- ✓ *În ele s-au rugat înaintaşii şi părinţii noştri.*
- ✓ *În ele ne sunt înmormântaţi sfinţii, cuvioşii şi marii domni apărători de neam şi de credinţă.*
- ✓ *În sfintele mânăstiri se săvârşesc zilnic, de multe veacuri, Sfânta Liturghie şi cele Şapte Laude.*

- ✓ *În ele se mângâie bunii noştri creştini şi poposesc numeroşi călători din toate colţurile lumii.*
- ✓ *În ele se slăveşte Dumnezeu şi se laudă sfinţii Lui, mai mult ca oriunde în lume.*

Iată pentru ce cinstim sfintele noastre mânăstiri şi de ce aleargă bunii noştri creştini să se roage în ele.

Să-l rugăm pe Sfântul Antonie cel mare şi pe toţi sfinţii care sunt în Împărăţia Cerurilor să se roage Bunului Dumnezeu ca să sporim în credinţă, în evlavie, în dragoste şi în sfânta rugăciune, virtuţi prin care toţi cei ce-L iubim pe Hristos ne vom putea mântui. Amin.

Sfântul Nicolae Velimirovici - Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfântului cuvios Antonie cel mare

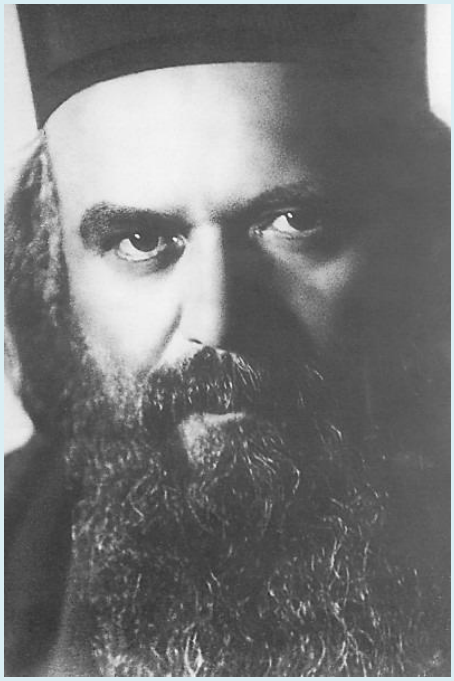

Antonie era egiptean şi s-a născut cam pe la anul 250 d. Hr., în satul Koman de lângă Herculea. După moartea nobililor şi bogaţilor săi părinţi el şi-a împărţit moştenirea cu sora lui, care era minoră, şi i-a asigurat traiul împreună cu câteva rude. Jumătatea sa de avere Cuviosul Antonie a împărţit-o săracilor iar el însuşi, neavând mai mult de douăzeci de ani, s-a dăruit în întregime nevoinţelor ascetice pe care le dorea încă din copilărie.

La început Antonie s-a nevoit în apropierea satului său dar ca să scape de supărările oamenilor el s-a retras în pustia de la ţărmul Mării Roşii, unde a petrecut douăzeci de ani în singurătatea rugăciunii numai cu Dumnezeu, fără să vadă pe nimeni; acolo a suferit cu răbdare cumplitele ispite ale diavolului.

Faima lui s-a întins în întreaga lume şi în jurul lui s-a strâns mulţime de ucenici pe care i-a îndrumat pe calea mântuirii prin cuvântul şi exemplul vieţii lui.

De-a lungul celor optzeci şi cinci de ani de nevoinţe ascetice, el s-a dus doar de două ori la Alexandria.

- Prima oară cu gândul să sufere mucenicia pentru Hristos în timpul dezlănţuirii persecuţiilor,

- iar a doua oară la invitaţia Sfântului Atanasie, ca să respingă acuzaţia arienilor cum că şi el, Antonie, ar fi fost arian.

Antonie a murit la vârsta de una sută şi cinci ani, lăsând în urma lui oştiri întregi de monahi şi de următori ai lui.

Chiar dacă Antonie nu era cărturar în învăţătura lumii, el a fost cu toate acestea învăţătorul şi dascălul celor mai cărturari oameni ai vremii, printre care s-a numărat şi Sfântul Atanasie cel mare.

Când unii filozofi elini au venit să-1 ispitească cu ştiinţa lor literară, Antonie i-a ruşinat cu următoarea întrebare: ***« Ce e mai vechi, cunoaşterea sau cartea? Care dintre acestea două a fost cauza celeilalte ? »*** Ruşinaţi, filozofii s-au împrăştiat, pentru că şi-au dat seama că ei aveau doar unele cunoştinţe despre cunoaştere, pe când Antonie avea cunoaşterea însăşi.

- *Acesta a fost un om care a atins desăvârşirea încă din această viaţă, pe cât poate atinge omul pe pământ.*
- *Acesta a fost un dascăl al dascălilor şi un învăţător al învăţătorilor, care, timp de optzeci şi cinci de ani plini s-a desăvârşit pe sine, şi aşa a putut să desăvârşească şi pe alţii.*

Plin de ani şi de fapte bune, Sfântul cuvios Antonie cel mare s-a mutat la Domnul în anul 335 de la Hristos.

Cântare de laudă la Sfinţii Antonie cel mare, Teodosie cel mare şi Gheorghie noul mucenic

Deasupra tuturor despărţiturilor,
Deasupra tuturor stărilor
Stă Domnul neînfricat, Domnul deasupra oştirilor.
El pe bogaţi nu îi dispreţuieşte, nici de săraci nu Se ruşinează.
De puternici nu Se teme, iar păcătoşilor le strigă: Veniţi!
Pe sfinţii Săi de pretutindeni îi alege,
Pe acesta care cerşeşte, şi pe acesta care stăpâneşte,
Precum grădinarul culege roadele cele dulci
Fie de pe ramul cel zgrunţuros,
Fie de pe cel de sus, mlădios şi lucitor.
În cununi bogate Domnul îi împleteşte pe toţi,
Când sufletele lor sunt străpunse şi sfinte.

Antonie cel minunat toată viaţa în postiri a petrecut,
Teodosie pe Hristos în toată lumea L-a vestit.
Iar Gheorghie din loannina pentru Hristos sângele şi-a vărsat -
Pe toţi trei Domnul i-a iubit veşnic.
Domnul nu Se îngreţoşează de ţarinile Sale
Nici de slăbiciunile zidirii Lui.
Către toţi El este acelaşi, dar toţi către El, nu.
Către toţi El este de folos, către toţi milostiv,
Pururi şi mai presus şi dincolo de orice stare,
Pururi stă neînfricat Domnul, Domnul deasupra oştirilor.

Cugetare

Sfântul Antonie ne povăţuieşte: ***«învăţaţi-vă cu smerenia, căci ea acoperă mulţime de păcate. De toate păcatele Se îngreţoşează Domnul, dar cel mai mult de trufia inimii. Nu vă socotiţi cărturari şi înţelepţi, căci aşa tot efortul vostru se va pierde, şi barca voastră va ajunge goală la mal. Dacă aveţi stăpânire asupra altora, nu ameninţaţi uşor cu moartea. Cunoaşteţi că şi voi sunteţi din fire pradă morţii şi că fiecare suflet la sfârşit îşi va lepăda trupul ca pe un veşmânt. »***

La Bizanţ exista un obicei curios şi plin de învăţăminte atunci când avea loc încoronarea unui nou împărat în Biserica Sfântă Sofia. Obiceiul era că în timp ce-i punea coroana pe cap, Patriarhul îi înmâna împăratului şi o punguţă de mătase umplută cu murdăria din vreun mormânt. Asta pentru ca şi împăratul să-şi amintească că va muri şi să fie smerit, iar nu trufaş.

Luare aminte

Să luăm aminte la prigonirea Mântuitorului Hristos pentru dreptatea Sa:

- La prigonirea dinspre partea lui Irod pe când era Copil;
- La prigonirea Lui la vârsta adultă din partea fariseilor şi cărturarilor evrei, pentru că era Mesia;
- La prigonirea Lui ca Dumnezeu din partea contemporanilor noştri, cărturari şi întâistătători, atât evrei, cât şi creştini.

Predică despre cele două feluri de înţelepciune

Căci înţelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu (I Cor 3:19). Acest adevăr al Sfintei Scripturi este el singur una dintre cele mai mari noutăţi pe care Creştinismul o aduce lumii. Căci una este înţelepciunea după Dumnezeu şi din Dumnezeu, iar cealaltă este înţelepciunea potrivit lumii şi care este din lume. **înţelepciunea după Dumnezeu este cea de la Duhul Sfânt.** Sfinţii Apostoli s-au umplut de această înţelepciune atunci când Duhul Sfânt S-a pogorât peste ei.

Iar înţelepciunea cea după lume este de la simţuri şi de la cele materiale, care este cu adevărat nebunie înaintea lui Dumnezeu, dacă nu este îndrumată şi corectată de insuflarea Duhului Sfânt al lui Dumnezeu.

- *Toată înţelepciunea cea lumească care se călăuzeşte după simţurile trupului, fără nici o consideraţie pentru Duhul Sfânt, este nebunie înaintea lui Dumnezeu şi înaintea îngerilor Domnului; căci o aşa una nu vede nici spiritul şi nici scopul lumii; ci ea vede şi cunoaşte această lume numai ca pe un scrum din afară, şi ca pe un scrum dinăuntru; ca pe un gunoi mânat de vântul întâmplării când într-o direcţie, când în cealaltă.*
- *Toată înţelepciunea omului care se călăuzeşte doar după simţurile şi concepţiile şi închipuirile minţii lui este nebunie înaintea lui Dumnezeu şi a îngerilor Lui; căci ea nu vede omul ca om, adică fiinţă spirituală în legătură cu Dumnezeu, ci doar ca trup pe dinafară şi ca trup pe dinăuntru; ca trup după formă, şi ca trup după natură. II vede tot aşa cum o maimuţă*

priveşte o locomotivă, şi zice: «Aceasta este fier pe dinafară şi fier pe dinăuntru; fierul o încălzeşte şi fierul o poartă; fierul îi dă direcţie şi fierul o opreşte».

Fraţilor, oare cine se va umple de Duhul lui Dumnezeu dacă nu cel care mai întâi se goleşte mai întâi de nebunia acestei lumi ? Cu ajutorul lui Dumnezeu, fiecare din noi poate aceasta. Iar fără ajutorul Lui şi fără Credinţă, ci numai cu eforturile şi dorinţele noastre, nimeni nu poate aceasta. Căci Dumnezeu singur este înţelepciune şi Sfinţenie.

O, Atotbune Doamne, Atotînţelepte şi Atotsfinte, umple-ne pe noi de înţelepciunea Ta cea de Viaţă făcătoare, Căci a ta este slava şi mulţumita în veci, Amin.

Omilie a mitropolitului de Florina, părintele Augustin Kantiotis - Sfântul Antonie cel mare - Întâmplări din viaţa sa

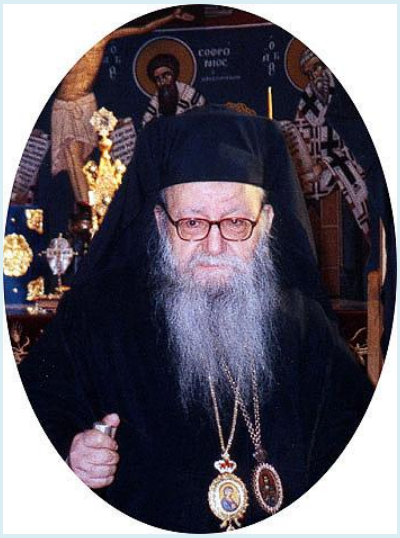

Astăzi Biserica noastră îl sărbătoreşte pe Antonie cel mare. Vom spune câteva învăţături din viaţa lui:

Sfântul Antonie s-a născut în secolul al III - lea d.Hr., în epoca marelui Constantin, în Alexandria. Avea părinţi evlavioşi, dar şi bogaţi, care murind l-au lăsat moştenitor al unei mari averi. N-a vrut însă să înveţe carte.

Încă de tânăr se ducea la biserică

Într-o duminică a auzit în Evanghelie că Hristos spune acelui om bogat care căuta desăvârşirea: ***„Dacă voieşti să fii desăvârşit, mergi, vinde ale tale şi dă-le săracilor” (Matei 19, 21),*** adică să îţi vinzi averile şi să le împarţi nevoiaşilor. Şi noi am auzit acest cuvânt de multe ori, dar nu ne impresionează prea mult. El a auzit acest cuvânt pentru prima oară şi nu a fost nevoie să-l mai audă o dată. Imediat a spus: „Acest cuvânt se referă la mine”. Şi imediat ce a ieşit din biserică, a luat eroica hotărâre şi a mers mai departe: a vândut toate cele moştenite - 300 de ţarini alese, a dat banii săracilor, iar după ce s-a îngrijit de mica sa soră orfană, s-a dus şi a ieşit din cetate spre pustie. Acolo a trăit mulţi ani, peste 85. Cine poate să istorisească aspra sa luptă de acolo împotriva demonilor?

1. În Alexandria existau înţelepţi, care citeau multe cărţi. Aceştia au auzit de faima lui şi nu se pricepeau cum un analfabet reuşise să ajungă la astfel de măsuri. S-au dus deci şi l-au aflat în pustie. Îl întreabă:

- Noi ne ostenim citind pe Platon, pe Aristotel, pe atâţia înţelepţi. Tu ce cărţi citeşti?
- Eu, zice, studiez cărţile pe care voi nu le băgaţi în seamă.
- Care sunt aceste cărţi?
- Sunt cărţile lui Dumnezeu care se află înaintea noastră.

- ✓ *Prima carte este soarele care ne luminează ziua, ne încălzeşte, ne dăruieşte viaţă.* ***„Mare eşti, Doamne, şi minunate sunt lucrurile Tale”. „Slavă Ţie, Celui ce ne-ai arătat lumina…”*** *(şi până astăzi, într-adevăr, ştiinţa nu şi-a spus ultimul cuvânt, ci încă studiază soarele).*
- ✓ *Altă carte este luna cu lumina ei smerită din timpul nopţii.*
- ✓ *O carte este şi pământul pe care locuim.*
- ✓ *O carte este marea cea mare şi nesfârşită.*
- ✓ *O carte sunt râurile,*
- ✓ *carte sunt plantele şi arborii,*
- ✓ *carte animalele şi păsările,*
- ✓ *carte toate acestea de la cele mai mici până la cele mai mari.*
- ✓ *Carte este natura.*

Acestea sunt, zice, cărţile pe care le citesc şi le studiez. Şi mă minunez şi zic şi eu: ***„Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu eşti singurul Dumnezeu care faci minuni” (Psalmul 76, 14-15).***

Au rămas uimiţi şi au plecat gânditori.

2. Faima marelui Antonie a ajuns până la Constantinopol. Constantin cel mare s-a minunat de el şi i-a trimis o scrisoare. Când a ajuns scrisoarea în pustie ucenicii îi spuneau:
- Cât de mult îl preţuieşte împăratul pe dascălul nostru!
Marele Antonie a spus:
- Vă minunaţi că un împărat pământesc mi-a trimis o scrisoare? Să vă minunaţi că Împăratul celor ce împărăţesc şi Domnul celor ce domnesc, înaintea Căruia toţi împăraţii sunt un zero, ne-a trimis scrisoare. Şi scrisoarea lui este Sfânta Scriptură.
O citim oare cu un interes asemănător?

Mi-amintesc că, atunci când ca preot militar mă aflam şi eu într-un post de pază, am văzut din spate, fără să mă fi zărit cineva, un soldat care citea ceva şi plângea. M-am apropiat de el. Ce citea? Primise o scrisoare de la mama lui. Deci precum acesta, dar şi noi toţi, când primim o scrisoare de la o persoană iubită, o citim şi o recitim, într-un mod asemănător, zice marele Antonie, trebuie să citim - şi să împlinim - Sfânta Scriptură.

3. Dar Sfântul Antonie, după cum am spus, avea război de la cel viclean. Odată, într-un moment de ispită, satana i-a spus: „Antonie, altul ca tine nu există. Eşti cel mai sfânt de pe pământ…”. Periculos gândul mândriei. Marele Antonie l-a izgonit. Însă a auzit atunci şi un alt glas de la Dumnezeu:
- Vrei să vezi cine este cel mai sfânt? Mergi jos în Alexandria (marea cetate în bogăţie şi stricăciune), şi acolo îl vei afla.
Coboară în Alexandria. Şi după ce a trecut de centru şi de părţile mărginaşe ajunge la un subsol.
„Aici” - i-a spus îngerul Domnului - „locuieşte cel mai sfânt om din lume”. Când a intrat a văzut un cizmar.
– Tu ce faci?, îl întreabă. Cum vieţuieşti?
- Mă trezesc dimineaţa şi îmi fac cruce. Îmi chem femeia şi copiii, facem rugăciune şi citim Evanghelia. Apoi vin aici la cizmărie şi muncesc. Din tot ce scot, dau şi la unul mai sărac. Plâng pentru păcatele mele şi cer mila lui Dumnezeu.
- Nu faci nimic altceva?
- Nimic altceva.
Şi s-a minunat marele Antonie.

Poţi să te duci în Sfântul Munte şi să pustniceşti într-o peşteră, şi totuşi să te duci în iad. Şi se poate să rămâi în cel mai stricat oraş (cea mai stricată societate) şi să trăieşti nu numai cu înţelepciune, ci şi în feciorie.

Încă ceva:

4. În vremea marelui Antonie trăia în Alexandria un teolog orb. Se numea Didim şi ştia pe dinafară Sfânta Scriptură. Aşadar marele Antonie l-a întâlnit şi îi zice: „Să nu te întristezi că nu ai ochi trupeşti. Astfel de ochi au şi muştele, şi ţânţarii, şi toate animalele. Tu ai alţi ochi, ochi îngereşti, care Îl văd pe Dumnezeu şi lumina Lui”.

„Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5, 8).
Astăzi oamenii sunt orbi. În atâtea mii câţi văd?

Unuia din cei care au venit şi l-au cunoscut de aproape, Avva Sisoe i-a spus: Dacă aş fi avut un gând de-al lui Antonie, „m-aş fi făcut cu totul foc” (9 Filocalia 1, 664). Mă minunez, zice, de marele Antonie. Noi nu ne gândim la Dumnezeu, pe când el continuu se gândeşte la El. Dă-mi, zice, Dumnezeul meu, un gând din gândurile pe care le-a avut Sfântul Antonie şi mă voi face „cu totul foc”.

Sfântul Antonie a trăit în epoca ereticilor arieni şi lupta împotriva lor. În principal însă lupta împotriva satanei în pustie. Şi iată că a ajuns să treacă de 100 de ani. Ce mânca? Era un mare postitor. Mânca foarte puţin şi bea apă din Nil. Hai să vedem dacă tu cu biftecurile tale, vei trăi 105 ani, cât a trăit marele Antonie! Astăzi programul oamenilor este: „să mâncăm şi să bem, căci mâine vom muri" (Isaia 22, 13; I Corinteni 15, 32). Este epoca consumismului. Dar postul este medicament al longevităţii. Longevitatea depinde deci şi de noi.

***

Aceste puţine cuvinte am vrut să le spun dragostei voastre. Şi acum noi ce trebuie să facem? Sfântul Antonie a auzit o singură dată cuvântul Evangheliei şi l-a împlinit. Noi le auzim, le auzim, şi nu credem în cuvintele lui Dumnezeu.

Cosma Etoliarul spune completându-l pe Sfântul Antonie: „Îţi spune Hristos să vinzi toate averile tale şi să le dai săracilor, dar tu nu o faci. Ei, atunci fă altceva: dă jumătate. Nici asta nu o faci? Atunci dă o zecime. Nimic!"

Dovadă, când se face colectă: oamenii nu răspund la nevoile altora. Dacă împlinim Evanghelia lui Hristos, ajunge; nu avem nevoie de alte „evanghelii"; nici a lui Nietzsche, nici a lui Lenin, nici a lui Marx, nici a oricărui altuia. Dacă împlinim toţi Evanghelia lui Hristos, mici şi mari, săraci şi bogaţi, planeta noastră ar putea să hrănească o mulţime de patru ori mai mare. Însă acum oamenii mor de foame jos în Somalia şi în alte părţi.

Aşadar, să trăim după Evanghelie după cum ne-a spus marele Antonie. Şi să ne rugăm să ne învrednicească să sărbătorim sfânta lui pomenire. Amin.

(Omilie a mitropolitului de Florina, părintele Augustin Kantiotis, în Sfânta Biserică a Sfântului Panteleimon din Florina, duminică 17.01.1993.)

Arhim.Ioil Konstantaros - Sărbătoarea Sfântului Antonie cel mare

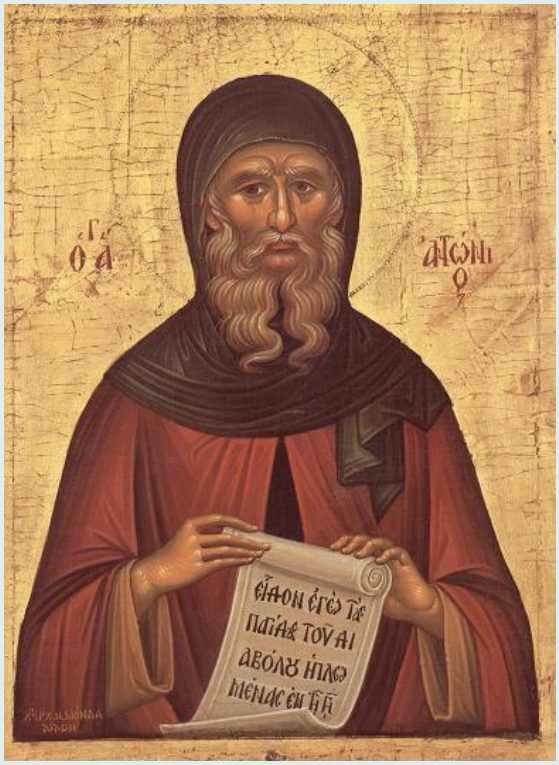

Binecuvântaţi fraţi, două mari figuri cinsteşte şi sărbătoreşte Biserica noastră duminică. Doi oameni care au trăit diferite moduri de viaţă, însă a căror dragoste faţă de Dumnezeu, pentru că s-au nevoit, le-a dăruit tot ce este mai înalt pentru om. Sfinţenia. Primul este Antonie cel mare, iar al doilea Sfântul nou mucenic Gheorghe, care a mărturisit în Ioannina.

Să vedem pe scurt pe marele ascet al pustiei pentru a primi şi binecuvântarea sa:

Sfântul Antonie este un mare eremit, ascet şi cuvios, pentru care a fost numit şi dascăl al pustiei. De mic copil s-a lipit de Mântuitorul nostru, Domnul Iisus Hristos, şi a învistierit în inima lui curată şi nevinovată cuvintele lui Dumnezeu, pe care le asculta în biserică. Şi era aşa de îmbunătăţit şi atâta râvnă arăta, încât, chiar dacă era analfabet, cunoştea pe de rost întreaga Sfântă Evanghelie şi întreaga Sfântă Scriptură. Şi acesta a fost motivul pentru care la vârsta de 20 de ani, adică la vârsta la care alţii gustă din plăceri şi ca nişte fără de minte îşi satisfac patimile, tânărul Antonie s-a lepădat de toate, a împărţit averile sale bogate săracilor şi a luat calea pustiei pentru a trăi viaţa cea aspră şi nevoitoare a ascezei. Ce a reuşit? Este suficient dacă cineva studiază viaţa şi petrecerea sa pe care ne-a lăsat-o ca pe o nepreţuită comoară ucenicul său, Atanasie cel Mare. Şi doar faptul că cel mai eroic

dintre sfinţi şi cel mai sfânt dintre eroi, adică Atanasie, se sprijinea pe marele Antonie, deoarece l-a avut drept stareţ, deci doar lucrul acesta ar fi de ajuns pentru a dovedi înălţimile cu anevoie de surprins ale virtuţii şi ale sfinţeniei cuviosului.

Ce ar putea fi semnalat mai întâi şi ce ar putea fi lăsat ca secundar din minunata sa viaţă?

Că s-a luptat corp la corp cu însuşi diavolul şi a scos diavolii din oameni? Că arienii (strămoşii milenariştilor sau „martorilor lui Iehova" de astăzi) tremurau doar când era de faţă, atunci când rar cobora în zgomotoasa Alexandrie? Sau să accentuăm că iubea cu ardoare mucenicia pentru dragostea şi slava lui Hristos? Şi, într-adevăr, a devenit mucenic prin alegerea sa şi prin nevoinţele sale neobosite. Întreaga sa viaţă a mucenicit cu mucenicia albă a conştiinţei; de aceea a şi primit atâta har încât fiii săi duhovniceşti au umplut de sfinţenie şi de nevoinţe pustniceşti toate pustiurile.

Ca urmare este ceva firesc, ca până la sfârşitul istoriei, noi, creştinii ortodocşi cu respect, dar şi cu emoţie sfântă să invocăm rugăciunile lui şi binecuvântatul cin călugăresc şi pustnicesc, cântându-i cu sfânt entuziasm: ***„Mulţimile călugărilor pe tine, îndreptătorul, te cinstim, Antonie, părintele nostru. Căci prin tine pe cărarea cea dreaptă cu adevărat a umbla am cunoscut".***

Fraţii mei, noi toţi conştientizăm că epoca în care trăim este epoca în care, potrivit cuvântului Sfântului Antonie, lumea va înnebuni din cauza multelor păcate şi a urii diavolului. Dacă va mai fi unul înţelept şi cumpătat, curat şi pur, credincios şi mărturisitor, atunci toţi vor spune: „Uitaţi un nebun!". Un nebun care a rămas singur şi nu urmează curentului lumii. Fără îndoială, cu cât va trece timpul, cu atât această situaţie se va înrăutăţi. Se va înrăutăţi, dar Dumnezeu va oferi în chip bogat aleşilor Săi harul Său pentru a călăuzi sufletele bine intenţionate. Cu siguranţă, toţi credincioşii recunoaştem şi mărturisim înălţimea cinului nostru monahal, pentru că, ***potrivit Sfântului Ioan Scărarul: „…lumina oamenilor este vieţuirea monahală".***

Totuşi, ***pentru ca cineva să câştige raiul, pe care toţi îl dorim, nu înseamnă că în mod obligatoriu trebuie să aparţină binecuvântatului cin al monahilor. Aşadar, fie cleric, fie monah, fie mirean, important e să fie creştin ortodox viu.***

Dacă credinciosul simte în inima lui flacăra iubirii faţă de Hristos, dacă se nevoieşte în fiecare ceas şi în fiecare clipă ca să devină râvnitor al faptelor bune, dacă se întâmplă asta, atunci nu are a se teme de nici o primejdie şi nu are să

păţească nici un rău din partea apostaziei şi a nebuniei care a cuprins lumea şi societatea noastră.

Credinciosul, nevoitorul credincios, adevăratul fiu al marelui Antonie va rămâne statornic şi va propăşi în pocăinţă şi în virtute.

Fie ca marele nostru sfânt, dascălul pustiei, marele Antonie să ne dăruiască râvna sa pentru vieţuirea ascetică ortodoxă şi curaj pentru mărturisirea lui Hristos. Amin!

Fericitul Augustin - O convertire la umbra harului Sfântului Antonie cel mare

Chiar dacă Sfântul Antonie cel mare îşi încheiase călătoria pământească de câteva decenii, viaţa sa, scrisă de Sfântul Atanasie cel mare, a rămas un izvor de apă vie, prin care cei care însetează după desăvârşirea intru Domnul îşi ostoiesc setea şi îşi limpezesc pornirile inimii.

Viaţa Sfântului Antonie atrăgea pe mulţi pe calea către Hristos, astfel încât marele pustnic continua să plinească mănăstirile şi pustiurile cu nevoitori, prin exemplul trăirii sale. Mare fusese lucrarea sa în timpul vieţuirii pământeşti, dar poate şi mai mare a fost influenţa pe care a exercitat-o după trecerea sa la Domnul, prin lucrarea ucenicului său, Sfântul Atanasie.

Să parcurgem împreună povestea convertirii Fericitul Augustin, în care Vita Antonii, varianta în limba latină a scrierii Sfântului Atanasie, are un rol hotărâtor. Astfel, doi catehumeni din oraşul Mediolanum, în care păstorea pe atunci Sfântul Ierarh Ambrozie, şcoliţi la universităţile vremii, dar ezitanţi în credinţă, primesc prin mijlocirea sfinţilor Antonie şi Atanasie neliniştea cea bună şi se convertesc radical, ajungând în relativ scurtă vreme episcopi.

“Aşadar, într-una din zile (nu-mi amintesc motivul), zi în care Nebridius nu era de faţă, a venit pe neaşteptate la noi acasă, adică la mine şi la Alypius, un anume Ponticianus, un concetăţean de-al nostru, originar din Africa, unul care deţinea un post înalt la palat; nu mai ştiu ce anume voia de la noi. Şi ne-am aşezat ca să discutăm; şi el, din întâmplare, pe o masă de joc ce se afla în faţa noastră a văzut o carte; a luat-o, a deschis-o şi a găsit epistolele Apostolului Pavel, de bună seamă într-un mod absolut întâmplător; socotea probabil că era vreuna dintre acele cărţi referitoare la profesia mea. În momentul acela, surâzând şi privindu-mă, s-a

minunat plin de bucurie că sub ochii mei găsise cartea aceea şi doar pe aceea. Într-adevăr, şi el era creştin şi credincios şi deseori Ţi se închina Ţie, Dumnezeul nostru, în Biserica Ta, cu rugăciuni dese şi îndelungate. După ce i-am arătat că de fapt citesc cu cea mai mare atenţie acele Scrieri Sfinte, între noi s-a pornit o discuţie, în cadrul căreia el însuşi a relatat ceva despre un anume Antonius, monah egiptean, al cărui nume devenise deosebit de cunoscut robilor Tăi; nouă însă, până la ora aceea, ne era complet necunoscut. Când a aflat lucrul acesta, a stăruit mult în discuţia aceea cu noi să ni-l facă cunoscut nouă, celor care nu-l ştiam, pe acest bărbat atât de însemnat, mirându-se în acelaşi timp de acea ignoranţă a noastră.

Ascultându-l însă, eram şi noi uimiţi de aceste minuni ale Tale atât de aproape de noi şi de timpurile noastre, mărturisite cu atâta tărie întru credinţa cea adevărată şi în cadrul Bisericii Universale. Ne minunam cu toţii, pe de o parte noi, fiindcă ele erau atât de mari; pe de altă parte, fiindcă aceste minuni nu ajunseseră la urechile noastre.

După aceea, conversaţia a alunecat la numărul mare de mânăstiri şi la virtuţile diferite ale miresmelor Tale, apoi la fecundele ţinuturi ale pustiului, despre care noi nu ştiam absolut nimic. Exista şi la Mediolanum o mânăstire, plină de fraţi aleşi, situată în afara zidurilor oraşului şi sub oblăduirea lui Ambrozie, dar noi n-o ştiam nici măcar pe aceea. El întindea mult discuţia şi vorbea fără încetare, iar noi tăceam cu atenţia încordată. La un moment dat, s-a întâmplat să spună că, nu ştiu când, el şi trei prieteni de-ai săi au ieşit să se plimbe, dacă nu mă înşel, înspre Treveri, în timp ce împăratul era ocupat după-amiaza cu spectacolul de circ, şi au ajuns în grădinile aflate în apropierea zidurilor oraşului, şi, acolo, cum se plimbau ei aşa, din întâmplare câte doi, unul cu Ponticianus, şi ceilalţi doi, s-ar fi pomenit, tot rătăcind aşa, într-o casă în care locuiau nişte robi ai Tăi săraci cu duhul, de felul celor cărora le revine Împărăţia Cerurilor, iar acolo au găsit o carte în care se afla consemnată viaţa lui Antonius.

Unul dintre ei a început să citească această carte, apoi să se minuneze şi să se înflăcăreze; şi în timp ce citea, să se gândească a-şi însuşi şi el o asemenea viaţă, astfel încât, părăsind el slujba acestui veac, să ajungă să-Ţi slujească Ţie. Fiindcă el era unul dintre aceia care sunt numiţi agenţi de afaceri. Atunci, deodată, plin de o dragoste sfântă şi de o sacră sfială, dar mâniat pe sine, şi-a aruncat ochii asupra prietenului care-l însoţea şi i-a zis aşa:

„Spune-mi, te rog, unde vrem de fapt să ajungem prin toate aceste eforturi ale noastre? În fond, ce căutăm noi? Pentru cauza cui luptăm? Putem noi oare spera ceva mai mult la palat decât să fim amicii împăratului? Iar acolo, ce situaţie nu este

fragilă şi plină de primejdii? Şi prin câte primejdii mai mărunte nu se ajunge la o primejdie încă şi mai mare? Şi asta când va fi? Or, dacă aş vrea să fiu prietenul lui Dumnezeu, iată că pot deveni chiar în momentul acesta".

A zis această şi, tulburat de durerile facerii noii vieţi, şi-a întors din nou privirile pe paginile acelea şi citea şi se schimba înlăuntrul său, adică acolo unde Tu vedeai, şi mintea lui se desprindea de lume, aşa cum mai apoi s-a şi văzut. Căci, în timp ce citea şi talazurile inimii lui se rostogoleau, deodată a gemut şi a tras parcă o linie în viaţa sa şi s-a hotărât să ia partea cea bună, iar prietenul Tău i-a zis pe loc prietenului său:

„Eu m-am rupt deja de această speranţă a noastră şi m-am decis să slujesc lui Dumnezeu, şi asta chiar din acest moment, şi din acest loc eu mă îndrept spre El. Iar dacă ţie îţi este greu să mă urmezi, fă în aşa fel să nu te împotriveşti".

Insă acela a zis că şi el doreşte să fie părtaş la o atât de mare răsplată şi la o aşa de importantă luptă. Şi astfel au devenit ai Tăi amândoi şi Ţie îţi construiau turn pe propria lor cheltuială, pentru a le părăsi pe toate ale lor şi a Te urma pe Tine.

Atunci Ponticianus şi cel cu care se plimba prin alte părţi ale grădinii căutându-i pe ceilalţi au ajuns în acelaşi loc şi, găsindu-i, i-au sfătuit să se întoarcă, fiindcă deja ziua se înclina spre seară. Dar ei, după ce le-au arătat dorinţa şi planul lor, precum şi în ce fel se născuse în inima lor o astfel de hotărâre şi cum se întărise ea mai apoi, i-au rugat să nu-i tulbure, dacă cumva ei ar refuza să li se alăture. Aceştia însă, neschimbându-se întru nimic în vechile lor practici, s-au deplâns totuşi pe ei înşişi, aşa cum relata Ponticianus, şi i-au felicitat cu evlavie şi s-au încredinţat rugăciunilor lor şi târându-şi inima pe pământ s-au în dreptat spre palat; iar ceilalţi, avântându-şi inima în cer, au rămas în acea căsuţă. Şi cum amândoi aveau logodnice, acestea Ţi-au închinat şi ele fecioria lor Ţie, după ce au aflat toate acestea.

Astfel de lucruri povestea Ponticianus. Tu însă, o, Doamne, în timpul cuvântării lui, mă întorceai pe mine la mine însumi, luându-mă de la spatele meu, unde mă aşezam ori de câte ori nu voiam să fiu atent la mine şi mă puneai în faţa mea, ca să văd cât eram de imoral, cât de strâmb şi de respingător, plin de pete şi de răni; şi eu vedeam şi mă îngrozeam şi nu aveam unde să fug de mine însumi. Iar dacă încercam să-mi întorc privirea de la mine însumi, acela povestea ce povestea şi Tu din nou mă împotriveai mie însumi şi mă expuneai privirilor mele, ca să-mi pot afla nedreptatea şi s-o urăsc. De bună seamă că eu o cunoşteam, dar mă prefăceam că n-o cunosc, o ascundeam şi uitam de ea.

Într-adevăr, cu cât îi iubeam mai înflăcărat atunci pe aceia despre care auzeam opinii sănătoase, fiindcă ei Ţi se încredinţaseră Ţie, pentru ca Tu să-i însănătoşeşti pe toţi, cu atât mai amarnic mă puneam pe mine mai prejos decât ei şi mă uram. (…)

Atunci, în acea mare gâlceavă a casei mele interioare, pe care o provocasem amarnic sufletului meu, retras în cămara mea, adică în inima mea, tulburat atât la minte, cât şi la înfăţişare, m-am năpustit asupra lui Alypius şi am strigat:

„De ce pătimim? Ce înseamnă, de fapt, ceea ce ai auzit? Se ridică toţi nepricepuţii şi iau cerul cu asalt, iar noi, cu învăţăturile noastre lipsite de inimă, iată unde ne tăvălim cu trupul şi cu sângele nostru! Oare, doar pentru că ne-au luat-o înainte, ne este ruşine să-i urmăm, dar nu ne este ruşine să le luăm exemplul?”

Am mai spus şi nu ştiu ce alte cuvinte asemenea acestora, şi doar clocotul din mine m-a îndepărtat de acela, într-un moment în care el tăcea privindu-mă încremenit. Fiindcă eu nu făceam să-i răsune în urechi numai cuvinte obişnuite, ci fruntea, genele, ochii, culoarea feţei, felul vocii mele îmi exprimau starea sufletească cu mult mai mult decât cuvintele pe care le debitam.

Era o grădiniţă a locului nostru de popas, de care noi ne foloseam ca de o întreagă casă: căci stăpânul casei, gazda noastră, nu locuia acolo. În locul acela mă duse se frământarea inimii mele, unde nimeni nu mi-ar fi putut opri cearta aprinsă pe care o pornisem cu mine în sumi, o ceartă ce avea să se termine atunci când numai Tu ştiai, eu însă nu. Fiindcă eu îmi pierdusem minţile numai cu scopul însănătoşirii şi muream cu scopul de a trăi, ştiind bine cât de rău eram şi neştiind cât de bun urma să devin puţin câte puţin după aceea. Aşadar, m-am retras în grădină şi Alypius mă urma pas cu pas, deoarece nu exista un loc retras al meu, în care el să nu fie de faţă; sau cum ar fi putut el să mă părăsească într-o asemenea stare sufletească? (…) Această gâlceavă din inima mea nu era decât în legătură cu mine însumi şi împotriva fiinţei mele înseşi. În schimb, Alypius, strâns lipit de mine, aştepta tăcut rezultatul neobişnuitei mele frământări.

Într-adevăr, când dramatica examinare a adâncurilor fiinţei mele a adunat şi a făcut grămadă în faţa inimii mele întreaga mea nefericire, s-a iscat o furtună îngrozitoare ce avea să aducă cu sine o uriaşă ploaie de lacrimi, şi, pentru ca eu s-o pot vărsa cu toate urletele ei, m-am ridicat de lângă Alypius, deoarece singurătatea mi se părea mai potrivită pentru dorinţa mea de a plânge; şi m-am îndepărtat de el la o distanţă ceva mai mare, astfel încât nici măcar prezenţa lui să nu-mi poată fi împovărătoare. Aşa eram eu în acel moment şi el a înţeles asta; căci nu ştiu ce zisesem parcă, ceva

în care sunetul vocii mele se arăta deja încărcat de plâns, şi în felul acesta mă putusem ridica. Deci el a rămas acolo unde şezuserăm amândoi, însă din cale afară de nedumerit, în cele din urmă m-am întins sub un smochin, nici eu nu ştiu cum, şi am dat frâu liber lacrimilor, şi râurile ochilor mei au izbucnit, jertfă bine primită de Tine. Şi, într-adevăr, nu cu aceste vorbe, ci în această ordine de idei Ţi-am spus multe:

„Şi Tu, Doamne, până când, ziceam, până când, o, Doamne, Te vei mânia până la sfârşit? Să nu pomeneşti fărădelegile noastre cele de demult".

Căci înţelegeam bine că sunt acaparat de ele şi aruncam din mine vorbe pline de obidă:

„Cât timp, da, cât timp va mai fi tot mâine şi iarăşi mâine. Pentru ce nu acum? Pentru ce nu vine în ceasul acesta sfârşitul ruşinii mele?"

Ziceam aceste vorbe şi plângeam cu cea mai amară obidă a inimii mele. Şi iată că aud o voce din casa vecină, ca un cântec al cuiva, ca de copil sau de copilă, nu-mi dau seama, care zicea şi repetă întruna: „ia şi citeşte; ia şi citeşte". Şi dintr-o dată, schimbându-mă la faţă, am început să cuget cu maximă încordare dacă cumva copiii, în vreun gen al lor de joacă, au obiceiul să cânte ceva asemănător; dar nu-mi aminteam absolut deloc să fi auzit ceva similar vreodată. Şi, înăbuşindu-mi pornirea lacrimilor, m-am ridicat, socotind că Dumnezeirea nu-mi porunceşte nimic altceva decât să deschid cartea şi să citesc cel dintâi capitol care mi-ar fi căzut sub priviri. Căci auzisem despre Antonius că din citirea Evangheliei, care-i căzuse din întâmplare sub priviri, fusese înştiinţat, ca şi cum i s-ar fi trasat o anume sarcină, ce să citească:

„Du-te, vinde tot ceea ce ai, dă săracilor şi vei dobândi comoară în ceruri, şi apoi vino şi urmează-Mi Mie"; şi după o astfel de prezicere s-a întors la Tine.

Aşadar, m-am întors repede la locul unde şedea Alypius, căci acolo lăsasem eu cartea Apostolului, când mă ridicasem să plec. Am luat-o în mână, am deschis-o şi am citit în tăcere capitolul pe care ochii mei s-au aruncat mai întâi:

Nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrânări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi în pizmă; ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos şi grijă faţă de trup să nu o faceţi spre pofte.

Şi nici n-am voit să citesc mai mult, şi, de fapt, nici nu mai era nevoie. într-adevăr, o dată cu sfârşitul acestui pasaj, ca şi când în inima mea s-ar fi revărsat o lumină de siguranţă, toate întunecimile îndoielii s-au risipit.

Atunci, punându-mi între file degetul ori nu ştiu ce alt semn, am închis cartea şi cu faţa liniştită i-am povestit lui Alypius. Dar şi el mi-a relatat ce se petrecea în sufletul său şi eu nu ştiam. Mi-a cerut să vadă ce anume citisem, iar eu i-am arătat; a urmărit cu atenţie pe carte şi mai mult decât citisem eu, care nu bănuiam ce anume mai urma. într-adevăr, textul continua aşa: ***Pe cel care este slab însă, primiţi-l în credinţă.*** El a considerat că pasajul acesta se referă la el şi mi s-a destăinuit. Dar prin acest îndemn şi-a îmbărbătat sufletul şi, urmare a unei hotărâri şi opinii mai bune, într-un deplin acord cu moravurile sale, din cauza cărora odinioară el se distanţase foarte mult de mine în sensul cel mai bun al cuvântului, mi s-a alăturat fără nici un fel de întârziere agitată.

Am mers atunci la mama (Sfânta Monica - n.n.) şi i-am relatat, iar ea s-a bucurat. I-am povestit cum s-a întâmplat totul, iar ea nu mai cunoştea măsura în bucuria sa, triumfa şi Te binecuvânta pe Tine, Cel care eşti în stare să faci cu mult mai mult decât cerem ori pricepem noi; fiindcă ea vedea că acum, în sfârşit, i-a fost dăruit de către Tine în privinţa mea cu mult mai mult decât îţi cerea ea de obicei în plânsetele şi gemetele ei nefericite.

Căci Tu mi-ai îndreptat paşii, spre Tine, pentru ca nici soţie să nu-mi mai caut şi nici după vreo altă speranţă a lumii acesteia să nu mai umblu, stând neclintit întru norma credinţei în care mă dezvăluiseşi mamei mele cu atâţia ani mai înainte. Şi ai întors plângerea ei întru bucurie, o bucurie cu mult mai îmbelşugată decât dorise, şi cu mult mai dragă şi mai curată decât ar fi cerut-o ea de la nepoţii născuţi din trupul meu".

(Confesiuni, Fer. Augustin, Ed. Humanitas)

Părintele Sofian Boghiu - Predică la Sfântul Antonie cel mare

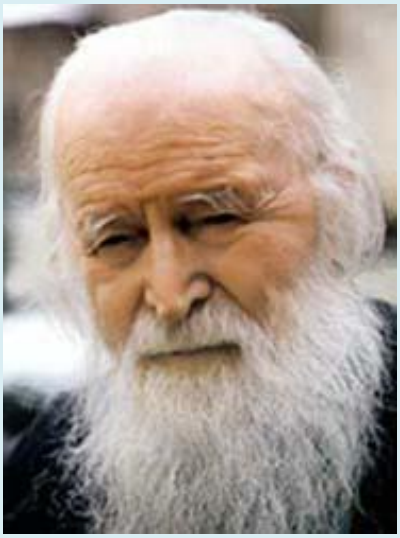

"Fraţi creştini, astăzi l-am sărbătorit pe unul din cei mai mari sfinţi ai Bisericii creştine: Sfântul Antonie cel mare, unul dintre cei mai mari şi mai vestiţi călugări din primele veacuri. Şi până la el au existat pustnici, bărbaţi şi femei care, renunţând la bunurile lor şi la bucuriile pământeşti, îşi închinau toată viaţa lor numai grijii pentru mântuirea sufletului, dar aproape toţi aceşti vrednici ostenitori pentru împărăţia lui Dumnezeu nu s-au depărtat prea mult de locul unde se născuseră. ***Sfântul Antonie cel mare este printre cei dintâi care s-au desprins cu totul de zarva şi de patimile lumeşti şi s-au retras în adâncul pustiei, pentru ca acolo, prin asprimea vieţii, prin meditaţie adâncă şi prin lucrul mâinilor, să trăiască din plin bucuriile întâlnirii cu Dumnezeu încă din această viaţă.***

Cu Sfântul Antonie s-a împlinit încă o dată cuvântul Evangheliei: ***„Că nu se poate ascunde cetatea care stă deasupra muntelui" (Matei 5,14.)*** Căci, pe cât se afundă mai în adâncul pustiei, ascunzându-se de oameni şi pornind în viaţa cea sfântă, cu atât mai mult se auzea despre el. Şi îl căutau mai ales necăjiţii lumii aceştia, bolnavi de tot felul, dar şi suflete dornice de călăuză sigură spre împărăţia lui Dumnezeu.

Mai ales prin el, dar şi după el, pustiurile sterpe ale Tebaidei Egiptului au început să se umple cu schituri şi cu mănăstiri în care mulţimi nenumărate de tineri şi vârstnici duceau o viaţă asemenea îngerilor, sub înrâurirea duhovnicească a marelui Antonie. Pe drept cuvânt el a fost numit „Părintele Părinţilor". Viaţa lui, cuprinsă în 94 de capitole, a fost scrisă de Sfântul Atanasie cel mare, care l-a cunoscut îndeaproape. *Sfântul Atanasie cel mare, care a fost de faţă la sinodul I*

ecumenic, la Niceea, şi a fost în delegaţia care a redactat Crezul, a fost mai apoi patriarh al Alexandriei şi, din când în când, se retrăgea în pustie şi lua putere de la Sfântul Antonie cel mare, mai ales când era foarte prigonit de arieni. Era atât de apropiat de Sfântul Antonie, încât îi turna apă când acesta se spăla pe mâini; era ucenicul şi prietenul lui.

Sfântul Antonie cel mare s-a născut în satul Come din sudul Egiptului, lângă oraşul Heracleea, [către] anul 251. Pe vremea aceea, creştinismul încă nu era eliberat cu totul, ci se afla sub [persecuţia] marilor prigonitori Diocleţian şi Maximian.

Părinţii lui, oameni foarte bogaţi, l-au crescut în dragostea de Dumnezeu şi în dreapta credinţă, dar au murit amândoi când tânărul Antonie abia împlinise 18 ani. A rămas orfan, împreună cu o soră a lui mai mică - doi copii orfani, stăpâni însă peste multe avuţii.

Mergând foarte des la biserică, tânărul Antonie a auzit într-o zi un cuvânt din Evanghelie, acel răspuns dat de Iisus tânărului bogat: ***„Vinde tot ce ai şi împarte săracilor, şi vei avea comoară în cer. Apoi vino şi urmează-mi Mie” (Matei 19, 21.)*** Aceste cuvinte l-au încurajat foarte mult; socotind că erau spuse şi pentru el, a împărţit la săraci toate ogoarele şi toate averile pe care le moştenise de la părinţi. Pe sora lui a încredinţat-o unui grup de fecioare care trăiau retrase, ducând o viaţă curată şi temătoare de Dumnezeu, iar el a rămas într-un loc singuratic, aproape de satul lui, ducând pe cont propriu o viaţă pustnică, mişcându-se în jurul satului lui, unde erau, din loc în loc, bătrâni mai în vârstă care trăiau o viaţă foarte aspră şi se hrăneau mai mult cu Sfânta Scriptură.

Nu erau mănăstiri în timpul acela… ***Tânărul Antonie mergea la aceşti bătrâni înţelepţi şi culegea de la ei tot ceea ce simţea că este mai de folos pentru viaţa lui.*** Râvna lui era aşa de mare, încât, ori de câte ori auzea de vreun pustnic, se ducea să-l vadă şi să trăiască măcar puţină vreme în preajma lui, ca să culeagă de la el merinde pentru suflet, din învăţăturile şi din chipul vieţuirii lui.

„Era ca o albină înţeleaptă”, spune Sfântul Atanasie despre el *(Părintele citează şi rezumă „Viaţa cuviosului părintelui nostru Antonie” de Sfântul Atanasie cel mare, în Scrieri, vol.II, Bucureşti 1988 (PSB 16).),* ***care culegea întru sine hrana pentru suflet, din florile virtuţilor lor. De la asemenea nevoitori a învăţat el postirea cea aspră, privegherea care luminează mintea, îndelunga răbdare, credinţa şi dragostea de Dumnezeu şi iubirea de oameni. Era foarte cuminte, foarte curat la trup şi la suflet şi ştia foarte multe lucruri, era un fel de***

enciclopedie vie pentru acele timpuri. De aceea era foarte iubit de săteni şi de toţi cei care-l cunoşteau. Şi el însuşi îi iubea pe toţi. Cei bătrâni îl iubeau ca pe un fiu, iar cei tineri ca pe un frate bun al lor.

Dar tânărul Antonie ştia că lauda îngâmfă, strică şi sărăceşte viaţa duhovnicească. De aceea s-a retras mai departe, într-un mormânt părăsit şi a început să trăiască acolo, iar unul din prietenii lui îi aducea pâine - la început la câteva luni, apoi la un an, apoi la doi ani. Şi el stătea acolo şi se ruga zi şi noapte, sporind în apropierea de Dumnezeu. Mânca o dată pe zi, după apusul soarelui, puţină pâine cu sare şi apă. Uneori ajuna câte două sau trei zile. Toată noaptea o petrecea în rugăciune, iar puţina odihnă pe care şi-o îngăduia era pe o rogojină sau pe pământ gol. Haina lui era o pânză de sac şi un cojoc pe deasupra, când îi era frig. ***Folosea toate mijloacele să-şi supună trupul sufletului şi sporea foarte mult, cu adevărat. Pentru că cel ce se roagă lui Dumnezeu sporeşte cu adevărat şi dobândeşte nişte lumini în mintea lui şi nişte energii deosebite în trupul lui.***

Dar diavolul nu ne suferă când nu vrem să facem voia lui. Când facem voia diavolului, putem să jurăm că nu există diavol. Abia când începem să ne rugăm începem să simţim şi prezenţa diavolului.

La douăzeci şi cinci de ani, Sfântul Antonie trăia din mormânt în mormânt. Când îl descopereau într-un mormânt, când dădeau oamenii de el, a doua zi nu mai era acolo, mutându-se în altă parte, ca să nu fie lăudat pentru această vrednicie tinerească a lui.

Diavolul era şi el foarte prezent acolo. Acest tânăr care îşi obosea trupul cu atâta râvnă şi chema numele Domnului în viaţa lui, era foarte vrăjmăşit de diavolul, care a început un război crâncen împotriva lui.

Mai întâi, **războiul gândurilor:**

- *îi aducea aminte de averile lui, pe care le-a împărţit săracilor, strecurându-i părerea de rău că făcuse aşa;*
- *îi aducea aminte de sora sa care trăia ca o săracă printre străini;*
- *îi arăta starea lui de lipsă şi neputinţă a trupului său, slăbit de post şi nevoinţe.*

Neputându-l birui cu acestea,

- *îi aducea în minte şi în inimă gânduri întinate şi pofte ruşinoase şi-l tulbura cumplit, mai ales că el era foarte tânăr, avea douăzeci şi cinci de ani, era deci în floarea vârstei, când omul este plin de vigoare şi de patimi.*

Dar Sfântul Antonie le-a biruit pe toate acestea cu ajutorul lui Dumnezeu, prin rugăciuni stăruitoare, prin osteneală şi prin post, prin lucrul mâinilor lui.

***

Într-o noapte diavolul a venit la el şi l-a bătut cumplit, în aşa măsură încât zăcea jos ca mort, plin de răni. A doua zi, când a venit din sat cel ce-i aducea pâine, l-a găsit zăcând ca un mort. L-a luat în spate şi l-a dus la biserica din satul lui şi l-a lăsat acolo în biserică, iar el a început să plângă şi să spună prin sat că Antonie e aproape mort. Au venit oamenii la el acolo, în biserică, să-l vegheze şi au adormit.

Dar Sfântul Antonie, chiar şi în această stare de durere cumplită, se ruga - era foarte interiorizat. În timp ce toţi ceilalţi dormeau, el a deschis ochii şi l-a chemat încet pe cel care-i aducea pâinea. I-a făcut semn şi l-a rugat să-l ducă înapoi, în mormântul unde-l găsise. Acela l-a luat din nou în spate şi l-a dus în pustie. Sfântul Antonie stătea întins pe spate şi rănile îl dureau foarte mult, dar râdea de diavoli şi le zicea: ***„Iată, Antonie este aici. Dacă aţi fi puternici, m-aţi omorî, dar nu mă omorâţi pentru că mă apăra puterea lui Dumnezeu”.***

A urmat o altă năvală cumplită de duhuri necurate care îi apăreau sub forma unor chipuri înspăimântătoare - de lei, tauri, şerpi, leoparzi şi alte jivine urâte care se repezeau asupra lui şuierând şi urlând şi mugind, dar el, întărit de ajutorul lui Dumnezeu, le zicea: ***„Dacă aţi fi cu adevărat puternici, aţi fi venit numai unul. Dar pentru că v-a slăbănogit pe voi Domnul, de aceea veniţi atât de mulţi ca să mă chinuiţi”.***

El gemea de durerea trupului, dar era foarte treaz cu mintea şi se ruga cât putea. Deodată, o rază de lumină cerească a coborât asupra lui şi în aceeaşi clipă toţi diavolii s-au făcut nevăzuţi.

Şi Iisus i Se arătă cu o blândeţe nespusă, iar Antonie Îl întreabă: „Unde erai? Unde ai fost, Doamne, atâta vreme cât m-au chinuit duşmanii mântuirii mele?”

Iisus îi răspunde: „Aici eram, Antonie, şi priveam la nevoinţele tale. Şi pentru că te-ai împotrivit cu statornicie vrăjmaşilor tăi, de acum înainte îţi voi da multă putere asupra acestor duhuri şi voi face ca numele tău să fie vestit în toată lumea”.

De atunci, diavolul a fost aruncat afară din inima lui Antonie. ***Biruind toate aceste trei feluri de ispitiri (lupta gândurilor, poftele trupeşti şi înfricoşările diavoleşti), Sfântul Antonie s-a făcut mai iscusit în lupta cu sine însuşi şi crescând în el râvna, s-a retras şi mai în adâncul pustiei, dincolo de Nil, într-o peşteră aflată***

într-o veche cetate părăsită, pe înălţimea unui munte. Aici a trăit aproape douăzeci de ani, în cea mai aspră pustnicie.

Ziua îmbina rugăciunea cu lucrul mâinilor - lucra coşniţe şi rogojini - iar de cu seara se odihnea puţin. La miezul nopţii se scula la rugăciune, stând cu mâinile ridicate până la răsăritul soarelui. De multe ori îi spunea soarelui: ***„De ce vii să-mi tulburi liniştea? O, soare, de ce-mi răsări acum? Ce să fac eu cu lumina ta, câtă vreme cu am în minte pe Soarele Hristos?” Căci rugăciunea era pentru el şi lumină şi hrană şi plinătate a bucuriilor.***

Dar şi acolo, în munte, lumea a aflat despre el şi au început să vină la el. Veneau şi mulţi filozofi să-l întrebe diferite lucruri, dar Antonie nu învăţase carte. Pentru că în Egiptul acesta fierbinte şi în timpul acesta când păgânismul se întâlnea cu creştinismul, stricăciunea tinerilor era foarte mare, şi tânărul Antonie, văzând patimile care năvăleau peste tineri, a renunţat să mai înveţe carte. Dar Dumnezeu i-a dat o deosebită înţelepciune, şi era lucru de mirare cât era de pătrunzător şi ascuţit la minte. El nu cunoştea decât limba lui de acasă, iar în limba egipteană vorbea prin tâlmaci. Când veneau la el filozofii din Egipt, el le spunea un lucru foarte simplu: ***„Dacă aţi socotit că sunt prost, de ce aţi venit la mine? Iar dacă mă socotiţi înţelept, faceţi şi voi ceea ce am făcut eu”*** - adică le recomanda aceste nevoinţe pentru Dumnezeu, spunându-le: ***„Cel cu mintea sănătoasă nu are nevoie de carte”.***

Sfântul Antonie şi Pavel din Theba

Fiind adânc pătruns de duhul smereniei şi al dragostei de Dumnezeu, dorea să rămână cât mai necunoscut de lume şi cât mai aproape de Dumnezeu. Dar vestea despre sfinţenia vieţii lui a atras un mare număr de ucenici în preajma lui. La început s-a împotrivit să fie conducătorul lor, dar mai târziu a întemeiat două mănăstiri mari (Mănăstirea Faium şi Mănăstirea Pispiri) şi mai multe schituri. Numărul vieţuitorilor de la aceste mănăstiri depăşea cincisprezece mii, iar mulţi dintre ei locuiau în peşterile naturale de unde fuseseră scoase blocurile de piatră pentru piramidele Egiptului.

Sfântul Antonie nu le-a făcut reguli, aşa cum a procedat mai târziu Sfântul Pahomie cel mare. Ucenicii lui trăiau direct după exemplul vieţii lui şi după poveţele pe care le primeau de la el. El le însufleţea focul dragostei şi al dorului după Împărăţia lui Dumnezeu, învăţându-i şi cu vorba, dar mai ales cu chipul vieţuirii lui sfinte. Nu înceta a avea grijă de dânşii, chiar şi atunci când era departe de ei.

Pe timpul prigoanelor poruncite de Maximian, creştinii erau chinuiţi cumplit, sfâşiaţi de fiare, ucişi fără milă. Sfântul Antonie a ieşit din pustie şi a coborât în Alexandria să-i întărească pe creştini. Îi încuraja pe cei prigoniţi, dar avea multă râvnă în suflet şi dorea să se învrednicească şi el de moarte mucenicească pentru Hristos. Voiau să-l aresteze şi pe el, dar Dumnezeu nu a îngăduit acest lucru şi l-a cruţat de martiriul sângelui, îndrumându-l iarăşi spre schivnicia lui, ca să fie cât mai de folos ucenicilor săi. Căci există, fraţi creştini, nu numai un martiriu al sângelui, ci şi un martiriu al pustniciei, un martiriu al ostenelilor pustniceşti alese de bună voie. În ciuda acestor osteneli, Sfântul Antonie era foarte sprinten şi foarte viguros. A trăit o sută cinci ani.

Pe la anul 355, el a fost rugat de Sfântul Atanasie să facă o nouă călătorie în Alexandria, să-i întărească pe creştinii ortodocşi, tulburaţi de erezia ariană. El a coborât din nou în piaţa publică din Alexandria şi a vorbit în aşa fel, încât cuvintele şi minunile lui au atins la inimă nu numai pe creştini, ci şi pe păgâni, dintre care mulţi au cerut apoi să fie botezaţi.

Acolo s-a întâlnit cu Didim cel orb, acel mare teolog care, deşi orb de la vârsta de patru ani, a scris un tratat întreg despre Sfânta Treime. Lui îi spune Sfântul Antonie aşa: „O, Didim, ce folos au aceşti ochi? Toate jivinele au ochi: să fure, să omoare, să vadă prada. Tu însă ai acei ochi interiori care văd atât de limpede pe Dumnezeu Cel slăvit în Treime”.

Apoi, întorcându-se iar în pustie la ucenicii săi şi simţind că i se apropie sfârşitul, a luat deoparte pe doi dintre ei, pe Macarie şi Amatas, poruncindu-le ca după moartea lui să-i îngroape deîndată trupul, dar într-un loc în care nimeni să nu mai ştie unde se află mormântul. Era acest obicei în Egipt, ca mortul să fie ţinut în sicriu, în casă, mumificat. Sfântul Antonie se temea să nu-i fie şi lui îmbălsămat trupul, după obiceiul egiptenilor. Tot acum el rânduieşte cui să se împartă hainele lui: ***„Daţi episcopului Atanasie cojocul cu mantaua pe care mă culc; episcopului Serapion daţi-i pielea de oaie, iar voi luaţi sacul”.*** Iată ce avere avea el: trei obiecte de îmbrăcăminte. Se spune despre el că niciodată nu a fost biruit de dorinţa unei hrane mai bune şi niciodată nu şi-a spălat picioarele cu apă. Şi să nu ne mirăm de acest lucru, pentru că în Orient este foarte multă căldură, dar este şi un curent de aer, care nu lasă murdăria pe trup. Un aer uscat şi plăcut, care te face să nu simţi nevoia unei spălări - aşa cum se întâmplă în Europa, sau în alte ţări ale lumii.

A murit la 105 ani, pe 17 ianuarie 356. A fost înmormântat aşa cum a dorit el. Dar peste cinci ani, sfântul său trup a fost găsit neputrezit şi a fost strămutat cu mare cinste în Alexandria, iar apoi, la anul 635, la Constantinopol. Mai apoi, în timpul cruciadelor, a fost dus în sudul Franţei, în oraşul Arles, săvârşind pretutindeni multe minuni.

Fraţi creştini, în fericita şi lunga sa viaţă, plină de trudă aspră şi de mare sfinţenie, Sfântul Antonie a scris puţin, dar a învăţat mult, nu numai cu cuvântul, cât mai ales cu exemplul propriei sale vieţi. Ca scrieri rămase de la el avem:

- „Învăţăturile despre bună purtare a oamenilor, în 170 de capete”, care se găsesc în primul volum din Filocalie;
- şapte „Scrisori duhovniceşti”, păstrate în colecţia Migne *(„Învăţături despre viaţa morală a oamenilor şi despre bună purtare, în 170 de capete”, în Filocalia sfintelor nevoinţe ale desăvârşirii, vol.I; J.P.Migne, Patrologiae graecae, XL.)*;
- 40 de cuvinte şi învăţături incluse în Pateric.

Învăţăturile lui sunt practice, scurte şi cu miez, izvorâte din contactul lui direct cu realitatea vieţii duhovniceşti. Ele sunt o călăuză plină de lumină şi pentru noi toţi, cei de astăzi, călăuză şi îndemn spre Împărăţia Cerurilor. Cu îngăduinţa dumneavoastră, vreau să vă citesc câteva cuvinte din învăţăturile sale, ca să vă trezesc dorul de a le căuta şi de a le citi singuri, în casă şi în singurătatea inimii dumneavoastră.

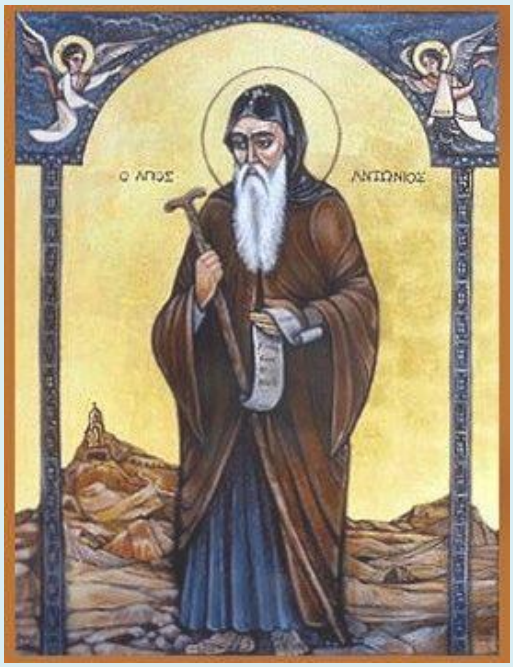

Iată:

„Va veni vremea ca oamenii să înnebunească şi când vor vedea pe cineva că nu înnebuneşte, se vor scula asupra lui, zicându-i că el este nebun, pentru că nu este asemenea lor”.

„Fă bine celui ce-ţi face rău, şi-ţi vei face prieten pe Dumnezeu. Nu grăi de rău pe vrăjmaşul tău către nimeni, ci deprinde-te cu răbdarea, cu blândeţea şi cu smerenia”.
„Iată semnele după care se cunoaşte un suflet îmbunătăţit: privirea, mersul, glasul, râsul, ocupaţiile şi întâlnirile cu oamenii. Toate acestea se îndreptează spre tot mai multă cuviinţă. Căci mintea cea iubitoare de Dumnezeu se face străjer treaz şi opreşte intrarea patimilor şi a ruşinoaselor aduceri aminte” (Patericul egiptean, pentru avva Antonie 27; „Învăţături…” 165, respectiv 20.).

Fraţi creştini, deşi de atunci, de când a trăit el, sunt aproape 1700 de ani, iată, Sfântul Antonie cel mare continuă să fie foarte prezent în viaţa noastră. Dumnezeu Însuşi a ajutat şi a lucrat asupra acestei popularităţi a Sfântului Antonie cel mare, pentru că, deşi a stat ascuns în peşteri, în morminte, în adâncuri de pustie şi în munte, vestea despre el s-a auzit în toată lumea creştină. Acest uriaş al Duhului Sfânt, care îi făcea de râs pe diavoli şi diavolii fugeau de el, acest Părinte al Părinţilor şi astăzi face foarte multe minuni, atunci când ne rugăm cu credinţă, cu încredere în puterea lui Dumnezeu şi în rugăciunile lui.

Pe acest puternic al duhului să-l aveţi la inimă şi să vă rugaţi lui, pentru că el nu se află undeva departe, la distanţă de 1700 de ani, ci este foarte aproape de noi; el aude ce vorbesc eu acum. Să-l aveţi la inimă şi, de câte ori puteţi, citiţi şi Acatistul lui, cu toată atenţia şi cu toată credinţa, pentru că ne poate ajuta cu adevărat. Amin.

***

Toţi sfinţii care sunt în calendar, toţi merită să-i chemăm în rugăciunile noastre, pentru sporul vieţii noastre duhovniceşti, chiar dacă trece ziua lor. Prezenţa lor este permanentă în viaţa noastră.

Trupul omenesc este tot aşa de valoros ca şi sufletul, fraţi creştini. „***Trupul acesta este templu al Duhului Sfânt***”, spune Sfântul Pavel, „***voi nu ştiţi că nu sunteţi ai voştri, ci ai lui Dumnezeu?***” *după 1 Corinteni 6,19.*

Nevoinţele Sfântului Antonie au fost foarte mari. Să nu ne speriem de mărimea lor, noi să facem atât cât putem. În orice stare ne-am afla, dacă ne întoarcem din toată inima, Dumnezeu ne primeşte şi ne va da plata împreună cu aceştia care au pătimit şi au suferit pentru Hristos de la începutul vieţii lor. Dar să vă întoarceţi la Dumnezeu din adânc, cu toată inima, nu numai cu buzele. Şi către aproapele să vă întoarceţi cu toată dragostea, aşa cum vrea Dumnezeu, adică să trăim cu toţii în pace şi în bună înţelegere.

Dumnezeu este mereu viu şi prezent în viaţa lumii, aşa cum era foarte aproape de Sfântul Antonie: „Aici eram, Antonie şi priveam la nevoinţa ta!”
Ceea ce facem noi este văzut de Dumnezeu şi se înregistrează până la ultimul cuvânt deşert pe care-l rostim. Aşa spune Mântuitorul: ***„În ziua aceea, veţi da seama pentru tot cuvântul deşert” (****Matei 12,36).* Este cumplit acest avertisment, fraţi creştini!“

(în: Părintele Sofian, Editura Bizantină, 2007, Bucureşti)

Protos. Nicodim Măndiţă - Cum a legat Sfântul Antonie cel mare pe diavol şi l-a silit să-i descopere cum luptă pe creştini

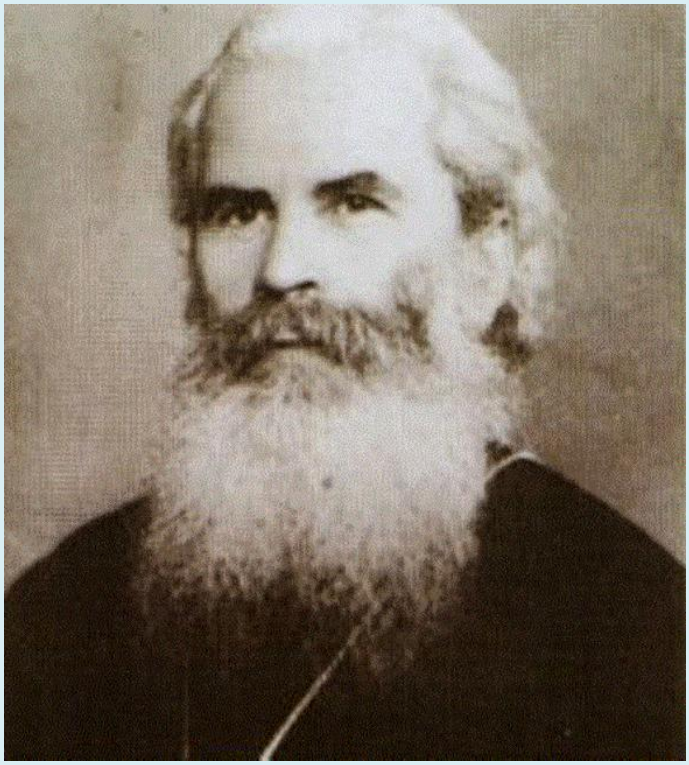

Odinioară, pe când marele Antonie se sihăstrea în pustie, a venit diavolul la miezul nopţii, lovind în uşa chiliei, ca să-i deschidă. Marele Antonie, sculându-se şi neştiind cine este cel ce bate, a deschis uşa. Atunci, iată, pe negândite, vede un om ciudat ce stătea afară.

Sfântul, văzându-l, îi zise: ***"Cine eşti tu, care baţi la miezul nopţii în uşa mea, şi ce voieşti?"***

Necuratul drac i-a răspuns: "Eu sunt diavolul."

Sfântul l-a întrebat: ***"Cum ai îndrăznit de ai venit aici, prea înrăutăţitule?"***

"Am venit, i-a răspuns diavolul, ca să-ţi spun cum se luptă monahii şi ceilalţi creştini, ocărându-ne în tot ceasul şi cum pe mireni îi întorc lesne la voia mea."

Sfântul: ***"Prea împieliţatule, pentru ce faci aceasta?"***

Dracul: “Aceasta o fac, pentru că eu urăsc pe monahi, fiindcă şi lucifer, stăpânul meu (satana), prea mult îi urăşte, fiindcă Dumnezeu vrea ca din aceştia să alcătuiască, adică să completeze locurile din care am căzut noi, făcând îngeri în locul nostru din preoţii cei buni şi din monahii cei smeriţi. Pentru aceasta, dar, avem noi atâta urâciune asupra lor.”

Cuviosul Antonie leagă pe diavolul

Evlaviosul Antonie, auzind acestea de la diavol, l-a legat cu puterea lui Dumnezeu, zicând: ***“Fiindcă ai venit aici, diavole, te jur pe Numele Dumnezeului tuturor, Cel ce a făcut toate, să stai aici până când îmi vei mărturisi toate câte ai făcut şi câte le faci în fiecare zi creştinilor.”***

Dracul, îngrozindu-se, a zis: “Pentru ce m-ai legat, Antonie? Eu am venit numai ca să-ţi spun lauda mea, cum luptăm noi pe monahi şi pe ceilalţi creştini, şi tu m-ai legat?”

Sfântul: ***“Spune-mi lucrările dracilor, ce fac ei monahilor şi celorlalţi creştini.”***

Dracul: “Ascultă, Antonie, noi, mai înainte, eram îngeri însă lucifer, începătorul nostru, căzând pentru mândria lui, fiindcă a voit a-şi pune scaunul său mai presus decât al lui Dumnezeu, cugetând în sine a se face asemenea lui Dumnezeu: ***“În cer mă voi sui, deasupra stelelor cerului voi pune scaunul meu, şedea-voi pe muntele cel înalt, peste munţii cei înalţi, care sunt spre miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor, fi-voi asemenea Celui Preaînalt.” (Îs. 14; 12-14)*** Îndată ce a gândit aceasta, a şi căzut din cer jos, în cele mai dedesubt ale pământului, urmând şi noi după dânsul.

Din această pricină, noi, din îngeri luminaţi, ne-am făcut diavoli întunecaţi, pentru care lucru avem multă urâciune asupra preoţilor, a monahilor şi a drept-credincioşilor creştini, pe care îi supărăm neîncetat. Să ştii însă că nimic altceva nu ne omoară mai mult decât rugăciunea, postul şi smerenia, pe care le au monahii şi unii dintre ceilalţi creştini. Pentru aceasta, noi ne silim foarte mult să-i facem ca nici să se roage, nici să postească şi nici să se smerească, ci să se lenevească, să nu postească şi să se mândrească.

Aşa, de pildă: să zică unii că sunt frumoşi, fiind urâţi; alţii, că sunt învăţaţi, neştiind buchiile… Apoi băgăm multă vrajbă între unii şi alţii din ei, ca să se sfădească. Pentru aceste pricini, mergem din loc în loc şi pe unii îi facem de se

leapădă de Hristos, pe alţii, să lase viaţa monahicească şi să se facă mireni şi cu acest chip îi luăm împreună cu noi în munca cea veşnică.

Mai ascultă încă: Să ştii iarăşi că nu ne supără atât de mult nici postul şi nici rugăciunea, precum ne supără smerenia, pe care o vedem la mulţi monahi şi la oarecare din mireni, pe care ne silim foarte mult a-i trage la noi, în slujbele noastre. Precum viermele care, hrănindu-se din lemn, se sileşte a-l usca pe acesta şi a-l face netrebnic de a mai aduce rod, în acest chip ne silim şi noi ca să uscăm inimile lor, de a nu mai rodi fapte bune lui Dumnezeu. După aceea, îi aruncăm în munca cea veşnică.

"Diavolul sileşte pe creştini la beţii şi uciderі

Cuviosul Antonie, auzind acestea, iarăşi l-a întrebat pe diavol: ***"Dar pe mireni pentru ce îi supăraţi?"***

Diavolul: "Fiindcă Hristos, prin Adam, a aruncat din cer pe începătorul nostru şi pentru aceasta avem mare urâciune asupra lor. Antonie, vezi tu aceste cuţite mari pe care le ţin la brâul meu? Toate acestea pentru dânşii le am. Când ei se îmbată de vin şi, mai ales, de alte băuturi beţive, eu îi îndemn la bătaie. Atunci ei, din cuvânt în cuvânt, se aprind de mânie şi, mai îndemnându-i şi eu, încep a se înjunghia. Dar nu numai eu singur fac aceasta, ci şi toţi ceilalţi fraţi ai mei."

Sfântul: ***"Şi unde sunt fraţii tăi?"***

Diavolul: "Sunt duşi la oarecare loc unde se face târg mare (iarmaroc). S-au dus acolo, ca să facă tulburări."

Sfântul: ***"Şi cum se numesc ei?"***

Dracul: "Unul se numeşte deşert, adică dracul slavei deşarte, iar celălalt, mânios, adică dracul mâniei, fiindcă învrăjbeşte pe oameni, de se bat, făcând şi alte multe răutăţi, adică să meargă oamenii la judecăţi, cheltuindu-şi averile lor, de unde avem şi noi multă dobândă, adică: parte. Numai pe aceia îi avem vrăjmaşi care nu vor să meargă la judecăţi. Pentru aceea şi noi, pe acei creştini care nu voiesc să facă voile noastre, îi supărăm foarte mult, luptându-ne cu ei însă adeseori nu facem nimic. Şi, când mergem la începătorul nostru, ne ceartă foarte mult şi ne ocărăşte, pentru aceste nereuşite ale noastre.

Când sunt pedepsiţi sau cinstiţi diavolii

Extenuat de ciudă, necaz şi chinuri în nevăzutele legături, diavolul s-a rugat Sfântului Antonie, zicând: “Rogu-te, Antonie, lasă-mă să mă duc, fiindcă am şezut multă vreme aici şi am întârziat, deci nu mă mai întreba, că am să fiu pedepsit mult de stăpânul meu.”

Sfântul: ***“Câţi ani aveţi, prea înrăutăţiţilor vrăjmaşi, de când supăraţi lumea şi încă tot nu v-aţi săturat? Pentru aceasta, iarăşi te jur pe Atotputernicul Dumnezeu, ca să-mi spui adevărul, răspunzând la tot ce te voi întreba.”***

Dracul: “Antonie, pentru ce m-ai legat iarăşi? Nu vezi că eu mă grăbesc să mă duc, fiindcă am întârziat prea mult aici? În acest timp, pierdut aici, aş fi întors la voia mea pe mulţi oameni. Dacă tu nu mă laşi, când mă voi duce, groaznic mă va certa stăpânul meu. Întreabă-mă degrab, fiindcă toţi fraţii mei se duc cu ceva daruri la începătorul şi stăpânul nostru şi numai eu n-am cu ce mă arăta, că m-ai făcut lipsit de darul meu şi mă vor ocărî fraţii mei, care s-au dus la târg.”

Sfântul: ***“Care este sminteala cea mai mare pe care o aduceţi voi oamenilor? ”***

Dracul: “Slava deşartă, că într-aceasta cuprinzându-i, ei înnebunesc, până se apucă la sfada unul cu altul. Apoi, ajungând şi fratele meu, mâniosul, le dă îndoită mânie şi slavă deşartă. Atunci, întunecându-se cu totul, fac toate, orice voim noi, adică: bătăi, vărsări de sânge, ba, până şi omoruri. După aceea, mergem la stăpânul nostru care, bucurându-se mult de noi, ne învredniceşte de mai mare cinste. ”

Sfântul: ***“Dar cum de nu vă temeţi voi de Dumnezeu şi îndrăzniţi să aduceţi atâta sminteală creştinilor?”***

Dracul: “Antonie, noi avem de la Dumnezeu slobozenie să facem oricâte vom vrea, precum şi Îngerii ne lasă să facem orice voim. Această slobozenie ni s-a dat de la Dumnezeu, pentru ca să se cunoască cei credincioşi din cei necredincioşi, pentru că cei ce au credinţă statornică nu fac voile noastre. Mergem încă şi la mesele (nunţi, cumetrii, priveghiuri, înmormântări, şezători, serbări, unde se nasc jocuri, deoarece nimeni nu ne opreşte, fiindcă acolo sunt teritoriile împărăţiei noastre – a beznei şi a întunericului – şi ne bucurăm şi noi împreună cu dânşii. Ba încă, făcându-i robi ai noştri, lasă pe Dumnezeu şi ni se închină nouă. Deşi creştinii de multe ori ne ocărăsc pe noi, când încep a bea vin şi joacă, iarăşi fac voile noastre.

Diavolii întunecă pe creştini în zile de sărbătoare

Uimit de cele ce auzea descoperindu-i-se, omul lui Dumnezeu i-a zis apăsat: ***"Diavole, te jur iarăşi pe Numele lui Dumnezeu să-mi spui mai spui şi aceasta: Duminică, ce faceţi voi creştinilor?"***

Dracul: "Noi niciodată nu ne odihnim, nici nu încetăm în toată vremea tulburările şi smintelile; ci totdeauna ne aflăm într-însele, dar, mai ales Duminica şi în alte sărbători, multe sminteli aducem şi facem creştinilor: pe unii, îi facem să coase, pe alţii, să croiască, pe unii, să vândă şi să cumpere, pe alţii, să cânte cântece lumeşti, să joace, pe unii, să râdă şi să bârfească. Pe unele femei, le silim să lucreze, pe altele, să târguiască; dar, mai ales, şi pe bărbaţi, şi pe femei, îi facem să doarmă mult Duminică şi să nu meargă la Biserică. Le dăm dureri la cap şi la trup, ca să aibă pricină să spună că nu pot să meargă la Biserică. Iarnă, le dăm căldură în vremea somnului, iar vara le dăm somn dulce. Astfel, le îngreuiem capul mult, ca să nu poată a se deştepta şi a merge la Biserică – şi aşa ei împlinesc voile noastre.

Pe acei creştini binecredincioşi, care se întorc la cunoştinţă lui Dumnezeu, îi părăsim şi fugind de la dânşii, ne ducem la cei ce fac voile noastre şi iubesc mai de aproape viaţa aceasta şi banii pentru care lucrează Duminica şi sărbătorile.

Să mai ştii, Antonie şi aceasta, că cei care cinstesc pe Sfinţi - şi Sfinţii se roagă lui Dumnezeu pentru dânşii şi li se iartă păcatele lor. Aceştia, fugind de noi şi noi plângem cu amar pentru pierderea lor, fiindcă mult se mâhneşte începătorul nostru pentru dânşii. Atunci, face sobor mare stăpânul nostru şi chemând pe toţi dracii, foarte mult ne ocărăşte şi ne ceartă, pentru că n-am fost în stare a aduce în partea noastră pe toţi acei creştini şi monahi pe care îi aveam mai înainte. Atunci, noi, aprinzându-ne mai mult de mânie şi de zavistie asupra lor, iarăşi ne ducem la ei şi atât îi încurcăm şi-i tulburăm, încât ei iarăşi se întorc către stăpânul nostru, făcând toată voia noastră. Drept aceea, mai marele nostru se bucură foarte mult şi, învrednicindu-ne de mai mare cinste, iarăşi trimite pe fiecare dintre noi la felurite slujbe, adică: pe unii, pe mare, ca să îndemne pe corăbieri să jefuiască pe neguţătorii (pasagerii) lor şi să-i arunce în mare, pe alţii, în râuri. Apoi, trimite pe unul mai mare cu 150 de draci, ca, tulburând marea, să primejduiască corăbiile şi întărâtând pe corăbieri, să se deznădăjduiască şi să-şi blesteme credinţa, zicând şi alte multe hule, sudalme şi înjurături de Cele Sfinte. Pe alţii, ca să-i omoare pe oameni, alţii să meargă la jocuri de cărţi sau la alte sminteli ca acestea, vătămătoare de suflet, ca să se certe şi să se ocărască unii pe alţii. Pe aceia, puţin câte puţin întărâtându-i noi, se iau la bătaie şi aşa fac voia noastră. Noi le dăm lor încă multă mânie, ca să-şi piardă plata de la Sfântul acela pe care ei îl prăznuiesc. Alţi draci, fraţi de-ai mei, se bagă între bărbaţi şi femeile căsătorite, aducând în casă multă tulburare şi sfadă, până ce, de multe ori, se bat. Alţi draci se duc la acei care au

multă avere, cărora le împietresc inimile, ca să nu le fie milă nicidecum de cei săraci, ba încă, mai vârtos îi silesc pe bogaţi a răpi viile şi ţarinile sărmanilor. La acestea, noi ne ostenim luptând foarte mult, pentru a nu se milostivi bogaţii spre cei săraci."

Sfântul: ***"Juru-te pe tine iarăşi pe Dumnezeul cerului şi al pământului, ca să-mi spui şi aceasta: ce aveţi voi, dracii, cu cei săraci?"***

Dracul: "Noi, de la cei săraci care fură, avem mare folos şi bucurie, fiindcă devin şi rămân robi ai noştri, iar de la cei ce-şi păzesc credinţa lor n-avem nici un câştig. "

Sfântul: ***"Dar pe cei care dau argintul lor cu camătă cum îi aveţi?"***

Dracul: "Aceia sunt prietenii noştri."

Propovăduitorii diavolului

Toate acestea auzindu-le avva Antonie, a zis: ***"Diavole înrăutăţit şi necurat, cum îi aveţi voi pe aceia care fac farmece, descântă, ghicesc?"***

Dracul: "Aceştia sunt ca nişte propovăduitori ai noştri, care înşeală lumea, de vine către noi. De la aceştia, avem mult câştig, căci, lepădându-se de Dumnezeu, ei întorc spatele Bisericii Lui şi fac voile noastre (adică vrăji), făcându-ne pe noi dumnezei şi aşa, cu aceste slujbe ale noastre, ne cheamă pe noi pentru a da la vreun bolnav sănătate. Atunci, dracul farmecelor trimite 18 slujitori, ca să facă năluciri cum că prin farmece s-a sculat bolnavul. Îndată după aceasta, dracul farmecelor scrie în condica sa pe toţi acei care sunt părtaşi acestui păcat, pentru care lucru, stăpânul nostru se bucură foarte mult de dânşii şi îi învredniceşte de mai mare cinste. "

Sfântul: ***"Pe acei care nu cinstesc Sfânta Duminică, cum îi aveţi?"***

Dracul: "Ca părinţii pe copiii lor, pentru că în ziua Duminicii ne-a răpit Hristos pe toţi pe care îi aveam în iad."

Sfântul: ***"Pentru ce aţi îndemnat voi pe evrei de au răstignit pe Domnul nostru Iisus Hristos?"***

Dracul: "N-am ştiut că este Dumnezeu, ci L-am socotit de prooroc, dar ne-am înşelat, căci nimenea nu poate şti Tainele lui Dumnezeu.

Urâciunea între creştini

Astfel, dracul, tremurând de frica răspunderii şi a pedepsei, s-a rugat Sfântului Antonie, zicând: "Antonie, te rog, lasă-mă să mă duc, pentru că prea mult am zăbovit şi nu voi mai avea de-acum pace cu fraţii mei."

Sfântul: ***"Viu este Domnul Dumnezeul meu, nu te voi lăsa până ce nu-mi vei spune toate vicleşugurile diavolilor. "***

Dracul: "Prea mult rău mi-ai făcut, Antonie, că mă întârzii şi ţinându-mă aici fără nici un câştig, foarte mult mă păgubesc, pierzând şi cinstea mea de la stăpânul meu."

Sfântul: ***"Spune-mi şi aceasta: pe cei care nu se iubesc unii pe alţii, cum îi aveţi?"***

Dracul: "Aceştia sunt cumetrii noştri, fiindcă nici noi nu avem dragoste între noi şi acolo unde este dragoste nu putem intra ca să facem cele ce voim noi. Urâciunea dintre creştini e foarte mult plăcută stăpânului nostru, fiindcă Dumnezeu nu cere nimic altceva de la oameni fără numai dragoste. Pentru aceasta, noi stăm departe de cei care au dragoste către vecinii lor."

Sfântul: ***"Dar pe cei care dau milostenie la săraci, cum îi aveţi?"***

Dracul: "Aceştia înfig multe cuţite în inimile noastre, căci toţi aceia care se milostivesc spre săraci aduc spre milostivire pe Însuşi Dumnezeu şi îndată când dau milostenie la săraci, se şterg din condica noastră păcatele lor şi pierdem atunci toate ostenelile şi câştigul nostru."

Sfântul: ***"Dar, pe cei ce opresc dreptul săracilor, cum îi aveţi?"***

Dracul: "Aceştia sunt zarafii noştri, fiindcă, pe de o parte, ei opresc dreptul săracilor, iar pe de alta, noi îl răpim de la ei. Pentru aceasta, ei niciodată nu se mai satură, de care lucru, noi foarte ne bucurăm. O, Antonie! Cum de n-am ştiut eu că ai avut de gând să mă ţii aici atâta vreme, că aş fi fugit departe de tine."

Sfântul: ***"Şi eu mă mir cum faceţi voi, dracii, atâta rău lumii!"***

Dracul: "Fiindcă Dumnezeu ne-a blestemat ca să nu mai avem nici un bine, ci de la bine totdeauna să fim depărtaţi. Pentru aceasta, orice rău de tot felul lucrăm în

lume, până şi la împăraţi, patriarhi, mitropoliţi, preoţi, monahi şi cuvioşi, la bogaţi, la săraci şi, în scurt, la toţi le dăm iubirea de argint, râvnă amară, zavistie, urâciune şi toate celelalte rele pentru care ei se fac prieteni ai noştri. Şi ce încă să-ţi mai spun, Antonie? Meşteşugurile noastre sunt nenumărate."

Diavolul împiedică pe copii a învăţa carte

Toate acestea auzindu-le marele Antonie, l-a întrebat: ***"Dar copiilor ce le faceţi când se joacă?"***

Dracul: "Acolo, avem noi darul nostru şi facem multe meşteşuguri, ca să se taie, să-şi scoată ochii, să-şi frângă mâinile şi picioarele şi multe alte rele facem, ca să se mânie unul asupra altuia, să se ducă părinţii lor pe la judecăţi şi pe la stăpânitori, cheltuindu-şi averile lor în zadar, din care avem şi noi câştig, căci ne folosim dintr-amândouă părţile."

Sfântul: ***"La şcoală, unde învaţă dascălul pe copii, vă duceţi şi acolo, ca să faceţi sminteli?"***

Dracul: "Mergem şi acolo însă stăm departe, pentru că ţin în mâinile lor cărţi bune, prin care ne osândesc foarte mult şi ne clevetesc. Pentru aceasta, nu ne ducem aproape de ei, ci numai, când încetează de a mai citi, atunci ne apropiem de dânşii şi le punem în minte multe gânduri, ca să urască învăţătura şi să nu mai citească, adică să urască cuvintele lui Dumnezeu şi să facă voia noastră, fiindcă, din citire, mulţi copii vin la cunoştinţă de Dumnezeu, de la care, pe urmă, prea mult ne nedreptăţim. Aceasta suferind-o noi adeseori, ne silim a-i răsplăti pe copiii de şcoală, punându-le în minte mustrările, pedepsele şi multele bătăi ce le sufăr ei când nu-şi învaţă lecţiile ori când fac nebunii. Deci, după ce astfel depărtăm de la ei Darul lui Dumnezeu, îi trecem în condica noastră. Fiindcă cei care învaţă carte prea mult ne ocărăsc şi ne prăbuşesc groaznic prin luminare şi bunele purtări creştineşti, pentru aceea şi noi, dracii, facem pe copii să urască învăţătura şi să nu voiască nici măcar să vadă cartea. Pe părinţii lor, de-asemeni îi facem a se lenevi şi a nu-i pedepsi ca să înveţe carte, fiindcă prin Sfintele cărţi se slăveşte Dumnezeu din Darul ce au într-însele."

Acestea auzindu-le Sfântul de la diavolul, a zis către dânsul: ***"Să te osândească Domnul Dumnezeu pe tine, duh înrăutăţit şi necurat, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui."***

Acestea zicând marele Antonie, îndată s-a făcut nevăzut dracul. Sfântul, rămânând uimit în acel ceas, s-a rugat în duh şi în adevăr cu lacrimi fierbinţi, zicând această rugăciune: ***"Doamne, Atoţiitorule, Dumnezeul milei, Cel ce ai făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele ce sunt într-însele, Însuţi Stăpâne, Iubitorule de oameni, Doamne, izbăveşte-mă de cursele vicleanului diavol…"***

Astfel rugându-se Sfântul, a adormit puţin. ***Atunci, venind îngerul Domnului şi apropiindu-se de dânsul, i-a zis: "Antonie, văzut-ai pe vicleanul?"***

"Aşa, l-am văzut, a răspuns sfântul, dar cine eşti tu care îmi grăieşti?"

Îngerul a zis: ***"Eu sunt Arhanghelul Gavriil şi am venit aici, ca să-ţi spun să scrii toate vicleşugurile dracilor pe care le-ai văzut şi auzit şi să le dai la iveală în lume."***

Avva Antonie, deşteptându-se, şi-a adus aminte de cuvintele Îngerului şi lăudând pe Dumnezeu, a zis: ***"Mulţumesc Ţie, Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeul Puterilor, că ai trimis pe Îngerul Tău poruncindu-mi să scriu toate răutăţile şi vicleşugurile dracilor, cum ei săvârşesc ucideri, pizmuiri, zavistii şi războaie între creştini, făcându-i a se urî unul pe altul şi să nu cinstească Sfânta Duminică întru care s-a făcut Învierea Ta, a Domnului Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos."***

Iubiţii mei fii şi fiice în Hristos Dumnezeu Cuvântul, rogu-vă, urmaţi această sfătuire a mea şi fugiţi de orice jocuri şi neorânduieli, fiindcă acestea bucură foarte mult pe draci, care pricinuiesc oamenilor nenumărate păcate. Rugaţi-vă zilnic lui Dumnezeu ca să vă izbăvească de toate relele meşteşugiri cu vicleşuguri şi lupte infernale ale necuratului vrăjmaş diavol, având pe Dumnezeu într-ajutor, a Căruia este Stăpânirea, Puterea şi Slava şi Lui Se cuvine cinstea şi închinăciunea acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin

(Protos. Nicodim Măndiţă: "Dai voinţă, iei putere")

Arhim. Andrei Coroian: Meditaţie la Sfântul Antonie cel mare, fericitul părinte al monahilor şi desăvârşit învăţător al discernământului

17.01.2015

Fericirea de a cunoaşte calea

Discernământul este definit de Sfinţii părinţi ai Bisericii ca dreapta măsură a tuturor lucrurilor. El este calitatea sau virtutea fundamentală, dată de Dumnezeu omului spre a fi însuşită şi cultivată. Este şi cea mai complexă şi greu de definit virtute, cum scrie părintele Nicolae Steinhardt, care le înmănunchează şi armonizează pe toate celelalte virtuţi. Ea este de fapt manifestarea unei stări de aşezare a sufletului întru smerenie, în credinţă, în pace, în bucurie şi în iubire, cu bună conştiinţă interioară, precum şi ştiinţa de a avea o relaţie dreaptă şi corectă, cu Dumnezeu, cu semenii şi cu toată creaţia.

Păstrarea şi cultivarea acestei regine a virtuţilor este foarte importantă în viaţa personală pământească a fiecărui om, şi cu atât mai mult în viaţa sa duhovnicească prin care se lucrează mântuirea, fericirea şi înveşnicirea sa.

Dacă preabunul Dumnezeu din nemărginită iubire a creat cu multă înţelepciune şi măiestrie, atât cele văzute cât şi pe cele tainice şi nevăzute, care laolaltă încântă, minunează şi bucură sufletul şi mintea omenească până la extaz, nu mai puţin ne uimeşte prin înţeleapta şi plină de iubire a Sa purtare de grijă faţă de lumea creată, şi în special faţă de Biserica Sa cea sfântă pe care o conduce spre desăvârşire şi mântuire în veşnicia nesfârşită şi fericită.

Dacă până la edictul de la Milano din anul 313, martiriul era considerat o formă a desăvârşirii creştine, ba chiar devenise un ideal popular pentru creştinii din Biserica primară, prin libertatea şi oficializarea cultului creştin, date prin Sfântul împărat Constantin cel mare, Dumnezeu descoperă încă o cale de desăvârşire, aceea de martiriu perpetuu, într-o luptă pe viaţă şi pe moarte cu duhurile răutăţii, cu ispitele lumii şi ale cărnii, cristalizată mai apoi sub forma şi numele de monahism.

Această formă de vieţuire a fost practicată în vechime de câteva mari figuri ale Vechiului Testament, ca profetul Ilie Tezviteanul, marele preot Melchisedec şi Sfântul Ioan Botezătorul, dar şi de Mântuitorul Iisus Hristos în cele patruzeci de zile petrecute în post şi rugăciune, în pustia Carantaniei (Matei cap. 4 versetele 1-10).

Modelul deplin însă al acestui tip de vieţuire creştină, Mântuitorul Iisus Hristos avea să-l arate în persoana Sfântului Antonie cel mare egipteanul, trăitor între anii 250 şi 355 ai erei creştine şi care avea să fie considerat părintele şi începătorul monahismului.

În setea sa de desăvârşire, de parcurgere a drumului de la chip la asemănare, într-un mod cât mai direct şi în acelaşi timp ireversibil, într-o cât mai deplină siguranţă, omul credincios are neapărată nevoie de un model şi de un îndrumător. Dacă în viaţa profană drept modele se disting persoane cu capacităţi geniale sau cei care se consacră în totalitate unui anumit domeniu din ştiinţă, cultură sau artă, în viaţa creştină sau duhovnicească, modelul suprem este desigur Fiul lui Dumnezeu înomenit. Dar mai sunt şi cei care urmează în totalitate modelul Său evanghelic de gândire şi de trăire, consemnat de către sfinţii apostoli în scrierile lor şi practicat în tradiţia Bisericii într-o nemijlocită şi continuă comuniune cu El, prin mijlocirea harului Sfântului Duh.

Între sfinţii care I-au urmat exemplul şi cuvântul, făcându-se model al tipului de viaţă însingurată, liber de orice grijă şi posesie materială, ajungând prin despărţirea de toţi, pentru Dumnezeu, la unirea cu toţi prin El, avva Antonie cel mare se va

distinge tocmai pentru darul discernământului cu care şi-a orânduit viaţa, iar mai apoi i-a călăuzit şi pe alţii, doritori de a urma în vieţuirea lor această cale.

În scrierile hagiografice, patristice sau filocalice avva Antonie este numit adesea fericit, tocmai pentru felul în care a înţeles chemarea lui Hristos, urmându-o cu iubire, cu credinţă, cu râvnă şi pricepere. S-a socotit fericit pentru darul de a cunoaşte Calea, adică persoana lui Hristos, poruncile şi sfaturile Lui, precum şi pentru darul, ştiinţa şi puterea de a le păzi şi a le îndeplini cu sfinţenie (Lc 8, 21).

Născut într-o familie evlavioasă şi înstărită, din Egiptul de mijloc, copilul Antonie, pe lângă calităţile native deosebite, are parte de o educaţie creştină sănătoasă, într-o atmosferă de profundă şi autentică evlavie. Pentru a nu se perverti în şcolile laice păgâne, părinţii săi l-au învăţat carte acasă, sau la biserică buchisind slovele din textele cărţilor sfinte.

Rămas orfan de părinţi şi moştenind o avere îndestulătoare, la vârsta de optsprezece ani tânărul Antonie aude într-o duminica la slujba din Biserica satului cuvintele Mântuitorului: „Dacă vrei să fii desăvârşit, du-te, vinde-ţi averile, dă-le săracilor şi vei avea comoară în cer” (Mt. 19, 21).

El procedează întocmai, partea lui de avere împărţind-o săracilor, iar pe sora sa mai mică o încredinţează unei comunităţi de fecioare evlavioase, care ulterior vor deveni călugăriţe, împreună cu partea ei de avere.

Ştiinţa deosebirii între bine şi rău, a deosebirii gradelor binelui sau ale răului, poate şi ea să fie o definiţie a discernământului. Viitorul mare avva Antonie se arată încă de tânăr, un magistru în ştiinţa alegerii părţii celei bune (Lc. 10, 42). Ştie să se debaraseze încă de la început de lucrurile nefolositoare vieţii. Orice grijă justificată sau mai puţin motivatoare pentru lucruri, locuri, persoane sau situaţii, este o frânare a dorinţei de desăvârşire, care treptat paralizează voinţa şi stinge flacăra duhovnicească, precum şi elanul celui pornit pe cale. Avva Antonie nu se complică, încă de la început îşi rânduieşte cu înţelepciune lucrurile şi păşeşte liber, fericit, pe noul drum, care îi stă înainte.

Îşi începe viaţa sihăstrească în propria sa locuinţă, iar mai apoi se retrage la marginea satului. Cunoscând şi alţi pustnici, culege de la ei ca o albină cuvinte de înţelepciune şi fapte de virtute. Vreme de cincisprezece ani uceniceşte în special pe lângă un pustnic bătrân, de la care deprinde lupta grea cu duhurile răutăţii, cu patimile sufletului şi ale trupului, postind, priveghind, rugându-se şi meditând. În puterea vârstei intră într-un mormânt părăsit unde trăieşte singur vreme de treizeci

şi cinci de ani. Aici, prin răbdare, tenacitate, curaj şi perseverenţă poartă lupte dramatice cu duhurile satanei şi cu propriile sale patimi, lupte din care, cu ajutorul Mântuitorului şi al harului Său, iese mai mult decât biruitor.

Luptele sale victorioase vor dovedi pentru totdeauna caracterul fantasmagoric şi iluzoriu al nălucirilor satanei, care pier „precum se risipeşte fumul şi se topeşte ceara la căldura focului", în faţa unei credinţei puternice, a rugăciunii, a postului, a smereniei, şi în faţa semnului Sfintei Cruci.

Luptele biruitoare ale Sfântului Antonie împotriva duhurilor satanei, vor fi până la sfârşitul veacurilor un izvor de tărie şi de încurajare pentru monahi şi pentru creştini, dar şi o sursă de inspiraţie pentru arta şi cultura creştină. Prin modul său de viaţă, Sfântul Antonie a fascinat şi a atras mii de discipoli care i-au urmat exemplul, dând fiecăruia învăţături şi sfaturi potrivit cu vârsta, puterea şi capacitatea lui.

Înconjurat de numeroşi ucenici, a petrecut o vreme în muntele Pispir, iar mai apoi s-a retras într-un munte de lângă Marea Roşie, care astăzi îi poartă numele şi unde a rămas până la sfârşitul vieţii, coborând doar la anumite perioade de timp pentru sfătuirea şi îmbărbătarea ucenicilor săi.

S-a săvârşit din aceasta viaţă, la vârsta de o sută cinci ani fără să fi fost bolnav vreodată, în ciuda luptelor duse şi ascezei severe, lăsând celor doi ucenici apropiaţi, avva Macarie şi avva Serapion hainele sale sfinţite, precum şi porunca de a-i ascunde trupul spre a nu fi cinstit şi venerat de creştini.

Ucenicului iubit şi totodată biograful său, Sfântului Atanasie cel mare, patriarhul Alexandriei, îi va lăsa mantia sa.

Din scrierea Sfântului Atanasie reiese într-un mod foarte limpede discernământul şi iscusinţa cu care Sfântul Antonie cel mare şi-a purtat crucea în această viaţă, a purtat războaie dramatice cu duhurile satanei, cu patimile şi cu ispitele acestei lumi, biruind cu ajutorul lui Dumnezeu şi ajungând la vârsta şi măsura bărbatului sfânt şi desăvârşit în toate virtuţile. Sfaturile sale consemnate în primele pagini ale Patericului, precum şi cele cuprinse în vol. I al Filocaliei sunt foarte actuale şi aplicabile în viaţa duhovnicească a fiecărui creştin.

A avea în minte şi în suflet întotdeauna prezenţa lui Dumnezeu, a urmări ca în toate faptele tale să ai mărturia Sfintelor Scripturi, precum şi îndemnul de a fi statornic în gândurile, cuvintele şi activităţile tale, reprezintă definiţia în sinteză, a unei vieţi trăite în Hristos. Ea este valabilă în orice timp şi în orice loc, expe-

rimentabilă pentru orişice creştin şi în acelaşi timp aducătoare de multă linişte, pace, siguranţă şi libertate duhovnicească.

A şti că recunoaşterea neştiinţei, a neputinţei, a păcătoşeniei, duce la adevărata cunoştinţă de Dumnezeu şi a legii Lui, la puterea de a îndeplini voia Lui spre slava Lui şi binele semenilor, la curăţirea de păcate şi la sfinţenie; a şti că în această lume este o înşelare să crezi că se poate sluji la doi stăpâni, a încerca să slujeşti în paralel lui Dumnezeu şi mamonei, ce duce la sfâşieri lăuntrice, la ruperea sufletului de către draci, după exemplul tânărului candidat la călugărie pe care avva Antonie l-a trimis la măcelar; a şti să priveşti întotdeauna viaţa cu toate particularităţile ei generale şi esenţiale, a urmări şi a face întotdeauna binele, a nu pregeta, dar şi a şti unde şi când să te opreşti; a descoperi în tine şi în alţii false virtuţi, a nu le idolatriza, şi prin aceasta a cădea în mândrie pierzătoare, a nu crede în vise şi năluciri diavoleşti; a şti că munca cinstită şi rugăciunea sunt caracteristicile fundamentale ale fiinţei umane în dubla ei ipostază suflet-trup; a lucra cu sârg până la ultima suflare în ogorul sufletului şi al vieţii, şi a nu aştepta răsplată, ba, din contră, ispită şi încercare; a şti că statutul de creştin reiese din împlinirea cuvintelor cheie ale Evanghelie, ca: iubirea vrăjmaşilor, netemerea de moarte, a urma sărăciei şi smereniei lui Hristos.

A nu răspunde răului cu aceeiaşi monedă este meritoriu, dar este doar măsura Legii lui Moise, iar a nu putea nici atât, arată pruncia şi neputinţa duhovnicească şi nevoia de rugăciune. A prefera şi a alege întotdeauna smerenia, care poate trece peste toate cursele şi ispitele celui rău toate acestea şi multe alte cuvinte folositoare le vom găsi în scrierile din Pateric, consemnate în dreptul Avvei Antonie, precum şi în Filocalia vol. I.

Împreună cu Domnul a trăit pe pământ prin credinţă, ascultare şi iubire jertfelnică, împreună cu El se veseleşte acum în cer. Vesel, blând, politicos, dornic de a-i sluji pe oamenii din vremea sa, Dumnezeu i-a împlinit dorinţa, sfinţindu-l. A face binele conform psalmistului, înseamnă a rămâne prezent prin amintirea faptelor bune, pe întreg cuprinsul istoriei, iar marele Sfânt Antonie rămâne contemporan cu noi şi cu toate generaţiile.

Preot Sever Negrescu - Rugăciunea cea necunoscută

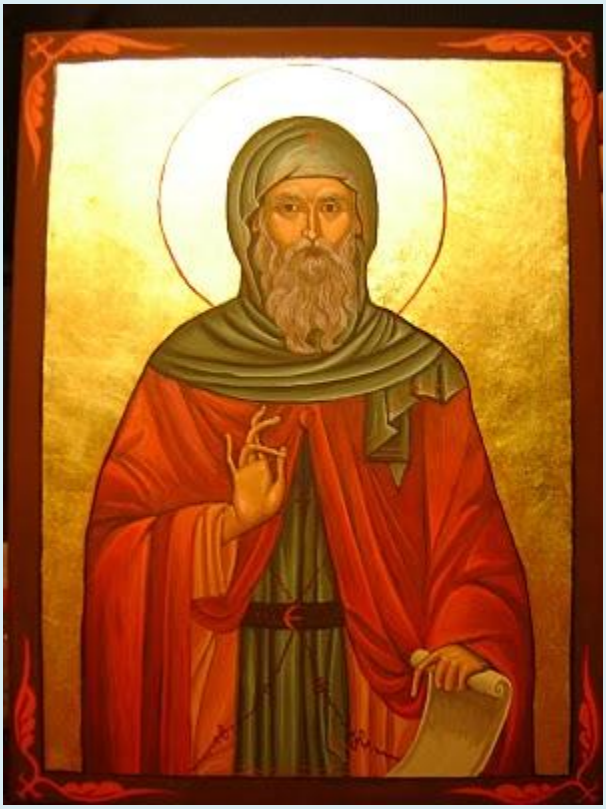

“Sfinţii cunosc regulile prin care sufletul se ridică la starea de mântuire.

La Sfântul Antonie cel mare a venit diavolul zerefer ispitindu-l, prin cumplită întrebare: ***poate fi primit el, diavolul, la pocăinţă? Ce zice Dumnezeu de aceasta?***

Sfântul Antonie, având cuvioasele mâini şi gânduri ridicate la cer, aproape atingându-l în rugăciune, a aflat răspunsul. ***Da. Pocăinţa diavolului va fi primită de către Bunul Dumnezeu, cu o singură condiţie. Trei ani să rostească, de o sută de ori pe zi, această rugăciune: Dumnezeule, miluieşte-mă pe mine, răutatea cea veche, urâciunea pustiirii şi înşelăciunea cea întunecată!***

Diavolul zerefer a refuzat, râzând de bătrânul Antonie. Cât de dulce trebuie să fie răutatea cea veche; ce lipicioasă devine urâciunea pustiirii şi cât de amăgitoare înşelăciunea cea întunecată, să poţi refuza o astfel de şansă!

Într-o lume plină de zereferi, această rugăciune treimică ar deschide cerurile, ar împământeni Raiul şi L-ar face pe Dumnezeu să lăcrimeze strângându-ne în bucurie.

Noi, oameni mari, oameni învăţaţi, oameni înţelepţi, refuzăm. Sensibilitatea nu se mai exprimă de mult prin măreţie, ştiinţă, înţelepciune.

Sfântul Antonie rezolvă această ecuaţie. ***Cu adevărat, răutatea cea veche nu poate fi bunătate nouă.***

Şi totuşi, la 17 ianuarie am fi putut începe *Rugăciunea cea necunoscută*. Poate, la anul!”

(din: Preot Sever Negrescu, Prolog din Proloage. Lecturi patristice dintr-un calendar uitat, Editura Mitropolia Olteniei, 2008)

Predica mitropolitului Neofit de Morfou la sărbătoarea Sfântului Antonie cel mare despre modele sfinte, liniştire şi osteneala odihnitoare: “Găsiţi timp, lipsiţi-vă de puţin somn ca să dobândiţi mai multă trezvie”

Dacă avem năzuinţe mari, să avem şi modele mari! - Predica mitropolitului Neofit de Morfou la sărbătoarea Sfântului Antonie cel mare (17.01.2021)

(traducere de E.P. pentru Cuvântul ortodox):

Ani binecuvântaţi să aveţi! Cât de frumos este ceea ce am auzit astăzi de la ieropsaltii noştri, ceea ce în mod deosebit a reţinut sufletul meu, mintea mea, şi anume Condacul zilei de astăzi, care spune despre Sfântul Antonie că a ales să trăiască o viaţă de liniştire (isihie), departe de zgomot şi de multele griji. Şi avea, se zice, ca model al său, pe Sfântul Ioan, Botezătorul Domnului, pe cinstitul Înaintemergător.

Vedeţi? Le este necesar, chiar şi marilor sfinţi, să aibă modele de urmat. Modele! Şi Sfinţii nu au ezitat să îşi aleagă modele mari. Unuia căruia îi place fotbalul are ca model un mare fotbalist, unuia căruia îi place muzica are ca model un mare

cântăreţ, unuia căruia îi plac banii are ca model un armator sau un bancher, unuia căruia îi place faima are ca model fie un om politic, fie un actor. Aceştia doi se aseamănă între ei. Sfinţii aveau şi ei modelele lor.

Modelul Sfântului Antonie, repet, a fost cinstitul Înaintemergător. Cine a fost modelul cinstitului Înaintemergător? A fost profetul Ilie, marele profet ascet al Vechiului Testament. Cine a fost modelul Sfântului Ilie? Profetul Moise care a trăit 40 de ani în deşertul Sinai.

Acesta a trăit pe Sinai, unde a văzut-o pe Maica Domnului, nu ca femeie, ci ca un Rug aprins care nu ardea. Şi acesta zicea în sinea sa: Ce lucru străin, de neînţeles: foc arde în acest Rug şi Rugul nu se arde. Şi a auzit o voce ieşind din Rug şi strigându-l: Moise! Moise!

Vedeţi? Când Dumnezeu ne vorbeşte, ne cheamă pe nume, ne vorbeşte personal. Este valabil pentru fiecare dintre noi, pentru că noi suntem casnicii lui Dumnezeu. El este Tatăl nostru. Chiar şi pe Fiul Său ni L-a dăruit şi ni-L dăruieşte la fiecare Liturghie, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci.

Şi i-a zis: Moise! Moise! Locul pe care stai este sfânt. Scoate-ţi încălţările! Şi şi-a scos încălţările Moise şi aşa, cu picioarele goale, a îngenuncheat. Şi şi-a spus şi el, ca om, mirarea sa: Cine eşti, Tu, Cel ce îmi vorbeşti şi îmi cunoşti numele, Cel a cărui prezenţă arde dintr-un Rug, iar Rugul nu se arde? Şi i-a spus: Eu sunt Cel ce sunt.

Să vă zic: eu dacă eram în locul lui Moise, I-aş fi spus: acum m-ai lămurit… ce înseamnă: Eu sunt Cel ce sunt? (…) Toate icoanele lui Hristos au pe aureolă cuvintele greceşti: «Ο Ων», adică “Cel ce Este” înainte de veacuri, pe care nimeni nu L-a creat. Eu sunt Cel ce cu adevărat SUNT.

Noi ceilalţi, oamenii, plantele, planetele, galaxiile şi toate celelalte ne datorăm existenţa altcuiva: tatălui nostru, tatăl nostru-bunicului nostru, şi aşa mai departe până la Adam, şi Adam lui Dumnezeu.

Şi I-a zis Dumnezeul Treimic lui Moise: Eu sunt Cel sunt, Creatorul, Cel ce nu are nevoie de nimeni. Viaţa voastră, a tuturor, depinde de Mine. Ca să existaţi aveţi nevoie de Mine. Deoarece sunt Eu, existaţi şi voi. Aceasta a fost prima revelaţie a lui Dumnezeu către om atât de clară. Şi i-a spus: Sunt Dumnezeul părinţilor tăi, al lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacov; este aşadar Cel ce I s-a arătat lui Avraam, lui Isaac şi lui Iacov. Dacă L-am fi văzut noi, ce ne-ar fi spus? Sunt Dumnezeul lui

Paisie, sunt Dumnezeul lui Porfirie, sunt Dumnezeul lui Iacov. Hristos, ieri şi astăzi şi în vecii vecilor, Acelaşi este.

Pe acest Dumnezeu L-a căutat să Îl găsească în inima sa, pe calea isihiei, departe de zgomote şi griji, bogatul egiptean Antonie. Şi-a lepădat bogăţiile, a avut grijă de sora lui, şi la început a mers să-şi găsească liniştea în afara satului său, în cimitir.

Acolo erau nişte morminte zidite şi a găsit unul vechi în care s-a aşezat. De ce? Pentru că a căutat să îşi găsească inima sa, inima sa adâncă. Şi această lucrare avea nevoie să se facă în linişte. E nevoie de linişte pentru a face această lucrare. Încă nu era monah pe atunci, era din lume. Dar avea această adâncă dorire: să aplice Evanghelia în viaţa sa.

Şi în acel mormânt, atunci când a vrut să se liniştească şi să renunţe la plăceri, şi la slava lumească şi la deşertăciunile acestei lumi, a început să îi dea târcoale vrăjmaşul, acela care nu vrea ca chipul lui Dumnezeu - omul - să devină asemenea lui Dumnezeu. Lui Dumnezeu nu poate să Îi facă nimic, de aceea încearcă să rănească chipul lui Dumnezeu, adică pe om. Când vede [diavolul] că un om se luptă duhovniceşte ca să agonisească Duhul Sfânt, atunci încep ispitele, opreliştile, umilinţele, bârfele, prigoanele. Omul trebuie să aibă această în vedere, să se aştepte că vor veni. Nu să zică: de ce? şi de ce? şi să cârtească, să se plângă. Aşa şi pe Sfântul Antonie l-a vizitat ispititorul în mormânt, l-a şi bătut rău.

Apoi a plecat Sfântul în pustia Egiptului şi acolo, odată, când îşi punea sandalele, a văzut pe cineva lângă el care făcea acelaşi lucru. Şi l-a întrebat: Cine eşti tu? Eu sunt satana, unde mergi tu, te urmez şi eu. Şi a mers în deşertul din adâncul Africii, înspre Etiopia. A găsit acolo un castel vechi, de pe vremea romanilor, s-a zăvorât acolo, şi l-a rugat pe un locuitor al acelor locaşuri să îi aducă o dată pe săptămână puţină apă şi puţină pâine. Şi astfel a trăit aproape 40 de ani, precum şi Sfântul Neofit, al nostru, din Pafos. Şi apoi, când au început să vină ucenici să îl cerceteze, a ieşit din zăvorâre şi a devenit cel mai mare ascet al lumii, marele Antonie. Aceasta este pe scurt, viaţa Sfântului Antonie.

În zilele noastre, cu toţii, şi oamenii din lume, şi monahii, şi cei căsătoriţi şi cei singuri, avem o mare problemă: suntem tulburaţi, nu reuşim să ne găsim liniştea. Marea noastră problemă sunt grijile, şi pe cât progresează tehnologia în viaţa noastră, pe atât de mult cresc şi grijile noastre, deşi ar trebui să se întâmple invers. Dar tot ce este tehnic (artificial) are în sine şi o parte de minciună. Nu este adevărat, de aceea se numeşte tehnic. Să avem acest lucru în vedere. Doar Adevărul poate să îl odihnească pe om. Dragii mei, tehnologia nu poate să îl

odihnească pe om deoarece îi odihneşte doar trupul, şi omul nu este doar trup, este şi suflet.

Aşadar, noi trebuie să găsim aceste căi prin care se odihneşte şi trupul, dar şi sufletul nostru. Şi există un paradox din acest punct de vedere: când se oboseşte trupul nostru pentru dragostea lui Hristos sau din dragoste către aproapele nostru, al unui bolnav, al unui om aflat în primejdii sau al unui sărac, al unuia mai mic frate al nostru, când obosim fie din dragoste pentru Hristos sau din dragoste pentru un frate al nostru, ne vine o minunată odihnă, mai întâi în sufletul nostru, iar mai apoi sufletul o dăruieşte şi trupului. Această odihnă, această bucurie, acest har l-au cunoscut sfinţii. Dar ca să vină această odihnă este nevoie de har, de energie dumnezeiască. Ca să vină energia necreată [a harului] trebuie să ne nevoim, să iubim aşadar nevoinţa şi pentru Dumnezeu şi pentru aproapele nostru. Doar după aceea liniştirea ne va fi folositoare.

Să ne străduim să avem ore de liniştire. Sfântul Antonie avea 24 de ore pe zi, şi Sfântul Neofit la fel. Noi să găsim câteva minute de linişte, mai ales noaptea. Să nu vă cheltuiţi nopţile cu tehnologia digitală sau cu alte feluri de îndeletniciri sau [numai] cu somnul. Mulţi când aud de noapte, se gândesc la somn. Găsiţi timp, lipsiţi-vă de puţin somn ca să dobândiţi mai multă trezvie, adică să fiţi "deştepţi/ treji". Asta înseamnă să fii deştept(at), să nu fii adormit, să fii treaz.

Şi, în acest fel vom începe să avem şi noi drept model pe Sfântul Antonie, pe cinstitul Înaintemergător, pe profetul Ilie, pe profetul Moise. Şi ne vor ajuta cu toţii, şi Hristos şi Maica Domnului, aşa cum i-au ajutat şi pe aceşti sfinţi înaintea noastră. Dar sfinţii, cu toţii, au avut această mare dorire: să dobândească harul, energia Duhului Sfânt; isihia şi rugăciunea şi postul nu erau pentru ei un scop în sine, ci erau mijloace. Scopul este: „inimă curată, zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte intru cele dinăuntru ale mele!". Dumnezeu să ne învrednicească să avem aceste năzuinţe! Dar ca să avem năzuinţe frumoase şi înalte este nevoie să avem modele mari.

De aceea, vă rog să citiţi vieţile sfinţilor, dacă vreţi să intraţi în această lucrare, să se nască în inima voastră dorirea liniştii, a rugăciunii şi a sfinţeniei, altfel vom îmbătrâni şi ne vom topi, în loc de a ne sfinţi. (…)

Aşa, şi noi, să avem drept modele pe sfinţii noştrii, să le citim vieţile şi să iubim liniştirea. Repet, tuturor celor din oraşe le spun de pe acum: vreţi să deveniţi moderni? Plecaţi din oraşe! Găsiţi sate liniştite. Dar dacă este să mergeţi la sat şi să luaţi cu voi viaţa de la oraş, veţi strica şi satul unde veţi merge. Dacă mergem la

sat, să iubim liniştea satului, mai ales noaptea, dar şi după-amiaza. Aşa şi voi, în aceste ore de linişte, pe care le putem dobândi mai ales la sat, să le folosim spre câştig, să studiem Scripturile, să ne rugăm, să vorbim Dumnezeului Treimic, cu Maica Domnului, cu sfinţii noştri. Şi să avem modele.

Îmi amintesc de Sfântul Iacov Tsalikis, puţini ştiu care era modelul său. Toată lumea credea că era Sfântul David. Nu! Modelul Sfântului Iacov era un sfânt stâlpnic, Daniil Stâlpnicul. Când era Paşti, îl rugam să guste puţin din friptura de iepure. Şi se întorcea spre mine şi îmi zicea: Neofite, oare mânca şi Sfântul Daniil iepure acolo, pe stâlp? Şi îi ziceam: Dar sfinţia voastră nu sunteţi stâlpnic. Şi nu îi plăcea când îi ziceam aşa. Ar fi vrut să fie. Şi acum este la măsura Sfântului Daniel Stâlpnicul, are slava aceluia.

De aceea, vă repet: să aveţi modele mari şi ore de liniştire. Liniştea singură vorbeşte. Liniştea singură este rugăciune. Şi să citiţi şi din Psaltire ca să Îl găsiţi în ea pe Hristos, pocăinţa, lacrimile şi bucuria.

Mi-a zis o femeie, acum câteva zile, care a îndrăgit mult Psaltirea: Eu nu am învăţat la şcoală greaca veche, limba în care citesc din Psaltire; citesc, citesc, citesc, înţeleg doar 5 cuvinte, dar am aşa o bucurie când o termin pe care nu o pot primi de oriunde altundeva. De unde vine această bucurie? Îi zic: bucuria este rodul Duhului Sfânt.

De aceea, şi voi, orice aţi fi, căsătoriţi sau singuri, să le iubiţi pe acestea, să aveţi exemple frumoase, şi din această lucrare veţi avea mult câştig şi veţi primi şi zestre pentru copiii şi pentru nepoţii voştri!

Patericul egiptean - Apoftegmele părinţilor noştri din pustia Egiptului - Despre avva Antonie

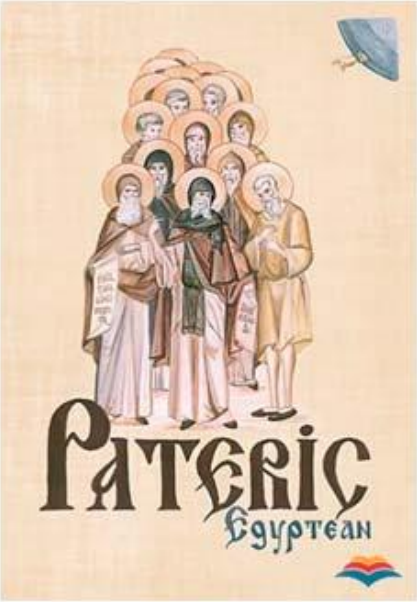

1

Sfântul avva Antonie, pe când şedea în pustie, a căzut în mare lehamite 2(akedia) şi în mare întunecare a gândului 3(logismos). Şi i-a spus lui Dumnezeu:

Doamne, vreau să mă mântuiesc, şi nu mă slăbesc gândurile. Ce să fac în suferinţa mea? cum să mă mântui?

Şi ridicându-se puţin către cele din afară a văzut Antonie pe altul ca el, aşezat la lucru, ridicându-se de la lucru să se roage, şi aşezându-se apoi la împletit funie, şi iar ridicându-se la rugăciune. Or acesta era îngerul Domnului, trimis spre îndreptarea şi lămurirea lui Antonie. Şi l-a auzit pe înger spunând: aşa să faci şi te vei mântui.

Iar el, auzind acestea, se bucură şi prinse curaj, şi făcând aşa, se mântui.

2

Tot avva Antonie, cu mintea aţintită la genunea judecăţilor lui Dumnezeu, a întrebat: ***Doamne, cum de mor unii tineri, şi alţii la adânci bătrâneţi? De ce sunt săraci unii, iar alţii se îmbogăţesc? De ce nedrepţii se îmbogăţesc, iar drepţii sunt săraci?***

Şi iată că o voce i-a zis: Antonie, ai grijă de tine. Căci acestea sunt judecăţile lui Dumnezeu, şi ţie nu ţi se cade să le ştii.

3
L-a întrebat cineva pe avva Antonie: ***ce să fac ca să-i plac lui Dumnezeu?*** Iar bătrânul i-a răspuns: păzeşte ceea ce-ţi spun: oriunde ai merge, să-l ai pe Dumnezeu înaintea ochilor pururea; orice ai face, să ai adeverirea 4(martyria, confirmare, validare.) Sfintelor Scripturi; oriunde te-ai statornici, nu pleca devreme de-acolo. Urmează-le pe acestea trei şi te vei mântui.

4
I-a spus avva Antonie avvei Pimen: lucrarea cea mare a omului e să-şi arunce păcatul înaintea lui Dumnezeu, şi să se aştepte la ispită până la ultima suflare.

5
A spus tot el: nimeni neispitit nu va putea merge în împărăţia cerurilor. Că de aceea se spune: înlătură ispitele şi nimeni nu mai e mântuit.

6
L-a întrebat avva Pamvo pe avva Antonie: ce să fac? Iar bătrânul îi spuse: nu te încrede în dreptatea ta, nu te frământa pentru cele trecute; stăpâneşte-ţi limba şi pântecele.5 (Ceea ce intră şi ceea ce iese.)

7
A spus avva Antonie: am văzut toate mrejele vrăjmaşului întinse pe pământ, şi am suspinat zicând: cine o să treacă printre ele? Şi am auzit o voce care zicea: smerenia.

8
A mai spus: sunt unii care îşi chinuie trupurile cu nevoinţa, dar din lipsa duhului deosebirii 6(diakrisis, discernământ.) s-au îndepărtat de Dumnezeu.

9
A mai spus: de la aproapele vine şi viaţa şi moartea. Că dacă ne câştigăm aproapele, îl câştigăm pe Dumnezeu; dar dacă ne smintim7 (skandalizô, a şoca.) aproapele păcătuim faţă de Hristos.

10
A spus avva Antonie: aşa cum peştii zăbovind pe uscat mor, la fel şi monahii întârziind în afara chiliei sau printre oamenii din lume slăbesc încordarea liniştirii 8(tonos hesyhias, oximoron, „tensiunea liniştii“. Liniştea călugărească reprezintă un efort.). Trebuie deci ca şi noi să ne grăbim spre chilie, ca peştele spre mare, ca nu cumva întârziind afară să părăsim paza dinlăuntru.

11
A mai zis: cel care locuieşte în pustie şi se linişteşte, e scutit de trei lupte, a văzului, a auzului şi a vorbirii; îi mai rămâne una, a urâtului 9 (akedia, lehamite, plictis, melancolie, indiferenţă, sentimentul vidului sau inutilităţii.).

12
Au venit fraţi la avva Antonie ca să-i spună ce năluci văzuseră şi să afle de la el dacă sunt adevărate sau de la demoni. Şi aveau ei un măgar, care a murit pe drum. Şi când au ajuns la bătrân, luându-le-o înainte le-a spus: cum v-a murit măgăruşul pe drum? Iar ei i-au zis: de unde ştii, părinte? – Demonii mi-au arătat. Iar ei: pentru asta am şi venit să te întrebăm, că avem vedenii, şi adesea sunt adevărate, nu cumva să ne rătăcim. Şi i-a încredinţat bătrânul din pilda cu măgarul că sunt de la diavol.

13
Unul care vâna sălbăticiuni în pustie l-a văzut pe avva Antonie veselindu-se cu fraţii şi s-a scandalizat. Iar bătrânul, vrând să-l înduplece că trebuie din vreme în vreme să te pogori la fraţi, îi spuse: ia o săgeată în arc şi încoardă. Şi când el făcu aşa, îi zise iar: mai încoardă. El mai întinse, şi iar: încoardă. Îi răspunse vânătorul: dacă încord peste măsură, se frânge arcul. Iar bătrânul: aşa şi cu lucrarea lui Dumnezeu: dacă se încoardă fraţii peste măsură, se frâng curând. Aşa că trebuie din vreme în vreme să avem îngăduinţă cu ei. Şi auzind vânătorul se smeri, şi lămurindu-se mult de pe seama bătrânului plecă. Iar fraţii se duseră la locurile lor întăriţi.

14
A auzit avva Antonie despre un monah mai tânăr că făcuse o minune pe cale – văzuse bătrâni osteniţi călătorind, şi a poruncit unor măgari sălbatici să vină să-i ducă până la Antonie. Iar bătrânii i-au vestit acestea avvei Antonie. Iar el le-a spus: călugărul acesta mi se pare ca o corabie plină de odoare, dar nu ştiu de va ajunge la liman. Şi după o vreme începu dintr-o dată avva Antonie să plângă şi să-şi smulgă părul şi să se jeluie. Iar ucenicii i-au spus: de ce plângi, avvo? – Chiar acum a căzut un mare stâlp al Bisericii. (Vorbea despre călugărul cel tânăr.) Dar mergeţi până la el şi vedeţi ce s-a întâmplat. Şi mergând ucenicii l-au găsit pe monah pe o rogojină plângând păcatul pe care-l făcuse. Şi văzându-i pe ucenicii bătrânului le zise: spuneţi-i bătrânului să se roage lui Dumnezeu, să-mi dea zece zile şi nădăjduiesc că mă voi pocăi. Şi muri peste cinci zile.

15

Îl lăudau fraţii avvei Antonie pe un monah. Iar el primindu-l l-a ispitit dacă rabdă dispreţul. Şi văzând că nu, îi spuse: eşti ca un sat împodobit pe dinainte, şi furat pe hoţi pe la spate.

16

I-a spus un frate avvei Antonie: roagă-te pentru mine. Iar el: nici mie nu-mi va fi milă de tine, nici lui Dumnezeu, dacă singur nu te străduieşti şi nu te rogi lui Dumnezeu.

17

Au venit odată bătrâni la avva Antonie de la Sketis, şi avva Iosif cu ei. Şi vrând bătrânul să-i încerce, le puse înainte cuvânt din Scriptură şi începu, de la cel mai mic, să-i întrebe ce voia să spună cuvântul. Şi fiecare răspundea după puterile sale; dar el le răspundea: n-ai ghicit. Şi la urmă îi spuse avvei Iosif: tu ce spui că înseamnă acest cuvânt? – Nu ştiu. Şi le zise avva Antonie: cu adevărat avva Iosif a găsit calea, căci a spus „nu ştiu“.

18

Au venit de la Sketis fraţi la avva Antonie. Şi urcând pe un vas ca să meargă la el au găsit un alt bătrân care voia şi el să meargă acolo. Dar fraţii nu-l cunoşteau. Şi stând pe vas vorbeau cuvinte ale bătrânilor, despre Scriptură şi iar despre ce lucrau cu mâinile. Iar bătrânul tăcea. Venind deci ei la liman s-a văzut că şi bătrânul mergea la avva Antonie. Şi cum merseră la el le-a spus: bună tovărăşie v-a fost bătrânul acesta la drum. Şi-i spuse şi bătrânului: buni fraţi ai găsit cu tine, avvo. Iar bătrânul răspunse: buni, dar n-au uşă la strungă şi cine vrea intră în staul şi dezleagă măgarul. Spunea asta fiindcă vorbeau ce le venea la gură.

19

Au venit fraţi la avva Antonie zicând: spune-ne un cuvânt prin care să ne mântuim.
– Aţi auzit Scriptura, vă ajunge. Iar ei: şi de la tine vrem să auzim, părinte.
– Spune Evanghelia, „Dacă te loveşte cineva peste obrazul drept, întinde-i-l şi pe celălalt“10 (Matei 5, 39.).
– Nu putem face aşa.
– Dacă nu-l puteţi întinde şi pe celălalt, atunci răbdaţi măcar unul.
– Nici asta nu putem.
– Dacă nu puteţi nici asta, atunci măcar nu răspundeţi cu rău pentru rău.
– Nici asta nu putem.
Atunci îi spuse bătrânul ucenicului său: fă-le puţină fiertură, căci sunt neputincioşi. Şi lor le zise: dacă aia nu puteţi, aia nu vreţi, ce să vă fac? Trebuiesc rugăciuni.

20
Un frate s-a lepădat de lume şi şi-a împărţit averea săracilor, păstrând puţin pentru rosturile sale. Şi a venit la avva Antonie. Şi aflând acestea i-a zis bătrânul: dacă vrei să fii călugăr, mergi la sat şi cumpără carne şi pune-ţi-o pe trupul gol, şi astfel vino încoace.
Fratele făcu aşa, dar câinii şi păsările îl sfâşiară. Şi când sosi, îl întrebă bătrânul dacă făcuse cum îi spusese. El îi arătă trupul sfâşiat, iar bătrânul îi zise: aşa îi sfâşie demonii în luptă pe cei lepădaţi de lume şi care vor să aibă averi.

21
A fost ispitit odată un frate în chinovia avvei Ilie. Şi fiind gonit de acolo, se duse la munte la avva Antonie. Şi rămânând el o vreme acolo, l-a trimis înapoi în chinovia de unde plecase. Ei când l-au văzut l-au izgonit iar. Şi făcu el cale întoarsă la avva Antonie, zicând: părinte, n-au vrut să mă primească. Dar el îl trimise spunând: o corabie s-a frânt în mare, şi-a pierdut toată încărcătura, şi de-abia a scăpat la mal. Iar voi pe cel care a scăpat la mal vreţi să-l scufundaţi? Şi ei, auzind că avva Antonie e cel care l-a trimis, l-au primit îndată.

22
A spus avva Antonie: cred că trupul are un imbold firesc ce nu poate fi despărţit de el, dar care nu lucrează fără voia sufletului; arată doar în suflet o năzuinţă fără patimă. Mai e şi altă năzuinţă venită din hrană şi din încălzirea trupului cu hrană şi băutură, din care căldura sângelui îndeamnă trupul la lucrare. De aceea şi spune apostolul: „nu vă îmbătaţi cu vin, întru care este curvia“. Şi apoi Domnul în Evanghelie poruncindu-le ucenicilor zice: vedeţi să nu se îngreuneze inimile voastre în mâncat şi beţie“. Şi mai e şi altă năzuinţă, a celor care se luptă, din viclenia şi pizma dracilor. Aşa că trebuie văzut că năzuinţele trupului sunt de trei feluri, una firească, alta din mâncatul fără măsură, şi alta de la draci.

23
A mai spus: Dumnezeu nu îngăduie ca neamul de acum să fie încercat ca cele dinainte, căci ştie că sunt slabi şi nu rabdă.

24
I s-a descoperit avvei Antonie în pustie: este la oraş unul asemenea ţie, de îndeletnicirea lui vindecător, care-şi dă prisosul celor ce au nevoie şi care cântă în toată ziua Trisaghionul cu îngerii.

25

A spus avva Antonie: va veni o vreme când vor înnebuni oameni, şi dacă vor vedea pe unul nesmintit, se vor ridica împotriva lui, zicând: aiurezi – pentru că nu va fi ca ei.

26

Au venit fraţi la avva Antonie şi i-au spus cuvânt din Levitic. Şi a ieşit bătrânul spre pustie, iar avva Ammonas îl urmărea pe ascuns, ştiindu-i obiceiul. Şi îndepărtându-se mult bătrânul, stând la rugăciune a strigat cu voce tare: Doamne, trimite-l pe Moise, să îmi lămurească lucrul acesta. Şi a venit la el un glas care a vorbit cu el. Şi a spus avva Ammonas: de auzit am auzit glasul care a vorbit cu el, dar înţelesul nu l-am priceput.

27

Aveau trei dintre părinţi obiceiul ca să vină în fiecare an la avva Antonie. Şi doi îl întrebau despre gânduri şi despre mântuirea sufletului, unul tăcea mâlc fără să întrebe nimica. Şi într-un târziu îi spuse avva Antonie:
– Iată că vii de atâta amar de vreme aici şi nu mă întrebi nimic.
– Îmi ajunge că te văd, părinte.

29

Se povestea că unul din bătrâni i-a cerut lui Dumnezeu să-i vadă pe părinţi. Şi i-a văzut pe toţi în afară de avva Antonie. Şi i-a spus celui ce-i arăta:
– Unde este avva Antonie?
– În locul unde este Dumnezeu, acolo e şi el.

30

A fost ponegrit un frate la mănăstire că curveşte şi plecând s-a dus la avva Antonie. Şi venind fraţii din chinovie să-l îngrijească şi să-l ia, zicând: ai făcut aşa. El se apăra zicând: n-am făcut aşa ceva. Şi era acolo din întâmplare avva Pafnutie zis Kefalas, care le-a zis această pildă:
Am văzut pe malul râului un om împotmolit până la genunchi, şi venind alţii să-i dea mâna l-au înfundat până la grumaz.
Atunci le-a spus avva Antonie despre avva Pafnutie: Iată un om de-adevăratelea, în stare să vindece şi să mântuie suflete. Iar ei au încuviinţat cuvântul bătrânului, făcând metanie. Şi îndemnaţi de părinţi au luat fratele în chinovie.

30 bis

Ziceau unii despre avva Antonie că era purtător de duh, dar nu voia să vorbească despre oameni, ci vestea doar cele ce se făceau în lume şi cele ce aveau să vină.11(Absent în textul original.)

31
Odată avva Antonie a primit scrisoare de la Constantin împăratul ca să meargă la Constantinopol. Şi se gândea ce să facă. Atunci i-a spus avvei Pavel, ucenicul lui:
– Să plec?
– Dacă pleci, Antonie te vei numi; dacă nu, avva Antonie.

32
A mai spus avva Antonie: eu nu mă tem nicidecum de Dumnezeu, ci îl iubesc, fiindcă iubirea izgoneşte teama.

33
A spus avva Antonie: având în faţa ochilor frica de Dumnezeu pururea să ne amintim de moarte, să urâm lumea şi toate cele din ea, orice răgaz trupesc şi să lepădăm viaţa aceasta ca să trăim în Hristos; că acestea le va cere de la noi în ziua judecăţii. Să însetăm, să flămânzim, să veghem, să fim goi, să întristăm şi să gemem în inima noastră, să măsurăm dacă suntem vrednici de Dumnezeu, să iubim suferinţa ca să-l găsim pe Dumnezeu, să dispreţuim trupul ca să se mântuie sufletul nostru.

34
A venit odată avva Antonie la avva Ammun în muntele Nitriei. Şi dacă s-au întâlnit, i-a spus avva Ammun:
– Devreme ce pentru rugăciunile tale s-au înmulţit fraţii şi vor să-şi dureze chilii departe ca să aibă linişte, la ce depărtare vrei să fie cele zidite de cele de-aici?
– Să gustăm la ceasul al nouălea 12 (La orele 14–15 după-amiaza.) şi vom ieşi să străbatem pustia spre a vedea locul.
Şi mergând prin pustie, până a început să asfinţească soarele, i-a spus avva Antonie: să ne rugăm şi să punem aici o cruce, ca să zidească cei care vor, ca cei de acolo, după ce vor gusta la ceasul al nouălea să vină aici, apoi, şi cei de acolo să facă la fel, ca să se întâlnească fără să-şi uite de ale lor. Şi era depărtarea de douăsprezece mile.

35
A spus avva Antonie: cel care bate fierul, mai întâi se gândeşte ce va face, seceră, sabie, secure. Aşa şi noi trebuie să ne gândim, ce virtute vrem să dobândim, ca să nu ne ostenim în zadar.

36
A mai spus: smerenia cu înfrânare îndupleacă fiarele.

37

A mai spus: am văzut monahi căzând după multe osteneli şi pierzându-şi minţile, pentru că se bizuiseră pe munca lor, tăgăduind porunca ce spune: întreabă-ţi Tatăl şi te va vesti13 (Deuteronom 37, 4.).

38

A spus iar: dacă e cu putinţă, călugărul trebuie să se încredinţeze bătrânilor de fiecare pas pe care-l face şi de fiecare picătură pe care o bea în chilia sa, ca să nu păcătuiască prin acestea.

Sfântul Antonie cel mare - Despre omul şi sufletul raţional

Oamenii se socotesc raţionali însă pe nedrept, căci nu sunt raţionali. Unii au învăţat cuvintele şi cărţile vechilor înţelepţi. Dar ***raţionali sunt numai aceia care au sufletul raţional, pot să deosebească ce este binele şi ce este răul, se feresc de cele rele şi vătămătoare sufletului şi toată grija o au spre cele bune şi folositoare sufletului; iar acestea le săvîrşesc cu multă mulţumire către Dumnezeu.*** Numai aceştia trebuie să se numească raţionali.

***

Omul cu adevărat raţional are o singură grijă: să asculte de Dumnezeul tuturor şi să-L placă; şi numai la aceasta îşi deprinde sufletul său: cum să-i placă lui Dumnezeu, mulţumindu-i pentru o aşa de mare purtare de grijă şi pentru cârmuirea tuturor, orice soartă ar avea el în viaţă. Pentru că este nepotrivit să mulţumim pentru sănătatea trupului, doctorilor, care ne dau leacuri amare şi neplăcute, iar lui Dumnezeu să nu-I mulţumim pentru cele ce ni se întâmplă cum trebuie, spre folosul nostru şi după purtarea Lui de grijă. Căci în cunoştinţa şi credinţa cea către Dumnezeu stă mântuirea şi desăvârşirea sufletului.

***

Cel ce poate îmblânzi pe cei neînvăţaţi, ca să iubească învăţătura şi îndreptarea, făcător de om trebuie să se numească. Asemenea şi aceia care îndreaptă pe cei desfrânaţi către petrecerea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu, ca unii ce schimbă

alcătuirea oamenilor. Căci blândeţea şi înfrânarea este fericire şi nădejde bună pentru sufletul oamenilor.

***

Om se numeşte sau cel raţional, sau cel ce îngăduie să fie îndreptat. Cel ce nu poate fi îndreptat este neom, căci aceasta se află la neoameni. Iar de unii ca aceştia trebuie să fugim, căci celor ce trăiesc laolaltă cu păcatul nu li se îngăduie să se afle niciodată printre cei nemuritori.

***

După cum corăbierii cârmuiesc corabia cu grijă, ca să n-o izbească de vreo stâncă văzută sau nevăzută, aşa şi cei ce se silesc spre viaţa duhovnicească trebuie să cerceteze cu frică ce trebuie să facă şi ce să nu facă. De asemenea să creadă că legile lui Dumnezeu le sunt de folos, tăind de la suflet toate gândurile păcătoase.

***

După cum cârmacii şi cei ce ţin frânele cu sârguinţă şi cu luare aminte ajung la ţintă, tot aşa cei ce se silesc spre viaţa cea dreaptă şi virtuoasă, trebuie să călătorească cu sârguinţă şi cu grijă, precum se cuvine şi după cum e voia lui Dumnezeu. Cel ce vrea şi cugetă că se poate aceasta, crezând îşi face loc în nemurire.

***

Iată semnele după care se cunoaşte un suflet raţional şi virtuos: privirea, mersul, glasul, râsul, ocupaţiile şi întâlnirile cu oamenii. Căci toate acestea se îndreptă spre tot mai multă cuviinţă. Mintea lor cea iubitoare de Dumnezeu li se face străjer treaz şi închide intrarea patimilor şi a ruşinoaselor aduceri aminte.

***

Celui nu ştie să deosebească binele de rău nu-i este îngăduit a judeca pe cei buni sau pe cei răi. Căci bun este omul care cunoaşte pe Dumnezeu, dar el nu este, nu ştie nimic şi nu va şti vreodată. Căci calea cunoştinţei lui Dumnezeu este bunătatea.

***

Omul bun şi iubitor de Dumnezeu nu mustră pe oameni pentru rele când sunt de faţă; iar în dos nu-i bârfeşte. Dar nici celor ce încearcă să-i grăiască de rău nu le îngăduie.

***

Cei ce socotesc nefericire pierderea banilor, a copiilor, a slugilor, sau a oricărui alt lucru, să ştie întâi că trebuie să se mulţumească cu cele date de Dumnezeu; iar când trebuie să le dea înapoi, să fie gata a face aceasta cu recunoştinţă, întru nimic

scîrbindu-se pentru lipsirea de ele, mai bine zis pentru înapoierea lor. Căci după ce s-au folosit de cele ce nu erau ale lor, le-au dat iarăşi înapoi.

***

Dacă întrebuinţăm orice sârguinţă şi iscusinţă ca să scăpăm de moartea trupească, cu atât mai vârtos suntem datori să ne străduim ca să scăpăm de moartea sufletească, pentru că cel ce voieşte să se mântuiască nici o piedică nu are, fără numai negrija şi lenea.

***

Cei ce nu sunt mulţumiţi cu cele ce le au la îndemnă pentru trai, ci poftesc la mai mult, se fac robi patimilor, care apoi tulbură sufletul şi îi insuflă gânduri şi închipuiri că cele ce le au sunt rele. Şi după cum hainele mai mari decât măsura împiedică la mişcare pe cei ce se luptă, aşa şi dorinţa avuţiei peste măsură împiedică sufletele să lupte sau să se mântuiască.

***

Nu cele ce se fac după fire sunt păcate, ci cele rele după alegerea cu voia. Nu e păcat a mânca, ci a mânca nemulţumind, fără cuviinţă şi fără înfrânare. Căci eşti dator să ţii trupul în viaţă, însă fără nici un gând rău. Nu e păcat a privi curat, ci a privi cu pizmă, cu mândrie. Nu e păcat neînfrânarea limbii la mulţumire şi rugăciune, dar e păcat la vorbire de rău. E păcat să nu lucreze mâinile milostenie, ci ucideri şi răpiri. Şi aşa fiecare din mădularele noastre păcătuieşte, când din slobodă alegere lucrează cele rele în loc de cele bune, împotriva voii lui Dumnezeu.

***

Nu trebuie să ne mâniem pe cei ce păcătuiesc, chiar de-ar fi făcut crime vrednice de osândă. Ci pentru dreptatea însăşi, pe cei ce greşesc să-i întoarcem şi să-i certăm dacă se nimereşte, fie prin ei înşişi, fie prin alţii. Dar să ne mâniem sau să ne înfuriem nu se cade, pentru că mânia lucrează dusă de patimă şi nu de dreptate şi de judecată. De aceea nu primi să te sfătuiască nici oamenii prea miloşi, căci pentru binele însuşi şi pentru dreptate trebuie să certi pe cei răi, însă nu pentru patima mâniei.

***

Nu se cuvine ca sufletul raţional şi luptător să se sperie şi să se înfricoşeze îndată de patimile care vin asupra lui, ca nu cumva să fie batjocorit de draci, ca fricos. Căci tulburat de nălucirile lumeşti sufletul îşi iese din limanul său. Să ştim că

virtuţile noastre sufleteşti ni se fac înaintemergătoare ale bunurilor veşnice, iar păcatele de bunăvoie pricini ale muncilor.

***

Cuvântul este sluga minţii. Căci ce voieşte mintea, aceea tâlcuieşte cuvântul.

***

Mintea vede toate, chiar şi cele din Ceruri. Şi nimic nu o întunecă fără numai păcatul. Prin urmare celui curat nimic nu-i este neînţeles, iar cuvântului său nimic nu-i este cu neputinţă de exprimat.
Prin trup omul este muritor. Dar prin minte şi cuvânt nemuritor. Tăcând înţelegi şi după ce ai înţeles grăieşti. Căci în tăcere naşte mintea cuvântul. Şi rostind cuvânt de mulţumită lui Dumnezeu, îţi lucrezi mântuirea.

***

Cel ce vorbeşte fără socoteală nu are minte, căci grăieşte fără să înţeleagă nimic. Cercetează dar ce-ţi este de folos să faci pentru mântuirea sufletului.

***

Cuvântul care are înţeles şi este folositor sufletului este dar al lui Dumnezeu. Iar vorba cea deşartă, care caută să măsoare cerul şi pământul, mărimea soarelui şi depărtarea stelelor, este o născocire a omului care se osteneşte în deşert. Căci căutând cele ce nu folosesc nimic, osteneşte în zadar, ca şi cum ar vrea să scoată apă cu ciurul. Deoarece este cu neputinţă oamenilor a afla acestea.

***

Ochiul priveşte cele văzute, iar mintea înţelege cele nevăzute căci mintea care iubeşte pe Dumnezeu este făclie care luminează sufletul. Cel ce are minte iubitoare de Dumnezeu şi-a luminat inima sa şi vede pe Dumnezeu prin mintea sa.

***

Precum trupul fără suflet este mort, aşa şi sufletul fără puterea minţii este nelucrător şi nu poate moşteni pe Dumnezeu.

***

Cei ce sunt siliţi de niscai trebuinţe sau împrejurări să treacă înot râuri foarte mari, de vor fi treji la minte, scapă de primejdie chiar de-ar fi valuri potrivnice; şi de se scufundă puţin, prinzindu-se de ceva de la ţărm, scapă. Dar cei ce vor fi beţi, chiar dacă de zeci de mii de ori vor lupta să ajungă la ţintă, nu vor putea, ci biruiţi de vin se vor scufunda în valuri şi îşi vor afla moartea. Tot aşa şi sufletul, căzând în

învolburarea valurilor vieţii, de nu se va trezi din păcatul materiei ca să se cunoască pe sine că e dumnezeiesc şi nemuritor şi că numai pentru scurtă vreme a fost legat cu trupul cel muritor şi plin de patimi, va fi atras de plăcerile trupeşti spre pierzare; şi dispreţuindu-se pe sine şi îmbătându-se de neştiinţă, se va pierde şi se va afla în afară de cei mântuiţi. Căci trupul ne trage adeseori ca un râu spre plăcerile necuvenite.

***

Sufletul cu adevărat raţional văzând fericirea celor răi şi bunătatea celor nevrednici nu se sminteşte, dorindu-şi fericirea lor în viaţa aceasta, cum fac oamenii nesocotiţi. El cunoaşte lămurit nestatornicia lucrurilor, ascunsurile vieţii cu vremelnicia ei şi judecata care nu poate fi mituită. Un suflet ca acela crede că Dumnezeu nu-l va trece cu vederea nici despre partea hranei trebuitoare.

***

Cei ce şi-au înnoroiat veşmântul, întinează şi haina celor ce se apropie de ei. Aşa şi cei răi cu voia şi nedrepţi la purtare, petrecând cu cei simpli şi vorbind cele ce nu se cuvin, le întinează sufletul prin auz.

***

Fă bine celui ce te nedreptăţeşte şi-ţi vei face prieten pe Dumnezeu. Nu grăi de rău pe vrăjmaşul tău către nimeni. Deprinde-te cu dragostea, cu neprihănirea, cu răbdarea, cu înfrânarea şi cu cele asemenea. Căci aceasta este cunoştinţa de Dumnezeu: să-i urmezi Lui cu smerită cugetare şi printr-unele ca acestea. Iar lucrarea aceasta nu este a celor de rând, ci a sufletului care are minte.

***

Când te întorci cu mulţumire spre aşternutul tău, aducându-ţi aminte de binefacerile şi de marea purtare de grijă a lui Dumnezeu şi umplându-te de înţelegerea cea bună, te vei veseli şi mai mult, iar somnul trupului tău se va face trezvie a sufletului şi închiderea ochilor tăi, vedere adevărată a lui Dumnezeu. Atunci tăcerea ta, umplându-se de bunurile primite, va da din tot sufletul şi puterea o adânc simţită slavă Dumnezeului a toate. Căci de va lipsi păcatul din om, o singură mulţumire cumpăneşte mai mult decât toată jertfa cea de mare preţ înaintea lui Dumnezeu.

Sfântul Antonie cel mare: Învăţături despre viaţa morală a oamenilor

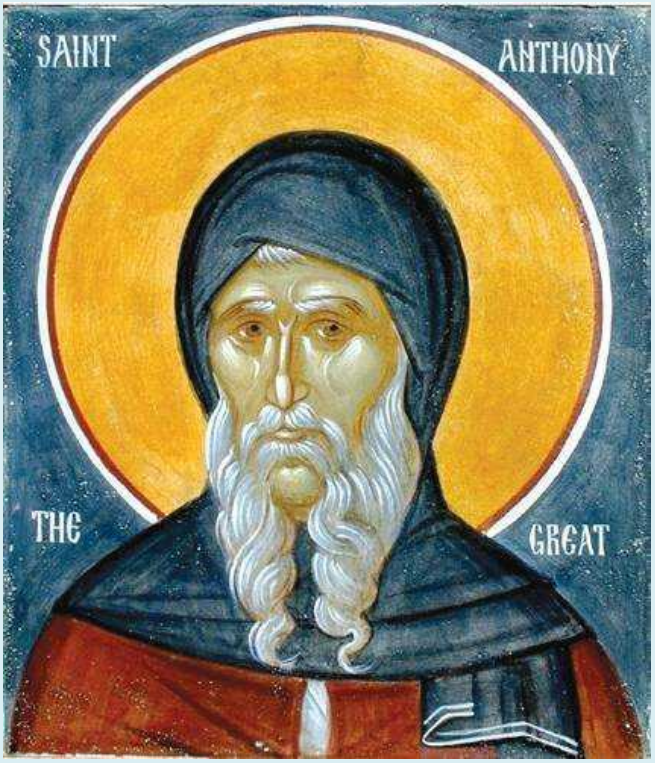

În articolul de faţă voi publica o culegere de citate din Filocalie, ale Sfântului Antonie cel mare (251-356), cu nădejdea că cititorul va găsi răspuns la unele din întrebări care-l frământă.

"Învăţături despre viaţa morală a oamenilor şi despre bună purtare" (în 170 de capete):
1. Oamenii se socotesc raţionali, însă pe nedrept, căci nu sunt raţionali. Unii au învăţat cuvintele şi cărţile vechilor înţelepţi. Dar raţionali sunt numai aceia care au suflet raţional: pot să deosebească ce este binele şi ce este răul; se feresc de cele rele şi vătămătoare sufletului şi toată grijă o au spre cele bune şi folositoare sufletului. Iar acestea le săvârşesc cu multă mulţumire către Dumnezeu. Numai aceştia trebuie să se numească oameni raţionali.

2. Omul cu adevărat raţional are o singură grijă: să asculte de Dumnezeul tuturor şi să-L placă. Şi numai la aceasta îşi deprinde sufletul său; cum să-I placă lui Dumnezeu, mulţumindu-I pentru aşa de mare purtare de grijă, şi pentru cârmuirea tuturor, orice soartă ar avea el în viaţă. Pentru că e nepotrivit să mulţumim pentru sănătatea trupului doctorilor, care ne dau leacuri amare şi neplăcute, iar lui Dumnezeu să nu-I mulţumim pentru cele ce ni se par nouă grele, şi să nu

cunoaştem că toate se întâmplă cum trebuie, spre folosul nostru şi după purtarea Lui de grijă. Căci în cunoştinţa şi în credinţa cea către Dumnezeu stă mântuirea şi desăvârşirea sufletului.

3. Am primit de la Dumnezeu puteri virtuoase şi foarte mari: înfrânarea, suferirea răului, neprihănirea, stăruinţa, răbdarea şi cele asemenea, care ne ajută să ne împotrivim şi să luptăm împotriva celor rele. Având la îndemână puterile acestea şi punându-le la lucru, socotim că nimic nu ni se mai întâmplă neplăcut, dureros sau nesuferit. Credem atunci să toate-s omeneşti şi se biruiesc de virtuţi. Nu se gândesc la aceasta însă, cei neînţelegători. De aceeea, ei nici nu pricep că toate se fac spre binele şi precum se cuvine, spre folosul nostru, ca să strălucească virtuţile noastre şi să ne încununăm de la Dumnezeu.

4. Când vei socoti câştigarea banilor şi multul lor folos ca pe o amăgire vremelnică, vei cunoaşte că petrecerea cea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu e altceva decât bogăţia. Gândindu-te la aceasta cu încredinţare şi cu ţinere de minte, nu vei suspina, nu vei plânge, nu vei învinui pe nimeni şi pentru toate vei mulţumi lui Dumnezeu. Nu te vei clăti văzând pe cei mai răi ca tine rezemându-se pe bani şi pe socoteli, căci foarte rea patimă a sufletului este pofta, părerea şi neştiinţa.

5. Omul cu judecată luând aminte la sine, cumpăneşte cele ce i se cuvin şi-i sunt spre folos. Acela cugetă care lucruri sunt folositoare pentru firea sufletului său şi care nu. Aşa se fereşte el de cele nepotrivite, care i-ar vătăma sufletul şi l-ar despărţi de nemurire.

6. Cu cât cineva are viaţa mai măsurată cu atât e mai fericit. Căci nu se grijeşte de multe: de slujitori, de lucrători, de pământuri şi de avuţia dobitoacelor. Căci ţintuindu-ne de acestea ne vom îneca în greutăţile legate de ele şi vom învinui pe Dumnezeu. Iată cum din pofta noastră cea de voie se adapă moartea şi cum rătăcim în întunericul unei vieţi cu păcate, necunoscându-ne pe noi înşine.

"7. Să nu zică cineva că este cu neputinţă omului să ajungă la viaţa cea virtuoasă, ci numai că aceasta nu este uşor, cu toate că nici cei ce au dobândit-o nu sunt pe deplin lămuriţi asupra acestui lucru. De viaţa virtuoasă se împărtăşesc toţi oamenii cuvioşi, precum şi cei cu minte iubitoare de Dumnezeu. Căci mintea cea de rând este lumească şi schimbăcioasă, răsărind şi gânduri bune şi rele, ba şi firea şi-o schimbă aplecându-se spre cele trupeşti. Mintea cea iubitoare de Dumnezeu însă, pedepseşte păcatul care se naşte în oameni cu voia lor în urma trândăviei.

8. Cei proşti şi neiscusiţi iau în râs cuvintele şi nu vor să le asculte. Doar acestea mustră nepriceperea lor şi vor ca toţi să fie întru toate asemenea lor. La fel, şi cei desfrânaţi: se silesc să arate pe ceilalţi toţi mai răi decât dânşii, socotind să vâneze pe seama lor nevinovăţia, din pricina mulţimii relelor. Dacă într-un suflet slab se află păcatele acestea: desfrânarea, mândria, lăcomia nesăturată, mânia, neastâmpărarea limbii, furia, uciderea, tânguirea, pizma, pofta, răpirea, durerea, minciuna, plăcerea, lenea, întristarea, frica, boala, ura, învinuirea, neputinţa, rătăcirea, neştiinţa, înşelarea şi uitarea de Dumnezeu, sufletul acela se întinează şi se pierde. Căci prin acestea şi prin cele asemenea acestora se osândeşte sărmanul suflet care s-a despărţit pe sine de Dumnezeu.

9. Cei ce vor să se deprindă în viaţa cea virtuoasă, cuvioasă şi preamărită, nu trebuie judecaţi după obiceiurile sau după petrecerea cea mincinoasă de până acum, ci asemenea pictorilor şi sculptorilor îşi vor dovedi din faptele însăşi petrecerea cea aleasă şi plăcută lui Dumnezeu. Nu fug ei de toate plăcerile păcătoase ca de nişte curse.

10. Cel bogat şi de neam ales, dar fără îndrumarea duhovnicească şi fără curăţia vieţii, nefericit este în ochii care cugetă drept, precum fericit este săracul şi robul după soartă, dar împodobit cu învăţătură şi virtute. Căci după cum străinii rătăcesc drumurile aşa şi cei ce nu grijesc de viaţa cea virtuoasă, se rătăcesc şi se pierd, amăgindu-se de poftă.

11. Cel ce poate îmblânzi pe cei neînvăţaţi ca să iubească învăţătura şi îndreptarea, făcător de om trebuie să se numească. Asemenea şi aceia care îndreaptă pe cei desfrânaţi către petrecerea cea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu, ca unii ce schimbă alcătuirea oamenilor. Căci blândeţea şi înfrânarea este fericire şi nădejde pură pentru sufletele oamenilor.

12. Se cuvine ca oamenii să se nevoiască să-şi îndrepte viaţa şi obiceiurile după Adevăr şi cuviinţă. Căci împlinind ei acest lucru, cunosc uşor cele dumnezeieşti. Cine cinsteşte pe Dumnezeu din toată inima şi credinţa pe acela şi Dumnezeu îl ajută ca să îşi stăpânească mânia şi pofta. Căci pricina tuturor relelor este pofta şi mânia.

Sursa: http://paterika.wordpress.com/

Sfântul Antonie şi corbul din cartea Nestemate duhovniceşti (vol.II)

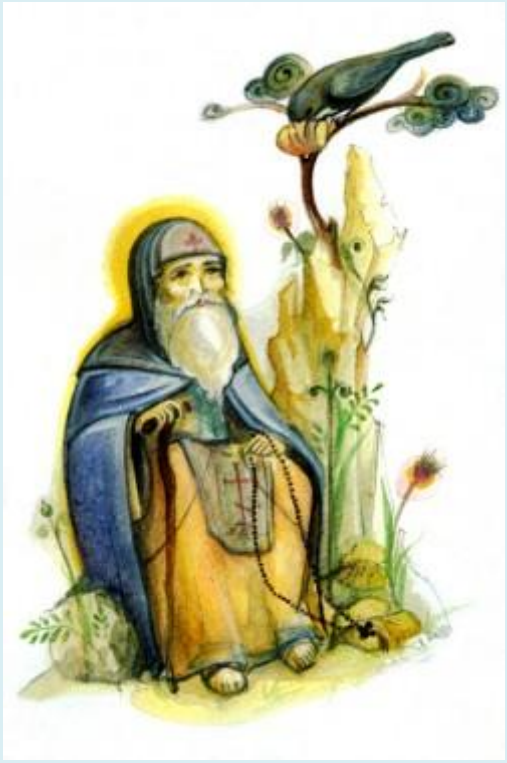

Sfântul Antonie cel mare, Părintele tuturor călugărilor, s-a născut în Egipt în anul 251, trăind în mijlocul unei familii bogate şi nobile. Încă din tinereţe, el şi-a lăsat toată averea săracilor şi surorii lui şi s-a retras în deşert. Aici el a locuit ani de-a rândul în pustietate, într-o colibă de crengi.

O creştină cucernică îi aducea o pâine mică de orz de două ori pe săptămână. Anton, pentru a se feri şi de acest ultim contact cu lumea, a intrat şi mai adânc în deşert, ducând cu sine numai un crucifix şi Biblia.

Trăieşte aici, în pustie, hrănindu-se cu rădăcini, ceva curmale, lăcuste şi miere.

Sfântul Antonie cel mare şi-a dedicat întregul timp rugăciunii, vieţii ascetice şi studiului Sfintelor Scripturi.

După mulţi ani, el s-a dus într-o zi să viziteze un alt sihastru pe nume Pavel, care avea faima de a fi un om sfânt. Antonie avea aproape nouăzeci de ani, dar dorea să înainteze şi mai mult pe drumul perfecţiunii, de aceea dorea să-l viziteze pe acest Pavel, care locuia într-o peşteră adâncă. Cei doi călugări, când s-au văzut, s-au îmbrăţişat şi au vărsat lacrimi de bucurie şi de emoţie.

Pavel şi Antonie aveau bărbi foarte lungi şi ochi mari, asemănători cu aceia ai bufniţelor, din cauza obiceiului de a veghea în contemplarea lui Dumnezeu toată noaptea.

Pavel îi spune Sfântului Antonie:
- Tu ai venit la mine din cauza renumelui pe care îl are sfinţenia mea. Dar trebuie să ştii, fratele meu, că eu mă aflu în faţa Domnului ca şi cum nici nu am început să-I slujesc.

Antonie îi răspunde lui Pavel:
- Atunci înseamnă că am găsit un tovarăş bun de drum, fiindcă eu mă aflu cu un pas în urma ta.

Cei doi s-au aşezat pe o rogojină în peşteră. Antonie întrebă atunci:
- Spune-mi, Părinte, are mai multă importanţă să postim sau iubirea pentru aproapele?

Pavel răspunde atunci:
- Iubirea este de preferat postului. Iubirea este dorită de Dumnezeu; postul însă depinde de noi. Cu ani în urmă, am vizitat o mănăstire unde locuiau mulţi călugări bolnavi. Stareţul le îngăduia să nu ţină un post prea sever, dar ei tot nu se însănătoşeau. Atunci i-a scutit pe călugări de tăcere şi în fiecare seară a îngenunchiat în faţa lor. Le-a spălat picioarele, le-a cerut iertare, i-a servit la masă, aşa cum Hristos a făcut cu Apostolii. Apoi i-a rugat să se comporte unii cu ceilalţi în acelaşi fel. Dialogul frăţesc, serviciile făcute reciproc şi iertarea dată unii altora schimbă în întregime o comunitate. La scurtă vreme, călugării s-au însănătoşit. Aşadar, iubirea este un leac mai bun decât orice altă virtute.

În timp ce Pavel şi Antonie vorbeau despre virtuţile sfinte, veni amiaza. Iată că un corb intră deodată în peşteră ducând în cioc o pâine proaspătă, de parcă atunci ar fi fost scoasă din cuptor.
Pasărea se apropie de Pavel şi lasă să-i cadă pâinea la picioare.

Pavel spuse atunci:
- De aproape douăzeci de ani, acest corb îmi aduce în fiecare zi câte o jumătate de pâine. Dar azi, pentru prima dată, aşa cum vezi, a adus în cioc o pâine întreagă. Domnul, cu iubirea sa nesfârşită, ştie că ai venit să mă vizitezi! S-a gândit şi la tine! Şi din acest fapt poţi înţelege, Părinte Antonie, că iubirea frăţească valorează mai mult decât postul.

Din ochii mari ai celor doi călugări au început să curgă lacrimi de duioşie. Au mâncat împreună pâinea minunată.

Apoi s-au îmbrăţişat şi s-au despărţit pentru a-şi urma viaţa, în linişte şi singurătate, pe drumul spre o viaţă cât mai sfântă.

Sfântul Antonie cel mare şi cizmarul din Alexandria

Dragii mei, în calendarul lunii ianuarie, între 15 şi 19 ianuarie, sărbătorim patru mari sfinţi egipteni: Părinţii pustiei, primii pustnici ai lumii, Sfântul Pavel tebeul, Sfântul Antonie cel mare, Sfântul Macarie egipteanul, dar şi pe Sfântul Atanasie cel mare, patriarhul Alexandriei. Astăzi vă voi vorbi despre Sfântul Antonie cel mare (251-356), socotit începătorul vieţii călugăreşti, întemeietorul monahismului, alături de Sfântul Pahomie cel mare.

Sfântul Antonie s-a născut în anul 250, în Egiptul de mijloc, într-o familie creştină în care a învăţat să practice credinţa mergând des la biserică. Pe când avea 20 de ani, a intrat într-o duminică în biserică şi ascultând cuvintele Evangheliei ***"De voieşti să fii desăvârşit, du-te de vinde averile tale şi le dă săracilor, şi vei avea comoară în cer şi vino şi urmează Mie" (Matei 19, 21),*** le-a primit ca şi cum i s-ar fi adresat în mod direct.

Astfel, după moartea părinţilor săi, îşi încredinţează sora unei comunităţi de fecioare şi se retrage la marginea satului, într-o colibă, în singurătate şi rugăciune.

La vârsta de 35 de ani se stabileşte la marginea deşertului, unde locuieşte pustniceşte timp de 20 de ani. Devine apoi părintele spiritual al multor călugări din deşertul egiptean. Se mută la Domnul la vârsta de 104 ani.

În timpul vieţii, Sfântul Antonie nu a fost cruţat de cel viclean. Odată, acesta i-a spus: - Antonie, altul ca tine nu există. Eşti cel mai sfânt de pe pământ. Sfântul însă nu s-a lăsat înşelat şi l-a gonit îndată.

A auzit apoi un glas de la Dumnezeu:
- Vrei să vezi cine este cel mai sfânt? Mergi jos în Alexandria şi acolo îl vei afla pe omul acela.
Şi astfel coborî sfântul în Alexandria. Şi după ce trecu de centrul cetăţii şi de locurile mărginaşe, ajunge la un subsol.
- Aici, îi spuse îngerul Domnului, locuieşte cel mai sfânt om din lume.

Când intră, Sfântul Antonie văzu un cizmar şi îl întrebă:
- Tu ce faci aici? Cum vieţuieşti?

- Mă trezesc dimineaţa şi îmi fac cruce. Îmi chem femeia şi copiii, facem rugăciune şi citim Evanghelia. Apoi vin aici la cizmărie şi muncesc. Din tot ce scot, dau şi la unul mai sărac. Plâng pentru păcatele mele şi cer mila lui Dumnezeu.

- Nu faci nimic altceva?

- Nimic altceva.

Şi Sfântul Antonie se minună tare de lucrarea acestui cizmar şi mulţumi lui Dumnezeu că l-a învrednicit să vadă acestea.

Vă mai povestesc astăzi şi o altă întâmplare din viaţa acestui mare sfânt.

În pustia în care se nevoia Sfântul Antonie cel mare se afla şi un izvor, iar lângă el se afla o bucată de pământ oarecum rodnică. Şi vrând sfântul să-şi dobândească singur hrana pentru el şi vizitatorii săi, curăţă locul cu o sapă, semănând puţin grâu şi legume.

Însă fiarele locului, vrând să bea apă de la izvor, îi distrugeau mereu mica grădină. Aşa că, într-o bună zi, sfântul prinse unul dintre animalele ce îi făceau pagubă şi grăi către toate animalele de acolo:

- De ce-mi faceţi numai pagubă deşi eu nu vă fac nici un rău? În numele lui Dumnezeu vă poruncesc să plecaţi şi să nu mai veniţi aici niciodată! Atunci fiarele, temându-se la auzul poruncii, au fugit, făcându-se nevăzute.

În încheiere vă redau două cuvinte ale Sfântului Antonie cel mare pentru a le avea şi pe acestea călăuză în viaţa voastră:

"Mânia este semnul vădit al celor ce nu cinstesc pe Dumnezeu."

"Oriunde vei merge, să ai înaintea ta pe Dumnezeu. Orice vei face, să ai mărturie din Sfintele Scripturi."

5 îndemnuri ale Sfântului Antonie cel mare pentru omul de astăzi

În data de 17 ianuarie, Biserica face pomenirea Sfântului Antonie cel mare (251-356), „părintele monahilor”, unul dintre cei mai „populari” asceți, socotit a fi începătorul vieții călugărești. Este considerat de tradiția monastică drept întemeietor al monahismului, împreună cu Sfântul Pahomie cel mare.

Cu acest prilej, vă prezentăm cinci învățături ale Sfântului Antonie cel mare, îndemnuri şi cuvinte de folos fără dată de expirare:

1. Când vei socoti câştigarea banilor şi multul lor folos ca pe o amăgire vremelnică, vei cunoaste că petrecerea cea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu e altceva decât bogăţia. Gândindu-te la aceasta cu încredinţare şi cu ţinere de minte, nu vei suspina, nu vei plânge, nu vei învinui pe nimeni şi pentru toate vei mulţumi lui Dumnezeu.

2. Cel bogat şi de neam ales, dar fără îndrumarea duhovnicească şi fără curăţia vieţii, nefericit este în ochii care cugetă drept, precum fericit este săracul şi robul după soartă, dar împodobit cu învăţătură şi virtute. Căci după cum străinii rătăcesc drumurile aşa şi cei ce nu grijesc de viaţa cea virtuoasă, se rătăcesc şi se pierd, amăgindu-se de poftă.

3. Cu cât cineva are viaţa mai măsurată cu atât e mai fericit. Căci nu se grijeşte de multe: de slujitori, de lucrători, de pământuri şi de avuţia dobitoacelor. Căci ţintuindu-ne de acestea ne vom îneca în greutăţile legate de ele şi vom învinui pe

Dumnezeu. Iată cum din pofta noastră cea de voie se adapă moartea şi cum rătăcim în întunericul unei vieţi cu păcate, necunoscându-ne pe noi înşine.

4. Când primeşti închipuirea vreunei plăceri, păzeşte-te ca să nu fii răpit îndată de ea, ci, ridicându-te o clipă mai presus de aceasta, adu-ţi aminte de moarte şi gândeşte-te că e mai bine să te ştii că ai biruit această amăgire a plăcerii.

5. Fă bine celui ce te nedreptăţeşte şi-ţi vei face prieten pe Dumnezeu. Nu grăi de rău pe vrăjmaşul tău către nimeni. Deprinde-te cu dragostea, cu neprihănirea, cu răbdarea, cu înfrânarea şi cu cele asemenea. Căci aceasta este cunoştinţa de Dumnezeu: să-I urmezi Lui cu smerită cugetare şi printr-unele ca acestea.

(Extrase din Filocalia sfintelor nevoințe ale desăvârșirii I, Sfântul Antonie cel mare - Învăţături despre viaţa morală a oamenilor şi despre buna purtare, în 170 de capete)

Cei care-L cunosc pe Dumnezeu sunt plini de toată bunăvoinţa

Cei care-L cunosc pe Dumnezeu sunt plini de toată bunăvoinţa şi, dorind cele cereşti, dispreţuiesc cele pământeşti. Unii ca aceştia nu plac multora, dar nici lor nu le plac multe. De aceea sunt nu numai urâţi, ci şi luaţi în râs de mulţi smintiţi. Ei, însă, rabdă toate în sărăcie, ştiind că cele ce se par multora rele, pentru ei sunt bune. Căci cel care înţelege cele cereşti crede lui Dumnezeu, ştiind că toate sunt făpturile voii Lui. Cel care, însă, nu le înţelege, nu crede niciodată că lumea este zidirea lui Dumnezeu şi că a fost făcută pentru mântuirea omului.

(Antonie cel mare în Filocalia, vol. I, Editura Institutul de Arte Grafice „Dacia Traiană", Sibiu, 1947, p. 13)

Bogdan Dedu - Povestea primului monah creştin

Sfântul Antonie s-a născut într-o familie creştină înstărită, la mijlocul secolului al III-lea. A renunţat de timpuriu la toată bogăţia şi, părăsind lumea, a trăit în pustiu. Deşi nu a fost organizatorul monahismului creştin, totuşi el este perceput ca un părinte fondator. Influenţa sa extraordinară, precum şi fascinaţia pe care persoana sa a exercitat-o asupra contemporanilor retraşi în pustie marchează, în mod real, începutul „mişcării" ce avea să se răspândească rapid în întreaga lume creştină.

Sfântul Antonie s-a născut în preajma anului 250 în localitatea Coma în Egiptul de Mijloc, dintr-o familie creştină înstărită. La vârsta de 20 de ani a rămas orfan de ambii părinţi. Vreme de şase luni s-a îngrijit singur de casă şi de sora lui mai mică. Într-una din zile, gândindu-se la exemplul apostolilor care au lăsat toate şi L-au urmat pe Hristos, şi întrebându-se ce cale să urmeze în viaţă, a intrat în biserică şi a auzit cuvântul Evangheliei, care zice: „***Dacă voieşti să fii desăvârşit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor şi vei avea comoară în cer; după aceea, vino şi urmează-Mi***" (Matei 19, 21).

Spre adâncul deşertului, în căutarea lui Hristos

Tânărul Antonie a considerat că acest cuvânt îi era adresat lui direct. După ce şi-a împărţit averea săracilor şi a dat-o pe sora lui în grija unei comunităţi de fecioare, s-a retras în singurătate. Pe atunci nu existau mănăstiri ca cele de astăzi, ci creştinii care doreau să ducă o viaţă ascetică, în post, rugăciune, feciorie, nu părăseau satele, ci îşi făceau mici colibe la marginea lor. De aceea, şi Antonie a vieţuit la început într-o colibă lângă satul natal, sub ascultarea unui alt ascet din regiune, mai vârstnic şi mai experimentat. După un timp, a plecat de acolo şi s-a stabilit într-un mormânt abandonat. În tot acest timp a dus o viaţă de purificare interioară, cu post, rugăciune şi lupte cu demonii, care nu conteneau să-l necăjească.

În 286, la vârsta de 35 de ani, năzuind spre o izolare totală, s-a stabilit într-o fortăreaţă părăsită la marginea deşertului, în locul numit Pispir (astăzi Der el Memum, Egipt), unde a petrecut 20 de ani de viaţă anahoretică.

Despre modul lui de viaţă ne vorbeşte **biograful şi ucenicul său, Sfântul Atanasie cel mare, arhiepiscopul Alexandriei** (295-373): ***„Priveghea atât de mult, că de multe ori petrecea toată noaptea fără să doarmă şi aceasta făcând-o nu o dată, ci de multe ori, se minunau toţi de el. Mânca o singură dată pe zi după apusul soarelui. Dar se întâmpla să mănânce şi numai o dată la două zile, iar de multe ori la patru. Iar mâncarea lui era pâine şi sare; şi băutura, numai apă. Pentru dormit se îndestula cu o rogojină. Dar de cele mai multe ori se întindea pe pământ“.***

Către anul 310, a făcut o călătorie la Alexandria, căutând să îmbărbăteze pe martirii creştini prigoniţi de stăpânirea romană în timpul persecuţiei lui Maximin.

Testamentul Sfântului Antonie

În anul 312 s-a afundat şi mai mult în deşert, pe muntele Qalzam, nu departe de malul Mării Roşii, unde se găseşte astăzi mănăstirea care-i poartă numele. Aici a trăit până la moartea sa (356) împreună cu doi ucenici, nepărăsind locul decât pentru a-şi vizita ucenicii sau pentru a face o a doua călătorie la Alexandria, spre a-l susţine pe Atanasie, persecutat de facţiunea pro-ariană.

Înainte de a muri, Sfântul Antonie a lăsat ucenicilor săi un testament prin care le cerea să îl îngroape într-un loc pe care să nu-l descopere nimeni. Ucenicii au respectat întocmai dorinţa părintelui lor duhovnicesc, încât nimeni nu a aflat unde e îngropat trupul sfântului. În ultimii ani, în urma cercetărilor întreprinse pentru restaurarea mănăstirii Sfântului Antonie din Egipt, s-a ajuns la concluzia că mormântul cu moaştele sfântului s-ar afla sub sfânta masă a bisericii centrale a

mănăstirii. Totuşi, din respect faţă de testament, nimeni nu a deschis mormântul. Biserica Ortodoxă face pomenirea Sfântului Antonie cel mare în fiecare an, la data de 17 ianuarie.

Întâlnirea cu Avva Pavel Tebeul

Ajuns la vârsta de 90 de ani, avva Antonie s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere dacă mai există cumva în pustie vreun om care, asemenea lui, să fi ales o astfel de viaţă retrasă, departe de lume. Aceasta deoarece îi venise un gând că ar fi singurul care se osteneşte în felul acesta. La capătul a cinci ani de rugăciune, într-o zi a auzit un glas, zicându-i: ***„Antonie, este un rob al lui Dumnezeu care trăieşte în pustie dinaintea ta şi este mai desăvârşit decât tine, la care, de vei merge, îl vei afla în adâncul deşertului. Deci, scoală-te degrabă şi te sârguieşte a merge la dânsul, înainte de a se duce el către Domnul!“***

Auzind acestea, bătrânul Antonie s-a ridicat îndată, şi-a luat toiagul şi a pornit spre adâncul pustiei, neţinând cont nici de vârsta sa înaintată, nici de arşiţa zilei. Călăuzit de Dumnezeu în mod minunat, după o călătorie de trei zile, a ajuns la peştera Sfântului Pavel Tebeul. Văzând peştera, s-a bucurat, însă avva Pavel, simţind venirea lui Antonie, a închis uşa. Bătrânul apropiindu-se, a început să bată la uşă, dar nu i-a răspuns nimeni. Fără să îşi piardă nădejdea, a continuat să bată, zicând: ***„Deschide-mi, robule al lui Hristos, deschide-mi! Tu ştii cine şi de unde sunt şi pentru ce am venit, toate le ştii, pentru că Dumnezeu ţi-a descoperit. Deci şi eu ştiu că nu sunt vrednic să văd sfânta ta faţă, însă de nu te voi vedea, nu mă voi duce de aici; de nu-mi vei deschide, apoi voi muri pe pragul tău şi vei îngropa trupul meu aici“.***

Exemplul martirilor şi lăcomia cumnatului l-au adus pe Pavel în pustie

În urma acestei stăruinţe, Sfântul Pavel i-a deschis şi l-a îmbrăţişat. Atunci cuviosul Antonie a zis: ***„Bucură-te, Pavele, vasul alegerii şi stâlpul cel de foc, locuitorule al pustiei!“*** I-a răspuns avva Pavel: „Bine ai venit, soare care luminezi toată lumea, povăţuitorule al celor ce se mântuiesc, gura lui Dumnezeu, care din pustie ai făcut cetăţi şi pe diavolul l-ai gonit dintr-însa. De ce te-ai ostenit atâta pentru un om păcătos şi nevrednic? Iată, vezi un bătrân învechit de zile şi cu cărunteţile acoperite“.

Bătrânul Pavel i-a povestit apoi viaţa sa: *născut în Tebaida într-o familie creştină înstărită, după moartea părinţilor a împărţit cu sora sa averea. Însă, întrucât*

cumnatul său voia şi partea lui de moştenire, Pavel a lăsat totul şi s-a dus în pustie. La aceasta l-a îndemnat şi exemplul martirilor creştini din acea vreme, care, nesocotind orice privilegiu sau bogăţie, preferau să moară decât să se lepede de Hristos.

Pe când încă vorbea, a venit un corb aruncându-i o pâine întreagă, pe care punând-o înaintea lor încetişor, a zburat în văzduh. Pentru că Părintele Antonie se minuna de aceasta, Sfântul Pavel a zis: „Iată, Domnul a trimis prânz, nouă, robilor Săi, fiind milostiv şi iubitor de oameni. Iată, sunt 70 de ani de când primesc jumătate de pâine, iar astăzi, pentru că ai venit la mine, mi-a trimis o pâine întreagă."

După ce au mâncat, mulţumind lui Dumnezeu, au şezut iarăşi şi au vorbit toată noaptea până dimineaţa. Făcându-se ziuă, Sfântul Pavel a zis prietenului Antonie: „De mult mi-a arătat Dumnezeu mie, frate, că sălăşluieşti în părţile acestea şi voiam să te am slujitor cu mine, dar fiindcă vremea adormirii mele a venit, pe care totdeauna am aşteptat-o, dorind ca să vieţuiesc cu Hristos, de aceea Domnul te-a trimis la mine, ca să îngropi smeritul meu trup şi să-l dai pământului".

L-a îndemnat apoi să meargă la mănăstirea lui şi să-i aducă mantia pe care i-o dăruise episcopul Atanasie şi să-i învelească cu ea trupul. Cu greu a plecat Sfântul Antonie să îndeplinească dorinţa prietenului său, pentru că ştia că nu-l va mai afla în viaţă.

Antonie s-a rugat o oră cu Pavel, fără să-şi dea seama că era mort

Ajuns la mănăstire, a luat mantia şi s-a întors îndată la peştera Sfântului Pavel. Când a sosit la peşteră, văzându-l pe sfântul şezând în genunchi, cu mâinile în sus ridicate şi cu capul drept în sus, socotea că este viu şi face rugăciune, şi stătea cu dânsul împreună. Dar trecând un ceas, şi de vreme ce nu auzea glasul cel de rugăciune, nici obişnuitele suspinuri, s-a apropiat de el şi l-a găsit mort.

Cu multă tânguire, sărutând trupul sfântului, l-a învelit în mantia adusă şi a început să cânte psalmii de îngropare. Cugetând apoi cum ar putea să-l îngroape, neavând nici o unealtă, iar mănăstirea lui fiind la o depărtare de trei zile, a văzut venind spre el din adâncul pustiului doi lei răcnind, ca şi cum plângeau lipsa sfântului. Aceştia au săpat cu ghearele lor o groapă, după care, venind la sfântul Pavel îi lingeau mâinile şi picioarele, ca şi cum ar fi cerut binecuvântare de la el.

Cuviosul Antonie lăuda pe Hristos, căci şi fiarele slăvesc pe Dumnezeu, şi zicea: ***„Doamne, fără de a Cărui voie nici frunza din copac şi nici una din păsări nu***

cade pe pământ, dă fiarelor acestora binecuvântarea Ta, precum ştii Tu“. Şi făcând semn cu mâna le-a poruncit să se ducă în pustie.

După plecarea leilor, avva Antonie a îngropat trupul Sfântului Pavel. A petrecut apoi noaptea următoare deasupra mormântului, plângând şi rugându-se. A doua zi, întorcându-se la mănăstirea lui, a luat haina împletită din frunze de finic a Sfântului Pavel pe care atât de mult o cinstea, încât numai de două ori pe an o îmbrăca: la Paşti şi la Cincizecime.

Sfântul Pavel Tebeul a trăit 113 ani şi este prăznuit de Biserica Ortodoxă pe 15 ianuarie.

Mănăstirea Mar Antonios

Situată în pustiul Wadi Araba, la poalele muntelui Al-Qalzam din Egipt, Mănăstirea „Sfântul Antonie“ a fost fondată în jurul anului 356. Ucenicii Sfântului Antonie au constituit o micuţă comunitate la baza muntelui, unde acesta şi-a petrecut ultima parte a vieţii. Cu siguranţă, nucleul iniţial se rezuma la o bisericuţă, o trapeză şi câteva construcţii anexe (o bucătărie şi un depozit pentru alimente).

Primii călugări obişnuiau să trăiască separat în peşterile masivului muntos din apropiere, dar se adunau în fiecare duminică şi sărbătoare importantă pentru Liturghie, în biserica centrală. Abia în a doua jumătate a secolului al V-lea anahoreţii retraşi în zonă au început să-şi construiască chilii apropiate, în interiorul nucleului monastic iniţial. Cu toate acestea, regula ucenicilor Sfântului Antonie a rămas semi-anahoretică, activităţile în comun fiind limitate la Liturghie, agapele duminicale şi ajutorarea fraţilor în nevoi. De-a lungul secolului al V-lea, Mănăstirea „Sfântul Antonie“ a fost un refugiu pentru asceţii din deşertul Sketis (Egiptul de Jos), forţaţi să-şi abandoneze chiliile datorită deselor şi violentelor atacuri ale arabilor.

În secolul al XI-lea, comunitatea a fost lovită de o epidemie de ciumă bubonică, care a împânzit întreg Egiptul, precum şi de raidurile destructive ale turcilor mameluci, sub comanda lui Nasr al-Dawla. Opera de restaurare a fost finalizată în secolele următoare de către călugării copţi, care au reuşit, după o serie de încercări eşuate, să ocupe mănăstirea Sfântul Antonie.

Secolele al XIII-XIV-lea constituie perioada de vârf a mănăstirii: artele şi literatura cunosc o extraordinară efervescenţă. Această perioadă înfloritoare a fost întreruptă spre sfârşitul secolul al XV-lea, atunci când beduinii au atacat mănăstirea, au ucis

toţi călugării şi au distrus clădirile. Biserica Sfântului Antonie a fost transformată în bucătărie, iar manuscrisele rare din bibliotecă (peste 1700) serveau la menţinerea focului. Câţiva ani mai târziu, mănăstirea a fost restaurată prin grija patriarhului Gabriel VII (1525-1568), care a trimis 20 de călugări de la mănăstirea Sirienilor din Wadi al-Natrun pentru a reînvia tradiţia şi viaţa monahală. În secolul al XVII-lea, ordinul călugărilor franciscani a stabilit un acord cu Mănăstirea „Sfântul Antonie“: în schimbul unei sume anuale modice, doi-trei franciscani aveau dreptul de a rezida în centrul monahal de aici pentru a învăţa limba arabă şi a se pregăti pentru slujirea misionară în Orient.

De-a lungul secolelor, Mănăstirea „Sfântul Antonie „a jucat un rol important în istoria Bisericii Copte. Alături de numeroase alte dovezi, această afirmaţie este întărită de numărul mare al patriarhilor copţi care s-au format spiritual în acest aşezământ. În ultimele trei secole, 12 călugări antonieni au atins cea mai înaltă treaptă a slujirii în Biserica Egipteană.

Din înţelepciunea Sfântului Antonie

În afara biografiei scrise de Sfântul Atanasie cel mare, ucenicul său, Sfântul Antonie este cunoscut şi prin cuvintele sale înţelepte, memorate de alţi ucenici şi păstrate în Patericul egiptean şi în Filocalie.

Din acestea, redăm câteva mai jos:

- Zis-a avva Antonie: Părinţii cei de demult, când mergeau în pustie, întâi se vindecau pe ei înşişi, şi, făcându-se doctori aleşi, vindecau şi pe alţii. Iar noi, ieşind din lume, mai înainte de a ne vindeca pe noi înşine, îndată începem a vindeca pe alţii; şi, întorcându-se boala asupra noastră, se fac nouă cele de pe urmă mai rele decât cele dintâi (Luca 11, 26), şi auzim de la Domnul: „***Doctore, vindecă-te mai întâi pe tine însuţi***“ (Luca 4, 23).

- Un monah a fost lăudat de fraţi către avva Antonie. Acesta din urmă, când a venit monahul la dânsul, l-a încercat, să vadă de rabdă ocara. Şi, aflându-l că nu o rabdă, i-a zis: „Eşti asemenea unui oraş, care pe dinainte este împodobit, iar pe dinapoi este jefuit de tâlhari“.

- Au mers odată nişte bătrâni la avva Antonie, şi era şi avva Iosif cu dânşii. Şi vrând bătrânul Antonie să-i încerce, a pus înaintea lor un cuvânt din Scriptură, şi, începând de la cei mai mici, îi întreba ce înseamnă acel cuvânt. Şi fiecare răspundea după puterea sa. Însă bătrânul zicea fiecăruia: „N-ai aflat încă“. După ce i-a întrebat pe toţi, a zis către avva Iosif: „Tu cum zici că este cuvântul acesta?“

Răspuns-a acela: „Nu ştiu“. Atunci a zis avva Antonie: „Cu adevărat, avva Iosif a aflat calea, căci a zis: Nu ştiu.“

- Unui frate i s-a întâmplat odată ispită în mănăstirea lui avva Ilie. Şi, alungat fiind de acolo, s-a dus în munte la avva Antonie. Şi rămânând fratele un timp pe lângă dânsul, l-a trimis la mănăstirea de unde venise. Iar cei din mănăstire, văzându-l, iarăşi l-au alungat. Iar el s-a întors la avva Antonie, zicând: „N-au voit să mă primească, părinte“. Deci l-a trimis bătrânul înapoi, cu acest cuvânt: „O corabie s-a sfărâmat în valurile mării, a pierdut încărcătura şi cu osteneală a scăpat la uscat. Voi însă, cele scăpate la uscat voiţi să le aruncaţi în mare“. Iar ei, auzind că avva Antonie l-a trimis, l-au primit de îndată.

- Trei părinţi aveau obiceiul de mergeau la fericitul Antonie în fiecare an. Şi doi îl întrebau cu privire la gândurile lor şi despre mântuirea sufletului, iar al treilea totdeauna tăcea, fără să întrebe ceva. Iar după mult timp i-a zis avva Antonie: „Iată, de atâta timp vii aici şi nimic nu mă întrebi!“ Şi răspunzând fratele i-a zis: „Destul îmi este şi numai să te văd, părinte“.

- Zis-a Antonie: Am văzut toate cursele vrăjmaşului întinse pe pământ şi suspinând am zis: „Oare, cine poate să le treacă pe acestea?“ Şi am auzit un glas zicându-mi: „smerenia!“

Pr. prof. dr. Constantin Pătuleanu - Sfântul Antonie cel mare în spiritualitatea răsăriteană și apuseană

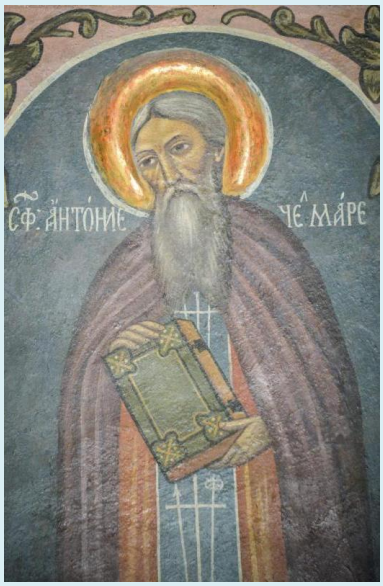

Aînceput să practice asceza, la început, nu departe de casa părintească, de care însă se va îndepărta, cu timpul. Astfel, la vârsta de 35 de ani, îl găsim așezat într-o fortăreață, pe malul drept al Nilului, pe „Muntele dinafară”, la Pispir, unde va rămâne aproape 20 de ani. Aici a fost urmat de foarte mulți monahi, întemeind și conducând mai multe mănăstiri, cu toate că ducea o viață retrasă. Cele mai vestite dintre coloniile ascetice înființate de el sunt Nitria și Scete.

A trecut la Domnul în anul 356 pe muntele Colzim, cunoscut și ca „Muntele dinăuntru”, aproape de Marea Roșie, la vârsta de 105 ani. Sfântul Antonie a fost înmormântat de doi dintre ucenicii săi, într-un loc tainic, după porunca acestuia, spre a evita primejdia inițierii unui cult al său, după obiceiul locului. Călugării se pare că cinsteau nu numai rămășițele sfinților, ci și pe ale simplilor monahi.

Cunoscând această tradiție, Sfântul Antonie, de teamă să nu se întâmple același lucru cu trupul său, ca cel care toată viața sa combătuse această tradiție, evită să rămână la frații din „Muntele dinafară”, tocmai pentru ca nu cumva, după moartea sa, să-i fie expuse osemintele spre cinstire.

Porunca Sfântului Antonie a fost respectată de altfel de cei doi ucenici ai săi cu sfințenie: „Iar frații, precum li s-a poruncit, i-au înfășurat trupul și l-au ascuns sub pământ și nimeni nu știe până azi unde a fost ascuns, decât numai cei doi” .

Textul este foarte clar în privința faptului că Sfântul Antonie nu a dorit ca trupul său să fie expus în case, după obiceiul egiptenilor, ci să fie îngropat în loc necunoscut, lucru de care nu ne putem îndoi, ucenicii Macarie și Amatas urmând întocmai porunca părintelui lor spiritual.

Cultul Sfântului Antonie şi aflarea Sfintelor sale moaște

După moartea Sfântului Antonie s-a dezvoltat relativ repede un cult al acestuia atât în Răsărit cât și în Apus. Mărturii avem de la Sfântul Atanasie, Fericitul Augustin, Chiril de Schitopolis sau de la episcopul Ioan de Hermopolis, în panegiricul său întru cinstirea Sfântului Antonie, scris între 578 și 604.

Chiril de Schitopolis precizează, în opera sa Vita Euthymii , că acesta (Sfântul Eftimie), cu câteva zile înainte de trecerea sa la Domnul, întâmplată la 20 februarie 473, slujise pentru ultima dată, la 17 ianuarie 473, de ziua Sfântului Antonie, patriarhul călugărilor.

Din cercetarea făcută pe baza surselor primare se poate constata că descoperirea Sfintelor moaște ale Sfântului Antonie cel mare este atestată istoric de persoane, precum Antonini Placentini, un pelerin din veacul al VI-lea, care pe la anul 570 face o călătorie la locurile sfinte și în Egipt. În jurnalul său de călătorie notează că a văzut Sfintele moaște ale Sfântului Antonie cel mare în Biserica Sfântului Ioan Botezătorul din Alexandria.

Existența sfintelor moaște este atestată, mai ales, de episcopul Victor de Tunnuna (t570). Mărturia lui Antonini Placentini se potrivește cu Cronica lui Victor, episcop de Tunnuna, localitate în Africa de Nord. Acesta, aflat în exil la Mănăstirea Canopus, lângă Alexandria, arată că moaștele Sfântului Antonie au fost găsite în mod miraculos, după mai bine de două secole de la moartea sa, în timpul împăratului Justinian (527-565), în anul 561, fiind depus cu maximă onoare în Biserica Sfântului Ioan Botezătorul din Alexandria.

La rândul lor, unii părinți și scriitori bisericești au confirmat în cronicile lor existența Sfintelor moaște ale Sfântului Antonie.

Isidor de Sevilla († 636) amintește în Cronica sa despre evenimentul depunerii Sfintelor moaște ale Sfântului Antonie în Biserica Sfântului Ioan Bote-zătorul din Alexandria .

Beda venerabilul († 735), în Chronica maiora (Monumenta Germaniae Historica, Auctores antiquissimi) amintește și el faptul că moaștele Sfântului Antonie au fost aduse în Alexandria.

Existența Sfintelor moaște este apoi documentată de aproape toate martirologiile istorice apusene: Martirologiul lui Beda venerabilul, Florus de Lyon, „Vetus" sau „Parvum Romanum", Adon de Vienne, Hrabanus Maurus și mai târziu Chronica lui Sigebertus Gemblacensis.

Cum au ajuns Sfintele moaşte ale Sfântului cuvios Antonie cel mare în Franţa?

Rezultatul cercetării, întreprinse până în momentul de față, arată faptul că Sfintele moaște ale Sfântului Antonie cel mare au fost descoperite, prin revelație divină (divina revelatione), în timpul împăratului Justinian (527-565), în anul 561, și depuse în Biserica Sfântului Ioan Botezătorul din Alexandria.

După cucerirea arabă a Egiptului, din anul 642, sfintele moaștele au fost duse la Constantinopol. Se știe că împăratul Roman al IV-lea Diogene a purtat mai multe companii militare împotriva arabilor. De asemenea, este de notorietate și faptul că în armata sa, care era formată în special din soldați străini, au luptat mai mulți cavaleri francezi,unul dintre aceştia a fost nobilul Jocelin, fiul lui Guillaume.

Cavalerul francez, Jocelin, promisese tatălui său, care era pe moarte, că va face un pelerinaj la locurile sfinte, lucru pe care l-a amânat până când bătrânul a murit. S-a întâmplat ca, într-o bătălie pe care a dat-o în Elveţia, Jocelin să fie rănit şi declarat mort de colegii săi de arme.

Aceştia l-au depus într-o capelă a Sfântului Antonie, în Elveţia. Cavalerul a rămas peste noapte în capelă, iar în vis i-a apărut Sfântul Antonie, care l-a mustrat pentru faptul că nu a ascultat sfatul şi rugămintea părintelui său de a merge într-un pelerinaj la locurile sfinte şi l-a îndeamnat să îndeplinească cât mai repede dorinţa tatălui său.

Jocelin îşi revine, fapt considerat de toţi un adevărat miracol, şi pleacă în pelerinaj la locurile sfinte, aşa cum l-a sfătuit sfântul în vis. După efectuarea pelerinajului a ajuns la Constantinopol, unde s-a pus în serviciul împăratului Roman al IV-lea Diogene (1068-1071), pe care l-a ajutat, benevol, în campaniile militare împotriva arabilor.

Pentru aceste merite deosebite, când Jocelin se pregătea să plece acasă, a cerut de la împărat moaştele Sfântului Antonie, salvatorul său. Aşa au ajuns Sfintele moaşte ale Sfântului Antonie cel mare, în anul 1070, în localitatea La Motte-au-Bois din Franța, care va deveni, mai tîrziu, Saint-Antoine din Vienne. Astăzi localitatea se numește L'Abbaye de Saint-Antoine din apropierea orașului Grenoble.

Episcopul de Valence și vicarul arhiepiscopiei de Vienne, Gontard, a donat în anul 1083 Abației benedictine „St. Peter in Montmajour" cinci biserici, prima dintre acestea fiind cea din localitatea Saint-Antoine, unde bededictinii au înființat la aceeași dată un Priorat.

Nobilul Didier Mallen și fiul său Guigues de Didier au dăruit benedictinilor Sfintele moaște ale Sfântului Antonie cel mare.

Mai târziu, Gigues de Didier a construit o biserică, care a fost sfințită de papa Calist al II-lea (1119 –1124), la 20 martie 1119, unde au fost depuse moaștele Sfântului Antonie, care vor rămâne în posesia benedictinilor timp de două secole, până în anul 1290. Biserica este cunoscută astăzi ca L'Église Abbatiale de Saint-Antoine en Dauphiné.

Scurtă schiță istorică a Ordinul hospitalier al Sfântului Antonie în Dauphiné

Ordinul monahal a luat ființă în jurul bisericii priorale, înființată de călugării benedictini, care veneau din Mănăstirea Montmajour, în jurul anului 1095, mai întâi sub forma unei Comunități formată din laici(Bruderschaft).

Comunitatea antoninilor a luat ființă la inițiativa laicilor datorită creșterii numărului pelerinilor care veneau să se roage Sfântului Antonie cel mare, precum și datorită apariția unei boli grave denumită mai tîrziu ergotism.

Scopul comunității era să îngrijească de pelerini, căci imediat după constituirea Comunității s-a construit primul spital, numit în documente „Domus eleimosinaria" (la Maison de l'Aumôn), care, se pare, că nu era decât un hospice unde erau primiți toți pelerinii, nu numai bolnavii.

Cel care a construit spitalul pare a fi un anume Gaston, dimpreună cu fiul său Guérin și alți opt tovarăși. În secolul al XII-lea s-au construit mai multe astfel de spitale în Franța, Italia, Spania și Germania numite generic commanderies (praeceptoria).

Plecând de la acest spital, în primul secol de existență s-au construit alte 100 de spitale, iar între anii 1200 și 1500 s-au construit aproximativ 360 de spitale în Europa apuseană, dintre care numai în Franța 25.

Disputa dintre Ordinul Sfîntului Antonie cel mare și Ordinul Benedictinilor

Comunitatea Sfântului Antonie (Antonius-Bruderschaft) a construit pe lângă spitale și o serie de așezăminte pentru pelerini (Antoniterhäuser) în diferite localități, dintre care amintim: Freiburg, Isenheim, Basel, Bern, Chambéry, Saint-Maercellin, Avignon, Arles, Montpellier, Béyiers, Narbonne, Carcassone, Toulouse, Olite, Castrogeriz.

Aceste așezăminte au fost construite nu numai datorită meritelor antoniților în domeniul medicinii, ci și ca urmare a dezvoltării tot mai intense a pelerinajului către Santiago de Compostella în Spania, unde se află legendarul mormânt Sfântului apostol Iacob, fiul lui Zevedeu și fratele Sfântului apostol Ioan evanghelistul.

În localitatea Saint-Antoine Prioratul și Spitalul au existat mult timp în mod separat, fiecare cu o conducere proprie. Membrii Comunității Antoninilor neavând o biserică a lor, se aflau în totală dependență de Ordinului benedictinilor, participând la slujbele săvârșite în biserica călugărilor benedictini.

Cearta dintre Bededictini și Antonini a început de la disputa privind dreptul asupra ofrandelor ce se făceau în cinstea Sfântului Antonie. Ambele grupări, benedictinii și frații antonini trimiteau persoane care trebuiau să colecteze bani, unii pentru construcția de mănăstiri și bisericii, ceilalți pentru nevoile spitalului și ale bolnavilor.

Pentru demersul studiului de față este important să subliniem faptul că prin bula papei Clement este confirmată prezența Sfintelor moaște ale Sfântului Antonie cel mare în Biserica închinată Sfântului Antonie din localitatea Saint-Antoine.

Disputa dintre călugării benedictini (Priorat) și frați Comunității din Saint-Antoine (Spitalul Sfântului Antonie) a fost rezolvată de papa Bonifaciu al VIII-lea prin bula papală din data de 10 iunie 1297 , prin care datorită „cinstirii Sfintelor moaște ale Sfântului Antonie cel mare și datorită faptelor minunate săvârșite în Saint-Antoine, Prioratul a fost ridicat la rangul de Abație (mănăstire), cu confirmarea tuturor privilegiilor.

Toți membrii Ordinului erau obligați să traiască după regula Fericitului Agustin și să poarte mai departe semnul „T” (Potentia). Ordinul a fost pus sub directa

ascultare a papei de la Roma. Aymon de Montagne a fost numit de papa Bonifaciu abate al nou înființatului Ordin Hospitalier, funcție pe care o va deține până la trecerea sa la domnul din data de 30 octombrie 1316.

Ordinul Sfântului Antonie a fost încorporat în Ordinul Maltez prin Bula papală „Rerum humanarum conditio din 17.12.1776.

Focul Sfântului Antonie" sau focul sacru (ignis sacer, le feu sacré). Ergotismul.

La sfârșitul secolului al XI-lea, mai precis între 1085 și 1096, a izbucnit în Europa apuseană o boală contagioasă foarte gravă, ale cărei cauze au rămas pentru multă vreme necunoscute. Pentru aceasta, dar și datorită simptomelor boala a fost numită: ignis sacer (le feu sacré) sau mal des ardents (boala celor care ard); sau le feu Saint-Antoine (focul Sfântului Antonie).

Este vorba despre boala numită Ergotism - intoxicație cu secara cornută (Cornul secarei); la baza intoxicației stă o ciupercă fitoparazită denumită Claviceps purpurea. Boala se manifestă sub două forme: a) convulsivă; b) cangrenoasă.

Ergotismul este o boală gravă, care a făcut multe victime în trecut, când sute de ani nu i s-au cunoscut cauzele. Boala apărea sub forma unor îmbolnăviri în masă, care urmare a consumului de alimente, în special pâine de secară sau preparate din secară parazitată de scleroții ciupercii Claviceps purpurera.

Bolnavii de ergotism primeau în spital Sfântului Antonie pâine curată, neinfestată, drept pentru care procesul de otrăvire era întrerupt. Totodată bolnavi primeau o băutură numită „Saint Vinage", care era aplicată și pe corp.

Este vorba de vinul în care erau cufundate Sfintele moaște ale Sfântului Antonie chiar de sărbătoarea Înălțării Domnului, când moaștele erau scoase în procesiune. Tot în acest vin se puneau și mai multe sortimente de plante, care ar fi putut acționa împotriva ergotismului.

Pe lângă aceasta se mai folosea și așa numitul „Antonius-Balsam", despre care nu avem date precise privind timpul în care început să fie folosit. Toate acestea au făcut ca în secolul al XII-lea în locul denumiri bolii ca „ignis sacer" să se folosească denumirea de „ignis sancti Antonii", „feu Saint-Antoine", Sankt-Antonius-Feuer.

În aceste condiții nu e de mirare că poporul panicat apela la ajutorul sfinților, mai ales într-o epocă a cultului sfintelor moaște și a pelerinajelor la locurile sfinte. Sfântul Antonie cel mare trebuie să fi fost la început cinstit doar pe plan local, în regiunea Viennois.

În curând cultul său, ca taumaturg, a depășit granițele locale, răspândindu-se în toată Europa apuseană.

„A fi creștin înseamnă să pui toată viața ta, toate darurile tale, în slujirea celorlați” - Părintele Visarion Alexa

Iisus spune că, dacă vrei ca darurile pe care ți le-a dat Domnul să fie lucrătoare, măsura acestei lucrări trebuie să fie slujirea celor de lângă tine. Dacă nu se întâmplă lucrul acesta, dacă începi să spui oamenilor că nu ai timp, dacă tu contezi cel mai mult dintre toți, dacă tu te comporți ca fiind șeful tuturor, dacă tu crezi că ești special și puternic, atunci aceasta este demonizare.

***

Vă voi spune cum procedau părinții din deșert: Avva Antonie cel mare și Pavel cel simplu, ucenicul său.

Unui om îi moare copilul, îl ia pe brațe și aleargă cu el la Avva Antonie:
- Ajută-mă, copilul meu a murit!

- Păi eu nu am nici o putere, de ce vii la mine?

- Am auzit că faci minuni.

- Eu nu fac nici o minune, nu am nici o putere, dar du-te la Pavel cel simplu, spune-i că te-am trimis eu și cere-i să facă ceea ce trebuie să facă.

Pleacă omul și bate la ușa lui Pavel cel simplu:
- Ce cauți la mine?

- Am venit să-mi înviezi copilul mort, căci Avva Antonie mi-a spus că tu poți.

- Eu nu pot nimic, dar pentru rugăciunile Avvei Antonie îți spun: „Ridică-te!”

Și copilul a înviat.

&&&

Vedeți dumneavoatră câtă smerenie, vedeți cum lucrează darurile în om? Smerit! Ei nu-și făceau cabinet de „făcători de minuni”, cum sunt în vremurile noastre tot felul de vraci, de descântători, de mari bioenergoterapeuți, radiezteziști, cititori în stele. E o nebunie aceasta, să mă iertați! Cum? Să crezi că tu ești cineva și că ai nu știu ce puteri miraculoase, vindecătoare și să-ți faci cabinet unde să le practici, câștigând bani din asta, profitând de suferințele oamenilor?!

Darurile noastre sunt de la Dumnezeu! De aceea, când cineva îți aduce mulțumire pentru ceva, smerit lucru este să te gândești că darurile pe care tu le-ai dăruit la rândul tău nu sunt de la tine, ci de la Domnul.

***

Știți povestea aceea cu măgarul lui Buridan?

Un rege avea un măgar și, când ieșea cu el prin târg, toată lumea făcea adulație în fața lui, iar măgarul, văzând aceste plecăciuni își închipuia că lumea îl cinstește pe el.

Într-o zi, a găsit grajdul deschis, a plecat spre târg și odată ajuns acolo a început să se poarte ca și cum el ar fi rege.

Oamenii, văzând că măgarul e nebun, l-au prins și l-au legat.

Cum stătea măgarul acolo, i-a venit în minte gândul acesta: „Oare nu cumva lumea se pleca în fața mea pentru că regele stătea pe spatele meu?”

Un măgar fără rege, așadar, e un simplu măgar!

&&&

Dacă ești conștient că orice mulțumire, orice act de recunoștință pe care un om îl săvârșește față de tine este de fapt un act de recunoștință față de „Regele” tău, atunci vei fi foarte liniștit. Nu vor crește în tine mândria și slava deșartă, care mai devreme sau mai târziu te vor despărți de Dumnezeu!

A fi creștin este o mare lucrare. A fi creștin înseamnă să pui toată viața ta, toate darurile tale în slujirea celorlați, să înțelegi că, să riști să-ți pierzi sufletul, pentru „a câștiga” sufletele altora este cel mai măreț lucru pe care îl poți face.

În om e multă zarvă, sunt multe orgolii. În om e mereu dihotomie: un gând trage spre ordine, altul spre dezordine, unul spre ceartă, altul spre împăcare, unul spre smerenie, altul spre dreptate și dihotomia aceasta rupe pe om în două. Când, însă, începi să semeni Lui - împărtășindu-te cu inimă smerită, cu El - mintea și inima se liniștesc, orgoliul și mândria scad. În tine nu va mai exista această dihotomie, pentru că tu știi că în spatele tău stă „Regele”, că El este cel care ține în Mâini frâiele vieții tale și ale celor pe care-i iubești și cărora te dăruiești.

Arhimandrit Emilianos Simonopetritul: „Boala pe care Dumnezeu ne-o trimite este măsurată până la ultima picătură pentru noi”

În vremurile de odinioară, eremiţii obişnuiau să se trezească la miezul nopţii şi să săvârşească slujba de noapte. În continuare, dimineaţa, după ce se lumina de ziuă, săvârşeau dumnezeiasca Liturghie. Chiar şi acum, la multe mănăstiri de la Sfântul Munte, slujba de dimineaţă, în special Liturghia, începe abia după ce răsare soarele. Deja la ultima rugăciune a Utreniei preotul mulţumeşte lui Dumnezeu fiindcă ne-a trimis lumina soarelui. Mai apoi, slujba de noapte a fost unită cu Utrenia şi dumnezeiasca Liturghie.

„Imediat ce vă treziţi, spune Sfântul Antonie cel mare, primul lucru pe care trebuie să-l faceţi este să cercetaţi pe cei bolnavi. Cel bolnav, pentru că trece printr-o situaţie deosebită, este împins mai lesne spre păcat, are ispite, întristare şi îi vin gânduri deşarte. Firea lui este mai neputincioasă, de aceea are nevoie de sprijin şi de mângâiere. Atunci când îl cercetezi de dimineaţă, va prinde curaj şi altfel va înfrunta greutăţile zilei”.

Îndemnându-ne să îi vizităm pe cei suferinzi, Sfântul Antonie nu vrea să spună că trebuie să mergem şi să căutăm peste tot acolo unde există bolnavi, ci se referă doar la cei care se află în preajma noastră, aproape de noi. Aşadar, nu pune o sarcină peste puterile noastre, ci stabileşte o rânduială după care să ne orientăm. Sfântul rânduieşte acest canon de a-i vizita dis de dimineaţă pe cei bolnavi doar celor sănătoşi, nu şi celor suferinzi. Bolnavul trebuie să ştie că boala pe care Dumnezeu i-a trimis-o este pentru el un bun prilej de desăvârşire. Boala înlocuieşte

rugăciunea, pe care nu o putem face, ţine loc de participare la slujbe, la care nu putem merge, înlocuieşte faptele credinţei, ale luptelor duhovniceşti, postul, atunci când bolnavi fiind trebuie să mâncăm. Atunci când suntem bolnavi, cu puţină anafură ne „achităm" toate datoriile noastre faţă de Dumnezeu.

Diavolul, însă, pe toate ni le înfăţişează anapoda şi ne pricinuieşte deznădejde. Aceasta nu trebuie să se întâmple. Boala pe care Dumnezeu ne-o trimite este măsurată până la ultima picătură pentru noi, care căutăm mântuirea. Nu se poate să devenim desăvârşiţi fără suferinţă - mai ales atunci când boala survine pe neaşteptate - care ne smereşte în faţa celorlalţi tocmai prin faptul că avem nevoie de ajutorul lor, neputând trăi izolaţi.

Aşadar, atunci când ne îmbolnăvim, să cunoaştem că aceasta este încercarea noastră, scara noastră către cer, şi că este necesar să ne „tocim" pe noi înşine şi, atât cât putem, să nu cerem ajutorul celorlalţi.

Să ne asemănăm Domnului şi sfinţilor care nici mângâiere nu au căutat, nici uşurare în greutatea suferinţei lor.

De asemenea, să fim adevăraţi atleţi ai postului. Să nu cerem uşor dezlegare ori mâncăruri alese pe care niciodată nu le-am gustat. Trebuie să fim foarte atenţi, ca nu cumva, în loc să ne sfinţim, să cădem în prăpastie şi să ieşim fără cununa biruinţei.

„Pe cei bolnavi dintre voi"

Dacă citim viaţa Sfântului Antonie vom vedea că, prin cuvântul „bolnavi" îi denumeşte pe cei care suferă de boli trupeşti şi, mai înainte de toate, pe cei bolnavi psihic ori duhovniceşte, care nu pot să înfrunte încercările şi sănătatea lor şubredă. Boala noastră duhovnicească o reprezintă patimile, păcatele, gândurile deşarte, înşelările…

Cel care are gânduri deşarte nu are echilibru sufletesc, are boli duhovniceşti. Iar cel care păcătuieşte nu este sănătos trupeşte. De aceea, cei suferinzi sunt, de obicei, cei mai protejaţi în rândul unei obşti, fie că suferă de o boală grea precum cancerul, fie de o simplă durere de dinţi. Bolnavul are nevoie de îngrijire specială şi nu putem să trăim fără el, fiindcă Dumnezeu ne-a făcut părtaşi suferinţei lui.
Obştea nu este ajutată atunci când cel aflat în suferinţă este tratat cu asprime şi nepăsare. Fiindcă bolnav nu este doar unul sau altul; în realitate, toţi suntem bolnavi. Poate că nu suntem bolnavi astăzi, dar mâine ori poimâine vom suferi şi

noi la rândul nostru. Aşadar, toţi suntem bolnavi şi avem nevoie de medic, după cum spune Domnul Însuşi.

De aceea, o veche şi frumoasă tradiţie în rândul monahilor este aceea de a-i vizita dimineaţa pe fraţii aflaţi în suferinţă.

Însă cercetarea celor bolnavi nu trebuie să se facă fără ştirea stareţului ori a personalului medical, fiindcă este posibil ca bolnavul să resimtă oboseala vizitelor noastre prea dese. Unitatea obştii, care este un singur trup, este foarte importantă. Fiecare dintre noi are nevoie de ajutorul celuilalt, însă doar cât să ne sprijinim reciproc şi să nu mergem înspre mai rău. Atunci când fratele nostru devine dependent de prezenţa noastră zilnică, îi facem mai mult rău decât bine şi nu îl ajutăm să se ridice.

(Arhimandrit Emilianos Simonopetritul, Viaţă mistică şi reguli ascetice, Editura Indiktos, Athena, 2011, pp. 6-9, preluare de la Pemptousia)

Ips Timotei - Cuviosul Antonie cel mare, apologet, nevoitor și îndrumător

† Timotei Prahoveanul,
episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor
- 16 ian, 2020

Cântările Bisericii vorbesc despre înflorirea pustiului de odinioară ca și a unei grădini pline de crini, aceste flori întruchipând monahii care au urmat cuvintele Domnului, slujindu-L în trăire înaltă întreaga lor viață. O floare, printre cele dintâi ale pustiei, care a făcut ca ținuturile aride să înflorească prin râvna sa, a fost și Sfântul Antonie cel mare.

Născut pe Valea Nilului, în sătucul Coma, într-o familie de viță nobilă, cu părinți bogați, a fost crescut în frică de Dumnezeu. În ținutul acela, credința creștină era îndrăgită și răspândită, iar trăirea, pe măsură. Când încă nu împlinise vârsta de 20 de ani, părinții săi au trecut la cele veșnice, sfântul a rămas moștenitorul familiei, iar când mergea la biserică a auzit cuvintele Evangheliei: Dacă voiești să fii desăvârșit, vinde-ți averea, împarte-o săracilor și vei avea comoară în cer. După aceea, vino și urmează-Mi (Matei 19, 21).

Convins că acele cuvinte au fost spuse pentru el, s-a întors și a împărțit ce avea săracilor, păstrând doar puțin, mai ales pentru sora lui, având tot timpul în cuget, așa după cum spune biograful său, cuvintele Evangheliei: Nu vă îngrijiți de ziua de mâine (Matei 6, 34).

A ales viața singuratică. De altfel, în vremea aceea încă nu existau mănăstiri, nici regulile mari și mici ale Sfântului ierarh Vasile cel mare, iar la marginea multor localități din Egipt se întâlneau oameni care își dedicau viața slujirii Domnului. Semenii lor îi respectau, pentru că mai întâi ei Îl respectau și Îl iubeau pe Domnul. Întru asemenea viețuire s-a așezat mai întâi, urmând exemplul unui bătrân virtuos, și Antonie. Era cu duhul liber de orice grijă, de amintirile din viața sa trecută, lucra cu mâinile și se ruga, iar ceea ce îi era de prisos împărțea altora.

Ni se spune că în tinerețea lui, de câte ori auzea despre virtuțile unui trăitor al Evangheliei, alerga la acela și lua aminte la viața lui, la preocuparea pentru rugăciune, sau pentru îndeletnicirea către cele sfinte, și a adunat pentru sine, dar și pentru alții aceste virtuți alese.

De aceea s-a și spus: Dacă vrei să te mântuiești, cu întrebarea să călătorești.

Invidios pe faptele bune și pe înflăcărarea acestui tânăr, diavolul i-a adus aminte de plăcerile lumii și de cele pe care le lăsase în urmă, de avuțiile sale, punându-i tot felul de gânduri străine în inimă și mai ales amintindu-i permanent faptul că îi va fi greu în anii ce vor urma să ducă cu el toate acestea, Antonie cerea necontenit ajutor de la Dumnezeu.

Văzând că tânărul se ferea de capcanele cele ascunse, într-o noapte, diavolul a luat înfățișarea unei femei care îl chema la păcat, dar tânărul l-a respins aducându-și aminte de chinurile iadului. Ulterior, Sfântul Antonie avea să spună față de diavol: Domnul este mie ajutor și eu voi privi asupra vrăjmașilor mei.

Învățat de către cei care trecuseră prin aceste ispitiri și uneltiri ale demonilor, Antonie era atent și se nevoia cu mare grijă, gândindu-se să nu fie învins în alte bătălii. A ales să viețuiască într-unul dintre mormintele vechi, săpate de păgâni. Egiptul păstra multe vestigii de acest fel cu amintiri idolești și cu neputințele celor care nu-L întâlniseră pe Dumnezeu.

Se ruga mult și mânca puțin, iar diavolul, nesuferind viața curată a tânărului Antonie, l-a atacat într-o noapte cu o întreagă armată de demoni. Mai întâi prin cuvinte și prin amăgiri, prin șoptiri înveninate și chiar prin lovituri până la sânge.

Când a venit cel care îi aducea hrană și cele de trebuință, l-a găsit pe jumătate mort. După ce și-a venit în fire, Antonie l-a rugat pe prietenul său să îl ducă din nou în mormântul acela. Deși ostenit, își ducea în continuare lupta neîncetată cu demonii. Le-a spus potrivnicilor: Dacă ați fi avut vreo putere, ar fi fost de ajuns

doar unul dintre voi să mă doboare, dar cum Domnul nu v-a dat această îngăduință, încercați să mă speriați cu numărul vostru mare. Dacă aveți vreo putere asupra mea, nu mai zăboviți, dar dacă nu aveți, nu are rost să vă zbuciumați. Semnul Sfintei Cruci și credința sunt pentru mine metereze de nebiruit…

Apoi Domnul i s-a arătat într-o lumină strălucitoare, asemenea marelui Pavel pe drumul Damascului, iar Antonie L-a întrebat: Unde erai, Doamne? De ce nu ai oprit mai devreme această luptă grea?
- Eram lângă tine, dar voiam să fiu martorul luptei tale, voi fi de acum pururea apărătorul tău, iar numele tău îl voi face cunoscut lumii.

Antonie avea atunci aproape 40 de ani și s-a hotărât să meargă singur în pustie. Ajuns pe malul răsăritean al Nilului, a aflat o fortăreață veche, părăsită, și s-a așezat acolo, vreme îndelungată neîngăduind nimănui să intre, petrecând astfel vreo 20 de ani. Veneau mulți, auzind de faima lui, dar rămâneau afară ascultând uneori vocile demonilor și lupta pe care sfântul o ducea cu puterile întunericului. Într-o zi, forțând ușa, după ce au auzit zgomot mult, l-au văzut pe Antonie plin de strălucire neobișnuită.

După această nevoință, a primit ucenici, numărul acestora crescând în fiecare zi. A întemeiat pentru ei două mănăstiri, una în anul 306 la est de Nil, la Pispir, iar cealaltă pe malul stâng al Nilului, nu departe de Arsinoe.

Îi sfătuia pe monahi să nu se lase nicicând descurajați de încercări, să nu se lepede de înflăcărarea de la începuturi, adică de râvna din prima zi, ci dimpotrivă să o facă să crească mereu, de parcă ar lua-o iară și iară de la capăt, cugetând asupra cuvintelor : Mor în fiecare zi! V-o spun, fraților, pe lauda pe care o am pentru voi în Iisus Hristos, Domnul nostru! (I Cor. 15, 31).

Mai spunea ucenicilor: să ne străduim să nu avem altceva decât cele pe care le vom lua cu noi în mormânt, adică dragostea, blândețea, dreptatea. Împărăția cerurilor nu are nevoie decât de dorința noastră care se găsește în noi înșine.

Sub înrâurirea Sfântului Antonie, pustiul a devenit o cetate de călugări care au lăsat lumea pentru a deveni cetățeni ai cerului. Așa ne spune o apoftegmă a părinților pustiei și așa ne vorbește și Sfântul Atanasie, cel care a scris viața marelui Antonie. Mănăstirile se asemănau locurilor în care oamenii, uniți într-o plăcută armonie, își petreceau viața cântând psalmi, cugetând la Sfintele Scripturi, rugându-se cu bucurie și împlinind cele bune.

A dorit să se retragă mai în adâncul pustiei, în ținutul muntos, aflat la trei zile de mers de apa Nilului. Locul se află undeva la vreo 30 km depărtare de Marea Roșie. Aflase un mic izvor și cultiva o grădină pentru cele trebuincioase. Acolo ducea luptele duhovnicești și era adeseori vizitat de ucenici, dar și de demoni. După mulți ani, de acum în vârstă fiind, a cercetat uneori mănăstirile pe care le rânduise pentru ucenicii lui. Făcea minuni pe cale, izvorând apă în deșert pentru ucenicii care erau încercați de sete. S-au bucurat mult monahii pentru că i-a ajutat; unii îi cereau să-i tămăduiască de boli trupești, alții de neputințe sufletești, alții așteptau mângâiere și învățătură duhovnicească. Le spunea ucenicilor, eu nu mă mai tem de Dumnezeu, căci Îl iubesc. Dragostea alungă frica. Îi învăța să fie desăvârșiți în iubire, de la aproapele sunt viața și moartea; de vom dobândi pe fratele, pe Hristos dobândim, iar de vom sminti pe fratele, lui Hristos greșim. De câte ori, oare, ne-am gândit să dobândim pe cineva știind că de fapt Hristos este înlăuntrul acestei prietenii…

Se ruga pentru mulți, iar când Domnul îngăduia vreo tămăduire prin el, aducea slavă Preasfintei Treimi, iar dacă întârzia binecuvântarea, îi îndemna pe cei care au cerut-o să stăruiască în nădejdea bunurilor ce vor să fie.

Cei mari și mici ai Egiptului îl socoteau adevărat învățător și părinte, iar mulți dintre oamenii importanți veneau până în pustia îndepărtată pentru a vorbi cu el sau măcar pentru a primi binecuvântarea sa.

Însuși împăratul Constantin cel mare, precum și fiii săi i-au scris ca unui părinte, exprimându-și dorința de a primi răspuns de la el.

A fost păstrător al dreptei credințe și avea mare cinstire față de slujitorii Bisericii. Cum arienii din Alexandria răspândiseră zvonul că vestitul pustnic împărtășea doctrina lor, Antonie a ieșit din pustie și a mers în capitală pentru a proclama înaintea poporului venit să îl vadă credința sa în dumnezeirea Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu, aderarea de neclintit la învățătura Sinodului de la Niceea, dar și sprijinul său pentru ucenicul Atanasie, în jurul anului 338.

Deși avea 105 ani, mergea uneori să cerceteze monahii dimprejurul lui, vestindu-le că Domnul avea să îl cheme în patria cerească. I-a îndemnat să se sârguiască în nevoință, în toate zilele, ca și cum ar muri în curând, să urmeze cuvintele Scripturii, pilda sfinților și predania părinților de Dumnezeu insuflați.
S-a retras în adâncul pustiei, unde i-au slujit doi ucenici, Macarie și Amatas, îndemnându-i să nu ducă trupul său în Egipt de teamă că avea să fie îmbălsămat potrivit obiceiurilor păgâne din vremea aceea, și de aceea i-a rugat să-l îngroape într-un loc tăinuit.

A lăsat agoniseala lui smerită celor doi mari mărturisitori ai Ortodoxiei, Sfântul Atanasie și Sfântul Serapion, iar haina sa de păr, ucenicilor mai apropiați.

A trecut la Domnul în ziua de 17 ianuarie 356.

Biografia sa, scrisă de Sfântul Atanasie al Alexandriei, este de fapt o operă desăvârșită pentru cei care doresc să meargă pe urmele Domnului.

Trupul Sfântului Antonie, aflat în urma unei descoperiri din anul 561, a fost mutat la Alexandria, iar apoi, sub amenințarea invaziei arabe, dus la Constantinopol, ajungând, în veacul al XI-lea, în ținuturile Franței de astăzi.

Sfântul Antonie este modelul călugărilor dintotdeauna, al creștinilor și al celor care luptă, dincolo de neputințele lor, cu puterile întunericului.

Pr. Ciprian Florin Apetrei - Theologica - Cuviosul Antonie cel mare, floarea de foc din pustiul Egiptului

În fiecare an, la 17 ianuarie îl sărbătorim pe părintele monahilor, Sfântul cuvios Antonie cel mare, care „lepădând tulburările lumeşti, viaţa sihăstrească a dus-o până la capăt”. El a urmat exemplul de viețuire al Sfântului proroc Ilie și al Sfântului Ioan Botezătorul, după cum ne spune troparul său: „Asemănându-te cu obiceiurile râvnitorului Ilie şi urmând Botezătorului pe drepte cărări, prea cuvioase părinte Antonie, te-ai făcut locuitor pustiului şi ai întărit lumea cu rugăciunile tale. Pentru aceasta, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre”.

Locuitor al pustiului, Sfântul Antonie a transformat acest loc lipsit de viață într-un rai duhovnicesc în care el a strălucit ca o flacără de lumină, care i-a călăuzit pe mulți monahi spre desăvârșirea spirituală și dobândirea mântuirii.

Cuviosul a fost egiptean de origine și de la vârsta de 18 ani și până la mutarea sa la Domnul, la venerabila vârstă de 105 ani, s-a nevoit ca pustnic pentru a ajunge la desăvârșirea duhovnicească.

El s-a născut în anul 251 în localitatea Coma de pe valea Nilului din Egipt. Părinții săi erau creștini cu origini nobile și posesorii unei averi însemnate. Formația lui a fost una creștină într-un Egipt încă dominat de păgânism. La vârsta majoratului își pierde părinții și trebuie să se ocupe de administrarea averii lăsate de aceștia și de educația surorii sale. Însă el era atras de viața duhovnicească, de aceea drumul său era către Biserică.

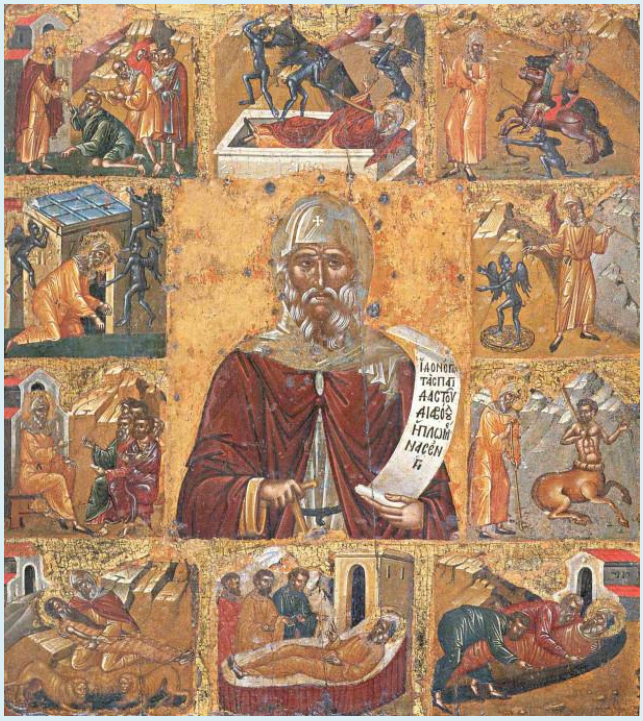

Auzind citindu-se la Sfânta Evanghelie cuvintele Mântuitorului către tânărul bogat: „Dacă voieşti să fii desăvârşit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor şi vei avea comoară în cer; după aceea, vino şi urmează-Mi” (Matei 19, 21), convins că și lui i se adresează aceste cuvinte, merge și împarte averea sa săracilor, păstrând doar cele de trebuință pentru a asigura un viitor surorii sale.

Cu altă ocazie, auzind la Sfânta Evanghelie cuvintele Mântuitorului: „Nu vă îngrijiţi de ziua de mâine” (Matei 6, 34), se hotărăște să renunțe cu totul la cele lumești și să urmeze viața pustnicească. Împarte tot ce mai avea din avere, iar pe sora sa o încredințează unor femei pioase.

Pustiul, locul nevoințelor și al mângâierilor dumnezeiești

În epoca Sfântului Antonie, pentru egipteni deșertul era un spațiu al morții, unde erau de obicei mormintele. Deșertul era un loc nedorit, iar dacă oamenii ajungeau acolo o făceau cu teamă. Pe lângă acestea, cum înaintai în deșert te puteai întâlni oricând cu hoarde de nomazi care erau ostili egiptenilor. Tocmai acest loc înfricoșător îl alege cuviosul Antonie să se nevoiască.

Pe vremea lui nu erau încă în Egipt mănăstiri organizate. Cuviosul începe urcușul său duhovnicesc viețuind pentru început pe lângă un bătrân sihastru care nu locuia departe de satul său. Apoi se așază singur într-un loc retras, unde se ostenește pe drumul desăvârșirii duhovnicești. De aici se mută într-un mormânt păgân, unde are multe încercări de la duhurile rele pe care le biruie prin credință și curaj.

Victoria sa împotriva duhurilor rele arată sfârșitul stăpânirii lor asupra pustiului Egiptului și transformarea acestuia într-un rai duhovnicesc prin râvna cuviosului Antonie și a ucenicilor săi.

La vârsta de 35 de ani, sfântul ajunge pe malul estic al Nilului și viețuiește timp de 20 de ani într-o fortificație părăsită. Mulți egipteni aud de nevoințele sale și vin la această fortificație, rămânând afară, sesizând luptele duhovnicești ale cuviosului cu duhurile necurate, care stăpâniseră mai înainte aceste locuri.

Din prea multă înflăcărare, dar și curiozitate pentru ceea ce auzeau de afară, unii dintre admiratorii lui au forțat poarta fortificației și l-au văzut plin de strălucire, iar înfățișarea sa era aceeași și după 20 de ani de nevoință pustnicească în acest loc.

Din acest moment, cuviosul acceptă să primească ucenici pentru a-i forma duhovnicește. Pentru că numărul lor crește repede, Sfântul Antonie a întemeiat pentru ei două mănăstiri, una la est de Nil, la Pispir, iar cealaltă pe malul stâng, nu departe de Arsinoe. Sub îndrumarea lui duhovnicească, pustiul a devenit o cetate de călugări care au lăsat lumea pentru a deveni cetățeni ai cerului, după cum consemnează

Sfântul Atanasie cel mare în lucrarea Viața Sfântului Antonie.

Râvna mărturisirii lui Hristos îl aduce în Alexandria

Persecuția declanșată la începutul secolului al 4-lea de împăratul Dioclețian împotriva creștinilor ajunge și în Egipt. Maximin Daia conduce persecuția creș-tinilor din Egipt, cei mai afectați fiind cei din Alexandria.

Cu mult curaj, dorind să primească cununa muceniciei, Sfântul Antonie vine la Alexandria și se pune în slujba mărturisitorilor de aici. Îi cercetează și întărește pe cei aflați în închisoare și în suferințele provocate de persecuție. Prin pronia divină, Sfântul Antonie este ferit de mânia persecutorilor și se întoarce la mănăstirea sa, unde trăiește retras ca un pustnic. Însă, cu toate acestea, săvârșește multe minuni față de creștinii care îl căutau pentru ajutor.

Din pricina numărului mare al celor care doreau să-l vadă, pentru a se putea apleca mai mult asupra celor duhovnicești, marele eremit se retrage mai adânc în pustiu, în ținutul muntos al Quolzoumului. Aici începe o nouă etapă în sporirea duhov-nicească a cuviosului Antonie. Liniștea locului corespunde întru totul dorinței sale de asceză și rugăciune.

După mai mulți ani merge să-și cerceteze ucenicii de la Pispir. Aceștia îl primesc cu mare bucurie și se folosesc mult de cuvântul său duhovnicesc. La întoarcere este urmat de o mulțime mare de oameni care doreau să fie vindecați sau mângâiați pentru durerile lor trupești și sufletești. Cuviosul îi ajută pe toți cu multă dragoste duhovnicească.

Pentru toate acestea a fost socotit în Egipt un mare părinte duhovnicesc și învățător. Vestea despre el a trecut în tot Imperiul roman, încât prin scrisori atât Sfântul împărat Constantin cel mare, cât și urmașii lui i-au cerut sfat și rugăciune. El i-a sfătuit și ajutat pe toți cei care i-au cerut acest lucru, indiferent de statutul lor social. Era întru totul detașat de onorurile lumești, singura lui preocupare fiind sporirea sa duhovnicească prin asceză și rugăciune.

În timpul tulburărilor provocate în Biserică de erezia lui Arie, el a apărat Ortodoxia credinței stabilită la Sinodul I ecumenic de la Niceea din anul 325. Unii arieni din Alexandria au răspândit informația falsă cum că Sfântul Antonie ar fi adeptul ereziei lui Arie. Pentru a demonta această falsă informație, cuviosul a părăsit pustia și a venit în Alexandria și a proclamat în fața tuturor credința ortodoxă de la Niceea și a arătat sprijinul față de Sfântul Atanasie, ucenicul său persecutat pentru apărarea crezului niceean.

Acest episod din viața sfântului îl arată ca mare apărător al Ortodoxiei, pe care nu a pregetat să vină să o apere, chiar dacă avea 87 de ani.

Moaștele sale călătoresc de la Constantinopol în Franța

Ajuns la vârsta venerabilă de 105 ani, i-a anunțat pe monahii pe care îi cerceta de apropiata sa mutare la viața veșnică. După întâlnirea cu aceștia s-a retras alături de doi ucenici, Macarie și Amatas. Acestora le-a lăsat instrucțiuni clare legate de îngroparea trupului său, poruncindu-le să-l îngroape într-un loc neștiut de nimeni.

La 17 ianuarie anul 356, cuviosul Antonie a trecut la viața veșnică. Viața sa consemnată în scris un an mai târziu de Sfântul Atanasie cel mare a fost cea mai căutată carte de creștinii primului mileniu și este până astăzi un ghid de desăvârșire duhovnicească.

Evlavia urmașilor față de cuviosul Antonie și dorința lor de a cinsti cum se cuvine sfintele sale moaște au făcut ca în anul 561, în urma unei descoperiri, să fie găsite și duse la Alexandria, după cum ne spune ieromonahul Macarie de la mănăstirea athonită Simonospetra.

Tot el vorbește și despre istoria sfintelor moaște, mai ales că originile sale franceze i-au permis accesul la elementele care descriu aducerea acestora în Franța. „În jurul anului 635, sub amenințarea invaziei arabe, relicvele cuviosului au ajuns la Constantinopol, iar în jurul anului 1070 - conform mărturiei tradiției apusene -, un

nobil din regiunea Dauphiné a adus o parte din sfintele moaște în Franța (la Abația Saint-Antoine), la care creștinii veneau în pelerinaj.

Abația Sfântului Antonie din Dauphiné depinzând mai întâi de cea de Montmajour din Arles, se istorisește că o parte din moaștele sale au fost mutate acolo (în jurul anului 1290), iar de acolo în catedrala din Arles (1491), unde, scăpând de profanările din timpul Revoluției franceze din 1789, sunt cinstite și astăzi. (Sinaxarul, Viețile Sfinților, volumul 5, luna ianuarie)

Din anul 2017, un fragment din moaștele sfântului a fost adus de la Abația Saint-Antoine la Biserica Domnească „Sfântul Anton" - Curtea Veche din București, unde zilnic creștinii români pot veni să-i ceară ajutorul în necazuri și nevoi mai ales că aici se află și icoana făcătoare de minuni a cuviosului.

Astăzi, când îl cinstim pe Sfântul cuvios Antonie cel mare, să ne rugăm lui spunând: „O, prea înțelepte de Dumnezeu purtătorule Antonie, căpetenia părinților și slava cuvioșilor, primește de la noi aceste laude ce cu tot sufletul le aducem ție și roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, cei ce strigăm: Aliluia!".

Vasile-Robert Nechifor - Biserica „Sfântul Anton”- Curtea Veche, darul ctitorilor pentru urmaşi

17 ian, 2020

În apropiere de Piața Unirii, lângă ruinele fostei Curți Domnești, se înalță silueta impunătoare a Bisericii „Sfântul Anton”- Curtea Veche, în care s-au rugat Mihai Viteazul, Matei Basarab, Ștefan Cantacuzino sau Sfântul domnitor martir Constantin Brâncoveanu.

Istoria bogată a acestui locaș de rugăciune din centrul istoric al Capitalei este legată de evlavia și credința ctitorilor, mai ales ale domnitorilor care au contribuit la refacerea şi înfrumusețarea lui.

Biserica Domnească cu hramul Bunei Vestiri a fost construită în timpul celei de-a doua domnii a lui Mircea Ciobanul (1558-1559), fiind terminată și zugrăvită de urmașul său, Petru (Pătrașcu) cel tânăr (1559-1568).

Paternitatea lui Mircea Ciobanul asupra locașului, confirmată de un document din 13 mai 1563, este dovedită şi de tabloul votiv al domnitorului și al Doamnei Chiajna, aflat pe latura nordică a bisericii.

Părintele paroh Gheorghe Zaharia aminteşte faptul că biserica nu a trebuit să reziste doar calamităţilor naturale, ci şi distrugerilor provocate de invadatori: *„Datorită amplasamentului său, în cadrul Curţii Domneşti, biserica a fost ţinta prădătorilor care atacau capitala Ţării Româneşti. Curtea îşi punea la adăpost valorile. Biserica nu putea ascunde cele necesare cultului, de cele mai multe ori obiecte valoroase dăruite de domnitori, ele rămânând pradă cotropitorilor. Astfel se explică faptul că biserica nu beneficiază de foarte multe obiecte de valoare pe care le-a avut în trecut”.*

Prima modificare importantă a locaşului a avut loc în timpul lui Ştefan Cantacuzino (1714-1716): *„Iniţial, locaşul era prevăzut doar cu partea de naos, iar partea de pronaos era un pridvor mare. Domnitorul a hotărât dărâmarea peretelui de la intrare şi închiderea cu zid a pridvorului, mărind considerabil suprafaţa bisericii. În plus, el a refăcut şi pictura şi a restaurat catapeteasma”,* ne arată părintele paroh.

Importanţa bisericii a scăzut după mutarea reşedinţei domneşti la noua curte de lângă Mănăstirea Mihai Vodă, în timpul lui Alexandru Ipsilanti. De aceea, la începutul secolului al 19-lea, în ciuda unor lucrări de întreţinere, locaşul era departe de strălucirea de altădată. Mai mult, incendiul din 1847, care a mistuit atunci numeroase clădiri din centrul Capitalei, a afectat şi fosta Biserică Domnească.

Sfântul cuvios Antonie cel mare devine ocrotitor al locaşului

Lucrările executate după acest incendiu au schimbat aspectul exterior al monumentului, care a devenit neogotic. Toată cărămida aparentă a fost astupată cu tencuială, s-au ridicat stâlpi aparenţi pe laturile bisericii, iar la intrare s-a făcut un mic pridvor. La interior a fost executată o nouă pictură, deoarece fresca din 1715 fusese afectată de incendiu şi s-a ridicat o nouă catapeteasmă. După încheierea lucrărilor, la 22 martie 1852, a avut loc târnosirea bisericii.

Tot în acest context a fost adusă în locaşul de rugăciune şi icoana Sfântului cuvios Antonie cel mare, păstrată intactă în mod miraculos după ce bisericuţa care o adăpostea a fost mistuită în întregime de marele incendiu, Biserica Domnească primindu-l pe sihastrul egiptean ca ocrotitor spiritual.

Revenirea la aspectul iniţial sub supravegherea lui Nicolae Iorga

O nouă restaurare a bisericii a fost executată între anii 1928 și 1935 de arhitectul Horia Teodora. Această lucrare, supravegheată de Nicolae Iorga, a avut marele merit de a fi redat monumentului aproape întru totul înfățișarea și strălucirea de la început.

Soclul, succesiunea de ocnițe de la partea superioară, contraforturile, cornișa, acoperișul și turla au căpătat forma și frumusețea lor inițială. Cele mai multe dintre adăugirile străine arhitecturii originale, făcute de-a lungul veacurilor, au fost îndepărtate. A fost desfăcut stratul gros de tencuială de factură neogotică care acoperea fațadele, dându-se la iveală înfăţişarea bisericii din secolul al 16-lea. În acelaşi context au fost construite o nouă clopotniţă şi două imobile, care au servit drept case parohiale pentru slujitorii bisericii, iar în prezent ca muzeu parohial şi centru social.

După cutremurul din anul 1977 a fost nevoie de noi lucrări pentru repararea bisericii: s-au consolidat turla și clopotnița, s-a reînnoit în parte portalul și s-au schimbat treptele de la intrare. La interior, a fost restaurată pictura din 1852 de pictorița Virginia Videa, care a pictat din nou și turla.

Ample lucrări de punere în valoare a ansamblului arhitectonic

Din 2007, la iniţiativa părintelui paroh Gheorghe Zaharia, au fost demarate ample lucrări de restaurare a întregului ansamblu arhitectonic.

În anul 2007 a fost restaurată pictura bisericii, iar în anul 2008 a fost restaurată catapeteasma.

În acelaşi an, Preafericitul părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a acordat Bisericii „Sfântul Anton”- Curtea Veche statutul de Paraclis Patriarhal. Un an mai târziu a fost amenajat muzeul parohial. Ulterior s-a intervenit la exteriorul bisericii, desfăşurându-se lucrări pentru consolidarea și restaurarea exterioară a acesteia, precum şi a clopotniţei şi a imobilului ce găzduieşte muzeul parohial.

Din anul 2017, cu binecuvântarea Preafericitului părinte patriarh Daniel şi prin eforturile părintelui paroh, a fost aşezat permanent pentru cinstire în Biserica Domnească un fragment din moaştele Sfântului cuvios Antonie cel mare, de la biserica abației Saint-Antoine-l’Abbaye, din localitatea L’Abbaye de Saint-Antoine, de lângă orașul francez Grenoble.

Mărturie peste timp a filantropiei românești

În prezent, Biserica „Sfântul Anton”- Curtea Veche este o oază de liniştire duhovnicească în agitaţia centrului Bucureştilor. Locaşul de rugăciune este mărturia peste timp a generozităţii domnitorilor şi ctitorilor din toate timpurile, care s-au preocupat de refacerea şi înfrumuseţarea bisericii, dar mai ales de dăinuirea acesteia în contextul vremurilor grele pe care le-a înfruntat.

În acest sens, părintele Gheorghe Zaharia, parohul bisericii, ne-a mărturisit că *„de-a lungul timpului s-au găsit oameni cu credinţă şi cu dragoste de Dumnezeu, cu dorinţa de a conserva ce au primit de la înaintaşi, dar şi cu dorinţa de a lăsa posterităţii spaţii sacre, unde credincioşii să poată veni să se întâlnească cu Dumnezeu”.*

De asemenea, muzeul parohial, prin exponatele sale, dă mărturie cu privire la vechimea bisericii, dar şi la dărnicia domnitorilor care i-au călcat pragul. Din păcate, năvălirea în mai multe rânduri a turcilor şi tătarilor nu a făcut posibilă expunerea mai multor obiecte de la începuturile sale.

Cele mai vechi exponate din muzeu sunt o icoană a Sfintei Treimi, care a făcut parte din catapeteasma ridicată la restaurarea din 1715, şi o anaforniță donată de Sfântul Constantin Brâncoveanu.

Icoana și moaștele sfântului ocrotitor, mângâiere pentru credincioși

Acum, poate mai mult decât oricând, în ctitoria domnitorului Mircea Ciobanu, care şi-a recăpătat strălucirea de odinioară, Sfântul Antonie cel mare binecuvântează pe cei care vin să îi ceară ajutorul, prin sfintele sale moaşte şi prin sfânta sa icoană. Acest lucru se datorează în special ctitorilor care au dorit nu doar să repare sau să înfrumuseţeze locaşul sfânt, ci să îl transmită şi generaţiilor viitoare. În acest sens, părintele Gheorghe Zaharia ne-a spus că *„la fiecare moment de cumpănă din istoria acestei biserici s-au găsit ctitori care au manifestat un interes deosebit nu neapărat pentru îmbunătăţirea locaşului, ci mai ales pentru păstrarea lui în forma şi starea iniţială, pentru cei care vor dori, peste secole, să vină şi să aducă aici slavă lui Dumnezeu”.*

În curtea bisericii parcă timpul a rămas pe loc. Dovadă a trecerii anilor mai sunt doar ruinele Curţii Domneşti, din care a făcut parte şi Biserica Sfântului Antonie cel mare. Din acest motiv, ea rămâne unul dintre cele mai vizitate obiective din Capitală.

Cu privire la acest aspect, părintele paroh a subliniat faptul că *„Biserica «Sfântul Antonie cel mare» a fost întotdeauna apreciată de credincioşi. De asemenea, turiştii, mai ales cei străini, rămân uimiţi de frumuseţea sa. Aproape zilnic găsim grupuri în curtea bisericii, care nu pot rezista tentaţiei de a face măcar o fotografie. Biserica în sine e frumoasă, chiar şi fără ultimele lucrări de restaurare, dar e la fel de adevărat că după finalizarea acestora ea are o altă lumină. Eu mereu am avut credinţa că oricine primeşte ceva în dar din partea înaintaşilor, cum am primit noi biserica de la cei dinaintea noastră, este dator nu doar să îl menţină în starea în care l-a primit, ci să-l dăruiască urmaşilor într-o stare mult mai bună”*, încheie părintele paroh Gheorghe Zaharia.

Vasile-Robert Nechifor - Sărbătoarea Bisericii Sfântului Antonie cel mare de la Curtea Veche

17 ian, 2021

La 17 ianuarie, întreaga creştinătate face pomenirea Sfântului cuvios Antonie cel mare, considerat „părintele călugărilor”, deoarece a pus bazele monahismului egiptean, împreună cu Sfântul Pahomie cel mare. Cu acest prilej, biserica domnească din centrul Capitalei, aflată sub ocrotirea sa, şi-a sărbătorit hramul prin săvârşirea Sfintei Liturghii de către Preasfinţitul părinte Varlaam Ploieşteanul, episcop-vicar patriarhal, care a rostit un cuvânt de învăţătură, evidenţiind înţelesurile minunii vindecării celor zece leproşi şi elogiind viaţa plină de încercări a marelui ascet.

Unul dintre cele mai cunoscute şi mai vechi locaşuri de rugăciune din Bucureşti, biserica Parohiei „Sfântul Antonie cel mare”- Curtea Veche, Paraclis Patriarhal, şi-a serbat duminică, 17 ianuarie, ocrotitorul spiritual. Sărbătoarea hramului a început încă din ajun, prin organizarea unei procesiuni cu racla în care este aşezat un fragment din moaştele Sfântului Antonie cel mare. Sfântul odor a fost purtat până la locul unde s-a aflat biserica de la care se păstrează icoana făcătoare de minuni a cuviosului şi unde a fost rostit Acatistul sfântului. În continuare, au fost oficiate Vecernia cu Litie şi Utrenia.

În ziua sa de pomenire, mulţime de credincioşi au venit la vechea ctitorie domnească pentru a se închina moaştelor cuviosului Antonie cel mare şi a participa la Sfânta Liturghie săvârşită de Preasfinţitul părinte Varlaam Ploieşteanul, episcop-vicar patriarhal, înconjurat de un sobor de preoţi slujitori ai sfântului locaş, la Altarul amenajat în curtea bisericii.

La sfârşitul Sfintei Liturghii, Preasfinţia sa a rostit un cuvânt, în care a evidenţiat învăţăturile ce reies din pasajul evanghelic al vindecării celor zece leproşi: *„Din Evanghelia vindecării celor zece leproşi învăţăm, în primul rând, că Mântuitorul Iisus Hristos este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu Celui viu, Doctorul sufletelor şi al trupurilor noastre. Şi astăzi, lepra este o boală care se tratează foarte greu, cu atât mai mult acum 2.000 de ani. Cei afectaţi de această cumplită boală erau izolaţi de restul societăţii. Ei L-au rugat pe Hristos să îi vindece, aşteptând curăţirea de boală, dar mai mult reintegrarea în familie şi în societate. Sfântul evanghelist Luca, medic de profesie, spune că, pe când mergeau să se arate preoţilor, s-au vindecat, arătând că harul tămăduitor a lucrat imediat în trupurile lor. În al doilea rând, învăţăm cât de apreciată este înaintea lui Dumnezeu virtutea recunoştinţei. Oamenii au trăit întotdeauna acest sentiment al datoriei recunoştinţei în primul rând faţă de Dumnezeu, apoi faţă de oamenii care ne sunt alături. Cu toţii avem datoria să arătăm această recunoştinţă, mulţumind lui Dumnezeu pentru binefaceri, dar şi pentru încercările pe care le îngăduie, pentru curăţirea sufletelor noastre de lepra păcatului”.*

Ierarhul a vorbit şi despre viaţa plină de nevoinţe a sfântului pomenit: *„Cuviosul Antonie cel mare, începătorul vieţii călugăreşti singuratice, s-a nevoit în pustie cea mai mare parte a vieţii sale, îndurând arşiţa deşertului egiptean ziua şi temperaturile scăzute din timpul nopţii, luptându-se până la sânge cu vrăjmaşul diavol, care adeseori lua chipul animalelor sălbatice. Viaţa sa a rămas ca un îndreptar pentru cei care aleg să trăiască după modelul instituit de Sfântul Antonie cel mare şi de alţi sfinţi pustnici de la începuturile monahismului. Dar viaţa şi icoana acestui mare sfânt ne arată că şi creştinii din societate trebuie să găsească prilejuri să fie mărturisitori ai dreptei credinţe şi împlinitori măcar a ceea ce este esenţial în Evanghelia Mântuitorului, dacă nu şi a sfaturilor evanghelice, după modelul sfântului cuvios pomenit astăzi”.*

În încheiere, Preasfinţitul părinte Varlaam Ploieşteanul a transmis un mesaj de binecuvântare din partea Preafericitului părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, părintele paroh Gheorghe Zaharia mulţumind la rândul său Întâistătătorului Bisericii noastre, Preasfinţiei sale şi credincioşilor care au participat la Sfânta Liturghie.

„Parohia noastră trăieşte o mare bucurie, deoarece sărbătorim hramul bisericii, Sfântul Antonie cel mare ocrotind locaşul acesta din anul 1847, când s-a adus icoana sa făcătoare de minuni de la biserica ce a existat în apropiere, dar care a fost mistuită în timpul marelui incendiu. Mulţumim Preafericitului părinte patriarh Daniel pentru că l-a delegat pe Preasfinţitul părinte Varlaam Ploieşteanul, episcop-vicar patriarhal, pentru a săvârşi Sfânta Liturghie cu ocazia hramului bisericii noastre şi mulţumim şi celor care s-au rugat astăzi împreună cu noi, înfruntând temperatura scăzută de afară”, a spus părintele paroh Gheorghe Zaharia.

Prin grija parohiei, credincioşii care au participat la Sfânta Liturghie au primit pe tot parcursul acesteia ceai fierbinte, iar la sfârşit li s-au oferit punguliţe cu anafură şi pachete cu sărmăluţe şi cozonac.

https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/sarbatoarea-bisericii-sfantului-antonie-cel-mare-de-la-curtea-veche-159903.html

Carmen Ciripoiu – Sfântul Anton, mărturia iubirii de Dumnezeu

Biserica Sfântul Anton, un loc unde totul se transformă într-o formă concretă de dezrobire sufletească, ce-ţi bucură sufletul ca o bucată de anafură mestecată după o zi de post…

La rând, la Sfânta Icoană

Există în Biserica Sfântului Anton atâta frumuseţe născută din amestecul vremurilor trecute şi prezente, încât te copleşeşte. E ceva tulburător aici, în acest Sfânt lăcaş, ctitoria a doi mari Domnitori, Mircea cel bătrîn şi Vodă Mircea Ciobanu, ce numai timpul poate defini.

Percepi lumina izvorâtă din rugăciunea mângâietoare a Sfântului Antonie cel mare şi atunci nimic nu ţi se mai pare imposibil. E zi de marţi şi-n frigul muşcător al iernii, zeci de credincioşi se înghesuie în Biserica ce devine neâncăpătoare, aşteptând cuminţi să le vină rândul să poată atinge Icoana făcătoare de minuni a Sfântului.

E marţea Sfântului Anton, ziua lui de „primire”, rânduită aşa parcă de când lumea. Ziua când te înfăţişezi în faţa acestuia cu suflet curat vei şti că din acel moment viaţa ta va fi cu totul alta.

Cu capetele plecate, femei şi bărbaţi înaintează timid pe poarta grea înveşmântată cu aripi de înger. Aici, în acest loc binecuvântat de Dumnezeu, unde totdeauna

miroase a tămâie şi a aer vechi de icoană sfântă, intri cu senzaţia că târăşti un bolovan după tine şi pleci uşor ca o pasăre. Să fie oare din cauza imensei iubiri de oameni a Sfântului Anton? Cu teancul de acatiste în mâna dreaptă şi lumânările în cea stângă, oamenii vorbesc între ei şoptit, căutând cu privirea Icoana Sfântului Anton.

Rătăcind pe cărările vieţii, se regăsesc acum, strigând numele Sfântului, oprind în loc tristeţea ce-i copleşeşte şi lăsând loc bucuriei. Departe de agitaţia lumii, aici li se deschide o altă lume, un tărâm unde stau neatinse minunile Domnului. La porţile Sfântului Altar şi pe laterale, în locuri dinainte pregătite cu busuioc frumos mirositor şi apă sfinţită, Preoţii îşi primesc credincioşii, rânduiţi după venire.

E multă suferinţă aici, în Biserica Sfântului Anton, dar şi multă lumină, iubire şi pace sufletească pe care, de cele mai multe ori, o cauţi o viaţă întreagă. De multe ori, oamenii mai zăbovesc o clipă în faţa Sfinţilor Părinţi. O clipă în plus pentru încă o povaţă. O clipă cât veacul de mare. Vocile Preoţilor se întretaie, se completează, urcând laolaltă spre cer, de parcă ar vrea să ne arate că totdeauna Domnul lucrează cu minuni, atunci când grija Sa dumnezeiască socoteşte de cuviinţă. E momentul când toţi, Preoţi şi mireni, se unesc într-o singură rugă.

„Adu-ţi aminte că vei muri şi nu vei mai păcătui”

O doamnă a cărei frumuseţe n-a fost ştearsă de vreme vorbeşte fără odihnă cu Sfântul Anton, punându-şi sufletul spre mântuire. S-a dăruit total Domnului şi astfel a dat un sens vieţii sale. De când Sfântul Anton i-a arătat „ce înseamnă minunea”, se supune zilnic tuturor încercărilor, ascultătoare şi încrezătoare, ducându-şi până la capăt misiunea.

De când stă aici, vestind numele Sfântului Anton a văzut o mulţime de miracole, de la demonizaţi care şi-au revenit complet după ce au atins Icoana Sfântului şi femei sterpe care acum au zămislit prunci frumoşi şi sănătoşi, până la bolnavi cărora medicii nu le mai dădeau nici o şansă de supravieţuire şi care s-au însănătoşit prin puterea rugăciunii.

Din rama argintată, Sfântul Anton, ţinând într-o mână Sfântă Cruce şi-n cealaltă zapisul său testamentar pe care scrie cu litere de foc: „Adu-ţi aminte că vei muri şi nu vei mai păcătui”, îi priveşte pe toţi cu infinită dragoste şi pare că oftează uşor…

Puţini ştiu însă că această minunată icoană e singurul lucru rămas neatins de incendiul din anul 1847, din acel moment Sfântul Anton devenind patronul acestui lăcaş, alături de Maica Domnului, al cărui hram îl poartă. În Biserica Sfântul Anton slujba nu se întrerupe niciodată. Sfinţii părinţi par obosiţi, dar mai fericiţi ca niciodată. Urmările slujbelor nu vor întârzia să apară şi toţi ştiu asta. Însă e tare grea aşteptarea…Cu sufletul curăţit parcă de griji, oamenii părăsesc Biserica Sfântul Anton, fie şi doar pentru câteva ceasuri, spre a da piept din nou cu încercările vieţii. Dar ştiu că de acolo, de pe o stradă decupată parcă din Micul Paris, cu case somptuoase unde se află o Biserică ce miroase a sfinţenie, rugăciunea Sfântului Anton îi va acoperi totdeauna cu puterea ei vindecătoare…

“Vai celui ce adapă pe aproapele cu amestecare tulbure”

Pentru noi, creştinii ortodocşi, Sfântul Antonie cel mare este „Părintele părinţilor duhovniceşti“ nu numai prin viaţa şi prin minunile sale, ci mai ales prin cuvintele care ne-au rămas de la El.

Prăznuit pe data de 17 ianuarie, Sfântul Antonie s-a născut în anul 251 în Egiptul de Sus, la Eraclea, din părinţi bogaţi, legenda descriindu-l ca pe un om blajin, delicat care, deşi ar fi putut să de bucure din plin de plăcerile vieţii, l-a ales pe Domnul.

După moartea nobililor săi părinţi, tânărul aude în Biserică cuvântul Domnului „***de voieşti să fii desăvârşit, mergi, vinde avuţiile tale şi venind urmează Mie***“ şi se hotărăşte să împartă averea săracilor, lăsând o mică parte pentru sora sa apoi ia calea sihăstriei. Din acel moment, el alege singurătatea rugăciunii doar cu Dumnezeu, hrănindu-se doar odată la două zile cu pâine şi apă, fiind extrem de aspru cu el însuşi. Pentru somn se îndestula cu o rogojină, de multe ori patul său fiind doar pământul. Şi se ferea de a se unge cu untdelemn, zicând că se cuvine celor tineri să aibă mai multă sârguinţă spre pustnicie şi să nu caute cele ce trândăvesc trupul, ci să-l obişnuiască cu ostenelile, gândind totdeauna la graiul Apostolului: “***Când sunt slab, atunci sunt puternic***“.

Ispitit de gânduri necurate, Anton se zăvoreşte “în pustia din adânc ” (n.n.într-un mormânt) şi începe o luptă aprigă cu Diavolul.

“Antonie l-a întrebat: <<Cine eşti tu, care grăieşti unele ca acestea către mine?>>. Acela îndată a răspuns, cu glasuri jalnice: <<Eu sunt cel care am primit sarcina prinderii trupului şi duhul desfrînării mă numesc: pe câţi voiesc să fie înţelepţi, i-am amăgit; pe câţi i-am momit cu plăceri, i-am plecat mie; eu sunt cel pentru care şi proorocul mustră pe cei ce au căzut, zicând: de duhul desfrînării v-aţi amăgit; căci prin mine aceia s-au împiedicat. Eu sunt care de multe ori te-am supărat şi de atâtea ori am fost răsturnat de tine>>.
Antonie mulţumind Domnului şi îmbărbătându-se, a zis către dânsul: <<Deci, prea mult eşti defăimat; pentru că dacă eşti negru cu mintea şi neputincios ca un copil, nici o grijă nu am de tine de aici înainte; căci Domnul îmi este ajutor şi eu voi privi asupra vrăjmaşilor mei>>.
Acestea auzind negrul acela, îndată a fugit, temându-se de cuvintele lui Antonie şi, înfricoşându-se, nu mai îndrăznea să se apropie de bărbatul acesta. Aceasta a fost cea dintâi luptă a lui Antonie asupra diavolului, dar mai vârtos era ajutorul Mântuitorului”.

La vârsta de 35 de ani se aşează într-o cetate părăsită, situată pe malul drept al Nilului, la locul numit Ispir, unde rămâne timp de 20 de ani. În anul 306, Sfântul Antonie devine părintele spiritual al mai multor monahi din vestitele oaze monahale din deşertul Egiptului de la Nitria şi Schitia, iar patru ani mai târziu merge în Alexandria, unde îi întăreşte pe creştinii prigoniţi în timpul marii persecuţii a lui Maximian.

În 44 de ani, a părăsit Mănăstirea doar de două ori

Şase ani mai târziu, în anul 312, Sfântul Antonie porneşte în inima deşertului şi ajunge nu departe de malul Mării Roşii, la Muntele Kolzim, unde fondează Mănăstirea care-i poartă numele până astăzi. Timp de 44 de ani, monahul nu părăseşte sfântul lăcaş decât de două ori, odată pentru a-şi vizita ucenicii şi a doua oară pentru a face o călătorie în Alexandria, în dorinţa de a-l susţine pe Sfântul Atanasie cel Mare, în lupta cu erezia ariană, arătând că el apără Ortodoxia, promovată de Sfântul Atanasie cel Mare. După acest moment, Sfântul Antonie se reântoarce la viaţa sa duhovnicească de la Muntele Kolzim, transformând Egiptul dintr-o ţară păgână într-un leagăn al monahismului.

Deşi înfăptuieşte zi de zi minuni, Pustnicul spune oamenilor că nu el face aceste lucruri, ci doar Mântuitorul Iisus Hristos şi de aceea aceştia trebuie să se roage Lui, iar prin credinţă şi rugăciune vor fi izbăviţi. Puterea extraordinară a rugăciunilor sale se răspândeşte în întregul Orient creştin, de unde încep să vină pentru a primi sfat şi întărire spirituală de la oameni suferinzi până la Preoţi, Episcopi, călugări sau pelerini.

Potrivit însemnărilor Sfântului Atanasie cel mare, prin cuvântul său, Sfântul Antonie reuşea într-o singură zi să creştineze dintre păgânii Alexandriei, cât reuşea Biserica alexandrină să creştineze într-un an de zile.

Văzător cu duhul, Sfântul Antonie cel mare aflându-se în rugăciune vede sfârşitul vieţii prietenului său, Amun, care îşi ducea viaţa monahală la o distanţă de 13 zile de mers faţă de locul unde se afla Sfântul Antonie.

Legenda spune că de multe ori, când se hotăra să mănânce împreună cu alţi monahi, Sfântul se gândea la hrana cea duhovnicească şi, ruşinat, se îndepărta de aceştia, ca nu cumva să fie văzut mâncând. Apoi se odihnea pentru nevoia trupului doar puţină vreme, în restul timpului îndeletnicindu-se cu lucrurile sufletului.

Din minunile Sfântului

Tradiţia spune că stând odată liniştit în chilia sa, în rugăciune, nedorind să primească pe nimeni, *a venit la el un oarecare Martinian, conducător de oşti, care avea pe fiica sa bântuită de diavol. Şi tare s-a supărat Antonie atunci pentru că omul nu înceta să bată în uşa sfântului. Arătându-se însă pe deasupra uşii, Antonie zice: "Omule, ce mă tot strigi, sunt om şi eu ca şi tine; dacă crezi, roagă-te lui Dumnezeu şi fiica ta se va tămădui". Crezând cu tărie în vorbele Sfântului şi chemându-l în ajutor pe Hristos, conducătorul şi-a găsit fiica izbăvită de diavol.*

***

O altă minune săvârşită de Sfântul Antonie se referă la o fecioară „care avea o patimă grea şi foarte urâtă" din Vusira Tripoliei. Cunoscând câţiva călugări care mergeau spre spovedanie la Marele Antonie, părinţii fetei au pornit cu aceştia să primească binecuvântare de la Sfânt. Intrând în camera acestuia, călugării îi povestesc acestuia cum au călătorit împreună, rugându-l să-i dea voie şi sărmanei tinere să intre. „Dar el n-a primit, ci le-a zis: "Duceţi-vă şi o veţi afla pe dânsa tămăduită; căci nu este a mea isprava aceasta, ca om păcătos ce sunt, ci tămăduirea este a Mântuitorului, Celui ce face în tot locul mila cu cei ce-L cheamă; deci a căutat Domnul spre aceea care se ruga şi mie mi-a aratat iubirea Sa de oameni; căci acolo fiind fecioara, îi va tămădui patima". Şi minunea s-a împlinit.

***

Într-o altă vreme, „pogorându-se iarăşi la mănăstirile cele din afară", sfântul este rugat să intre în corabie să se roage împreună cu monahii. Simţind un „miros foarte greu", călugării se scuzau, zicând că „e peşte ori pastramă stricată". Marele Antonie însă ştia adevărul. La scurt timp, un tânăr posedat care intrase şi se

ascunsese în corabie îşi face apariţia. Şi deândată a strigat Antonie şi a certat diavolul în numele Domnului nostru Iisus Hristos şi tânărul se însănătoşeşte pe loc.

***

Din descrierea Sfântului Atanasie cel mare, ucenicul său, despre viaţa Sfântului Antonie aflăm că acesta s-a mutat de-a dreapta Domnului la vârsta de 105 ani.

Cunoscându-şi dinainte sfârşitul, acesta porunceşte celor doi ucenici să nu divulge nimănui locul în care va fi îngropat, aceştia păstrând această taină tot restul vieţii: „(…) ***<<deci, voi îngropaţi trupul meu şi sub pământ ascundeţi-l. Apoi să păziţi taina între voi, ca nimeni să nu ştie locul, afară de voi singuri. Iar eu la învierea morţilor îl voi lua nestricăcios de la Mântuitorul. Împărţiţi hainele mele şi daţi lui Atanasie Episcopul un cojoc şi haina pe care o aşterneam, pe care el mi-a dat-o nefolosită, iar la mine s-a învechit. Celălalt cojoc daţi-l lui Serapion, episcopul; voi ţineţi haina cea de păr, şi mântuiţi-vă fiilor, fiţi sănătoşi; că Antonie acum se mută şi nu mai este împreună cu voi>>.***

După ce zise acestea şi aceia l-au sărutat, ca pe nişte prieteni au văzut îngerii care veniră la dânsul şi, bucurându-se de dânşii, el şi-a întins picioarele şi zăcând cu faţa în sus, se arăta vesel; după aceea şi-a dat sufletul şi s-a dus la Sfinţii Părinţi. Iar ucenicii lui, precum le dăduse poruncă, înfăşurându-l şi îngropându-l, au ascuns trupul lui sub pământ. Şi nimeni nu ştie până acum unde este ascuns, afară de cei doi ucenici ai lui”.

Cu ale Sfântului Antonie cel mare rugăciuni, Doamne, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin!

Teodor Danalache - Salvador Dali şi ispitirea Sfântului Antonie cel mare

Ispitirea Sfântului Antonie cel mare este o lucrare a celebrului pictor Salvador Dali (11 mai 1904 - 23 ianuarie 1989). Acesta a fost un pictor spaniol, originar din provincia Catalonia, reprezentant de seamă al curentului suprarealist în artă. Datorită comportamentului său, este exclus din grupul artiştilor suprarealişti, ceea ce nu-l împiedică să se considere singurul artist capabil de a capta "formele suprareale". Dali spunea despre sine: "*Singura diferenţă dintre mine şi un nebun este că eu nu sunt nebun!"*

În lucrările sale regăsim motivul timpului, al păcatelor, al distorsionării realităţii altfel decât o percepem noi. Dali recurge la spaţii largi, în care include o mare cantitate de elemente (oameni, animale, obiecte), într-o combinaţie iraţională a raporturilor şi deformare a realităţii.

Ispitirea Sfântului Antonie cel mare - tema artistică

Ispitirea Sfântului Antonie constituie un subiect apreciat de mulţi dintre oamenii de artă ce au scris sau pictat, de-a lungul vremii. Subiectul are în vedere perioada petrecută de Sfântul Antonie cel mare în deşertul egiptean, când puternice ispite i-au pus în pericol neîncetat viaţa. Prima menţionare a acestora o face Sfântul Atanasie cel mare, din Alexandria.

Sfântul Antonie cel mare este cunoscut îndeobşte pentru nespusele lupte şi ispite pe care le-a avut de la diavoli. Tema pustnicului bântuit şi sedus, pentru nevoinţele şi castitatea lui, de ispitele diavolului, în special în formă de femeie desfrânată, a fost una de care mulţi artişti erau interesaţi. Grunewald înfăţişează pe sfânt înconjurat de o junglă pline de groaznice fete strâmbe şi demoni.

Cele mai vechi opere care au folosit acest subiect sunt frescele italiene de prin secolul al X-lea. Mai târziu, în spaţiul european, tema va fi folosită în scrieri iluministe şi în sculpturi germane. După anul 1500, subiectul va putea fi întâlnit în mai multe tablouri celebre ale vremii: Martin Schongauer (1490), Hieronymus Bosch (1505) şi Mathias Grunewald (1510).

În vremurile moderne, tema antoniană a fost preluată de scriitorul francez Gustave Flaubert şi de pictorul spaniol Salvador Dali. După anul 1945, spaniolul Salvador Dali şi-a îndreptat atenţia spre artiştii renascentişti, preocupat fiind de teme ştiinţifice, istorice şi religioase. Din această perioadă datează capodopera "Ispitirea Sfântului Antonie". Scriitorul francez Flaubert şi-a numit cartea, intitulată "Ispitirea Sfântului Antonie", scrisă în anul 1874, drept capodopera întregii lui opere.

Salvador Dali şi "Ispitirea Sfântului Antonie cel mare"

Salvador Dali a preluat şi el tema antoniană. Lucrarea numită "Ispitirea Sfântului Antonie", lucrată în tehnica "ulei pe pânză", având dimensiunile 89,7 x 119,5 centimetri, a fost pictată de autor în anul 1946. Astăzi, lucrarea lui Salvador Dali se află expusă în Muzeul Naţional Regal de Arte Frumoase din Bruxelles, Belgia.

"Ispitirea Sfântului Anton" a fost pictată pentru un concurs anunţat de Compania Loew-Lewin. Tabloul câştigător ar fi apărut în versiunea cinematografică a romanului lui Maupassant, "Bel Ami". Lucrarea lui Max Ernst a luat premiul întâi, dar şi pictura lui Dali a atras atenţia multora.

În pictura lui Dali, Sfântul Antonie este înfăţişat într-un deşert pustiu şi dezolant, foarte slab şi uscat de nevoinţe. Uriaşi elefanţi înaintează spre Sfântul

Antonie, care este înfăţişat mic şi smerit, în colţul din stânga al picturii. Sfântul îndreaptă Sfânta Cruce, arma cu putere exorcizatoare, spre un armăsar, aflat în fruntea procesiunii de elefanţi cu picioare de păianjen.

Pe spatele lor, uriaşele animale poartă monumente ale ispitelor desfrânării, luxului şi bogăţiei materiale. Armăsarul fruntaş închipuie frică şi teamă, primul elefant poartă cu el patima desfrânării, elefantul cel din mijloc aduce cu sine o reminiscenţă a precursorului lui Dali, elefantul sculptorului baroc Bernini, purtând obeliscul, iar ultimii doi elefanţi sunt chipuri ale desfrânării şi ale zeilor lumii.

La rândul lui, Sfântul Antonie tine în mâna dreaptă, ridicată, arma lucrătoare şi puternică a creştinilor, anume Sfânta Cruce. Înfricoşătoarele animale îşi au trupurile lor sprijinite pe nişte picioare subţiri şi lungi, că de insectă. În faţa Sfintei Cruci, armăsarul se înfricoşează, ridicându-se, parcă mai ameninţător, pe două picioare, însă rămânând pe loc. Sfântul Antonie nu fuge, rezemându-se cu mâna pe piatră (Piatra Hristos) şi ţinând în mână, cu puternica nădejde, Sfânta Cruce.

"Ispitirea Sfântului Antonie" a lui Salvador Dali - caracterul iluzoriu al ispitelor

Diavolii l-au luptat pe sfânt cu o înverşunare cruntă, chinuindu-l cu nălucirile, cu ispitele desfrânării şi cu bătăi. Diavolii au încercat să-l momească pe sfânt şi cu aurul şi cu argintul, însă în zadar. Nălucirile de fiară nu s-au arată însă a fi de folos diavolilor. Fiarele şi sperieturile de tot felul, aduse de diavoli asupra sfântului, nu i-

au făcut pe aceştia decât să se teamă şi mai mult, Sfântul Antonie rămânând neclintit în credinţă şi rugăciune.

Pe toate le-a surpat sfântul, însă nu fără greutăţi şi multă trudă. Sfântul l-a biruit pe diavol intru atât de mult încât, în cele din urmă, el ajunsese să îi vadă pe diavoli, nemaisperiindu-se de lucrarea lor.

Pentru orice creştin, luptele şi ispitele sunt de acelaşi soi, acelaşi fiind şi duşmanul. Numai frica şi slăbiciunea omului dau putere ispitelor. Ispitele zeiţei Libidou şi spaimele iscate de zeul Pan devin atât de neputincioase în faţa Sfintei Cruci, încât creştinul nu are de ce să se teamă de lucrarea diavolului mai mult decât de a pierde iubirea lui Dumnezeu, prin căderea în păcate.

Prin credinţă, nădejde, dragoste, rugăciune şi post, creştinul este întărit de Dumnezeu cu harul de a rezista ispitelor aparent înfricoşătoare ale diavolului.

Prin luptă şi rezistenţă se ajunge la concluzia că toate marile ispite, în ciuda caracterului lor tragic şi iremediabil în care încearcă diavolul să le înveştmânteze, nu sunt nimic altceva decât fum şi amăgiri, aburi şi iluzii.

De ce ne e greu să înfrângem ispitele? Ne este greu pentru că nu ne sprijinim statornic pe "piatra cea din capul unghiului", adică pe Piatra Hristos, şi nici nu ţinem în mână, cu tare nădejde, Sfânta Cruce. Mai mult chiar, noi dăm ispitelor o putere mai mare decât acestea au în realitate. În acest sens, ***Simone Weil spunea: "Ne atrag lucruri ireale, însă forţa care ne leagă de ele este pe cât se poate de reală."***

Salvador Dali reuşeşte, în această lucrare, să înfăţişeze perfect relaţia dintre realitatea patimilor şi irealitatea puterii ispitelor.

Disproporţia catastrofală dintru trupurile animalelor şi picioarele lor anormal de firave arată că ispitele diavolului sunt simple iluzii, lipsite de concreteţe, sunt simple vicleşuguri înşelătoare ale diavolului. Caracterul tragic al ispitelor este închipuit ca firav şi de o rezistenţă atât de slabă, încât "de abia se pot ţine pe picioare" în faţa credinţei, a nădejdei şi a dragostei.

Ispitele Sfântului Antonie cel mare sunt chip al rezistenţei, iar nu al înfrângerii.

Mihai-Alex Olteanu - Sfântul cuvios Antonie cel mare în iconografie

Sfântul cuvios Antonie cel mare este zugrăvit, conform Erminiei picturii bizantine a lui Dionisie din Furna, sub chipul unui bătrân cu barba scurtă, un pic despărțită în două, având bărbia puțin golașă. Sfântul are capul acoperit, asemenea celorlalți sfinți cuvioși.

Când este zugrăvit singur, Sfântul Antonie ţine toiagul în mâna dreaptă, iar în mâna stângă un pergament desfăşurat, pe care sunt înscrise cuvintele: „Nu te amăgi, o, călugăre, cu îmbuibarea pântecelui, căci supunerea împreună cu înfrânarea îi subjugă pe demoni”.

Dionisie din Furna se oprește și asupra anumitor momente importante din viața sfântului, povățuindu-l pe iconar în zugrăvirea feluritelor încercări prin care a trecut.

De obicei, Sfântul cuvios Antonie cel mare este zugrăvit în cadrul programului iconografic în registrul din pronaos, alături de alți sfinţi cuvioși, dar și în icoana de hram de pe catapeteasmă, atunci când acesta este ocrotitorul acelui lăcaș de cult.

De asemenea, Sfântul cuvios Antonie cel mare mai este zugrăvit în icoana Maicii Domnului „De tine se bucură, ceea ce ești plină de dar…”, stând înaintea cetei cuvioșilor și purtând înscrisul „Bucură-te, lauda sihaştrilor şi strălucirea prea cuvioşilor!”.

Teodor Danalache - Mănăstirea Sfântul Antonie cel mare

Mănăstirea Sfântul Antonie (Deir Mar Antonios) este o mănăstire ortodoxă a creştinilor copţi din Egipt, fiind totodată şi una dintre cele mai vechi aşezări monahale din Egipt.

Întemeiată în jurul anului 356, în urma morţii marelui sfânt Antonie, mănăstirea se află la poalele munţilor Al-Qalzam, în apropiere de Al Zaafarana. De atunci, mănăstirea îşi săvârşeşte, fără întrerupere, slujbele şi rugăciunile. Acestea sunt aproape neschimbate de 16 secole.

Bine ascunsă între culmile muntoase ale munţilor ce înconjoară Marea Roşie, la mănăstire se ajunge cu autobuze special rânduite pentru aceasta, cu plecări din Cairo, Suez şi Hurghada. Cazarea în mănăstire se poate face în urma anunţării dinnainte a intenţiei.

Sfântul Antonie cel mare - viaţa pe scurt

Sfântul Antonie s-a născut în jurul anului 250 în Egiptul de Mijloc, dintr-o familie creştină înstărită. La vârsta de 20 ani, deşi părea a fi destinat unui trai confortabil, s-a decis să-şi împartă averea săracilor. În primul moment s-a retras spre marginea oraşului natal, mai apoi s-a stabilit într-o necropolă abandonată, impunându-şi un ascetism sever.

La vârsta de 35 ani, năzuind spre o izolare totală, s-a stabilit într-o fortăreaţă părăsită din deşert: Pispir (Deir al-Maimun), unde a petrecut 20 de ani de viaţă anahoretică. Mai apoi, în încercarea de a evita orice contact cu lumea, s-a retras într-un loc inaccesibil, pătrunzând adânc în deşertul de pe malul drept al Nilului. Aici a rămas o perioadă de 50 de ani, până la moartea sa întâmplată în anul 356.

Deşi Sfântul Antonie nu a fost organizatorul monahismului creştin, totuşi este perceput ca un "părinte fondator". Influenţa sa extraordinară, precum şi fascinaţia pe care persoana sa a exercitat-o asupra contemporanilor retraşi în pustie, marchează, în mod real, începutul "mişcării" ce avea să se răspândească rapid în întreaga lume creştină.

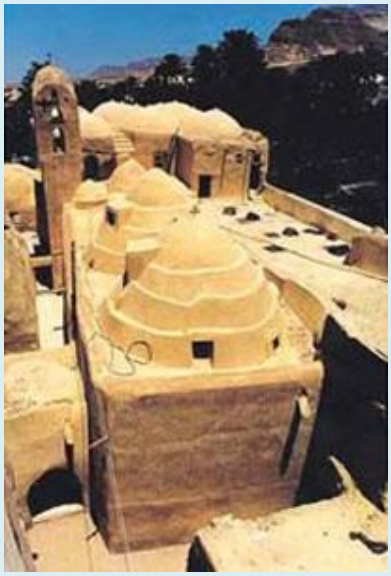

Mănăstirea Sfântul Antonie cel mare – istoric

Anul fondării mănăstirii care îi poartă numele trebuie căutat în perioada ce a urmat imediat morţii sale trupeşti. Sursele literare relaţionează construirea primului nucleu monastic în zona cu domnia împăratului Iulian apostatul (361-363).

Discipolii Sfântului Antonie au ridicat o micuţă comunitate la baza muntelui, unde acesta şi-a petrecut ultima parte a vieţii în trup. Cu siguranţă, nucleu iniţial se rezumă la o bisericuţă, o trapeză şi câteva construcţii anexe (o bucătărie şi un depozit pentru alimente).

Primii călugări obişnuiau să trăiască separat în peşterile masivului muntos din apropiere, dar se adunau în fiecare Duminică şi sărbătoare liturgică majoră pentru Liturghie, în biserica centrală.

Abia în a doua jumătate a secolului al V-lea anahoreţii retraşi în zonă au început să-şi construiască celule apropiate, în interiorul nucleului monastic iniţial. Cu toate acestea, regula discipolilor Sfântului Antonie a rămas semi-anahoretică, activităţile în comun fiind limitate la Liturghie, agapele duminicale şi ajutorarea fraţilor în nevoi.

De-a lungul secolului al V-lea, Mănăstirea Sfântului Antonie a fost un refugiu pentru asceţii din deşertul Sketis (Egiptul de Jos), forţaţi să-şi abandoneze chiliile datorită deselor şi violentelor atacuri ale berberilor. Între cei care au găsit adăpost aici amintim pe Sfântul Ioan cel scurt (cel mic), care şi-a sfârşit viaţa pământească în zonă.

În secolele VII-VIII, Mănăstirea Sfântul Antonie era ocupată de călugări melkiti (cei care acceptaseră Ortodoxia chalcedoniană spre deosebire de majoritatea creştinilor egipteni, care rămăseseră fideli ereziei lui Eutihie; de la cuvântul "melek" = rege = supuşi împăratului de la Constantinopol), fapt certificat de Sinaxarul Etiopian.

În anul 790, un grup de călugări monofiziţi de la Mănăstirea Sfântul Macarie din Sketis, deghizându-se în beduini, au reuşit să pătrundă în Mănăstirea Sfântul Antonie şi să recupereze moaştele Sfântului Ioan cel Scurt, pe care le-au transportat la Mănăstirea din Wadi al-Natrun.

În secolul al XI-lea, comunitatea a fost lovită de o epidemie de ciumă bubonică, care a împânzit întreg Egiptul, precum şi de raidurile destructive ale turcilor mameluci, sub comanda lui Nasr al-Dawla. Opera de restaurare a fost finalizată în secolele următoare de către călugării monofiziţi, care au reuşit, după o serie de încercări eşuate, să ocupe Mănăstirea Sfântul Antonie.

Secolele XIII-XIV constituie perioada de vârf a mănăstirii: artele şi literarura cunosc o extraordinară efervescenţă. Pictura bisericii Sfântul Antonie se circumscrie acestei epoci (1232-1233); între numeroasele copii şi traduceri ale unor manuscrise amintim lucrarea monahului Simeon, care a realizat traducerea în etiopiană a Sinaxarului Ethiopian, iniţial redactat în limba arabă.

În secolul al XV-lea, stareţul mănăstirii a reprezentat Biserica Coptă la Conciliul unionist de la Florenţa (1438-1445), o încercare eşuată de unire a Bisericii Romane cu Bisericile Răsăritene.

Această perioadă înfloritoare a fost întreruptă spre sfârşitul secolul al XV-lea, atunci când beduinii au atacat mănăstirea, au ucis toţi călugării şi au distrus clădirile. Biserica Sfântul Antonie a fost transformată în bucătărie, iar manuscrisele rare din bibliotecă serveau la menţinerea focului.

Câţiva ani mai târziu, mănăstirea a fost restaurată prin grija patriarhului Gabriel VII (1525-1568), care a trimis 20 de călugări de la Mănăstirea Sirienilor din Wadi al-Natrun pentru a reînvia tradiţia şi viaţa monahală.

În secolul al XVII-lea, ordinul călugărilor franciscani a stabilit un acord cu Mănăstirea Sfântul Antonie: în schimbul unei sume anuale modice, doi-trei

franciscani aveau dreptul de a rezida în centrul monahal de aici pentru a învăţa limba arabă şi a se pregăti pentru slujirea misionară în Orient.

De-a lungul secolelor, Mănăstirea Sfântul Antonie a jucat un rol important în istoria Bisericii Copte. Alături de numeroase alte dovezi, această afirmaţie este întărită de numărul mare al patriarhilor copţi care s-au format spiritual în acest aşezământ. În ultimele trei secole, 12 călugări antonieni au atins cea mai înaltă treaptă administrativă din cadrul structurii eccleziale vizibile a Bisericii Egiptene.

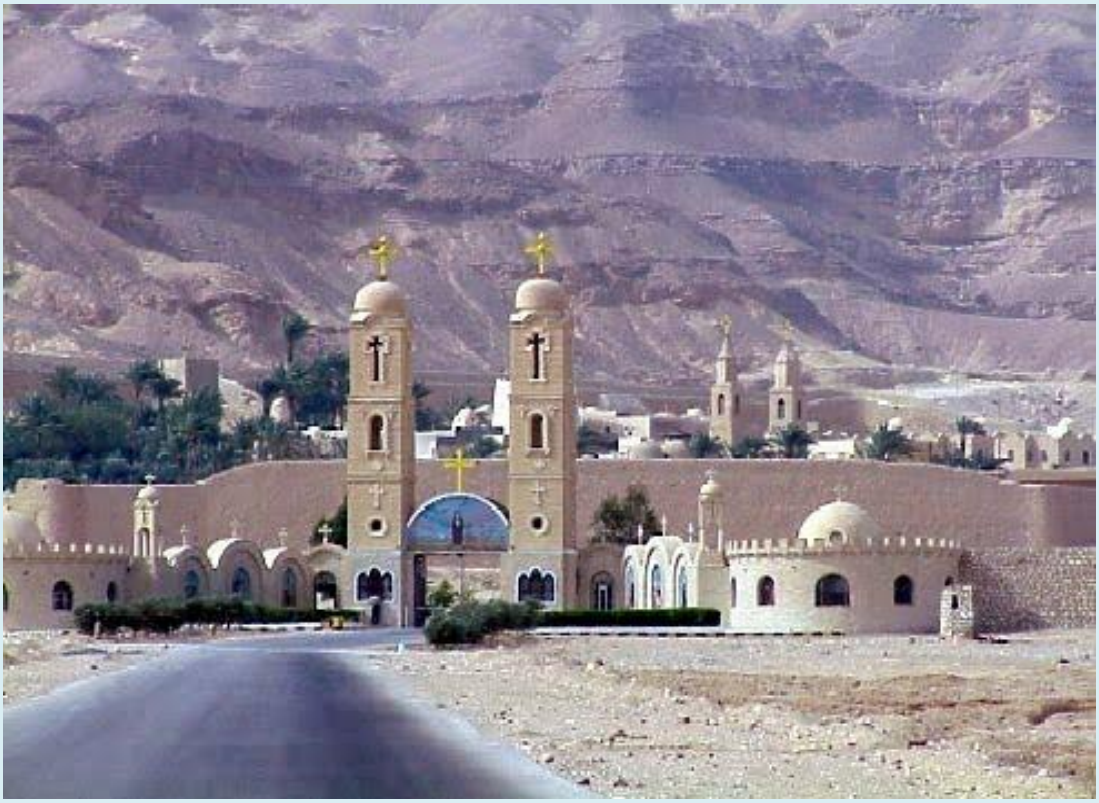

Peştera Sfântului cuvios Antonie cel mare, Egipt

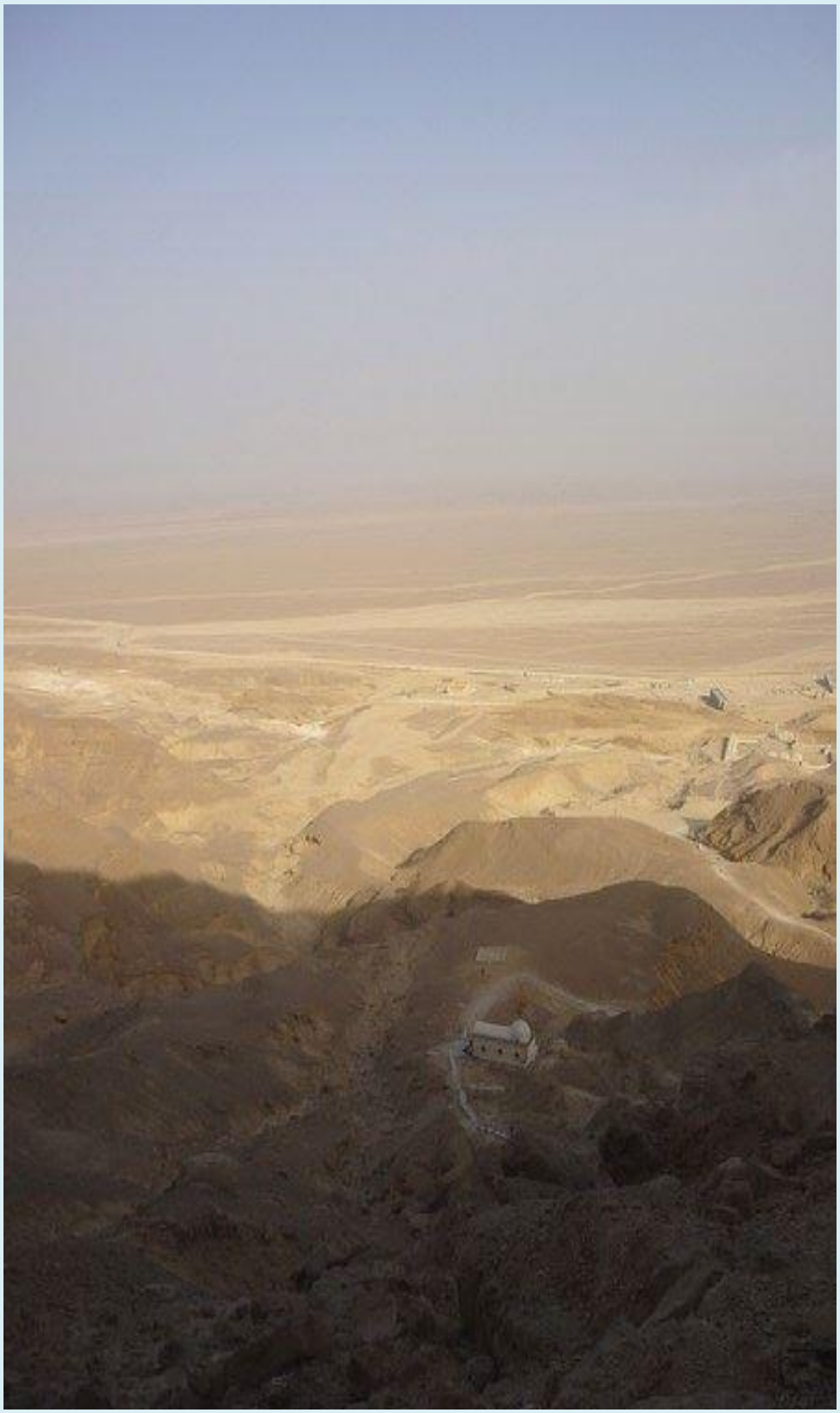

من أجلك

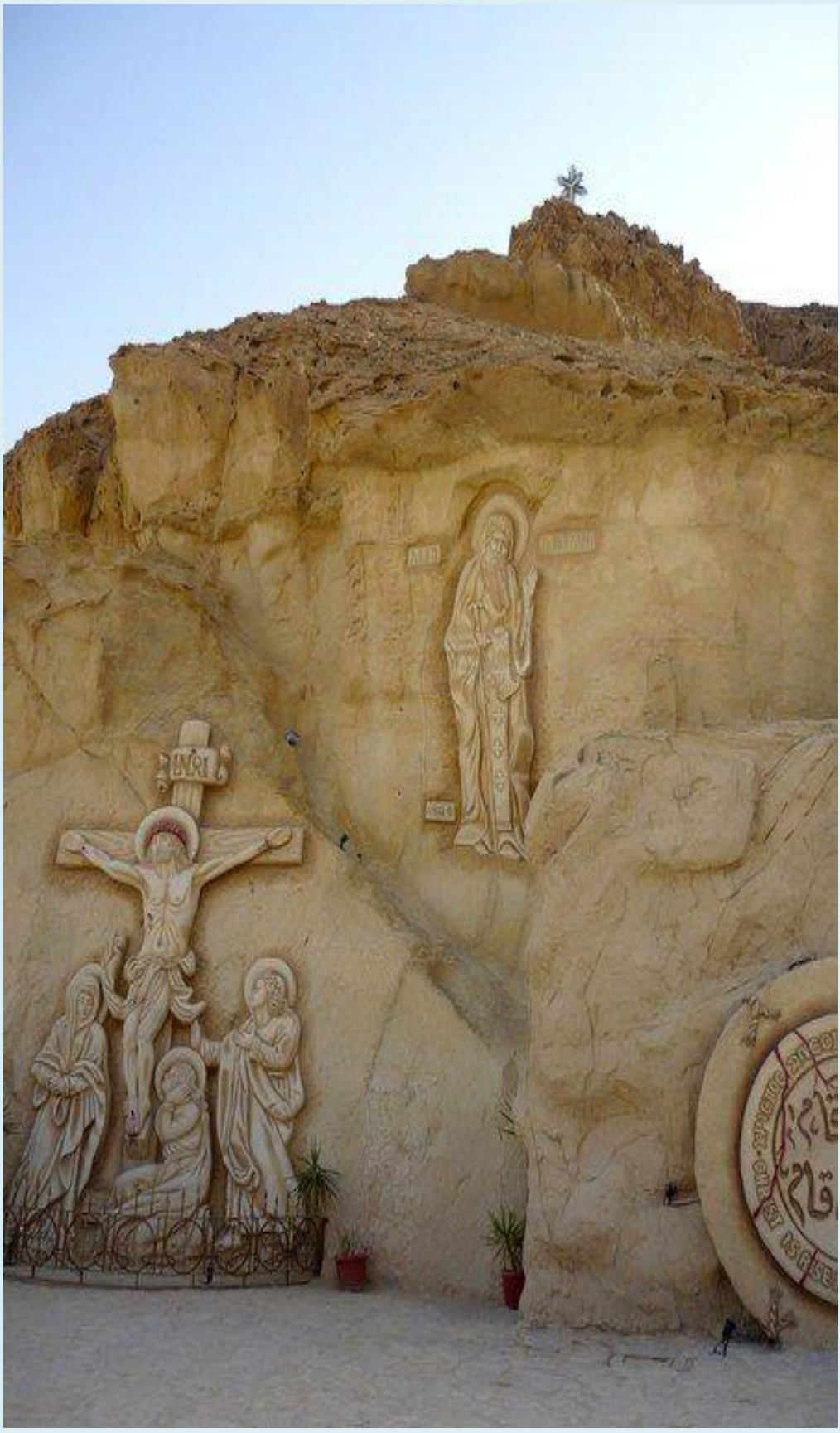
INRI

اسألوا تعطوا.اطلبوا تجدوا.اقرعوا يفتح لكم (متى 7 :7)

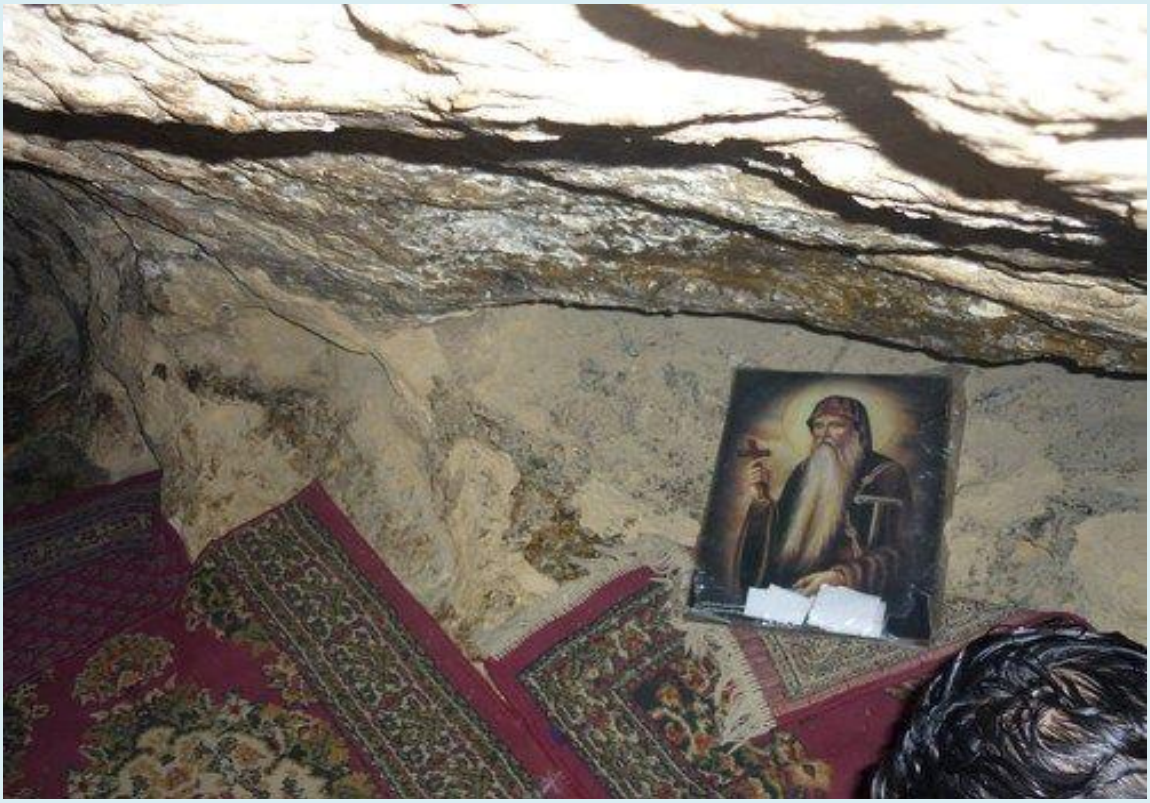

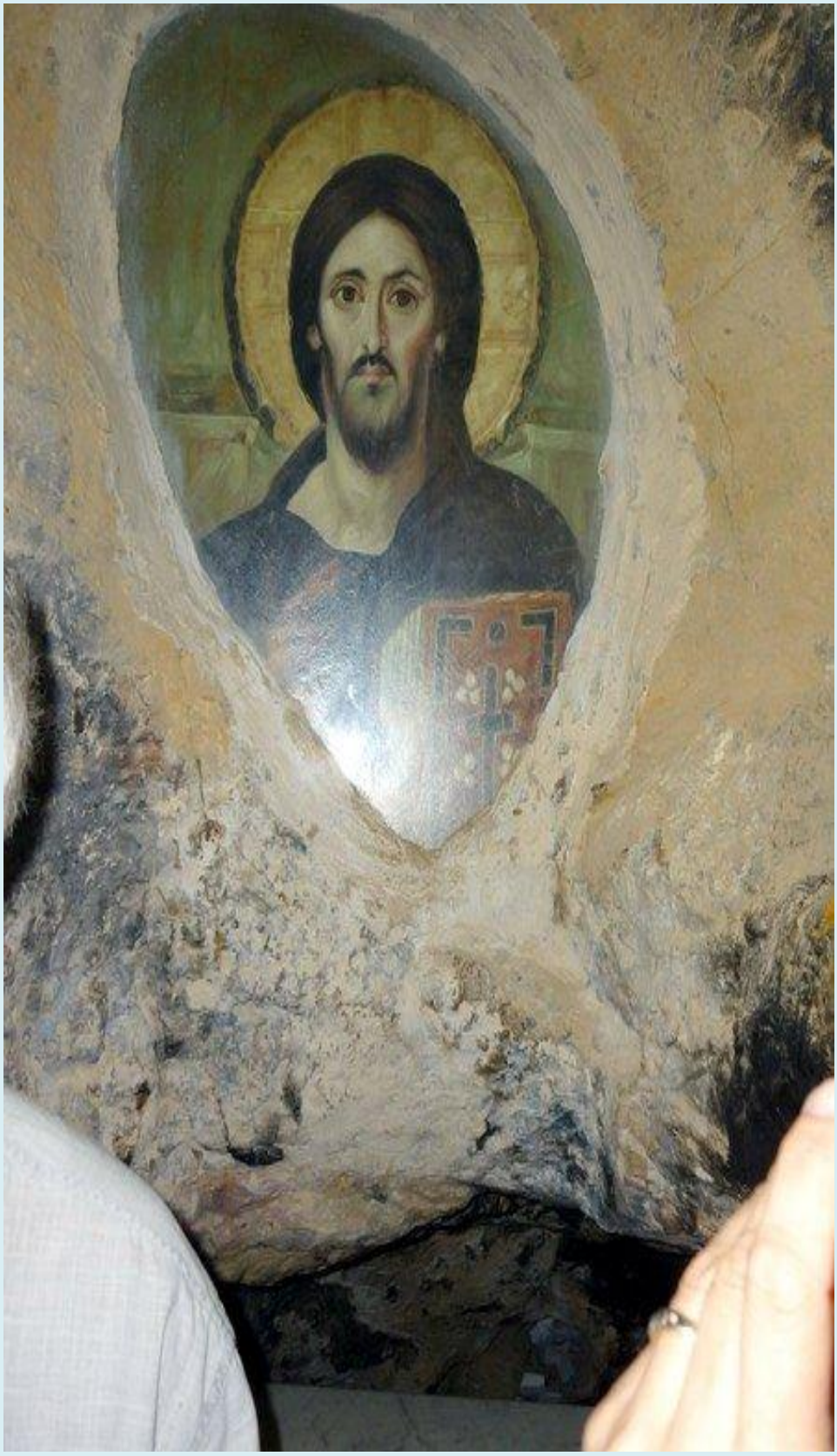

Pr. Silviu Cluci - Mănăstirea Sfântului Antonie cel mare - Egipt

Considerată cea mai veche mănăstire din lume, Mănăstirea Sfântului Antonie de la Marea Roşie a fost întemeiată după anul 356 de către ucenicii Sfântului Antonie cel mare la poalele munţilor Al-Qalzam, în apropierea peşterii sfântului.

Deşi Sfântul Antonie a trăit în singurătate întreaga viaţă, ucenicii au format o comunitate. Ei locuiau în chilii separate, dar se întâlneau pentru a lua masa şi pentru a se ruga împreună.

Spre sfârşitul secolului al V-lea, pustnicii au început să-şi aşeze chiliile în jurul bisericii.

În secolele VI şi VII, Mănăstirea Sfântului Antonie a devenit adăpost pentru monahii de la mănăstirile din Sketis (Wadi El Natrun), retraşi din calea atacurilor beduinilor şi a berberilor. Între cei care au găsit adăpost aici a fost şi Sfântul Ioan Colov (cel mic).

După Sinodul Ecumenic de la Calcedon din anul 451, conducerea mănăstirii a fost pricină de dispută secole de-a rândul între ortodocşi şi copţi, până în secolul al VIII-lea, când a revenit Bisericii copte.

După o perioadă de înflorire culturală deosebită, spre sfârşitul secolului al XV-lea, mănăstirea este atacată de beduini, care îi omoară pe toţi monahii şi distrug o parte dintre clădirile monahale. Peste numai câţiva ani, mănăstirea a fost restaurată de patriarhul copt Gavriil al VII-lea.

Astăzi în incinta mănăstirii se înalţă şapte biserici. Moaştele Sfântului Antonie cel mare se păstrează în biserica închinată sfântului.

Nicolae Pintilie - Deir Mar Antonios - prima mănăstire a lumii creştine

Mănăstirea Sfântului Antonie

Izvorul Sfântului Antonie

Mănăstirea Sfântului Antonie

Cu toţii am auzit, măcar în treacăt, de Sfântul Antonie. Occidentul creştin îl cinsteşte drept Sfântul Anton, iar Orientul l-a numit Sfântul Antonie egipteanul sau cel mare.

Născut într-o familie creştină la începutul secolului al III-lea, încă de tânăr a căutat prietenia lui Dumnezeu. La vârsta de 20 ani s-a decis să-şi împartă averea săracilor şi s-a retras la marginea satului său, într-un mormânt părăsit. Năzuind spre o izolare totală, s-a stabilit în deşertul de pe malul drept al Nilului, de unde nu a mai plecat niciodată.

A fost primul ascet creştin din istorie, care s-a retras în pustie pentru o viaţă dedicată rugăciunii şi slăvirii lui Dumnezeu. În scurt timp, i s-au adăugat şi alţi doritori de sfinţenie. Trăirea curată şi simplă a Sfântului Antonie şi a ucenicilor săi a ajuns departe, la Alexandria şi Constantinopol.

Sursele tradiţionale copte menţionează dorinţa Sfântului împărat Constantin de a-l cunoaşte pe bătrânul sihastru Antonie.

Încurajaţi de către Sfântul Athanasie, episcopul Alexandriei - şi el ucenic al părintelui Antonie - ucenicii acestuia au înfiinţat prima mănăstire creştină. Menţiunea despre existenţa unei mănăstiri creştine provine din scrierile lui Eusebiu de Cezareea, care pomeneşte de „mănăstirea urmaşilor lui Antonie, din pustiul Nilului”.

Primii călugări obişnuiau să trăiască separat în peşterile masivului muntos, dar se adunau în fiecare Duminică la dumnezeiasca Liturghie. Începând cu secolul al V-lea a fost preluat modelul palestinian de vieţuire, cu reguli monahale precise şi viaţă de obşte.

Vitregiile istorice nu au ocolit casa Sfântului Antonie. Devastată de beduini, de sultanii mameluci, victimă a conflictului dintre ortodocşi şi monofiziţi, mănăstirea a rămas până astăzi oază de spiritualitate şi duhovnicie chiar dacă, actualmente, ţine de Biserica Coptă a Egiptului.

Schitul Sfântul Antonie cel mare

Fotografie - Schitul Sfântul Antonie cel mare, Icoana Veche (Neamț)

În anul 1821, la 3 iunie, din cauza turcilor, părintele Filip duhovnicul și Sebastian Cămărașu au ascuns într-o groapă săpată în pământ Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului mult folositoare, ce acum se găsește la Mănăstirea Neamț.

După potolirea răzmeriței, în anul 1822, la 26 octombrie, a fost dezgropată și cu mare procesiune s-a hotărât a fi dusă și așezată la loc de cinste împreună cu odoarele de cult, înapoi la Mănăstirea Neamț.

Când însă au ajuns în dreptul actualei fabrici de cherestea, sfânta icoană s-a înnegrit deodată... După o priveghere de toată noaptea, cu slujbe și rugăciuni, a doua zi, cam pe la amiază, Maica Domnului din Sfânta icoană s-a luminat dintr-o dată la față, făcându-se mai strălucitoare decât era înainte !

Pe acel loc s-a așezat o cupolă în cinstea Maicii Domnului și a acestei minuni. Locul unde a fost îngropată sfânta icoană și unde este schitul Sfântul Antonie cel mare, s-a păstrat tainic timp de 32 de ani.

Monahul Iona, împreună cu ucenicii săi, vine și construiește în 1853 o cupolă pentru protejarea locului unde a fost îngropată sfânta icoană. Monahul Agapie pictează o copie a icoanei făcătoare de minuni a Maicii Domnului, care se află la Schitul Icoana Nouă, în apropierea Schitului Sfântului Antonie cel mare, și o cruce mare din lemn de stejar, iar dedesuptul ei scrie istoricul sfintei icoane. Aceasta a fost lăsată cu legământ de pictor „să nu fie luată din locurile acestea".

Sihastrul Gordie Rusul (de aici și numele Muntelui Rusul), dornic de pustie, în anul 1854, se nevoiește aici. Schimonahul Iosif Crăciun îi urmează, având și el o viață aleasă. Părinții Galaction și Paisie refac acoperișul ridicat de Iona și ucenicii săi, apoi mai vin încă trei călugări. Pamva, Veniamin și Galaction au urcat în pădure, la vreo 2 km, unde și-au săpat un bordei în pământ și unde se rugau necontenit pentru lume.

Din cauză că oamenii aflaseră de ei și îi căutau mereu s-a construit o biserică ce a fost sfințită în 1925 de către P.S. Nicodim Munteanu.

Tot în acei ani, au fost construite corpul de chilii și clopotnița, toate din lemn. În anul 1940, din cauza ploilor, trerenul se surpă parțial, iar Mănăstirea Neamț hotărește să nu se mai cheltuie alți bani și desființează schitul din cauza alunecărilor de teren. Cu toate acestea biserica se menține până în 1992, când s-a început construcția noii biserici, fiind sfințită în septembrie 1994 de către P.S. Calinic Botoșăneanul, episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, cu hramul Sfântul Antonie cel mare.

În realitate, pustnicii și monahii nu au părăsit niciodată acest loc, rămânând în permanență aici câte un viețuitor sau doi.

Actualmente la Schitul Icoana Veche sunt doi viețuitori, iar Ierom. Simeon Tuțu este egumenul schitului. Schitul se află în partea de miază-noapte a mănăstirii Neamț, la circa 6 km, pe malul râului Nemțișor.

Mănăstirea Sfântului Antonie cel mare - Saint Laurent en Royans, Franţa

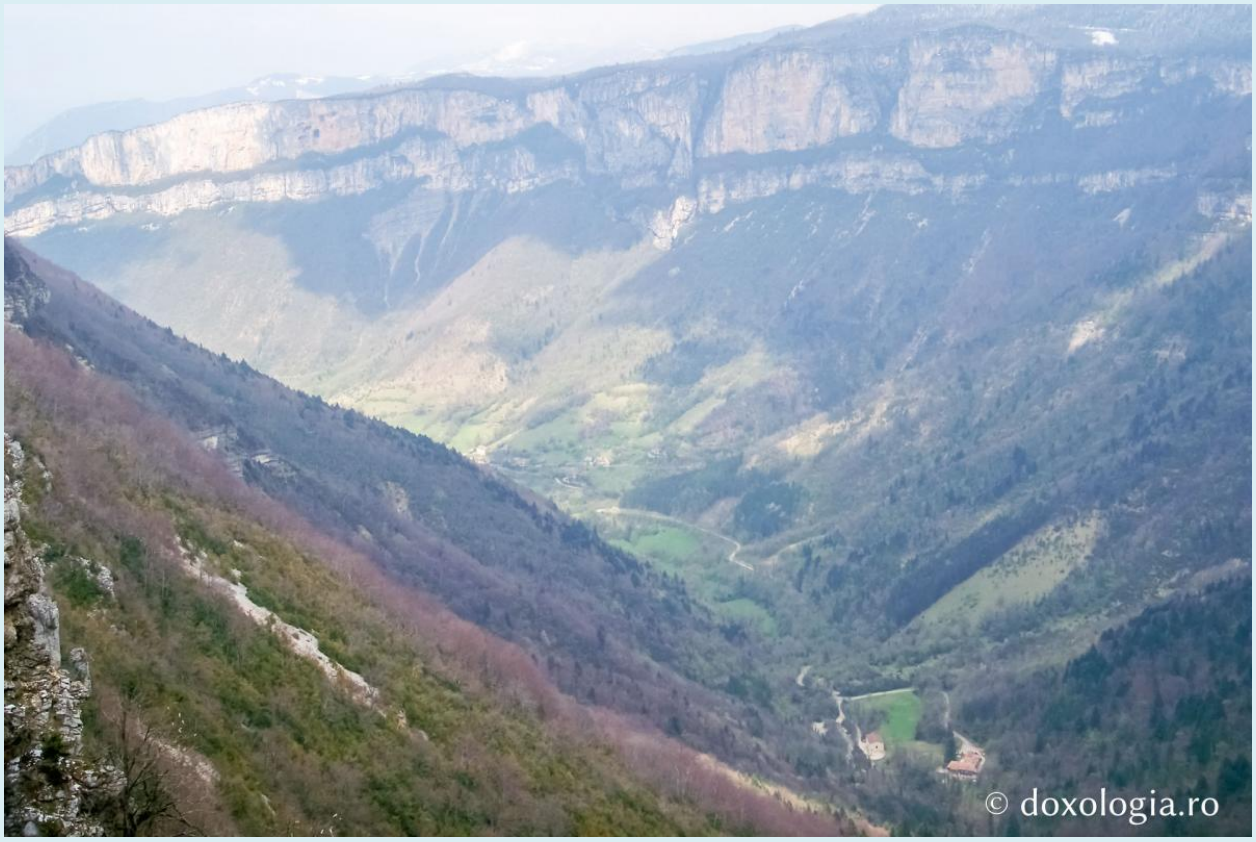

Mănăstirea „Sfântul Antonie cel mare” a fost ctitorită la 14 septembrie 1978 de părinţii Placide Deseille şi Séraphin, ca metoc Mănăstirii Simonos Petras din Muntele Athos. Acest statut i-a fost conferit de părintele arhimandrit Emilianos şi de Adunarea bătrânilor de la Simonos Petras, cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului părinte Meletios, mitropolitul grec ortodox al Franţei şi al Protosului (Preşedintele) comunităţii monahale a Sfântului Munte Athos.

Schitul din Saint Laurent en Royans, departamentul Dauphiné, a fost închinat Sfântului Antonie cel mare datorită apropierii de vechea Abaţie Saint-Antoine-en-Dauphiné, unde se află la închinare moaştele sfântului.

Începând cu secolul al XI-lea, un schit ce ţinea de această mănăstire a fost ridicat în depresiunea Combe Laval, acolo unde noul metoc athonit va lua naştere. Acesta va fi pus, de asemenea, sub ocrotirea Sfântului Nectarie de Eghina, a cărui ocrotire o va simţi mereu mica comunitate, dar şi a Sfântului Mémoire, episcop italian al cărui cult a fost adus, fără îndoială, de la Bari la Combe Laval de către pelerinii medievali din Saint Nicolas.

Începuturile Mănăstirii Sfântul Antonie cel mare

Înconjurată de pante abrupte și necultivabile, neavând decât un teren de o suprafață foarte mică, Mănăstirea „Sfântul Antonie cel mare” nu putea trăi decât grație unei activități artizanale și din primirea oaspeților.

În 1978, odată cu instalarea primilor doi călugări, mănăstirea nu se compunea decât dintr-o clădire vetustă și un hambar. A trebuit ca acest ansamblu să fie restaurat pentru a-l face locuibil. Lipsa completă a mijloacelor financiare îi va obliga pe călugări să realizeze ei înșiși toată această muncă. A fost amenajat un paraclis provizoriu care se compunea din două camere ale casei.

Zidirea bisericii

Zece ani mai târziu, datorită creșterii numărului de călugări - care va ajunge foarte repede la numărul de zece - și, mai ales, datorită creșterii numărului de credincioși ortodocși stabiliți în satele dimprejur, s-a simţit nevoia construirii unei biserici închinate Sfântului Siluan Athonitul.

Planurile au fost desenate de unul dintre călugării mănăstirii, părintele Gildas, cu diplomă în arheologie bizantină. Acesta va coordona toate lucrările, asistat de sfaturile prietenilor arhitecți ai mănăstirii. Finanțarea tuturor lucrărilor a fost asigurată exclusiv prin donațiile credincioșilor ortodocși din regiune și ale prietenilor mănăstirii. Unii dintre ei nu au ezitat să-și ofere toate economiile.

Pe parcursul a cinci ani, iconarul rus Iaroslav Dobrynine a pictat benevol biserica în cea mai bună tradiție bizantină şi cu ceva din dulceața și luminozitatea vechilor icoane slave, făcând astfel din Biserica Sfântului Siluan o veritabilă bijuterie a artei sacre.

Biserica a fost târnosită sâmbătă, 20 mai 2000, de către mitropolitul Jeremie, în prezența prea cucernicului părinte Elisei, care îl va înlocui pe arhimandritul Emilianos, egumenul Mănăstirii Simonos Petras, și a numeroși călugări ai acestei mănăstiri.

Daruri duhovniceşti pentru mănăstire

O părticică din moaștele Sfântului Antonie cel mare a fost dată mănăstirii mulțumită buneivoinței arhiepiscopului catolic din Aix-en-Provence, iar o bucățică din moaștele Sfântului Siluan a fost oferită mănăstirii de către arhimandritul Sofronie,

pecetluind, astfel, prietenia de lungă durată care exista cu Mănăstirea „Sfântul Ioan Botezătorul” din Maldon, Essex.

Date de contact

Adresă: Monastère St-Antoine-le-Grand, Font de Laval 26190 Saint-Laurent-en-Royans, Franţa

Telefon: +33 04 75 47 72 02

Fax: +33 04 75 47 53 68

Site: monasteresaintoine.fr

© doxologia.ro

IC
XC
Ω
O
N
© doxologia.ro

Pr. Silviu Cluci - Ansamblul clădirilor Mănăstirii Constamonitu - Athos

Intrarea în mănăstire se află la mijlocul corpului de miazăzi. Mai demult exista la intrare un turn, care însă nu a rezistat trecerii timpului.

Deasupra intrării se află Paraclisul Maicii Domnului „Portăriţa” (1875), în catapeteasma căruia se află o copie a icoanei cu acelaşi nume.

Coridorul duce în curte, care este mică şi în care se află katholikonul. Deasupra pridvorului este situat un schevofilachion. Noua bibliotecă se află în corpul de miazănoapte şi conţine multe cărţi. În arhiva mănăstirii se păstrează documente ctitoriceşti, hrisoave, sigilii.

Trapeza se află în corpul de apus, vizavi de intrarea în katholikon. A fost construită în 1871, în locul alteia mai vechi. Clopotniţa este o clădire separată, cu patru nivele, şi se află în mijlocul corpului de vest. A fost construită în 1820 şi este clădirea cea mai înaltă din mănăstire.

În interiorul mănăstirii se află, de asemenea, Paraclisul tuturor Sfinţilor, cel al Sfântului Nicolae, iar în afara mănăstirii sunt Paraclisul Naşterii Maicii Domnului, cel al Sfântului Antonie şi cel al Sfintei Treimi. În partea de sud-est a mănăstirii se află biserica cimitirului, închinată Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil.

Mănăstirea are o chilie în Karyes şi două katisme: a Sfintei Treimi şi a Morii Vechi, la etajul de sus al morii cu apă, care este vizavi de intrarea în mănăstire.

Metoacele mănăstirii se află în Halkidiki şi în Seres. Mănăstirea de maici „Sfântul Ştefan” din Perea (Tesalonic) este, de asemenea, metoc al mănăstirii.

Pr. Silviu Cluci - Ansamblul clădirilor Schitului „Sfântul Andrei” - Athos

Actualul ansamblu al clădirilor Schitului „Sfântul Andrei” din Kareia datează din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Biserica centrală, construită în stil bizantin şi gotic, este considerată una dintre cele mai mari din Balcani, fiind lungă de 60 de metri, lată de 33 şi înaltă de 29. Impozantul lăcaş de cult a fost construit între anii 1867-1903, după planurile profesorului Serghei Surupov, iar constructor a fost arhitectul grec Hristodulos.

Ansamblul clădirilor cuprinde o clopotniţă (cu patru mari clopote) şi numeroase corpuri de chilii şi paraclise ce transformă schitul într-o adevărată cetate.

Din anul 1930, Schitul „Sfântul Andrei” găzduieşte Academia Bisericească Athonită într-o aripă exterioară cu mai multe etaje, chiar în partea dreaptă a intrării. În aceeaşi clădire se află Paraclisul Sfinților trei Ierarhi, construit în 1901.

În anul 1958, un incendiu puternic a distrus aripa de vest, unde se găsea şi biblioteca schitului, în flăcări pierzându-se mai mult de 20000 de volume tipărite.

Din anul 2001, odată cu venirea părintelui Efrem (fost stareţ al Mănăstirii Filotheu şi ucenic al părintelui Efrem din Arizona) şi a noii obşti, a început migălosul program de restaurare a întregului schit.

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

(Foto) Schitul „Sfântul Andrei” - Serai din Athos:
https://doxologia.ro/locuri-sfinte/schitul-sfantul-andrei-serai-din-athos-galerie-foto

(Foto) Schitul „Sfântul Andrei” - Serai din Athos

foto: Pr. Silviu Cluci

Schitul athonit al Sfântului Andrei şi al Sfântului Antonie cel mare este situat la o distanţă de 500 de metri de capitala administrativă a Sfântului Munte, Kareia. Aşezământul este cunoscut sub numele de „Serai”, care în limba rusă înseamnă „acest Rai”.

© doxologia.ro

© doxologia.ro

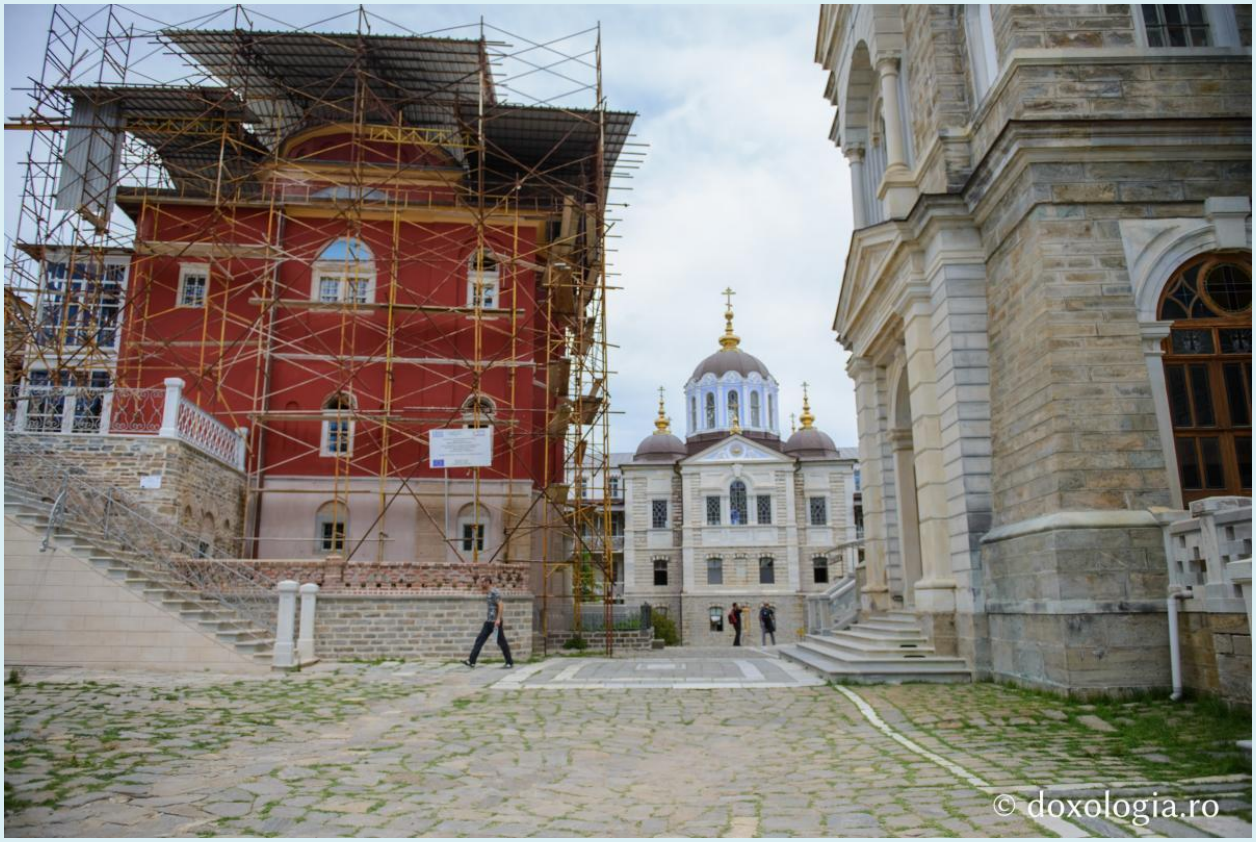
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

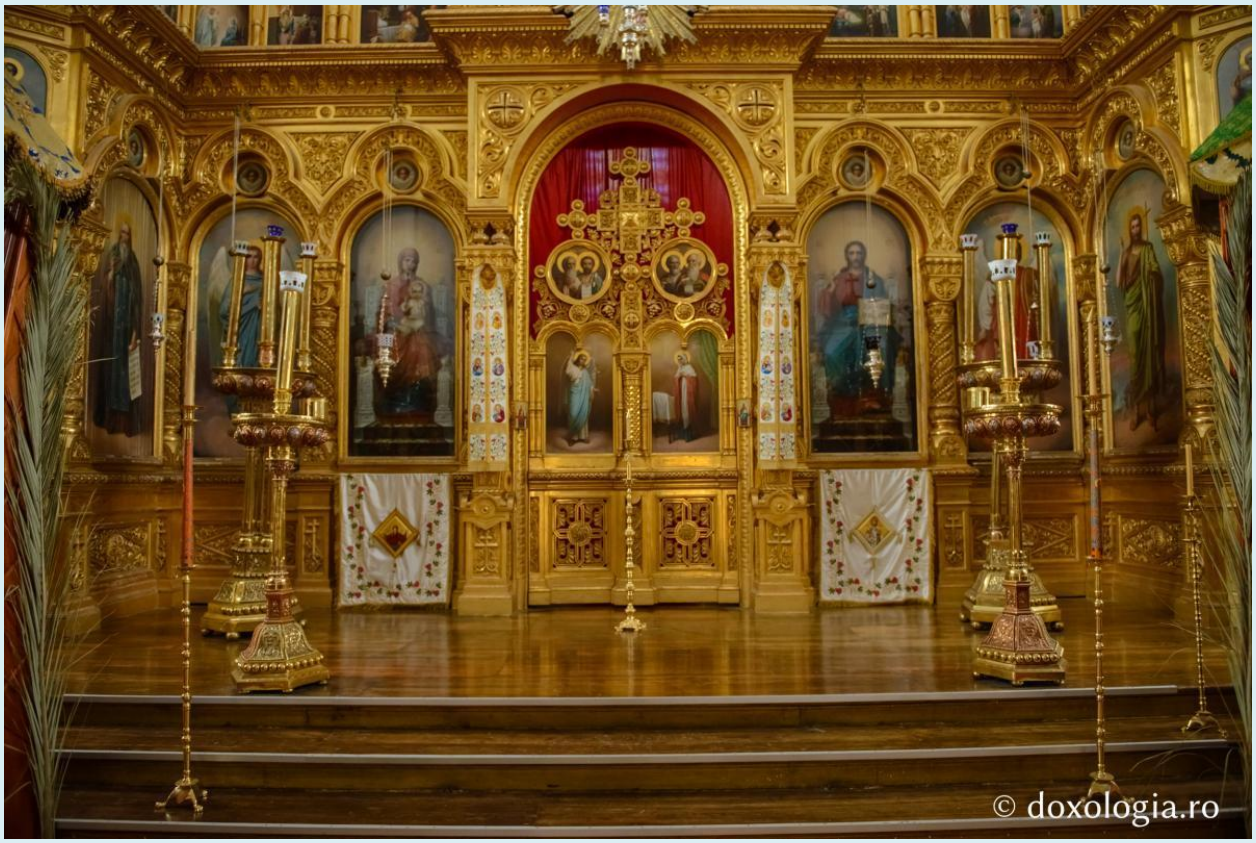
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

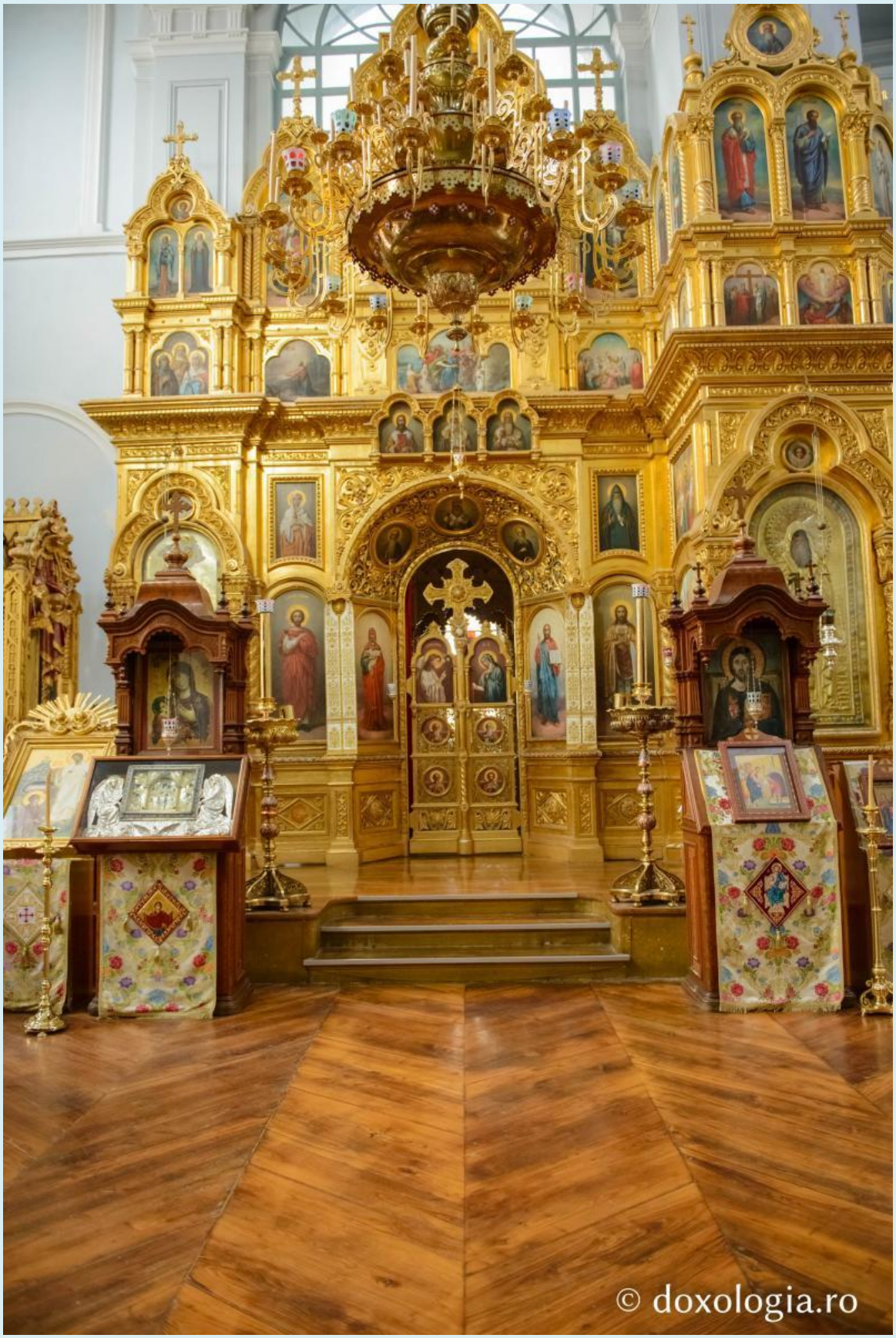
© doxologia.ro

ΠΡΌΣ ΆΡΧΟΝΤΑΡΊΚΙΟΝ
TO THE GUESTHOUSE
© doxologia.ro

© doxologia.ro

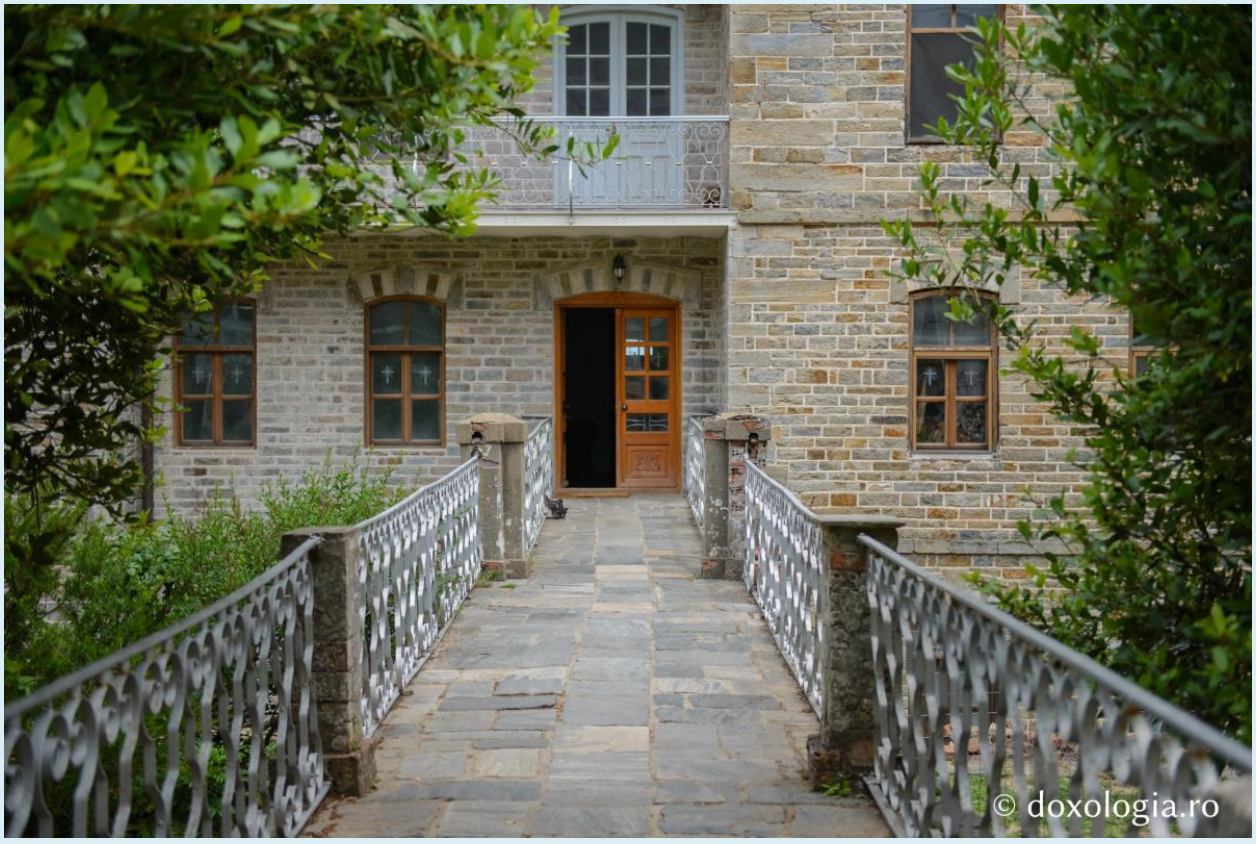
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

Pr. Silviu Cluci - Chilia „Sfântul Antonie cel mare”, Lacu - Aşezăminte româneşti din Muntele Athos

În partea de sus a Schitului Lacu, nu departe de Chilia „Buna Vestire” a părintelui Ştefan Nuţescu, se găseşte Chilia „Sfântul Antonie cel mare”.

Chilia „Sfântul Antonie cel mare”, Lacu (Foto: pr. Silviu Cluci)

Chilia Sfântul Antonie cel mare a fost ctitorită în perioada de înflorire a Schitului Lacu, la sfârşitul secolului XIX.

Din pricina lipsei de vieţuitori, chilia a stat părăsită mai mult de 30 de ani. Astfel, chilia a suferit stricăciuni foarte mari, până în anul 2001 ajungând o ruină.

Reconstruirea chiliei s-a impus ca o necesitate prin venirea din ţară a unui număr tot mai mare de monahi români, care au reînnoit viaţa în schit. Lucrările de reconstrucţie la această chilie au început în anul 2001 şi s-au încheiat în anul 2007.

Rezidită din temelii, cu un frumos paraclis închinat Sfântului cuvios Antonie cel mare, chilia are astăzi o obşte de patru vieţuitori, iar stareţ este monahul Antonie.

© doxologia.ro

© doxologia.ro

(Foto) Schitul Sfântul Dimitrie - Lacu, Athos:
https://doxologia.ro/locuri-sfinte/schitul-sfantul-dimitrie-lacu-athos-galerie-foto

(Foto) Raiul din pustiul Arizonei - Mănăstirea Sfântului Antonie cel mare, ctitoria părintelui Efrem Filotheitul

foto: Victor Larie

Mănăstirea Sfântul Antonie cel mare (Florence, Arizona, SUA) are ca stareț pe părintele Efrem Filotheitul, ucenic al lui Gheron Iosif Isihastul, al cărui cinstit cap se află în această mănăstire. Fotografiile au fost realizate în aprilie 2014.

© doxologia.ro

© doxologia.ro

SPEED
LIMIT
10
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

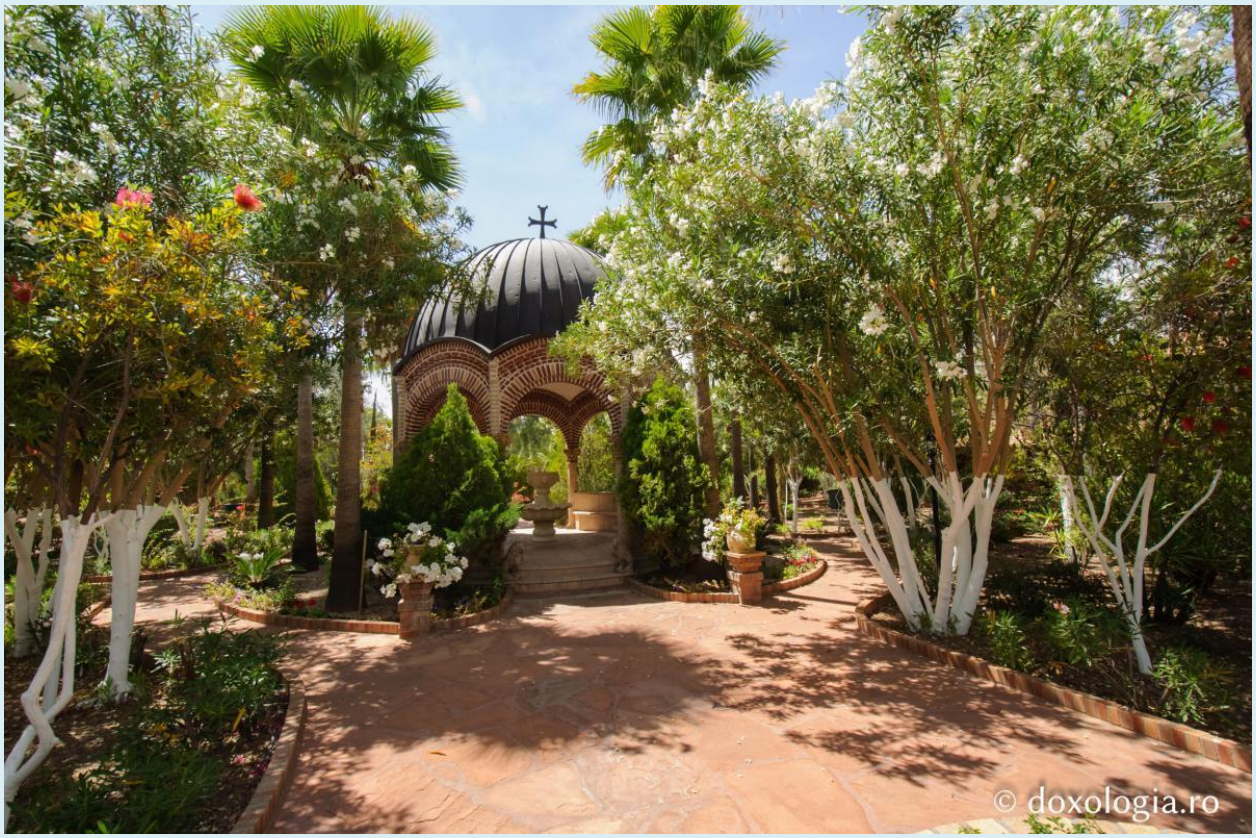
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

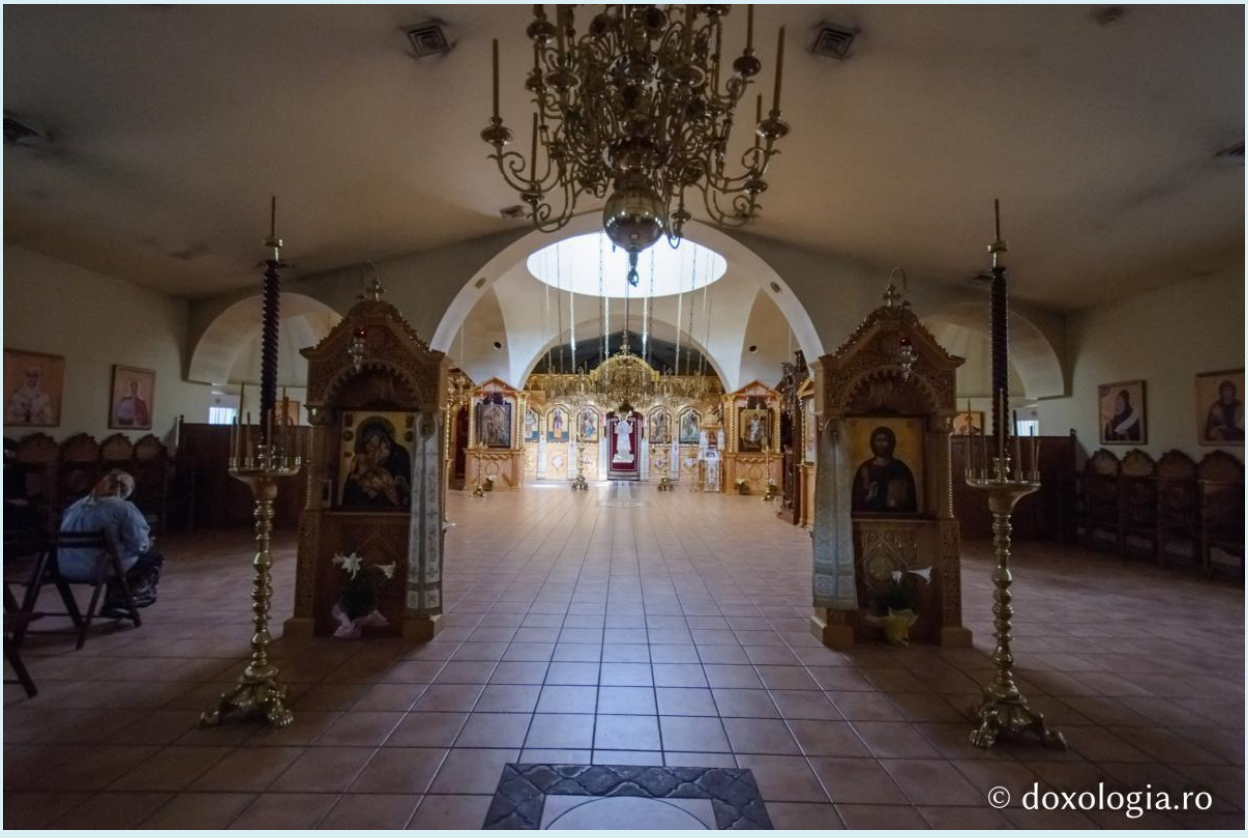
© doxologia.ro

Racla cu cinstitul cap al lui Gheron Iosif isihastul și moaștele Sfântului Pantelimon

© doxologia.ro

IC XC
O N
Ο ΜΕΓΑΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

ΙC
NI
KA
XC
© doxologia.ro

© doxologia.ro

COLECȚIA ACATISTE ȘI VIEȚI DE SFINȚI

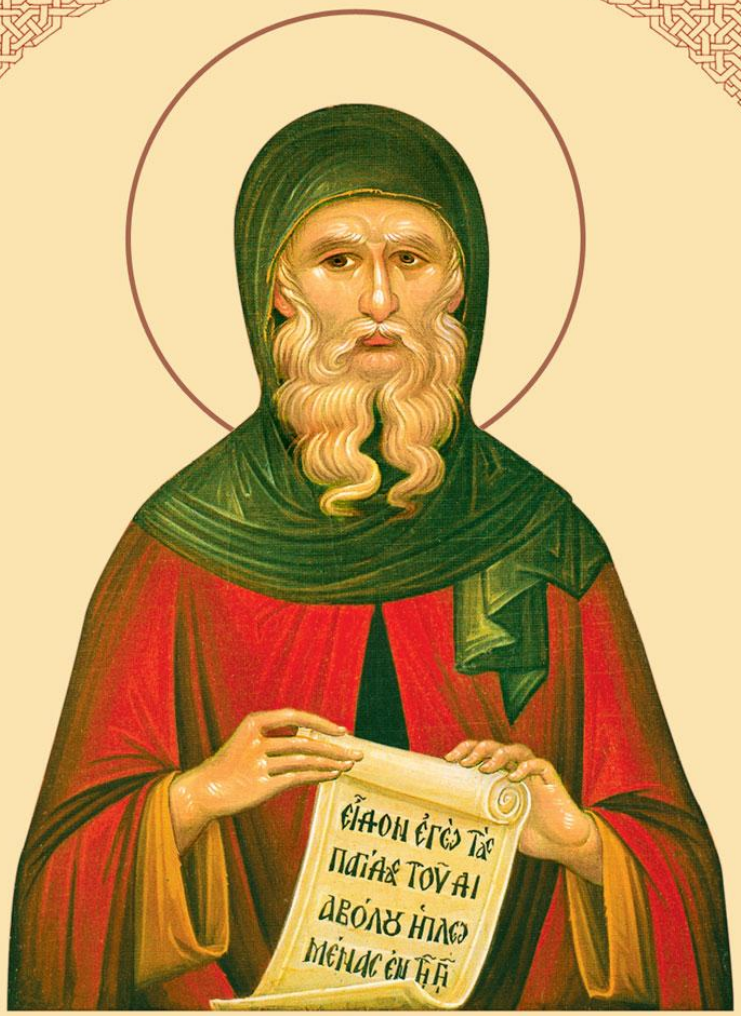

Viața și Acatistul Sfântului Cuvios

ANTONIE CEL MARE

Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă

„Râvnitorului Ilie cu obiceiurile asemănându-te, Botezătorului cu drepte cărări urmând, Părinte Antonie, pustiului te-ai făcut locuitor și lumea ai întărit prin rugăciunile tale. Pentru aceasta roagă-te lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.”

Troparul Sfântului Cuvios
Antonie cel Mare

www.editurapatriarhiei.ro
ISBN 978-973-616-260-2

Icoane

Dionisie din Furna arată că Sfântul cuvios Antonie cel mare se zugrăveşte sub chipul unui bătrân, „cu barba scurtă, puţin despărţită [în două], având bărbia puţin cam golaşă”, cu capul acoperit şi în veşmânt călugăresc, purtând înscrisul: „***Nu te amăgi, o călugăre, cu îmbuibarea pântecelui, căci supunerea împreună cu înfrânarea îi subjugă pe demoni***”. La icoana Maicii Domnului „De tine se bucură...”, Sfântul Antonie e zugrăvit în fruntea cetei cuvioşilor, purtând înscrisul: „***Bucură-te, lauda sihaştrilor şi strălucirea prea cuvioşilor!”***

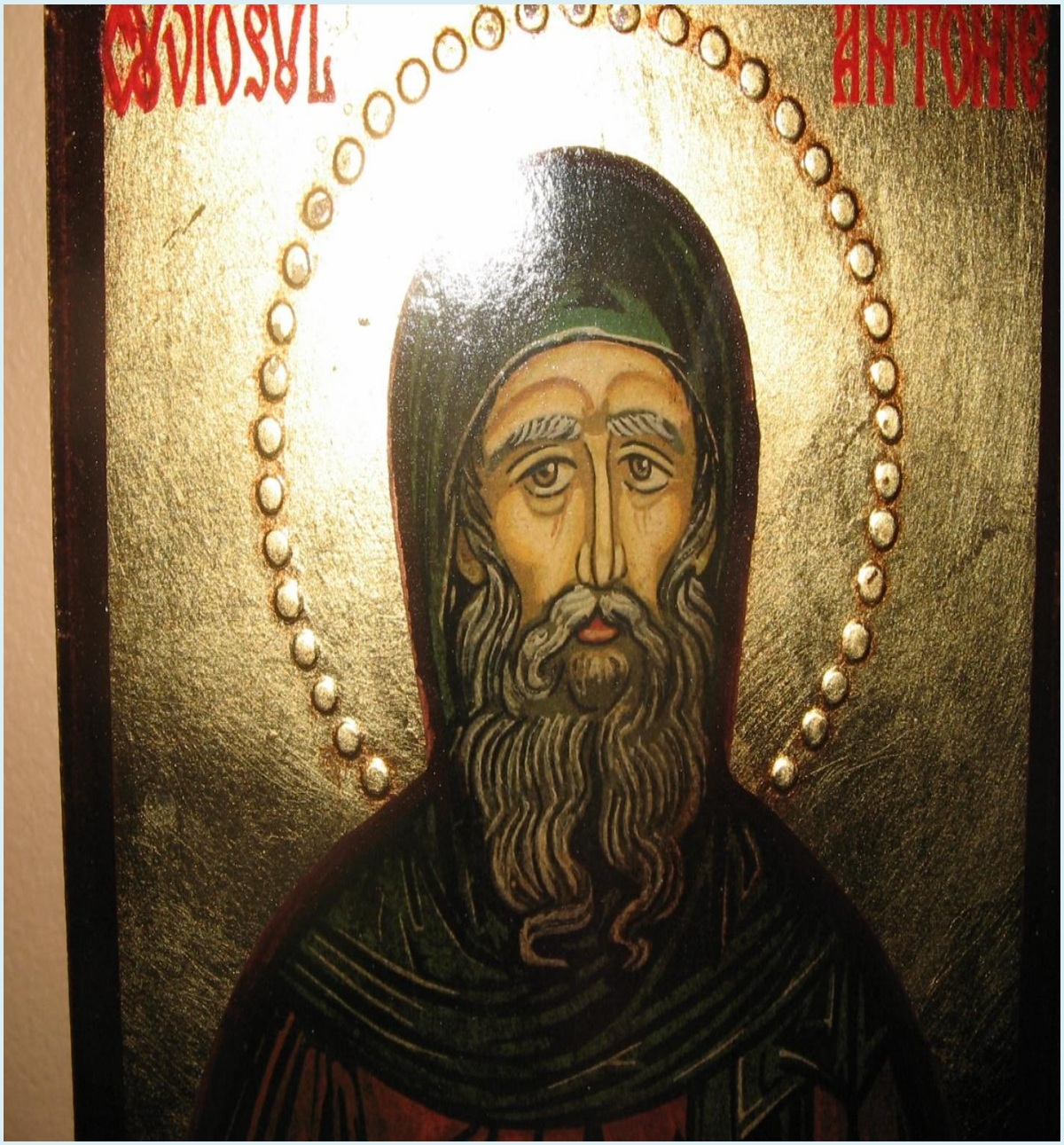

SFÂNTUL
CUVIOS
ANTONIE
CEL MARE
ἼΔΟΝ ἘΓΩ ΤΑΣ
ΠΑΓΙΔΑΣ ΤΟΥ ΔΙ-
ΑΒΌΛΟΥ ἩΠΛΩ-
ΜΈΝΑΣ ἘΝ ΤΗ
ΓΗ

17 ianuarie

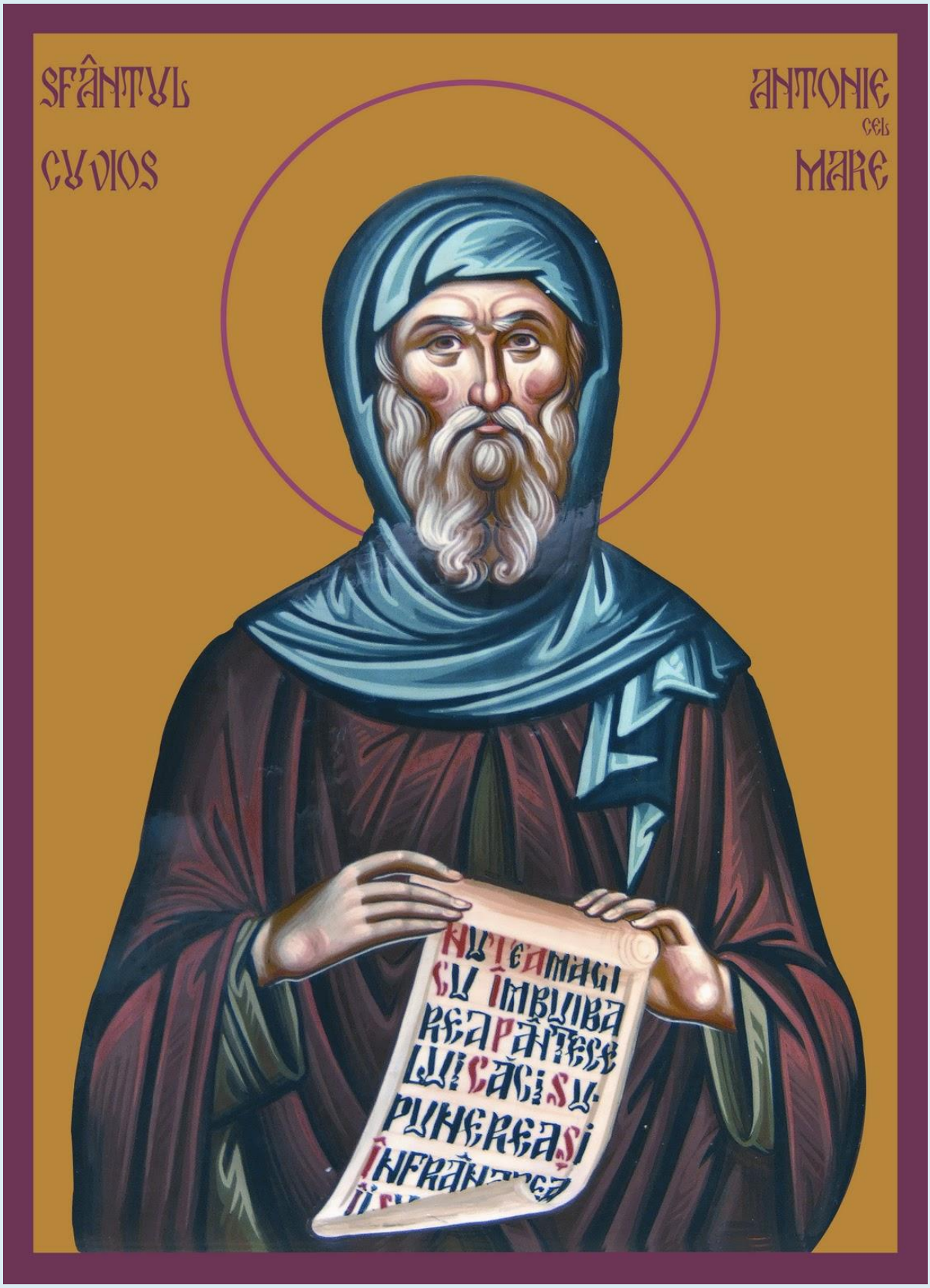
SFÂNTUL
CUVIOS
ANTONIE
cel
MARE

SFÂNTUL
ANTONIE
CEL
MARE
ADUȚI AMINTE
CĂ VEȚI MURI
ȘI NU VEȚI MAI
PĂCĂTUI

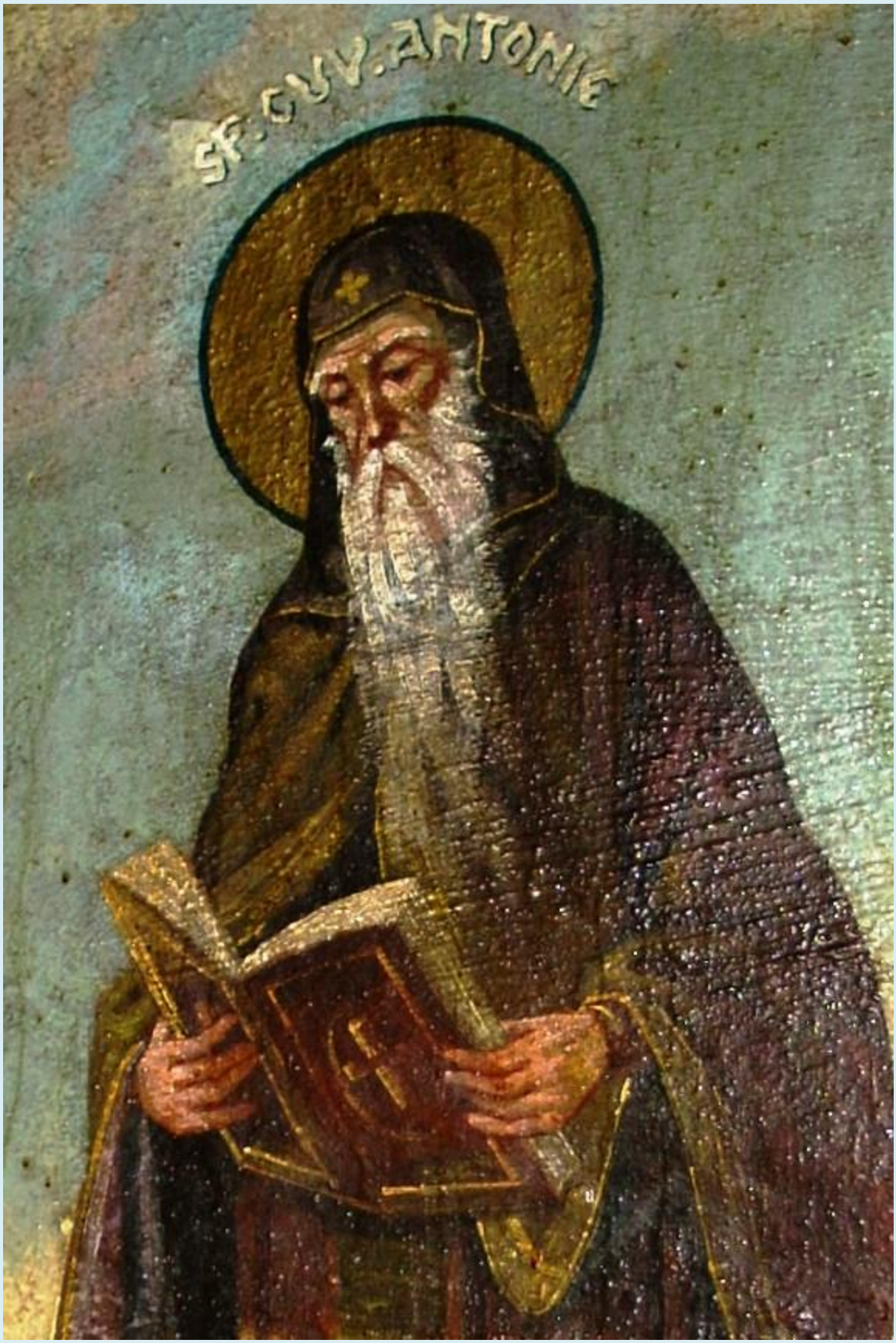
SF. CUV. ANTONIE

SF. CUV. ANTONIE
CEL MARE

ΑΓΙΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ
ΟΣΙΟΣ ΠΑΤΗΡ

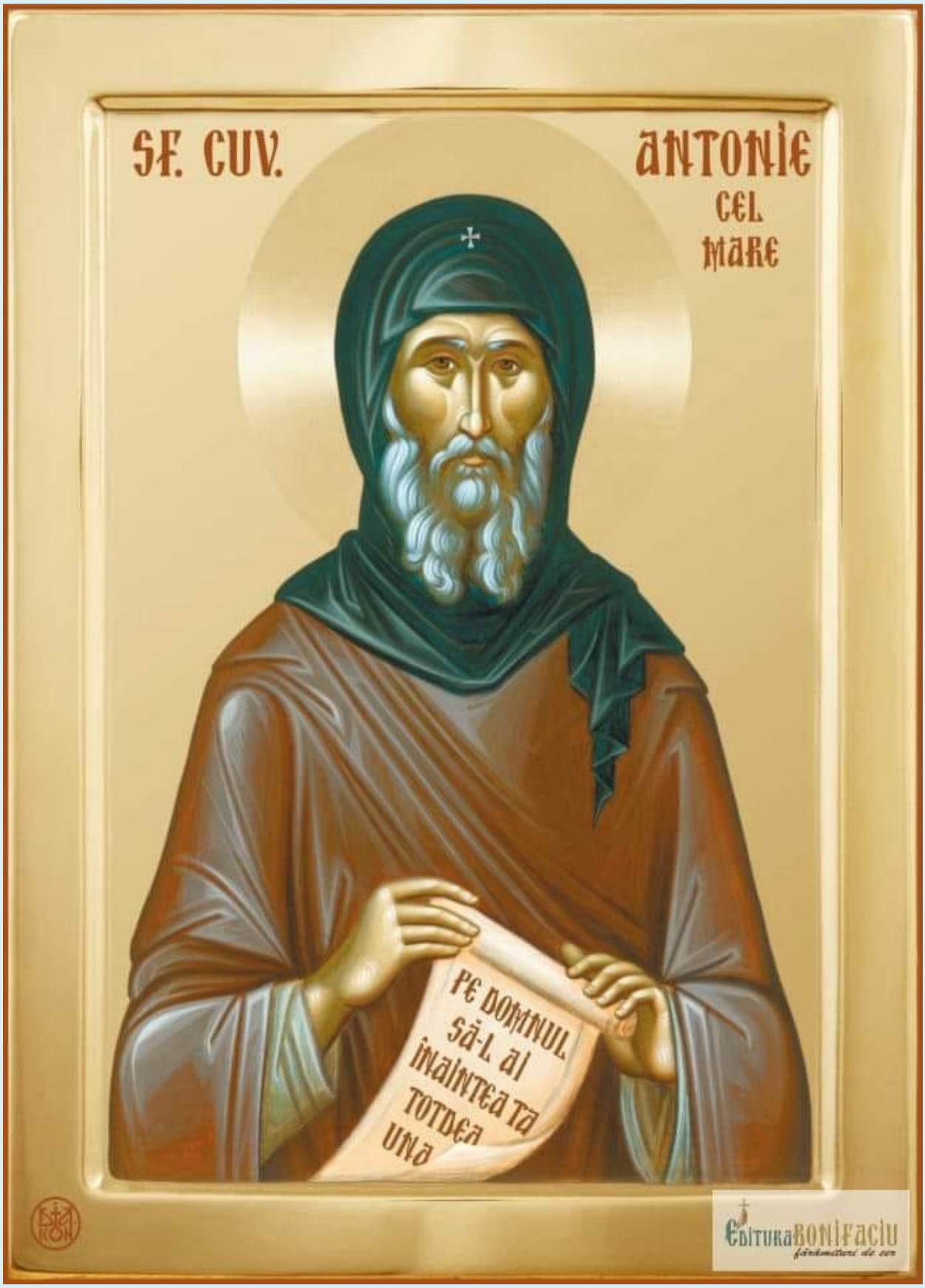
SF. CUV.
ANTONIE
CEL
MARE
PE DOMNUL
SĂ-L AI
ÎNAINTEA TA
TOTDEA
UNA
EDITURA BONIFACIU

ΜΗ ΔΙΑ
ΤΑΣΣΕ ΜΟ
ΝΑΧΕ ΧΟ
ΡΤΑΣ Υ
ΜΕΤΑΝΟ
ΤΕΙΑΣ
ΔΑΜΟΝ

Ὁ ἅγιος
Ἀντώνιος
ὁ Μέγας

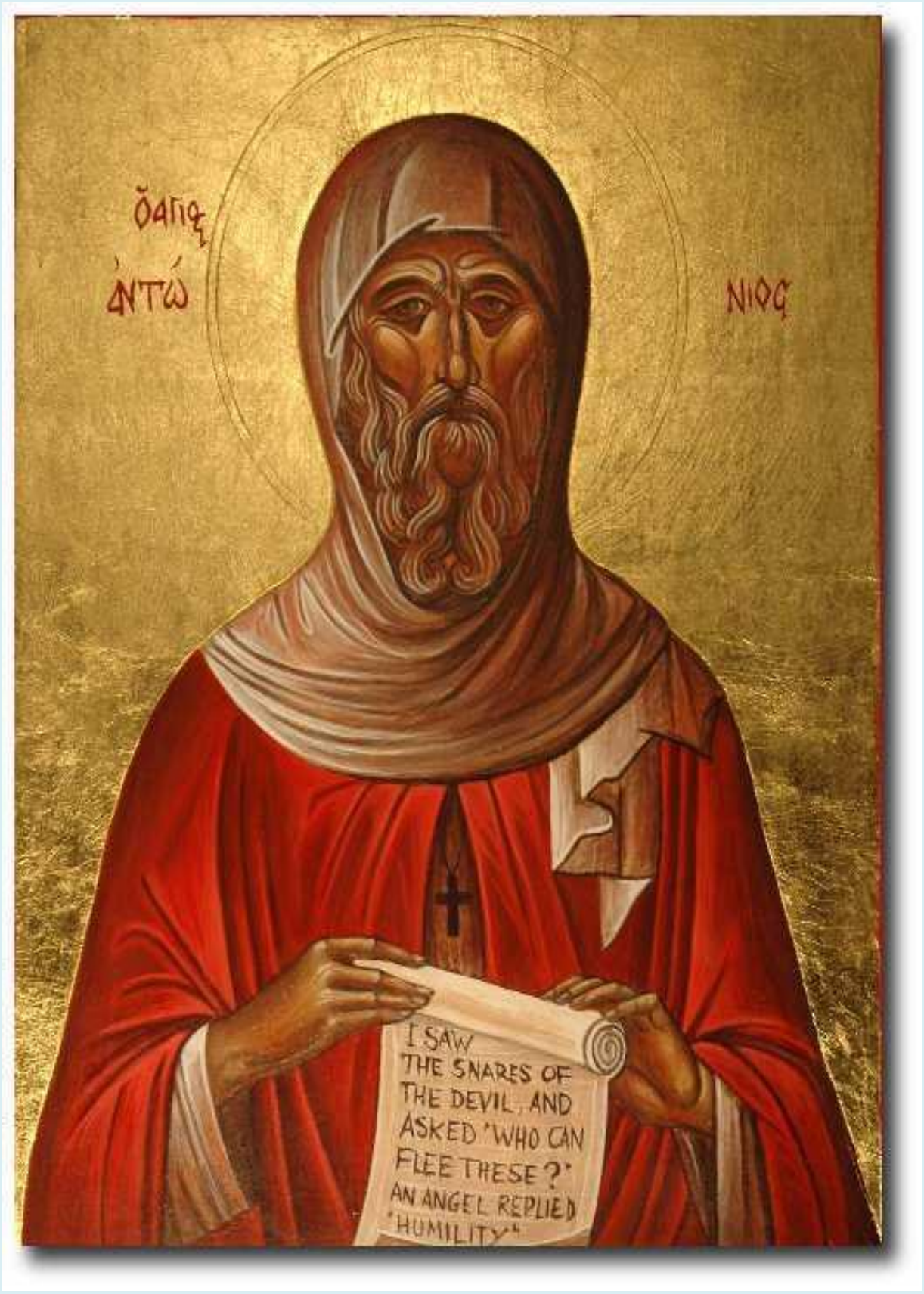
ὅσιος
ἀντώ
νιος
I SAW
THE SNARES OF
THE DEVIL, AND
ASKED "WHO CAN
FLEE THESE?"
AN ANGEL REPLIED
"HUMILITY"

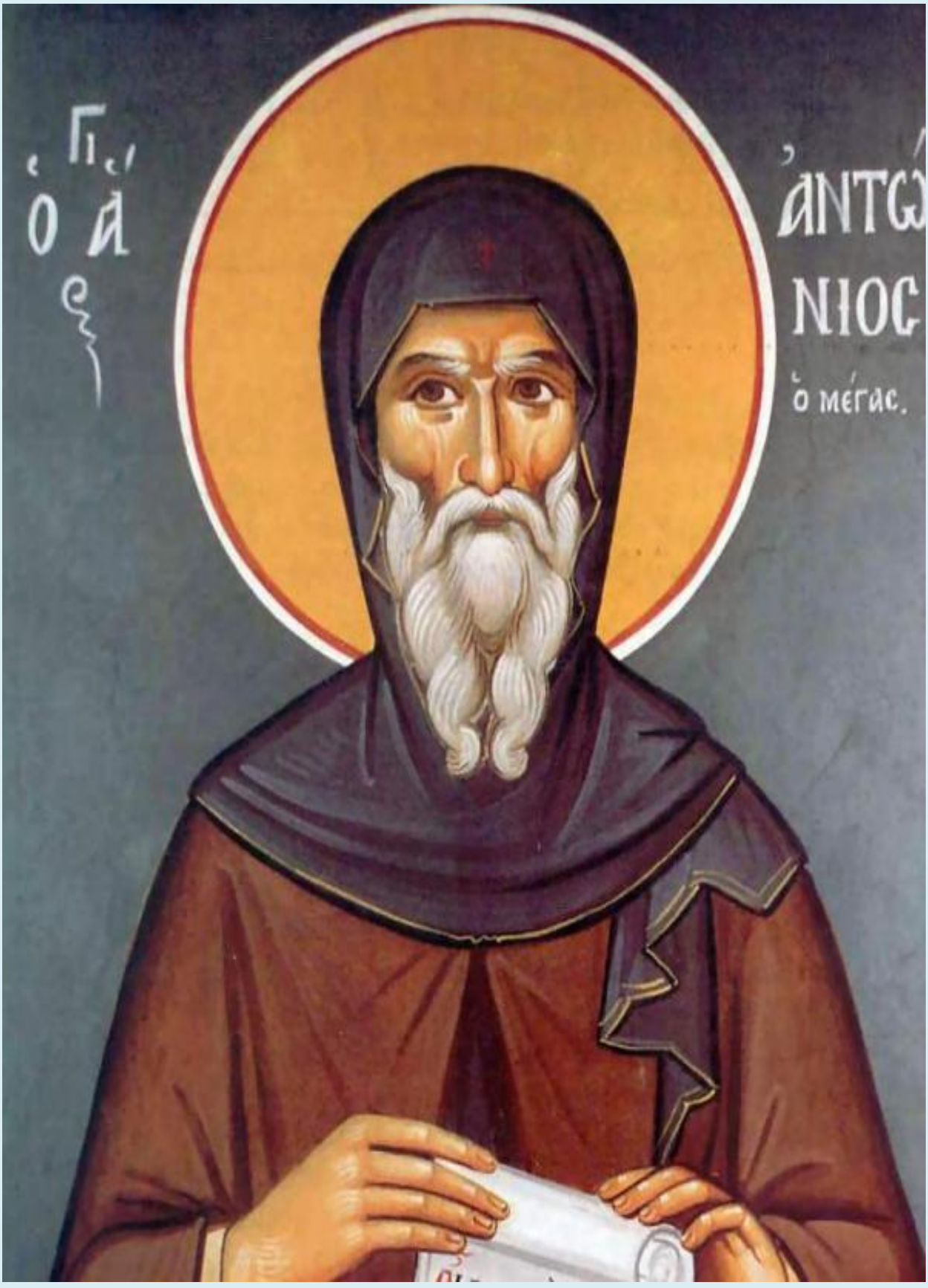
ΑΝΤΩ
ΝΙΟϹ
ὁ μέγας.

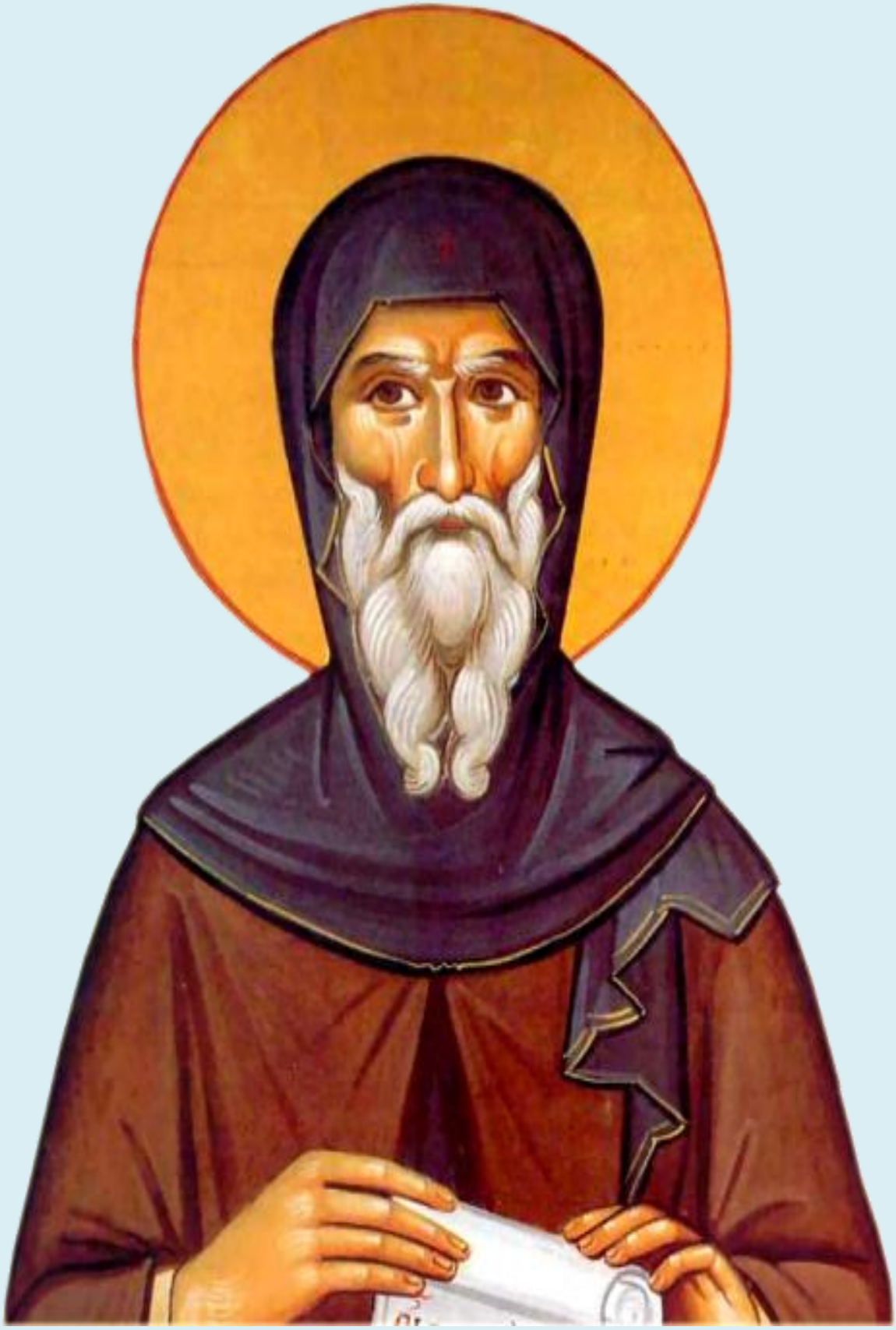

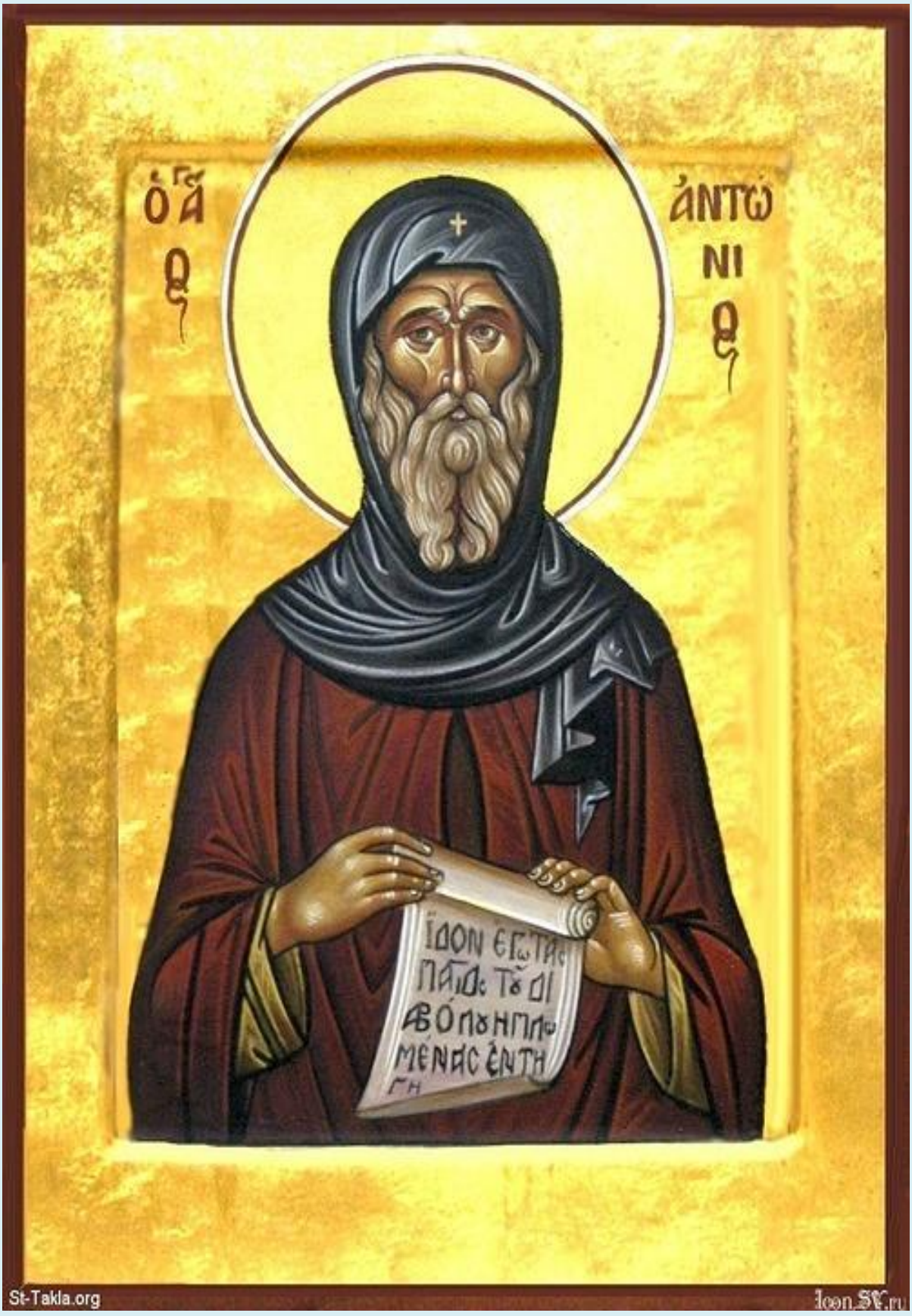
ΟΓΑ
ΑΝΤΩ
ΝΙ
St-Takla.org
Icon.SV.ru

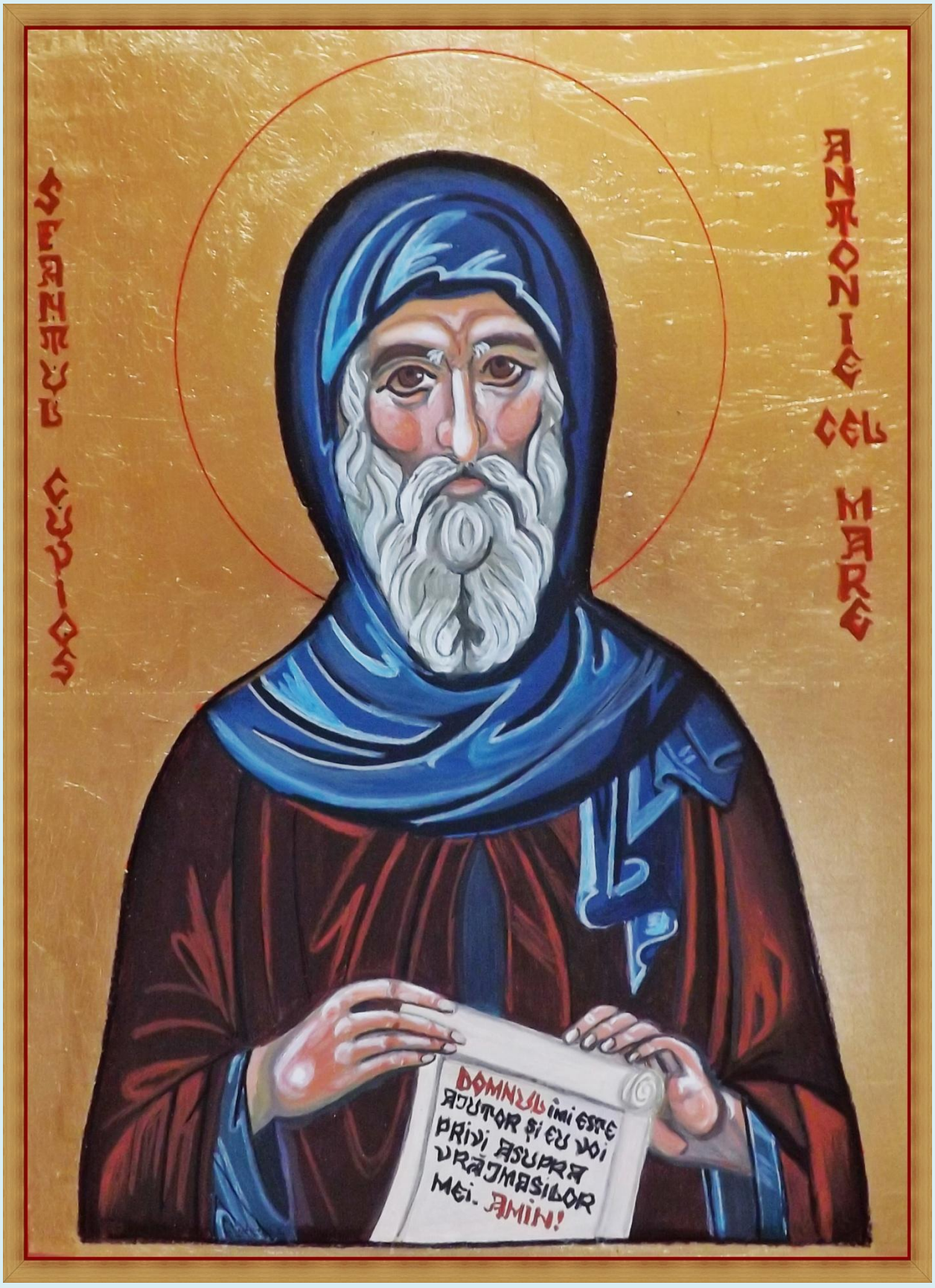
SFÂNTUL CUVIOS
ANTONIE CEL MARE
DOMNUL îmi este
AJUTOR și EU voi
PRIVI ASUPRA
VRĂJMAȘILOR
MEI. AMIN!

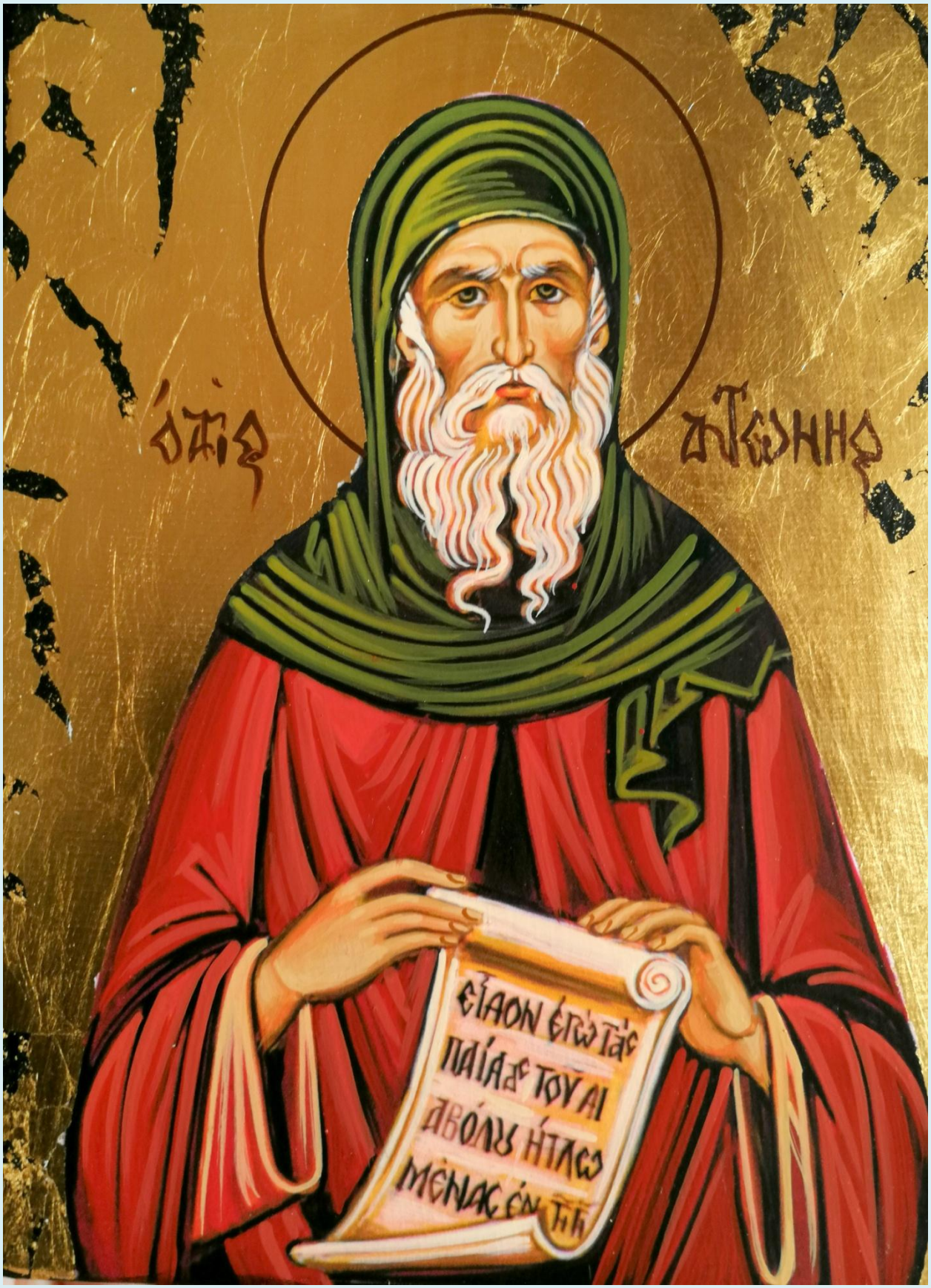
ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ
ΟΣΙΟΣ
ΑΝΤΟНІЄ
CEL MARE
DE LA APROAPELE
ESTE VIAȚA ȘI
MOARTEA.
CĂ DE VOM BO-
BĂNDI PE FRATE
NE, PE HRISTOS
DOBĂNDIM IAR
DE VOM SMINTI
PE AȘA

SF CUV
ANTO
NIE CEL
MARE

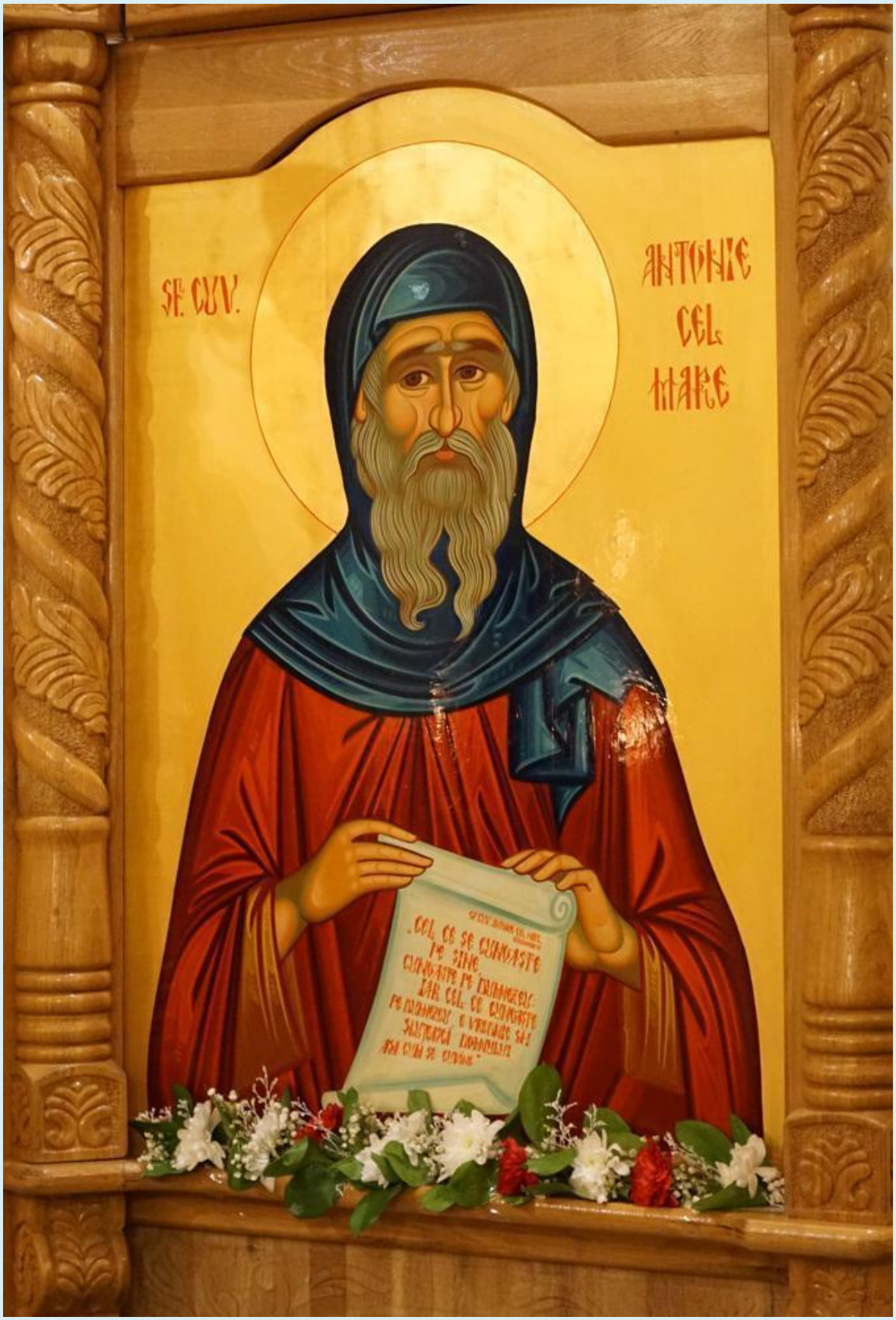
SF. CUV.
ANTONIE
CEL
MARE

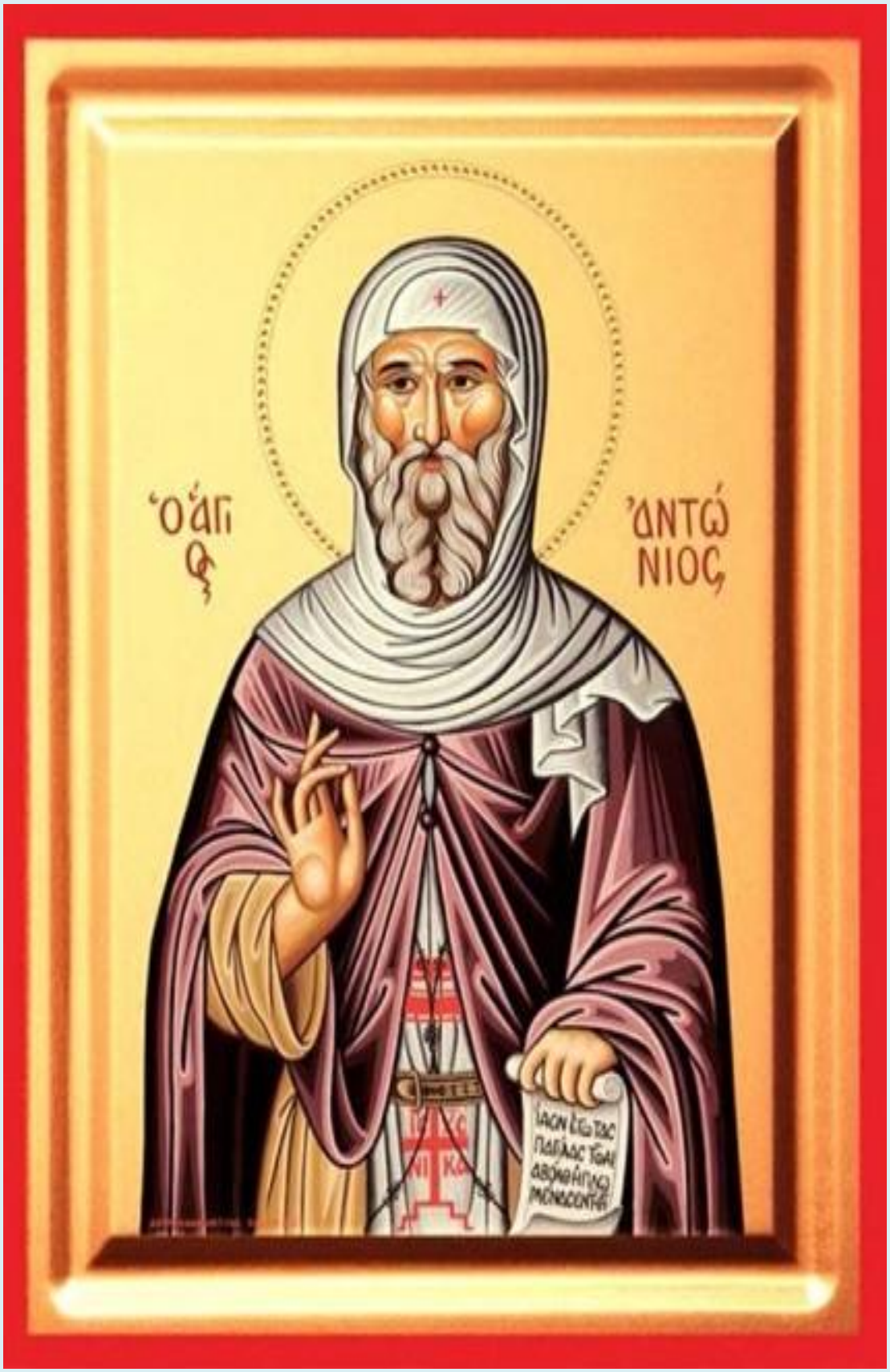
Ὁ ἅγι
ος
Ἀντώ
νιος

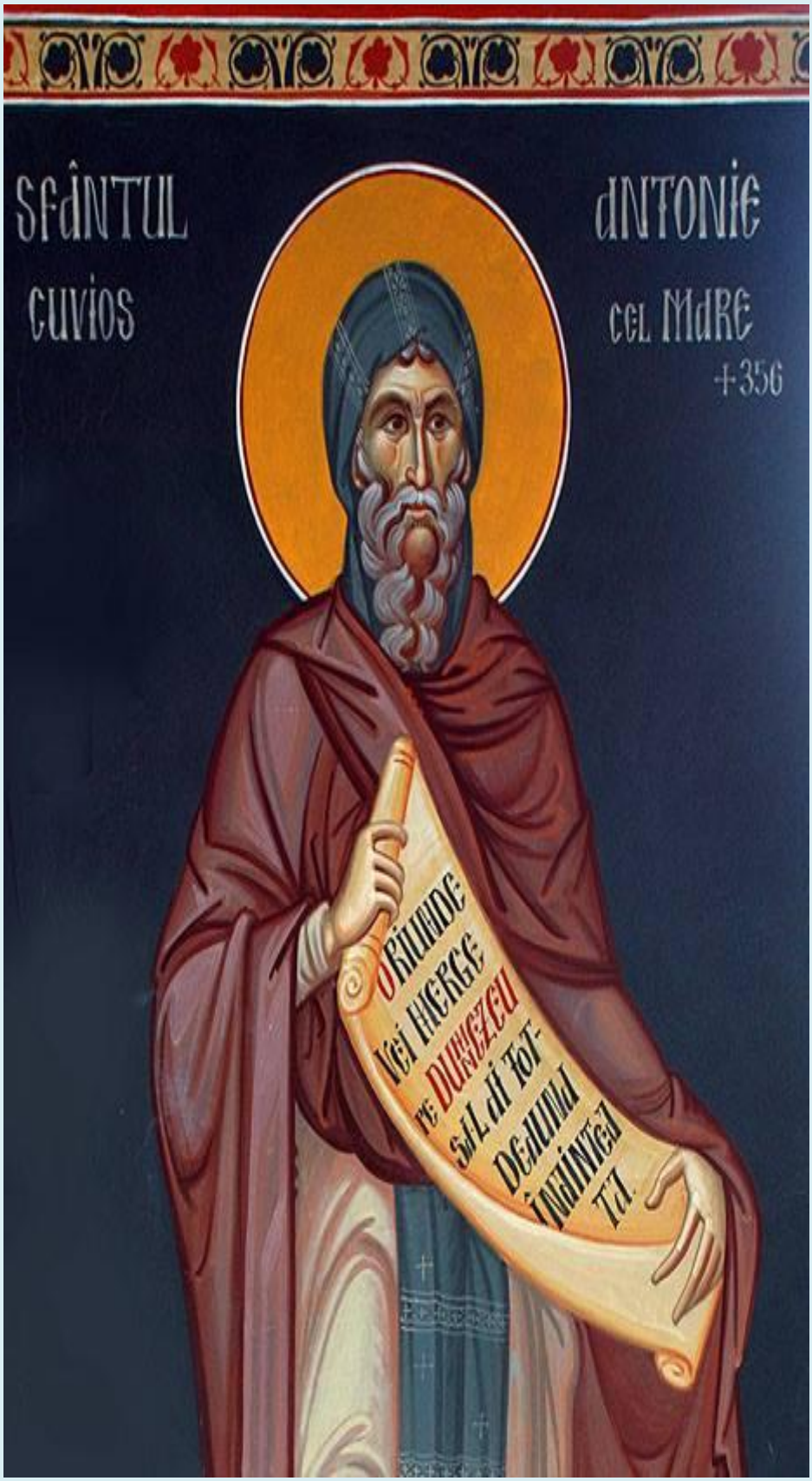
SFÂNTUL
CUVIOS
ANTONIE
CEL MARE
+356
ORIUNDE
VEI MERGE
RE DUMEZEU
SAL AI TOT-
DEAUNA
ÎNAINTEA
TA.

Ὁ ἅγιος
Ἀντώνιος

ПРЕП АН
ТОНІЙ ВЕЛ

Ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ.
ΜΗ ΑΠΑΤΑΣΕ
ΜΟΝΑΧΕ ΧΟΡΤΑ_
ΣΙΑ ΚΟΙΛΙΑΣ ΥΠΟ_
ΤΑΓΗ ΜΕΤ' ΕΓΚΡΑ_
ΤΕΙΑΣ ΥΠΟΤΑΣΣΕΙ
ΤΟΥΣ ΔΑΙΜΟΝΑΣ.
1936.

SFÂNTUL
CUVIOS
ANTONIE
CEL MARE

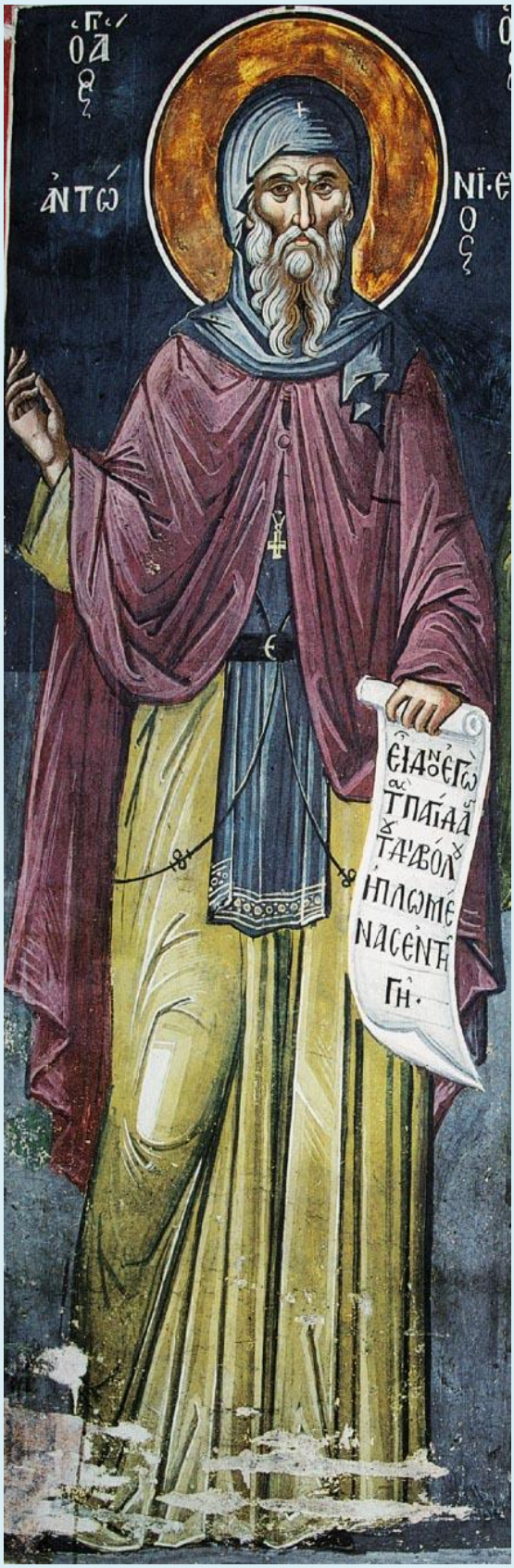
ΑΝΤΩ
ΝΙΟΣ

ΑΝΤΩΝΙ
eikonografos.com

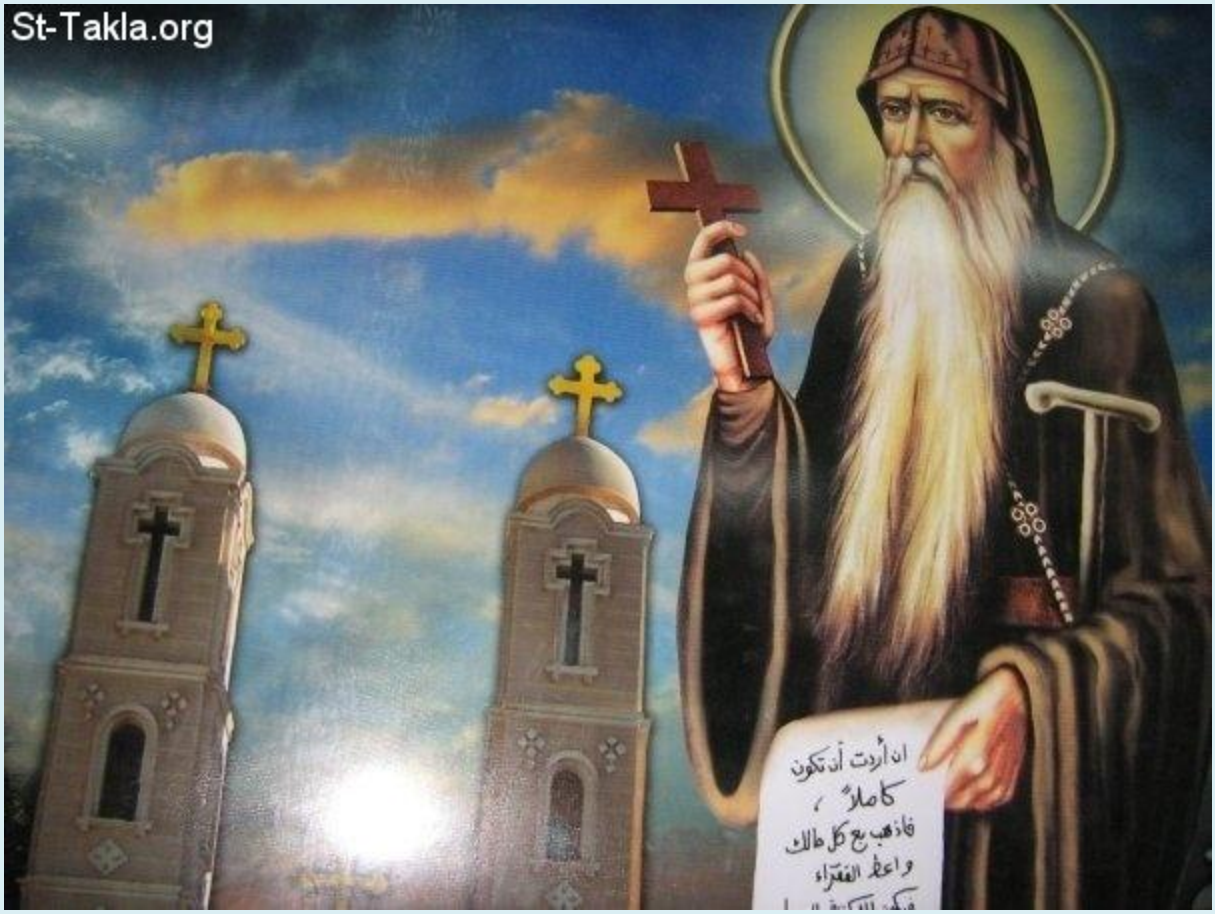
St-Takla.org
ان أردت أن تكون
كاملاً ،
فاذهب بع كل مالك
واعط الفقراء

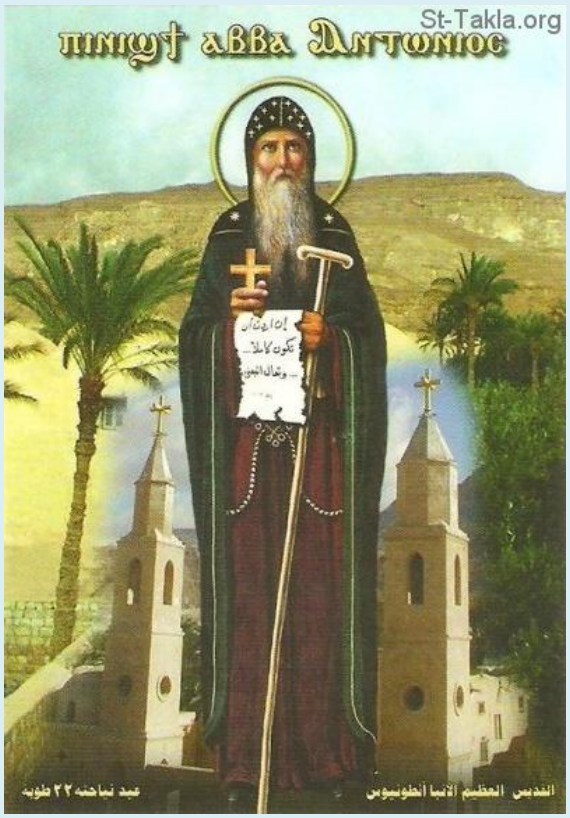
St-Takla.org
ⲡⲓⲙⲁⲩⲧ ⲁⲃⲃⲁ ⲁⲛⲧⲱⲛⲓⲟⲥ
إذا أردت أن تكون كاملاً...
القديس العظيم الأنبا أنطونيوس
عيد نياحته ٢٢ طوبه

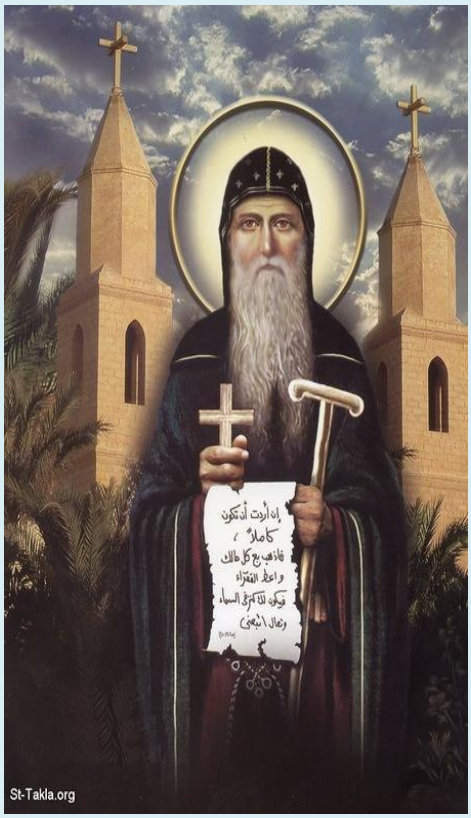
إذا أردت أن تكون كاملاً ،
فاذهب بع كل مالك
واعط الفقراء
فيكون لك كنز في السماء
وتعال اتبعني
St-Takla.org

ⲁⲅⲓⲟⲥ
ⲁⲛⲧⲱⲛⲓⲟⲥ

Lucas Van Leyden -The Temptation of St Anthony (1530)

The Temptation of St. Anthony by Marten de Vos, 1594

The Temptation of St. Anthony by Annibale Carracci, 1598

Temptations of St. Anthony, Bernardino Parenzano, 1494, Galleria Doria-Pamphili, Rome.

The Death of St. Anthony by Antonio Viladomat y Manalt, circa 1740

Sfântul Antonie cel Mare

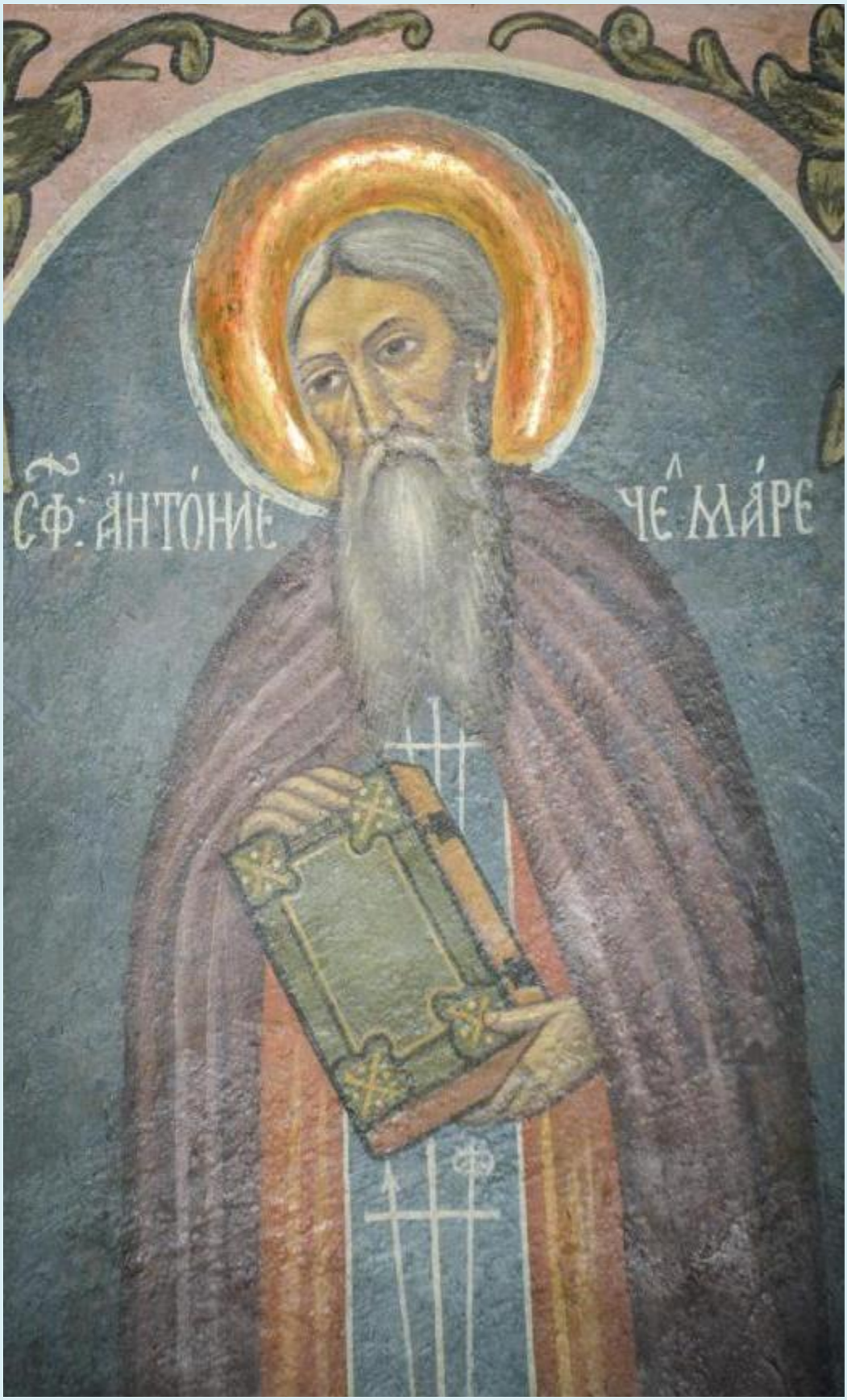
СФ: АНТОНИЕ
ЧЕ МАРЕ

SF. CUV.
ANTONIE
CEL MARE
DACA CINEVA
ITI FACE RAU
FA-I TU BINE
CA PRIN FAPTA
BUNA DE BINE
SĂ SVERFI
RĂUL

Sfântul cuvios Antonie cel mare, Antipa de la Calapodeşti şi Dimitrie Basarabov

Mănăstirea Sfântul Antonie cel mare - Mălăieşti

Viaţa Sfântului Antonie cel mare – Voroneţ

St. Anthony the Abbot by Francisco de Zurbarán, 1640

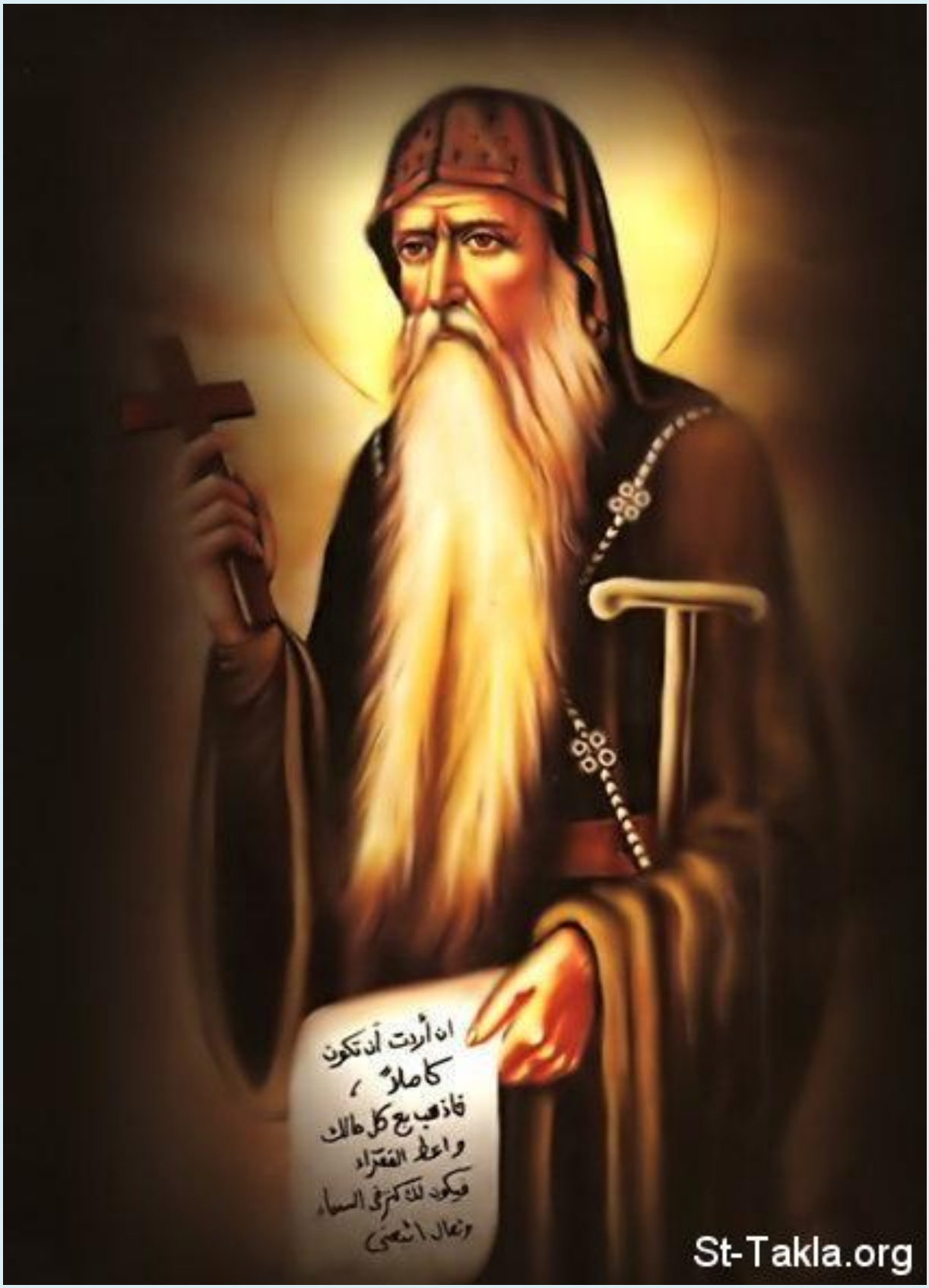
ان أردت أن تكون
كاملاً ،
فاذهب بع كل مالك
واعط الفقراء
فيكون لك كنز في السماء
وتعال اتبعني
St-Takla.org

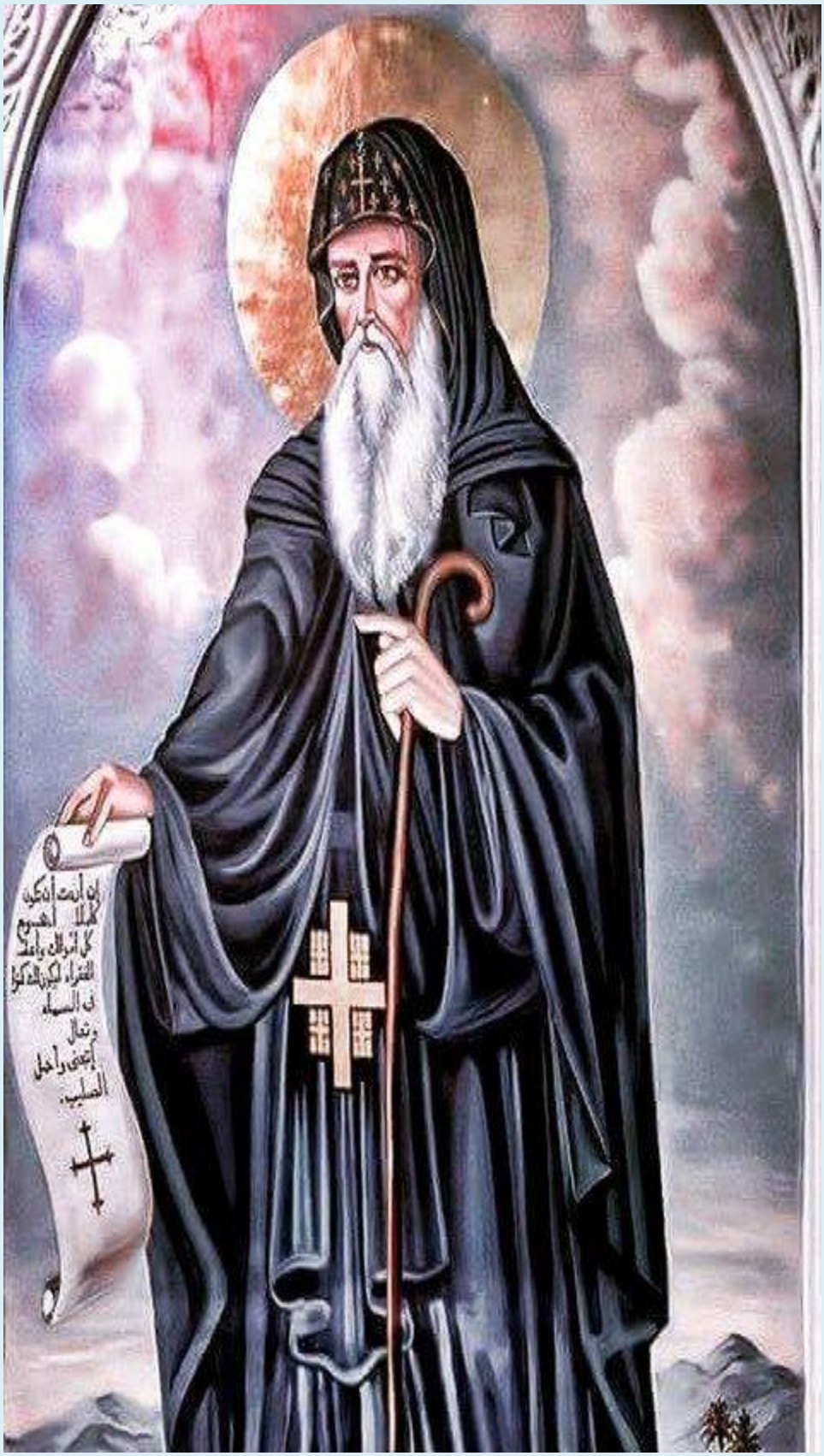
إن أردت أن تكون
كاملا اذهب
بع أموالك وأعط
الفقراء فيكون لك كنز
في السماء
وتعال
اتبعني واحمل
الصليب.

St-Takla.org

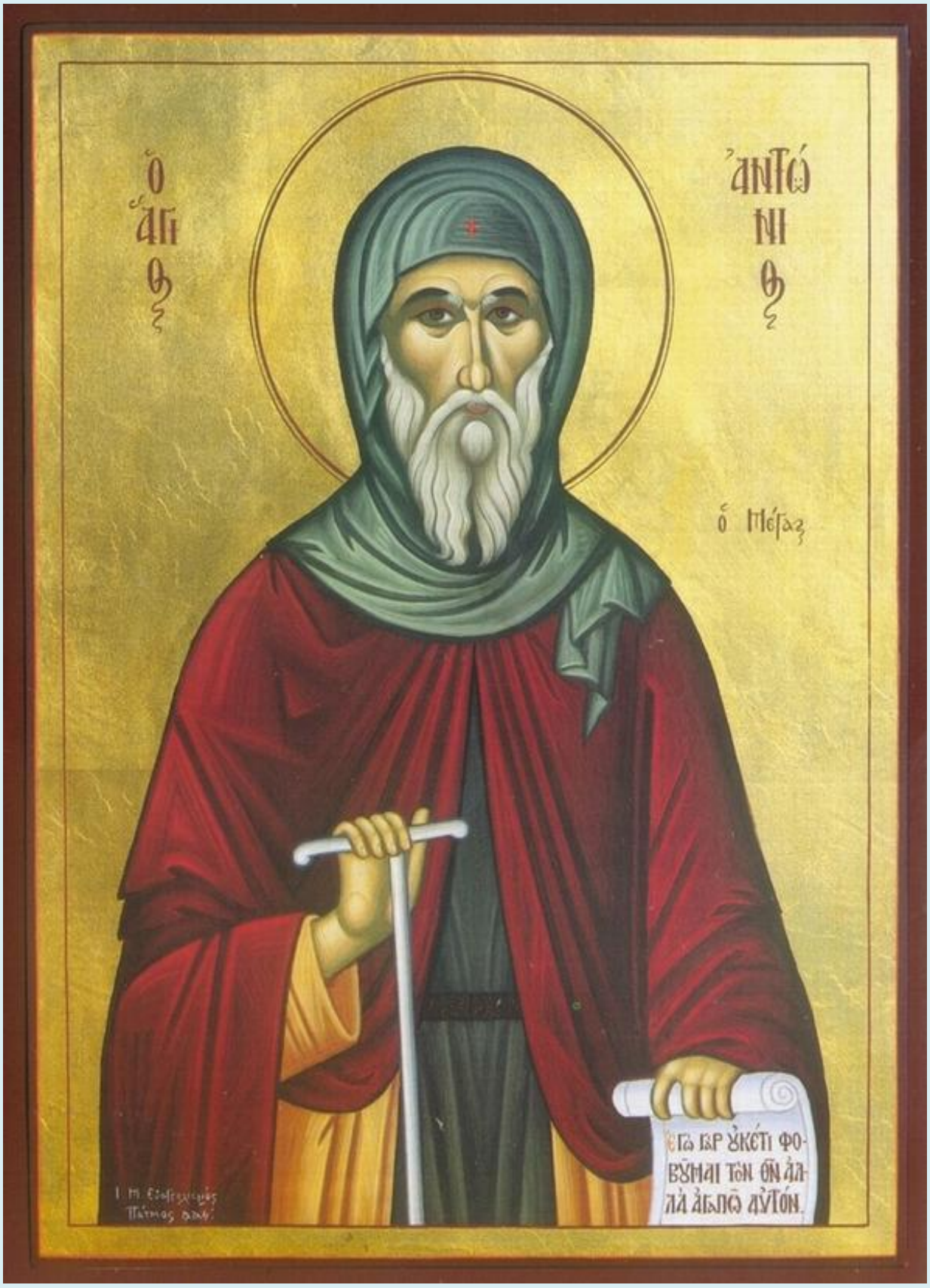
Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος
Ὁ Μέγας
Ἐγὼ γὰρ οὐκέτι φοβοῦμαι τὸν θάνατον ἀλλὰ ἀγαπῶ αὐτόν.

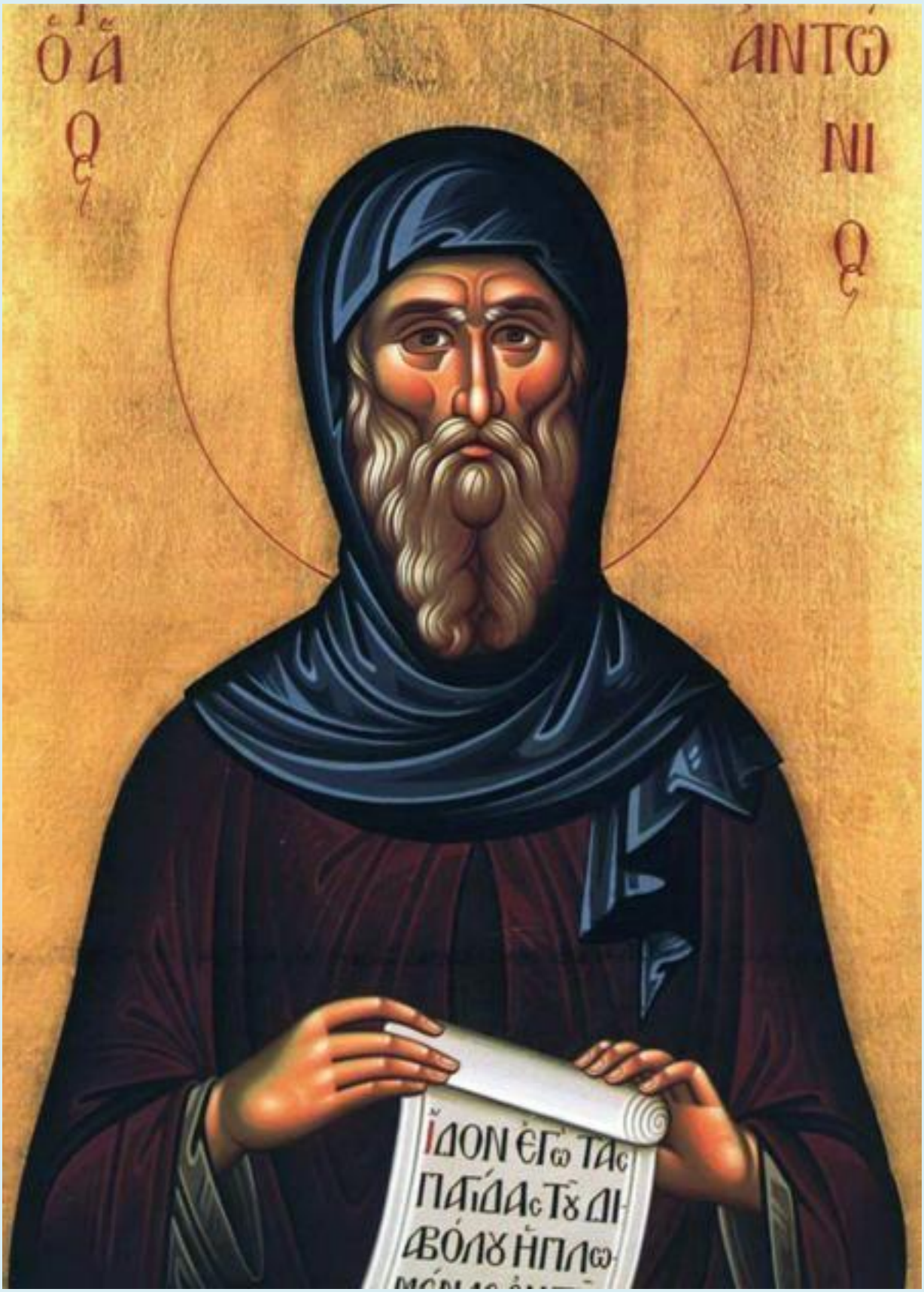
Ο Α
Ο Σ
ΑΝΤΩ
ΝΙ
Ο Σ
ΙΔΟΝ ΕΓΩ ΤΑΣ
ΠΑΙΔΑΣ ΤΟΥ ΔΙ
ΑΒΟΛΟΥ ΗΠΛΩ

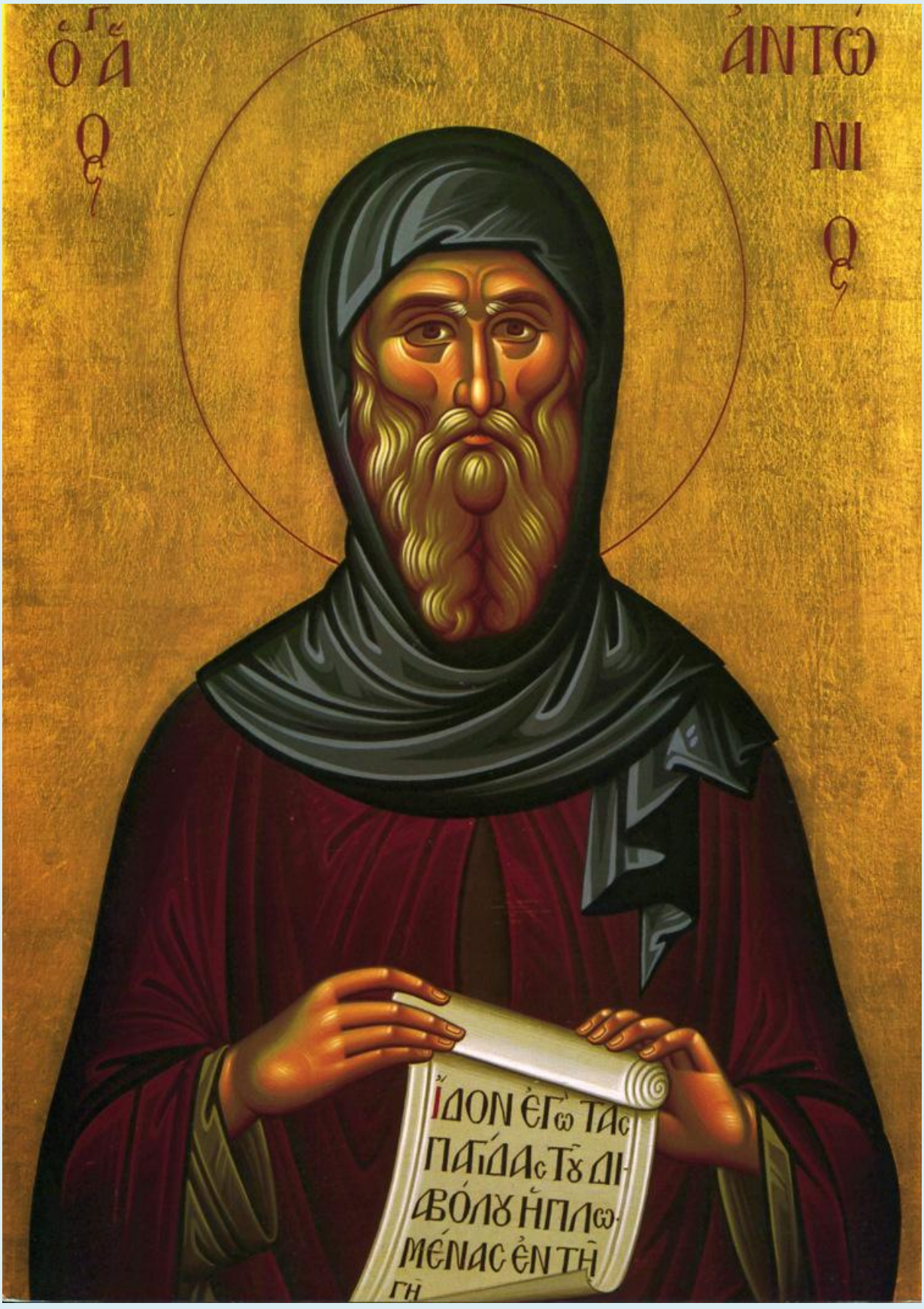
ΟΓΑ
ΟΣ
ΑΝΤΩ
ΝΙ
ΟΣ
ΙΔΟΝ ΕΓΩ ΤΑϹ
ΠΑΓΙΔΑϹ ΤΟΥ ΔΙ
ΑΒΟΛΟΥ ΗΠΛΩ
ΜΕΝΑϹ ΕΝ ΤΗ
ΓΗ

ΕΙΔΟΝ ΕΓΩ ΤΑΣ
ΠΑΓΙΔΑΣ ΤΟΥ ΑΙ
ΑΒΟΛΥ ΗΠΛΩ
ΜΕΝΑΣ ΕΝ ΗΗ

ОАГІОС
АНТѠНІО
БЖІИХЪ ОУСТЪ ЗАПО
ВѢДЪ ЕСТЬ, ДА БЕЗПРЕ
СТАННОЮ БОДРОСТІЮ СО
БЛЮДАЕМ ДУШУ НА

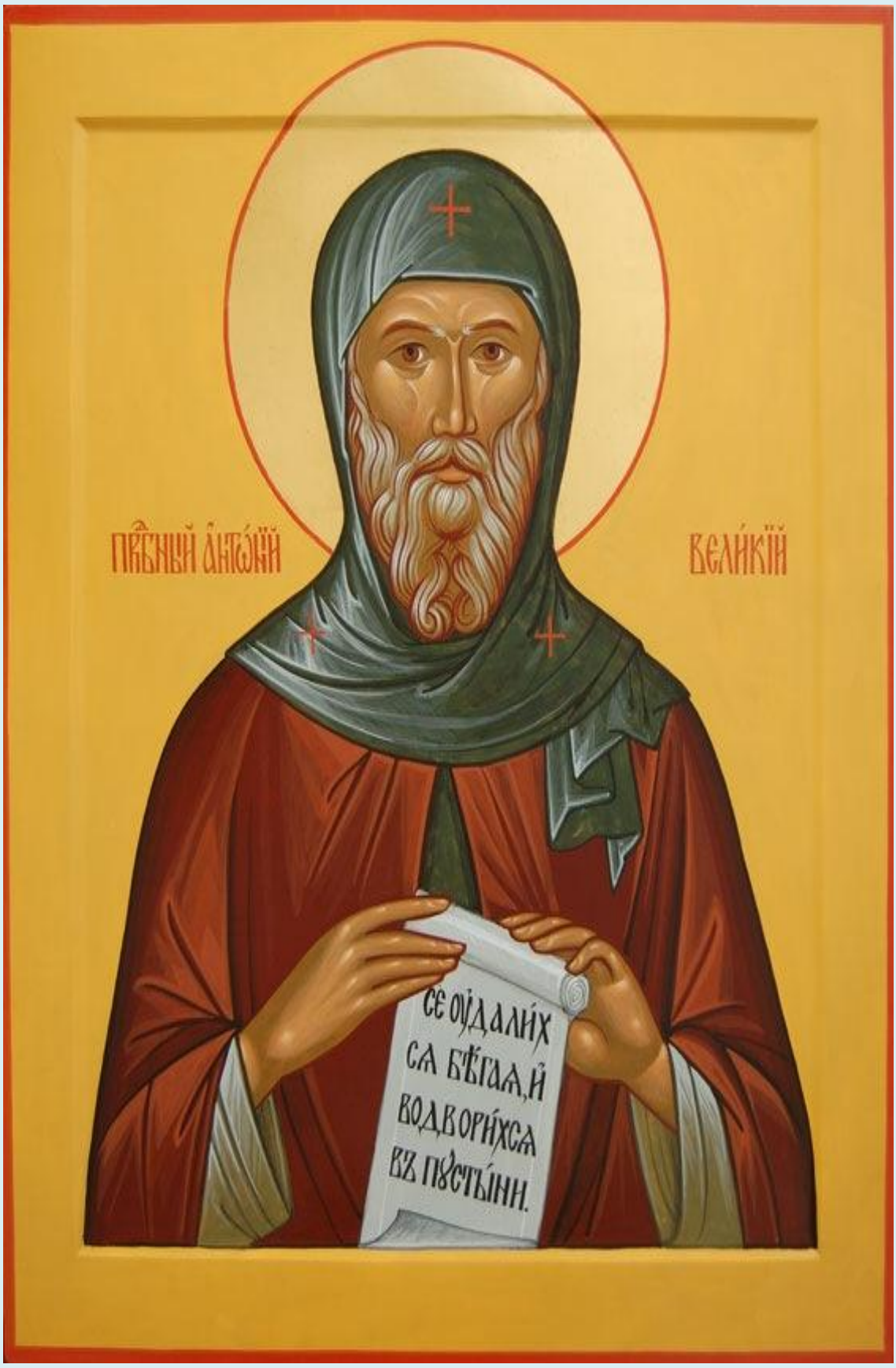
ПРѢПЪНЫЙ АНТѠНІЙ ВЕЛИ́КІЙ
СЕ ОУ́ДАЛИ́Х СА БѢГАА, Й ВОДВОРИ́ХСА ВЪ ПУСТЫ́НИ.

Ст Антѡ́ній
Вели́кій
Ольга

ОАГ
прп.
АНТѠНІЙ
ВЕЛІКІЙ
ПАМѦТОВАТЫ
ПОДОБАЕТЪ НЕ-
ПРЕСТАННѠ
РАЗУМНЫМЪ,
ЯКѠ МАЛЫѦ
И МАЛОВРЕМЕН
НЦѦ ТРУДЫ СПО
СѦ ВЪ ЖИЗНИ,
ВЕЛИЧАЙШІѦ
СЛАДОСТИ И ВЕ-
СЕЛІѦ ВѢЧНА-
ГѠ НАСЛАЖДА
ЕМСѦ ПО СМЕРТИ.

ⲡⲓⲙⲓϣⲏⲗ
ⲁⲃⲃⲁ
ⲁⲛⲧⲱⲛⲓ

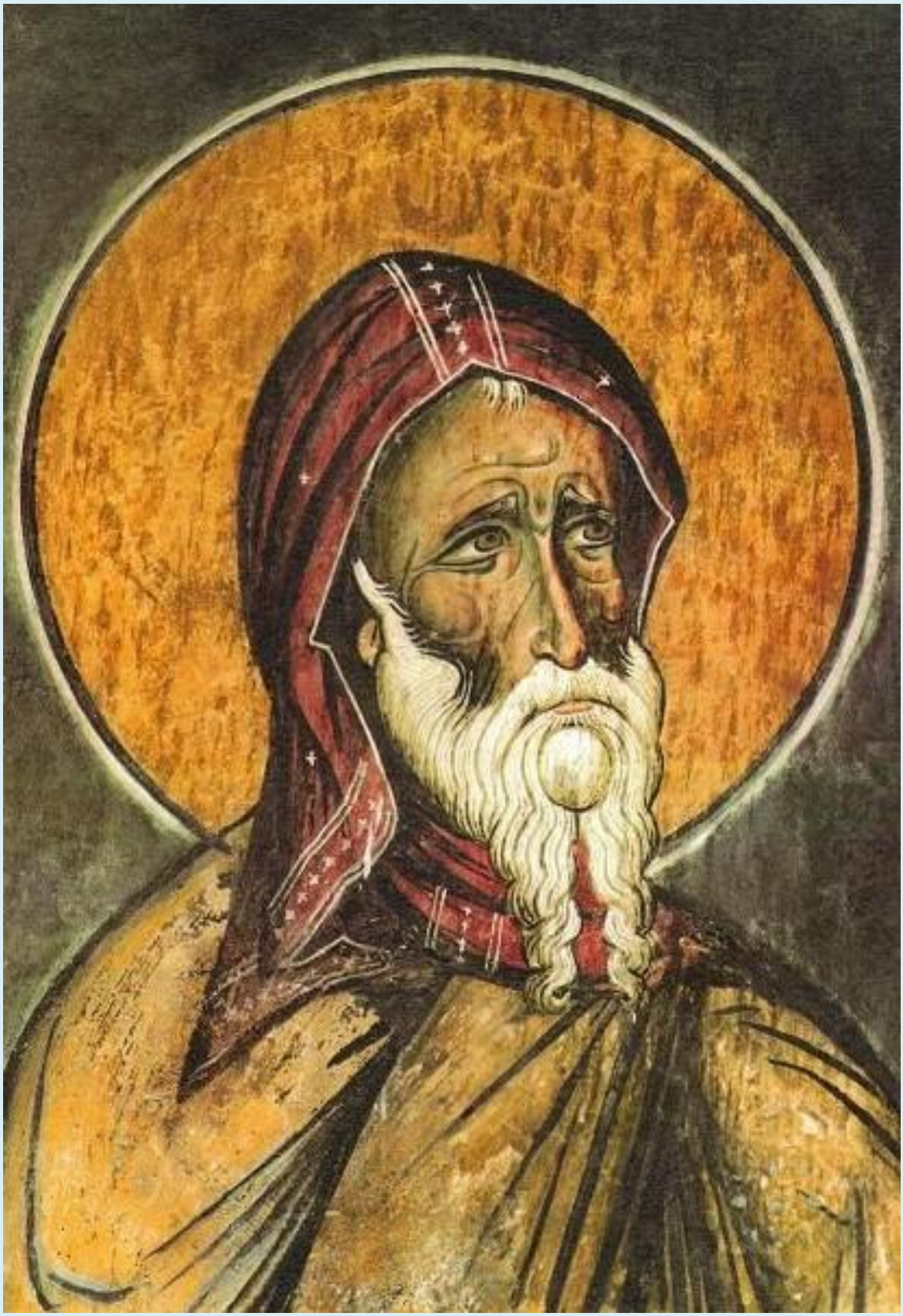

ὁ ἅγιος
ἀντώνιος
ὁ μέγας
εἶδον ἐγὼ τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου ἡ πλωμένας ἐν τῇ γῇ
ΙΣ ΧΣ
ΝΙ ΚΑ
ΤΤ ΔΦ
ΦΧ ΦΠ
ΘΘ ΘΘ

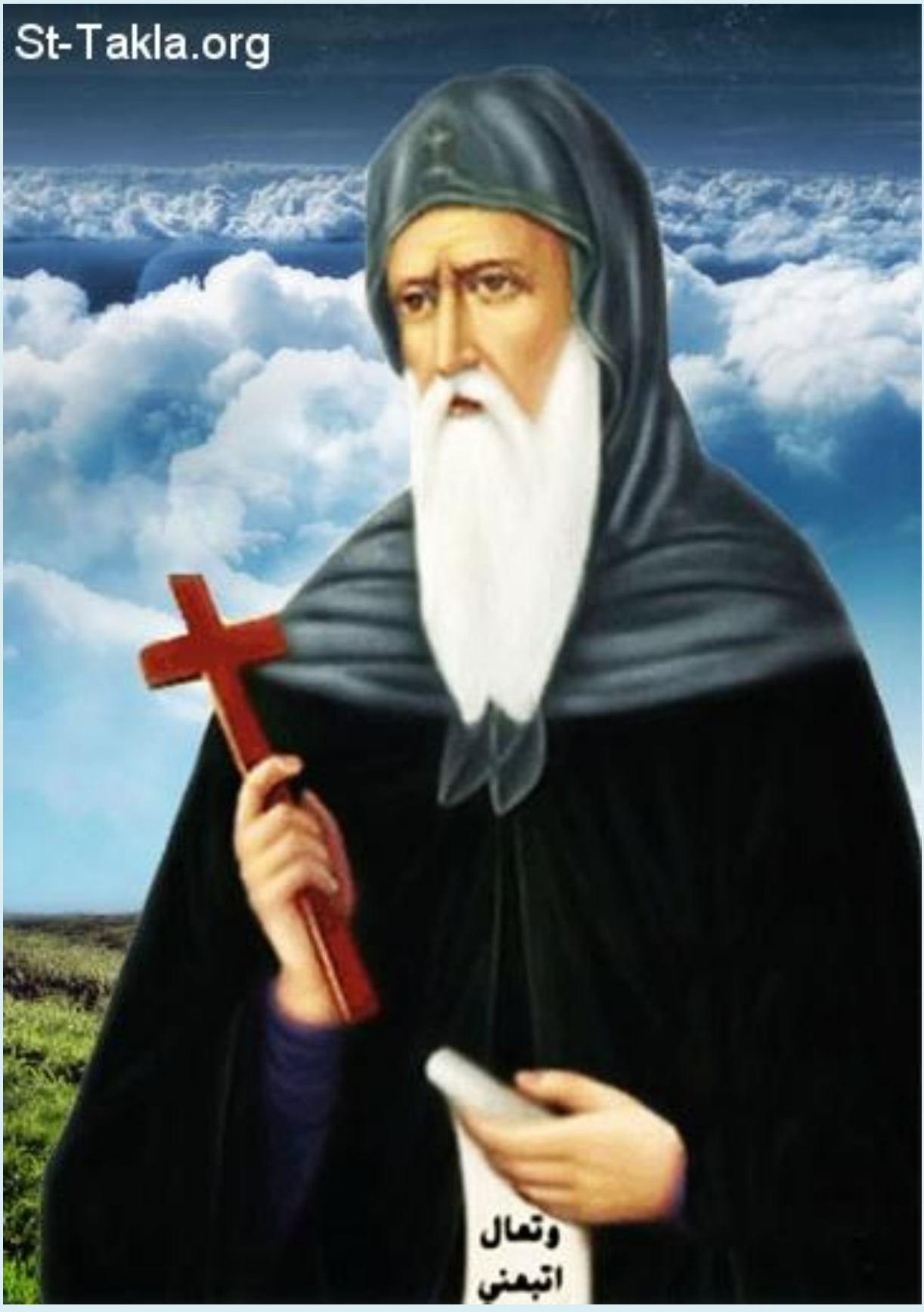
St-Takla.org
وتعال
اتبعني

St-Takla.org

Ο ΑΓΙΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΟ

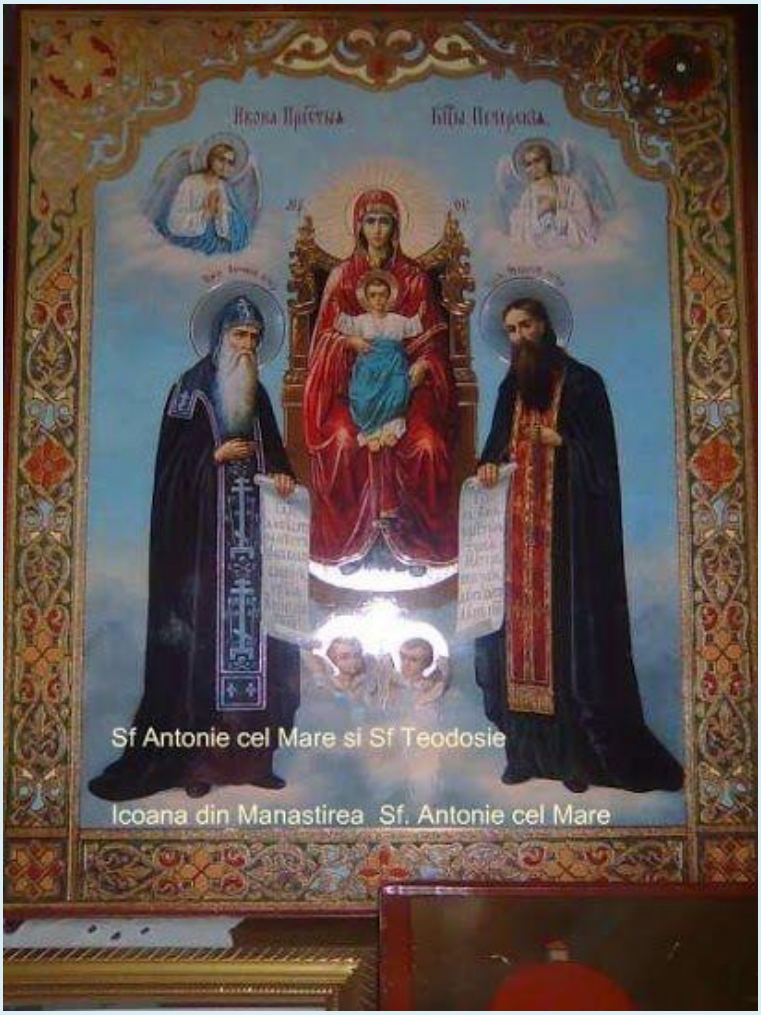
Sf Antonie cel Mare si Sf Teodosie
Icoana din Manastirea Sf. Antonie cel Mare

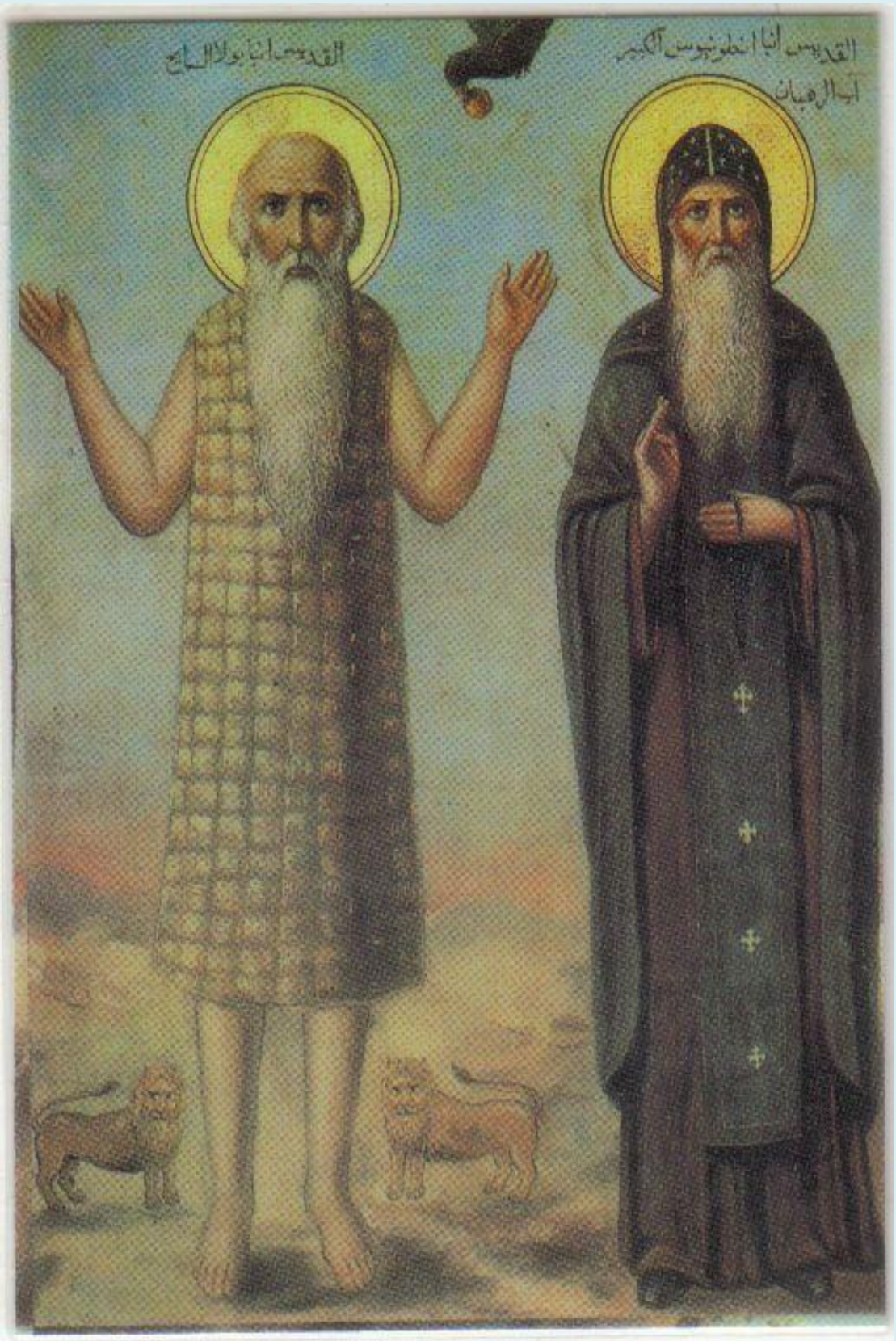

Coptic icon of Holy Paul the hermit with Saint Anthony

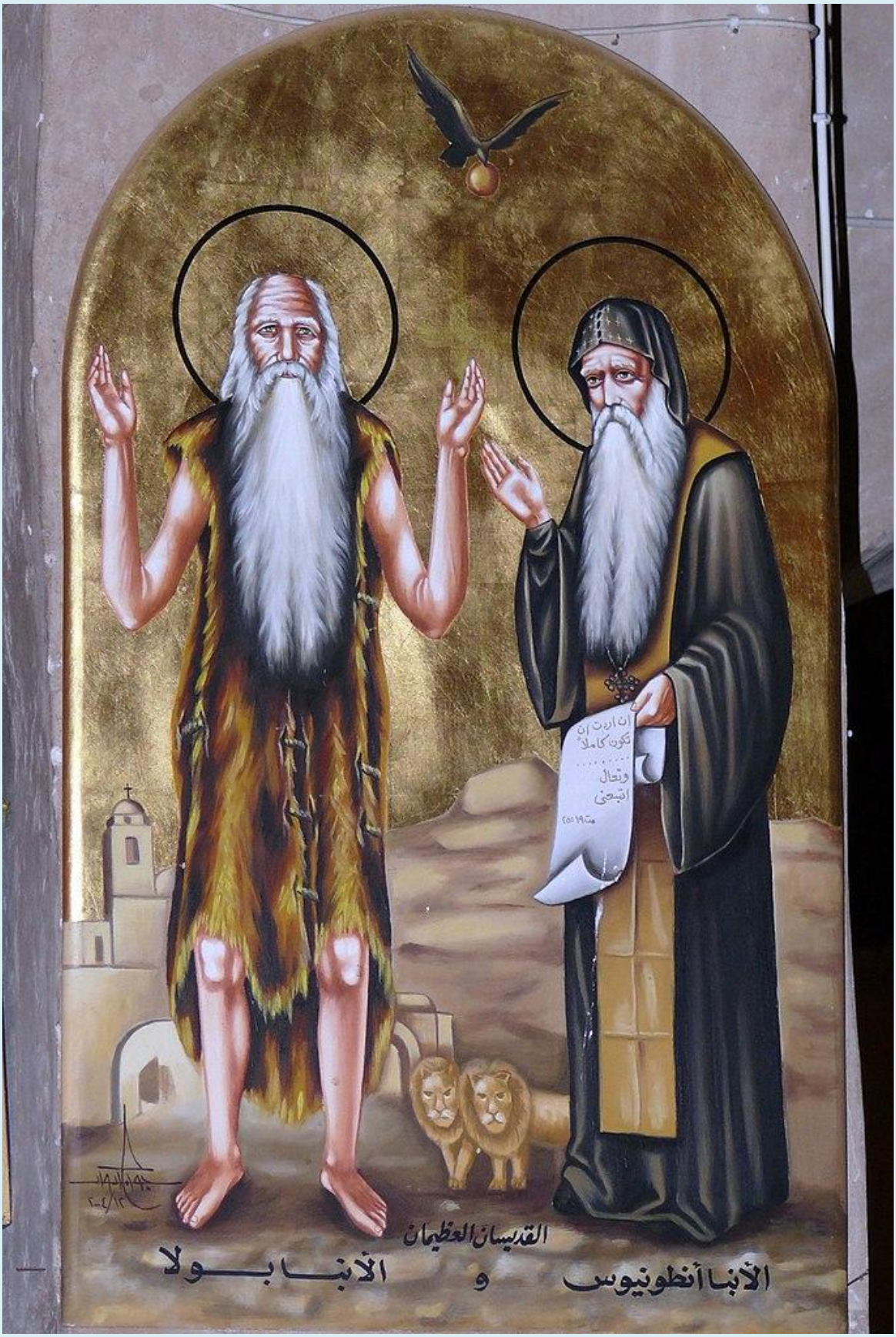
إن أردت أن
تكون كاملاً
.....
وتعال
اتبعني
متى١٩ : ٢١
القديسان العظيمان
الأنبا أنطونيوس و الأنبا بولا

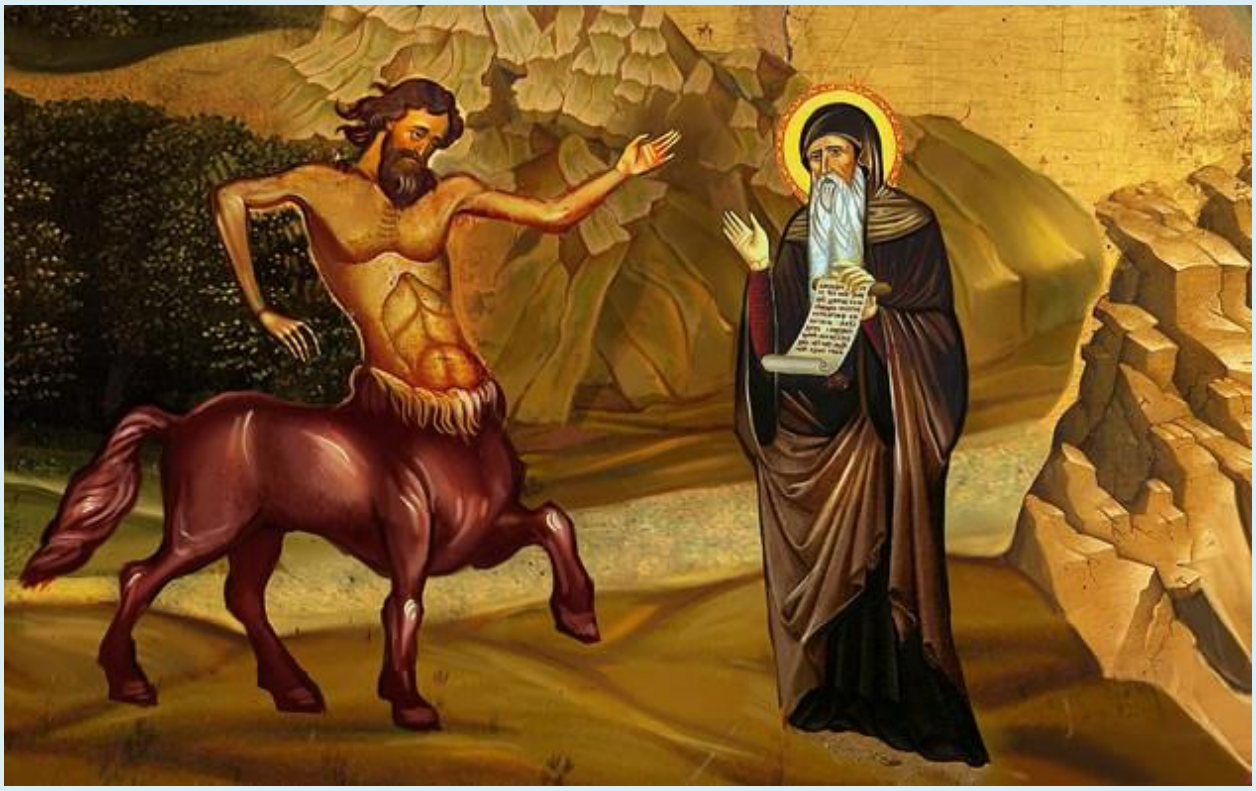

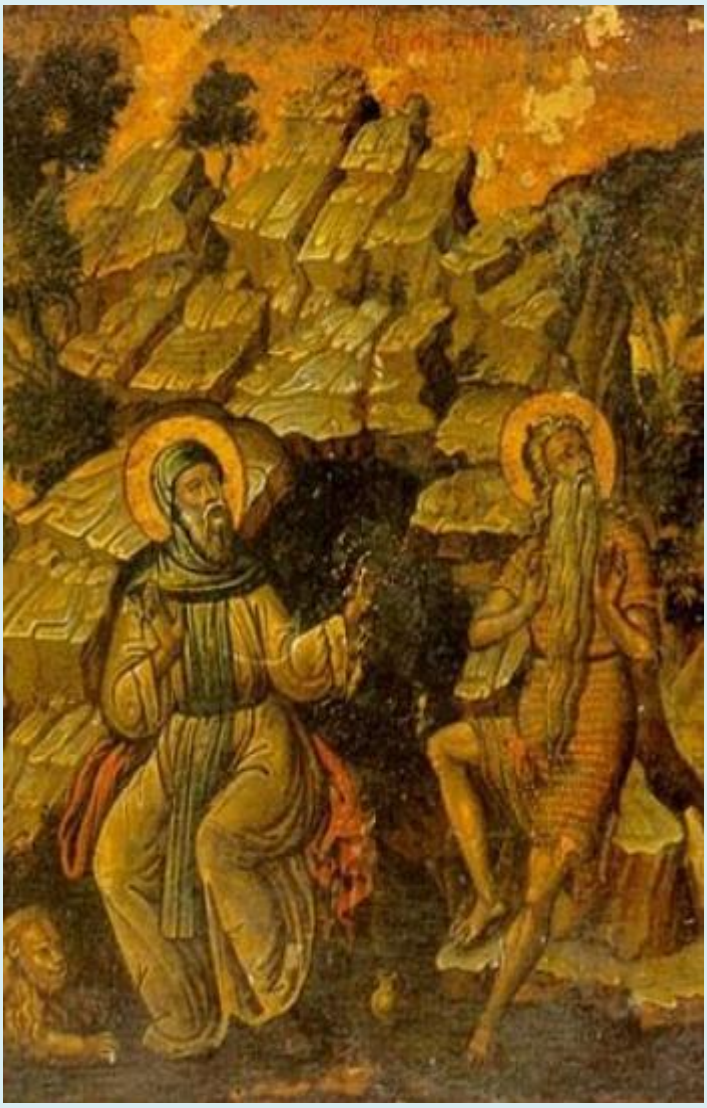

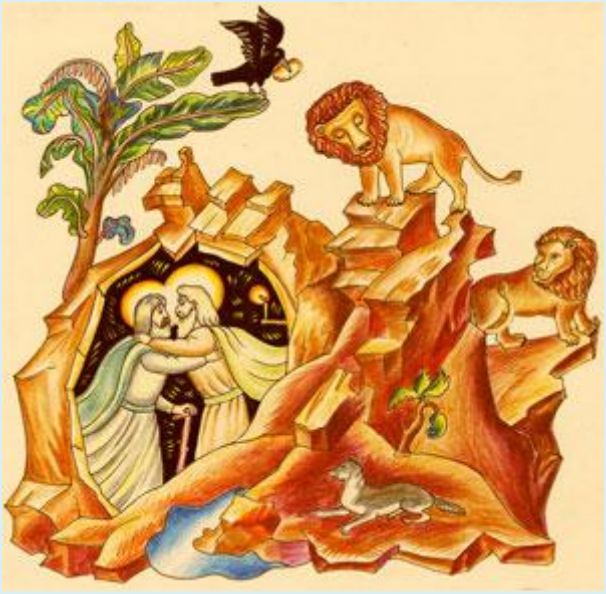

6 ASEMĂNĂRI ÎNTRE
Sf. Sinclitichia & Sf. Antonie cel Mare

ORIGINE NOBILĂ

RENUNȚAREA LA AVERI

RETRAGEREA ÎN PUSTIE

TREZVIE ÎMPOTRIVA ISPITELOR

LUPTA ÎMPOTRIVA PATIMII DESFRÂNĂRII

ASCEZĂ SEVERĂ

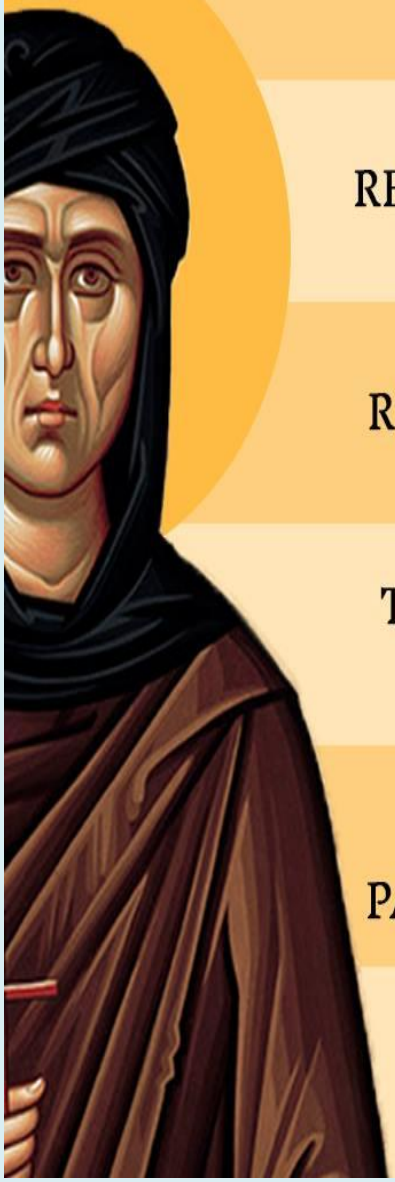

Sfântul Antonie cel Mare

portal ortodox
DOXOLOGIA.ro

Sfântul Antonie s-a născut în secolul al III-lea în Egipt şi a fost învăţat de către părinţii săi să creadă în Dumnezeu.

După moartea acestora, a plecat în singurătate, împlinind astfel cuvântul Domnului: „Vinde averea ta, dă-o săracilor şi vino şi urmează-Mi”.

Începător al vieţii monahale creştineşti, Sfântul Antonie a iubit atât de mult nevoinţa, încât a luptat până la sânge cu diavolii şi cu nălucirile lor.

După zeci de ani de vieţuire în deşert, a cunoscut că a venit ceasul în care sufletul său să plece la Dumnezeu.

Aşa că a spus ucenicilor să îl îngroape într-un loc ascuns, pentru ca egiptenii să nu îl ia în casele lor şi să îl slăvească.

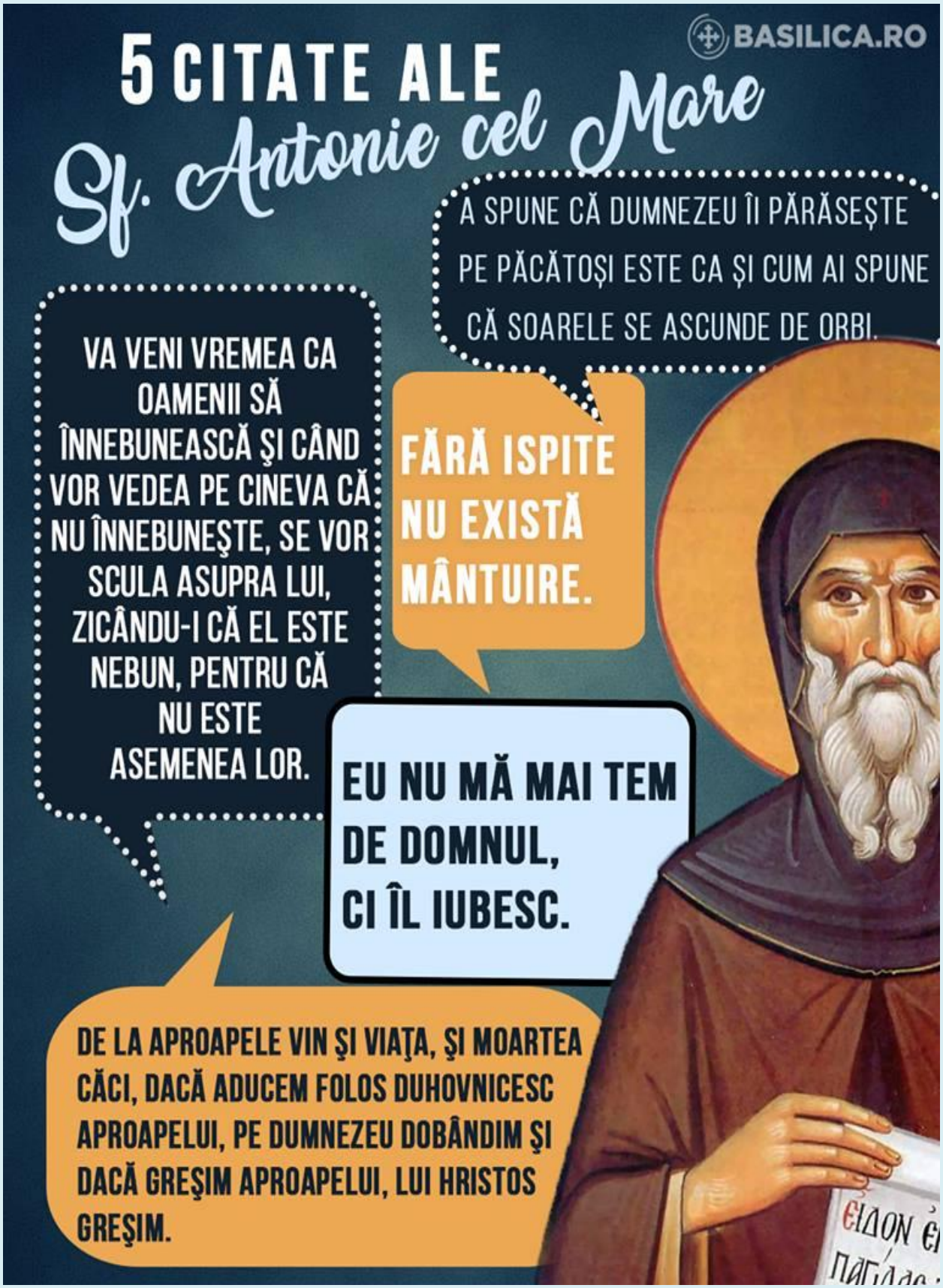
BASILICA.RO
5 CITATE ALE
Sf. Antonie cel Mare
A SPUNE CĂ DUMNEZEU ÎI PĂRĂSEȘTE PE PĂCĂTOȘI ESTE CA ȘI CUM AI SPUNE CĂ SOARELE SE ASCUNDE DE ORBI.
VA VENI VREMEA CA OAMENII SĂ ÎNNEBUNEASCĂ ŞI CÂND VOR VEDEA PE CINEVA CĂ NU ÎNNEBUNEŞTE, SE VOR SCULA ASUPRA LUI, ZICÂNDU-I CĂ EL ESTE NEBUN, PENTRU CĂ NU ESTE ASEMENEA LOR.
FĂRĂ ISPITE NU EXISTĂ MÂNTUIRE.
EU NU MĂ MAI TEM DE DOMNUL, CI ÎL IUBESC.
DE LA APROAPELE VIN ŞI VIAŢA, ŞI MOARTEA CĂCI, DACĂ ADUCEM FOLOS DUHOVNICESC APROAPELUI, PE DUMNEZEU DOBÂNDIM ŞI DACĂ GREŞIM APROAPELUI, LUI HRISTOS GREŞIM.

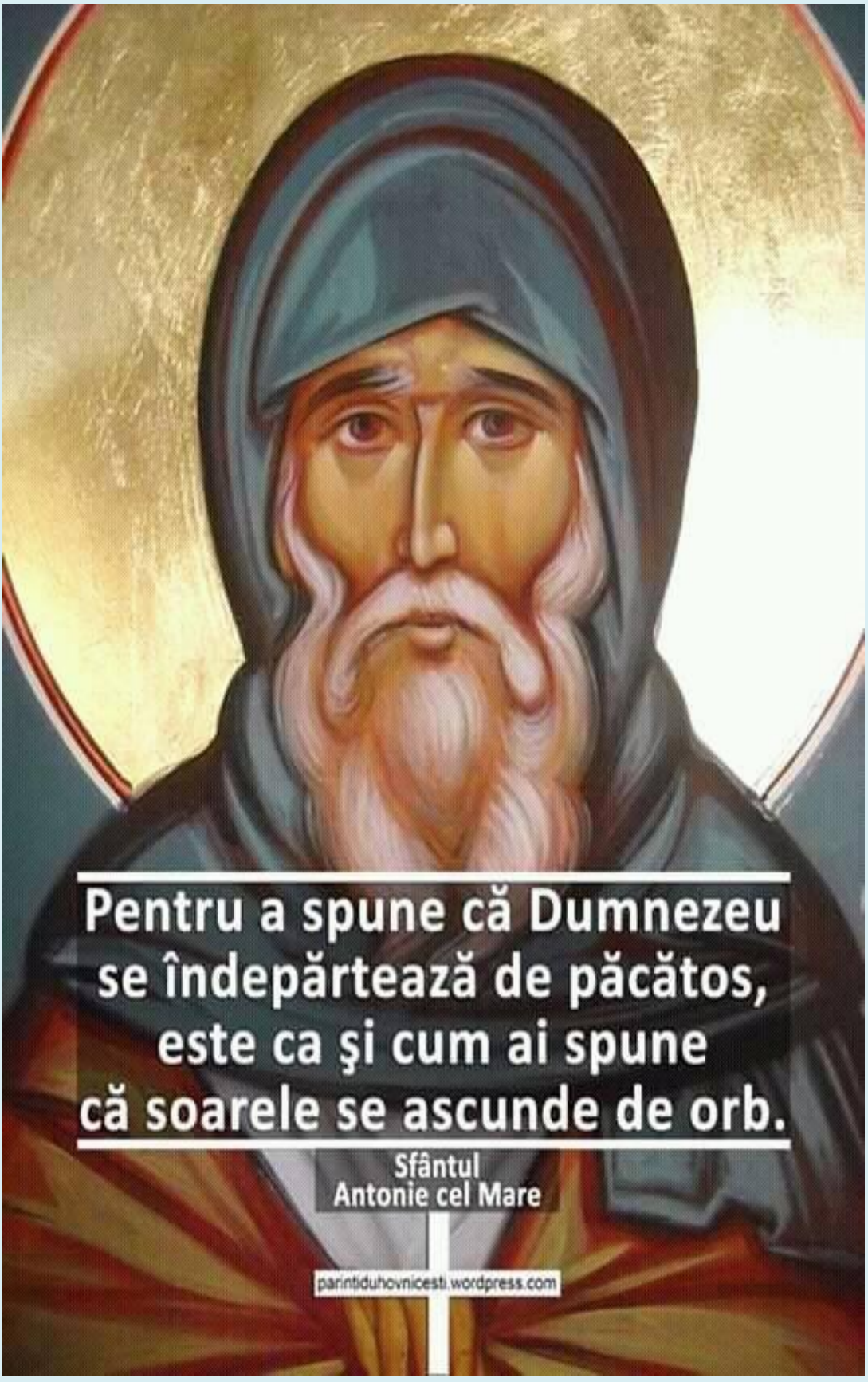
Pentru a spune că Dumnezeu
se îndepărtează de păcătos,
este ca şi cum ai spune
că soarele se ascunde de orb.
Sfântul
Antonie cel Mare
parintiduhovnicesti.wordpress.com

marturieathonita.ro

Este cu neputință să se facă cineva
dintr-odată bărbat bun și înțelept.
Trebuie gând stăruitor, viețuire,
încercare, vreme, nevoință și
dor după lucru bun.
Iar omul bun și iubitor de Dumnezeu,
care cu adevărat cunoaște
pe Dumnezeu, nu încetează
a face din belșug toate
câte plac lui Dumnezeu.
Dar astfel de oameni se găsesc rar.

Cuviosul Antonie cel Mare

”

A spune despre Dumnezeu că-şi întoarce faţa de la păcătoşi e ca şi cum ai spune că soarele se ascunde de cei orbi.

Sf Antonie cel Mare

BASILICA.RO

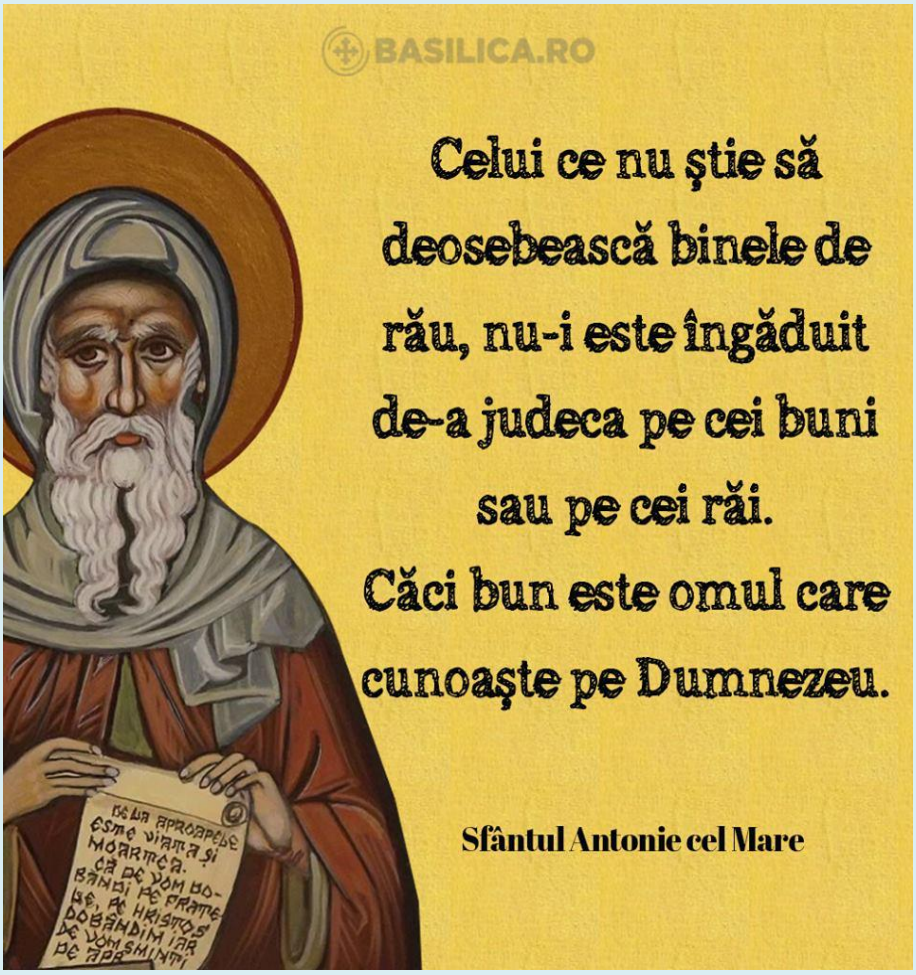
BASILICA.RO
Celui ce nu știe să deosebească binele de rău, nu-i este îngăduit de-a judeca pe cei buni sau pe cei răi.
Căci bun este omul care cunoaște pe Dumnezeu.
Sfântul Antonie cel Mare

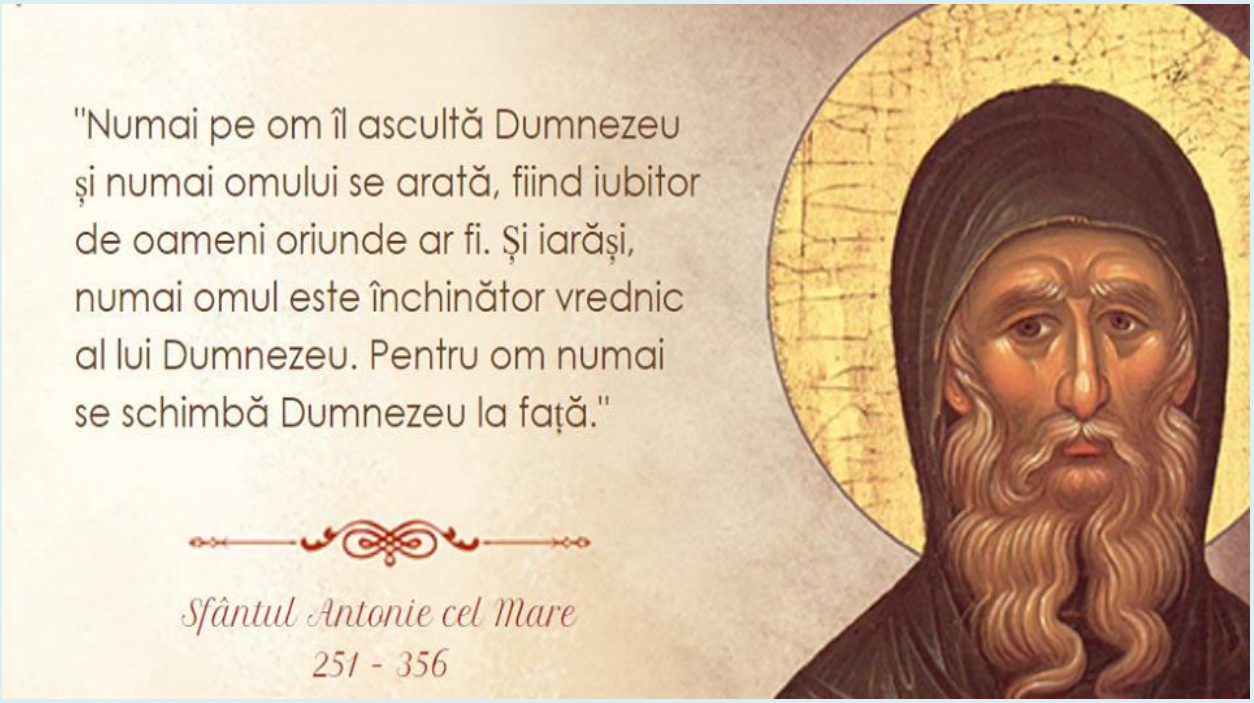
"Numai pe om îl ascultă Dumnezeu și numai omului se arată, fiind iubitor de oameni oriunde ar fi. Și iarăși, numai omul este închinător vrednic al lui Dumnezeu. Pentru om numai se schimbă Dumnezeu la față."
Sfântul Antonie cel Mare
251 - 356

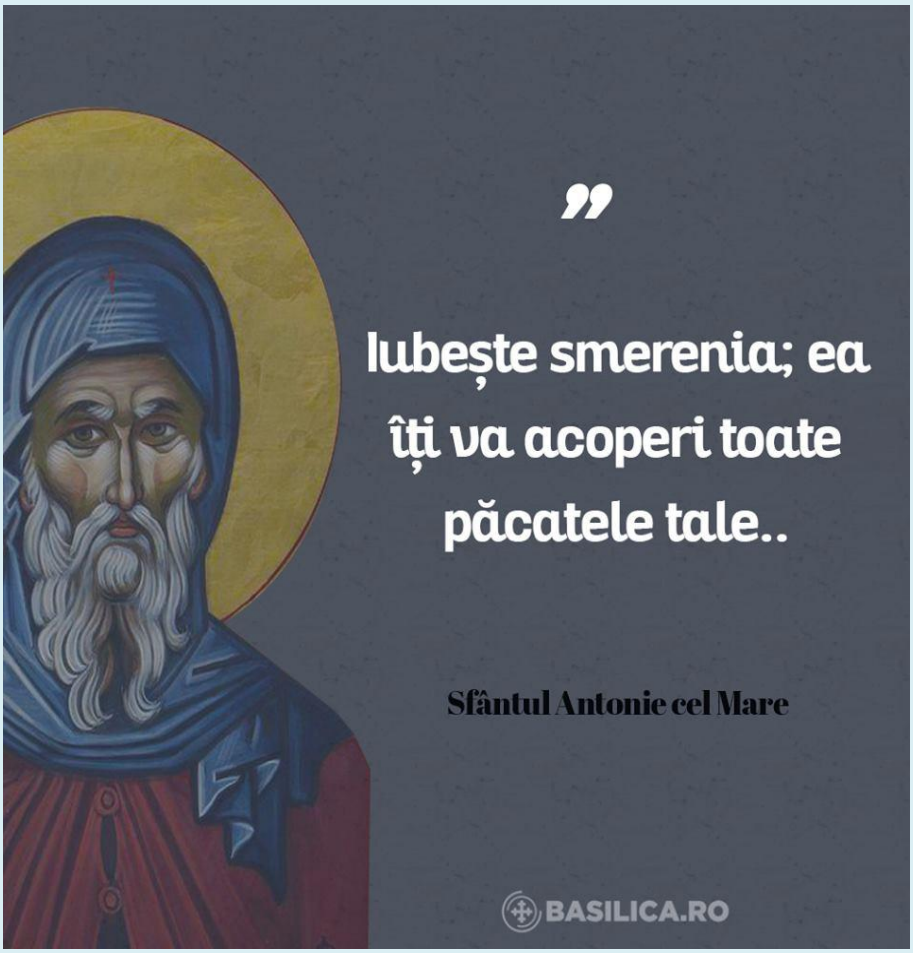
”
Iubește smerenia; ea
îți va acoperi toate
păcatele tale..
Sfântul Antonie cel Mare
BASILICA.RO

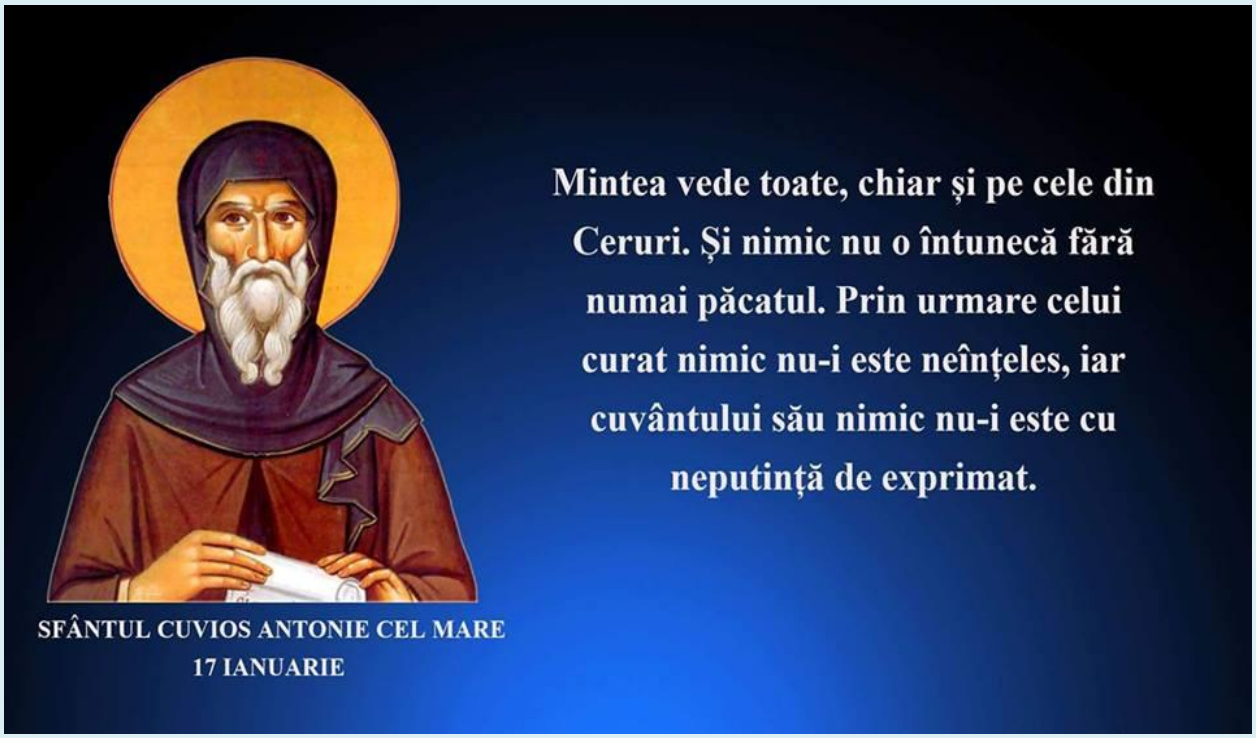
Mintea vede toate, chiar şi pe cele din
Ceruri. Şi nimic nu o întunecă fără
numai păcatul. Prin urmare celui
curat nimic nu-i este neînţeles, iar
cuvântului său nimic nu-i este cu
neputinţă de exprimat.
SFÂNTUL CUVIOS ANTONIE CEL MARE
17 IANUARIE

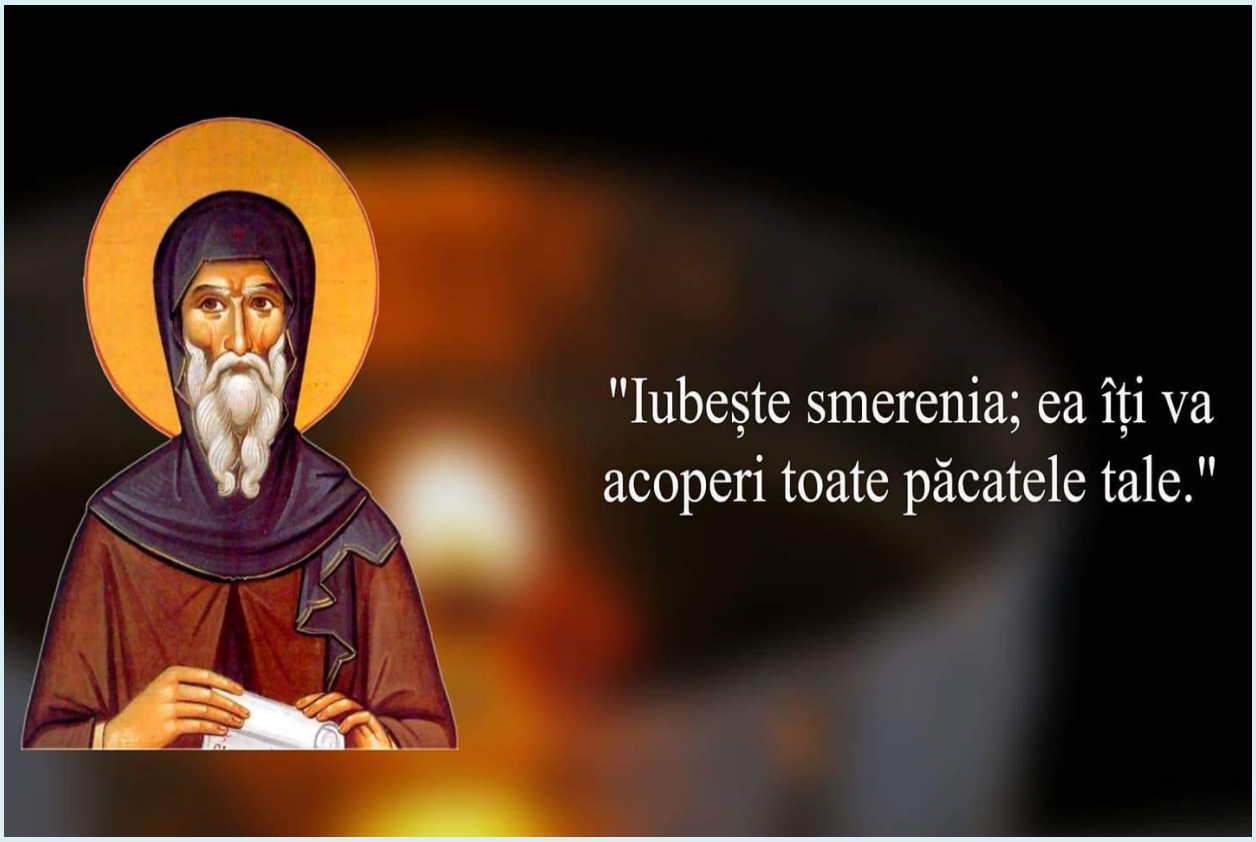
"Iubește smerenia; ea îți va acoperi toate păcatele tale."

Ochiul privește cele văzute, iar mintea înțelege cele nevăzute, căci mintea care iubește pe Dumnezeu este făclie care luminează sufletul.
Sf. Antonie cel Mare
(17 ianuarie)
ZIARUL LUMINA

SF. CUV.
CEL
ANTONIE
MARE
„Supunerea
și înfrînarea
îi subjugă pe
draci.”
©doxologia.ro

SF. CUV.
CEL
ANTONIE
MARE
„Supunerea
și înfrînarea
îi subjugă pe
draci.”
©doxologia.ro

17 Ianuarie

Sfântul Cuvios

Antonie cel Mare

acatist video canon
icoane fotografii articole

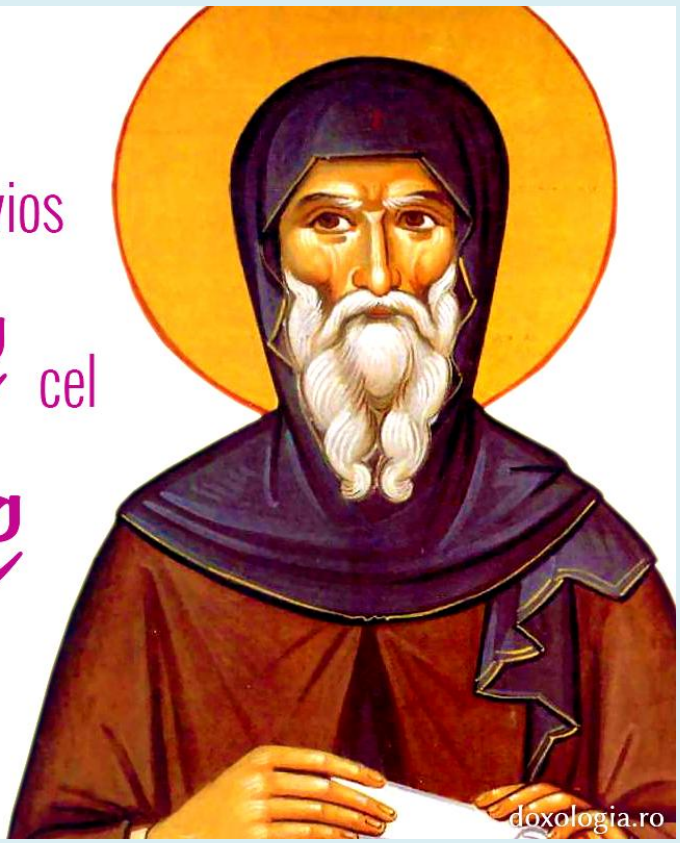

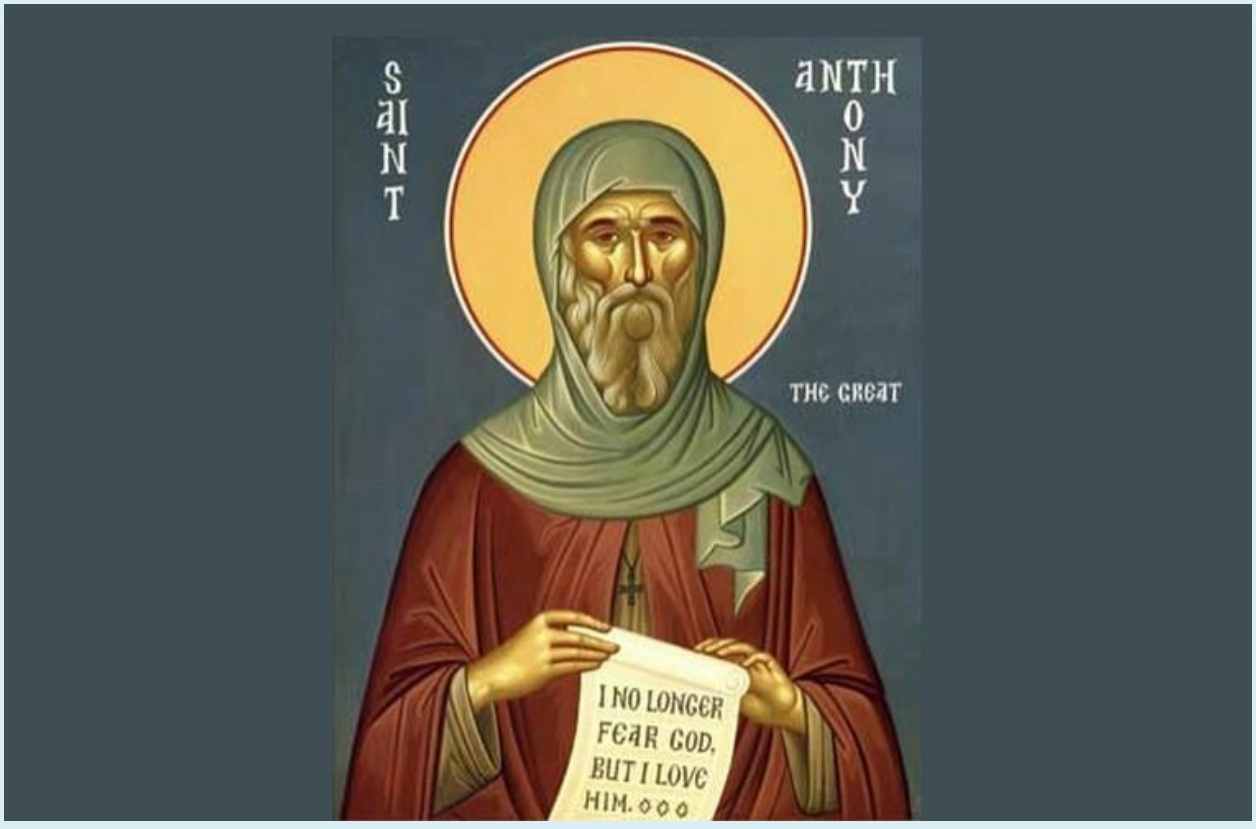

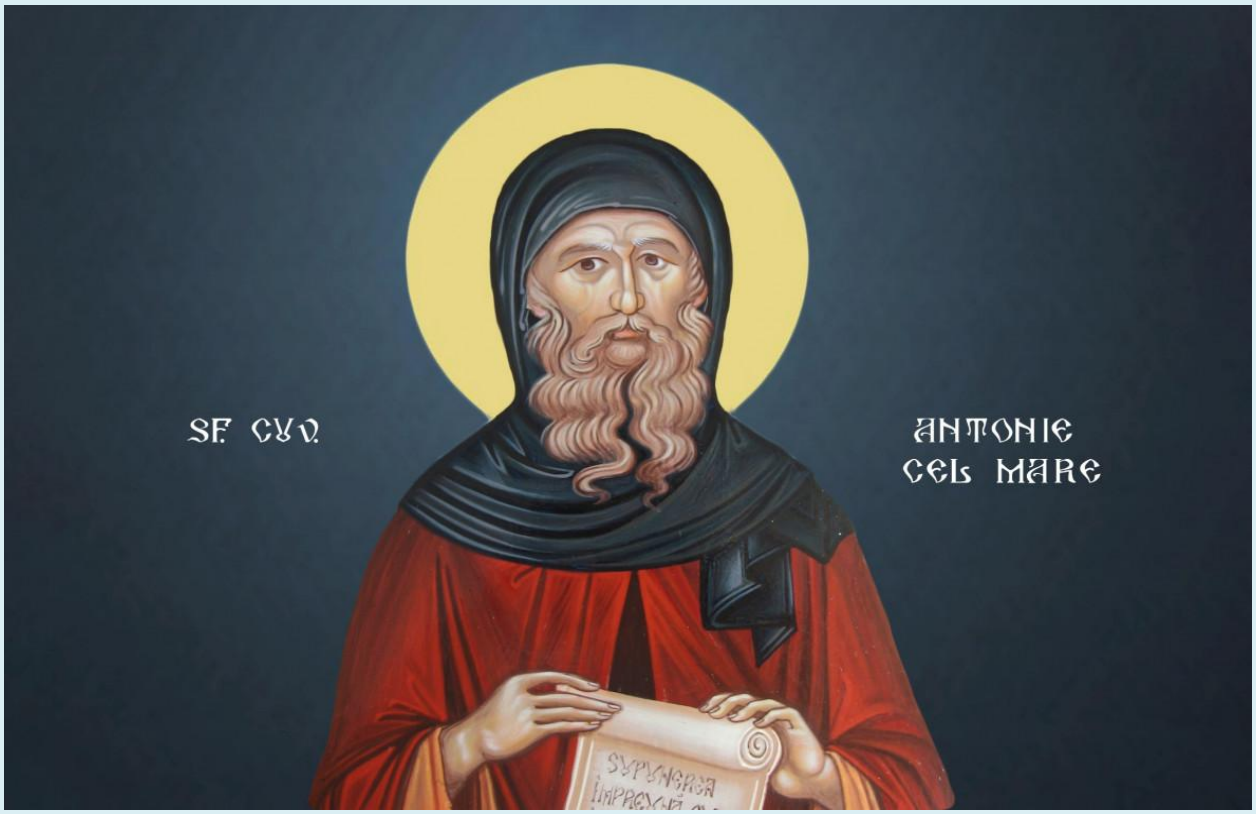
SF. CUV.
ANTONIE
CEL MARE

SF. CUV.
ANTONIE
CEL MARE

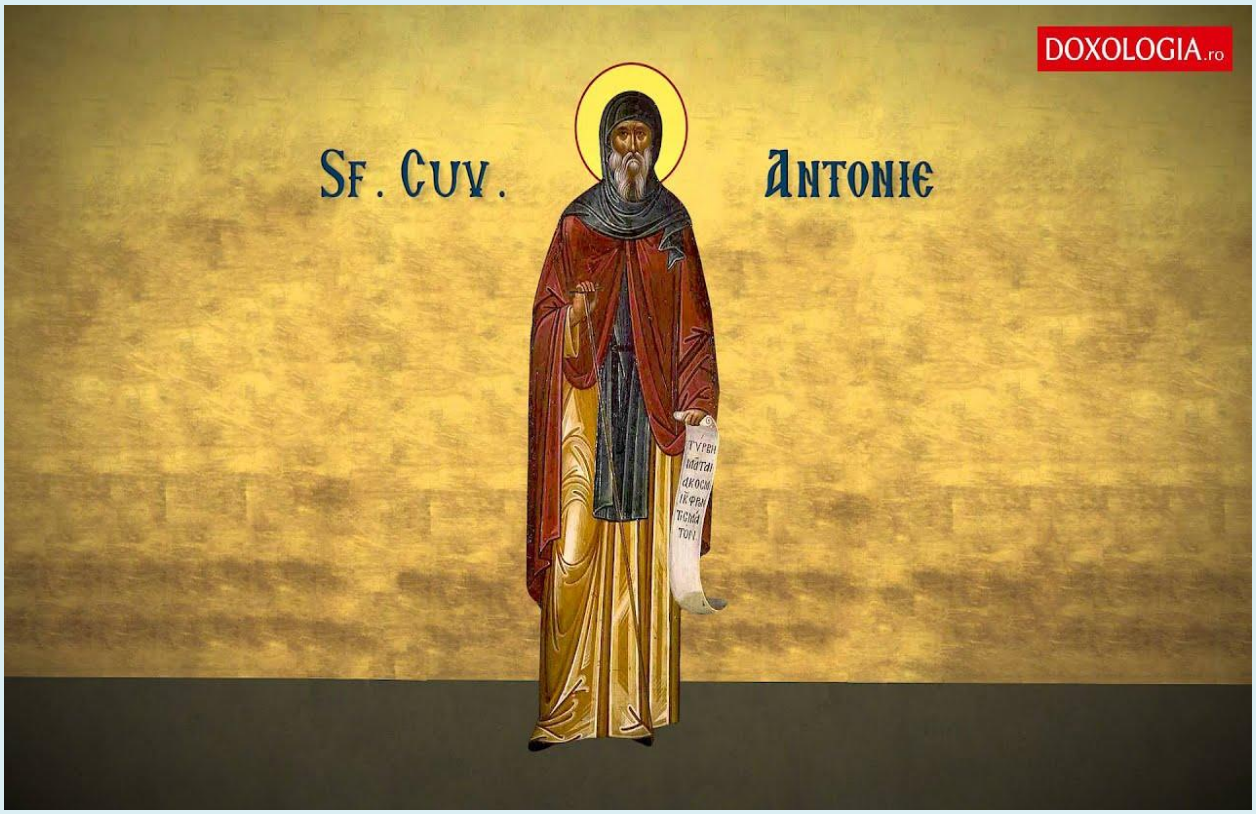
DOXOLOGIA.ro
Sf. Cuv. Antonie

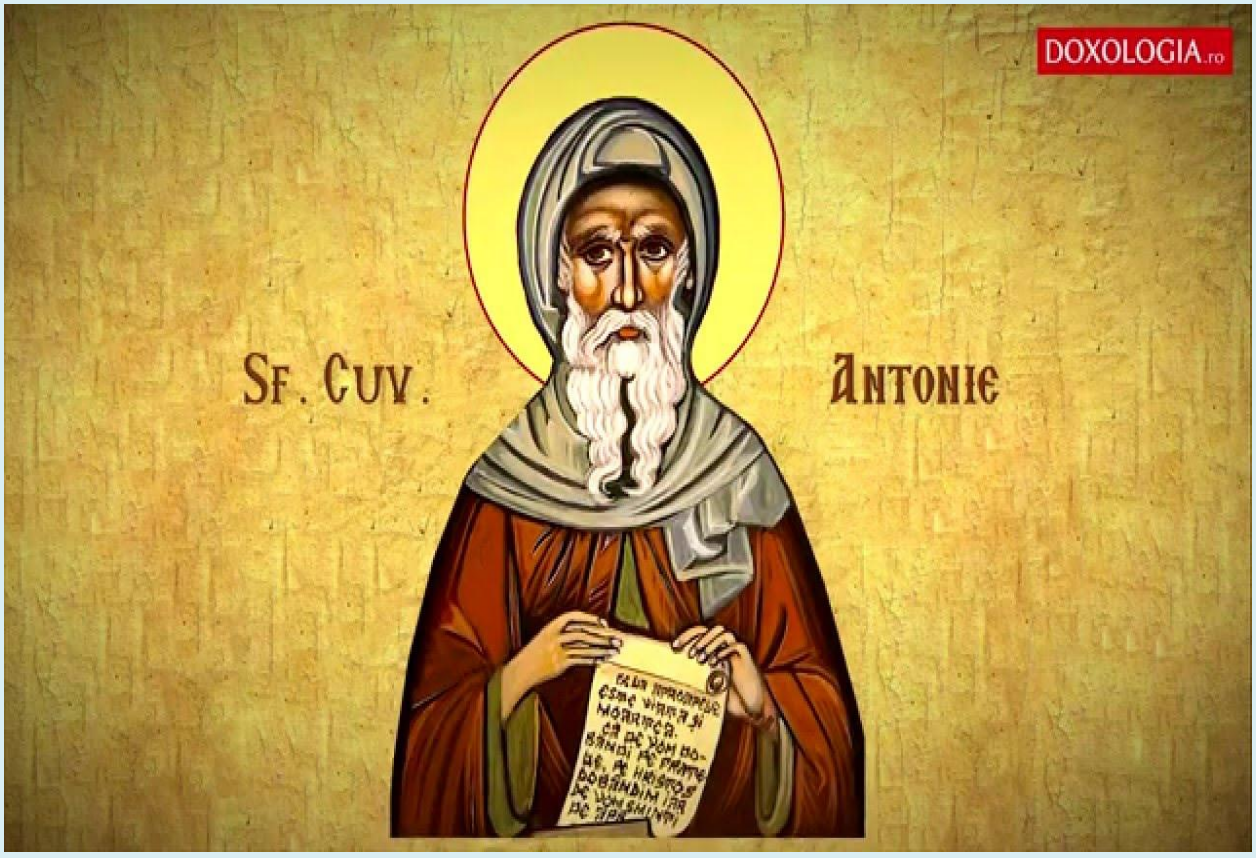
DOXOLOGIA.ro
Sf. Cuv. Antonie

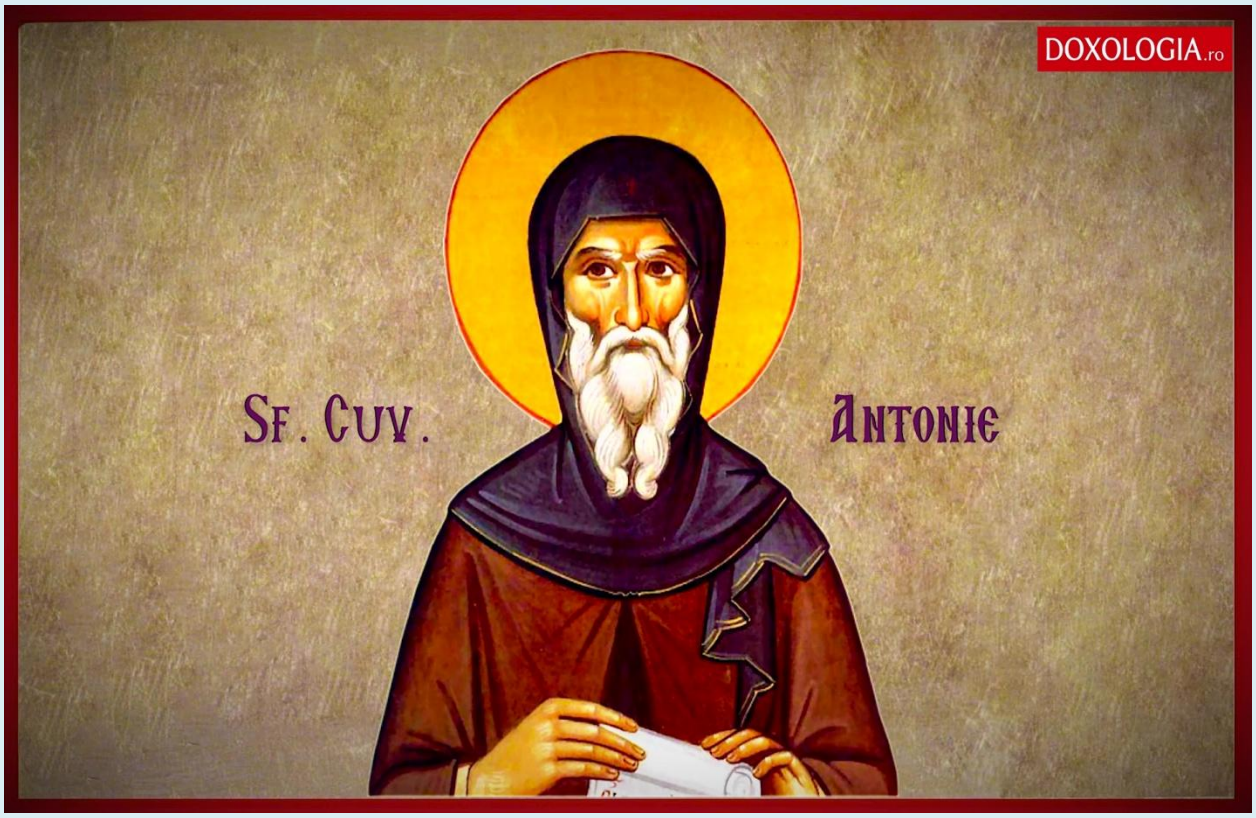
DOXOLOGIA.ro
Sf. Cuv. Antonie

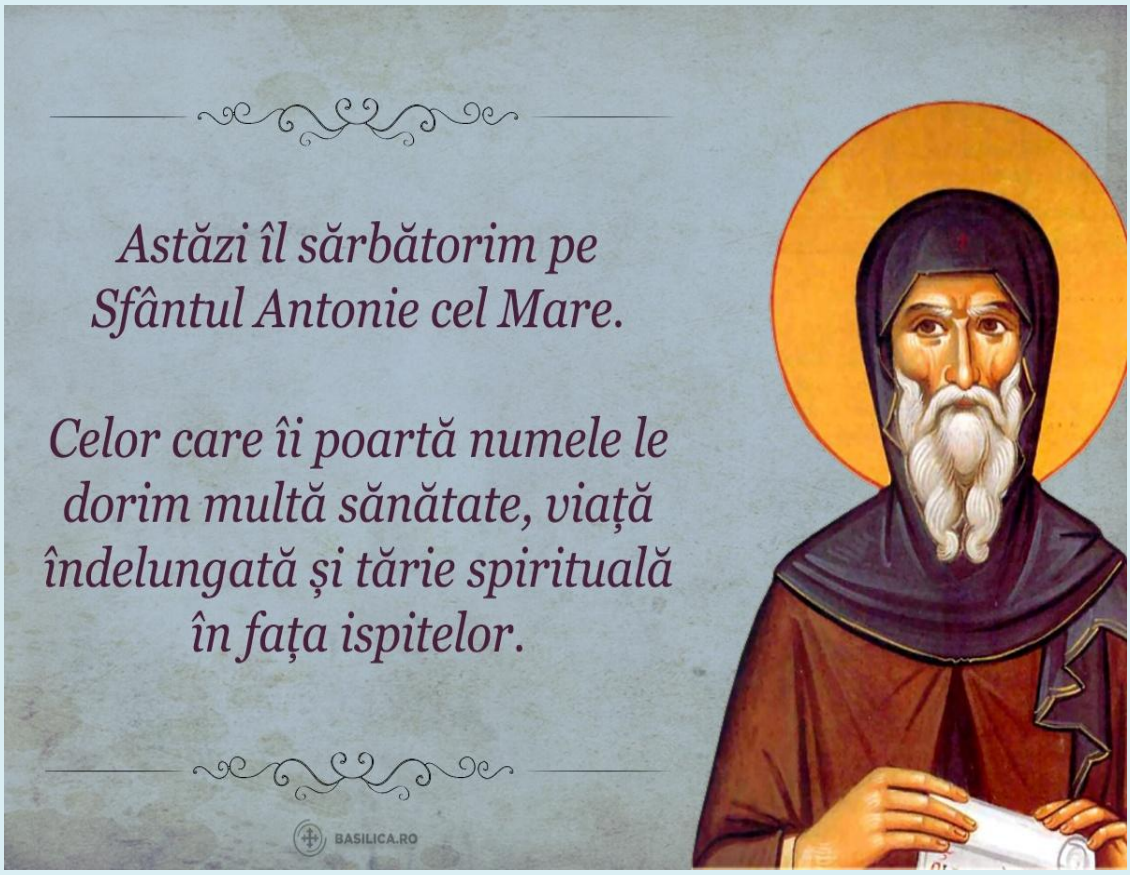
Astăzi îl sărbătorim pe
Sfântul Antonie cel Mare.
Celor care îi poartă numele le
dorim multă sănătate, viață
îndelungată și tărie spirituală
în fața ispitelor.
BASILICA.RO

Troparul Sfântului Cuvios Antonie cel Mare

17 ianuarie - Glasul 4

Asemănându-te cu obiceiurile râvnitorului Ilie şi urmând Botezătorului pe drepte cărări, Preacuvioase Părinte Antonie, te-ai făcut locuitor pustiului şi ai întărit lumea cu rugăciunile tale. Pentru aceasta, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

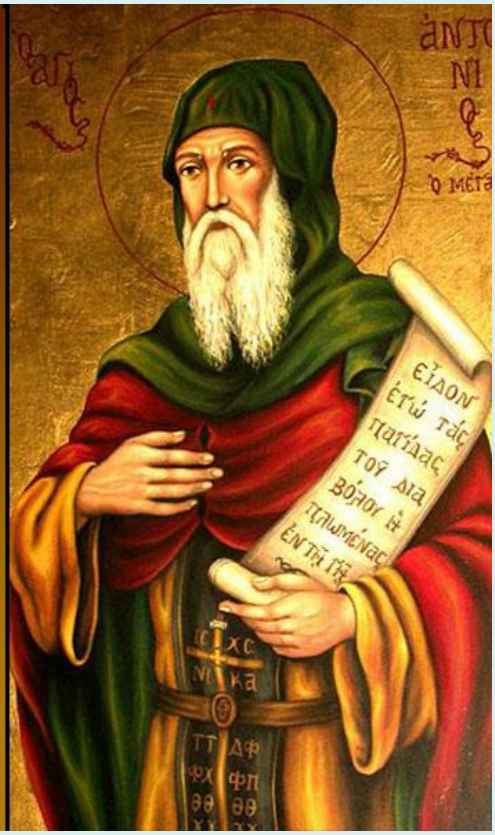

Troparul Sfântului Cuvios Antonie cel Mare

17 ianuarie - Glasul 4

Asemănându-te cu obiceiurile râvnitorului Ilie şi urmând Botezătorului pe drepte cărări, Preacuvioase Părinte Antonie, te-ai făcut locuitor pustiului şi ai întărit lumea cu rugăciunile tale. Pentru aceasta, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

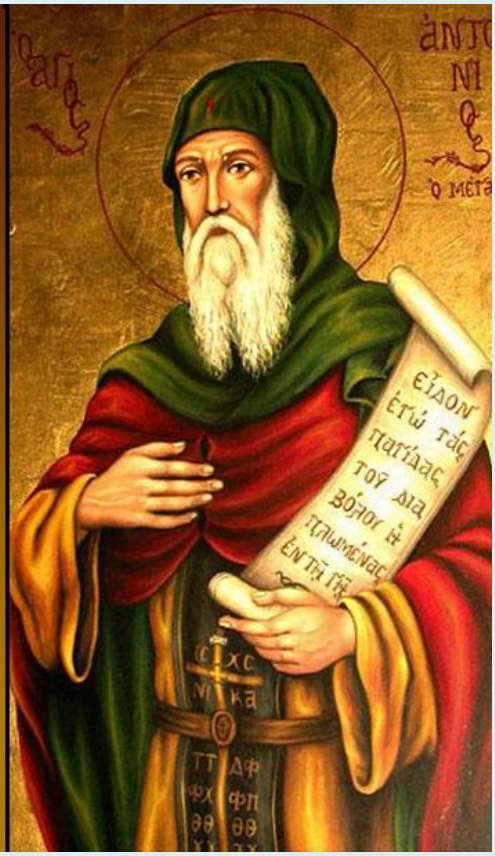

Ca un înger pământesc ai strălucit tuturor, căci cu aripile rugăciunii ai zburat către înălţimile neapropiate şi cu focul dragostei dumnezeieşti înfricoşător te-ai făcut serafimilor. Cuvioase părinte Antonie, pe noi cei neputincioşi ne îndreptează pe cărarea mântuirii cu sfaturile tale dumnezeieşti.